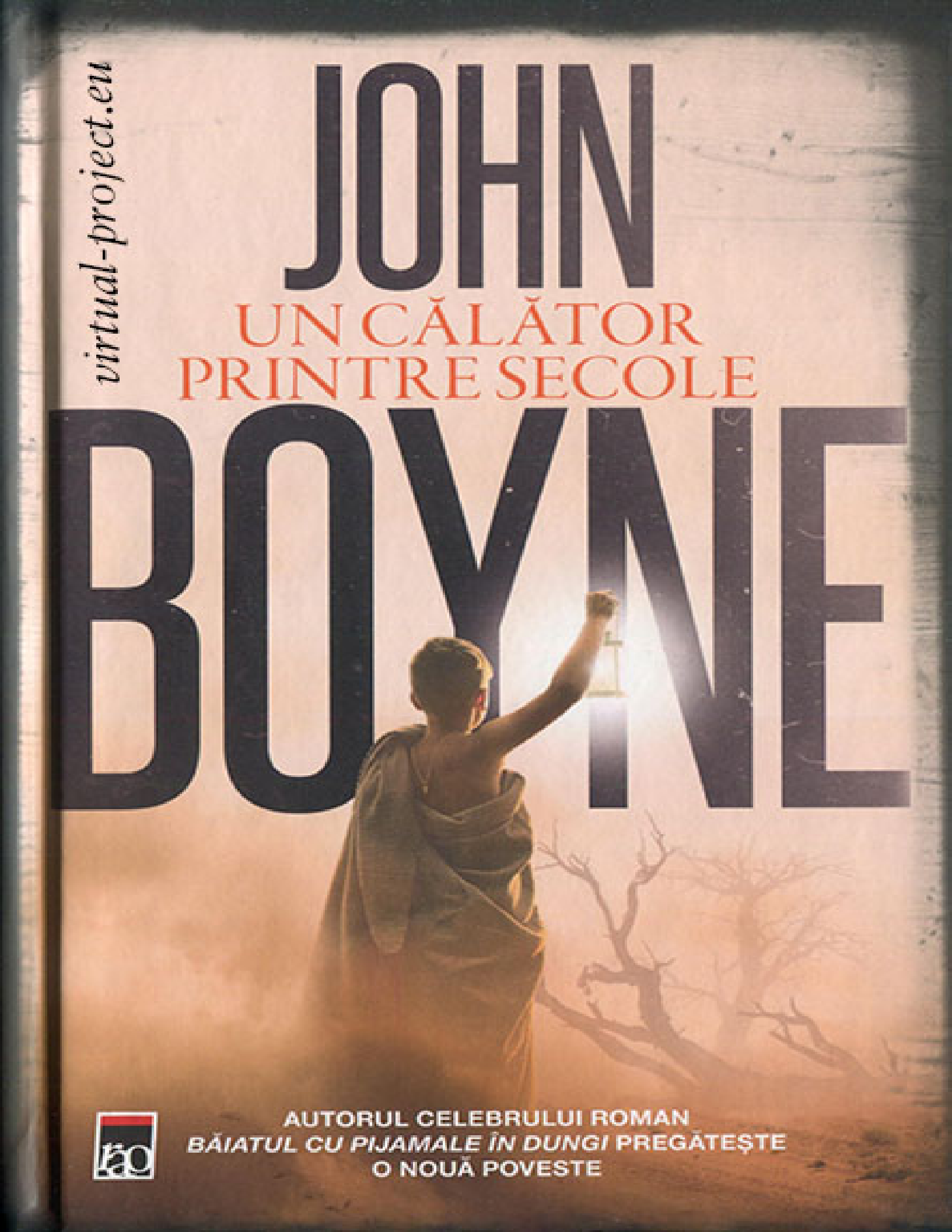
virtual-project.eu

JOHN BOYNE

UN CĂLĂTOR PRINTRE SECOLE

AUTORUL CELEBRULUI ROMAN
BĂIATUL CU PIJAMALE ÎN DUNGI PREGĂTEȘTE
O NOUĂ POVESTE

JOHN BOYNE

UN CĂLĂTOR PRINTRE SECOLE

Original: *A Traveller at the Gates of Wisdom* (2020)

Traducere din limba engleză şi note:
GABRIEL STOIAN

virtual-project.eu

— 2021 —

Pentru fratele meu, Paul

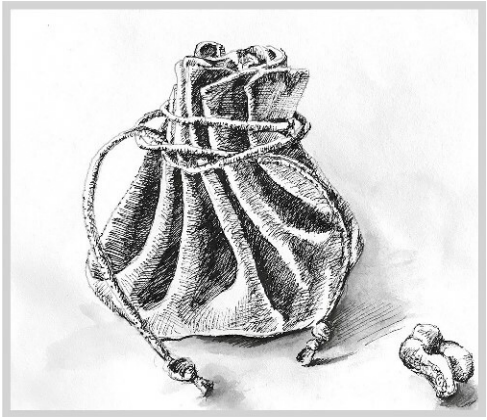
NOTA AUTORULUI

✶✶

Numele țărilor ce se regăsesc în titlurile capitolelor sunt cele din 2020.

Toate celelalte denumiri geografice – oraşe şi sate – sunt fie aceleaşi ca la data la care se petrec evenimentele, fie cele istorice, cunoscute din cele mai vechi timpuri.

PARTEA 1
Un călător prin întuneric

Palestina
— 1 d.Hr. —

În noaptea în care m-am născut, Marinus, tatăl meu, a plecat de acasă deşi mama era în chinurile facerii; în următoarele opt ore, a măcelărit doisprezece prunci, fiii unor vecini şi prieteni, toţi fiind sub vârsta de doi ani.

Avea patru săbii, între care două scurte[1] şi o sica[2], armă care fusese moştenită de-a lungul a trei generaţii în cadrul familiei, însă el le alesese pe cele mai mici din arsenalul lui, un pumnal cu lamă triunghiulară din argint, mâner din lemn, cunoscut sub numele de parazoniu[3], pentru a curma viaţa fiecăruia dintre copilaşi. În mijlocul gărzii în cruce era incrustat un rubin de mare valoare, iar strălucirea lui roşiatică şi fluidă reflecta şi mai bine culoarea sângelui care ţâşnea din trupurile bebeluşilor.

Fiind un soldat care îşi cunoştea bine misiunea, nu a ezitat să meargă de la o uşă la alta, cercetând fiecare casă pentru a descoperi bebeluşii, după care îşi înfigea pumnalul în inima fiecărui băieţel pe care îl găsea şi, deşi mamele urlau de groază şi-l copleşeau cu blesteme, taţii asistau în colţul camerei, tăcuţi şi neputincioşi, conştienţi că dacă îndrăzneau să deschidă gura, lama ar fi găsit cu siguranţă calea spre beregatele lor, înainte ca sentinţa să le fie pronunţată. Copiii ceva mai mari tremurau de spaimă în timp ce îl urmăreau pe Marinus îndeplinindu-şi îndatorirea sumbră, scăpându-se pe ei, temându-se că, la rândul lor, aveau să înfrunte judecata zeilor pentru te miri ce păcate, dar nu, imediat ce sugarul era trimis pe lumea cealaltă, tatăl meu abia dacă-i mai privea, croit să-şi facă drum spre următoarea casă, şi tot aşa, pentru că trebuia să descopere şi alţi copii cărora să le curme viețile prematur.

După fiecare crimă, îşi curăţa lama armei de reverul tunicii, a cărei ţesătură se decolora din ce în ce mai mult în timp ce soarele se înălţa la orizont, ca un martor înflăcărat al acelor fapte oribile; curând, cenuşiul a început să se estompeze sub o perdea stacojie.

Desigur, Marinus nu era singurul bărbat care participa la actele sângeroase petrecute în acea noapte. Regele Irod trimisese mai bine de treizeci de soldaţi în oraşele din jurul Bethlehemului, începând cu Ramat

Rachel dinspre miazănoapte spre miazăzi, şi de la Har Gilo în apus spre Juhasm, în răsărit, în vreme ce alți trei sute de copilaşi erau ucişi pentru păcatul de a fi posibili regi ai evreilor.

La primele ore ale dimineții, când tatăl meu a revenit acasă, cu conştiința iremediabil împovărată de barbaria faptelor sale ce nu aveau să se mai şteargă vreodată, eu sugeam la pieptul mamei, iar el şi-a aşezat mâna tremurândă pe creştetul meu, lăsând-o să zăbovească o vreme, timp în care mi-a dat binecuvântarea şi şi-a cerut iertare zeilor de pe vârful Muntelui Olimp. După ce şi-a retras mâna, în urma ei a rămas o dâră de sânge, ca o mărturie de neşters a crimelor săvârşite de el, şi m-am întrebat mereu dacă nu cumva amintirea acestora s-a incrustat în sufletul meu ca un tatuaj nevăzut pentru toți, mai puțin pentru zei, o amintire a masacrului pruncilor care se desfăşura în vreme ce eu respiram pentru prima oară.

★★★

Desigur, a fost o ironie nefericită că, după ce a exterminat doisprezece copii din această lume, el a zămislit tot atâția cât a trăit, deşi puțini au supraviețuit după ce au fost înțărcați.

I-au murit şi patru soții, deşi, mă grăbesc să adaug, nu a ucis-o pe niciuna cu mâna lui şi, cu toate că Floriana, mama mea, a fost ultima care s-a căsătorit cu el, ea nu avea să fie ultima care să împartă patul ori casa cu el.

Marinus s-a căsătorit pentru prima dată când avea doar doisprezece ani, în urma unei înțelegeri silite, cu verişoara lui Iunia, iar ritualul s-a desfăşurat în templul din piatră din oraşul Za'tara, unde se născuseră amândoi. Căsătoria aceea nu a durat. Tatăl şi unchiul ei, nişte bărbați lacomi şi cruzi, îşi trăiseră viața trecând de la perioade de ostilitate la unele de amiciție, iar copiii lor au plătit prețul acelor nestatornicii. S-a spus că toți cei patru părinți ai lor au stat în jurul patului în noaptea nunții, întrucât perechea era prea tânără, dându-le instrucțiuni vulgare odraslelor despuiate şi înspăimântate de modul în care trebuia să se realizeze întâiul act sexual, iar când Iunia a leşinat de durere şi Marinus a izbucnit în lacrimi, amândoi au fost snopiți în bătaie şi li s-a promis că nu li se va îngădui să iasă din cameră decât după ce actul se va fi săvârşit, spre mulțumirea tuturor.

Iunia a murit la mai puțin de un an după aceea, dând naştere unui fiu, fratele meu Iunius, deoarece trupul ei fraged, cu totul nepregătit pentru maternitate, a fost sfârtecat de chinurile facerii. Deşi întristat, probabil că tatăl meu se dedulcise între timp cu plăcerile trupeşti, pentru că şi-a luat aproape imediat o altă soție, o servitoare pe nume Livia, care i-a dăruit alți

şase copii, dintre care cei mai mulţi au supravieţuit doar câteva luni. Mai apoi, ea a fost surprinsă de o ploaie torenţială, a suferit de fierbinţeală şi a murit în mai puţin de o săptămână. Apoi a urmat a treia soţie, Capella, care s-a prăbuşit într-o fântână sub influenţa vinului, fiind descoperită câteva luni mai târziu, când cadavrul ei era deja într-o stare avansată de descompunere. A patra soţie, Reza, a fost găsită spânzurată de capătul unei frânghii, victima unei boli mintale.

Marinus ţinuse la soţiile lui şi, potrivit tuturor relatărilor, a fost un soţ mai îngăduitor decât mulţi alţii din Bethlehem, pentru că niciodată nu a ridicat mâna asupra lor la furie, dar nici nu le-a iubit cu adevărat. Acel sentiment i-a rămas străin până la scurt timp după ce a împlinit douăzeci şi doi de ani, când a pus ochii pentru prima oară pe mama mea. Şi, deşi nu i-a rămas niciodată credincios, deoarece monogamia era un concept nefiresc pentru el, cred că a trăit emoţii mai profunde faţă de ea decât faţă de oricare dintre cele dinainte.

★★★

Tatălui meu îi plăceau femeile, toate, şi, precum un câine în călduri, nu făcea nicio deosebire între ele. Spunea că acelea înalte îl atrăgeau în mod deosebit, însă cele scunde îi mergeau la suflet. Femeile slabe îl înveseleau, iar cele grase îl ameţeau. Era ca o fiară uimitoare, înalt şi lat în umeri, cu un aspect viril, muşchi puternici ai pieptului şi cu bucle aurii care îi ajungeau până pe grumaz, captând lumina soarelui şi adăugând o strălucire de safir ochilor, adânciţi în orbite, fermecându-şi cuceririle, hipnotizându-le şi făcându-le să creadă că dincolo de frumuseţea lui exista doar poezie. Singura lui imperfecţiune era o cicatrice orizontală peste obrazul stâng, urmare a unei încăierări din copilărie cu un alt băiat. Însă acea cicatrice nu făcea decât să-i sporească splendoarea, pentru că, în lipsa ei, spuneau femeile, ar fi arătat atât de frumos încât cu greu ar fi putut fi socotit bărbat.

Priceput în ale seducţiei, rareori se confrunta cu o opoziţie faţă de dorinţele lui, bucurându-se de orice femeie îşi dorea, oricând dorea, indiferent de clasă, vârstă ori situaţie matrimonială. Era un fapt cunoscut că Marinus putea fi găsit deopotrivă în patul unei fecioare sau al bunicii acesteia, iar în puţinele ocazii în care s-a văzut respins a preferat să creadă că femeia suferea de o tulburare mintală, şi atunci profita de ea oricum, pentru că nu recunoştea drepturile nimănui în afară de ale sale şi ale camarazilor lui din legiunea romană. Era o brută, bineînţeles, însă oamenii îi apreciau nespus tovărăşia, iar eu, la fel ca şi ei, îmi doream cu disperare

să mă iubească, să mă aprecieze pentru că îi eram fiu. Dar aceasta a fost o bătălie pe care nu am câştigat-o niciodată.

Când Marinus şi Floriana, mama mea, s-au întâlnit pentru prima oară, aceasta era promisă altui bărbat şi mai avea doar o săptămână până la nuntă. Nu era îndrăgostită de viitorul soţ, desigur, însă o femeie care ar fi simţit orice altă emoţie pe lângă recunoştinţa faţă de bărbatul care o alesese ar fi fost socotită drept ieşită din comun. Căsătoria fusese înlesnită de tatăl ei, Naevius din Bethlehem, care o însoţise într-o dimineaţă la piaţă ca să se tocmească cu negustorii de acolo pentru preţul stafidelor pe care le vindea. În timp ce bărbaţii se târguiau, Floriana s-a îndepărtat pe furiş, îndreptându-se spre una dintre tarabele care vindeau ţesături, unde şi-a plimbat mâna peste o pânză din bumbac{4}, despre care vânzătorul susţinea că fusese importată din regatul Vanga, cu cheltuieli foarte mari.

— E foarte frumoasă, a asigurat-o el, împreunându-şi mâinile, ca într-o rugăciune, pentru a o convinge de sinceritatea lui. În acel loc îndepărtat, femeile îşi fac rochii din acest material, iar soţii lor le umplu pântecele cu copii.

În timp ce Floriana admira marfa negustorului, tatăl meu a ieşit pe uşa unei case din apropiere şi a zărit-o. Îşi petrecuse dimineaţa în pat cu soţia unui perceptor, răvăşind-o de trei ori drept pedeapsă pentru procentele pe care trebuia să le plătească împăratului din leafa lui, însă dorinţele lui erotice au luat foc încă o dată când a văzut acea frumuseţe stând de cealaltă parte a străzii. A remarcat modul senzual în care ea mângâia materialul cu degetele, plimbându-şi în acelaşi timp limba peste buza de sus; acest lucru l-a făcut să simtă în adâncul fiinţei o dorinţă diferită decât aceea de a face sex, care îl bântuia în fiecare moment al vieţii când era treaz. Acum era vorba de o nouă emoţie, ce se înfiripase în adâncul fiinţei, după care-i trecuse prin vene, stârnind fiecare terminaţie nervoasă. Simţindu-i privirea insistentă, mama s-a întors către el şi a roşit imediat, pentru că nu mai întâlnise niciodată un bărbat atât de atrăgător. Şi pentru ea, ceva ce parcă mocnise în fiinţa ei a început să freamăte. La urma urmelor, avea doar şaisprezece ani, iar bărbatul cu care urma să se căsătorească era de trei ori mai vârstnic decât ea şi atât de trupeş, încât le era cunoscut tuturor sub numele de Marele Elefant din Bayt Sahur. Se văzuseră doar o dată, când el venise s-o cerceteze în casa tatălui ei, aşa cum cineva ar examina o iapă de prăsilă, şi îmi închipui că ea se gândea la noaptea nunţii, chiar dacă ştia ce însemna asta, cu un amestec de groază şi resemnare. Acum, a fost nevoie de

un act de voință din partea ei să îi întoarcă spatele lui Marinus şi, tulburată de asemenea emoții necunoscute şi răscolitoare, s-a îndepărtat de tarabă, căutând un loc liniştit ca să îşi recapete suflul.

Cu toate acestea, înainte de a ajunge prea departe, el a traversat strada şi a apărut în fața ei.

— Vrei să fugi de mine? a întrebat-o el zâmbind, aproape fără să îşi dea seama de mirosul afrodisiac de transpirație şi sex pe care îl emana corpul lui.

Tatăl meu se ducea la o baie publică doar o dată la câteva săptămâni, când duhoarea ce îi răzbătea prin pori devenea prea apăsătoare chiar şi pentru nasul lui, însă, într-un fel, aceasta se dovedise deseori un parfum îmbătător pentru femei.

— Te ştiu de undeva? a întrebat ea.

— Încă nu, a răspuns el, zâmbindu-i larg, ceea ce a făcut ca gropița din obrazul drept să se evidențieze, iar cicatricea de pe cel stâng să se albească. Dar asta se poate îndrepta cât de curând. A făcut un pas în spate, după care s-a plecat de mijloc pentru a-i oferi o plecăciune politicoasă. Marinus Caius Obellius. Mă număr printre oamenii garnizoanei romane din Iudeea. Dar tu?

— Sunt fiica lui Naevius din Bethlehem, a spus ea, aruncând o privire scurtă spre cealaltă parte a pieței, unde tatăl ei încă era prins în febra târguielilor.

— Negustătorul? a întrebat tatăl meu.

— Da.

— Dar presupun că ai şi tu un nume, nu-i aşa?

— Floriana.

— Mă miră că un asemenea om i-ar permite fiicei lui să umble singură pe străzi.

— Nu sunt singură, a spus ea, făcându-şi curaj ca să se joace puțin cu el. Sunt cu tine.

— Bine, dar să ştii că eu sunt un bărbat foarte primejdios, i-a răspuns el, aplecându-se în față şi coborându-şi glasul. Am o oarecare reputație.

Mama s-a îmbujorat atunci. Bărbatul din fața ei mersese deja prea departe pentru ea.

— Adevărul este că se află acolo, a spus ea, făcând semn din cap spre tatăl ei. Poate că ar fi mai bine să îți vezi de drum. S-ar putea ca el să nu vadă cu ochi buni faptul că mi-ai vorbit.

Marinus a ridicat din umeri. Nu se sinchisise niciodată de asemenea

politeţuri şi nu era dispus să le accepte nici acum. La urma urmelor, permisiunea era pentru oamenii de rând, nu pentru legionarii romani, care arătau ca şi cum i-ar fi putut numi pe Jupiter şi Venus drept strămoşi.

— Ai venit la piaţă cu tatăl tău, a întrebat el curios, în loc să vii cu soţul?

— Nu am soţ.

— Inima mea se bucură!

— Dar voi avea un soţ. Peste o săptămână.

— Inima mea suferă!

El şi-a mutat privirea, analizând lanţul posibil de evenimente care urma să se desfăşoare peste câteva zile, şi s-a gândit la diferitele soluţii pentru a o îndepărta de alesul ei, timp în care bunicul meu s-a apropiat de el ca să protesteze faţă de insolenţa acelui tânăr care o abordase pe fiica lui într-un loc public. Floriana şi-a tras vălul peste faţă şi a făcut un pas înapoi când Naevius s-a oprit în faţa lor, susţinând că va chema gărzile romane în cazul în care acel necunoscut îndrăznea să se comporte cu atâta lipsă de respect faţă de fiica lui.

— Numai că şi eu sunt de-al lor, a spus tatăl meu, zâmbind amical, pentru că în acea zi era scutit de obligaţii militare, astfel că era îmbrăcat la fel ca oricare cetăţean iudeu, deşi abia dacă se îmbrăcase cum se cuvenea după ce o întâlnise pe soţia perceptorului de taxe. Mă numesc Marinus Caius Obellius, a adăugat el, făcând încă o plecăciune, şi sperând că purtarea lui va sugera că era un om de caracter, nu cine ştie ce prădător oportunist, care umbla prin piaţă pentru a seduce vreo fecioară.

Naevius a şovăit o clipă, deoarece îşi trăise viaţa temându-se de autorităţi, dar nici nu putea suporta acea insultă, mai ales că negustorii de pe stradă erau cu ochii pe el.

— Fiica mea este căsătorită, a spus el cu hotărâre în glas, dar Marinus a clătinat din cap.

— Ba nu, a spus el. Ziua căsătoriei ei abia urmează.

Naevius s-a întors pentru a se uita mustrător la Floriana, care a roşit plină de furie şi a coborât privirea spre pământ.

— E ceva ce se va întâmpla peste doar o săptămână, a spus Naevius în semn de protest. Iar după aceea…

— Ceva care se va întâmpla peste şapte zile, i-a răspuns tatăl meu. Peste şapte zile am putea fi cu toţii morţi. Ori în şapte clipe. Mi-ai permite să fac propria mea propunere de căsătorie înainte de a fi prea târziu? Şi-a înmuiat glasul şi a întins o mână pentru a-l atinge pe bătrân într-un gest de umilinţă.

Domnule, nu vreau să îți arăt lipsă de respect. Însă când un bărbat întâlneşte o asemenea frumusețe precum fiica ta, o fată care provine dintr-o casă mândră de trecutul ei, este cât se poate de firesc ca el să dorească să o ia de soție. Nu eşti de aceeaşi părere cu mine?

— Ba da, a spus Naevius, umflându-şi pieptul după ce auzise atâtea platitudini. Dar imposibil, bineînțeles!

— De ce? a întrebat Marinus.

— Din cauza Marelui Elefant din Bayt Sahur, a răspuns bunicul meu, aplecându-se în față şi deschizând ochii atât de mult, încât tatăl meu i-a putut vedea vinişoarele care-i împânzeau albul ochilor ca nişte afluenți ce nu aveau unde să se verse.

— Şi ce legătură are el cu asta?

— Urmează să devină soțul meu, a spus mama şi, la intervenția ei, Naevius a ridicat mâna să o pălmuiască pentru insolența ei, dar tatăl meu l-a prins de ea, oprind-o la jumătatea mişcării şi obligându-l astfel să se liniştească.

— Vrei să-ți dai fata Marelui Elefant din Bayt Sahur? a întrebat el, strecurând în tonul politicos al vocii toată indignarea de care era capabil. Un bărbat atât de gras încât abia reuşeşte să se strecoare pe uşa propriei case? Un om despre care se ştie că frânge spinarea nefericiților măgari nevoiți să îl poarte? Ei bine, el îi va strivi fiicei tale fiecare oscior în noaptea nunții, chiar şi dacă va reuşi să îşi găsească scula în mormanul acela dezgustător de grăsime tremurătoare ca piftia. Marele Elefant din Bayt Sahur? Nu, domnule, Marea Balenă! Marea Balenă!

— Da, e adevărat, omul are o poftă de mâncare deosebită, a recunoscut bunicul meu. Dar e şi bogat, asta n-o poate nega nimeni. E unul dintre cei mai înstăriți negustori din ținut. Şi a rămas văduv de aproape o lună, de aceea e firesc să-şi dorească o femeie.

— Nu el şi-a ucis ultimele două soațe? a întrebat Marinus.

— Da, dar asta pentru că i-au fost necredincioase, i-a răspuns Naevius ridicând din umeri. Aşadar, a fost îndreptățit să recurgă la aşa ceva.

— Pe prima a dat-o de mâncare unui leu, iar pe cea de-a doua a jupuit-o de vie în decurs de două săptămâni.

— Aşa am auzit şi eu vorbindu-se, a recunoscut Naevius. E inventiv în cruzimea lui.

— Înseamnă că fiica ta păşeşte pe un teren primejdios, a spus Marinus. Mă mir că un bărbat atât de demn şi respectabil ca tine îngăduie o astfel de

însoțire când i se oferă o şansă mai bună.

Turcia
— 41 d.Hr. —

✶✶

Şansa mai bună de care mama mea a ajuns să se bucure a însemnat o căsuță, construită din cărămizi de lut uscate la soare şi pietre tăiate grosolan care-i slujeau drept colțuri, iar asta ne făcea să avem un statut social mai ridicat decât al vecinilor noştri. Grinzile din lemn, acoperite cu lut, ne fereau de ploi, iar podeaua din pământ bătucit de sub tălpile noastre era acoperită ici-colo cu pietre de pavaj. Dormeam în diferite colțuri, lipsiți de orice intimitate, dar focul ardea zi şi noapte în vatra centrală, păzindu-ne de frig şi slujind la pregătirea mâncării.

Marek, tatăl meu, nu prea aprecia umorul, ceea ce face cu atât mai surprinzător faptul că una dintre primele mele amintiri este aceea în care l-am văzut intrând pe uşă râzând cu lacrimi. Eu începusem să merg cu câteva luni în urmă, dar încă eram nesigur pe picioare, de aceea, vrând să particip şi eu la bucuria lui, m-am împiedicat şi am căzut pe burtă.

— Eşti binedispus, a spus mama mea, Folami, privind în jur, în timp ce el s-a aşezat, m-a ridicat de pe podea şi m-a pus pe un genunchi.

Mama a continuat să frământe aluatul pentru pâine. Solda lui de legionar roman din Cappadocia asigura cu greu cele trebuincioase unei familii de şase persoane, câți eram noi atunci, însă mama mea era foarte apreciată în ținut pentru priceperea ei de a face pâine şi de aceea femeile din vecinătate se înființau la uşa noastră în fiecare zi oferindu-i monede din aramă în schimbul franzelelor şi produselor de patiserie. Mama îşi petrecea mai toate zilele cu mâinile vârâte în făină, drojdie, semințe de mac şi de floarea-soarelui, ceea ce o făcea să radieze un miros aparte, care îmi dădea un sentiment de siguranță şi o mângâiere de fiecare dată când îmi pătrundea în nări.

— Azi am primit noi ordine, a spus Marek, slujindu-se de podul palmei ca să îşi şteargă sudoarea de pe față. M-a sărutat pe creştetul capului şi eu am întins o mână ca să-i urmăresc cu un deget cicatricea de pe obrazul stâng. Avea doar vreo cinci centimetri, însă adâncitura îngustă se potrivea perfect cu degetul meu minuscul, ceea ce mă fascina. A fost emis de Quintus Veranius însuşi. Se pare că ieri a sosit o corabie în portul Bartin,

direct de la Roma, şi a adus o încărcătură extrem de curioasă.

— Da? a întrebat Folami.

Soțiile soldaților aveau propriile şezători, desigur, unde bârfeau şi schimbau ştiri pe care soții lor le scăpau la masă sau în pat, dar, în general, Cappadocia era un loc liniştit, departe de intrigile zilnice ale mai-marilor noştri imperiali.

Situația nu fusese aşa dintotdeauna. Cu secole înainte de naşterea mea, Alexandru cel Mare încercase să cucerească regiunea, dar fusese respins de poporul care îşi iubea regele. Statul şi-a pierdut independența abia după izbucnirea războiului civil provocat de neînțelegerile dintre cei care voiau să îi sprijine pe Pompei, Cezar sau Antoniu. Doar împăratul Tiberiu a reuşit să ne subjuge, transformând un oraş cândva mândru într-o provincie romană. Cetățenii au acceptat înfrângerea fără să se plângă, iar după aceea viața a devenit paşnică, gărzile romane s-au asimilat bine şi nu au mai existat decât puține conflicte între cuceritori şi cei cuceriți.

— Mai bine de o sută de capete din piatră, a continuat tatăl meu. Sunt purtate chiar acum spre miazăzi, pentru a fi puse pe gâturile statuilor.

Folami s-a oprit din frământarea aluatului şi s-a întors către el, scrutându-l din priviri.

— Nu înțeleg, a spus ea. Au trimis capete, dar nu şi corpuri?

— Corpurile sunt aici, i-a răspuns el. Există de decenii. În temple, la tribunal, de-a lungul drumurilor. Fiecare statuie din Cappadocia trebuie decapitată, iar capetele noi urmează să le înlocuiască pe cele vechi. Acelaşi lucru se întâmplă în tot imperiul.

— Şi lasă-mă să ghicesc! a spus mama. Ele îl înfățişează pe…

— Împăratul Caligula, bineînțeles. Jupiter, pe soclul lui, va deveni Caligula. Până şi zeițele – Junona, Minerva, Vesta, Ceres – toate devin Caligula. O, fericiți ochii care vor putea vedea trăsăturile lui oriunde s-ar duce!

Mama a clătinat din cap.

— Aşadar, te transformi în cioplitor în piatră ca să pângăreşti chipurile zeilor? a întrebat ea.

— Doar mă ştii, i-a răspuns el, aşezându-mă pe podea şi ducându-se să o îmbrățişeze. Fac ce îmi cere Roma.

I-am urmărit, alinat de afecțiunea care exista între ei, o căldură care a fost tulburată de sosirea lui Jouni, fratele meu mai mare, care a intrat şi le-a observat cu dezgust îmbrățişarea. Jouni avea atunci aproape zece ani, şi era

fiul celei de-a doua soții a tatălui meu. Mie îmi era frică de el, pentru că rareori mă băga în seamă, iar când o făcea, era doar ca să mă lovească, iar când vorbea cu tatăl meu, nu arăta nicio teamă, lucru pe care Marek îl respecta. Purtarea lui se deosebea cu totul de a surorii mijlocii, Azra, fiica celei de-a treia soții, care mă trata ca pe o păpuşă vie şi câteodată devenea sufocantă prin manifestările ei de afecțiune posesivă.

— Şi fiecare statuie va arăta ca o gheată de tortură, a spus tatăl meu, făcând pe plac sensibilităților primului său născut şi revenind pe scaunul de lângă foc. Mie mi s-a dat sarcina de a mă ocupa de treaba asta. O misiune onorabilă, nu crezi?

— Împăratul este deopotrivă vanitos şi ridicol, a spus Folami. Am auzit că îi place să se sfătuiască cu sora lui, că vrea să-i acorde funcția de consul calului său preferat şi că se crede zeu. Marek, să nu fii surprins dacă următoarea veste care va ajunge la noi va fi cea a morții acestuia! Pumnalele nu-l vor cruța dacă va continua să se poarte într-un mod atât de îngrozitor!

— Femeie! a spus tata încet, iar în tonul vocii lui s-a strecurat o undă de avertisment, pentru că gluma era una, dar comentarii ca acestea puteau fi auzite de vecini invidioşi şi denunțate către guvernator. Fratele meu s-a uitat dezgustat la mama. El era un slujitor supus al imperiului, de aceea s-a întors şi a dispărut din casă fără să scoată nicio vorbă. Îmi amintesc expresia de pe chipul lui când a ieşit: un amestec de repulsie, ură, furie. Însă el nu se înțelesese niciodată cu mama lui vitregă şi probabil că era inevitabil ca relațiile proaste dintre ei să ducă într-o bună zi la un deznodământ nefericit.

★★★

Desigur, statuile nu erau primele care îşi pierdeau capetele sub brațul tatălui meu. Cu doi ani înainte, când a cunoscut-o pe mama, mai erau şapte zile până la ziua căsătoriei ei aranjate cu unul dintre cei mai bogați negustori din Anatolia Centrală, un bărbat atât de bine clădit, încât era cunoscut sub numele de Marele Urs din Kayseri. Fiind încântat de frumusețea ei, iar apoi îndrăznind să îi vorbească în piața publică, Marek a aflat de iminenta ei căsătorie şi de aceea, a doua zi dimineața, s-a dus la casa mirelui şi i-a oferit aur, sperând că astfel o va elibera pe Folami din acel legământ.

Marele Urs a fost de acord să îl primească pe tânărul legionar, dar a rămas neclintit în fața cererii tatălui meu.

— Soția mea a murit acum aproape o lună, iar patul meu a rămas rece de

atunci încoace, i-a spus el, pe jumătate amuzat şi pe jumătate insultat de suma simbolică de bani pe care Marek o oferea în schimbul fetei. O casă are nevoie de o femeie. Şi copiii mei au nevoie de o mamă. Fusun este tânără, are şolduri late, şi poate că ea îmi va dărui şi alți copii. Bărbatul trebuie să procreeze! Dacă ar fi să…

— Folami, a spus tatăl meu, corectându-l.

— Poftim?

— O cheamă Folami, a repetat tata. Cu tot respectul, domnule, dacă nici măcar nu ştiți numele fetei, înseamnă că nu sunteți îndrăgostit de ea!

Marele Urs şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit în hohote de râs, după care a întins mâna spre o tavă cu dulciuri care se afla pe o pernă din catifea alături de el.

— Oare de ce vorbim despre iubire? a întrebat el, umplându-şi gura cu o mână de dulciuri, apoi a lins încet ceea ce mai rămăsese dulce pe degetele lui. Am crezut că discutăm despre căsătorie. Sunt două lucruri diferite, prietene!

— Dar sunt atât de multe fete în Cappadocia! a ripostat Marek. Unele sunt chiar mai frumoase decât Folami. Un om atât de important ca dumneavoastră ar putea alege dintre ele.

— Dacă ai fi crezut ce spui, nu ai fi venit să discuți cu mine. Ar trebui să le vânezi chiar tu.

— Cu toate astea, dacă nu vă pasă de ea câtuşi de puțin…

— Ce te face să spui aşa ceva? a întrebat Marele Urs încruntându-se.

— Chiar dumneavoastră ați spus că iubirea şi căsătoria sunt două lucruri diferite.

— Da, dar tu vrei fata. Prin urmare, ea a devenit ceva de valoare, cel puțin pentru tine. Şi eu nu renunț la lucrurile de valoare când ele mi-au fost deja promise. Indiferent de rugăminţile şi de vorbele tale femeieşti despre iubire, am încheiat o înțelegere cu tatăl fetei şi nu intenționez să o încalc. Bunul renume este tot ce are un bărbat, şi nu vreau ca al meu să sufere anulând un angajament deja încheiat. Cât priveşte această ofertă patetică – şi spunând asta, a aruncat spre tatăl meu punga cu aur, care a căzut cu un clinchet insolent la picioarele lui –, pentru banii ăştia nu ți-aş vinde nici un câine, darămite o frumusețe junăla vârsta procreării. Marek din Cappadocia, te-ai uitat puțin în jur? Mai trebuie să-ți subliniez cât de bogat sunt?

Tatăl meu, un bărbat orgolios, s-a simțit umilit de acel gest, dar încă nu

era pregătit să renunțe la Folami. Dacă nu o putea câştiga printr-o târguială, atunci era dispus să o revendice prin forță. Iataganul preferat îi atârna în teacă, la cingătoare, o armă ce trecuse prin trei generații în familia noastră; şi-a dus o mână spre mânerul împodobit cu un rubin ce reflecta lumina, iar Marele Urs, cu un aer nepăsător, a pocnit imediat din degete. Cei patru gardieni ai lui s-au apropiat din colțurile încăperii, scoțându-şi propriile iatagane cu vârfurile îndreptate spre gâtul lui Marek.

— Gândeai că mă poți omorî? a întrebat Marele Urs, clătinând din cap mai mult în semn de milă decât în semn de furie. Prietene, au încercat asta unii mai buni decât tine. Şi vor mai încerca şi alții. Probabil, într-o bună zi, cineva o să reuşească. Dar nu tu. Şi nu astăzi.

— Dacă nu vreți să-mi dați fata, a spus Marek, atunci vă provoc la luptă pentru ea! Putem folosi orice armă, la alegerea dumneavoastră. Ori niciuna. Putem lupta cu pumnii, ca nişte bărbați adevărați.

— Nu fi ridicol! i-a răspuns negustorul. De ce să intru în luptă cu tine când voi pierde aproape sigur? Eşti tânăr şi puternic. Şi eu nu sunt nici una, nici alta.

— Atunci alege-ți un reprezentant şi va muri el sau eu!

Marele Urs a rămas pe gânduri şi apoi şi-a mângâiat bărbia dublă.

— Asta-i altceva şi cred că ar putea fi distractiv, a cedat el. Acum, zilele sunt atât de călduroase încât nu-mi pot părăsi vila şi un spectacol e binevenit. Accept provocarea ta, Marek din Cappadocia! Dar aleg patru reprezentanți, nu unul. Cei patru bărbați care sunt acum în fața ta. Dacă îi învingi pe toți, indiscutabil, poți avea fata. Îmi accepți oferta?

Tata a privit în jur. Bărbații respectivi plesneau de sănătate şi forță, iscusiți în mânuirea săbiilor, însă şi el era un priceput în arme, şi urmărea un premiu pentru care merita să lupte, în vreme ce ei nu.

— Accept, a spus el, rotindu-se şi, într-o fracțiune de secundă, şi-a folosit iataganul, ca să taie capul unuia dintre adversari, iar țeasta acestuia a căzut pe podea rostogolindu-se spre Marele Urs. Acesta a oprit-o cu vârful papucului, râzând încântat de iuțeala cu care acționase tatăl meu şi bătând din palmele lipicioase de sudoare când cei trei paznici rămaşi în viață şi-au venit în simțiri. Mai târziu, unul dintre servitori a spus că totul s-a întâmplat atât de repede, încât capul a continuat să trăiască două sau trei secunde, iar ochii lui s-au îndreptat încoace şi încolo cât a fost prins sub piciorul Marelui Urs, după care au clipit de două ori şi au rămas încremeniți în moarte. Marek a sărit imediat în picioare. Pentru un bărbat masiv, avea paşii uşori

ca ai unui dansator şi, anticipând acea confruntare, în noaptea de dinainte, ascuțise tăişul lamei iataganului, astfel că a retezat cu uşurință capul celui de-al doilea paznic, după care şi-a îndreptat atenția asupra celor doi rămaşi în viață. Unul dintre ei, mai tânăr, a părut îngrozit, iar sabia lui a tremurat vizibil când tata s-a repezit spre el. Scoțând un strigăt care sugera înfrângerea, s-a tras în spate şi s-a prăbuşit, după care vârful iataganului i-a străpuns inima, iar Marek s-a întors spre cel de-al patrulea paznic, care a luptat cu vitejie, dar nu era pe măsura adversarului, astfel că s-a trezit curând țintuit de un perete, cu vârful iataganului tatălui meu apăsat pe gât.

— Am doborât trei dintre ei, a spus Marek, întorcându-se spre Marele Urs, care pălise deja, gândindu-se vizibil agitat că propriul lui corp ar putea fi uşurat de cap peste câteva momente. Îşi scosese piciorul din papuc şi îşi trecea degetele prin părul primului soldat. Mă laşi să cruț viața acestui tânăr şi să iau fata, aşa cum a fost înțelegerea?

— Sunt un om de cuvânt, a spus Marele Urs, ridicându-se cu greu în picioare, lucru nu tocmai uşor pentru un bărbat atât de gras. Fata este a ta după ce îi învingi pe toți reprezentanții mei. Aşa ne-am înțeles şi trebuie să-ți respecți cuvântul, ca şi mine!

Tatăl meu nu a irosit nicio clipă şi, înainte ca tânărul să-şi găsească vocea pentru a cere îndurare, umerii acestuia au fost scutiți de povara capului.

Fără să se întoarcă acasă pentru a-şi schimba hainele pline de sânge, Marek s-a dus la casa bunicului meu pentru a-şi revendica mireasa.

★★★

La câteva săptămâni după ce tatăl meu a decapitat toate statuile din Cappadocia înlocuindu-le capetele cu sculpturi ale împăratului, s-au petrecut două evenimente importante.

Primul a fost că Folami avusese dreptate – Caligula a fost asasinat; al doilea a fost că eu am dispărut de acasă.

Deşi eram prea mic pentru a înțelege importanța discuțiilor dintre cei mari, am rămas alături de frații şi surorile mele, în timp ce Marek a amintit de zvonurile care se răspândeau în întregul imperiu, din Hispania până în Iudeea şi din Germania până în Cartagina.

— Participa la prezentarea unei piese sordide în palat, ne-a spus el, şi, potrivit felului său de obicei fermecător, îi batjocorea pe actori şi îi disprețuia pe senatorii care îl însoțeau, fiecare dintre ei fiind cu un ochi spre scenă şi cu celălalt asupra împăratului lor, pentru a vedea dacă râde, pentru a proceda şi ei la fel. În pauza dintre acte, el a anunțat că, dacă se va servi

carne sau peşte la masă, îi va arunca mai târziu pe jumătate din ei în Colosseum drept hrană pentru lei. *Toți care vă aşezați în stânga mea,* a spus el, *veți muri dacă e peşte. Şi toți cei din dreapta mea, veți muri dacă e vorba de carne.* Apoi, în timp ce se îndrepta spre sufrageria personală pentru a afla ce se afla sub capace, a fost abordat de Cassius Chaerea, membru al Gărzii Pretoriene, care l-a înjunghiat în umăr. După ce Caligula a căzut la pământ, Chaerea l-a țintuit şi i-a tăiat încet beregata cu un pumnal ruginit.

— Aşadar, nu doar statuile şi-au pierdut capetele, a remarcat mama mea, ridicând din umeri.

★★★

Câteva zile mai apoi, Folami a dus câteva franzele la piață, lăsându-mă în grija fratelui meu, dar Jouni, plictisit de ideea de a petrece o întreagă după-amiază în casă cu un copil foarte mic şi profitând de orice ocazie să nu se supună mamei mele, s-a dus să îşi întâlnească nişte prieteni, iar câteva ore mai apoi, când Folami s-a întors, eu nu mai eram de găsit.

Curând după aceea s-a întors acasă şi tata şi, împreună, au mers din casă în casă în căutarea mea, dar fără succes. Mama nu putea fi consolată nicicum, iar când Jouni s-a întors acasă spre seară, neştiind că eu dispărusem, Marek l-a bătut rău de tot, o pedeapsă pe care nu prea o aplica, fiindcă tatăl meu avea o slăbiciune față de copiii lui, şi rareori devenea violent cu ei.

Întrucât tatăl meu era soldat al gărzii romane, a existat bănuiala că eu fusesem răpit de un locuitor cappadocian care suferise necazuri din cauza protectoratului sau dorea să se răzbune pentru cucerirea regiunii. Infractorii cunoscuți au fost târâți din paturile lor şi torturați pe străzi pentru a se obține răspunsuri, dar dacă vreunul dintre ei ştia cine mă luase, sau de ce, sau unde eram ținut, ei nu au declarat nimic.

Evenimentele din acea săptămână au rămas un mister pentru mine. Nu îmi aduc aminte de circumstanțele în care am ajuns acasă, dar legendele din cadrul familiei spun că, şapte zile mai târziu, Marek şi Folami au fost treziți la miez de noapte de bătăi puternice în uşă. Când au deschis-o, m-au descoperit stând în praful din fața ei, plângând amarnic. În ciuda nenumăratelor întrebări pe care mi le-au pus, eu nu le-am putut spune nimic şi nu ştiu dacă asta a fost pentru că fusesem amenințat de răpitori, ori pentru că eram prea speriat ca să vorbesc.

În seara următoare, m-au dus să mă vadă un doctor din zonă, care nu a

descoperit niciun semn de brutalitate pe corpul meu. Dimpotrivă, din cele constatate, se părea că, în timpul dispariției, fusesem bine hrănit şi îngrijit. Singurul lucru mai curios a fost că, în timp ce ne îndreptam spre casă, am trecut prin dreptul unei femei oarbe, iar eu am făcut tot ce mi-a stat în puteri ca să mă apropii de ea, însă, de când mă pierduse, mama mea nu-mi mai dădea drumul din mână. Deşi încercam să-i conving pe ceilalți că aveam o legătură cu ea, am fost readus în sânul familiei, în vreme ce femeia oarbă, al cărei nume era Teseria, fără să scoată nicio vorbă, şi-a continuat drumul, arătând spre cer, unde stelele începuseră să sclipească în beznă.

România
— 105 d.Hr. —

✷✷

Câțiva ani mai târziu, în altă noapte întunecoasă, Florina, mama mea, a născut doi gemeni. Țipetele lor de uimire când au ajuns pe lume au însoțit strigătele ei provocate de durerile chinurilor facerii. Pentru un copil de vârsta mea, aceasta a fost o simfonie brutală şi am fost convins că-şi va pierde viața. Am rămas tremurând, cu palmele apăsate peste urechi, îngrozit de ceea ce avea să îmi ofere viitorul ca băiat orfan, pentru că eram convins că asta aveam să fiu înainte de răsăritul soarelui.

Eram al cincilea copil adus pe lume, însă, în afară de mine, niciunul dintre ceilalți născuți de ea nu supraviețuise. Florina, care ținea extrem de mult la maternitate, era hotărâtă ca aceşti copii – băiatul pe nume Constantin şi fata pe care o chema Natalia – să trăiască, şi de aceea începuse să îl instruiască pe fratele meu mai mare, Iuliu, să o ajute la treaba ei ca lăptăreasă, astfel încât să îşi poată dedica mai mult timp îngrijirii lor, fără ca treburile din gospodăria noastră să rămână neterminate. La început, Iuliu a refuzat, socotind că asta era o grijă de femeie, dar tatăl meu era la fel de devotat supraviețuirii progeniturilor lui, de aceea i-a poruncit să facă exact cum i se cerea. Autoritatea firească a lui Marius însemna că niciunul dintre noi nu ar fi îndrăznit vreodată să îi încalce cuvântul, însă fratele meu a văzut în asta încă un motiv pentru a-i purta pică mamei vitrege. Indiferent ce făcea ea, oricât de multă bunătate îi arăta, el nu voia să rămână în pace cu ea.

Trăiam în oraşul Calatis, de pe malul Mării Negre, dincolo de care Iason şi argonauții plecaseră cu o corabie în căutarea Lânii de Aur. Când nu era chemat de rege ca să lupte împotriva armatelor romane care amenințau să ne invadeze pământurile, tata era pescar, având o barcă modestă, cu pânze ponosite, moştenită de tatăl lui de la un bunic, iar acum urma să devină a lui. Iuliu prefera să fie pe mare cu Marius, o activitate mai bărbătească decât cea în care Florina încerca să îl atragă, iar eu nu îi găseam vreo vină pentru asta. În rarele ocazii în care tata mă lua cu el în barcă, mă trezeam la fel de încântat de mişcarea valurilor ca şi de bancurile de peşti pe care îi prindeam în cursul unei zile întregi. Mai toți băieții din oraş pescuiau

împreună cu tații lor, aducând la mal sturioni, țipari, scrumbii şi, câteodată, un rechin înger, pe care îi vindeau la piață, şi era de presupus că aceşti băieți, odată ajunşi la maturitate, urmau să preia ocupația taților, când aceştia din urmă nu ar mai fi fost suficient de puternici pentru a ieşi în largul mării. Însă, cu toate că îmi plăcea ocupația asta, ştiam că nu ea îmi va defini existența. Voiam mult mai mult pentru mine.

Din câte îmi aduc aminte, fusesem un copil deosebit de creativ, preferând să fiu lăsat să mă joc pe dunele de nisip de pe plajă, de unde adunam pietre mai mici şi mai mari, aranjându-le în forme care erau plăcute ochiului, smulgând flori de stufărişuri şi folosindu-le pentru a crea modele care să reziste până la întoarcerea lui Iuliu, care prefera întotdeauna să îmi disprețuiască încercările naive de a crea artă, spulberându-mi eforturile în bătaia vântului cu o singură lovitură de picior. Îmi petreceam ore întregi desenând schițe neclare în praful podelei cu degetele, când mintea mea era deja încărcată de imagini ale unor lumi ciudate şi ale unor oameni pe care tânjeam să îi cunosc. Aveam curioasa senzație că acele idei se vor materializa într-o bună zi în lumea reală, că destinul meu nu va rămâne izolat în micul nostru oraş, ci că îmi voi petrece zilele între grupuri şi culturi diferite de cele în care trăiam.

— E artist, nu războinic, a remarcat mama mea la un moment dat, privind imaginile pe care le realizasem în țărână.

Una înfățişa o corabie coborând pe un fluviu, pe care marinarii țineau fierăstraie în mâini. Şi alta, în care un bărbat şi o femeie stăteau lângă o fântână, în vreme ce de sus îi privea o fiară. A treia reprezenta gratiile unei celule. Tatăl meu le-a examinat, a clătinat din cap şi, dezgustat, a scuipat în focul din vatră.

— O să-l bat până renunță, a mormăit el, însă chiar şi atunci, la o vârstă atât de fragedă, am ştiut că nu voi îngădui să se întâmple una ca asta.

Ceea ce mă atrăgea cel mai mult erau stelele. Eram fascinat să stau afară după apusul soarelui şi să contemplu constelațiile de pe cerul nopții, trasând linii imaginare între fiecare sclipire instantanee şi întrebându-mă cine putea, dacă exista cineva, să trăiască în interiorul acelor tipare strălucitoare. În visele mele, pluteam printre ele, ca un călător prin beznă, privind către lume de pe o orbită pe care eram încă prea mic pentru a o înțelege. Iar când am încercat să le spun părinților mei că, într-o bună zi, visez să trăiesc printre stele, aceştia au râs de neghiobia mea.

M-am simțit atras de gemeni încă din ziua în care s-au născut, pentru că

mă priveau cu expresii de curiozitate pe chipuri. Poate şi pentru că Iuliu nu-mi arăta niciun fel de afecțiune, am hotărât să fiu un frate bun şi nu mi-a trebuit mult timp până să devin protectorul lor. Sora mea Andreea a luat asta în nume de rău, şi era atât de geloasă pe dragostea ce le-o arătam copilaşilor, încât se delecta nespus când îi chinuia. Fireşte, mama s-a arătat încântată văzându-şi fiul atât de preocupat de binele fraților săi, în vreme ce tata, deşi socotea că atenția pe care le-o acordam era nefirească pentru un băiat, nu a protestat. Odată cu trecerea lunilor, când gemenii au câştigat în greutate, era limpede că ei vor supraviețui primejdiilor primului an de viață, iar curând au devenit membrii vioi şi gălăgioşi ai familiei noastre.

Cu toate acestea, Florina nu a fost la fel de norocoasă şi, ca urmare a problemelor cauzate de naşterea gemenilor, s-a îmbolnăvit şi a căzut la pat. Sunetul plânsetelor ei de durere mă îngrozea, amintindu-mi de noaptea în care a născut. O adoram pe mama şi eram sigur că se apropia încă o dată de moarte. Şi tatăl meu se temea pentru ea, de aceea a chemat un vraci care a pregătit nişte poțiuni urât mirositoare, făcute din diferite rădăcini şi ierburi, pe care ea a trebuit să le bea, sub porunca de a rămâne la pat până când organismul ei se va fi refăcut după suferințele îndurate. Câteva zile mai târziu, când a venit încă o dată să o vadă, am auzit întâmplător discuția dintre el şi tata despre faptul că febra cedase în cele din urmă, însă durerile erau încă atât de crunte, încât fața ei era cenuşie precum pereții micii noastre locuințe.

— Te previn, Marius! a spus vraciul. Dacă rămâne din nou grea, vor muri atât ea, cât şi copilul. Nu am nicio îndoială că aşa va fi. Nu te culca cu ea decât dacă te mulțumeşti cu riscul de a o pierde.

Tata stătea lângă foc şi, în timp ce s-a gândit la asta, a rămas încruntat.

— Nu-mi mai poate fi soție? a întrebat el, profund tulburat, pentru că avea meritul neobişnuit de a o iubi pe Florina, şi în satul nostru nu exista niciun bărbat atât de supus față de soție.

— Ba poate, a spus vraciul. Dar nu în patul nupțial. Încă poate găti, face curățenie, cârpi haine şi îndeplini îndatoririle fireşti ale unei soții, dar dacă vrei ca ea să trăiască, trebuie să te arăți cumpătat. Pântecul ei a suferit vătămări prea grave când i-a născut pe cei doi gemeni, şi nu ar mai rezista în fața încă unui chin. Pântecul ei se va spinteca, otrăvurile vor pătrunde în sânge şi va muri în chinuri înfiorătoare.

— Atunci n-o voi mai atinge, a afirmat tatăl meu, ridicându-se şi dând din cap cu hotărâre, ca şi cum ar fi făcut un legământ sacru între sine şi

Creator. Pot trăi fără să mai am copii, dar fără Florina nu pot.

— Poți avea cât de mulți copii dorești, a spus vraciul, corectându-l, dar nu cu soția ta. Există şi alte femei. Nu trebuie să-ți refuzi ceea ce este firesc pentru un bărbat. Nu uita, oraşele din jur sunt pline de femei tinere, mai ales de când au pierdut atât de mulți bărbați în luptele cu romanii.

Auzind acestea, am observat o scânteie de interes iluminând fața tatei, o uşoară îmbujorare care a făcut cicatricea de pe obrazul stâng să se umfle puțin. În condiții normale, probabil că nu ar fi înşelat-o niciodată pe mama, dar dacă avea dezlegare din partea unui vraci… Ei bine, asta schimba lucrurile în mod considerabil.

★★★

Deşi era cel mai fericit om când se afla în barca lui de pescuit, Marius era cât se putea de credincios față de regele lui şi, de-a lungul anilor, luptase împotriva câinilor de romani ori de câte ori împăratul Traian îşi trimitea legiunile în Dacia. Mulți dintre prietenii lui din copilărie îşi dăduseră viața în acele războaie, iar tata nutrea o asemenea ură față de puterile imperiale încât atunci când marele nostru rege, Decebal, a încălcat tratatele de pace, ceea ce l-a determinat pe Traian să trimită şi alte trupe în regiune drept ripostă, având planul de a ne subjuga vreme de multe generații, tata i-a încredințat barca de pescuit lui Iuliu şi a pornit încă o dată spre Sarmizegetusa împreună cu armata dacă.

Acum însă, mama îşi revenise, astfel că a reînceput să facă brânză şi unt pentru a le vinde vecinilor, dar era învăluită în melancolie ca într-o mantie. Când şi când, o descopeream stând pe pat şi plângând în tăcere, cu mâinile apăsate peste pântecul sterp. Nu mai avea dureri, dar faptul că nu mai putea avea copii o tulbura foarte mult. Şi probabil că se temea că va pierde afecțiunea iubitului ei soț, o idee pe care el ar fi respins-o, socotind-o imposibilă, dar care, cu scurgerea timpului, s-a dovedit dureros de adevărată.

Cam în aceea vreme, un alt pescar, pe nume Caturix, s-a împrietenit cu fratele meu. Era mai mare decât Iuliu, având aproape douăzeci de ani şi, fiind fiul mai mic al familiei, nu avea nicio speranță să moştenească barca tatălui său. Îşi câştiga traiul pe malul Calatisului, ajutându-i pe cei care erau prea bolnavi sau prea nevolnici să muncească o zi întreagă. În absența tatălui meu, trudea alături de Iuliu, ieşind cu barca în larg în fiecare dimineață şi ducând captura la piață la sfârşitul fiecărei zile. Câteodată, fratele meu îl invita acasă la noi ca să mănânce. Florina nu refuza să îl

hrănească, pentru că, la urma urmei, ne ajuta familia la nevoie, deşi contra unei plăți modice, dar, chiar aşa mic cum eram, mi-am dat seama că noul prieten al lui Iuliu se gândea şi la altceva decât la mâncare.

Caturix era atrăgător, dar în cu totul alt fel decât tata. Dacă Marius îşi purta pletele blonde într-un mod narcisist, Caturix avea părul lung, negru şi drept, într-un nod legat la ceafă. În vreme ce tata era un bărbat musculos şi lat în spate, Caturix avea o statură mai firavă, dar era înalt şi puternic, cu muşchi bine conturați care-i evidențiau venele albăstrui de pe brațe. Ca şi tata, avea mâini de pescar, purtând urmele frânghiilor şi lamelor de cuțit, cu degetele înroşite şi marcate de înțepături de la cârligele de pescuit care i se înfipseseră în ele de-a lungul anilor. Eram foarte impresionat de acel tânăr atrăgător şi, cu toate că el abia dacă băga în seamă prezența mea în casă, îl invidiam pe Iuliu pentru timpul pe care îl petrecea cu el pe apă, pentru că, socoteam eu, el era fratele mai mare față de care trebuia să mă arăt devotat.

Dacă aş fi ştiut ce însemna flirtul, aş fi recunoscut faptul că el flirta cu mama într-un mod subtil, făcându-i complimente pentru mâncarea gătită de ea, pentru rochie şi pentru ordinea pe care o păstra în casă şi, lipsită de orice atenție după plecarea tatei, era cât se poate de evident că ea se simțea flatată de purtarea curtenitoare pe care Caturix o avea față de ea. După o vreme, el a început să îi aducă mici daruri când venea în vizită. O piatră colorată, care fusese spălată de valuri, probabil. O pernuță din catifea pe care o cumpărase din piață. O floare uscată. Acum, admirația mea a suferit o schimbare, transformându-se în iritare, de aceea am început să nu văd cu ochi buni aparițiile lui insistente, deoarece ştiam că tata nu ar fi îngăduit vizitele lui regulate.

Pe de altă parte, Iuliu părea să încurajeze acea prietenie, profitând de orice prilej ca să îi lase împreună pe Florina şi pe prietenul lui.

— În seara asta, o porție suplimentară pentru Caturix, soția tatălui meu! a strigat el într-o seară, lovind cu pumnii în tăblia mesei când ne-am aşezat să ne mâncăm porțiile sărăcăcioase. Iuliu obişnuia să folosească acea formulare ori de câte ori se adresa Florinei, străduindu-se să păstreze relația dintre ei cât mai distantă posibil. Are inima grea.

— Cum aşa? a întrebat Florina, punând ceva mai mult orez pe farfuria lui, pe care era şi nişte peşte sărat, şi împingând-o spre el.

L-am urmărit pe Caturix, care a aruncat o privire în direcția ei, iar pe buze i-a apărut o jumătate de zâmbet. Când i-a surprins ochii, ea a roşit vag.

— Fata pe care o iubeşte nu îi împărtăşeşte sentimentele, a continuat

Iuliu, oftând melodramatic, iar Caturix i-a aruncat o privire încărcată de reproş.

— Nu-mi vine a crede! a spus Florina. Ce fată l-ar putea refuza pe Caturix? Ar trebui să fie fericită să găsească un soţ atât de bun.

— El nu vrea să se însoare, a spus fratele meu, chicotind. Ambiţia lui e mult mai pământeană.

— Iuliu! a exclamat mama, încruntându-se, pentru că nu îngăduia vulgaritatea.

— Eu spun doar adevărul, i-a răspuns fratele meu.

— Şi ai vorbit cu fata, Caturix? l-a întrebat Florina. Ţi-ai exprimat dorinţele inimii?

— Nu am îndrăznit.

— De ce nu?

El a ridicat din umeri.

— Nu suport să fiu refuzat. Prefer să mi se taie urechile decât să aud vorbe de respingere!

— Dar nu ai cum să ştii ce ar putea spune ea decât dacă o întrebi, i-a răspuns Florina. Poate că şi ea are anumite sentimente faţă de tine.

— Lucrurile sunt complicate.

— Cât de complicate?

— Are deja un soţ.

— Aha! a făcut Florina, clătinând din cap. Atunci trebuie să cauţi în altă parte. La urma urmelor, o femeie care şi-ar înşela soţul nu ar fi demnă de tine. Fă-o uitată, Caturix, ăsta mi-e sfatul!

— Să uit cea mai frumoasă, cea mai tandră, cea mai interesantă femeie pe care am cunoscut-o? Mai degrabă mi-ai cere să-mi uit numele!

Florina s-a uitat spre masa noastră şi ne-a zâmbit. Presupun că îi plăcea ideea de a bârfi puţin.

— Nu vrei să ne spui cine e fata asta? a întrebat ea, aplecându-se în faţă, dar Caturix a clătinat din cap.

— Nu pot, a spus el.

— Atunci, despre soţul ei? E bătrân? Dacă da, atunci natura o va elibera mai curând decât îţi închipui.

— Nu e bătrân, i-a răspuns Caturix. Dar e plecat la război, de aceea, Dumnezeu ar putea fi de partea mea şi l-ar doborî.

— N-ar trebui să spui asemenea lucruri!

— Dacă te-am jignit cu ceva, îmi retrag cuvintele! Dar e plecat de trei

luni, iar familia nu a primit nicio veste de la el. Luptă contra câinilor de romani şi, din câte ştim, ar putea fi într-o cuşcă şi dus la Colosseum ca să lupte cu leii. Sau ar putea fi mort deja! Orice este posibil.

Florina s-a uitat cu asprime la el, iar apoi, spre surprinderea mea, expresia amuzată de pe față i s-a transformat din încruntare în furie; s-a ridicat de la masă, a adunat farfuriile goale, făcându-le să zăngănească. În acele momente, nu am înțeles ce spusese Caturix ca să o deranjeze atât de mult, însă, un moment mai apoi, ea a spus clar că era momentul ca el să plece acasă şi că probabil ar fi o idee bună ca de acum încolo să ia cina singur, fără noi. Caturix s-a mulțumit să dea aprobator din cap şi a plecat, cu capul în pământ, însă când fratele meu şi-a împins scaunul înapoi pentru a-l urma, Florina l-a prins de un braț şi l-a ținut strâns, înfigându-şi unghiile adânc în pielea lui.

— Cu aşa isprăvi te lauzi? l-a întrebat ea. Vrei să dai naştere unor necazuri?

— Nu ştiu ce vrei să spui, i-a răspuns el, luând un aer nevinovat. Doar nu crezi că a vrut să…? Şi-a lăsat capul pe spate şi a izbucnit în râs. Soția tatălui meu, te-ai mai uitat în oglindă în ultima vreme? Ai fața cenuşie, părul ți-e neîngrijit şi ai ochii obosiți. Ca să nu mai vorbesc de faptul că eşti stearpă ca un ogor nearat. Doar nu-ți imaginezi că un bărbat precum Caturix ar…

— Iuliu, ai fost un scandalagiu de când te ştiu! s-a răstit ea la el. Sunt convinsă că e uneltirea ta. Dacă situația mai continuă, atunci Marius va afla cât de curând!

El şi-a smuls brațul din strânsoarea ei, iar râsul lui a devenit disprețuitor.

— Nu ai dreptul să-mi spui ce să fac în casa tatălui meu, a spus el apăsat. Cât este plecat, eu sunt stăpânul aici, iar tu şi odraslele tale trăiți sub protecția mea! Ai face bine să nu uiți asta!

Trei seri mai târziu, stăteam întins pe salteaua mea alături de patul Florinei, iar gemenii răsuflau apăsat în pătuțul aflat alături de mine, când am auzit uşa deschizându-se, iar o rază de lumină s-a strecurat înşelător în cameră. Mama dormea, dar, alertată de acea intruziune, a deschis ochii, s-a ridicat în şezut şi s-a uitat spre uşă ca să vadă cine ne deranja la o oră atât de târzie.

Spre uimirea mea, era Caturix! Ajunsese acolo după căderea întunericului, umblând dezbrăcat spre patul mamei mele, călcând foarte încet pe podea, ca o pisică pe labele cu pernițe, cu mădularul lui întărit,

îndreptat spre pradă.

— Ce cauți aici? a spus Florina cu glas şuierat, trăgând cearşaful din cânepă pe care îl ținea înfăşurat în jurul corpului pentru a se încălzi. Doar nu…

— Iuliu mi-a spus să-ți fac o vizită. El mi-a transmis mesajul.

— Ce mesaj? a întrebat ea.

— Că trebuie să vin şi să mă culc cu tine în noaptea asta. Îți promit, nimeni nu va afla.

Într-o fracțiune de secundă, mama a sărit din pat şi a fugit din cameră, urmată imediat de Caturix, în pielea goală. În camera cealaltă a izbucnit o discuție aprinsă, iar în dimineața următoare, când m-am trezit, mama stătea singură în pat, iar Iuliu era de negăsit.

Iran
— 152 d.Hr. —

✶✶

Când tatăl meu, Maruan, s-a întors acasă după ce a luptat împotriva romanilor în Armenia, atmosfera din familia noastră s-a schimbat mult. După nenumărate bătălii, în timpul cărora asistase la moartea violentă a multora dintre prietenii lui, simțurile lui deveniseră surescitate, se enerva mult mai uşor şi avea mai puțină răbdare cu copiii. Prea mult zgomot îl făcea să se înfurie peste măsură, iar în momentele cele mai grave devenea ca zeița Iştar{5}, cotropind pământul cu furtuni şi transformând fluviile în sânge.

În parte, dispoziția lui proastă putea fi pusă pe seama dispariției misterioase a fratelui meu Johan, despre care nu mai avusesem nicio veste de mai bine de doi ani. Unii spuneau că fusese văzut în fața unui templu din Ctesiphon, purtând o maimuță pe un umăr şi ducând în lesă un pui de tigru, în timp ce cerşea bani de la necunoscuți. Alții susțineau că el ajunsese până la Mithradatkirt, unde se căsătorise cu o urmaşă directă a neamului Arsace, şi că ducea o viață extravagantă. Mai erau şi dintre cei care credeau că el nu plecase din sat, ci fusese ucis de mama lui vitregă, iar cadavrul îi fusese azvârlit într-un puț părăsit sau îngropat sub fundația unei noi clădiri ce se ridica într-un sat învecinat. Maruan o întreba deseori pe Fabiana în legătură cu evenimentele care conduseseră la plecarea băiatului, însă răspunsurile ei erau neclare.

— Ştii bine că m-a urât dintotdeauna, a protestat ea. Şi, da, ne-am certat cât ai fost plecat, dar nu l-am izgonit şi nu i-am făcut niciun rău. Într-o seară, ne-am culcat cu toții, iar în dimineața următoare, când m-am trezit, dispăruse. Asta e tot ce-ți pot spune.

Maruan a acceptat explicația ei, însă între părinții mei s-a creat o nouă distanțare, iar când el a revenit pe țărmul mării, pentru a reface afacerea de reparații de bărci de pescuit, care decăzuse după plecarea lui Johan, atitudinea lui a sugerat că simțea că aceea era o meserie mai puțin profitabilă dacă nu avea alături de el un moştenitor. Câteodată îl însoțeam, însă eram prea mic pentru a fi de vreun folos, iar el se înfuria pe mine pe măsură ce se scurgea ziua şi, în cele din urmă, revenea acasă într-o

dispoziție foarte proastă.

Mă simt tulburat când îmi aduc aminte cât de iubitori fuseseră părinții mei înainte de război şi cum, în ciuda celor mai lăudabile încercări ale mamei mele de a readuce relațiile dintre ei la un anumit nivel de afecțiune, eforturile ei s-au dovedit zadarnice. Noaptea, când se retrăgeau la culcare, îl auzeam pe tata gemând de nemulțumire înainte de a se scula, îmbrăcându-se şi dispărând în noapte fără nicio explicație. În asemenea ocazii, mă strecuram din pătuțul meu până în patul Fabianei, al cărei plâns mă supăra grozav de mult, astfel că făceam tot ce îmi stătea în putință ca să o liniştesc. Ea mă strângea în brațe şi mă săruta pe frunte, dar rămânea neconsolată, iar când am întrebat-o unde plecase tatăl meu atât de târziu în noapte, nu mi-a putut spune decât că el căuta plăcerile pe care ea nu i le mai putea oferi. Deşi eram prea mic pentru a pricepe înțelesul cuvintelor ei, am jurat că nu mă voi îndepărta de ea şi nici nu o voi abandona, o promisiune care m-a făcut şi pe mine să plâng, de aceea, perna a devenit umedă de lacrimile noastre, provocate de suferință.

— Dar şi tu vei proceda la fel, fiul meu iubit, a spus ea suspinând. Băieții fac întotdeauna asta.

În tot acest timp, la fel ca şi noi, prietenii şi vecinii noştri se aflau într-o stare permanentă de pregătire pentru alte conflicte, deoarece armistițiul dintre domnitorul nostru, Vologases, şi împăratul Antoninus Pius era foarte nesigur. Iubitul nostru Imperiu Part, fie ca zeii să îl privească cu îndurare, continua să se afle într-o stare de încordare permanentă cu Imperiul Roman. Şi, cu toate că îmi iubeam tatăl, tânjeam după ziua în care avea să i se ceară să-şi îmbrace din nou armura, pentru că, într-un fel sau altul, războiul dintre imperii îşi avea oglindirea în pacea de acasă. Cu toate acestea, în adâncul minții mele, am început să mă întreb dacă agresiunea era starea firească a speciei noastre şi dacă şi eu mă voi vedea silit să ridic sabia împotriva unui duşman pe care nu îl cunoşteam.

★★★

Acum trebuie să vă vorbesc mai mult despre sora mea Abeer, care, încă de la început, s-a dovedit a avea o minte sclipitoare, dar şi o gelozie ieşită din comun. Pe la vârsta de un an, ea putea desena cu o pricepere deosebită. Pe la cinci ani, era o călăreață talentată, iar la nouă ani, felul în care mânuia sabia stârnea invidia multora. Era spirituală, rea şi curajoasă, evidențiind toate trăsăturile după care tatăl meu tânjea să le vadă în vreunul dintre fiii săi, dar pe care le socotea pierdute dacă erau moştenite de o fiică. La fel ca

mine, ea îşi petrecea mult timp încercând să îi obțină aprobarea, însă el manifesta mai puțin interes față de progeniturile lui de sex feminin, copiii care îl interesau cel mai mult erau Johan, care dispăruse, şi eu. Constans, geamănul meu, suferea de o minte fragilă, de aceea a fost trimis de mic pentru a deveni servitor în casa unui bogătaş, după care a dispărut cu totul din viețile noastre. Restul copiilor au fost crescuți pentru a deveni soții şi mame, nimic altceva.

În cea mai mare parte a timpului, Johan o tolera pe Abeer, dar afecțiunea lui față de ea i-a fost spulberată când, copii fiind, ea l-a doborât într-un turneu al războinicilor. Având asupra ei doar un scut din răchită şi o sabie scurtă, ea a reuşit să îl răstoarne în fața oamenilor din întregul sat, făcându-l să ceară îndurare când vârful sabiei ei i-a atins gâtul. A fost un moment pe care l-am savurat, deoarece rareori îl văzusem pe Johan redus la rolul de milog, iar fața lui a devenit stacojie când a suferit acea insultă în fața prietenilor care îl huiduiau.

Când Abeer a împlinit unsprezece ani, devenind o frumusețe recunoscută, şi când s-a vădit că avea să se transforme într-o femeie deosebită, unul dintre înțelepți a discutat cu Maruan pentru a o avea drept mireasă pentru fiul lui. Maruan a refuzat cererea, hotărând că nimeni nu o va duce pe patul nupțial pe fiica lui înainte ca ea să împlinească şaisprezece ani. La urma urmelor, nu spera la vreo mare alianță şi nici avantaje băneşti, şi cred că el îşi dorea ca ea să se căsătorească cu un bărbat care să se dovedească tandru față de ea, aşa cum se arătase el față de mama când se căsătoriseră.

Majoritatea băieților din satul nostru erau îndrăgostiți de Abeer. Cei mai curajoşi culegeau buchete de flori şi le lăsau lângă uşa casei noastre, urmărind dinapoia copacilor cum ea le strângea în brațe şi le inspira parfumurile. Toți erau foarte geloşi privind prietenia ei cu Hakan, un băiat infirm, care trăia doar cu mama lui, în apropiere. Hakan, care era de vârsta surorii mele, nimerise în calea unui cal speriat când avea doar trei ani şi avusese noroc să rămână în viață după acel accident. Picioarele lui fuseseră strivite, iar vraciul nepriceput care s-a ocupat de el nu a făcut niciun efort să îi aşeze oasele în locul potrivit, astfel că, pe măsura trecerii anilor, partea inferioară a corpului său s-a deformat, astfel că putea merge doar cu ajutorul unor toiege pe care le făcea singur din lemnul unor mesteceni argintii care creşteau la marginea satului nostru, sculptând două crestături drept mânere. Era permanent atacat de alți copii, însă Abeer l-a luat sub protecția ei încă

din copilărie, iar reputația ei de pugilistă de neînvins era atât de extinsă, încât puțini ar fi îndrăznit să îl ia în râs când ea se afla în preajma lui.

În ceea ce mă privea, Hakan mi s-a părut o creatură înspăimântătoare din cauza picioarelor contorsionate, care îmi aminteau de ciorchini de ghimbir, pentru că erau îndoite în direcții neașteptate, având protuberanțe stranii pe sub piele. Când stătea lângă mine, mă îngrozea ideea că pielea lui se va atinge de a mea şi de aceea mă mutam de pe banchetă ca să fiu cât mai departe de el. Nu eram mândru de mine pentru o asemenea purtare – ştiam că nu era vina lui că suferise o astfel de diformitate îngrozitoare –, cu toate astea, nu mă puteam sili să îl tratez cu afecțiunea sau bunătatea pe care i le arăta sora mea, şi doream să stea departe de mine.

De aceea, într-o seară, am fost îngrozit când tata s-a întors acasă de pe malul fluviului aducându-l de mână pe acel băiat şi a spus că Hakan va fi oaspetele nostru până când va hotărî altceva.

— L-am găsit pe stradă, plângând, a explicat el, ciufulindu-i părul negru, neîngrijit, care ar fi trebuit tuns. Nera s-a dus să-şi viziteze mama care e pe moarte şi, ființă fără inimă, l-a lăsat să se descurce singur. Nu puteam îngădui aşa ceva. De aceea l-am invitat să stea cu noi până la întoarcerea ei.

Fabiana, care gătea, s-a întors surprinsă şi, cu toate că ținea la Hakan şi avea un caracter generos, era evident că o nedumerea acea bruscă manifestare de altruism a soțului ei.

— Dar unde va dormi, bărbate? a întrebat ea.

— Cu băiatul, a spus el, făcând semn din cap în direcția mea.

— Şi câtă vreme va fi plecată mama lui? a întrebat ea, dar Maruan s-a mulțumit să ridice din umeri şi s-a aşezat, aşteptând să i se pună în față farfuria cu mâncare. Discuția se încheiase.

Mi-am petrecut seara gândindu-mă cu groază la noaptea ce mă aştepta. Ideea ca trupul lui Hakan şi al meu să stea lipite strâns în patul meu îngust, şi încă despuiate, mă îngrozea, iar când a sosit ora culcării şi el s-a târât în dormitorul în care eu eram deja gol puşcă sub cearşaful subțire, am început să plâng şi am fugit în bucătărie ca să-mi întreb părinții dacă mă lasă să dorm în patul lor, dar cererea mi-a fost respinsă fără prea multe vorbe. Tata s-a uitat la mine atât de dezgustat, încât am plâns şi mai mult, pentru că nu doream să mă fac de ruşine în fața lui.

Maruan, care luptase în multe bătălii şi văzuse de-a lungul anilor multe măceluri, abia dacă lua în seamă diformitățile lui Hakan, de aceea a socotit criza mea de plâns drept manifestarea egoismului unui copil prea răsfățat ca

să împartă patul cu alt copil, în vreme ce Fabiana a înțeles de ce protestam şi m-a dojenit pentru cruzimea mea. Cu toate acestea, am rămas treaz mai toată noaptea şi, de fiecare dată când se zvârcolea în somn, o parte a membrelor lui răsucite se atingea de ale mele şi mă retrăgeam de lângă el.

Cum săptămânile treceau, iar Nera încă nu apăruse, am întrebat dacă Hakan nu ar putea împărți patul cu Abeer – la urma urmelor, am susținut eu –, el era prietenul ei, nu al meu –, şi tata, furios, m-a plesnit. Nu mă gândisem că a le cere unor copii de doisprezece ani să doarmă împreună putea fi socotit un contract de căsătorie şi ar fi adus dizgrația lor.

Abeer mi-a iertat răutatea, pentru că supărarea ei față de mine nu ținea mult, dar când am întrebat-o de ce îl plăcea pe Hakan atât de mult, mai ales că era renegat de ceilalți copii, ea mi-a spus că tocmai răspunsesem la întrebarea pe care i-o pusesem.

— Solitudinea lui îl face interesant, a zis ea, în timp ce cosea nişte panglici galbene pe poalele fustei ei, pentru că, între alte talente, Abeer era o cusătoreasă desăvârşită. Hakan păstrează toate poveştile lui cele mai frumoase pentru mine. Toate ambițiile. Toate secretele lui.

Mi-a plăcut ideea secretelor şi am rugat-o să mi le împărtăşească şi mie, însă ea a zâmbit şi a clătinat din cap.

— O să te măriți cu el la un moment dat? am întrebat-o, temându-mă că el ar putea deveni un membru permanent al familiei noastre, dar ea a rămas tăcută şi a revenit la cusut. Probabil că a greşit o împunsătură cu acul, pentru că s-a crispat, apoi a dus un deget la gură. Când şi-a retras degetul, o picătură de sânge a căzut pe materialul rochiei proaspăt împodobite, lăsând un punct perfect rotund de culoare roşie pe mijlocul uneia dintre panglici.

— Poftim, a spus ea, întinzând degetul sângerând spre mine. Mai bine l-ai săruta.

Am luat degetul în gură, simțind gustul sărat al sângelui, şi l-am supt. După ce sângerarea s-a oprit, am urmărit fascinat cum ea şi-a înțepat buricul altui deget, cu aceeaşi urmare, şi mi-a spus să îl sărut şi pe acela.

— Vei face orice îți cer, frățioare, nu-i aşa? a spus ea cu un aer gânditor, în timp ce eu țineam degetul ei în gură. Îmi place asta.

O lună mai târziu, Nera s-a întors. Era la orele serii şi membrii familiei noastre, împreună cu Hakan, stăteau în jurul focului, mâncând ghiveci de miel, aromatizat cu şofran. Venise iarna, iar nopțile erau reci, şi mama repeta nişte bârfe pe care le auzise în piață în acea dimineață, când am auzit zgomot de paşi care se apropiau. Ne-am întors cu toții, pentru că nu era un

lucru obişnuit să primim vizitatori la acea oră din noapte.

Uşa s-a deschis şi pe ea a intrat Nera, părând flămândă şi la capătul puterilor. Hakan a sărit în picioare şi a mers şchiopătând spre ea, strigând-o încântat pe nume. Ea ținea în brațe o bocceluță despre care, la început, am crezut că era cu mâncare, un semn de recunoştință față de familia noastră, care îi purtase de grijă fiului ei. Dar nu era aşa, pentru că din acel ghemotoc, un soi de mieunat a dezvăluit că avea în brațe un nou-născut, iar ea a dat deoparte păturica şi a lăsat la vedere un cap minuscul şi nişte buze rubinii care sugeau un deget, aşa cum şi eu supsesem degetul lui Abeer.

— Ei bine? a întrebat-o tatăl meu, privind-o.

— O fată, a spus ea.

El a dat din cap şi, închizând ochii, a suspinat, după care s-a întors lângă foc.

— Nevastă, a spus el, adresându-se Fabianei, dar fără a îndrăzni să o privească direct. De azi înainte, Nera şi fiica mea vor trăi aici, cu noi. Nu vreau certuri şi neînțelegeri. Aşa vreau să stea lucrurile şi aşa vor fi.

Tăcerea care a urmat vorbelor lui a părut să țină o eternitate. M-am uitat la mama, a cărei față s-a înmuiat într-un amestec de suferință şi ruşine, iar trupul ei s-a chircit într-un mod care sugera că nu se simțea doar înfrântă, ci că nu avea nicio cale de a se opune. Femeie bună, ea s-a întors spre Nera, rostind cuvinte de bun venit care au sunat la fel de firesc precum răsuflarea ei.

— Cred că ți-e foame după atâta drum, a spus ea. Să-ți dau o farfurie cu mâncare.

Italia
— 169 d.Hr. —

✶✶

Pe măsură ce viața noastră de familie, nouă şi lipsită de convenții, s-a înfiripat în următoarele luni, sentimentul de neplăcere față de băiatul pe care începusem să îl socotesc drept văr s-a redus, astfel că am legat o prietenie neaşteptată. Cu toate acestea, nu a trecut multă vreme până când am fost silit să ajung în compania unui alt tovarăş de joacă, unul mult mai puțin prietenos şi mult mai primejdios decât oricare copil pe care îl cunoscusem.

Eu şi Commodus, fiul împăratului, ne-am văzut prima oară la interminabila procesiune funerară a moştenitorului lui Hadrian, Lucius Verus. El stătea de-a dreapta tatălui său, Marcus Aurelius, în vreme ce eu, fiul unuia dintre membrii importanți ai Gărzii Pretoriene, aveam o poziție de onoare spre partea din spate a podiumului principal. În timpul unuia dintre elogii, s-a uitat întâmplător în direcția mea şi, după ce s-a uitat în direcția mea şi a căscat copios, am izbucnit în râs, şi a trebuit să-mi duc mâna la gură ca să îmi ascund gestul. Un moment mai apoi, el i-a şoptit ceva la ureche împăratului şi i s-a dat permisiunea de a se ridica de pe scaun. Când a păşit mândru pe lângă rândul pe care mă aflam, cu capul sus, aşa cum se cuvenea pentru un copil care avea un rang atât de înalt, el mi-a sugerat că ar trebui să îl urmez şi, curând, ne-am îndreptat împreună spre palat.

— Dacă mai trebuia să stau acolo încă un minut, a afirmat el, fluturând o mână prin aer cu un gest regal, cred că aş fi smuls pumnalul de la centura tatei şi mi-aş fi tăiat beregata. Îți promit că atunci când voi ajunge împărat, astfel de evenimente vor fi cât se poate de scurte. Şi vor fi mai multe sacrificii pentru zei. Mie-mi plac sacrificiile mărețe, ție nu? Altfel, totul devine prea plicticos. Ador țipetele, pentru mine sunt o adevărată muzică.

N-aş fi îndrăznit să îl contrazic, însă adevărul era că regretam că plecasem de la acel fast, deoarece aşteptam cu nerăbdare momentul în care tatăl meu, Maarav, urma să se afle în fruntea cortegiului care în acea după-amiază ducea trupul neînsuflețit al fostului împărat războinic venerat. Lucius Verus fusese acela care învinsese în cele din urmă blestematul imperiu al părților şi pe detestatul lor rege, Vologases, mărind Imperiul

Roman atât de mult încât Senatul l-a zeificat la doar câteva zile după moarte. Maarav avusese o contribuție semnificativă la obținerea acelor victorii şi eu eram plin de mândrie pentru faptele lui de vitejie.

— Da, Înălțimea Voastră, am răspuns, deja fascinat de Commodus, care arăta ca un tânăr zeu în toga lui cusută minuțios cu dungi de purpură din Tir de-a lungul mânecilor, pentru a-i demonstra rangul înalt. Eu mi-aş fi scos ochii cu degetele dacă aş fi fost silit să mai rămân acolo un moment în plus.

S-a întors şi s-a uitat la mine oarecum surprins, după care a izbucnit în râs.

— Eşti fiul lui Maarav, aşa-i? Din Garda Pretoriană? Te-am zărit pe terenurile palatului. Eşti cam zgomotos. Uneori, prea zgomotos. Trebuie să înveți să păstrezi tăcerea. Altfel, cineva ar putea hotărî că trebuie să ți se taie limba.

Mi-am cerut iertare pentru îndrăzneală şi mi-am jurat să îmi îndrept obiceiurile copilăreşti, deşi acuzațiile erau dure, ținând seama că aveam convingerea că eram unul dintre cei mai puțin gălăgioşi copii din Roma. Am început să îi spun mai multe lucruri despre tatăl meu şi despre campaniile în care luptase, însă el a arătat curând că nu îl interesau toate acestea. Chiar dacă Maarav era un membru important al Cavaleriei Palatului, pentru prinț, el rămânea un alt plebeu lipsit de valoare, un muritor care se afla în preajma zeilor.

M-a condus în apartamentul lui, ale cărui camere erau minuțios decorate, şi mi-a prezentat tapiseriile de pe pereți, lucrătura care dovedea o pricepere extraordinară a artizanilor. Fiecare amintea o mare victorie romană, începând cu bătălia de la Silva Arsia, cu aproape şapte sute de ani în urmă, care a marcat naşterea Republicii sub conducerea lui Lucius Junius Brutus, până la marele triumf împotriva galilor, realizat de Iuliu Cezar. Am întins o mână pentru a atinge țesătura, şi am rămas impresionat de amestecul uimitor de tărie şi fragilitate, pe care îl vădea fiecare cusătură. Admirația mea față de asemenea lucruri era tocmai ceea ce îl făcea pe tatăl meu să mă disprețuiască. El considera acest lucru ca o dovadă a lipsei de bărbăție şi indicând simptomele unei dispoziții slabe sau chiar feminine, dar eu nu mă sinchiseam. În acele momente, prețuiam frumusețea mai presus de toate celelalte lucruri.

Însă tapiseriile nu erau singurele lucruri luxoase etalate. Draperiile care atârnau în jurul patului băiatului erau făcute din catifea, cearşafurile erau din satin, iar covoarele de pe podea, aduse acolo din războaiele cu dacii,

erau cele pe care chiar regele Decebal călcase cândva. Singurul lucru care tulbura liniştea perfectă a încăperii era o pereche de câini având panglici de culoare galbenă în jurul gâtului, care dormeau în apropierea şemineului şi care au scâncit de teamă când noi am intrat acolo, năpustindu-se să se ascundă sub un kline{6} aflat în apropierea ferestrei. Commodus i-a ignorat, dar am observat că ei au rămas vigilenţi cât am zăbovit în acea cameră, cel mai mic dintre ei, doar un cățel, tremurând violent. M-am întrebat ce se petrecea în acele camere în fiecare zi ca să facă acele animale să fie atât de înspăimântate.

— Joci tali?{7} m-a întrebat el, ridicând de pe o masă o pungă în care se aflau arşice, pe care le-a aruncat pe podea. Jocul era preferat de copiii romani; trebuia să aruncăm oasele mici în aer, iar apoi să le prindem pe dosul mâinilor, o treabă mai grea decât ar părea.

— Sigur, am spus, iar el mi-a făcut semn spre perna ornamentală din fața lui. După ce m-am aşezat, el a aruncat oasele în aer, dar foarte sus, astfel că am prins doar două. Era un jucător priceput.

— Tatăl meu, împăratul, îl apreciază mult pe tatăl tău, a spus el după un moment de tăcere, timp în care ne-am concentrat asupra jocului. Dacă nu aş fi auzit ce părere are despre el, nu te-aş fi invitat astăzi aici. Fireşte, nu pot permite oricui să intre în dormitorul meu. Nu miroşi la fel de rău ca unii dintre copii, mă bucur să spun asta. Deşi tu eşti mai urât decât mai toți copiii cu care m-am jucat.

— Înălțimea Ta, îți mulțumesc! am spus eu.

— Tatăl meu spune că al tău are două soții, a continuat el când mi-a venit rândul să joc, astfel că am reuşit să prind doar un arşic, o înfrângere de care el s-a bucurat nespus de mult. Chiar e adevărat?

— Nu chiar, am spus eu. Maarav este căsătorit cu mama mea, Fabia. Dar mai există o femeie, pe nume Noemi, cu care are o fiică. Iar Noemi mai are un fiu, cu alt bărbat.

— Cel infirm? a întrebat el.

— Da, am spus eu, simțind că trebuia să îl apăr pe Hagan, pentru că începusem să descopăr în el un soi de compasiune şi de înțelegere neobişnuită şi apreciam prezența lui într-o casă în care erau mai multe femei. Nota de dispreț din glasul lui Commodus m-a făcut să mă simt jignit, dar nu aş fi îndrăznit să îl contrazic.

— Şi mama ta nu se opune unui asemenea aranjament neobişnuit?

— Nu s-ar opune niciodată dorințelor tatălui meu, i-am răspuns.

— Sigur că nu. Asta s-ar opune ordinii firești a lucrurilor. Dar eu vreau să știu dacă ea suferă din cauza asta.

Am rămas tăcut. În cei doi ani de când Maarav ne-o prezentase pe amanta lui, femeile casei alcătuiseră o alianță matriarhală foarte strânsă, astfel că deveniseră mai curând surori decât rivale.

— De acum înainte, mi-a spus el, cu o mișcare hotărâtă din cap, va trebui să vii la palat în fiecare zi. Poți rămâne aproape de apartamentul meu și, dacă voi dori, mă voi juca cu tine. Dacă nu, vei fi cu totul nebăgat în seamă, iar tu nu trebuie să faci gălăgie. Ai înțeles?

— Da, Înălțimea Ta! am spus plecându-mi capul și, odată ce pactul dintre noi s-a încheiat, am mai făcut câteva jocuri de arșice, până când, în cele din urmă, l-am învins. Scoțând un strigăt de încântare, am sărit în sus, dar el s-a aprins imediat și m-a îmbrâncit, după care m-a lovit cu picioarele atât de tare în coaste, încât am simțit că rămân fără suflare. Au urmat alte violențe și, când a început să mă lovească cu picioarele în față, a făcut ca doi dinți de-ai mei să zboare pe podea. Chiar când zăceam pe podea, cu sângele șiroindu-mi peste bărbie, am luat vina asupra mea pentru că nu îi făcusem pe plac și am jurat să nu mai fac așa ceva. Atunci mi-am dat seama de un lucru: Commodus nu știa să accepte o înfrângere.

★★★

În săptămânile care au urmat, am respectat cu sfințenie instrucțiunile tânărului cezar și mă așezam în fața apartamentului său în timpul zilei, așteptând să îi satisfac plăcerile. Câteodată, mă chema înăuntru pentru a juca zaruri sau tabula{8} și, cu toate că aveam grijă să îl las să câștige, el găsea întotdeauna un motiv ca să mă lovească înainte de a mă trimite acasă. Cu toate acestea, de cele mai multe ori, eram ținut afară fără mâncare sau apă și, dacă trecea pe coridor, el nu mă lua în seamă, ca și cum nu aș fi prezentat o importanță mai mare decât o placă de gresie de pe perete.

După opt zile la rând în care nu îl văzusem, dar urmărisem cum oamenii casei intrau și ieșeau din dormitorul lui cu expresii de îngrijorare pe fețe, am început să mă întreb dacă nu cumva i se întâmplase ceva rău. Îngrijorarea mea a sporit când am descoperit că tatăl meu m-a așteptat acasă în a noua zi, spunând că mă va însoți în acea zi până la palat. Fabia plângea și m-a strâns la piept cu atâta tărie, încât părea că socotea că nu vă mai vedea vreodată. Când eu și Maarav am plecat de acasă, ea și-a îngropat capul în umărul lui Noemi, plângând neconsolată.

În timp ce am parcurs distanța scurtă de la cazarma în care locuiau

familiile Gărzii Pretoriene până la palat, tata m-a luat de mână şi m-a surprins spunându-mi că eram un fiu bun.

— Poate nu m-am grăbit să îți arăt dragostea pe care un băiat ar aştepta-o din partea tatălui său, a spus el încet. Când fratele tău Joao a dispărut, am suferit atât de tare, încât m-am temut să mai îngădui sentimentelor mele să se mai îndrepte către altcineva.

Nu i-am mai zis nimic despre faptul că dovedise o totală lipsă de afecțiune față de mine chiar şi înainte de plecarea lui Joao.

— Însă astăzi sunt mândru de tine, a adăugat el. Foarte mândru!

— Îți mulțumesc, tată! am spus eu, privind în față, spre porțile mari din piatră, unde ne aştepta un bărbat înalt, cu barbă. Acum eram convins că, nemaiavând nevoie de mine, Commodus hotărâse să mă adauge la meniul leilor. Când bărbatul a păşit înainte ca să ne întâmpine, Maarav a îngenuncheat, m-a luat în brațe şi m-a strâns cu aceeaşi fervoare ca şi mama.

— Trebuie să facem tot ce putem pentru gloria Romei, a spus el, iar tu, fiule, faci cel mai mare sacrificiu dintre toți oamenii! Vei aduce o mare onoare numelui nostru de familie!

S-a ridicat, s-a răsucit pe călcâie şi s-a îndepărtat. Indiferent ce avea să se întâmple, mi-am dat seama că nu avea niciun rost să opun rezistență.

Bărbatul în sarcina căruia eram acum şi-a lăsat o mână pe umărul meu, după care s-a prezentat drept Galen, un doctor din Pergamon, care avea onoarea de a fi doctorul personal al moştenitorului imperial.

— Voi fi mâncat? l-am întrebat eu, iar el s-a încruntat, ca şi cum nu ar fi înțeles bine întrebarea mea. De lei, am adăugat, iar el a clătinat din cap, a râs puțin, şi m-a condus pe coridorul care îmi era cunoscut.

— Nu, a spus el. În orice caz, nu azi.

— Înălțimea Sa vrea să se joace? am întrebat, şi Galen a oftat.

— Ai auzit de ciumă? m-a întrebat el, iar eu am dat afirmativ din cap, pentru că în ultimele luni oamenii din Roma nu vorbeau despre altceva.

Boala ajunsese în oraş odată cu soldații care se întorseseră din Asia de Vest şi ucisese sute de oameni în doar câteva săptămâni. De obicei, oamenii făceau febră, după care sufereau de chinurile mizere ale diareii, moment în care erau țintuiți la pat şi delirau. Apoi îşi pierdeau capacitatea de a vorbi, pentru că în gâtlej se forma o erupție îngrozitoare care făcea ca înghițirea să fie extrem de dureroasă. Curând, pe pielea lor apăreau nenumărate bube pline cu puroi, care acopereau fața şi corpul. Apoi nu se mai putea face

nimic. Pacientul se însănătoşea ori murea. Boala nu alegea, lovindu-i deopotrivă pe săraci şi pe oameni de rang înalt.

— Desigur, am spus eu. Dar sunt sănătos şi nu am arătat semne de boală. Părinții mi-au spus că de când m-am născut nu am fost bolnav nici măcar o zi.

— Nu mă interesează starea ta, a spus el cu dispreț când ne-am apropiat de uşa camerei lui Commodus. În schimb, cei loviți de ciumă trebuie să stea într-o izolare totală pentru a se evita răspândirea molimei. Îmi pare rău să-ți spun că fiul împăratului are simptomele bolii şi se simte foarte rău.

Am ezitat şi m-am oprit pe coridor, iar el s-a întors spre mine.

— Băiatul e singur, a continuat el. Are nevoie de tovărăşie. Cineva care să doarmă lângă el, să îl hrănească şi să îi poarte de grijă. Te bucuri de o reputație deosebită şi, din câte ştiu eu, cred că în trecut ai mai fost tovarăş de joacă al prințului, adevărat?

— Da, am spus, simțindu-mă înspăimântat la gândul că voi fi azvârlit în încăperea infectată. Dar nu cred că mă place prea mult. Deseori mă bate şi mă jigneşte. N-aş putea fi persoana potrivită pentru o asemenea sarcină. Nici măcar nu sunt de sânge nobil.

Dar Galen nu a luat în seamă protestele mele şi a deschis uşa, m-a împins în cameră şi a închis-o.

Am privit în jur şi am inspirat adânc, sperând să nu trag în plămâni aer infectat, dar sigur că nu am putut face asta mai mult de câteva secunde. Camera duhnea a vomă şi excremente, iar pe mese erau fructe nemâncate şi putrezite, iar când m-am uitat spre pat l-am văzut pe Commodus zăcând cu o mână peste față şi făcându-mi semn cu cealaltă să mă apropii. Am făcut paşi mici, sperând că el îmi va spune să mă opresc înainte de a mă pune în primejdie, dar el m-a chemat mai aproape.

— Eşti bun că ai venit, a şoptit el cu o voce uscată şi hârâită, care nu amintea prin nimic de băiatul plin de sine şi belicos de care ajunsesem să mă tem. Mă simt tare singur aici, iar mama şi tata sunt prea înspăimântați să mă viziteze. Nici măcar sora mea Lucilla, care a jurat că mă iubeşte mai mult decât orice, nu a călcat în camera mea. Pesemne că speră că îmi va uzurpa locul şi va deveni împărătească dacă mor. Zeii nu vor îngădui o asemenea situație perversă, nu? Sunt divin. Locul meu e pe vârful muntelui, alături de Jupiter, Marte şi Apollo.

Când m-am tras şi mai aproape, am văzut cât de schimbată îi era fața în comparație cu ultima oară când ne întâlniserăm. Pielea îi era pătată şi plină

de bube, semne clare ale ciumei. A întins o mână şi, neavând încotro, i-am luat-o. Commodus avea să piară, şi apoi urma să iau şi eu boala.

— Vrei apă, Înălțimea Ta? l-am întrebat, însă el a refuzat cu un semn din cap.

A bătut cu palma în salteaua patului enorm şi mi-a cerut să mă întind lângă el ca să se simtă mai bine, iar eu mi-am scos sandalele şi i-am dat ascultare.

— Aş fi fost un împărat măreț, a croncănit el, iar eu l-am aprobat, pentru că eram destul de mic pentru a crede că obiceiurile vechi erau rele şi că în momentul în care generația mea va ajunge la putere va începe o revoluție. După mintea mea, în ciuda cruzimii pe care o dovedise față de mine, Commodus reprezenta schimbarea.

— Nu renunța să speri! i-am spus eu. Ține minte: jumătate din bolnavi mor şi jumătate supraviețuiesc.

— Zeii vor să mă aibă alături de ei, a spus el apatic. Îmi jinduiesc înțelepciunea, de aceea mă cheamă în Olimp. Simt asta, din ce în ce mai puternic în fiecare zi. E de înțeles, desigur. Am fost întotdeauna prea bun pentru lumea asta.

Pe coridor, când Galen îmi impusese această sarcină, mă speriasem, dar acolo, în camera bolnavului, în pragul infectării, am considerat că eram pregătit pentru ceea ce va urma. M-am aplecat şi l-am sărutat pe frunte pe Commodus, iar buzele mele au atins un buboi grotesc şi, deşi duhoarea pe care o emana corpul lui era respingătoare, l-am ținut alături în speranța că se va simți mai bine, şi curând, în acea ipostază mincinoasă de dăruire, am adormit amândoi.

★★★

Am trăit astfel timp de săptămâni întregi. O ciocănitură în uşă anunța sosirea mâncării, un adevărat banchet pentru tânărul prinț, care abia dacă putea înghiți câte ceva, şi câteva resturi sărăcăcioase pentru mine. Îmi era foame, desigur, dar nu aş fi îndrăznit să mă ating de mâncarea lui. Câteodată, Galen îmi vorbea prin uşă şi mă întreba cum îi merge pacientului, după care lăsa poțiuni pe care i le administram lui Commodus, simțind acum mai puțină repulsie față de pustulele care plesneau, urâțindu-i fața.

Iar apoi, spre surprinderea mea, el a început să arate semne de însănătoşire. Delirurile au încetat, la fel şi hârâitul din gâtlej. I-a revenit pofta de mâncare, mânca tot ce i se aducea şi, când l-am spălat cu un

amestec de apă fierbinte, lapte de capră şi ulei de cocos, pielea infectată s-a desprins de corpul lui, lăsând doar cicatrice roşiatice ca amintiri. La aproape o lună după ce fusesem sechestrat, uşile s-au deschis larg şi Commodus s-a întors la curte, sănătos şi revitalizat şi, trebuie să o spun, fără a-mi adresa nici măcar un cuvânt de mulţumire. Iar eu m-am întors în sânul familiei, unde am fost întâmpinat cu lacrimi de bucurie din partea Fabiei, a lui Noemi şi cu mândria firească de tatăl meu.

În cursul acelei experienţe am fost norocos că nu am cedat molimei. Nu am dovedit niciun simptom de boală şi, în momentele de singurătate, mi-am zis că probabil eram mai puternic decât ar fi crezut cineva, chiar mai puternic decât fiul împăratului. Şi, cu toate că n-aveam cum să ştiu ce soartă îmi rezervă zeii, imunitatea mea în faţa epidemiei mi-a sugerat încă o dată că eram destinat să am o viaţă lungă, presărată de incidente, iar asta mă încânta, pentru că existau multe lucruri pe care voiam să le realizez înainte de a-mi lepăda povara trupului şi a muri.

PARTEA A 2-A

Marea umilire

Elveția
— 214 d.Hr. —

✶✶

Tatăl meu, pe nume Marvel, obişnuia să ne spună o poveste despre un strămoş de-al lui, un bărbat pe nume Lonus, care a făcut o încercare curajoasă de a-l ucide pe Iulius Cezar cu mult înainte ca membrii complotului să îşi scoată pumnalele şi să îl asasineze pe podeaua Senatului. Poporul nostru, helveții, urma să fie înfrânt peste câteva zile în Bătălia de la Bibracte şi, socotind respingătoare ideea capitulării în fața unor asemenea invadatori sălbatici, Lonus a călărit direct spre tabăra armatei romane unde a retezat cu sabia capetele câtorva legionari care nu îi ghiciseră intenția, după care a atacat cortul în care Cezar ținea sfat cu generalii lui. Dacă nu ar fi existat Crassus, care a reacționat foarte repede azvârlind o suliță între omoplații presupusului asasin, soarta Imperiului Roman ar fi putut fi alta. Nu îmi plăcea să spun că povestea cu care se mândrea atât de mult nu doar că sfârşise printr-un eşec, ci şi prin moartea strămoşului său, care, după ce a supraviețuit împunsăturii de suliță, a îndurat chinurile tăierii degetelor de la mâini şi picioare cu un cuțit neascuțit, după care a fost jupuit de viu şi apoi fript încet, înfipt într-o frigare.

A mai spus povestea asta în noaptea în care tinerii din satul nostru şi-au făcut tabăra pe terenul alpin pe care noi îl numim cămin, unde el şi alți bătrâni plănuiau să ne instruiască pentru a lupta contra romanilor. Acolo erau strânşi probabil o sută de oameni – toți cei peste paisprezece ani –, o armată neînsemnată în comparație cu cohortele care aveau să sosească destul de curând din Italia şi, spre uimirea mea, m-am trezit şi eu printre ei, deşi nu aveam decât zece ani. Era prima oară când tatăl meu îmi permitea să îl însoțesc în lumea bărbaților, iar mama mea, Fabiola, a protestat cu hotărâre, susținând că eram prea mic pentru a merge la război.

— Julian n-ar fi fost prea tânăr, nevastă, i-a răspuns el, făcând un semn de dispreț spre mine. Dacă primul meu născut nu ar fi dispărut, atunci el m-ar fi însoțit pe munți în locul acestui băiat.

— Dar eu ce fac, tată? a întrebat sora mea, Alba, care, cu toate că era fată, părea mult mai pregătită pentru luptă decât mine.

— Tu prețuieşti mai mult decât un băiat, asta e sigur, i-a spus el. Nu, fata

mea, tu trebuie să rămâi acasă! Muntele nu este un loc pentru femei.

— Aş ucide zece romani faţă de unul, cât ar putea el! a insistat ea, ridicând glasul.

— Nu mă îndoiesc de asta, a spus el. Dar nu pot îngădui aşa ceva. Până şi ideea mi se pare un sacrilegiu.

— Dar eu? a întrebat Hagune şi, deşi l-a măsurat cu admiraţie, Marvel a clătinat de cap.

— Un băiat cu picioarele diforme ar fi de mai puţin folos decât o fată, a spus el, lăsându-şi o mână pe creştetul lui. Dar curajul tău merită tot respectul meu. La fel şi al tău, Alba.

— Aşadar, singura persoană care nu vrea să plece la război este recrutată, a spus ea, dându-şi ochii peste cap şi, punând o mână pe o placă de ceramică de pe perete, ca şi cum ar fi avut nevoie de un sprijin. Tot ce contează în viaţa asta este să fii un băiat sănătos, adevărat, tată?

★★★

La tabăra noastră de pe coasta muntelui, Marvel i-a instruit pe tineri în tehnicile de luptă corp la corp, dorind să ne sporească încrederea că vom fi capabili să facem faţă atacurilor celor mai buni soldaţi ai imperiului.

Fiecăruia ni s-a dat câte o sabie, un scut şi un pumnal, dar nimic altceva, ceea ce ne făcea să ne mişcăm cu mai multă uşurinţă decât inamicii romani, care, de obicei, purtau în sacii de spate raţii pentru câteva zile şi echipamente de săpat. Luptam la diferite intervale, unul împotriva a doi, trei, patru sau cinci, fiecare dintre noi întărindu-ne muşchii şi curajul şi străduindu-ne să nu părem niciodată lenţi, pentru că tatăl meu putea deveni un instructor brutal şi îi făcea plăcere să îşi verse furia pe oricine nu acţiona la nivelul impus de el.

Cu toate acestea, seara îşi muta atenţia de la trupurile noastre spre minţile noastre, povestindu-ne legende despre strămoşii helveţi şi enumerând crimele pe care romanii le comiseseră în lumea pe care o jefuiseră încă de când Marte însămânţase doi gemeni în pântecul Vestalei fecioare.

Eram cel mai mic de acolo şi, deşi mă arătam încântat să mi se ofere prilejul de a câştiga respectul tatălui meu, violenţa şi brutalitatea care mi se desfăşurau dinaintea ochilor în fiecare zi erau tulburătoare. Desigur, bărbaţii mă tratau cu blândeţe datorită vârstei mele fragede, însă imaginea unui războinic ce lovea cu sabia spre mine în timp ce eu ridicam scutul ca să nu fiu măcelărit era terifiantă. Faptul că adversarii mei râdeau când mă

prăbuşeam şi rămâneau cu săbiile ridicate, ca şi cum ar fi vrut să mă despice, nu făcea decât să se adauge spaimelor mele.

În timpul acelei activităţi, la care participau foarte mulţi tineri cu sânge fierbinte izolaţi pe un vârf de munte, ale căror emoţii erau stârnite şi le lipseau femeile care le-ar fi înfrânat patimile, probabil că era inevitabil să se petreacă şi un accident. Spre sfârşitul unei după-amiezi reci şi umede, cu doar câteva zile înainte de apariţia romanilor, tatăl meu m-a pus să lupt cu un alt băiat, pe nume Loravix, care era cu şase ani mai mare decât mine şi care era considerat puţin laş. Cred că Marvel a vrut să ne umilească, pe el sau pe mine, sau pe amândoi, pentru că a strâns întreaga armată ca să ne urmărească şi să râdă de mişcările noastre haotice şi necoordonate. Bărbaţii au alcătuit un cerc, iar tatăl meu răcnea de fiecare dată când noi roteam săbiile prea devreme sau când jocul nostru de picioare dovedea stângăcie. Loravix şi-a îndreptat sabia spre mine, iar eu am ridicat scutul ca să mă apăr, îndreptând sabia mea spre încheieturile picioarelor lui, însă el a sărit în sus, aşa cum fusese instruit, rotindu-şi sabia şi fiind cât pe ce să îmi taie capul de pe umeri. Aflat pe margine, tatăl meu a strigat că trebuia doar să luptăm, nu să ne ucidem unul pe celălalt, iar eu am lovit din nou cu sabia, aşteptându-mă să îi lovesc scutul, numai că Loravix a ales acel moment pentru a se întoarce în direcţia lui Marvel şi când a făcut asta şi-a coborât braţul drept. Mâna mea s-a mişcat prea repede pentru a o opri şi, spre groaza mea, sabia mea i-a tăiat complet încheietura mâinii, retezând-o, iar după o clipă sângele a început să se scurgă şuvoi din ciotul braţului. Îngrozit de ceea ce făcusem, am ameţit şi, în timp ce Loravix a început să urle, eu am întors capul pentru a vărsa pe pământ. Alţi oameni au venit imediat pentru a-i lega rana şi pentru că nu-i puteau face nimic altceva, băiatul a fost trimis înapoi în sat. Eu eram de neconsolat, dar tata m-a surprins purtându-se atent cu mine, susţinând că dacă asta nu s-ar fi întâmplat pe terenul de instrucţie, atunci s-ar fi întâmplat oricum pe câmpul de luptă, iar atunci, în josul muntelui, s-ar fi rostogolit capul lui Loravix, nu doar mâna lui.

Cu toate acestea, mai târziu, spre întuneric, tata m-a descoperit la o oarecare distanţă de tabără, când urinam lângă un copac, şi m-a răsucit, după care m-a pălmuit cu mâna înmănuşată. Am fost luat prin surprindere, neştiind ce faptă rea comisesem şi, cât m-am legănat pe picioare, el m-a plesnit din nou, apoi încă o dată, până când am ajuns să mă prăbuşesc la pământ. Desigur, crima mea nu fusese aceea că mutilasem un alt băiat, ci că

vărsasem în fața altor bărbați. Marvel detesta orice faptă care trăda slăbiciunea, mai ales dacă ea îl prezenta pe el într-o lumină neplăcută.

— O să scot un adevărat bărbat din tine, a spus el, uitându-se cu dispreț la mine, în timp ce eu mă rostogoleam pe iarbă, forțându-mă să nu plâng de durere. Când se va termina totul, după ce îi izgonim pe romani, nu-ți vei mai petrece toată ziua în preajma femeilor, ci vei învăța cum să fii un bărbat adevărat! Ca mine!

★★★

Am luptat cu bravură, dar, în fața unei cohorte întregi de legionari romani, mica noastră armată s-a văzut copleşită numeric, aproape de cinci la unu, astfel că, după mai puțin de cinci ore, imperiul ne-a luat sub stăpânirea lui. Mai bine de şaizeci dintre oamenii noştri au fost ucişi cu brutalitate, iar restul au fost coborâți de pe munte în lanțuri. Gleznele bărbaților erau prinse în lanțuri, iar sătenii înfrânți, aliniați, cu umilința zugrăvită pe chipuri şi aşteptându-şi moartea, ofereau o imagine sumbră.

În timp ce bătălia se întețea, aşa cum primisem poruncă, eu mă ascunsesem într-un copac, urmărind cu groază cum oamenii cu care îmi petrecusem câteva săptămâni erau măcelăriți sub ochii mei. După ce şi ultimii rebeli au fost capturați, într-un grup din care făcea parte şi tatăl meu, am rămas surprins când am văzut că erau conduşi spre sat, în loc să fie ucişi pe loc.

Supravegheați de un grup mai mic de soldați, prizonierii au aşteptat sosirea centurionului Priscus, care răspunsese de construirea fortificațiilor din piatră dimprejurul cetății Rhaetia. El nu participase la luptă, gândind că grupul nostru improvizat de rebeli nu merita atenția lui, drept care nici nu a apărut în acea seară când oamenii noştri erau ținuți în lanțuri, pe jumătate adormiți, storşi de foame, duhnind a urină, fecale şi vomă. Cadavrele fuseseră strânse în ziua precedentă, după care fuseseră îngrămădite pe un rug, iar femeilor li se îngăduise să asiste la arderea soților şi fiilor pe care îi pierduseră. Mirosul de carne arsă din aer dădea un miros bolnăvicios înfrângerii noastre, astfel că noaptea era încărcată de sunetele groaznice ale plânsetelor şi tânguielilor.

Am urmat cortegiul la o distanță sigură şi am reuşit să mă întorc la casa tatălui meu la adăpostul nopții, fără să fiu luat în seamă. Fabiola şi Naura îşi linişteau copiii, care erau traumatizați de imaginile şi mirosurile oribile, astfel că Alba a fost prima care m-a văzut strecurându-mă pe uşă şi a strigat încântată când am intrat clătinându-mă pe picioare. După câteva momente,

toată lumea s-a repezit la mine, acoperindu-mă cu sărutări şi îmbrăţişări, mama mea, femeia pe care ajunsesem să o socotesc mătuşa mea, gemenii şi vărul meu beteag. Le-am răspuns la întrebări cât de bine am putut despre ceea ce se întâmplase şi, deşi toată lumea se temea de ceea ce se putea întâmpla la sosirea centurionului, măcar se simţeau uşuraţi că eu scăpasem cu viaţă.

A doua zi dimineaţă, toată suflarea satului a fost chemată afară, iar Priscus a apărut călare pe un cal alb care avea o şa fină de culoare turcoaz, flancat de patru camarazi tineri, purtând drapelul Republicii Romane, pe care era un vultur auriu, cu aripile desfăcute peste o ghirlandă de lauri, având imprimate dedesubt literele SPQR – însemnând *Senatus Populusque Romanus,* adică *Senatul şi Poporul Romei.* Priscus era un bărbat enorm, enervant de înalt şi de lat în umeri, cu o barbă impresionantă, de culoare gălbuie. M-am uitat la bărbaţii murdari şi încătuşaţi care zăceau la pământ. Cum se puteau compara ei cu el, care se înfăţişa în toată splendoarea, când erau cu pielea înnoroită şi umblau în zdrenţe? Şi Priscus părea să fi simţit acea diferenţă, pentru că nici măcar nu ne-a oferit respectul minim de a descăleca, umilindu-i pe cei captivi atunci când a ales să nu descalece cât timp s-a adresat bărbaţilor, femeilor şi copiilor care supravieţuiseră în Rhaetia.

— Elveţia a fost cucerită, a strigat el, iar aceste confruntări minore locale ne fac să pierdem vremea! Ieri au murit mulţi dintre vecinii voştri, iar alţii vor muri astăzi. Trebuie să le transmitem un mesaj celor care vor sfida domnia împăratului Caracala.

S-a uitat în jur, la oamenii din faţa lui, care fuseseră siliţi să se ridice în picioare şi să se aşeze într-un şir lung. La semnalul lui, patru legionari s-au plasat înapoia primului grup de bărbaţi, fiecare dintre ei scoţându-şi sabia şi ţinând-o vertical în aer, astfel că aceasta era lipită de ceafa prizonierilor. Femeile au strigat, cerşind îndurare, dar Priscus a întins un braţ în faţă, cerând să se facă tăcere. După ce tot ce s-a mai auzit au fost plânsete înăbuşite, el s-a întors spre primul soldat şi a rotit mâna, astfel încât degetul mare să fie îndreptat în sus. Soldatul şi-a scos sabia din teacă şi a pornit de-a lungul şirului de prizonieri, astfel că a ajuns înapoia celui de-al cincilea, moment în care a retras sabia încă o dată şi a ridicat-o din nou.

Au răsunat strigăte puternice de uşurare că primul nostru vecin fusese cruţat, însă apoi Priscus a ridicat din nou mâna, dar de astă dată a întors-o cu degetul mare în jos, şi astfel sabia celui de-al doilea soldat a trecut prin

trupul unui bărbat care mă cărase cândva în spinare când eram mic, scoțând un țipăt doar o clipă, după care s-a prăbuşit mort la pământ. Oamenii din mulțime au urlat, soldatul s-a deplasat de-a lungul şuiului, iar Priscus l-a cruțat pe cel de-al treilea, după care a comandat executarea celui de-al patrulea, al cincilea şi al şaselea, a acordat iertare pentru al şaptelea şi moartea celui de-al optulea. Părea că jumătate din ei aveau să fie cruțați, şi jumătate ucişi, dar ordinea era aleatorie, şi nu exista niciun fel de a spune dacă următorul om avea să trăiască sau să moară.

Am aruncat o privire spre tatăl meu, care se afla aproape de capătul şirului şi nu am văzut deloc spaimă pe fața lui, deşi cicatricea pe care o avea pe obrazul stâng părea mai inflamată decât de obicei. Urmărind mâna ucigaşă a centurionului şi convins că avea să pună capăt vieții tatălui meu, mi-am reținut răsuflarea, dar nu s-a întâmplat asta. L-a cruțat şi, cu toate că poate nu voise să îşi arate nicio emoție, mi s-a părut că am văzut o undă de uşurare pe fața lui.

În cele din urmă, doar şaisprezece bărbați au fost lăsați în viață, iar Priscus ni s-a adresat pentru ultima oară:

— Fiecare bărbat rămas în viață, fiecare femeie şi fiecare copil, v-ați pierdut dreptul de a mai trăi în libertate. Acum veți deveni sclavi şi veți fi duşi la Roma, unde veți fi cumpărați de negustori şi veți munci pentru ei aşa cum vă vor porunci. Şi dacă vreți să dați vina pe cineva pentru schimbarea situației voastre, atunci uitați-vă doar la voi înşivă!

Somalia
— 260 d.Hr. —

✷✷

În noaptea de dinaintea zilei în care se desfăşura licitaţia de sclavi, tatăl, mama, dar şi mătuşa mea s-au aşezat să discute despre noile achiziţii pe care urma să le facem din târg. Trecuseră aproape doi ani de când Bal Priscumi, negustorul de sclavi din Mombasa, venise ultima oară la Casa Şahului cu marfă nouă, iar multe dintre marile case, inclusiv a noastră, aveau nevoie să împrospăteze sclavii. Mama mea, Furaha, se ocupa de treburile casei, dar discutase despre nevoile ei cu Nala.

Aveam deja opt sclavi, iar Makena avea o regulă strictă potrivit căreia nu trebuia să le dăm nume şi nici să le permitem să le folosească pe cele pe care le avuseseră înainte de a ajunge la Sarapion, deoarece numele erau pentru oameni, iar sclavii nu erau oameni, ci bunuri, supuse toanelor şi dorinţelor celor care îi stăpâneau. De la Unu la Cinci locuiseră într-o colibă aflată spre capătul proprietăţii noastre încă înainte de naşterea mea, Şase sosise când eram copil, iar Şapte şi Opt fuseseră cumpăraţi la ultima vizită a lui Bal Priscumi în oraş. Pentru Furaha, faptul că aveam atât de puţini sclavi era o sursă de mare suferinţă; ea credea că o familie ca a noastră, bogată şi de vază, ar fi trebuit să aibă de două ori mai mulţi, însă tata prefera să ţină un număr redus de sclavi motivând că îşi începea prost ziua când era întâmpinat de feţele lor nenorocite şi nerecunoscătoare.

— De ce or fi atât de nefericiţi? a întrebat el odată. Ar trebui să se simtă recunoscători pentru că i-am cumpărat noi!

— Cine ştie? i-a răspuns Furaha. Doar nu te aştepţi acum să pricepi minţile sclavilor. Bărbate, problema este că avem nevoie de încă nouă! Mă simt ruşinată când văd cât de goală e coliba sclavilor în comparaţie cu…

Şi aici enumera vecini după vecini care aveau mai mulţi sclavi decât noi. Acesta era întotdeauna un mod sigur de a câştiga o dispută cu Makena, pentru că el nu suporta să se creadă că ar avea o poziţie socială inferioară faţă de a altora.

— Încă nouă în casă, alţi nouă de hrănit, încă nouă pe care să îi supraveghez, a spus el gemând şi luându-şi capul între mâini de frustrare. În vreme ce voi două staţi toată şi ziua şi nu faceţi nimic?

Şi-a mutat privirea de la Furaha la Nala, care şi-a plecat capul şi a rămas tăcută. De obicei, ea nu se amesteca în certurile conjugale, permiţându-i mamei ei să le reprezinte pe amândouă.

— Noi? Nu facem nimic? a strigat Furaha, azvârlindu-şi braţele în aer. Toată ziua nu facem decât să muncim, eu şi Nala, din zori şi până-n seară, pentru că sclavii pe care i-ai cumpărat în trecut nu sunt de niciun folos. Nişte trântori de nimic din Nubia şi Punt, care se poartă de parcă ar avea libertatea de a-şi trăi propriile vieţi în loc să îndeplinească dorinţele stăpânelor. Nu vrei nici măcar să cumperi sclavi tineri şi puternici, pentru ca nu cumva să-ţi goleşti cuferele cu bani. Avem mai mulţi bani decât oricine din jurul nostru, dar vrei tu să cheltuieşti din ei?

— Îi avem pentru că nu îi cheltuiesc!

— Atunci la ce slujesc? Îi ţii ca să-i iei cu tine când o să mori?

— Bine! a exclamat Makena, pentru că se săturase de strigătele ei. Dar de ce nouă? De ce atât de mulţi?

— Doi pentru a găti şi trei pentru treburile casei, a spus Nala fără să ezite.

— Şi alţi doi pentru grădină, a intervenit Furaha. Grădina arată jalnic, bărbate, după cum poţi vedea cu ochii tăi, pentru că Trei şi Cinci sunt prea bătrâni pentru a se ocupa de pământ.

— Asta înseamnă şapte, i-a răspuns tatăl meu, numărându-i pe degete.

— Şi doi ca să mă ajute la creşterea copiilor, a spus Furaha.

— Copiii cad în sarcina ta!

— Încă doi pentru a mă ajuta la creşterea copiilor, a insistat ea.

— Şi unde vor dormi aceşti minunaţi sclavi tineri şi puternici? Vom avea… A rămas puţin pe gânduri şi i-am văzut buzele mişcându-se în vreme ce calcula numărul lor: Şaptesprezece sclavi în total! Spune-mi, nevastă, unde vor dormi?

— În coliba sclavilor, unde? a spus ea. Ceilalţi or să le facă loc. Îi alungăm pe Doi şi Patru pe stradă pentru că sunt leneşi, iar Trei şi Cinci li se pot alătura, fiindcă sunt prea bătrâni ca să ne mai fie de vreun folos. Aşa că, de fapt, numărul lor va creşte de la opt la treisprezece.

— Frate bun, a spus Nala încet, folosind tonul împăciuitor pe care îl folosea întotdeauna în astfel de împrejurări, acestea fiind şi cuvintele pe care i le adresa câteodată iubitului ei. Iubita mea soră Furaha are dreptate să spună că numele tău este mai puţin stimat dacă ai atât de puţini sclavi. Aceste adăugiri nu vor face decât să sporească stima de care te bucuri în

oraş. Nu vorbim astfel ca să te obosim sau să te supărăm, ci din iubire şi grijă pentru tine.

Tata a rămas pe gânduri şi, ştiind că nu putea niciodată să câştige când cele două forțe se uneau împotriva lui, a cedat şi a dat aprobator din cap.

Mi-am dat seama că Nala era mai pricepută în arta convingerii în asemenea chestiuni decât mama, şi devenise o prezență tot mai agresivă în casa noastră. Desigur, ea ştia că Makena îşi făcuse amante noi în sat, mult mai tinere decât ea sau Furaha, şi trăia cu spaima că vreuna dintre ele îi va oferi un copil, iar atunci cei doi trebuiau să ajungă să trăiască alături de noi.

— Ați învins, ca întotdeauna, a recunoscut tata. Dar dacă vreți aceşti sclavi, va trebui să-i alegeți chiar voi. Am lucruri mai importante de făcut în acest timp. Nala, te duci tu! Ai mai mult fler decât soția mea. S-a ridicat ca să plece, dar s-a gândit mai bine şi s-a întors. Şi să iei şi băiatul cu tine, a adăugat el, făcând semn din cap în direcția mea. El poate păstra banii.

★★★

Piața era aglomerată, dar statutul nostru social în oraş a făcut ca mai toți oamenii să se tragă deoparte pentru a ne face loc mie şi Nalei să mergem nestingheriți. Mulți se aflau acolo doar din curiozitate, pentru că nu aveau bani să cumpere ceva, dar țineau să asiste la evenimentele acelei după-amiezi.

Negustorii din oraş aşezaseră tarabe pentru a profita de cumpărăturile sporite pe care le va aduce târgul de sclavi. Existau tarabe la care se vindeau clătite din teff{9}, sambusa{10} şi quraac{11}, dar şi giuvaiergii care aveau în mâini pietre prețioase şi obiecte ornamentale, între care un vultur din aur, o statuie din argint reprezentând-o pe Minerva şi o colecție de fructe din sticlă ce sclipeau în soare, reflectând prisme colorate pe palmele mele când le ridicam deasupra capului.

Vânzarea sclavilor urma să aibă loc în colonada din centrul Sarapionului, iar pe un podium fuseseră ridicați pilaştri, de care sclavii puteau fi legați şi examinați fără teamă că vor încerca să fugă. Eu şi Nala ne-am aşezat în față, alături de alți oameni bogați din oraş, care s-au arătat foarte surprinşi să vadă că unei femei i se încredințase o asemenea răspundere. Tocmai de aceea am scos din buzunar punga cu bani a tatălui meu şi am trecut-o din mână în mână, astfel ca ei să vadă că nu mai eram un copil, ci câştigasem încrederea lui Makena. Punga era plină cu fragmente din aur şi vârfuri de săgeți şi m-am simțit plin de mândrie păzind o asemenea comoară.

La capătul rândului, l-am văzut pe proprietarul tavernei, Vinium, a cărui

fiică era amanta tatălui meu. Îi spionasem recent, urmărindu-l pe Makena prin oraş, până a ajuns la o colibă din pădure, unde ea îl aştepta. Când a apărut, ea i-a zâmbit şi şi-a lepădat rochia fără să scoată niciun cuvânt şi aproape că am scos un strigăt de durere văzând cât de frumoasă era. Tatăl meu s-a împerecheat cu ea grăbit şi fără niciun gest de tandreţe, iar eu am simţit un amestec de dispreţ şi derută văzându-i purtarea. După ce a plecat el, am coborât din copacul în care mă ascunsesem şi, întorcându-mă pentru a pleca spre casă, fata, pe nume Sanaa, a ieşit din colibă şi m-a descoperit. Când ochii ni s-au întâlnit, m-am simţit îngreţoşat de acea umilire, dar, spre surprinderea mea, ea mi-a zâmbit lasciv, întrebându-mă dacă voiam să particip la acelaşi joc ca şi tatăl meu.

— Eşti tânăr, a spus ea, desfăcându-şi rochia de pe umărul stâng şi lăsând-o să coboare suficient pentru ca eu să îi pot vedea un sân, greutatea lui ispititoare şi mamelonul întunecat, care m-au excitat, dar m-au şi îngrozit. La un moment dat, fiecare băiat trebuie să înveţe să aducă plăceri unei femei.

Am vrut să o ating, dar eram prea stânjenit de umflătura de sub tunica mea şi, neştiind cum să mă comport în acel moment de posibilă iniţiere în obiceiurile adulţilor, am fugit de acolo cât de repede m-au purtat picioarele, şi am auzit râsetele ei disprețuitoare răsunând prin pădure. Revenit în oraş, am căzut în genunchi şi m-am rugat ca ea să nu mă trădeze faţă de Makena, care sigur m-ar fi bătut dacă ar fi aflat că îi urmărisem.

— Mă întreb cum se simt, am spus eu încet, foindu-mă neliniştit pe un scaun.

— Cum se simt cine? a întrebat Nala, întorcându-se spre mine.

— Sclavii. Să fie cumpărați şi vânduți în acel fel. Nu cumva e o insultă adusă demnității lor?

Ea a ridicat din umeri, de parcă i-aş fi cerut să îmi explice un lucru simplu din natură, cum ar fi de ce era cerul albastru sau de ce aveam nevoie de somn.

— Nu prea are importanță, iubite nepot, a spus ea. Nu au deloc demnitate. Sunt doar sclavi, nimic altceva. Sentimentele lor nu ne interesează. Şi nici nu ştiu dacă au sentimente.

— Şapte are sentimente, am spus eu, gândindu-mă cum, cu doar câteva zile înainte, îl descoperisem plângând pe câmpurile noastre, când, de fapt, ar fi trebuit să îşi vadă de treabă, mânând vitele. Când l-am întrebat de ce plângea, mi-a spus că îi era dor de casa lui. Firește, i-am spus că Sarapion

era acum căminul lui, însă el a clătinat din cap, pur şi simplu, şi s-a uitat la mine cu o expresie care era aproape de ură. Mi-am amintit atunci că rareori îi băgasem în seamă pe cei care trudeau pentru plăcerile noastre, aşa cum nu observasem iarba, puțul sau covoarele de pe podelele casei. Reacția lui Şapte mă derutase şi mă făcuse să îmi pun întrebarea de ce unii erau stăpâni, iar alții, sclavi.

— Şapte e încăpățânat, mi-a răspuns Nala. Trebuie să rămână cu animalele, pentru că acolo îi este locul. Şi Opt are emoții. Când a născut anul trecut, iar Makena a vândut copilul, ea nu a putut lucra zile în şir. Eu şi mama ta am compătimit-o puțin, dar, în cele din urmă, până şi noi ne-am săturat să continuăm în acea stare. Cu toate astea, când trece pe lângă mine, Opt îmi aruncă o privire ca şi cum ar îndrăzni să mă judece.

Mi-am amintit acel eveniment petrecut în vara precedentă. Nimeni nu ştia cine era tatăl copilului născut de Opt, dar tatăl meu a insistat să îl vândă imediat ce avea să fie înțărcat. Din câte țin minte, a primit un preț bun pentru el, dar Opt a urlat ore în şir după aceea şi nu a putut fi potolită decât după ce i s-a pus un căluş la gură. Acum, nu mai vorbea deloc, totuşi am fost surprins să aflu că dovedise o asemenea lipsă de respect față de mătuşa mea. Ca o iapă sălbatică, am gândit eu, recent îmblânzită.

S-a auzit un foşnet în colonadă şi Bal Priscumi a apărut, mai bătrân şi mai gras decât mi-l aminteam de la ultima lui vizită în oraş, însă barba lui gălbuie era la fel de impresionantă. Era urmat de un grup de oameni, femei şi copii, fiecare având capul plecat şi cu expresii de suferință pe fețe, care erau mai întunecate decât chipul meu sau al oricărui locuitor din Serapion. Albul ochilor lor era presărat de vinişoare roşii de sânge, ceea ce m-a înspăimântat. Sclavii erau aproape în pielea goală, bărbați şi băieți, care nu purtau decât legături de şale, femeile şi fetele erau îmbrăcate în zdrențe care abia dacă le acopereau părțile intime. M-am uitat atent la fete, care îşi țineau brațele înfăşurate în jurul sânilor, şi am simțit o dorință față de ele, aşa cum se întâmplase în cazul lui Sanaa. Acea dorință rămăsese o preocupare constantă pentru mine în lunile din urmă. Deşi până atunci nu mă interesaseră fetele, socotind că erau bune doar pentru a face curățenie în casă şi pentru creşterea copiilor, mă trezisem recent privindu-le pe stradă şi, după ce ele îmi răspundeau la privire, simțeam un fior inexplicabil, dar şi o dorință de a mă pipăi, pentru că în ultima vreme descoperisem că trupul meu putea stârni plăceri până atunci nedescoperite, asta dacă erau gestionate cu atenție.

Cu un glas gros care a răsunat în toată piața, Bal Priscumi a anunțat numărul de sclavi de vânzare – şaisprezece bărbați şi peste douăzeci de femei şi copii – şi m-am întrebat dacă, în situația în care şi alți oameni erau interesați, vom reuşi să-i cumpărăm pe cei nouă de care aveam nevoie. Nala s-a apropiat pentru a-i cerceta pe bărbați, poruncindu-le să îi arate tălpile, să alerge pe loc, să îşi îndoaie brațele şi să îşi arate muşchii. Apoi şi-a plimbat mâinile peste pielea lor într-un mod care sugera că le era deja stăpână. Le-a ridicat unora legăturile de şale şi a examinat acele părți care îi făceau să fie bărbați, şi când ducea mâna ca să le cântărească acele părți intime, sclavii aveau pe fețe expresii care arătau umilirea. Apoi s-a întors spre femei, examinându-le palmele, pentru a vedea semne de muncă grea, precum şi dinții şi gingiile, pentru a descoperi dacă aveau vreo problemă, aşa cum cineva ar examina un armăsar sau o iapă de prăsilă, pentru ca apoi să decidă dacă este cazul să facă sau nu o ofertă. Copiii nu o interesau prea mult, însă ea le-a dat şi lor roată.

După ce a terminat, ne-am consultat privind banii pe care îi aveam la noi, apoi l-am abordat pe Bal Priscumi pentru a începe negocierile. Ea voia cinci bărbați, indicându-i cu degetul, şi patru femei.

— De ce nu luăm şi un copil? am întrebat-o eu, uitându-mă spre grupul celor tineri, care erau clar înspăimântați pentru că deveniseră obiectul unor examinări atât de intense.

— Avem destui copii, a spus Nala, clătinând din cap.

— Bine, doar unul, am spus eu. O fată. Una care va putea munci mulți ani de acum încolo. Ăsta n-ar fi un adevărat chilipir, mătuşă?

Nala a rămas pe gânduri câteva momente, după care a dat aprobator din cap.

— Tot ce se poate, m-a aprobat ea. Dar numai una. Alege-o pe cea care îți place cel mai mult.

Am trecut încet prin dreptul fiecărei copile, măsurând-o de sus până jos, iar când m-am oprit în fața celei mai frumoase fete, m-am aplecat ca să îi ridic veşmântul, aşa cum făcuse şi Nala cu legăturile de şale ale bărbaților. Cu toate astea, în momentul în care degetele mele i-au atins veşmântul, băiatul care stătea alături de ea a întins mâna după unul dintre fiarele de marcare pregătite pentru a însemna fiecare sclav drept proprietate cuiva. Dacă nu m-aş fi retras la timp, probabil că m-ar fi însemnat pe viață. Cu toate astea, vârful fierului doar mi-a alunecat peste pielea gâtului. Am scos un strigăt de durere, pentru că am simțit o arsură puternică, şi nu aş fi fost

mai surprins de acțiunea rapidă a acelui sclav decât dacă o vacă de pe terenurile noastre ar fi început să-mi povestească bârfele din cireada ei.

Băiatul a început să strige într-o limbă pe care nu am înțeles-o, dar din asemănarea neobişnuită dintre ei am socotit că erau soră şi frate şi, dintr-un anumit motiv, se simțise jignit de faptul că îi atinsesem sora. Aş fi vrut să îl plesnesc la rândul meu, însă negustorul de sclavi îl lovea deja cu un băț, astfel că m-am întors spre fată.

— Pe asta, i-am spus Nalei, şi m-am întors spre fată, ca să îi arăt că nu îi doream răul, dar fața ei s-a împietrit şi ne-a privit cu ură în ochi. I-am ridicat rochița şi am fost încântat de ceea ce am văzut.

Cu toate acestea, se părea că mama mea, Furaha, avusese dreptate. Unii sclavi erau predispuşi la izbucniri ciudate atunci când erau provocați şi la emoții incontrolabile, astfel că trebuia să fim atenți atunci când îi cumpăram. Preț de un moment, m-am întrebat dacă nu ar fi fost mai bine să nu cumpărăm niciun sclav şi să aşteptăm altă ocazie, când în piață vor fi aduşi alții, mai supuşi, însă Nala încheiase deja târgul cu Bal Priscumi, iar acum era timpul ca eu să fac plata.

După aceea, am încătuşat sclavii de glezne şi i-am condus acasă.

Coreea de Sud
— 311 d.Hr. —

✷✷

După doi ani, în casa în care ne mutaserăm împotriva voinței noastre, am luat viața cuiva pentru prima oară.

Din clipa Marii Umilințe, am simțit un soi de greață în stomac, care se răsucea între măruntaiele mele şi exercita o apăsare asupra adâncului ființei mele. Durerea persista când m-am trezit într-o dimineață şi a devenit mai acută în cursul după-amiezii, iar la căderea întunericului a fost aproape insuportabilă. Nu avea să fie pentru ultima oară în această viață când mi-am dorit să caut răzbunarea, care trebuia să fie sângeroasă.

Îmi venea greu să nu îl învinovățesc pe onoratul meu tată pentru că ne supusese familia la o asemenea degradare. Trăise toată viața în oraşul Binjeon, de pe malul fluviului Gongneungeheon, unde repara bărcile pescarilor care îşi vindeau capturile de peste zi în piață. Era o muncă onestă, care ne permitea să avem o căsuță, haine şi încălțări în picioare. Nu flămânzeam niciodată. Însă onoratul meu tată era lacom, nedorind să plătească dări către marii latifundiari şi, de aceea, cu sprijinul unor oameni pe care îi cunoştea din copilărie, s-a răzvrătit împotriva dărilor care făcuseră parte din viața noastră în Binjeon încă de când Dangun coborâse prima oară din ceruri pentru a crea minunatul tărâm din Joseon. Orice răscoală era sortită întotdeauna eşecului, iar insurgenții erau pedepsiți, fiind lipsiți de libertate atât ei, cât şi membrii familiilor lor. Am fost puşi la dispoziția unui negustor de sclavi, care ne-a adus la Incheon, unde am fost cumpărați de un mare negustor de mirodenii, pe numele său Cheong Yeon-Seok, care, la rândul lui, ne-a dus la casa lui din Wiryseong pentru a trăi restul vieților noastre ca sclavi, dându-ni-se numere în loc de numele pe care deja le aveam.

E greu de spus cât de mult l-am disprețuit pe onoratul meu tată pentru trufia lui! Întotdeauna mă nesocotise pentru că nu voisem să îmi petrec viața cioplind scânduri pentru a repara bordajele bărcilor de pescuit sau să tai pânză pentru a face vele! El, care mă umilea vorbindu-mi de fratele meu mai mare ca despre eroul pierdut al familiei, deşi acesta ne părăsise cu mulți ani înainte şi dispăruse în cine ştie ce viață de destrăbălare sau fărădelegi!

El, care mă luase în râs pentru că nu umblam haihui pe străzi ca un animal, ca să mă încaier cu alți băieți, făcându-i să sângereze şi să sângerez şi eu, pentru că preferam o viață de contemplație şi artă!

Vai! Aşa ceva!…

Acum voi relata povestea acelei după-amiezi nenorocite când onoratul meu tată s-a întors acasă şi a descoperit că blânda mea mamă mă învăța venerabila artă a cusutului. Făcea o rochie nouă pentru sora mea mai mare dintr-un balot de pânză importat tocmai din Gogureyo, şi era pe punctul să-şi încheie munca artistică folosind ață de culoarea focului dragonului care să se vadă de-a lungul tivului ei. Urmărind-o, mi-am imaginat un desen diferit, pe care l-am schițat pe nisipul de la picioarele mele cu o crenguță, un model care reflecta curgerea marelui fluviu Han. Am sugerat că dacă ar țese asta în acea rochie, ea ar fi mult mai frumoasă. Buna mea mamă s-a arătat încântată de idee şi eu am întrebat dacă mi s-ar putea permite să fac eu însumi acea treabă. Mi-a îngăduit asta şi deja lucram la rochie de vreo două ceasuri, pierdut în extazul creativității, când onoratul tată s-a întors şi m-a doborât de pe scaun cu o lovitură de picior, a azvârlit în acelaşi timp rochia în foc, unde s-a făcut scrum încă înainte ca strigătele mamei mele să înceteze. Onoratul meu tată m-a bătut cât eram pe podea, spunând că se simțea ruşinat văzându-şi fiul făcând o muncă de femeie.

Vai! am strigat eu printre lacrimi, ceea ce l-a înfuriat şi mai mult când am spus că a crea frumusețe merita orice bătaie pe care mi-o va trage, că voi găsi altă rochie, alt ac şi alt set de ață ca să creez propriile mele modele. El şi-a aruncat brațele în aer, cerându-i cerului să îi explice de ce îi dăduse un asemenea fiu, dar eu nu m-am sinchisit de insultele lui, strigând mereu „Ha!”, ceea ce l-a determinat pe onoratul meu tată să mă lovească cu piciorul în față, astfel încât să nu mai pot scoate nicio vorbă.

M-am detestat pentru că plânsesem, însă brutalitatea lui nu mi-a vătămat doar trupul, ci şi mintea. Cu toate astea, ori de câte ori mă simțeam maltratat, mă puteam simți consolat ştiind că într-o bună zi voi părăsi pentru totdeauna Binjeon, aşa cum o făcuse şi fratele meu cel mare, ca să îmi croiesc o viață într-o lume în care, dacă voiam, puteam coase zi şi noapte! Toate acestea mi-au fost răpite când onoratul meu tată a hotărât că era prea bun ca să îşi plătească birurile!

★★★

L-am disprețuit pe Cheong Jung-Hee, fiul stăpânului meu, încă din prima clipă când l-am văzut. Cu un an mai mare decât mine, el fusese prezent la

cumpărarea mea şi ne împunsese pe mine şi pe fraţii şi surorile mele de parcă am fi fost nişte fructe care trebuiau strânse pentru a vedea dacă suntem destul de copţi pentru gustul lui, şi ne smulsese hainele de pe noi ca să ne examineze trupurile. Acel ticălos detestabil a mers călare pe cal la întoarcerea la Wiryeseong, în vreme ce noi ceilalţi am fost îngrămădiţi într-o căruţă, iar vederea corpului său gras săltând în sus şi în jos pe spinarea nefericitului cal m-a făcut să mă înroşesc de furie. Când ne-am oprit pentru a îngădui cailor să se odihnească, servitorii lui i-au oferit ghiveci de pui aromatizat cu gochugaru{12}, apoi a băut câteva boluri de miyeok guk{13} şi a ţinut să înfulece totul în faţa noastră, bătându-şi joc de foamea de care sufeream. A aruncat ceea ce nu a putut mânca şi a hohotit când şi-a dat seama că noi eram în stare să lingem resturile de pe drum. Mama şi respectabila mea mătuşă au plâns din cauza durerilor de stomac provocate de foame, iar el le-a azvârlit cuvinte de ocară, pentru care nu a primit niciun reproş, pentru că onoratul meu tată a rămas în spatele căruţei, privind spre câmp, iar eu m-am rugat, regretând hotărârile proaste care ne aduseseră la Marea Umilire.

Călătoria a durat câteva zile şi am sosit, în cele din urmă, la o moşie mare, unde Cheong Soo-Min, soţia stăpânului nostru, ne-a explicat pe un ton plictisit ce sarcini ne reveneau acum, când nu mai eram liberi. Onoratul meu tată a fost luat să lucreze pe câmp, iar mamei şi mătuşii mele li s-a dat corvoada degradantă de a curăţa podelele în genunchi. Sora mea mai mare a fost dusă în casă pentru a munci la bucătărie, iar mie mi s-a spus că o să fiu băiat bun la toate, trebuind să fiu gata zi şi noapte să răspund la chemările lor şi să fac tot ce mi se va cere. În spatele casei era o colibă mică, în care se aflau şase paturi înguste, şi acolo trebuia să dormim eu, sora mea mai mare, împreună cu cei patru copii care aveau să lucreze pe moşie. Pe uşă era sculptată imaginea a trei lumânări, cea din mijloc fiind stinsă şi, când vremea era foarte caldă, acoperişul era tras deoparte, iar eu puteam privi cerul, care mă fascina.

— Într-o zi o să trăiesc printre stele, i-am spus într-o noapte băiatului care avea patul în dreapta mea, dar el a râs şi m-a batjocorit, de aceea i-am tras un pumn în faţă, iar din acel moment nu a mai îndrăznit să râdă de mine.

Fiecare pat era separat de următorul printr-o perdea subţire şi, deşi asta mă consola prea puţin, am fost fericit că patul surorii mele mai mari era alături de al meu, astfel că puteam să ne şoptim cuvinte de încurajare după

care găseam alinarea în lumea viselor.

Cheong Jung-Hee, porcul cel gras, petrecea în bucătărie aproape la fel de mult timp ca şi cei care munceau acolo, pentru că din oră în oră se îndopa cât putea. Era atât de gras, încât corpul îi era tot timpul năclăit de transpiraţie şi simţeam cum mi se întorcea stomacul pe dos doar privindu-l. Avea mai multe bărbii decât am eu degete! Ha! Câteodată, arunca lucruri şi mâncare pe podea fără nici un alt motiv decât de a mă pune să le culeg de jos. Mă ura la fel de mult pe cât îl uram şi eu, însă îmi făcea plăcere ştiind că îl înfuria să mă vadă atât de zvelt şi atrăgător când el era un monstru care făcea fetele să-şi dorească să îşi scoată ochii de groază ca să nu mai aibă prilejul să îi vadă faţa respingătoare. Când m-a surprins sărutând-o pe una dintre fetele de la bucătărie, s-a făcut vânăt de furie şi, smulgându-mi cămaşa, a pus alţi doi sclavi să mă lege de un par ca să mă poată bate cu bâtul. Apoi, când m-am prăbuşit la pământ sângerând şi slăbit, şi-a scos puţulica şi a urinat pe mine, un şuvoi puturos de culoare galbenă, ceea ce m-a făcut să-mi doresc să-mi smulg pielea de pe mine şi să umblu prin lume ca un schelet însângerat!

Cu toate astea, îi acorda o atenţie deosebită surorii mele mai mari şi mergea în bucătărie ziua şi noaptea ca să-i ceară să îi gătească kimchi jigae{14} sau colţunaşi fierţi cu mandu. În timp ce ea gătea, el se apropia, lipindu-şi corpul mătăhălos de al ei şi, în câteva rânduri, ea a fugit plângând din bucătărie, pentru că o insulta prin dorinţele lui. Atunci se înfuria şi arunca pe podea mâncarea pe jumătate gătită, punându-mă să curăţ mizeria pe care o lăsase în urma lui. Aş fi vrut să îl văd pe onoratul meu tată ca să îi spun ce se întâmpla şi să facem un plan de evadare, dar fuseserăm separaţi încă de la sosirea noastră acolo.

Ştiam că dacă Cheong Jun-Hee continua să se poarte la fel, nu îmi rămânea decât să apăr onoarea surorii mele mai mari.

★★★

Momentul răzbunării a fost într-o seară, târziu, când purtarea lui Cheong Jung-Hee a depăşit orice limită a neobrăzării. Zilele care au precedat asta fuseseră foarte grele, deoarece stăpânul meu, Cheong Yeon-Seok, invitase persoane importante din oraş la o cină oficială, iar toată lumea muncise neîncetat pentru pregătirea ei. Sarcinile mele au fost să mătur aleea de la intrare, să curăţ legume şi să coc ovăz pentru caii vizitatorilor. Ce umilire putea fi mai mare decât să fiu silit să pregătesc pentru animale o hrană mai bună decât cea care mi se dădea mie? Ha!

Spre seară, am ieşit din casă pentru a pune resturile de legume într-o troacă a porcilor şi a trebuit să îndur chinurile provocate de acea brută Cheong Jung-Hee, care stătea cu un prieten de-al lui, Ghim Do-Yeon, un băiat lipsit de onoare. Trebuie să menționez că maltratase o fată de origine modestă, siluind-o şi lăsând-o gravidă, iar apoi refuzase să o ia de soție. Un abject! Ea fusese gonită de acasă de către familie, care a acuzat-o că îi îngăduise lui Ghim Do-Yeon să îi răpească virtutea, chiar dacă se ştia că el o siluise. Cu toate astea, Cheong Jung-Hee îl idolatriza, ținându-se după el ca un câine râios şi plin de boli.

— Uită-te ce slăbănog e! a spus Ghim Do-Yeon, arătând spre mine, şi era adevărat că mi se puteau număra coastele care împungeau prin piele. Şi ce pute! Simt duhoarea lui tocmai de aici!

— E cel mai prost dintre sclavi, a spus Cheong Jung-Hee. Şi e urât din cale afară. N-am văzut niciodată un băiat cu o expresie mai mizerabilă pe față. Ți se întoarce stomacul pe dos.

M-am uitat la el încleştându-mi pumnii. L-aş fi atacat pe loc, doar că, în acel moment, sora mea mai mare a ieşit din bucătărie cărând o găleată cu lături, iar când s-a apropiat în tăcere de mine, băieții au încetat cu batjocura, analizând-o pe ea cu dorințe de demoni în priviri.

— Şi cine e frumuşica asta? a întrebat Ghim Do-Yeon. N-am mai văzut-o pe aici.

— Asta e şi mai proastă decât fratele ei, i-a răspuns Cheong Jung-Hee. Dar e o plăcere să te uiți la ea. Hei, vino încoace ca să stai pe genunchii mei, bucătăreaso! a strigat el spre ea, iar sora mea s-a uitat un moment la el, a roşit şi a clătinat din cap, întorcându-se pentru a reintra în casă. Ți-am spus să vii aici! a strigat el, ceea ce a făcut-o să se supună.

Când a ajuns aproape de el, Ghim Do-Yeon a prins-o şi a tras-o pe genunchii lui. Ea a scos un țipăt şi, în acelaşi moment, Cheong Jung-Hee a apucat-o de rochie şi i-a desfăcut-o la piept, dezgolindu-i sânii. Acea insultă era mult prea grosolană, de aceea eu am lăsat jos găleata, pregătit să alerg spre băiat şi să îi smulg capul de pe umeri, însă în aceeaşi clipă a apărut mama, care a eliberat-o şi apoi ea a fugit plângând spre bucătărie.

Mai târziu în aceeaşi noapte, după ce ne întinseserăm în paturile noastre, sora mea era încă mâhnită din cauza umilirii la care fusese supusă. Atunci am ținut-o îndelung de mână şi i-am jurat că voi face orice ca să scăpăm cât mai curând din acel loc blestemat. M-am întors în patul meu şi când eram pe punctul să adorm, am auzit uşa colibei deschizându-se şi sunet de paşi

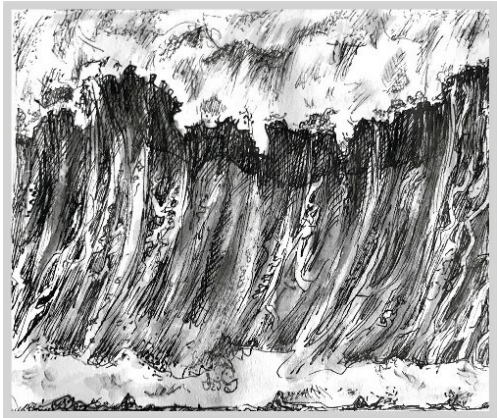
desculți pe podea. La început, m-am întrebat dacă nu cumva visam, pentru că nu vedeam niciun motiv ca vreo persoană să vină acolo la o oră aşa de târzie din noapte, apoi am zărit umbra uriaşă a lui Cheong Jung-Hee de cealaltă parte a perdelei care separa patul meu de cel al surorii mele, iar un moment mai apoi am auzit strigăte înăbuşite, pentru că el îi acoperise gura cu mâna.

Furia mea s-a dezlănțuit ca o adevărată furtună, astfel că am sărit din pat şi am tras perdeaua deoparte. L-am văzut pe acel animal mizer pe patul surorii mele, trăgând-o de haine cu o mână şi încercând să îi desfacă picioarele cu un genunchi. Când m-a văzut, s-a oprit o clipă, apoi a coborât de pe ea şi m-a împins spre patul meu ocărându-mă, după care a tras perdeaua la loc, şi i-am văzut din nou umbra într-o nouă încercare de a o călări. Am fugit la bucătărie, sperând să găsesc ceva cu care să îl pot opri, iar când am văzut statuia de argint a Minervei, care se afla pe un pervaz, am înşfăcat-o şi am alergat din nou spre coliba noastră, am sărit pe pat în spatele lui Cheong Jung-Hee şi l-am lovit cu statuia în ceafă! A scos un geamăt şi a căzut pe podea şi l-am lovit încă o dată, şi încă o dată, simțindu-mă mai puternic cu fiecare mişcare a brațului.

Am auzit un gâlgâit oribil în timp ce îşi dădea duhul, iar apoi un şuvoi exploziv de sânge i-a țâşnit pe gură, acoperindu-i buzele şi bărbiile. Un moment mai apoi, corpul lui a tresărit într-un spasm, capul i-a căzut într-o parte, iar când mi-am făcut curaj să mă aplec şi să-l privesc în ochi, mi-am dat seama că îl ucisesem.

Nu regret ce am făcut! Era un animal şi merita să moară! Ha!

PARTEA A 3-A
Un artizan desăvârşit

Eritreea
— 340 d.Hr. —

✷✷

Numele ei era Lerato, ceea ce în limba mea înseamnă „femeie frumoasă”, însă ea nu devenise încă femeie, aşa cum nici eu nu eram bărbat. Eu şi Halin am observat-o prima oară într-o dimineaţă rece de primăvară imediat după ce seceta care bântuise pe meleagurile noastre vreme de doi ani se încheiase, când Chuseok, mare negustor de mirodenii, a adus-o la Adulis. Cum o cumpărase cu câteva zile înainte, el a ţinut să etaleze fata, împreună cu vreo doisprezece sclavi noi, prin piaţă, la cea mai aglomerată oră a dimineţii. Chuseok nu fusese mereu tratat cu respect, fiindcă era neobişnuit de scund şi rotunjor, ca o sferă obscenă de sânge şi grăsime, şi toată viaţa suferise din cauza celor care îl persecutaseră şi umiliseră, numindu-l Marele Struţ din Asmara, însă piaţa mirodeniilor reprezenta un negoţ profitabil, iar el îşi dorea cu orice preţ să i se recunoască statutul social în oraşul natal.

Lerato îşi purta părul prins strâns de cap şi avea ochi neobişnuit de mari. Avea obrajii supţi, probabil din cauza foamei, iar oasele de sub gât îi ieşeau în relief. Chiar de la depărtare, limpezimea ochilor ei albaştri era uluitoare. Arăta atât de uimitor, încât eu şi vărul meu nu ne puteam dezlipi ochii de la ea. L-am îndemnat insistent pe Halim să îi vorbească, pentru că, în ciuda infirmităţii lui, se pricepea mai bine decât mine să li se adreseze fetelor, având talentul de a le face să râdă la glumele lui prosteşti. Am rămas retras şi conştient de timiditatea mea, şi eram aproape singurul dintre băieţii satului care urma să treacă prin ritualul care făcea tranziţia de la copilărie la vârsta adultă. Însă când Lerato a trecut prin dreptul nostru, la trei paşi în urma stăpânului ei, Halin nu şi-a putut face curaj ca să scoată vreo vorbă, lucru care mi s-a întâmplat şi mie şi, cu toate acestea, ea a părut să îmi simtă privirea pentru că, în momentul în care s-a întors spre mine, ochii noştri s-au întâlnit, iar eu am simţit un fior lăuntric pe care nu îl mai cunoscusem până atunci.

Atât de vrăjit am fost de frumuseţea ei, încât abia dacă m-am putut concentra asupra muncii mele în ceea ce mai rămăsese din acea zi. În sfârşit, suficient de mare ca să scap de solicitările tatălui meu, devenisem

artizan de monumente funerare în formă de stea pentru morții din cimitirul de la marginea orașului nostru. Desigur, doar cei bogați își puteau permite să își onoreze morții în acel fel; restul oamenilor își îngropau morții fără niciun însemn, însă cum modestia nu prea exista în rândul vecinilor mei, până și oamenii cu puțini bani doreau să capete prestigiu solicitându-mi serviciile ori de câte ori le murea vreo rudă. Pe măsură ce-mi sporeau priceperea și reputația, familiile începuseră să se ia la întrecere pentru a comanda cel mai ornamentat monument funerar.

Făceam stele funerare deja de vreo doi ani, folosind lemn de stejar local pentru a realiza structuri care, la cerere, erau de două ori mai înalte decât un stat de om și o treime de trup ca lățime. Păstram marginile drepte, formând o curbură plăcută la vârf, însă marea mea pricepere era să realizez pe partea frontală modele care să sugereze testamente ale acestor suflete pierdute. Înainte de a mă apuca de treabă, petreceam ceva timp cu membrii îndurerați ai familiei, iar în mintea mea se alcătuiau imagini care păreau să fie invocate de o fantomă, iar după ce ele căpătau formă, îmi începeam munca.

În ziua în care am vorbit prima oară cu Lerato, ea a sosit la atelierul meu însoțită de stăpâna ei, Sumin, care își pierduse recent unul dintre cei unsprezece fii în circumstanțe misterioase. Trebuie să spun că Sumin nu suferea prea mult după acea pierdere. Băiatul fusese cam efeminat, dedat unei comportări agresive și vorbind fără respect față de cel căruia i se adresa. La un moment dat, cu câțiva ani înainte, când eram încă băieți, se apropiase de mine având scula ridicată și îmi ceruse să i-o mângâi, și am făcut ce a vrut el, însă mai târziu mi-a fost ruşine de ceea ce făcusem și am sperat că Manu nu va afla asta, pentru că sigur m-ar fi biciuit pentru purtarea mea josnică.

Băiatul fusese găsit în patul lui cu câteva dimineți mai înainte având capul zdrobit cu o statuetă a zeiței romane Minerva și s-a presupus că îl ucisese tatăl lui, Chuseok, însă acesta a susținut că nu el era ucigașul, ci că un servitor comisese acel act de brutalitate, după care fugise la adăpostul nopții. Cu toate astea, deși fiul lor îi făcuse de ruşine cât trăise, membrii familiei nu voiau să îi aducă o dizgrație în plus după moarte, astfel că Sumin venise la atelierul meu pentru a comanda o stelă care să reflecte cum se cuvenea statutul familiei ei.

— Văd că îți meriți pe deplin renumele, mi-a spus ea, uitându-se în jur și cercetând din ochi lucrările pe care le aveam expuse. Oamenii spun că eşti un adevărat artizan. Cine te-a inițiat în arta asta?

Am făcut o plecăciune adâncă pentru a accepta acel compliment.

— Nimeni, doamnă Sumin, i-am răspuns. Am aceste aptitudini din copilărie, dar, bineînțeles, am muncit mult pentru a mi le îmbunătăți. Mă simt deosebit de mulțumit când lucrez cu dalta în lemn.

Şi-a plimbat degetele de-a lungul unei stele care urma să fie ridicată spre sfârşitul zilei, dedicată unei fete care fusese chinuită până la moarte de un leu. O sculptasem urcând la ceruri, în timp ce toate animalele pământului se înclinau în semn de implorare spre ea, cerând îndurare pentru ceea ce făcuse un singur membru păcătos al regatului lor.

— Vreau ca stela să fie mai înaltă decât acestea, a spus ea, plimbându-se prin atelier şi examinând buştenii care trebuiau despuiați de coajă înainte ca eu să încep să îi sculptez. Să zicem, patru metri şi jumătate.

— Atât de înalt? am întrebat eu, surprins. E mai mare decât tot ce am făcut până acum.

— Ei bine, asta şi vreau!

— Dar nu credeți că ar putea arăta puțin cam…?

— Cam cum?

Am vrut să rostesc cuvântul *ostentativ,* dar nu am îndrăznit să spun asta, de teamă că o voi insulta.

— Meştere, nu crezi că poți face asta?

— Ba pot, am spus eu, plecându-mi capul în semn de supunere. Chiar va fi o provocare interesantă.

— Şi vreau o mască sculptată pe fața stelei care să-mi arate fiul cât mai fioros.

— Şi fustele pe care îi plăcea să le poarte? am întrebat cu un aer nevinovat. Vreți să apară şi ele?

M-a plesnit foarte tare peste față, făcându-mă să mă prăbuşesc la podea. Ținându-mă cu o mână de obraz, am încercat să înțeleg de ce o jignise atât de mult comentariul meu. La urma urmelor, toată lumea ştia că băiatul purtase fuste şi, în câteva rânduri, îl văzusem strivind gândaci şi cleşti de homari, transformându-i într-o pastă umedă, astfel încât să-şi poată crea un soi de ruj pentru buze şi obraji. Dacă eu observasem astfel de lucruri, probabil că şi ea le văzuse. Mi-am lăsat mâna stângă pe o măsuță pe care se aflau câteva dintre pensulele mele şi pe care gravasem imaginea unui şoim care ducea în gheare rămurele pentru a-şi face cuib, după care m-am ridicat în picioare.

— O să-l înfățişezi pe fiul meu făcând ceea ce îi plăcea cel mai mult, a

spus ea în timp ce eu mă ridicam. Vânând, pescuind, alergând… Aruncând sulițe şi darde. Luptând corp la corp. Urcând pe munte.

— Am înțeles, doamnă Sumin, am spus, trecând peste faptul că nu îl văzusem niciodată pe băiat participând la asemenea activități.

Spăşit, m-am întors şi m-am uitat în direcția lui Lerato. Stătea în fața unei stele pe care abia o terminasem în acea dimineață şi care era pentru soția unui proprietar de oi. În felul ei, era destul de simplă, dar avea o oarecare eleganță în crestăturile făcute oblic. În mijloc, sculptasem fața femeii din profil, înconjurând-o cu lucrături de ac, deoarece ea fusese recunoscută pentru talentul ei de cusătoreasă. În partea de sus inclusesem imaginea a trei lumânări, cea din mijloc stinsă, pentru că avusese trei fii, dintre care unul căzuse într-un puț şi murise.

Adevărat, nu era cea mai originală sau inventivă lucrare a mea, dar m-am bucurat văzând-o pe Lerato admirând-o. Când a întins o mână pentru a o plimba pe adâncituri, am simțit o frământare în adâncul ființei mele şi nu m-am îndurat să îmi dezlipesc privirea de la degetele ei lungi şi subțiri, invidiind lemnul pentru acea atingere intimă.

— Ce-ai pățit? m-a întrebat Sumin, lovindu-mă pe umăr, dar de data asta nu m-am prăbuşit. Te-ai înroşit la față. Ai fierbinți?

— Nu, am spus, şi m-am scuturat, revenind la realitate. Vă cer iertare, doamnă Sumin, eram cu mintea în altă parte.

Am privit în jur şi m-am apropiat de latura cealaltă a încăperii, unde se afla un bloc enorm de lemn, gata pentru a fi folosit. Părea să aibă dimensiunile dorite de ea, şi eu voisem să îl despic şi să folosesc lemnul pentru două stele. Când i-am sugerat să îl folosesc pe acela, a dat aprobator din cap şi m-a întrebat cât va dura şi care era prețul. Ambele răspunsuri au mulțumit-o pe deplin, am stabilit data la care va fi gata monumentul, şi curând a plecat.

În timp ce ieşeau, Lerato s-a întors şi mi-a zâmbit. Dinții ei de un alb orbitor contrastau cu pielea ei neagră.

— Tu ai sculptat asta? m-a întrebat, arătând spre stela pe care o cercetase mai devreme.

— Da, am spus, şi glasul mi-a înghețat puțin în gâtlej. Eu le-am sculptat pe toate.

— Apeşi cam mult pe capătul dălții, a spus ea. Încearcă să o ții ceva mai sus şi încrede-te în degetul mare şi arătător ca să te ajute în muncă. S-ar putea să descoperi că vei reuşi mai bine astfel.

Nu am spus nimic, pentru că m-am simțit uimit şi revoltat că o sclavă îndrăznea să îmi spună cum să îmi fac treaba. După aceea, m-am uitat la stela la care se referise ea şi mi-am dat seama că avea dreptate. Era ceva ce puteam învăța.

★★★

Câteva zile mai apoi, chinuindu-mă să găsesc forma potrivită pentru monumentul băiatului, a început să mă frământe gândul că s-ar putea să mă văd silit să abandonez totul şi să o iau de la capăt, lucru neobişnuit pentru mine. De regulă, imediat ce începeam un proiect, mă dedicam exclusiv lui, uitând cu totul de mine. Însă adevărul era că mă simțeam atât de distras încât nu mă puteam concentra asupra muncii mele.

Mă îndrăgostisem.

Existau multe fete care îmi plăcuseră, dar niciuna nu mă impresionase atât de profund şi, indiferent cât de mult mă străduiam să mă concentrez asupra lucrului, gândurile mi se întorceau la acea fată, la acea sclavă, şi atunci părăseam atelierul şi rătăceam pe străzi în speranța că ne-am putea întâlni pe neaşteptate în piață sau lângă tarabele negustorilor de peşte din apropierea mării. Înainte de a mă recunoaşte înfrânt privind cererile doamnei Sumin, mi-am amintit de sfatul pe care mi-l dăduse Lerato şi, spre surprinderea mea, imaginile au început să se înfiripe în fața ochilor mei, imagini false, desigur, dar cele asupra cărora insistase mama băiatului. Curând, mult mai curând decât m-aş fi aşteptat, totul a fost gata şi m-am simțit mândru de realizarea mea, fiind convins că fata pe care o iubeam mă inspirase într-un moment de răscruce. Tânjeam să o văd întorcându-se la atelierul meu, astfel încât să îi pot arăta ceea ce creasem în onoarea ei.

★★★

Manu, tatăl meu, dorise dintotdeauna să devin războinic, la fel ca el, şi să îmi joc rolul în războaiele interminabile care bântuiau în regatul Aksumite, dar se părea că, în cele din urmă, abandonase orice speranță că mă voi ridica la înălțimea aşteptărilor lui. După părerea mea, cea mai aprigă dorință a lui era să fiu ucis cu brutalitate pe câmpul de bătălie, pentru ca el să mă aducă în triumf în fața mamei, purtându-mă pe umeri ca pe un miel sacrificat. Spunea că sunt leneş, laş, pe jumătate bărbat, dar eu nu mă recunoşteam în nimic din toate astea; mă interesa mai mult actul creației decât cel al distrugerii. Manu se simțea ruşinat de înclinațiile mele, dar eu nu puteam fi altfel şi, treaz sau adormit, în minte mi se furişau imagini şi căutam să le reproduc în calcar, piatră, lemn sau metal. Mă simțeam fericit când desenam

imagini pe nisip cu degetele picioarelor. Oameni pe care nu îi cunoscusem, locuri pe care nu le văzusem, toate părându-mi întru totul reale. Iar când ele apăreau, ştiam că nu pot decât să le reproduc înainte de a se dizolva ca zahărul în apă.

Fireşte, asta îl făcea pe Manu să deplângă permanent dispariţia primului său fiu. Deşi mă întrebam deseori ce se alesese de fratele meu mai mare, mă trezeam câteodată blestemându-l. Când eram copii, mă tratase rău, dar rămânea fratele meu, iar gândurile mele se întorceau spre el mai des decât îmi închipuiam. Acum, când amândoi eram adulţi, mă întrebam dacă am reuşi să onorăm acea legătură, în caz că avea să se întoarcă.

Cu câteva luni înainte s-o cunosc pe Lerato, dădusem peste o peşteră de pe malul râului Dahlak şi pătrunsesem târâş pe gura îngustă de intrare, iar apoi descoperisem un perete lung şi neted, care se întindea pe o distanţă de aproape treizeci de metri. Nevinovăţia lui feciorelnică m-a impresionat nespus de mult şi, în tăcerea acelui loc, am simţit că parcă îmi şoptea, rostind cuvinte neauzite care mă aşteptaseră secole de-a rândul să ajung acolo. Mi-am lipit palma de piatră şi m-am simţit cutremurat ca de un şoc. În mintea mea s-au iscat imagini neaşteptate şi mi-am dat seama că dacă doream să le smulg din imaginaţia mea pentru a le aduce în lumea reală, acela era locul în care puteam să o fac. M-am aşezat pe podeaua peşterii privind îndelung goliciunea granitului şi am întins când şi când o mână, conturând desene prin aer sau îndrumând păsări pe cer. În acea seară, când m-am întors acasă, mi-am strâns toate bucăţile de cretă, în toate culorile şi texturile pe care le-am găsit, şi le-am pus deoparte pentru a le lua cu mine în dimineaţa următoare.

M-am trezit devreme, pentru că simţeam că peştera mă striga pe nume. Când am ajuns acolo, locul mi s-a părut răcoros şi primitor. M-am simţit îmbrăţişat de dorul ei, astfel că nu am mai pierdut timpul şi, luând, pur şi simplu, prima bucată de cretă care mi-a nimerit între degete, m-am aşezat chiar în mijlocul peretelui şi am trasat o linie verticală, apoi alta, paralelă cu prima. Am schiţat o serie de statui, începând cu plintele, după care am trecut la trupuri, iar când am ajuns să desenez capetele, am simţit un curios îndemn să creez confuzie, ca şi cum capetele şi torsurile ar fi provenit de la alte lucrări şi fuseseră îngrămădite astfel de mâini indisciplinate. Şi chiar dacă efectul final a părut ciudat şi dezordonat, pentru ochii mei, el mi-a dat senzaţia că era perfect.

La capătul celălalt al peretelui am desenat o piaţă, trasând siluetele mici

ca nişte bețe pentru a reprezenta oamenii dintr-un sat necunoscut care îşi vedeau de treburi. Ca de niciunde, a apărut un elefant, iar apoi un urs mare. Am desenat totul fără să mă gândesc, mâinile mele îngăduindu-le imaginilor să curgă prin degete, ca şi cum abia ar fi aşteptat acel moment pentru a fi eliberate în lume. În dimineața aceea, am ştiut că nu voi mai pleca de acolo decât după ce îmi voi încheia lucrarea, de aceea adusesem cu mine provizii care să mă țină o săptămână, dormind în peşteră, noaptea, şi trezindu-mă în fiecare dimineață debordând de energie. În fiecare zi, m-am deplasat de-a lungul pânzei mele din piatră, punând laolaltă imagini şi poveşti, pierdut cu totul în crearea unei lumi ce îmi era deopotrivă nefamiliară şi emoționantă. Am aflat mai târziu că îmi petrecusem douăsprezece zile acolo şi aş mai fi rămas dacă, într-un târziu, n-aş fi fost întrerupt de sunet de voci venind de afară. Înspăimântat, m-am întors spre intrare când acolo au apărut umbre şi am descoperit un grup de bărbați conduşi de tatăl meu, Manu.

— Aici e! a exclamat el, ridicând o mână ca să îi împiedice pe ceilalți să pătrundă în peşteră. L-am găsit!

Avea o torță aprinsă şi abia după ce a intrat târâş şi a ținut-o în dreptul meu, aproape pârlindu-mi fața, mi-am dat seama că lucrasem mai mult pe întuneric de când sosisem acolo. Nu înțelegeam cum reuşisem să văd desenele, dar, într-un fel sau altul, ele îmi fuseseră cât se poate de clare. Surprins la vederea lui Manu acolo, m-am înspăimântat văzându-i expresia de furie de pe față. M-a prins de umeri.

— Mama ta e disperată! A crezut că ne-ai părăsit la fel ca fratele tău. Ori că ai murit.

— Nu, tată, am spus, căzând în genunchi plin de umilință. Am desenat, atâta tot.

A ridicat torța spre perete şi s-a plimbat încet de-a lungul peşterii, examinându-mi opera. În lumină, au apărut şi alte imagini, unele despre care nu îmi aminteam să le fi desenat. Un băiat bolnav, zăcând în pat, în vreme ce altul îl îngrijea. Un pisc de munte unde se strânseseră nişte oameni. O piață în care un grup de sclavi stăteau aliniați unul lângă altul, toți înlănțuiți. M-am uitat la fel ca Manu, simțindu-mă atât curios de distanțat de lucrarea mea, dar şi legat inexorabil de ea. Eram deopotrivă martor şi creator.

— Tu ai făcut toate astea? Aşa ți-ai petrecut timpul? m-a întrebat cu glas scăzut, iar eu am dat din cap afirmativ, neştiind sigur cum va reacționa.

— Da, tată, am spus eu, aşezându-mi o mână pe piatră, aşa cum făcusem şi când descoperisem peştera.

Fără să cedeze mândriei sau violenţei, Manu s-a mulţumit să clatine din cap şi s-a uitat la mine, având pe faţă o expresie pe care nu am ştiut cum să o interpretez. Fără să spună nimic, s-a întors pe călcâie şi apoi a ieşit din peşteră.

După ce a plecat, m-am întors spre perete, dorind să îmi examinez lucrarea în amănunt, însă vraja se rupsese. Luase torţa cu el, iar acum mă cufundasem din nou în întuneric, unul care până atunci nu avusese vreo influenţă asupra mea, însă acum făcea toate eforturile să devină invizibilă pentru ochii mei. Am întins din nou mâna şi m-am silit să cred că arta pe care o creasem încă exista în întuneric şi că, într-o bună zi, cineva o va redescoperi.

Cipru
— 365 d.Hr.—

✶✶

Aşa cum sperasem, Larissa s-a întors la atelierul meu şi, câteva luni mai apoi, ne-am căsătorit în cadrul unei ceremonii foarte fericite care s-a petrecut pe malul golfului Crisochou. Cel mai respectat bătrân din satul nostru şi-a aşezat palmele pe creştetele noastre, în timp ce noi stăteam în genunchi în faţa lui şi a rostit rugăciunile şi jurămintele prin care ne dăruiam viețile unul celuilalt. Flania, mama mea, ne-a stropit cu petale de bozea, în vreme ce mătuşa mea Nula a oferit căpşune, pe care le strânsese pentru a sărbători cu noi. Am primit tatuajul de bărbat căsătorit, un mic punct negru pe încheietura mâinii drepte. Au urmat multe lacrimi de fericire şi, spre stânjeneala tatălui meu, între acestea s-au numărat şi ale mele.

Abia dacă dormisem în noaptea dinainte, atât de entuziasmat am fost să îmi unesc spiritul cu cineva a cărei inteligență, grație şi frumusețe mă copleşea. În compania Larissei mă simțeam în pace cu lumea; înainte de a o cunoaşte nu mai trăisem un sentiment atât de puternic de armonie. Simpla ei prezență mă făcea să mă simt una cu pământul pe care călcam şi cu cerul de deasupra capului. În dimineața ceremoniei, am ridicat ochii spre înalt şi am văzut un şoim în zbor, purtând în gheare crenguțe pentru a-şi face cuib şi am zâmbit, socotind că acela era un semn bun privind viitorul nostru.

Mama mea era un bun artizan în domeniul bijuteriilor şi mă învățase multe dintre lucrurile care slujiseră ca fundament pentru ceea ce speram că va fi activitatea mea de o viață şi, fără ca Larissa să ştie, îmi petrecusem săptămâni întregi pentru a confecționa un colier din fier pe care să i-l dăruiesc în dimineața nunții noastre. Reputația mea de lucrător iscusit în metale sporise în anii anteriori până acolo încât femeile bogate mă căutau pentru a le crea bijuterii personalizate pentru urechile, decolteurile şi încheieturile lor. Unele flirtau cu mine pentru că, la fel ca şi tatăl meu, eram atrăgător, având părul lung şi ondulat. Una dintre ele se arătase atât de hotărâtă să mă seducă, încât, în momentul în care a abandonat orice speranță, îi confecționasem deja aproape douăsprezece bijuterii, fapt care a contribuit la bunăstarea mea. Dar eu rămăsesem un necunoscător în chestiuni lumeşti până când am întâlnit-o pe Larissa şi m-am simțit încântat

să aflu că amândoi ne rezervaserăm plăcerile trupeşti unul pentru celălalt.

Luni întregi ne-am petrecut timpul împreună, plimbându-ne pe dealurile din jurul satului Akamas, mâncând în piață şi înotând în golf, după care, cuprinşi de dorințe, ne îndreptam spre o peşteră pe care o descoperiserăm la poalele muntelui, unde făceam dragoste şi exploram relieful uimitor al trupurilor noastre. Era un loc liniştit, unde doar sunetele valurilor care se spărgeau la mal asigurau o serenadă pentru dorințele noastre, iar când oboseam, Larissei îi plăcea să examineze scrijeliturile de pe perete, plimbându-şi mâinile de-a lungul unor imagini din trecut, întrebându-se cine şi de ce le crease.

Larissa nu avea familie, pentru că părinții ei muriseră când era mică, dar a fost angajată ca bucătăreasă în vila unui bogat negustor de mirodenii. Probabil că a fost mai ambițioasă decât mine privind viitorul nostru împreună, pentru că a remarcat în munca mea ceva despre care a simțit că putea avea succes şi în afara insulei. Nu eram înstărit şi nici nu mă aşteptam să mă îmbogățesc, însă starea mea socială se îmbunătățise, iar vecinii îmi apreciau priceperea. Chiar şi tatăl meu, care sperase mereu să mă asociez cu el ca să construim bărci pentru pescarii de pe malurile golfului Morphou, se împăcase cu alegerea mea şi îşi îndreptase atenția asupra unui tânăr din sat, despre care unii spuneau că era fiul lui nelegitim şi care s-a arătat mai interesat să îi calce pe urme.

— Tot ce creezi este foarte frumos, mi-a spus Larissa, în timp ce examina diferite obiecte din atelierul meu – coliere, cercei, bare țintuite cu aur care puteau să străpungă sprâncenele – şi ele ar trebui văzute de mai mulți oameni. Ai putea deschide un negoț, nu doar aici, în satele din jurul Akamas, ci şi mai departe, spre răsărit, până în cealaltă parte a insulei. Am putea angaja pe cineva care să ducă lucrările tale acolo, sau să mergeți împreună pentru a-ți face un renume. Probabil că, în timp, am putea sta de vorbă şi cu căpitanii corăbiilor care duc mărfuri spre țările de dincolo de mare.

I-am admirat ambiția şi, cu toate că nu țineam cu tot dinadinsul să ajung un negustor pus pe căpătuială, am constatat că eram cucerit de entuziasmul ei. În realitate, aveam nevoie de puține lucruri. Voiam o soție, câțiva copii şi să mi se îngăduie să îmi practic arta fără amestecuri din afară. Dacă afacerea mea ar fi sporit, probabil că aş fi avut nevoie de calfe, dar dacă aş fi făcut asta, lucrările ar mai fi fost cu adevărat ale mele?

În dimineața nunții noastre i-am dăruit bijuteria la care lucrasem,

aşezând-o cu grijă în jurul gâtului ei. Era unul dintre cele mai frumoase coliere pe care le realizasem. Cinci panouri rectangulare prinse laolaltă, şi folosisem un ciocan de imprimare pentru a crea imaginile lui Artemis şi Afroditei pe partea lor din stânga, ale Herei şi Selenei pe partea dreaptă, iar în centru dăltuisem faţa zeiţei Ishtar, Regina Cerului, o zeitate venerată de oamenii din Mesopotamia cu câteva mii de ani înainte. În partea de sus a fiecărui panou, am incrustat câte o perlă din cele pe care le strânsesem din mare, după ce mă scufundasem să culeg sute de stridii, până am găsit moluscă perfectă, iar în inima ei, cel mai neobişnuit giuvaier, perla albăstruie cu o nuanţă uşor rozalie, care părea să aibă o istorie bogată. Larissa a plâns când a văzut ce făcusem pentru ea şi am plâns şi eu, pentru că ne iubeam nespus de mult şi le-am mulţumit zeilor ştiind că, la căderea nopţii, vom aparţine unul altuia pentru totdeauna.

★★★

Căsătoria noastră nu era prima pe care familia mea avea să o sărbătorească în acel an, pentru că tocmai se anunţase căsătoria surorii mele mai mari, Abira, cu şeful armatei, Atlium. Mie mi se părea o însoţire nu tocmai fericită, deoarece Atlium era cu zece ani mai în vârstă decât ea şi avea deja patru copii cu prima soţie, care se aruncase de pe nişte stânci după ce descoperise că purta al cincilea copil în pântec.

Nici Abira nu aprecia prea mult ideea, pentru că ştia că era luată de soţie mai curând ca doică pentru nişte copii rămaşi fără mamă, însă tatăl meu a insistat şi, desigur, nu se cădea ca ea să pună la îndoială înţelepciunea bărbaţilor. Flania afirmase că, apropiindu-se de vârsta de douăzeci de ani, pentru Abira era ultima şansă de a-şi găsi un soţ.

— Dar cine a spus că vreau un soţ? a întrebat sora mea, dându-şi ochii peste cap de iritare.

Era o fiinţă cu un temperament exploziv în cele mai multe ocazii, însă discuţia despre măritişul ei nu făcuse decât să îi sporească iritarea.

— Ce fată trebuie să fie aceea care nu-şi doreşte un soţ? a strigat mama drept răspuns, azvârlindu-şi braţele în aer, ca şi cum nu ar fi putut concepe ingratitudinea fiicei ei vitrege. N-am mai auzit aşa ceva!

În ziua în care s-a anunţat logodna Abirei, am găsit-o stând pe patul ei; plângea gândindu-se la viaţa ce o aştepta şi am încercat să o consolez spunându-i că, întrucât avea deja treizeci de ani, Atlium va muri curând, iar ea va putea reveni la viaţa de dinainte.

— Dar copiii… a spus ea, iar faţa ei a devenit o mască a suferinţei. În

momentul în care el va călători spre lumea cealaltă, ei vor cădea în grija mea. Crezi că vreau să fiu silită să hrănesc încă patru guri?

— Atunci ce vrei? am întrebat-o eu, derutat, pentru că, la fel ca şi mama, nu puteam concepe ca o fată să nu tânjească după un bărbat cu care să se mărite, sau după o casă a sa în care să poarte de grijă unor copii.

Şi, deşi uneori devotamentul Abirei faţă de mine mi se părea tulburător, ţineam la ea şi nu voiam cu niciun chip să o văd atât de nefericită.

A clătinat din cap şi m-a privit drept în ochi, şi a făcut-o ca şi cum ar fi încercat să vadă în străfundurile sufletului meu.

— Dacă ţi-aş spune, ai rămâne înmărmurit, a spus ea încet.

— Nu-ţi va fi chiar atât de uşor!

— Atunci, poate ar trebui să-ţi spun ce idee am.

— Abia aştept să o aud!

— Chiar dacă ar fi ceva ce zeii nu ar îngădui?

— Surioară, nu ştim ce gândesc zeii, am spus eu, luându-i mâinile între ale mele. Doar spune-mi! S-ar putea să nu fie chiar atât de scandalos precum îţi închipui.

A şovăit îndelung înainte de a vorbi.

— Mai ţii minte după-amiaza aceea petrecută pe munte? m-a întrebat ea în cele din urmă.

M-am ridicat, dând drumul mâinilor ei de parcă ar fi fost flăcări. Ne înţeleseserăm să nu mai discutăm despre acel moment, iar eu, în măsura în care putusem, îngropasem acea amintire într-un locşor al minţii unde nu îmi doream să revin. Incidentul respectiv se petrecuse cu doi ani înainte. Cutreieram prin pădure, căutând pietre interesante şi cu un aspect aparte pe care să le folosesc pentru bijuteriile pe care le făceam, când am auzit din depărtare ţipete înfundate. Am urmat ecoul şi, spre groaza mea, am văzut-o pe sora mea ţintuită de un copac de un băiat gras ca un porc, pe nume Hevin, care încerca s-o siluiască. La început, am rămas pe loc, fără să îmi dau seama ce se întâmpla, deoarece, pe vremea aceea, eram prea mic şi neştiutor în astfel de lucruri, însă ea, în suferinţă, a întors capul şi m-a văzut stând ca o stană de piatră, doar urmărind. Expresia de pe faţa ei arăta atâta chin încât am înţeles cum trebuia să acţionez.

Am privit în jur, cercetând pământul pentru ceva ce aş putea folosi pe post de armă, şi am găsit o piatră mare pe care abia am reuşit să o car în ambele mâini. Am alergat spre ei şi, înainte ca Hevin să încerce să mă oprească, l-am lovit cu piatra în ceafă. S-a împleticit, a dus încet o mână

spre gât, după care s-a răsucit spre mine cu disperare şi derută în ochi, iar apoi s-a prăbuşit mort la pământ.

Eu şi Abira ne-am uitat şocaţi la el, după care ea s-a întors cu spatele şi şi-a strâns fustele în jurul corpului. Am întrebat-o ce se întâmplase şi ea mi-a zis că plecase să caute ciuperci, când a auzit sunete de paşi în urma ei. Îl cunoştea pe băiat – toţi îl cunoşteam – pentru că se arătase nepoliticos faţă de ea în multe ocazii, adresându-i vorbe urâte şi spunându-i ce i-ar face dacă ar fi soţia lui. Când ea l-a văzut urmărind-o, şi-a dat imediat seama că voia să îi facă un rău. I-a cerut să plece, dar el a refuzat şi, până când s-a dezmeticit, el o ţintuise de un copac, trăgând de hainele ei şi încercând să îşi vâre scula în ea. Moment în care am apărut eu.

Eu şi Abira am fugit din acel loc, iar câteva zile mai târziu, când a fost descoperit cadavrul lui Hevin, nimeni nu a ştiut cine îl atacase şi din ce motiv. Unii au spus că era vorba de un spirit al pădurii, alţii că fusese o pasăre care luase formă de om când el încercase să fure ceva din cuibul ei, atacându-l. Însă eu şi Abira ştiam adevărul, pe care nu l-am destăinuit nimănui.

— Nu mă mai gândesc la asta, i-am spus, şi nu vreau să vorbim despre aşa ceva. Pentru mine e ca şi cum nu s-a întâmplat niciodată.

— Dar eu m-am tot gândit, a spus ea. Frate, atunci m-ai salvat şi ai putea să mă salvezi din nou! Ar fi un act de iubire din partea ta, nu unul de cruzime.

Am rămas cu privirea aţintită la ea, trăind senzaţia de tulburare pe care mi-o provoca uneori, fiindcă Abira era o fiinţă ciudată, pe care nu o înţelesesem niciodată pe deplin. Ce îmi cerea de astă dată? Să îl ucid pe bărbatul cu care trebuia să se căsătorească?

Mai târziu, în acea zi, când l-am văzut pe Atlium prins într-o discuţie cu tatăl meu, plănuind ospăţul de nuntă, m-am temut pentru ce ar putea ea să îi facă în viitor. Ori pentru ce mi-ar fi putut cere să fac în numele ei.

★★★

După ceremonia de nuntă, eu şi Larissa ne-am plimbat pe drumul care ducea spre vârful peninsulei. Încă nu le spuseserăm prietenilor noştri sau membrilor familiei că ea era însărcinată şi, cât am stat acolo, cu mâna apăsată pe pântecul ei, am avut un sentiment de fericire mai mare decât credeam că era posibil.

— După ce se va naşte acest copil, am spus eu, şi după ce te vei simţi din nou bine, vom crea o nouă viaţă, şi alta, şi alta după aceea. Îi vom învăţa pe

copii rostul lucrurilor, despre plante, păsări şi animale, iar ei ne vor îngriji când vom fi bătrâni.

— Vei fi sever cu el? m-a întrebat ea, pentru că, după felul în care degetele mâinii drepte îi vibrau în fiecare dimineață, era sigură că primul nostru copil va fi băiat.

— Sever, dar nu crud, am spus eu. Va învăța că lumea înseamnă mai mult decât războaie şi, dacă ne va surâde norocul, nu va trebui să luptăm în vreunul.

Larissa a clătinat din cap.

— Mereu sunt războaie, a spus ea, suspinând. Când se termină unul, începe altul. Ăsta este destinul băieților. Toți mor de tineri.

— Eu n-am murit, am spus.

Mi-a zâmbit şi ne-am sărutat, apoi am privit peste mare, spre insula Creta, aflată departe, departe. Era un loc despre care auzisem multe poveşti, şi speram să îl vizitez într-o bună zi. Prin aer a izbucnit un sunet neaşteptat şi, ridicând ochii, am rămas surprins văzând toate păsările cerului zburând în aceeaşi direcție, spre răsărit de satul nostru.

— Sunt speriate, am spus eu, derutat de purtarea lor identică. Le-a înspăimântat ceva.

— Mâine trebuie să le spunem vestea mamei şi tatălui tău, a spus Larissa, mai puțin interesată decât mine de comportamentul neobişnuit al acelui stol. Se vor bucura să afle că vor fi bunici.

— Da, mâine, am aprobat-o, în timp ce țipetele stridente ale păsărilor au devenit şi mai puternice şi deconcertante.

— Bărbate! a spus Larissa, privind spre mare. M-a prins brusc de braț şi m-a strâns cu încordare. Ce e asta?

Era o zi frumoasă şi am privit în zare, neştiind ce căutam din ochi. Locul de la orizont în care de obicei cerul se unea cu marea părea acum să fi fost înlocuit de un zid mare, alb, înălțându-se tot mai sus cu fiecare clipă. Mintea mea nu putea înțelege ce se întâmpla. Cunoşteam acea imagine cum îmi cunoşteam şi propria reflexie în oglindă şi, deşi văzusem furtuni şi vijelii, nu asistasem la ceva care să se compare cu ce mi se aşternea dinaintea ochilor. Era ca şi cum pământul se ridica şi voia să se închidă asupra lui însuşi. Am urmărit îngroziți cum zidul de apă se apropia, şi Larissa a scos un țipăt când şi-a dat seama că marea se înălțase într-un singur val şi se năpustea spre noi, pregătindu-se să ne înghită în spuma parcă înghețată.

— Să fugim, am spus şi am prins-o de mână gonind înapoi pe potecă, înspre direcția de unde veniserăm, dar de fiecare dată când am privit în jur, am văzut valurile crescând tot mai înalte, până când au părut că ating cerul. Venea sfârşitul lumii; eram sigur de asta.

— Aşteaptă! a strigat Larissa, rărind paşii şi apăsându-şi pântecul cu o mână, în timp ce eu am încercat să o trag după mine. Copilul!

M-am întors ca să o îndemn să mă urmeze, însă înainte ca vorbele să mi se desprindă de pe buze, apele s-au revărsat peste noi, mâinile ne-au fost despărțite şi am fost măturați de talazuri.

Guatemala
— 420 d.Hr. —

✷✷

Dormisem prost, adâncit în vise otrăvite de amintirea marii cutremurări a pământului, iar când m-am ridicat, oamenii din satul meu încă nu ieşiseră din bezna nopţii. Am avut o stare de leşin şi m-am silit să mănânc din bananele şi queso bianco{15} pe care milostiva mea mătuşă Nála le lăsase pentru mine în seara dinainte. Savoarea lor a fost deosebită şi trupul meu s-a înviorat imediat, pentru că ele mi-au animat simţurile; în suferinţa mea, mă privasem de hrană, dar gustul picant al mâncării m-a forţat să revin la viaţa pe care nu-mi doream decât să o părăsesc. După ce am golit farfuria, am tânjit după încă ceva, de aceea am mai cules câteva fructe de avocado din copaci şi am plecat în pelerinajul meu zilnic spre capătul celălalt al satului Yax Mutal.

Drumul spre Acropolis de Nord m-a dus prin dreptul atelierului meu, unde îmi petrecusem câţiva ani confecţionând sandale atât pentru bărbaţi, cât şi pentru femei. Era o meserie bănoasă şi îmi plăcea, astfel că devenisem foarte priceput în munca mea. Făcusem încălţări pentru mama şi sora mea încă de la o vârstă fragedă şi, deşi tata mă bătuse pentru asta, aceasta devenise pasiunea mea, o descoperire care mă făcuse să decad şi mai mult în ochii lui.

— Sandale, spunea el, scuipând cuvintele de parcă i-ar fi creat o senzaţie de acreală pe limbă. Auzi, fiul meu să-şi piardă vremea cu ceva atât de înjositor!

— Preferi să-ţi tai tălpile pe pietrele ascuţite care se află pe potecile pe care mergi? l-am întrebat eu, pentru că, pe măsură ce am crescut, am devenit mai sigur de mine şi începusem să simt o plăcere când îl înfruntam. Tată, dacă preferi să ai picioare însângerate, poţi să-mi înapoiezi sandalele pe care le porţi azi!

Munca în sine era deopotrivă complicată şi fermecătoare. Plăteam un vânător să îmi aducă piei de animale, pe care le conservam câteva zile, după care le decalcifiam într-un vas, le tăbăceam şi le vopseam. Apoi puneam o talpă din plută sub piele. Cu toate acestea, marea mea pricepere era să transform sandalele din ceva folositor în ceva frumos; pentru a reuşi o

asemenea transformare, am angajat băieți din sat să caute pe plaje cât mai multe pietre şi bucăți de sticlă colorate, pe care apoi le prindeam în cusături. Bărbații preferau ca sandalele lor să fie simple, dar femeile adorau aplicațiile mele decorative şi se luau la întrecere pentru a avea cele mai frumoase exemplare. Caietul meu de comenzi era întotdeauna plin şi, o dată, când am descoperit o perlă de culoare albăstruie cu unele nuanțe de roz şi am prins-o în vârful pantofului potrivit, am fost plătit atât de generos pentru realizarea mea, încât aş fi putut să las deoparte munca vreme de câteva luni fără ca asta să îmi afecteze câtuşi de puțin bunăstarea.

Totuşi, închisesem atelierul după marele cutremur, un fenomen pe care zeii îl trimiseseră asupra noastră pentru a-mi răpi soția, (Latra, şi pe copilul nostru nenăscut, precum şi pe mulți vecini. După aceea, zilele mele au fost încărcate de tristețe, nopțile de plâns, iar când prietenii au venit să mă consoleze, i-am izgonit, pentru că eram prea îndurerat ca să accept încercările lor de a mă alina. În mai multe rânduri, le vorbisem aspru acelor oameni de treabă şi, deşi mă disprețuiam pentru asemenea accese de iritare, nu am putut găsi niciun pic de căldură în sufletul meu.

Eu şi Latra eram căsătoriți doar de câteva ore când zgomotele au început să vuiască sub tălpile noastre şi, la început, am râs, pentru că suna de parcă pământul protesta din cauza foamei. Însă apoi au început să apară crăpături mari pe străzi, fisuri largi care sfârtecau pământul de sub noi. Am văzut îngrozit cum câțiva dintre vecinii noştri mai vârstnici, cei care nu erau iuți de picior, s-au prăbuşit urlând în crevasele care se căscau şi păreau să ducă spre miezul lumii. Nimeni nu ştia ce se întâmpla, însă noi am fugit să ne găsim adăpost în casele noastre, chiar dacă templele şi casele din piatră se năruiau şi se rostogoleau împrejur. Aproape ajunseserăm la coliba noastră, când Latra mi-a strigat că trebuia să se oprească, deoarece copilul din pântec îi producea dureri şi, prosteşte, am acceptat. S-a aşezat ca să îşi tragă răsuflarea, timp în care eu am fugit până la un puț ca să aduc nişte apă cu care să îi răcoresc fruntea, dar când m-am întors, ea zăcea pe pământ, sub o piatră enormă de la o clădire care se prăbuşise. Avea ochii deschişi, iar sângele i se scurgea pe fruntea deja lipsită de viață. Am fost convins că urma sfârşitul lumii. Nu s-a întâmplat asta, pentru că spre lăsarea întunericului, pământul s-a mai cutremurat o dată, după care cei care rămăseserăm în viață am putut să adunăm cadavrele celor dragi şi să le ducem, într-o suferință surdă, spre locul de îngropăciune.

Vreme de săptămâni, mersesem în fiecare zi la Acropolis, unde se

odihnea Latra, şi stătusem alături de mormântul ei, vorbindu-i încet, în speranța vană că spiritul ei îmi va auzi cuvintele şi îmi va răspunde, poate prin şoaptele vântului sau prin apariția simbolică a unui splendid quetzal{16} care mi s-ar fi putut aşeza pe un umăr şi să cânte într-o limbă pe care, în afară de mine, nimeni nu ar fi putut să o înțeleagă.

În timpul zilei, veneau acolo şi alți oameni, ca să viziteze locurile de odihnă veşnică ale celor iubiți de ei, însă cei mai mulți nu luau în seamă acea parte a cimitirului şi îşi croiau drum spre zona centrală, unde se aflau turnuri înalte şi sarcofage frumos ornamentate, dedesubtul cărora se aflau osemintele marilor familii de domnitori care conduseseră țara noastră în trecut. Acei amatori se dădeau în spectacol depunând flori şi plângând tare în mod teatral peste morminte, astfel ca paznicii să vadă cât de devotați erau ei față de Cer Furtunos, care ne conducea în acele momente, sau pentru a-şi arăta credința eternă față de Bufnița Aruncătoare de Suliță, cel mai mare domnitor dintre toți, sub a cărui bunăvoință eternă lumea continua să prospere. Am disprețuit falsitatea lor. Ce ştiau ei despre adevărata suferință? Purtarea lor ținea de teatru şi, dacă m-aş fi simțit îndeajuns de puternic, m-aş fi dus la ei ca să le deplâng prostia, dar, desigur, nu am făcut nimic, nu am spus nimic, păstrându-mi energia pentru conversațiile cu iubita mea amuțită pe veci, Latra.

Cât am stat lângă mormântul ei, m-am gândit la Orfeu. Ca şi mine, era artist, cu o inimă plină de muzică şi, la fel ca mine, pierduse femeia iubită chiar în ziua nunții, pe Euridice, care fusese muşcată de un şarpe şi murise. După aceea, Orfeu a cântat doar muzică funebră, iar zeii, într-un moment de înțelegere tandră, i-au îngăduit să îşi susțină cauza pentru ca ea să revină în lumea viilor. Convinşi de suferința lui, aceştia i-au aprobat dorința, cu o singură condiție: aceea că el trebuia să păşească înaintea lui Euridice, fără să se uite la chipul ei decât atunci când vor ajunge pe tărâmul muritorilor.

Cu toate acestea, el nu s-a putut înfrâna şi a întors capul prea curând, iar în momentul în care şi-a văzut iubita soție, ea a dispărut pe vecie.

Nu credeam că zeii îşi vor pleca urechea şi la ruga mea. Latra era pierdută pentru mine, de aceea hotărâsem că în acea zi voi face o ultimă vizită la cimitir, pentru că nu mai voiam doar să îmi amintesc de soția mea, ci să o văd încă o dată în carne şi oase, să o țin de mână, să îi strâng trupul lângă al meu, de aceea venisem ca să îi spun că ea şi copilul nostru nu vor mai fi multă vreme singuri în lumea cealaltă, pentru că mă voi alătura lor cât de curând. Hotărâsem să îmi încredințez trupul şi spiritul lui Ixtab, Zeița

Sinuciderii, despre care credeam că va primi cum se cuvine sacrificiul meu şi mă va însoți în călătoria spre ceruri, unde mă aştepta iubita mea.

Când am plecat, am observat pe potecă un băiat al cărui chip îmi era familiar şi l-am chemat la mine. Era cel care făcea stele pentru mormintele celor înstăriți, şi realiza sculpturi frumoase în lemn, câteodată înalte de patru metri şi jumătate. Nu oricine îşi permitea un asemenea lux, desigur, dar ce nevoie mai aveam de bani dacă mă pregăteam să părăsesc această lume, ca să mă îndrept spre cealaltă? În urmă cu câteva luni, admirasem o stelă pe care o sculptase pentru fiul unui negustor bogat care fusese ucis, şi rămăsesem impresionat de priceperea cu care crease imagini de vânătoare, pescuit, alergare, aruncarea de sulițe şi darde, lupte corp la corp şi cățărări pe munte, chiar dacă acel băiat nu dovedise înclinații spre niciuna dintre acele îndeletniciri. Am vorbit cu meşteşugarul, i-am povestit despre Latra şi i-am cerut să facă ceva în onoarea ei, un monument pentru ea, pentru mine şi pentru copilul nostru nenăscut. I-am spus că a doua zi va găsi banii sub o piatră roşiatică dintr-un colț al atelierului meu, asigurându-l că pentru osteneala lui va primi mai mult decât suficient. A fost de acord să accepte comanda mea, iar când mi-am continuat drumul, m-am simțit mulțumit că, deşi viețile noastre vor fi curând uitate, monumentul va rămâne ca dovadă a existenței noastre şi va fi un lucru frumos care va dura peste veacuri.

Totuşi, în drumul meu spre casă, când am trecut pe lângă atelier, am fost surprins văzându-l pe tatăl meu, Manrav, stând în fața lui şi trăgând de uşile pe care le legasem mai devreme cu o bucată de funie din sisal. Când s-a întors şi m-a văzut apropiindu-mă, m-a măsurat din cap până în picioare cu un amestec de dispreț şi milă. Îmbătrânea, se vedea asta; părul lui auriu, cândva bogat, se rărise şi încărunțise, iar cicatricea de pe obrazul stâng era palidă, în contrast cu pielea lui asprită de vreme. Deşi nu îi stătea în fire să se arate compătimitor, dovedise o oarecare considerație față de mine după moartea Latrei.

— Văd că ai pus lacătul pe atelier, mi-a zis el, clătinând din cap a nemulțumire. Şi doar în dimineața asta, cât am stat aici, au venit două femei şi un bărbat, care voiau sandale noi. Apoi mi s-au plâns că nu erai aici ca să le iei comenzile.

— Nu mai fac sandale, am spus. Am renunțat la afacerea asta.

— Dar ai spus tot timpul că pentru asta te-ai născut, mi-a zis el, şi că preferi să îți petreci zilele cosând piei pentru picioarele unor străini în loc să lupți ca un bărbat adevărat… Aşadar, toate astea au fost minciuni?

Nu aveam ce să îi răspund, şi nici nu doream să mă cert cu el.

— Trebuie să încetezi cu plânsul, a spus el încet şi, cu un gest de tandreţe care nu îi stătea în fire, preţ de un moment, şi-a lăsat o mână pe umărul meu, după care s-a răzgândit şi a retras-o. Moartea ne urmăreşte pe toţi, fiule! Dar cei vii au datoria să umble pe pământ până când sunt chemaţi acasă. Doar ştii asta.

— Chemarea vine prea devreme pentru unii, am spus.

— Suferi. E firesc. Dar mai sunt şi alte femei. Multe. Nu e nevoie să rămâi singur. Uită-te la Attlian, măreţul nostru conducător războinic! A trecut în uitare soţiile dinainte şi se pregăteşte să se însoare cu sora ta. Ar trebui să-i urmezi exemplul.

M-am uitat cu neîncredere la el. Eu şi tata eram foarte diferiţi, şi eu nu îi împărtăşeam dorinţa de diversitate. Iubisem o singură femeie, făcusem dragoste doar cu ea şi nu aveam să îi mai văd chipul vreodată. Dar urma să mă alătur ei curând, doar hotărâsem asta.

— Dă-mi pace! i-am spus, încercând să-l ocolesc, însă el m-a prins de un braţ şi m-a răsucit, după care m-a plesnit cu putere peste faţă şi m-am împleticit, căzând la pământ de ameţeală. Am simţit arsura furiei izbucnind în toată fiinţa mea când am ridicat ochii spre el şi, dacă nu ar fi fost tatăl meu, aş fi sărit în picioare ca să îl lovesc şi eu.

Cu toate astea, m-am ridicat pur şi simplu şi i-am întors spatele, urmându-mi drumul şi întrebându-mă cum se va simţi când vestea despre moartea mea va ajunge la el, iar el îşi va aminti că ultima întâlnire dintre noi fusese marcată de un moment de violenţă.

★★★

Când cineva ia hotărârea de a-şi pune capăt vieţii, grijile privind trecutul, toate îngrijorările legate de viitor încep să se topească şi, în locul lor, peste minte şi trup coboară un sentiment de linişte. Dacă ne-am putea aminti momentele petrecute în pântecul mamei, cu mult înainte de a se rupe apa şi de a fi împinşi înainte, împotriva voinţei noastre, în ororile Universului, atunci am recunoaşte legătura inexorabilă dintre cele două.

Rămas singur în coliba mea, am luat un colac de frânghie şi am tăiat un metru şi ceva cu un cuţit ascuţit, făcând o formă de „S” din ceea ce aveam, după care am stabilit înălţimea dintre cele două capete şi le-am înfăşurat de şase ori ca să fiu sigur că laţul va fi strâns. Nu voiam să mă zbat când aveam să cad în gol, nici să simt vreo durere, aşa că m-am rugat ca gâtul meu să se frângă repede.

Însă, în timp ce aranjam pentru ultima oară nodul, am ridicat ochii şi am observat o siluetă în prag. Era o femeie oarbă, Tiresia, pe care o cunoşteam de mulți ani şi despre care credeam că mă îngrijise în timpul misterioasei mele absențe de acasă pe când eram doar un prunc. Era cea mai bătrână persoană din satele din jurul nostru şi era venerată de toți, mai ales că soțul ei decedat, Aapo, fusese o căpetenie respectată şi unul dintre oamenii cei mai iubiți, până când cealaltă lume îl chemase şi pe el.

Cu toate că nu vedea, Tiresia mă învățase hieroglifele când eram mic şi îmi plăcuse să desenez imaginile şi literele minuscule care făceau posibilă comunicarea scrisă dintre oameni. Învățasem descrierile pentru sute de cuvinte şi le puteam scrie cu uşurință, dar Tiresia ştia şi alte mii şi rămăsesem fascinat de faptul că le putea desena cu atâta măiestrie, deşi nu putea vedea rezultate strădaniilor ei.

— Fiul lui Manrav, a spus ea în timp ce intra, iar eu, luat prin surprindere de apariția ei neaşteptată, am lăsat jos lațul, alături de mine. Nu te-ai dus la lucru astăzi? Caietul de comenzi ți-e gol?

— Am lăsat în urmă zilele în care am cusut sandale, soție a lui Aapo, i-am spus. Fie ca numele lui glorios să fie amintit în veci!

Ea a scos un hohot scurt de râs, în semn de dispreț.

— Femeile vor fi foarte dezamăgite să afle asta, mi-a răspuns ea, aşezându-se pe o bancă din lemn care se afla de-a lungul unei laturi a atelierului meu. Cred că ştii cât de mult prețuiesc acele femei vanitoase munca ta. Se folosesc de priceperea ta ca să-şi înşele soții.

Am ridicat din umeri. Vanitatea, aflasem eu, era un blestem din ce în ce mai apăsător pentru oameni, iar munca mea o sporea.

— Soția ta s-a pierdut din lumea asta, a urmat ea, de aceea îți închipui că nu ai niciun motiv ca să mai trăieşti. Am dreptate? M-am uitat fix la ea, dar nu am scos nicio vorbă. Am venit aici pentru că am visat că te-ai jurat zeiței Ixtab să te scoată din lumea noastră şi să zbori spre ceruri.

— Şi dacă am făcut-o? am întrebat-o, impresionat de darul ei de a profeți, dar hotărât să nu îi îngădui să mă facă să mă răzgândesc.

La urma urmelor, în rândul poporului nostru, sinuciderea prin spânzurare era socotită un semn de mare onoare, nu de ruşine.

— Latra a fost o femeie de treabă, a spus ea, îndulcindu-şi tonul vocii. Când am fost bolnavă, mi-a adus mâncare de la piață şi m-a frecționat cu unsori pe mâini şi picioare. Nu merita să fie luată de marea cutremurare care s-a petrecut recent. Însă au fost ucişi şi alții, bineînțeles. Mulți. Iar cei

care i-au iubit au învățat să trăiască în continuare, în ciuda acestor pierderi.

Conştient că nu eram singurul om care suferea, am dat aprobator din cap, dar asta nu reprezenta o consolare pentru mine.

— Atunci, mai pregăteşte o frânghie pentru mine, fiu al lui Manrav! a spus ea suspinând, uitându-se cu ochii orbi prin atelierul meu, astfel că, surprins, m-am întors spre ea.

— Nu înțeleg, am spus eu.

— Şi nepotul meu a murit în cutremurarea asta. Ştiai cumva?

Am clătinat din cap.

— Bine, atunci mai pregăteşte o frânghie! a repetat ea. O să urc la ceruri odată cu tine. Am trăit îndeajuns. Poate că ar fi timpul să văd ce glorie mă aşteaptă în lumea de dincolo.

A scuturat din cap.

— Nu pot face asta! i-am spus. Tiresia, soție a lui Aapo, în problema asta nu te pot ajuta!

— De ce nu?

— Eşti bătrână, am spus. Ți-ai cam trăit viața. Zeii te vor chema acasă destul de curând. Nu trebuie să pleci la ei în acest fel. Va fi dureros.

— Preț de câteva momente, probabil, mi-a răspuns ea. Dar după aceea îmi voi găsi pacea. Şi asta ne dorim cu toții, nu-i aşa? Pacea.

Am ridicat din nou frânghia, trăgând-o încoace şi încolo între mâini.

— Eu vreau doar linişte, i-am spus, iar vorbele mi s-au înecat în gâtlej, timp în care am încercat să îmi rețin lacrimile. Nimic altceva. Mintea îmi este stăpânită de gânduri doar despre Latra, de când sunt treaz şi până adorm. Mă gândesc doar la timpul pe care l-am petrecut împreună şi la amintirile pe care nu le vom mai putea crea. Mă simt de parcă că am fost jefuit de zei.

— Dar de ce ar face ei asta, fiul lui Manrav?

— Nu ştiu.

— Ba ştii. Întreabă-te de ce!

M-am uitat în depărtare.

— Nu ştiu, am repetat.

— O viață pentru altă viață, a spus ea.

M-am simțit cutremurat de un fior de gheață. De unde ştia ea despre crimele care îmi încărcau conştiința, chiar dacă ar fi fost o acțiune justificată? Nimeni, în afară de sora mea, nu ştia despre cele petrecute. Nici măcar soția mea.

S-a aplecat spre mine şi mi-a prins o mână între ale ei. Avea pielea rece, iar carnea îi era subțire în jurul degetelor noduroase.

— Fiu al lui Manrav, mai ai multe vieți înainte, dar într-o bună zi, vei trăi printre stele!

— Singurul loc în care vreau să trăiesc este în lumea cealaltă, i-am răspuns, înălțându-mă, şi ridicând-o şi pe ea în picioare, după care am condus-o spre uşă, dorindu-mi cu disperare să scap de ea. Ai fost amabilă că m-ai căutat, dar acum trebuie să mă laşi să fac ceea ce am ales. Aşa cum eu te las pe tine.

Femeia a oftat, după care şi-a aşezat o palmă peste un obraz al meu. Am simțit îndemnul de a închide ochii şi de a adormi astfel, însă, după un moment, ea a dispărut, pornind pe drum cu capul plecat. M-am răsucit şi am privit în jurul atelierului, ridicând ochii spre acoperiş, care era suficient de rezistent ca să susțină căderea unui corp. Am reperat un punct potrivit, am luat un cui şi un cârlig şi m-am urcat pe un scaun ca să le bat pe amândouă în lemnărie.

După ce m-am asigurat că totul era la locul lui, am aşezat scaunul pe podea şi m-am urcat pe el, aşezându-mi capul în laț. Am închis ochii, am inspirat încet şi am rostit în şoaptă numele soției mele.

Ungaria
— 453 d.Hr. —

✷✷

Am întins mâna spre cârlig pentru a ridica rochia, aşezând-o cu atenţie peste manechinul din lemn, aflat în mijlocul atelierului meu. Îmi venea greu să nu mă mândresc cu ceea ce, fără îndoială, era cea mai frumoasă creaţie a mea de până atunci. Folosisem un amestec de patru materiale minunate – mătase, satin, damasc şi lame – şi cususem totul folosind fire de aur întrepătrunse cu altele de argint pentru a-i da un efect sclipitor. Poalele rochiei găzduiau o serie de pietre preţioase, fiecare dintre ele fiind potrivită pentru a reflecta lumina lumânărilor, iar colorantul pe care îl folosisem – o nuanţă spectaculoasă de roşu sângeriu, contrasta vădit cu albul virginal al mânecilor – era ambiţios şi şocant pentru cine se uita la ea. M-am tras înapoi şi am evaluat efectul pe care îl creasem, trăind cel mai omenesc sentiment, acela de vanitate. Fără nicio îndoială, eram cel mai bun croitor pe care îl avuseseră hunii vreodată.

Într-un târziu, m-am trezit brusc din acea stare de mulţumire când am auzit uşa deschizându-se, m-am întors şi am văzut-o pe sora mea Abrila intrând în încăpere. Protocolul îmi impunea să fac o plecăciune adâncă în faţa ei în semn de recunoaştere a noii ei poziţii înalte, numai că ea şi-a dat ochii peste cap când am făcut asta, după care şi-a aşezat o mână sub bărbia mea pentru a mă ridica în picioare, atât cât eram de înalt, de fapt.

— Frate, să nu mai faci asta vreodată! mi-a spus ea. Mă simt stânjenită.

— Şi dacă soldaţii viitorului tău soţ ar vedea că nu mă arăt destul de respectuos faţă de ceea ce viitoarea împărătească merită, am spus eu, s-ar putea să-mi spintece pântecul şi să îmi verse măruntaiele pe pământ, ceea ce ar fi foarte stânjenitor pentru mine.

— Cu toate astea, a spus ea, zâmbind puţin la imaginea descrisă de mine, pentru că era prin caracter însetată de sânge, nu pot suporta felul în care atitudinea tuturor s-a schimbat faţă de mine de când acel porc mi-a cerut mâna. Nici măcar nu mi-am dorit acest mariaj.

Nu era o discuţie pe care ţineam să o port cu ea. Sora mea îmi sugerase mai de mult cum aş putea să o ajut să scape de acea căsătorie detestată de ea şi, îngrijorat de ceea ce îşi pusese în minte, din acel moment mă străduisem

să evit o asemenea discuție.

— Trebuie să recunosc, te-ai depăşit pe tine însuți, a spus ea, întinzând o mână pentru a mângâia materialul rochiei pe care urma să o poarte ceva mai târziu în acea seară. Nu cred că am mai văzut vreodată ceva atât de frumos. Dacă l-aş iubi cât de cât pe viitorul meu soț, aş fi încântată.

— Văd că eşti nefericită, am spus, aşezându-mă pe podea în fața ei. Nu arăți defel ca o mireasă în ziua nunții ei. Dar probabil că nu va fi chiar atât de rău. La urma urmelor, Attila este cel mai măreț războinic pe care l-a cunoscut lumea de la Alexandru încoace. Dacă îi vei deveni soție, şi numele tău va intra în legende.

— Crezi că pentru mine contează asemenea lucruri? m-a întrebat ea, ridicându-se din nou în picioare şi plimbându-se prin atelier, strângând între degete o bucată de frânghie rezistentă din sisal, pe care o foloseam pentru a închide uşile atelierului noaptea şi trăgând de capetele ei cu putere, ca şi cum ar fi încercat să sugrume pe cineva. Apoi, aruncând frânghia pe podea alături de o foarfecă din argint foarte ascuțită, a ridicat câteva rochii de pe umeraşe şi le-a ținut aproape de trupul ei, după care le-a pus la loc. Unele fuseseră comandate de soțiile generalilor lui Attila şi urmau să fie ridicate spre sfârşitul după-amiezii. Altele erau făcute pentru cumpărători care le speculau, intrând şi ieşind din atelierul meu atunci când era deschis. După ce se anunțase acea căsătorie, fusesem incredibil de ocupat, deoarece femeile se întreceau în ceea ce privea moda la fel de mult ca şi bărbații când era vorba de lupte, iar eu aşteptam cu nerăbdare zile mai liniştite, după ce Attila şi Abrila aveau să fie uniți.

— Sunt multe femei care ar socoti asta drept un privilegiu, i-am spus.

— Prefer să trăiesc în lumea de aici, m-a contrazis ea. Nu în cealaltă.

Am aruncat o privire spre uşă. O închisese după ce intrase şi eram singuri, aşa că am îndrăznit să mă exprim sincer.

— Abrila, dacă eşti chiar atât de nefericită, am spus eu, dându-mi seama cât de naive îi vor părea vorbele mele, nu i-ai putea spune lui Attila că te-ai răzgândit?

— Să mă răzgândesc? a repetat ea, râzând cu amărăciune în glas. Spui asta de parcă aş avea de ales. El m-a ales înainte de a pleca în ultima campanie, scriindu-i tatei că mă vrea pregătită pentru această noapte. Doar ştii asta. Nu am avut niciun cuvânt de spus. Să nu ne prefacem că lucrurile stau altfel.

— Femeile rareori au ceva de spus despre bărbatul cu care se căsătoresc,

am ținut să o asigur. Din păcate, aşa merg lucrurile în lumea asta.

— Dar Latiro a avut ceva de spus, mi-a răspuns ea, iar când a văzut expresia de amărăciune de pe chipul meu, a întins mâinile şi mi-a cuprins o mână, ținând-o strâns. Îmi pare rău, frate! a spus ea. N-am vrut să te întristez.

Deşi suferința pricinuită inițial de pierderea soției mele începuse să se stingă, mă gândeam deseori la seara în care îmi pusesem ştreangul de gât, dorind să îmi curm viața, însă renunțasem în ultimul moment, fiindcă mă temeam prea mult ca să trec prin acel supliciu ori pentru că speram că mai existau lucruri pentru care merita să trăiesc. De atunci încoace, mă deprinsesem să trăiesc îndurând suferința, deşi, în unele zile, părea mai aprigă decât în altele.

— Ştiu că nu îl iubeşti pe Attila aşa cum am iubit-o eu pe Latiro, dar…

— Să-l iubesc? a întrebat ea. Cum l-aş putea iubi? E bătrân, gras, are dinții îngălbeniți, răsuflarea îi miroase ca balega şi are capul prea mare față de corp. Pe de altă parte, unii spun că partea bărbătească este malformată şi plină de boli rele.

Am râs. Auzisem şi eu acele zvonuri, însă era un lucru bine ştiut că faimosul nostru conducător avea orice femeie găsea, indiferent de rangul ei şi că, atunci când era în campanie, ceea ce se întâmpla mai tot timpul, nu se gândea decât să îşi consume dorințele cu soldați sau chiar cu animale. Nu o invidiam pe sora mea pentru ceea ce o aştepta în seara aceea în patul nupțial.

— Trebuia să accept cererea în căsătorie a lui Hakin, a spus ea oftând.

În urmă cu un an sau doi, Hakin, băiatul pe care îl socoteam vărul nostru, îndrăznise să îi ceară tatei mâna Abrilei, însă el refuzase. Cu toate acestea, Abrila fusese impresionată de cererea lui. Ca mai toate fetele, îl agrea pe Hakin, pentru că, în ciuda infirmității lui, era atrăgător, şi avea o purtare care fermeca pe toată lumea. Dacă tatăl nostru ar fi fost în mormânt, aşa cum era tatăl lui Latiro când am cerut-o de soție, probabil că ea l-ar fi acceptat şi ar fi fost scutită de această soartă nefericită.

— Ei bine, acum este prea târziu, am spus. În orice caz, probabil că peste câteva zile soțul tău va purta războaie la sute de kilometri de aici. Ce altceva face? Revine aici doar preț de cel mult o săptămână în fiecare an. Nu vei fi silită să îi suporți dorințele prea multă vreme.

— Până şi o noapte e mai mult decât aş putea suporta, a spus ea, ridicându-se şi luând un mic vas cu colorant roşiatic aflat pe un raft, după

care i-a scos dopul şi a mirosit ceea ce era înăuntru.

— Credeam că are un miros mai pătrunzător, a remarcat ea, punând vasul la loc, în timp ce pe faţă i-a apărut o expresie care i-a trădat curiozitatea.

— Nu, am spus eu, clătinând din cap. Nu miroase aproape a nimic. Dar să ai grijă. Tot otrăvitor rămâne.

— Aşadar, dacă cineva înghite din greşeală…?

— Sigur moare.

Am rămas tăcuţi îndelung, dar am continuat să ne privim cu atenţie.

— Nu cumva te-ai gândit să…? am întrebat-o şi, ridicându-mă, mi-am lăsat mâinile pe umerii ei. Abrila, ştii bine că după ce Latiro a fost ucisă şi eu am fost pe cale să-mi pun capăt vieţii. Dar m-am răzgândit. Nu trebuie să îngădui minţii tale să urmeze aceeaşi cale.

— Vai, sărmane şi dulce frate al meu! Naivule! a zis ea zâmbind. Nu mă gândesc să-mi pun capăt vieţii.

★★★

Nunta a ţinut multe ore, timp în care Attila abia dacă s-a uitat înspre Abrila. Nu era prima lui nuntă şi a băut atât de vârtos, încât m-am întrebat dacă va reuşi să îşi îndeplinească îndatoririle matrimoniale când el şi sora mea se vor retrage, în cele din urmă, în dormitorul lor. În cursul acelei seri, în loc să o curteze pe mireasa lui, a vorbit doar cu prietenii, soldaţi care se întorseseră din ultima campanie din Italia. Când şi când, între acei oameni beţi au izbucnit bătăi, iar unii dintre ei au fost doborâţi şi târâţi în stare de inconştienţă în afara sălii de ceremonii, asta spre amuzamentul gazdei şi al oaspeţilor lui.

L-am urmărit pe tatăl meu, stând la câteva persoane distanţă de general, chinuindu-se să mănânce un pui fript, din care îi curgea zeamă peste bărbie şi pe tunică. Izbucnea deseori în râs după câte vreun schimb de cuvinte cu vecinul lui, după care, entuziasmat, bătea cu pumnii în masă. La un moment dat, mi-a surprins privirea – stăteam undeva în partea din spate a sălii – şi mi-a întors imediat spatele. Îi era ruşine că unul dintre fiii săi croise rochia miresei.

— Mi s-a părut foarte frumoasă, a spus mama mea ceva mai devreme, când a ajutat-o pe Abrila să se îmbrace. Nu e o simplă rochie, ci o operă de artă.

— Îţi mulţumesc, mamă! Cele mai multe tehnici le-am deprins de la tine.

— Unele, a spus ea, aşezându-şi o mână peste a mea, iar eu m-am

încruntat văzând cât de translucidă îi devenise pielea odată cu trecerea anilor, pentru că venele albăstrui se vedeau pe sub ea. Numai că eu nu am fost decât o amatoare înzestrată. Tu, fiule, eşti un adevărat artist.

Când Abrila a intrat în sală purtând rochia făcută de mine, oamenii au amuţit vreme de câteva momente şi până şi Attila a catadicsit să se uite spre sora mea, timp în care şi-a mângâiat barba, după care a şoptit ceva în urechea celui care stătea alături de el, probabil ceva atât de amuzant şi, evident, vulgar, încât individul a scuipat o gură de vin peste masă. Dezgustat, mi-am mutat privirea de la ei. Nu mă simţisem niciodată bine în tovărăşia acelor bărbaţi necioplţi pentru că aparţineau unei specii din care eu simţeam că nu făceam parte. Ei trăiau doar pentru a lupta, pentru a face să curgă sânge şi pentru a ucide, în vreme ce pe mine mă interesa doar frumuseţea. Când se întorceau din campanii, fraţii mei huni se delectau ducând acasă capetele duşmanilor, în stare de putrefacţie, în cutii deschise, pe când cea mai mare plăcere a mea era să simt un brocart fin între degete.

S-a scurs o oră, apoi încă una, şi încă una, şi aşteptam cu nerăbdare să mi se permită să scap de acea festivitate ca să mă duc la culcare, când Abrila s-a apropiat de masa la care stăteam şi m-a atins pe braţ, făcându-mi astfel semn să o urmez. Am plecat împreună din sală şi am urcat scara, trecând prin dreptul galeriei care ne permitea să vedem scara mai mică ce cobora spre zona bucătăriei. Cu cât urcam, cu atât se auzeau mai tare gemetele, amestecate cu plânsetele. Sora mea a arătat spre dreapta, unde, în lumina unei lumânări, l-am văzut pe Attila prins în actul nupţial cu o fată despre care nu cred că avea mai mult de doisprezece ani. Fata plângea cât el o poseda, împingându-se şi retrăgându-se în timp ce fura acea plăcere violentă, iar în tot acest timp el rodea un picior de miel pe care aproape că îl golise de carne. În cele din urmă, s-a azvârlit în faţă cu un strigăt de triumf, după care s-a retras şi a împins fata pe podea şi a aruncat osul peste ea. Fata a rămas ghemuită într-un colţ, iar el s-a îndepărtat, fără să se oprească măcar un moment ca să îşi încheie tunica pentru a-şi ascunde goliciunea.

— Şi fata aceea, a spus sora mea încet, arătând cu capul spre copila care zăcea pe podea, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji, iar sângele îi păta poalele rochiei. Ştii cine este, nu?

Am clătinat din cap.

— Fiica cea mai mică a lui Kreka.

Dezgustat, mi-am înghiţit nodul din gât şi am simţit că tot ce mâncasem la banchet se frământă de revoltă în stomacul meu. Kreka fusese una dintre

soțiile lui Attila, care murise în urmă cu zece ani. Copila cu care se acuplase Attila era propria lui fiică.

— Aşadar, fratele meu, a spus ea, îl lăsăm să-mi facă şi mie asta? Ori acționăm?

★★★

Coloranții pe care îi foloseam pentru rochii erau alcătuiți din diferite ingrediente, în funcție de culoarea ce mi se cerea, dar aproape pentru toți aveam nevoie de mătrăgună, safir, aripi de liliac, frunze de floarea prințesei, violete, ciulin şi şopârlă cu coada în sus. În plus, pentru a obține culoarea roşie a rochiei pentru Abrila, mai folosisem piper, coada unei şopârle şi patru ciuperci halucinogene. În ciuda părților componente, amestecul obținut era inofensiv pentru corp, fără a deranja simțul mirosului.

M-am simțit copleşit de teamă când eu şi Abrila am intrat în dormitorul lui Attila, pentru că dacă am fi fost descoperiți acolo, eu aş fi fost ucis într-un mod foarte creativ, dar mi-am făcut curaj ca să o urmez pe sora mea, având o sticluță cu lichid otrăvitor în buzunarul tunicii. Încăperea era imensă, iar patul, suficient de larg pentru ca în el să poată dormi patru sau cinci oameni şi se zvonise că el profita de mărimea lui când se afla în acel palat.

Pe o masă din colțul încăperii se afla o carafă cu vin şi două cupe.

— Uite! a spus Abrila, făcând semn cu capul spre carafă. Toarnă!

Am scos sticluța din buzunar şi m-am apropiat încet de masă, aruncând din când în când câte o privire către uşă, de teamă să nu intre vreun soldat hun, dar niciunul nu stătea de pază la uşă, pentru că toți participau din plin la petrecerea din sala mare. Scoțând dopul sticluței, am ridicat-o, însă ceva m-a împiedicat să îi urmez sfatul.

— Nu pot! am spus, şi m-am întors spre sora mea.

— Ba poți! Fă-o! Nu avem mult timp.

Am încercat, sincer am încercat. Dar nu era ca atunci când am găsit-o violată de acel porc de băiat. Acțiunile mele din acea zi fuseseră spontane, iar el merita să îi zdrobesc capul. Acum era vorba de un act premeditat de crimă. Am clătinat din cap şi m-am retras.

— Atunci, dă-mi-o mie! a spus ea cu glas şuierător când a văzut şovăiala mea, şi a înşfăcat sticluța pe care a golit-o repede în carafă, fără niciun semn de remuşcare, după care a ridicat-o şi a agitat lichidul, astfel încât colorantul să se disperseze. Bine, a spus ea, zâmbind satisfăcută în timp ce s-a îndreptat spre uşă. Hai, frate, acum sunt salvată!

Ea s-a întors în sala de banchete, apoi, în timp ce am ieşit în aerul nopții, m-am întrebat cât de vinovat eram pentru acea faptă. Adevărat, nu eu turnasem amestecul toxic, dar i-l pusesem la dispoziție şi îngăduisem ca acea faptă să se petreacă sub ochii mei. Nu puteam susține că eram nevinovat, iar zeii văzuseră asta.

În dimineața următoare, toată lumea din palat a fost trezită de țipete de groază. Abrila fugise din patul matrimonial după ce se trezise şi îşi găsise noul soț alături de ea, mort, înecat cu propriul sânge. În timp ce bărbații au dus trupul pentru îngropăciune şi au plâns pentru pierderea celui mai măreț hun care trăise vreodată, femeile au înconjurat-o pe mireasă ca să o consoleze. Cu toate acestea, când ea mi-a surprins privirea, i-am văzut o undă de zâmbet pe față, iar ea a dat uşor din cap, ca şi cum ar fi confirmat complicitatea mea în acțiunea ei. Răceala ei m-a tulburat profund şi, mai târziu, când m-am întors la atelier, am descoperit că dorința de a crea mă părăsise.

Afganistan
— 507 d.Hr. —

✷✷

Ori de câte ori mă simțeam deprimat, îmi făceam drum spre pustietatea stearpă a văii Bamiyan, unde găseam o anumită intimitate cu munții din gresie care înconjurau depresiunea în care se afla oraşul nostru. Sculptura m-a atras de când eram mic şi îmi petreceam cea mai mare parte a timpului acolo, alegând blocuri de piatră care se prăbuşiseră de pe coaste. Foloseam ciocanul şi dalta pentru a crea animale, oameni sau orice alte fantasme năstruşnice născocea mintea mea.

Ideile mele se năşteau deseori direct din vise – un băiat încătuşat; un altul care urca pe o frânghie spre cer; o barcă răsturnându-se pe marea în furtună – şi mă trezeam cu imaginile palpitând atât de vii prin minte, încât recrearea lor în piatră mi se părea la fel de necesară ca şi aerul pe care îl respiram.

Atelierul meu prospera, caietul îmi era plin de comenzi pentru reprezentări religioase, de obicei statui ale lui Buddha, care puteau fi aşezate în pragul uşilor pentru a alunga spiritele rele. Curând, după evenimentele tragice ale căsătoriei surorii mele, vărul meu, Hakang, a început să se ocupe de partea financiară a afacerii mele, astfel ca eu să mă pot concentra doar la meşteşugul meu, o înțelegere foarte bună, deoarece el se pricepea la cifre, iar eu nu.

Probabil că a fost vorba de combinarea talentelor noastre care a făcut ca renumele meu să crească, astfel că am fost chemat la palatul lui Vărăha Rilna, unde mi s-a oferit o ocazie care m-a intimidat, dar m-a şi entuziasmat.

Într-o dimineață, pe neaşteptate, a sosit un mesager care mi-a spus că trebuia să plec împreună cu el în oraş, unde sultanul dorea să mă cunoască. M-am întrebat ce putea dori un om atât de măreț de la un muritor de rând ca mine. Dar nu aveam de ales, aşa că m-am supus, iar când am ajuns în oraş după câteva ore de mers călare, am fost condus într-o sală de baie, unde patru femei tinere aşteptau să mă îmbăieze, un ritual extrem de stânjenitor, dar care era necesar, deoarece mesagerul îmi spusese că duhneam ca un măgar care s-a tăvălit în propria mizerie vreme de o săptămână, iar apariția

mea în fața Maiestății Sale într-un fel atât de dezgustător ar fi reprezentat cea mai cumplită insultă.

Femeile m-au dezbrăcat şi m-au condus la o baie adâncă. De la suprafața apei se înălțau aburi încărcați cu cele mai îmbătătoare parfumuri şi am trăit o senzație de uşurare scufundându-mă în acel bazin. Nu mai avusesem parte de atingerea unei femei de când soția mea fusese ucisă, astfel că m-am simțit sfâşiat între dorință şi ruşine când şi femeile şi-au lepădat straiele şi au intrat în baie cu bureți aspri ca să scoată din pielea mea mizeria şi praful care se aşternuseră pe mine cât mersesem pe drum. Dorința mea s-a trădat cu uşurință, dar ele au rămas nepăsătoare față de jena mea şi când, în cele din urmă, am fost curat şi uscat, ele m-au ignorat de parcă nu aş fi prezentat nicio importanță, ci fusesem doar un vizitator cuprins de priapism, chiar dacă acesta nu încercase să le fac vreun rău.

Îmbrăcat cu haine noi, având corpul parfumat de uleiuri exotice şi părul pieptănat lins pe cap, am fost condus în sala de primiri, unde am căzut imediat în genunchi ca să sărut podeaua şi am rămas în acea poziție până mi s-a permis să mă ridic. Când a sosit acel moment, m-am simțit prea intimidat ca să mă uit direct la sultan, astfel că am rămas cu privirea ațintită spre pieptul lui, încercând în acelaşi timp să nu-i iau în seamă pe cei doi călugări care şedeau de-a dreapta lui, dintre care unul zâmbea amuzat de nelinişstea mea.

— Reputația ta a ajuns la urechile noastre, a spus sultanul, care era scund şi îndesat, având o claie extraordinară de păr galben care îi stătea ca o piramidă pe creştetul capului, culminând cu o creastă care părea prea ascuțită pentru a fi atinsă. A ridicat dintr-un bol un ciorchine de struguri şi l-a examinat un moment, după care l-a aruncat unui băiat aşezat la picioarele lui pe o pernă de culoare turcoaz. Folosind o foarfecă ascuțită din argint, copilul a tăiat câteva boabe, a gustat câteva, nu a murit pe loc, apoi a aruncat strugurele către stăpânul lui, care a mâncat câteva boabe în mod zgomotos, strivindu-le între dinți. Se spune că eşti cel mai bun sculptor în piatră din acest ținut şi că ai făcut multe statui ale lui Buddha pentru vecinii tăi.

I-am mulțumit pentru vorbele amabile şi am spus că da, credeam că am o oarecare pricepere în acea meserie.

— Şi tatăl tău lucrează în piatră? m-a întrebat el. I-ai călcat pe urme?

Am clătinat din cap.

— Mama mea, Maiestatea Voastră!

— Mama ta? a repetat el, aplecându-se surprins în față.

— Firește, nu ca ocupație, am spus eu, corectându-mă. Dar ea a fost mereu pricepută în lucrul cu piatra şi dalta şi m-a învățat toate astea când eram mic.

— Foarte ciudat!

— În altă lume, ar putea fi un pietrar bun, am adăugat.

— Din fericire, nu trăim într-o asemenea lume, a mormăit el, făcând un semn de respingere cu mâna. Să nu mai vorbim despre femei. Mă interesa tatăl tău. Ce fel de om este?

— E soldat, Maiestatea Voastră, am răspuns. Mai precis, a fost soldat.

— A murit?

— Nu, dar şi-a petrecut întreaga viață luptând, iar trupul a început să-l trădeze. A căzut bolnav la pat, iar mama şi mătuşa mea îl îngrijesc şi sunt adevărate martire satisfăcându-i toate capriciile.

— E un pacient dificil?

— Foarte dificil, Maiestatea Voastră!

Sultanul a dat din cap şi a rămas pe gânduri câteva momente.

— Cu toate astea, cred că e mândru de tine, a remarcat el, iar eu am decis să nu recunosc faptul că, în realitate, tatăl meu îmi disprețuia preocupările, astfel că m-am mulțumit să plec capul în semn de aprobare, moment în care el m-a prezentat celui mai bătrân din cei doi călugări care şedeau alături de tron, un om pe nume Sanavasi, care s-a apropiat cu paşi foarte mărunți şi lipăind, amintindu-mi de o rățuşcă.

Şi-a lipit palmele în față, a închis ochii şi a făcut o plecăciune spre mine, iar eu am făcut acelaşi gest.

— Ne face plăcere să comandăm o statuie a lui Siddhartha Gautama Buddha, care să fie făcută pe fața munților din Valea Bamiyan, a spus Sanavasi cu un glas atât de pițigăiat, încât m-am întrebat dacă părțile care îl făceau să fie bărbat îi fuseseră extirpate la o vârstă fragedă. Ne face plăcere să te invităm să te ocupi de acest proiect. Trebuie să fie dar de aniversare pentru soția sultanului şi în onoarea celor paisprezece copii ai lui.

M-am uitat surprins la el. Era adevărat că până atunci făcusem toate statuile din piatra pe care o luam din vale, dar obişnuiam să car blocurile mari până la atelierul meu, unde cream idoli. Nu îmi trecuse niciodată prin minte să sculptez imagini pe fața stâncoasă a unui munte. Cu toate astea, nu vedeam niciun motiv ca aşa ceva să nu se poată realiza, iar ideea mi s-a părut fascinantă.

— Să înțeleg că statuia trebuie să fie vizibilă pentru cei care trec pe lângă munte? am întrebat eu.

— Da.

— Aşadar, o statuie ceva mai mare decât un stat de om. Într-un loc în care călătorii să se poată odihni şi ruga?

— Nu tocmai, mi-a răspuns el cu o voce perfectă de soprană. Ne gândim la o statuie atât de mare, încât să poată fi văzută de departe, în acest fel, ne vom arăta dăruirea față de Buddha, fie-i numele glorios amintit în veci, deoarece e o sursă de mare inspirație pentru poporul nostru.

Am rămas pe gânduri.

— Cât de mare, după părerea dumneavoastră? am întrebat.

— Să ne imaginăm o sută douăzeci de oameni stând unul pe umerii altuia, a spus sultanul, ridicându-se de pe tron şi vârându-şi o mână sub robă ca să îşi scarpine bărbăția.

După ce a terminat, s-a aşezat din nou pe tron şi a întins aceeaşi mână spre unul dintre câinii lui, care a venit şi i-a lins-o cu înflăcărare.

M-am uitat fix la el, neştiind sigur dacă înțelesesem bine. Nu mai auzisem de o asemenea sculptură. Cea mai înaltă pe care o dăltuisem până atunci fusese doar de două ori mai înaltă decât propria mea statură, şi până şi aceea îmi ceruse eforturi considerabile. Realizarea unei statui de şaizeci de ori mai înaltă decât aceea reprezenta un lucru uimitor.

— Sper că nu vei spune că este imposibil, a zis sultanul, îngustându-şi ochii.

— Nu, Maiestatea Voastră! am răspuns, chiar dacă socoteam că acel lucru era aproape de adevăr. Cu toate acestea, pentru un asemenea edificiu nu aş putea lucra singur. Aş avea nevoie de mulți oameni care să lucreze sub comanda mea, care să se supună poruncilor mele, în timp ce eu proiectez şi supraveghez lucrările.

— Câți oameni îți trebuie? a întrebat sultanul.

— Cel puțin patruzeci, am spus eu, scoțând acel număr ca din mânecă, neştiind dacă el va râde sau nu auzind cererea mea.

— Ne face plăcere să îți punem la dispoziție aceşti oameni, a spus Sanavasi, dar atât de prompt, încât am presupus că se gândise şi la o asemenea posibilitate şi probabil că, dacă aş fi cerut, mi-ar fi dat şi mai mulți. Statuia pe care o vei crea va dăinui secole întregi, iar numele sultanului nostru va fi rostit cu respect multă vreme de aici încolo. Îți mulțumim!

Imediat după aceea, sultanul m-a lăsat să plec, iar Sanavasi m-a condus într-o încăpere mai mică, aflată alături, unde am discutat despre organizarea proiectului, durata realizării lui, precum şi suma cu care aveam să fiu plătit. Era impresionantă, dar mai importantă era onoarea ce mi se acorda. Câteva zile mai târziu, când am părăsit palatul, eram hotărât să creez cea mai mare statuie pe care o văzuse lumea.

★★★

Primele luni ale proiectului au fost cele mai dificile. Ne-au răpit mult timp construirea schelelor şi şlefuirea suprafeței stâncii, un proces care a produs fărâmițarea pietrei, şi care i-a făcut pe mulți dintre lucrători să aspire praf şi să scuipe sânge atunci când săpau adânc în blocul de piatră. Am vorbit cu Sanavasi despre asta, care mi-a spus că cei care mureau în timpul creării lui Buddha sigur vor ajunge la ceruri pe aripile unui înger drept răsplată pentru sacrificiul lor, un răspuns care nu li s-a părut o recompensă mare lucrătorilor când le-am spus asta. Aflând despre nemulțumirile lor, Sanavasi a trimis soldați care să patruleze pe şantier, pentru a se asigura că oamenii munceau cu şi mai multă îndârjire.

Pe măsură ce statuia a început să capete formă, am condus lucrările dintr-un grup de colibe care fuseseră construite la poalele muntelui. Hakang a continuat să mă sprijine şi, în afară de contabilizarea cheltuielilor zilnice, s-a asigurat că schițele şi planurile mele pentru fiecare porțiune erau numerotate şi organizate cu grijă. Însă cum eram singurul proiectant, m-am chinuit să țin pasul cu lucrările şi eram îngrijorat că nu voi reuşi să termin la vreme. Aşa cum spusese sultanul în ultima dimineață pe care o petrecusem la Vărăha Rilna, orice întârziere va însemna să-mi pierd capul, astfel că aveam motive întemeiate să vreau ca totul să se încheie la data convenită.

Prin urmare, pentru cineva din afară, probabil că ar fi fost un mare noroc atunci când, într-o dimineață, un tânăr pe nume Peren a venit în căutare de lucru, însă adevărul era că înfățişarea lui nevinovată, aşa cum a părut la început, urma să se dovedească un declanşator al şirului de evenimente care avea să îmi domine un deceniu din viață şi să conducă la mai multe trădări, vărsări de sânge şi nenorociri decât mi-aş fi putut imagina vreodată. Dacă aş putea retrăi acea zi, m-aş aşeza la intrarea în coliba mea şi, în momentul apariției lui, i-aş plesni calul pe crupă, astfel încât acesta să se întoarcă şi să îl ducă direct în oraşul în care se născuse.

Era un tânăr extrem de atrăgător, cu păr negru şi des şi ochi albaştri sclipitori, care crescuse undeva mai departe spre răsărit, spre Kamboja.

Vestea despre intenţiile sultanului se răspândise dintr-un sat în altul, iar el se simţise atras de pasiunea de a lucra în piatră. Cu toate astea, când ne-am întâlnit, m-a şocat spunându-mi că, de fapt, nu credea în Siddhãrtha Gautama Buddha – nu îşi punea speranţa în vreo entitate supranaturală sau în vreo zeitate pentru existenţa noastră – şi considera că lucrarea avea doar o valoare artistică, nu spirituală. Până atunci, nu cunoscusem pe nimeni care să îndrăznească a face astfel de remarci blasfemiatoare şi, deşi primul meu impuls a fost să îl chem pe unul dintre soldaţi să îi taie pe loc capul cu sabia, Hakang, care stătuse în acest timp într-un colţ al colibei şi îl urmărise cu atenţie pe tânăr cât timp se adresase, s-a arătat mai îngăduitor şi l-a rugat să aştepte afară cât va discuta lucrurile mai amănunţit cu mine.

— Vere, oamenii din acea parte a ţării sunt altfel, mi-a spus el, lăsându-şi o mână pe braţul meu, pentru că eram aproape ameţit de furie. Nu toţi au aceleaşi credinţe.

— Dar nu ar fi un sacrilegiu să îi îngădui unui necredincios să lucreze la statuie? l-am întrebat eu. Ce-o să se întâmple dacă descoperă cineva erezia lui, iar ştirea ajunge la urechile lui Sanavasi, ori, mai rău, la ale sultanului? Ne vom pierde cu toţii capetele!

Hakang a aruncat o privire pe uşa deschisă, spre vale, unde Peren stătea pe pământ, cu capul azvârlit pe spate în razele de soare, având ochii închişi. Cine credea că îl scălda în razele magnifice, dacă nu divinul Buddha? m-am întrebat eu. Un moment mai apoi, tânărul şi-a scos tunica, lăsând la vedere un corp impresionant de musculos, dăltuit la fel de armonios precum piatra la care lucram noi. Când m-am întors în semn de dispreţ faţă de ateismul şi narcisismul lui, Hakang a părut fascinat şi a continuat să se uite la Peren, având pe faţă o expresie pe care nu o mai văzusem până atunci. Un moment mai apoi, şi-a luat cârjele şi s-a apropiat de intrarea în colibă, de unde a strigat către vizitator, invitându-l înăuntru.

— Arată-ne ce ştii să faci! i-a spus el, ridicând o daltă dinţată, un pumnal de sculptat şi un ciocan de dăltuit, după care a făcut semn spre un bloc de piatră înalt de nouăzeci de centimetri şi gros de şaizeci. Dacă descoperi ceva interesant în acea piatră, atunci vărul meu ar putea crede că meriţi un loc aici!

Neîncrezător, am scuturat din cap, dar i-am îngăduit lui Hakang să îşi satisfacă dorinţa, iar după ce Peren a dus piatra şi sculele afară într-o porţiune umbrită, vărul meu s-a întors spre mine cu un zâmbet până la urechi. M-am îngrijorat că se forţa prea mult, deoarece faţa îi devenise

foarte îmbujorată şi părea cufundat într-un soi de reverie mută.

Câteva ore mai târziu, când soarele începea să apună în spatele munților, Peren a revenit în coliba mea ca să ne prezinte o sculptură a lui Vishnu cu patru brațe, având o coroană pe cap, un glob într-o mână şi un jilț foarte complicat pe care şedea. Am examinat totul foarte atent, verificând adâncimea tăieturilor şi integritatea pietrei, după care m-am văzut silit să admit că era un om cu o oarecare pricepere, deşi sigur mai avea nevoie de ceva rafinament. Cu toate acestea, m-au preocupat în continuare părerile lui neortodoxe şi i-am spus asta lui Hakang.

— Vere, i-am promis o slujbă, mi-a răspuns el, iar entuziasmul lui față de tânăr a început să mă irite.

Nu îl văzusem vreodată atât de preocupat de vreunul dintre lucrători. Ce îl făcea atât de interesant pe nou-venit?

— *Tu* i-ai promis slujba, nu eu! l-am corectat eu.

— Va fi o achiziție profitabilă, sunt convins! Mereu te plângi că nu ai timp să proiectezi întreaga statuie de unul singur, iar când un dar al lui Buddha, ca acesta, îți pică în brațe, tu îi întorci spatele. Ascultă, eşti deja la capătul puterilor şi au trecut doar câteva luni de când ai început lucrarea! Cum o să te simți când o vei sfârşi? Asta, dacă vei mai putea răsufla atunci.

Am examinat încă o dată lucrarea lui Peren, trecându-mi palmele peste suprafețele dăltuite. Era bună, dar nu extraordinară. Pe şantier, existau şi alții la fel de talentați, dar cărora nu li se oferise o funcție mai mare. Cu toate astea, m-am văzut nevoit să admit că tânărul avea o pricepere care sigur avea să sporească în timp, iar asta era doar spre binele meu.

În cele din urmă, am cedat în fața entuziasmului arătat de Hakang.

— Dacă îți place atât de mult, spune-i să vină aici mâine-dimineață şi sigur îi voi găsi ceva de lucru!

Lui Hakang i s-a luminat chipul. Cu greu mi-am amintit când îl văzusem ultima oară atât de fericit şi mi-a făcut plăcere să îi ofer o asemenea încurajare, deoarece viața lui era deseori singuratică. Acum, când amândoi devenisem bărbați, se părea că el regreta mai mult membrele lui răsucite decât atunci când eram copii, pentru că nu făcea nicio încercare pentru a-şi găsi o soție, probabil, din câte mi-am închipuit, din cauză că se temea că tinerele pe care le voia sau tații lor îi vor râde în nas. Cu toate acestea, în ciuda infirmității lui, s-a mişcat atât de iute spre uşă pentru a-i transmite lui Peren vestea cea bună, încât m-am temut că se va împiedica în cârje şi se va umili peste măsură.

★★★

La aproape un an după ce începusem acel proiect, statuia era, în cele din urmă, aproape de finalizare. Aşa cum promisesem, Buddha se înălța cât o sută douăzeci de oameni, sculptat în stâncă şi privind peste vale cu o expresie imemorabilă, în care se contopeau bunăvoința şi înțelepciunea.

Şi totuşi, tocmai când momentul bucuriei de a termina lucrarea se apropia, a venit tragedia. Niciun membru al familiei mele nu venise să viziteze şantierul în timpul construcției, de aceea am rămas surprins văzând-o pe sora mea Abir sosind călare spre noi, în mare viteză, într-o după-amiază. Când a ajuns la atelierul meu, a sărit de pe cal şi, cu lacrimi în ochi, a venit spre mine şi Hakang şi, după ce mi-a vorbit, m-am întors spre enormul Buddha, întrebându-mă de ce mă trădase cu atâta cruzime după ce îmi dăruisem atât de mult timp şi atenție pentru a-l construi. Doream din suflet un răspuns, şi a trebuit să îmi aduc aminte că acela nu era Siddhãrta Gaudama Buddha, ci doar o replică, dăltuită într-un munte. Piatră, nu zeitate.

Am gândit că Peren avusese dreptate încă de la început. Probabil că nu existau zei binevoitori care să vegheze asupra noastră. Probabil eram toți singuri în Univers, fără vieți trecute pentru care să ispăşim şi fără vieți viitoare pe care să le anticipăm.

Yemen
— 552 d.Hr.—

✶✶

Când a sosit sora mea ca să-mi aducă vestea, tocmai mă pregăteam să plec de la Aden la Sana pentru a-i da Marelui Malik figurinele miniaturale pe care mi le comandase pentru ziua de naştere a lui Malikah. Sculptasem cele şaisprezece statuete din lemn de nuc alb şi ele îi înfăţişau pe Malik, soţia lui şi cei paisprezece copii ai lor. Fiecare dintre ele era de mărimea primei falange a degetului meu mare, dar, după părerea mea, detaliile de pe feţele şi trupurile lor erau excepţional de bine redate.

Cu ani în urmă, când începusem să fac sculpturi minuscule, oamenii râseseră de mine. *Sunt atât de mici,* remarcau ei, *de ce ar vrea cineva asemenea lucruri jalnice?* Însă după ce observau precizia cu care erau realizate feţele şi trupurile, au încetat să mă mai ia peste picior, iar caietul meu de comenzi a început să se umple.

După ce Albia, cu lacrimi în ochi, ne-a anunţat că trebuia să ne întoarcem neîntârziat acasă, am aruncat o privire spre vărul meu, care fusese indispus toată dimineaţa, ignorând glumele prieteneşti care marcau de obicei timpul pe care îl petreceam împreună. Probabil că amândoi am presupus că tatăl meu îşi începea călătoria din lumea aceasta spre cealaltă, deoarece Maurel fusese bolnav în ultima vreme, dar când am ajuns la locuinţa noastră, ne aştepta un şoc mult mai neaşteptat şi întristător.

O socotisem pe Núria drept mătuşă încă de când aveam primele amintiri, deşi, strict vorbind, între noi nu era nicio relaţie de rudenie.

Cu toate acestea, ne plăcuserăm şi ne respectaserăm unul pe celălalt, mai ales că îl acceptam pe Hamu drept văr, bucurându-mă că relaţia cu el era aşa cum îmi dorisem mereu să o am cu fratele meu, care dispăruse de mult timp.

În anii de început, Maurel îşi împărţise afecţiunea între mama şi mătuşa mea, vizitând patul fiecăreia o dată la două nopţi, dar când ele au îmbătrânit, le-a abandonat aproape cu totul, căutându-şi femei mai tinere.

Însă şi starea de sănătate a Núriei se înrăutăţise în lunile din urmă, iar eu o găsisem în mai multe rânduri în piaţă, aşezată pe o bancă, respirând greu şi ţinându-şi o mână apăsată pe piept. Când mi-am aşezat mâna peste a ei,

am simțit ca şi cum inima ei încerca să îi străpungă pielea, iar panica din ochii ei reflecta spaima din ai mei. Un spițer a vizitat-o acasă, dar a afirmat că femeile trebuie să îşi îndure suferințele, pentru că Allah a spus răspicat că rolul lor principal era să facă copii şi să îndeplinească toate sarcinile pe care le poruncesc bărbații. Doar o dată a rămas toată ziua în camera ei, şi chiar şi atunci a trebuit să ne străduim să îl facem pe Maurel să nu observe lipsa ei din bucătărie.

★★★

Când, într-un târziu, a venit moartea după ea, Núria îşi petrecuse deja mai toată dimineața spălând rufe, gătind şi hrănind vitele. Ceva mai devreme, înainte de plecarea noastră la atelier, gătise nişte fatoot{17} cu ficat de vită pentru mine şi Hamu şi, în timp ce împachetase mutabbak{18} pentru masa noastră de prânz, am simțit o stinghereală în aer. Hamu şi mama lui se iubeau foarte mult. Însă în acea dimineață lucrurile păreau cu totul altfel.

Când Hamu se aşezase pe perna de culoare turcoaz pe care o prefera, Núria se întorsese cu spatele, iar el rămăsese cu privirea în pământ, având o expresie de tristețe amarnică pe față. Era limpede că mătuşa mea plânsese, iar când ne-a aşezat în față ceea ce ne pregătise pentru dejun, el a întins mâna spre ea, dar Núria s-a retras spunând: „Nu acum, Hamu, mai târziu”, după care se întorsese la corvezile ei. Înainte de a pleca de acasă şi în timp ce îmi legam sandalele pe picioare, l-am auzit vorbindu-i cu glas scăzut, cerându-i iertare, iar când am intrat, am găsit-o pe ea aşezată la masă, ținându-şi capul între mâini, ca şi cum ar fi fost lovită de o mare tragedie. Mi-am mutat privirea de la unul la celălalt, dar nimeni nu a scos niciun cuvânt, iar fața lui Hamu s-a înroşit din cauza unui amestec de furie şi stinghereală când a trecut pe lângă mine mergând în cârje.

M-am aplecat să o sărut pe creştet şi mirosul familiar şi liniştitor de parfum de măr cu care se dădea pe păr mi-a cotropit simțurile, dar când am dat să plec, m-a prins de mână şi m-a tras lângă ea.

— Ştiai? m-a întrebat ea, uitându-se cu o expresie de dezamăgire în ochi. Eşti şi tu părtaş la asta?

— Dacă ştiam ce? am întrebat-o, iar ea m-a privit drept în ochi, aşteptându-se să afle răspunsul, dar cum nu a văzut decât ignoranță, mi-a eliberat mâna, iar eu am plecat, simțindu-mă derutat de întrebarea ei. Era ultima oară când ne vedeam.

Desigur, viața lor a fost dificilă încă de la început. Hamu nu se născuse cu membrele răsucite; asta fusese urmarea unui accident când avea trei ani.

A fost o întâmplare nefericită în multe privințe, unul dintre ele fiind faptul că fetele din oraşul nostru se uitau la el cu dorință în ochi, pentru că niciun băiat din satul nostru nu era atât de atrăgător din punct de vedere fizic, iar el ar fi devenit un soț râvnit dacă nu ar fi fost blestemat cu acea diformitate.

Cu toate acestea, Núria fusese întotdeauna o mamă minunată, iar mama mea, Farela, îl îndrăgise, încurajând prietenia dintre noi doi, deşi odată, într-un moment de candoare, îmi mărturisise că nu avea întru totul încredere în el.

— Ai grijă în privința lui, fiule, mi-a spus ea atunci, urmărindu-l în timp ce sculpta o pereche de acvile pe mânerele noilor lui cârje. Îți închipui că te iubeşte la fel de mult cum îl iubeşti tu, dar mă tem că el are şi o latură ascunsă.

— Şi care ar fi acel lucru? am întrebat-o eu cu surprindere în glas.

— Pizma, a răspuns ea. Hamu îți urăşte libertatea, priceperea pe care o ai când lucrezi cu mâinile, faptul că tu nu eşti vătămat fizic. Dacă va găsi vreodată o cale să-ți facă rău, nu va da înapoi.

La acea dată, am alungat ideea cu un hohot de râs, socotind-o ridicolă.

Erau momente în care mă întrebam dacă frumusețea lui făcea ca toată lumea să îl adore. Eram convins că dacă aş fi fost atât de atrăgător, tata m-ar fi respins cu desăvârşire ori m-ar fi trimis la un orfelinat, şi totuşi, până şi el ținea mult la acest băiat blând, tratându-l aşa cum ar fi făcut-o un unchi, o afecțiune pe care nu i-o luasem niciodată în nume de rău. În nevinovăția mea, credeam că era imposibil să nu îl iubeşti pe Hamu.

Mama a fost aceea care a descoperit-o moartă pe Núria, curând după masa de prânz, când se întorcea spre casă şi a văzut-o pe vechea ei prietenă zăcând în țărână în spatele unui coteț în care cloştile cloceau, ținându-şi o mână strânsă la piept şi având o expresie de groază înghețată pe față. Înlăcrimată, s-a dus în fugă până în camera tatălui meu, iar el a ieşit pentru a ridica trupul amantei lui, după care a dus-o în casă şi a întins-o pe masă.

— Inima, i-a spus el mamei, după care i-a luat mâna şi i-a sărutat-o, îngăduind ca între ei să apară unul dintre rarele momente de tandrețe. Cred că i-a cedat în cele din urmă.

Când eu şi Hamu am sosit acasă, am găsit-o pe mama spălând cadavrul pentru a-l pregăti de îngropăciune, care, potrivit obiceiurilor noastre, trebuia să se petreacă înainte de apusul soarelui. Am plâns mult şi fără ruşine, dar, spre surprinderea mea, Hamu nu a vărsat nicio lacrimă, ci a rămas cu ochii ațintiți la mama lui, având o expresie impenetrabilă pe față. Tremura însă

vizibil, iar când am întins o mână pentru a i-o strânge pe a lui în semn de prietenie, şi-a smuls-o şi a ieşit valvârtej din casă, făcând cârjele să bocănească puternic pe podeaua din piatră.

În câteva ore s-au rostit rugăciuni pentru Núria, care fusese înfăşurată într-un linţoliu. Eu şi tata, împreună cu doi vecini, am dus-o la cimitir, unde a fost depusă într-un mormânt şi acoperită cu pământ, în timp ce sufletul ei a urcat spre judecata finală a lui Allah.

Când ne-am întors acasă, am rămas surprins să descopăr că Hamu nu mai era acolo.

★★★

Cum amintirile despre mătuşa mea îmi goneau prin minte, mi-a fost greu să dorm în acea noapte. Conştient de îndelungata călătorie călare ce mă aştepta a doua zi, m-am trezit devreme şi am socotit că o plimbare mi-ar putea domoli emoţiile. Mergând spre ţărm, unde pescarii îşi aliniaseră bărcile în ordine de-a lungul plajei, am aruncat o privire spre atelierul de reparaţii care se afla pe peninsula care reprezenta ultimul port înainte de a ajunge la misteriosul şi uriaşul continent numit Africa.

În afara ţipătului întâmplător al vreunei păsări care zbura pe deasupra mea sau a vreunui animal care se furişa prin desişuri, era linişte, în surdină, am îngânat un cântec de dragoste pe care mi-l cânta deseori regretata mea soţie după ce făceam dragoste în peşterile din apropiere, locuri pe care nu le-am mai vizitat de atunci. De fapt, după moartea ei, am mai mers acolo doar o dată; plimbându-mi degetele peste imaginile scrijelite în piatră, mă simţisem copleşit de senzaţii, percepând un fior pe piele care fusese atât de puternic, încât îmi jurasem să nu mai calc vreodată acolo.

Umblam de ceva timp şi tocmai mă gândeam să mă întorc, moment în care am auzit pe cineva plângând şi am mers cu grijă spre sursa acelor sunete. Treptat, am văzut o siluetă ivindu-se şi, astfel, spre uimirea mea, l-am descoperit pe Hamu stând într-un desiş, privind în gol spre mare, în timp ce lacrimile i se rostogoleau pe faţă. Când m-a văzut, a tresărit.

— Vere, a spus el încet când m-am aşezat alături de el.

O vreme, nu am spus nimic, dar când mi s-a părut că tăcerea lui se va dovedi interminabilă, am hotărât să îi vorbesc.

— Deja îi simt lipsa, am zis, şi am luat o mână de nisip pe care l-am lăsat să se strecoare printre degetele de la picioare. Dar ea a dus o viaţă bună şi cinstită. N-ar vrea să fii nefericit, Hamu. Moartea ne urmăreşte pe toţi, prietene!

— Nu ai cum să înțelegi, a spus el.

— Înțeleg ce înseamnă să pierzi pe cineva iubit, i-am reamintit, înțeleg ce înseamnă să jeleşti.

Recunoscând adevărul vorbelor mele, a ezitat un moment.

— Cu toate astea, a spus el într-un târziu, de data asta, lucrurile stau altfel. La urma urmelor, tu nu te faci vinovat pentru moartea soției tale.

— Aşa este, am recunoscut eu. Dar nici tu nu te faci răspunzător pentru moartea Núriei.

— Ba da.

— Cum asta?!

— M-a văzut, a spus el în şoaptă. Seara trecută. M-a văzut. De aceea nu a vrut să discute cu mine ieri-dimineață.

M-am întors ca să îl privesc şi m-am încruntat.

— Te-a văzut? am întrebat. Te-a văzut făcând ce?

— Nu bănuieşti? m-a întrebat el.

— Vere, nu ştiu despre vorbeşti!

— Eu şi Parona, a spus el, coborând privirea şi apăsându-şi o mână peste ochi, de parcă ar fi vrut să nu mai vadă lumea.

Gândindu-mă la asta, am întors privirea spre mare. Singurul Parona pe care îl ştiam era băiatul care venise recent să mă ajute în atelier, care mătura podeaua şi îmi ascuțea instrumentele. Desigur, un tânăr deosebit de atrăgător şi musculos, pe care Hamu îl luase sub aripa lui, pentru că petreceau mult timp împreună, râzând şi schimbând glume doar de ei ştiute.

Şi atunci am înțeles, desigur.

— Vrei să spui că…? am început eu, nedorind să exprim profanarea în cuvinte, iar el, înainte de a da afirmativ din cap, s-a uitat la mine, ştergându-şi lacrimile de pe obraji cu dosul unei mâini.

— Ne-a văzut împreună, a spus el. De aceea nu a vrut să-mi vorbească ieri-dimineață. De aceea i-a crăpat inima. E numai vina mea!

Mi-a fost greu să îmi găsesc cuvintele pentru a-mi exprima surprinderea. Nu îmi închipuisem că vărul meu avea o trăsătură atât de deviantă în caracterul lui, cu toate că ştiam, desigur, că existau şi astfel de bărbați. De pildă, în urmă cu câțiva ani, existase un băiat în satul nostru cu asemenea înclinații, şi, din cauza perversității lui, fusese ucis în timp ce dormea. Şi, cu toate că făptaşii nu fuseseră prinşi, toată lumea a crezut că acel act fusese comis de părinții lui.

— Nu trebuie să te complaci în asemenea gânduri păcătoase, l-am

avertizat eu în cele din urmă. Allah a spus că…

— Nu-mi pasă ce a spus Allah! s-a răstit el la mine, astfel că mi-am reținut răsuflarea în fața unei asemenea erezii.

— Hamu!

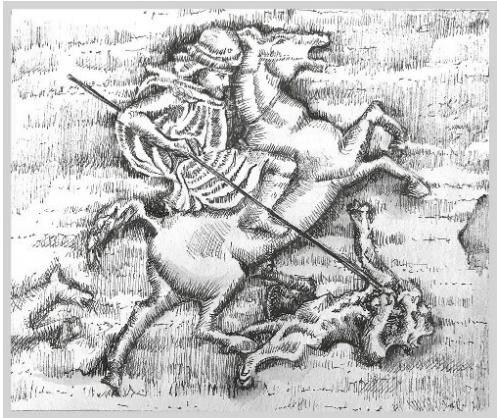
— Îți este uşor, nu-i aşa?! a spus el, întorcându-se spre mine cu ochi înveninați. Eşti normal din toate punctele de vedere. Ai picioare care te slujesc. O soție deja îngropată şi alta în viitor, fără îndoială…

— Hamu! am repetat, simțind că îmi pierd răbdarea. Suferi, de aceea voi trece peste insulta pe care ai comis-o, dar ai grijă pe ce ton îmi vorbeşti!

— Totul, de când trăieşti, ți s-a părut uşor! a continuat el, ignorând avertismentul meu. Dar ce se întâmplă cu mine? Mie ce mi-a mai rămas?

M-am uitat spre mare cât Hamu s-a liniştit, fără să mai vorbească, într-un fel sau altul, m-am trezit că l-am prins de mână. La urma urmelor, era vărul meu şi îl iubeam la fel de profund cum mă iubea şi el pe mine. Eram convins că nimic nu putea schimba asta.

PARTEA A 4-A
Un chip dăltuit în piatră

Sri Lanka
— 588 d.Hr. —

✷✷

Drumul de la Negombo până la Anaradhapura era ştiut ca fiind extrem de primejdios, pentru că mă ducea prin terenul muntos şi acele părți ale țării în care se spunea că sălăşluiau bandiți şi ucigaşi. Având în vedere valoarea bunurilor pe care le aveam asupra mea, m-am temut să pornesc singur în acea călătorie, de aceea m-am gândit să îl rog pe vărul meu să mă însoțească, dar, pentru că el rămăsese pierdut în suferință, am socotit că ar fi preferat să rămână acasă.

Mergeam călare spre capitală pentru a fi primit în audiență de regele Aggabodhi, care îmi comandase crearea unui set de replici din bronz ale familiei regale, drept cadou pentru ziua de naştere a reginei. La începutul anului, când şi-a trimis emisarul la Negombo, toți oamenii din satul nostru s-au mândrit că eu primisem o asemenea însărcinare onorantă. Turnând amestecul de cupru, zinc, plumb şi bismut, am lucrat luni de zile la acele piese – erau şaisprezece în total –, după care le-am înfăşurat în pânză şi le-am aşezat cu grijă în sacul meu pentru călătoria pe care trebuia să o fac. Aşteptam cu nerăbdare să vizitez palatul regal ca să văd expresia de pe chipul regelui când îi voi fi prezentat lucrările mele, cele mai bune pe care le creasem vreodată.

Socotisem că îmi vor trebui trei zile ca să ajung în capitală şi, în prima noapte, m-am oprit în Padeniya ca să mănânc, să mă odihnesc şi să îi îngădui calului meu să îşi revină. Hanul era aşezat într-o clădire lungă, de formă rectangulară, construită în întregime din piatră, iar trei dintre pereți erau divizați în vreo douăsprezece locuri în care călătorii puteau dormi pe pături groase, întinse pe podea. Patronul mi-a spus că pentru acea noapte existau puține asemenea locuri de dormit, astfel că mi-am lăsat desagii în unul dintre ele, sperând că bărbatul care dormea în celula de alături nu se va dovedi a fi hoț. Când am trecut pe lângă el, am aruncat o privire; era întors cu spatele spre mine, astfel că nu i-am putut vedea fața, dar ceva din felul în care stătea întins acolo, cu un picior înfăşurat în jurul celuilalt, m-a făcut să simt că îl cunoşteam de undeva. Cu toate acestea, nu mi-am amintit imediat, de aceea mi-am continuat drumul spre centrul hanului, unde am găsit o

mare adunare de oameni, mese şi servitoare care ofereau mâncare şi băutură. În partea din spate a construcției se afla un loc pentru animale şi găini, care îşi cloceau ouăle, dar şi o baie. Când am intrat în camera plină de aburi, am salutat din cap trei sau patru bărbați care deja se relaxau în apă şi, lepădându-mi straiele, am coborât ca să mă alătur lor, în vreme ce un grup de femei tinere au turnat parfumuri şi balsamuri peste umerii noştri şi ne-au masat părul cu unguente. Căldura apei m-a făcut să mă destind şi să îmi îngădui un suspin lung în momentul în care m-am întins şi am închis ochii, simțind că porii feței mele se desfac pentru a permite prafului de pe drum să se scurgă din pielea mea.

Toate fetele de acolo erau atrăgătoare, însă una anume mi-a reținut atenția, pentru că părea mai sfioasă decât celelalte, rămânând de cele mai multe ori tăcută când suratele ei făceau glume deocheate cu tovarăşii mei din baie. Mă obişnuisem cu discuțiile obscene ale bărbaților din astfel de locuri – chiar şi în Negombo, care se mândrea că era o regiune mai cultivată a țării, bărbații le tratau pe femeile de la băi ca pe nişte târfe. În ciuda dorinței mele de a face uitat locul în care mă aflam, mi-a atras atenția o fată, care stătea într-un colț al încăperii, amestecând într-un bol din piatră un remediu proaspăt, alcătuit din mirodenii şi uleiuri. Părea prea delicată şi elegantă ca să fie silită să îndure glumele deplasate ale bărbaților libidinoşi, de aceea m-am lipit de cada enormă când s-a apropiat de mine, sperând să îi sugerez că eu călătoream singur şi nu făceam parte din grupul acelor bărbați. În timp ce altă fată a început să îl spele pe cel mai gras dintre bărbați, acesta i-a prins mâna şi i-a tras-o în apă, între picioarele lui, făcându-i pe ceilalți să râdă în hohote când ea a încercat să şi-o smulgă. A fost o imagine dezgustătoare, dar nu puteam face nimic, pentru că ei erau patru, iar eu eram singur, şi ei deja se uitau în direcția mea, ca şi cum mi-ar fi reproşat tăcerea.

— Se pare că te-ai înfuriat, amice, mi-a spus unul dintre bărbați. Nu vrei ca fata să te atingă?

— Îmi place destul de mult, i-am răspuns. Dar când preferă să facă asta.

A hohotit şi a clătinat din cap, rostogolindu-şi ochii în semn de dispreț.

— Nu mai face pe nevinovatul! a spus el. Ai trăit destul ca să ştii cum se fac banii în astfel de locuri.

Am preferat să nu mă angajez în acel dialog, de aceea, curând, el s-a săturat să mă mai tachineze şi, ridicându-se din cadă, cu membrul în erecție, o adevărată insultă pentru ochii mei, a dus-o pe una dintre fete într-o cameră

alăturată, de unde am auzit gemetele scoase de el în efortul sexual. Am fost atât de dezgustat de purtarea lui, încât m-am gândit să plec, însă, în acelaşi moment, fata care îmi plăcuse s-a apropiat de mine cu bolul de spumă parfumată şi s-a apucat să o maseze în pielea mea, producându-mi o senzaţie profundă de uşurare. În surdină, a cântat ceva despre un fluture multicolor, cântec ce abia s-a auzit din cauza hohotelor de râs ale celorlalţi bărbaţi, însă era ceva liniştitor, iar când am închis ochii, m-am simţit din nou ca un copil, într-o perioadă de pace.

După ce am terminat baia, fata m-a invitat la un masaj, conducându-mă către un cubicul liber, unde m-am întins pe nişte prosoape care fuseseră încălzite pe pietre înfierbântate. În timp ce ea şi-a înfipt degetele în nodurile din spinarea mea, m-am simţit mult mai bine decât în ultima vreme. Trecuse o adevărată eternitate de când o femeie nu mă mai atinsese cu atâta afecţiune, de aceea, fără să vreau, am scos un suspin, moment în care, spre jena mea, am descoperit că eram excitat.

Observând asta, ea şi-a vârât mâna între picioarele mele, aşa cum fusese probabil instruită să facă, dar eu am prins-o uşor de încheietura mâinii şi am clătinat din cap.

— Nu vrei asta? a întrebat ea, cu un aer derutat, lăsând impresia că mă jignise într-un fel sau altul.

— Astăzi, nu, am spus eu, acoperindu-mă. Dar îţi mulţumesc!

Îngrijorată, s-a uitat în jur. Dincolo de uşa băii am auzit zgomotele obişnuite ale hanului care se strecurau prin pereţi, iar ea mi-a spus că proprietarul, adică tatăl ei, o va bate dacă va bănui că nu îmi dăduse satisfacţie.

— Tatăl tău ar face aşa ceva? am întrebat-o eu cu uimire în glas.

— Sigur că da, a spus ea. Mă bate de când eram mică. Doar asta fac bărbaţii, nu-i aşa?

— Nu toţi bărbaţii, am spus eu. Mi-ai oferit o satisfacţie. Serios, aşa s-a întâmplat! Crede-mă, nu vreau altceva! Dacă mă va întreba cineva, îţi voi cânta osanale.

Ea a dat din cap, dar a fost foarte nedumerită de refuzul meu. Am bănuit că până atunci niciun bărbat nu îi refuzase serviciile şi, preţ de un moment, m-am întrebat dacă nu trebuia să fiu mai curtenitor şi, pur şi simplu, să o las să facă ceea ce era de aşteptat din partea ei. Cu toate astea, m-am şters cu un prosop aspru şi m-am îmbrăcat, după care m-am îndreptat spre uşă, abia aşteptând să mănânc bucatele care mă aşteptau.

Am aruncat o ultimă privire peste umăr şi am observat că fiica hangiului mă urmărea, iar privirile ni s-au întâlnit. Am rămas astfel câteva secunde, după care, încet, ca şi cum nu era obişnuită cu asemenea lucruri, fata mi-a zâmbit.

★★★

Am dormit până târziu. Când, în cele din urmă, am deschis ochii, am strâns din pleoape în speranța deşartă că voi regăsi drumul spre tărâmul cald şi primitor pe care abia îl părăsisem, dar nu a fost să fie. Ridicându-mă din pat, m-am îmbrăcat şi am revenit în mijlocul hanului, unde hangiul, o brută mătăhăloasă, aşezase mâncare pentru dejun. Cum ceilalți călători se treziseră mai devreme şi plecaseră deja, mie îmi rămăsese puțină mâncare.

— Mănâncă! a spus hangiul arătând spre resturile de pe masă. Asta sau nimic!

M-am uitat dezamăgit la ceea ce mai rămăsese, dar curând am uitat de foame când am văzut-o pe fata care mă masase în seara precedentă. M-am îmbujorat puțin, pentru că mi-am amintit ce apăruse foarte clar în visele mele carnale, iar când ea s-a uitat în direcția mea, a părut derutată de roşeața din obrajii mei, după care a aşezat în fața mea nişte curry cu cartofi şi dahl[{19}].

— De unde ai astea? a întrebat-o tatăl ei, prinzând-o cu brutalitate de umăr, iar ea a coborât ochii când i-a răspuns.

— Ar fi ajuns la gunoi, a spus ea. Le-am încălzit pentru oaspetele nostru.

Hangiul a rămas imperturbabil, dar s-a îndepărtat dispărând în altă încăpere, iar când mi-am făcut curaj şi am întrebat-o pe fată de nume, mi-a spus că o chema Kasi. Am zâmbit şi i-am spus că acel cuvânt însemna „radioasă”.

— Nu mă simt radioasă, a spus ea, ridicând din umeri.

— Câteodată, cea mai mare lumină vine din lăuntrul nostru.

— Pleci în dimineața asta? m-a întrebat ea, fără să ia în seamă încercarea mea patetică de a o măguli, şi eu am dat din cap drept răspuns.

Ghiveci din linte, mazăre şi alte legume

— Da.

— Încotro?

— Călătoresc spre Anuradhapura, am spus eu.

— Am auzit că acolo sunt palate mari, a spus ea, aruncând o privire spre uşă, de parcă abia îşi putea închipui că dincolo de universul ei mărunt exista lumea. Şi cei mai puternici oameni din țară trăiesc acolo în bogăție.

Doamnele se scaldă în lapte de capră, iar bărbații îşi taie gâtul dacă cineva îndrăzneşte să jignească o femeie.

— Cred că e adevărat.

— Dar e drum lung de la Padeniya. Nu vei ajunge astăzi acolo.

— Nu, plănuiesc să-mi întrerup călătoria peste noapte, i-am spus eu. Într-un loc asemănător cu ăsta, mă gândesc. Iar apoi, dacă totul va fi bine, voi sosi în următoarea zi în capitală.

— Ai grijă, fiindcă pe drumurile astea sunt tâlhari. Mulți sunt în stare să îți taie beregata pentru sandalele pe care le porți. Eşti negustor? Ai la tine lucruri de vânzare?

— Nu, am răspuns eu. Sunt un simplu artizan, nimic mai mult. Lucrez în bronz. Să-ți arăt!

M-am întors în cubiculul în care dormisem, trecând pe lângă bărbatul care mi se păruse cunoscut în seara dinainte. Şi el era treaz, dar stătea cu spatele spre mine în timp ce îşi băga lucrurile într-un sac şi, deşi am simțit din nou fiorul ciudat al recunoaşterii, nu voiam să o las pe Kasi singură prea multă vreme, de aceea am luat desaga de şa şi am scos unul dintre pachete, am ieşit şi i l-am întins. Alesesem o replică mică a unui copil, care avea înălțimea de jumătate de palmă, şi fata a făcut ochii mari de admirație în timp ce a cercetat-o. Mi-a fost imposibil să nu o privesc. Avea pupilele de un albastru ca turmalina, o culoare pe care nu o mai văzusem.

— E frumoasă! a spus ea, ridicând figurina în aer, iar lumina care pătrundea pe fereastră a căzut pe ea, reflectând o scânteiere aurie care a dansat pe peretele din piatră cenuşie al clădirii. Tu ai făcut-o?

— Da, am spus eu. O reprezintă pe Uttia, fiica cea mai mică a regelui Aggabodhi. Peste câteva zile este ziua de naştere a reginei şi mi s-a dat comandă să fac statuete din bronz ale fiecărui membru al familiei regale drept cadou pentru ea.

— Dar cum poți crea ceva atât de complicat? m-a întrebat ea.

I-am explicat procesul în câteva cuvinte simple.

— Dar poate fi primejdios, i-am spus. Dacă lutul încins cade pe piele, durerea e cumplită. Uite ce am îndurat de-a lungul anilor.

Am întins mâinile în față, arătându-i urmele de arsuri şi cicatricele cu care mă alesesem de când începusem experimentele cu bronzul.

— Asta, am spus, arătând spre o mică umflătură înnegrită de pe al treilea deget de la mâna dreaptă, am căpătat-o făcând chiar această replică. Încă mă ustură, mai ales la cald.

S-a uitat la ea cu atenție un moment, după care s-a ridicat şi a dispărut într-o cameră aflată în lateral. M-am uitat mirat după ea, neştiind dacă spusesem ceva care o jignise, dar când s-a întors, avea în mână un mic bol plin cu o pastă albicioasă, mirosind a lavandă şi aloe vera, după care mi-a luat mâinile şi le-a uns cu acea cremă. Senzația a fost liniştitoare şi incitantă, pentru că atingerea ei pe piele m-a impresionat profund.

— Călătorule, spune-mi numele tău, m-a rugat ea, iar după ce i l-am spus în şoaptă, ea l-a repetat, şi glasul ei a sunat ca o muzică pentru urechile mele. Mi-am retras mâna dreaptă şi am dus-o pe după capul ei, trăgând-o încet spre mine, dar când era cât pe ce ca buzele noastre să se unească, am auzit un zgomot în spatele meu şi i-am văzut intrând pe cei doi bărbați cu care făcusem baie în seara dinainte. Observând sculptura mea pe masă, unul dintre ei a ridicat-o şi a cântărit-o în mână. L-am urmărit agitat, temându-mă să spun ceva pentru ca nu cumva să îmi atrag ostilitatea lui şi să-l fac să o trântească de podeaua din piatră. Când a aruncat-o spre prietenul lui, inima mi-a tresăltat şi am scos un strigăt. Din fericire, celălalt avea mâini sigure.

— Asta trebuie că face ceva bani, a spus al doilea. De unde-ai cumpărat-o?

— N-am cumpărat-o, ci am făcut-o, am spus eu, iar ei s-au uitat unul la celălalt câteva clipe, după care au rânjit şi mi-au aruncat-o în brațe. Recunoscător că figurina nu pățise nimic, am înfăşurat-o la loc, după care cei doi au lăsat nişte monede pe masă drept plată pentru mâncare şi au plecat.

— Nişte porci, a spus Kasi după ce bărbații au plecat. Vin de pe râul Kelani, trec pe aici o dată pe lună, şi le tratează pe fete ca pe nişte gunoaie.

— Ți-au făcut şi ție rău? am întrebat-o.

— Sigur, a spus ea, şi, judecând după expresia de pe fața ei, mi-am dat seama că m-a înțeles foarte bine. Dar cine îi poate opri?

Am simțit furia arzând în mine. Ideea că acele animale împlineau actul nupțial cu această fată împotriva voinței ei m-a revoltat până în străfundurile ființei. În minte mi-au venit imagini de măcel, dar le-am alungat, pentru că eram deja răspunzător pentru doi morți în viața mea şi nu voiam să mai adaug unul.

În cele din urmă, după ce am mâncat şi timpul s-a scurs, nu am avut încotro, aşa că mi-am strâns lucrurile. În timp ce mă pregăteam de plecare, Kasi m-a întâmpinat în prag.

— Te vei întoarce? m-a întrebat ea, iar eu am confirmat din cap.

— În drumul spre casă, am spus. Cred că voi sta la Anuradhapura câteva zile, dar voi petrece noaptea aici, înainte de a ajunge la Negombo.

De astă dată s-a aplecat şi, fără să fim deranjați, ne-am sărutat.

Când am ieşit ca să îmi iau calul din grajd, am simțit o explozie de uşurare în piept. Călărind spre nord, am avut impresia că eram împins înainte chiar de Buddha.

Groenlanda
— 623 d.Hr. —

✷✷

Cea de-a doua zi a călătoriei mele s-a dovedit atât de chinuitoare încât am început să mă întreb dacă nu cumva tatăl meu avusese dreptate când prezisese că voi pieri înainte de a-l găsi pe Angerdlánguak, căpetenia eschimoşilor din nord, despre care se spunea că avea sub comanda lui şase mii de oameni. Mă îndoiam că lumea putea cuprinde vreodată un număr atât de mare de ființe.

— Nu te-ai îndepărtat niciodată la mai mult de câțiva kilometri de casă, mi-a spus M'arak cu o seară înainte de plecare, la scurtă vreme după ce o înmormântasem pe mătuşa mea, iar el nu reuşise să mă convingă să mai aştept până când vremea se va îndrepta. Nu ştii nici măcar să faci o copcă fără să cazi tu însuți în ea. Cum îți închipui că vei călători cale de sute de kilometri fără vreun accident?

— Am căzut într-o copcă doar o dată, i-am spus cu iritare în voce. Şi asta s-a întâmplat când eram mic şi Jorut m-a împins în apă.

A clătinat din cap.

— Te vei trezi în Lumea Necunoscută înainte de trecerea unei zile.

Ca să fiu sincer, eram neliniştit în privința acelei călătorii, dar socoteam că aveam voința, dar şi curajul pentru a supraviețui oricăror vicisitudini mi-ar apărea în cale. La urma urmelor, un om al lui Angerdlánguak, pe nume Børge, călătorise din capătul nord-vestic al lumii până în satul nostru fără să pățească nimic, iar el era bătrân şi gras, pe când eu eram tânăr şi sănătos. Børge adusese opt oameni cu el ca să îl ajute în cursul călătoriei, plus o sută de câini, în vreme ce eu călătoream singur şi aveam ca tovarăşi doar şase câini care să tragă la sanie.

Urmând sfaturile pe care mi le dăduse Børge, am ales o cale spre nord fără să mă apropii prea mult de fiordurile din vest.

Călătoreşti spre miazănoapte vreme de trei zile, mi-a spus el. *Curând ne vei auzi, şi curând ne vei simți, iar curând ne vei găsi.*

Condițiile nu se deosebeau mult de cele de acasă, zăpada nu era mai adâncă sub tălpile mele şi nici mai grea când cădea din cer, astfel că am simțit că am cele mai bune condiții pentru a supraviețui acelei călătorii. Pur

şi simplu, trebuia să mă asigur că traseul ales era corect şi că hotărârea mea rămânea fermă. Purtam haine din piele de ren, una cu blana strânsă pe pielea mea, iar cealaltă cu blana pe dinafară. Mâinile îmi erau înfăşurate în mănuşi din piele de peşte şi, în săptămâna dinaintea plecării, verişoara mea Haansi ucisese patru foci şi îmi făcuse o nouă pereche de mukluks{20} care erau înalţi până aproape de genunchi. Tânăra mea asistentă, Parkk, cântase un cântec de leagăn despre un somon multicolor când Haansi mi-a dăruit botoşii, şi amândouă s-au prăpădit de râs, deşi eu nu am reuşit să pricep gluma.

Câinii s-au străduit din răsputeri să ţină pasul, dar, spre sfârşitul după-amiezii, pleoapele mele au început să tresară în mod involuntar din cauza oftalmiei „de zăpadă”, şi m-am temut că stratul de omăt va deveni atât de gros, încât sania nu va mai putea înainta. Când şi când, am verificat punguţa cu amulete pe care o ţineam în sacul meu, ca să mă asigur de existenţa lor, pentru că dacă aveam să le scap, ele vor rămâne pierdute pe veci, iar călătoria mea ar fi fost făcută degeaba. Bineînţeles, aveam o amuletă şi la gât, un talisman făcut din blană de lup şi pene, pe care îl confecţionasem în zilele de dinaintea plecării. Ori de câte ori spiritul meu scădea, îmi apăsam mâna pe el, îngăduindu-i energiei lui să se strecoare în oasele mele şi să îmi dea curaj pentru a continua acea călătorie.

Din fericire, dormisem uimitor de bine în noaptea de dinainte şi, în ce timp ce orele se scurgeau, m-am consolat gândindu-mă la fata pe care o cunoscusem, M’asalok, şi cât de nerăbdător eram să o revăd când mă voi întoarce acasă. Trecuse multă vreme de când nu mai simţisem o asemenea atracţie faţă de o femeie, şi m-am întrebat dacă o puteam convinge să îşi împartă viaţa cu mine şi să îmi ofere copii, o idee care mă frământa de ceva vreme, pentru că, la vârsta de douăzeci de ani, începusem să îmbătrânesc, şi încă nu aveam niciun fiu care să îmi ducă numele mai departe.

★★★

Când am zărit în depărtare un grup de igluuri, am mânat câinii şi mai repede. Probabil că erau douăzeci ori treizeci, răspândite pe gheaţă, de aceea am apreciat că în acea comunitate trăiau cel puţin patru sute de persoane, şi, când am făcut haita de câini să se oprească, un grup de oameni, strânşi în jurul unei copci de pescuit, au încetat să discute, iar unul dintre ei şi-a lăsat undiţa pentru a veni spre mine. L-am salutat respectuos, după care l-am întrebat dacă puteam să găsesc un loc de dormit între oamenii lui.

— Cum te cheamă, străine? m-a întrebat el, iar după ce i-am răspuns, s-a

încruntat, chinuindu-se să rostească silabele.

— Totuşi, atâta vreme cât poţi plăti, nu mă interesează cum îţi spun ai tăi, a zis el, precizând că numele lui era Eipe. Dar trebuie să ştii că pentru noi e o noapte foarte întunecată. Chiar în seara asta ne-am luat rămas-bun de la cel mai vechi prieten al nostru. Peste câteva ore, el va călători spre Lumea Necunoscută, de aceea sufletele noastre sunt în suferinţă.

L-am asigurat că aveam la mine suficient de mulţi bani ca să îmi plătesc cazarea şi mi-am exprimat regretele pentru marea tristeţe care se abătuse asupra oamenilor lui. Dintr-o altă cameră săpată în gheaţă, au apărut nişte copii, care mi-au luat câinii pentru a fi adăpostiţi şi hrăniţi, timp în care eu l-am urmat pe Eipe în cel mai mare dintre igluuri, unde mi s-a oferit carne aburindă de morsă şi de bou moscat. M-am aruncat asupra mâncării ca un lup şi am simţit că dispoziţia mea s-a schimbat total. În mijlocul încăperii era un bătrân, aşezat pe un jilţ, şi am văzut cum zeci de bărbaţi, femei şi copii se apropiau de el, îngenuncheau şi îl rugau să îşi aşeze mâinile pe capetele lor, iar el închidea ochii şi mormăia o incantaţie pentru ei. Avea pielea tăbăcită de vreme, brăzdată de atâtea riduri şi zbârcituri, încât doar ochii albaştri şi sclipitori îi trădau umanitatea. Ceva din ţinuta lui mi-a sugerat că, de-a lungul vieţii, îndurase multe suferinţe.

— Da, e adevărat, mi-a răspuns Eipe când am făcut această remarcă, în timp ce privea scena cu un amestec de afecţiune şi tristeţe. Numele omului este Gudmundur. A fost cândva dascăl aici, de aceea e cunoscut şi venerat de toată lumea. I-a învăţat pe cei mai mulţi prieteni ai mei să vâneze, să pescuiască, să arunce sulița şi să urce pe munţii de gheaţă. Şi e tatăl meu.

Surprins, am ridicat ochii din farfurie.

— E în centrul atenţiei tuturor, am remarcat. A reuşit lucruri mari?

— El este cel care călătoreşte în Lumea Necunoscută, mi-a răspuns Eipe, cu un zâmbet încărcat de regrete. Ne luăm rămas-bun de la el şi primim binecuvântarea lui înainte ca drumul să îl ducă pe tărâmul din care niciun om nu se poate întoarce.

Aceea nu era o practică obişnuită în părţile din sudul ţării, dar cu cât mergeai mai departe spre nord, cu atât era mai folosită, aşa auzisem. Acel obicei mi se părea ciudat, ba chiar barbar, dar nu se cădea să îmi exprim părerea despre tradiţiile lor.

— E bolnav, a continuat Eipe. Şi-a pierdut memoria. Trupul lui nu mai poate îndura dorinţele lui. Nu-şi poate purta singur de grijă şi nici să facă ceva pentru comunitate. De aceea, trebuie să ne luăm rămas-bun de la el.

Dar pe tine, străine, a continuat el, uitându-se acum direct la mine, deşi am observat că revenea când şi când cu privirea la şirul de oameni care treceau prin fața tatălui său, ce vânt te-a adus încoace?

— Merg până departe, în nord, i-am răspuns. Mă aşteaptă marea căpetenie Angerdlánguak.

Vădit impresionat, a ridicat din sprâncene.

— Eşti un apropiat de-al lui? m-a întrebat el.

— Nu, i-am răspuns. Pur şi simplu, sunt un artizan care face amulete şi mi-a cerut să creez câteva drept cadou pentru soția lui. Am băgat mâna în sacul meu, pe care îl țineam lângă mine tot timpul, şi am scos una. Aveam şaisprezece, iar cea pe care am ales-o era de departe cea mai complicată, fiind destinată căpeteniei. Confecționată din pene de calcarius{21}, gâscă şi rață{22}, folosisem bucățele de sticlă pentru a reflecta lumina şi fire stacojii şi aurii pentru a simboliza gloria căpeteniei. În centru aşezasem imaginea unei bufnițe pentru a simboliza înțelepciunea şi un aruncător de suliță deasupra capului păsării pentru a reprezenta curajul.

— Eşti un meşteşugar grozav, a spus Eipe, mânuind amuleta cu grija celui care înțelege importanța lucrurilor frumoase. Îmi închipui că o amuletă ca asta are o valoare considerabilă.

Am zâmbit, dar am preferat să nu dezvălui cât se învoise Angerdlánguak să îmi plătească. La urma urmelor, abia îl cunoscusem pe acest bărbat şi mă temeam că el sau altcineva care ar fi auzit discuția noastră mi-ar fi putut fura acele comori în timp ce dormeam.

— Aveți mulți călători care poposesc pe aici? l-am întrebat ca să schimb subiectul, iar el a clătinat din cap.

— Nu mulți, mi-a răspuns el. Dar azi, ceva mai devreme, a sosit un om. Tot din sud. Va dormi cu tine, în acelaşi iglu. Ah! a făcut el. S-a uitat spre tatăl lui, care se ridica încet în picioare şi făcea semn din cap către fiul lui. E vremea, a spus el. Vii cu noi?

Fiind străin de acea comunitate, nu ştiam sigur dacă se cuvenea să particip la acel ritual, dar Eipe a insistat, astfel că, pentru a nu-l jigni, am convenit să îl însoțesc.

Am plecat în grup. Eipe şi Gudmundur – în fruntea procesiunii, iar restul sătenilor ne-au urmat îndeaproape, cântând un cântec funebru în timp ce ne îndreptam spre mare. A fost o procesiune care a ținut patruzeci de minute sau mai mult, iar după călătoria lungă şi chinuitoare din acea zi am început să regret că nu mă culcasem imediat după ce mâncasem, pentru că mă

simțeam cumplit de ostenit. În cele din urmă, am auzit zgomotul valurilor care scăldau țărmul şi am înțeles că ajunseserăm.

Când ne-am oprit, Eipe a rostit o rugăciune pentru tatăl lui, iar noi am rămas cu capetele plecate, după care el şi Gudmundur, împreună cu o femeie şi câțiva copii, despre care am socotit că erau din familia lui, l-au îmbrățişat pe bătrân fără nicio lacrimă în ochi. Apoi Gudmundur a păşit hotărât spre mal, unde îl aşteptau doi bărbați. Din gheţar se tăiase un sloi mare, pe care cei doi l-au ținut în loc cu grijă pentru a nu fi luat de curenți şi dus în larg, până când Gudmundur a păşit pe el. După ce a ajuns pe acel sloi, cei doi l-au eliberat, iar bătrânul s-a aşezat cu picioarele încrucişate sub el, având fața ca o mască a liniştii şi mulțumirii cum nu mai văzusem vreodată.

Bărbații s-au îndepărtat de mal, iar valurile domoale au dus sloiul şi încărcătura acestuia spre largul mării. În aer au răsunat cântece, în timp ce Gudmundur plutea spre Lumea Necunoscută. Când a coborât ceața şi nu l-am mai putut vedea, ne-am întors în sat.

★★★

Când m-am retras în igluul meu, am preferat să rămân treaz până la apariția călătorului cu care urma să îmi petrec noaptea. A venit curând, având fața acoperită cu o mască din blană de lup, pentru a se feri de ger. Era un bărbat masiv, înalt şi puternic, şi s-a oprit când şi-a coborât privirea spre mine. Deşi i-am văzut doar ochii şi gura, mi s-a părut că a zâmbit larg.

— Nu ți s-a spus că vei avea un camarad peste noapte? l-am întrebat, făcând toate eforturile să par prietenos, deoarece ştiam că rătăcitorii de prin acele părți ale țării puteau deveni agresivi la cea mai neînsemnată provocare.

Gerul şi foamea ne făceau pe amândoi să ne simțim jalnic, iar eu nu voiam să fiu ucis în pat după ce supraviețuisem condițiilor cumplite ale călătoriei.

— Mi s-a spus, a mormăit el. Dar nu mă aşteptam să fii tu acela.

M-am încruntat. A traversat încăperea, ducându-se spre locul în care îi fuseseră aşezate vreo douăsprezece blănuri de animale între care să doarmă.

— Ne cunoaştem cumva, prietene? l-am întrebat, iar el a dat din cap, dar nu s-a întors spre mine.

— Te-am văzut azi-dimineață, a spus el. În satul Parquia. Mâncai şi încercai să o farmeci pe fata aceea.

Desigur, era bărbatul pe care îl găsisem dormind în noaptea precedentă

în iglu şi care mi se păruse cumva familiar. La plecare, trecuse pe lângă mine, iar eu evitasem să mă uit la el, pentru ca nu cumva să manifeste vreun interes față de amuletele mele şi să mi le fure.

— Încotro călătoreşti? l-am întrebat, în timp ce el a ridicat vreo cinci blănuri şi s-a strecurat între ele, dar fără să îşi scoată masca.

— Spre acelaşi loc ca şi tine, mi-a răspuns. Să îl întâlnesc pe Angerdlánguak.

— De unde ştii unde merg?

— I-ai spus acelei fete. Te cam lăudai față de ea, adevărat? Ca să-i câştigi simpatia?

Am deschis gura cu gândul să îi spun că era cazul să-şi alunge din minte acea idee, dar nu am găsit cuvintele potrivite. La urma urmelor, avea dreptate,

— Şi pe tine ce te aduce la căpetenie? l-am întrebat.

— Mi-a încredințat o treabă şi am făcut-o. Acum mă duc acolo să-mi primesc recompensa.

— Îmi dai voie să te întreb cu ce-ți câştigi existența?

— Ucid oameni.

Mi-am înghițit cu greu nodul din gât şi am observat din felul în care i s-au ridicat colțurile gurii un semn că aprecia faptul că socotisem tulburătoare acea remarcă a lui.

— Un bărbat a insultat-o pe una dintre fiicele lui Angerdlánguak, după care a dispărut în noapte, mi-a explicat el. Şi am plecat după el să obțin satisfacție. Vezi sacul de acolo? a aruncat o privire spre un sac negru, făcut din pielea unei morse. În el sunt capul şi scula omului. Iar scula îi stă în gură. Ți le arăt dacă vrei.

M-am băgat mai adânc între blănuri, sperând că vom adormi amândoi cât mai curând şi acea conversație avea să se încheie.

— Mulțumesc, dar nu vreau, am spus eu.

— Arată amuzant, a insistat el, ridicând din umeri. Dar ce-i cu tine, ce te face să mergi la Angerdlánguak?

— Ceva mai puțin impresionant, i-am răspuns. Sunt artizan. Meşter de amulete. Mi s-a cerut să fac un set pentru căpetenie şi familia lui.

A pufnit în râs.

— Treabă de femeie! a zis el şi, cu toate că m-am simțit jignit, nu am vrut să îl provoc, temându-mă că şi capul meu va ajunge în sacul acela. Cu toate astea, cred că ai fost întotdeauna priceput când a fost vorba să-ți

foloseşti mâinile. Încă de când te-ai născut ai preferat să faci lucruri în loc să lupți. Din cauza asta tu şi M'arak nu ați fost apropiați.

M-am holbat la el. Era adevărat ceea ce spusese, dar de unde ştia aşa ceva? Şi de unde aflase numele tatălui meu?

— Prietene, ne-am mai întâlnit vreodată? l-am întrebat, ridicându-mă în şezut. Se pare că ştii multe despre mine.

— Nu m-ai recunoscut, frățioare? mi-a răspuns el, ridicând mâinile şi scoțându-şi masca de lup de pe față. Bine, a trecut multă vreme de atunci. Şi amândoi ne-am schimbat.

Am icnit de uimire, pentru că nu mi-a venit să cred pe cine vedeam.

Era fratele meu dispărut!

Era Jorut!

Peru
— 665 d.Hr. —

✶✶

Mă gândisem deseori când şi dacă Jalen va reintra în viaţa mea, dar de fiecare dată când îmi imaginam o posibilă revedere, îl vedeam intrând călare în satul nostru, îmbrăcat în straie scumpe, având o soţie frumoasă şi o liotă de copii cu părul roşcat, foindu-se în jurul lui. Nu mă aşteptasem să îl întâlnesc în peisajul neprimitor al unui han construit din piatră, din oraşul Pachacamac.

— Tot nu-mi vine a crede, am spus, când am coborât din paturi şi am ieşit afară, ca să ne bucurăm de aerul nopţii. Era o seară rece şi niciunul din noi nu se mai gândea la somn după o surpriză atât de mare. Au trecut mulţi ani de când nu ne-am văzut!

— Prea mulţi pentru ca fraţii să fie despărţiţi, a spus el. Chiar mă întrebam dacă nu cumva m-ai uitat.

— Cum să se întâmple aşa ceva? am spus eu, clătinând din cap. M-am întrebat în fiecare zi unde te afli, dacă mai trăieşti şi dacă eşti fericit…

— Fericit? a făcut el, încruntându-se, ca şi când nici nu s-ar fi gândit la o asemenea idee ieşită din comun. Există oameni fericiţi pe lumea asta? Cunoşti tu vreunul? Aş vrea să-l cunosc, dacă există aşa ceva. Cu toate astea, doar şansa ne-a făcut să ne revedem acum. Ne-am aşezat pe pământ, lipindu-ne cu spinările de peretele din piatră al hanului. Şi, dacă e să fiu cinstit, nu m-am mai gândit la familia noastră de ani de zile. Nu am îndrăznit.

— Noi ne-am gândit la tine. Toţi.

— Serios? a întrebat el, părând neîncrezător. Mă îndoiesc că mama ta a regretat plecarea mea.

— Te înşeli! am spus cu convingere în glas. Numai că nu a înţeles niciodată de ce nu ai ţinut deloc la ea şi nici de ce ai tratat-o cu atâta dispreţ. Să ştii că nu te-a trădat faţă de tata.

Cu o expresie de uimire pe chip, s-a întors spre mine.

— Eu am crezut că i-a spus ce am făcut încă din clipa când el s-a întors.

— De atunci şi până acum nu a scos nicio vorbă pe acel subiect, îţi jur! În ceea ce îl priveşte pe Mavra, el crede că, pur şi simplu, ai fugit. Nu a

înțeles motivul.

A coborât ochii spre pământ şi a dat aprobator din cap, iar expresia de pe fața lui m-a lămurit că regreta ce făcuse.

— A fost o glumă prostească, de copil, a spus el în cele din urmă, iar vocea i s-a frânt ca şi cum i-ar fi venit să plângă, însă a tuşit ca să îşi ascundă ruşinea. Totul a pornit din gelozie. Nu am vrut să fac rău nimănui. Eram doar un copil prost, asta e tot. Fabi era o femeie de treabă, îmi dau seama abia acum, dar eu eram egoist şi răsfățat. Mai trăieşte? Dar tata?

— Da, amândoi, i-am răspuns. La fel şi sora noastră mai mare, şi ceilalți copii pe care i-a zămislit tatăl nostru de-a lungul anilor.

— Câți? m-a întrebat el.

Am rămas pe gânduri, numărându-i după nume, în gând.

— Şapte, am spus eu ezitând. Ori poate opt? Nu ştiu sigur. Probabil că există câțiva de care nici nu ştiu.

— Şi alții născuți de mama ta?

— Da. Şi probabil că-ți aduci aminte că fidelitatea nu a fost calitatea cea mai importantă a lui Mavra. Copiii au fost născuți de câteva femei din sat. În fine, mai bine zis, de fetele din sat. Ele sunt pe gustul tatei.

— Şi i se îngăduie să se poarte astfel?

— E un veteran al satului. Dacă tatăl sau frații fetei protestează, el îi provoacă la luptă şi, până acum, nu s-a trezit niciodată în țărână din cauza faptelor lui.

Rămas pe gânduri, Jalen a tăcut îndelung.

— A fost un om dificil, din câte-mi amintesc, a spus el. Era puțin probabil să rămână fidel unei femei prea multă vreme. Îi semăn în privința asta.

— Eşti necredincios față de soția ta?

— Nu m-am căsătorit, a spus el. Ca şi tata, prefer diversitatea. Dar tu, frate?

I-am spus povestea despre ziua căsătoriei mele şi felul în care Laritel mi-a fost răpită la câteva ore după uniunea noastră de o tornadă care trecuse pe deasupra satului nostru. Am adăugat că suferisem o dublă pierdere în acea zi, deoarece ea purta în pântec copilul nostru.

— Şi nu te-ai recăsătorit? m-a întrebat el, fără nicio compasiune în glas, ceea ce mi s-a părut înfiorător.

— Nu, i-am răspuns.

M-am gândit să îi vorbesc despre fata pe care o cunoscusem în noaptea

dinainte, care îmi cucerise deja inima, dar cum nu aveam nicio garanție că ea sau el vor avea vreun rol în viața mea, am decis să păstrez tăcerea.

— Un bărbat are nevoie de o femeie, a spus el cu convingere în glas, lovind cu palma mâinii stângi în pământul dintre noi. Fără așa ceva, cum mai poate fi numit bărbat?

— Am un văr, Hakal, i-am spus, care preferă bărbații.

— Mulți sunt așa, mi-a răspuns el. Toți am încercat asta, nu? Dacă nu există femei în jur, şi bărbații sunt înconjurați de băieți supuşi, atunci ei sunt mai buni decât nimic. Cu toate astea, pilonul şi pietrele nu au fost niciodată pe gustul meu. Prefer valea primitoare. Iar acest Hakal e fericit cu băiatul pe care îl iubeşte?

— Așa cred, am spus. Băiatul lucrează pentru mine şi e apreciat de lucrători, dar nu sunt convins de priceperea lui.

A dat din cap şi s-a întors într-o parte. M-am întrebat dacă, fugind de acasă la o vârstă atât de fragedă, nu aprecia viața de familie.

— Şi viața ta, Jalen? am zis eu. Spune-mi, ce-ai făcut cu ea!

S-a ridicat atât de repede, încât eu am sărit, pur şi simplu, în picioare şi am pornit pe potecă în urma lui, târşâindu-mi sandalele prin praf. Am avut impresia că rareori era rugat să îşi depene povestea şi că nu prea ştia de unde s-o înceapă.

— După ce am plecat din sat, la început nu m-am îndepărtat prea mult de el, a spus el. De fapt, am stat ascuns în apropiere vreme de câteva zile, întrebându-mă dacă era cazul să mă întorc şi să îi cer iertare mamei tale. În cele din urmă, mi-am dat seama că nu aş fi suportat să mă umilesc în fața ei, de aceea am mers spre nord vreme de câteva săptămâni, trecând prin oraşe şi sate de care nu auzisem niciodată, locuri în care până şi limba îmi era nefamiliară. Într-un asemenea loc, pe nume Valina, mi-am găsit de lucru instruindu-i pe fiii marilor case să lupte, pentru că în acea parte a țării sunt încăierări nesfârşite. Mi-am dovedit atât de bine valoarea ca luptător, încât un bogat negustor de mirodenii, pe numele lui Conquiga, a trimis după mine şi mi-a propus să-i fiu campion.

— Campion? am întrebat eu, ridicând privirea spre fratele meu, care ridica pietricele şi le arunca departe, unde ele cădeau pe nisip, fără să scoată niciun sunet. Ce înseamnă asta, mai precis?

— Conquiga stăpâneşte pământuri care se întind dincolo de orizont, mi-a spus el. Mii de bărbați, femei şi copii sunt sub stăpânirea lui. Lucrează din greu pentru prosperitatea şi educația tuturor. În urmă cu câțiva ani, a creat

un sistem de justiție foarte neobişnuit pentru cei care încalcă legea. Fiind singurul judecător, el audiază cazurile şi, dacă hotărăşte că un om este vinovat de acuzația ce i s-a adus, atunci răufăcătorului i se propune să îşi aleagă pedeapsa. Poate renunța pe loc la o mână sau un picior, ori acceptă să lupte cu mine în fața unui public. Dacă alege prima variantă, îmi iau sabia şi îi retez imediat un braț sau un picior. Dacă alege lupta, ne angajăm în luptă corp la corp, iar individul trebuie doar să îmi verse o singură picătură de sânge, şi atunci va fi eliberat. În clipa în care îl fac eu să sângereze, este condamnat definitiv şi i se taie capul, indiferent cât de gravă a fost infracțiunea lui. Furt, crimă, o insultă adresată unui vecin, n-are importanță. El alege.

— Şi ai fost de acord să aplici o asemenea lege ciudată? l-am întrebat.

— Sigur, mi-a răspuns el ridicând din umeri. Eram bine plătit şi, uită-te la mine, frate, nu pot fi învins cu una, cu două!

Adevărat. La fel ca tatăl nostru, Jalen era un munte de om, având corpul ca un teren presărat doar de muşchi, tendoane şi vene. Mi-am amintit bătăile căpătate de la el când eram doar copii, când forța lui încă nu era chiar atât de mare şi m-am îngrozit gândindu-mă ce mi-ar fi putut face acum.

— Şi ți-ai păstrat ocupația asta? l-am întrebat.

— Nu, mi-a răspuns el. Norocul meu s-a schimbat când în oraş au sosit trei bandiți. I-au prădat pe negustori, au violat femei şi au ars clădiri până la pământ. Au fost folosiți zeci de oameni ca să îi prindă. După judecată, Conquiga le-a oferit aceeaşi dreptate ca şi celorlalți, însă, în cazul lor, a spus că toți trei trebuiau să mă atace. Nu era o luptă dreaptă, dar cred că a vrut să mă pună la încercare. Firește, ei au fost de acord, dar niciunul nu a reuşit să mă facă să sângerez, astfel că i-am învins cu uşurință. La sfârşitul după-amiezii, erau aliniați pe un podium, şi le-am tăiat capetele cu sabia. Însă din cauza asta nu l-am mai privit cu ochi buni pe Conquiga. Era evident că se săturase de victoriile mele, de aceea l-am părăsit. Dar reputația mea sporise şi eram recunoscut drept cel mai bun luptător din țară, în slujba oamenilor bogați. Cine plăteşte cel mai mult, acela îmi poate comanda ce vrea.

— Şi sacul din camera noastră? l-am întrebat, pentru că mai devreme îmi spusese că într-un săculeț din piele de căprioară avea douăsprezece mâini stângi, pe care le ducea cu el spre nord.

— Hoți, a spus el. Tâlhari mărunți. Mici furtişaguri, nimic important. Dar patronul meu a vrut să dea un exemplu. Nu dorea să le tai capetele, cum făcea Conquiga. O mână de la fiecare e îndeajuns.

— Şi ceea ce faci? l-am întrebat. Îți oferă vreo plăcere?

A părut surprins de întrebare, de parcă aş fi vrut să aflu dacă e fericit.

— Nu-mi displace, a spus el. E o treabă ca oricare alta. Şi-mi place să văd feţele lor când sunt duşi să moară. Unii tremură ca nişte laşi, alţii sunt curajoşi, aşa cum ar trebui să fie nişte bărbaţi adevăraţi. Sunt şi dintre cei care încearcă să rostească vorbe înţelepte, care nu interesează pe nimeni.

— Ciudat lucru, am spus eu, tremurând vag. Şi câţi oameni ai ucis?

— Cine poate spune? mi-a răspuns ridicând din umeri. O sută? Două? O mie? Nu ţin socoteala. Dar tu, frate? Trăim vremuri pline de primejdii. Vrei să zici că tu n-ai trimis pe nimeni de pe lumea asta pe cealaltă?

Am întors capul, pentru că nu voiam să vadă expresia de pe faţa mea. Spre deosebire de el, aveam pe conştiinţă doar doi oameni – un băiat şi un bărbat –, dar nu mă mândream cu niciuna din acele fapte. Dimpotrivă, amintirea lor mă bântuia.

— Nu, am spus eu.

— Întotdeauna îmi dau seama când mă minte cineva, a zis el după un moment. Ştii cum?

— Nu, am răspuns.

— Îşi mişcă buzele.

A slobozit un hohot de râs şi am râs şi eu, oarecum agitat. Când s-a aşezat din nou pe pământ alături de mine, m-a plesnit cu palma pe genunchi, dar atât de tare, încât abia mi-am stăpânit lacrimile. Dacă m-ar fi lovit mai tare, sigur mi-ar fi rupt piciorul.

— Jalen, mergi cu mine acasă? l-am întrebat după ce s-a aşezat la loc. După ce ne îndeplinim sarcinile, voiam să zic. Vii acasă ca să-ţi vezi tatăl înainte de a muri?

A inspirat adânc.

— Nu ştiu sigur, mi-a răspuns el. Mă va primi cum se cuvine?

— Cred că da.

— Eu cred că deja m-a uitat. Au trecut mulţi ani de când am plecat.

— Te asigur că nu se va întâmpla asta! Marea tristeţe a vieţii lui a fost că te-a pierdut. Încă vorbeşte deseori despre tine şi îi acuză pe toţi cei din preajmă pentru dispariţia ta. De fapt, în ultima vreme, a vorbit tot mai mult despre tine, crezând că eşti acasă, în camera alăturată, că ai plecat să te plimbi de-a lungul ţărmului, dar mă tem că mintea îi joacă feste. Câteodată, socoteşte că noi suntem din nou copii. Din câte se pare, nu-şi mai poate controla gândurile.

— Frate, o să mă mai gândesc! a spus el. Dar acum ar cam fi vremea să ne culcăm, nu crezi? Avem amândoi mult de mers călare după ce ne vom trezi mâine-dimineaţă.

În timp ce ne urcam în paturi, el şi-a pus o pereche de mănuşi din piele de peşte ca să îi fie cald, şi mi-am adus aminte că, pe vremea când eram copii, cam aceasta era ora de care mă temeam cel mai mult, pentru că el aştepta până când eu eram în pragul somnului, după care se furişa în tăcere spre mine şi sărea asupra mea, lovindu-mă cu pumnii peste faţă sau corp, refuzând să îmi dea pace până nu mă făcea să plâng sau până nu venea tata ca să ne despartă. Era o prostie din partea mea să îi port ranchiună pentru aşa ceva după atâţia ani – la urma urmelor, acelea erau glume proaste de copii – şi, cu toate acestea, am trăit o senzaţie clară de teamă pe când am adormit, ştiind că el era la mai puţin de un metru de mine şi că trupul lui enorm putea să mă apese în orice moment, dacă dorea să mă atace.

Cu toate acestea, a doua zi dimineaţă, am fost dezamăgit să descopăr că fratele meu dispăruse fără să îşi ia rămas-bun. Când am întrebat de el, mi s-a spus că Jalen se trezise în zori, lăsase câteva monede drept plată, după care îşi înşeuase calul şi plecase de acolo.

— A lăsat vreun mesaj pentru mine? am întrebat eu.

Hangiul a scuturat din cap.

— Nici măcar un cuvânt, mi-a spus el.

Dacă nu l-aş fi întâlnit, se putea crede că îmi imaginasem în vis acea revedere. Acum, nu-mi mai rămânea altceva de făcut decât să îmi pregătesc calul, să îmi strâng lucrurile şi să pornesc spre nord, unde mă aştepta un rege.

Bulgaria
— 710 d.Hr. —

✶✶

O săptămână mai târziu, după ce i-am delectat pe Khanbikeh şi pe cei paisprezece copii ai ei cu figurinele pe care le comandase Hanu, m-am întors la Varna, nu doar cu o desagă plină de monede de aur asupra mea, ci şi cu o soție.

Eu şi Katia ne întâlniserăm de numai două ori, după care m-am oferit să îmi dedic ei viața, însă de la prima discuție cu ea, între noi se născuse o legătură afectivă şi de încredere, de aceea ştia că ne puteam face fericiți unul pe celălalt. Se arătase sinceră privind viața ei de până atunci, brutală, din câte mi-a povestit, şi, cu toate că unii pretendenți la mâna ei ar fi considerat intolerabil trecutul ei, eu mi-am rezervat disprețul pentru bărbatul care îngăduise ca fiica lui să fie tratată în acel fel incalificabil.

Am trecut prin dreptul oraşului ei în drum spre casă şi am plecat împreună la adăpostul nopții, dar Katia s-a temut de ceea ce se putea întâmpla dacă a doua zi dimineață tatăl ei descoperea că ea dispăruse. Mi-a povestit cum încercase să fugă de acasă, iar spinarea ei încă purta cicatricele loviturilor de bici pe care pe primise. *Dacă mai pleci o dată,* spusese tatăl ei atunci, *te voi urmări şi-ți voi lua pielea de pe carne şi oase.*

Am mers călare încet spre Madara, ca să ne cunoaştem mai bine, iar în a doua zi i-am spus cum devenisem interesat de dăltuirea de imagini în piatră. La acea dată eram încă un copil, chinuit de cele mai aprinse visuri despre oraşe pe care nu le văzusem niciodată şi oamenii pe care nu îi cunoscusem, şi simțeam imboldul să surprind acele imagini înainte ca razele soarelui să le permită viziunilor nopții să se topească. Am sculptat în pereții colibei noastre din piatră, dar şi în colibele vecinilor noştri, iar când era încheiată, fiecare imagine mă făcea să mă simt ca şi cum aş fi invocat o amintire din cine ştie ce țară nedescoperită, care se afla în adâncul sufletului meu. I-am descris Katiei câteva dintre aceste sculpturi, iar ea a părut impresionată de pasiunea mea. Mi-a spus că nu era artistă, adăugând că nu avea talent nici de cusătoreasă, aşa că nu trebuia să cred că noua mea soție ar fi putut fi vreodată în stare să îmi cârpească hainele cu mare pricepere. I-am spus că nimic din toate astea nu avea importanță, pentru că putea alege maternitatea

şi să îşi consume energia întreținând un cămin pentru familia pe care aveam să o alcătuim curând. Mă aşteptam ca acea sugestie să o bucure, de aceea am fost puțin mirat când ea mi-a spus că spera să obțină mai mult de atât de la viață.

— Sigur că vreau să am copii într-o bună zi, a adăugat ea, simțindu-mi neliniştea. Dar şi alte lucruri sunt importante pentru mine.

— Ca de pildă? am întrebat-o.

— Încă nu ştiu sigur, mi-a răspuns ea. Până acum nu mi s-a oferit ocazia să visez, dar visurile mele nu ar putea fi la fel de vii ca ale tale? La urma urmelor, gătitul, dereticatul şi creşterea copiilor sunt îndatoriri pe care bărbatul şi femeia lui le pot face împreună.

M-am întors spre ea şi am privit-o, întrebându-mă dacă mă tachina cu o asemenea idee perversă, dar când am văzut cât de bine îşi reținea râsul, am zâmbit. Îmi plăcea ideea de a avea o soție cu simțul umorului.

— Astea sunt glume ciudate, am spus eu. Dacă nu sunt atent, o să-mi spui soție, iar eu o să-ți spun soțule!

— Nu e nevoie să mergem chiar atât de departe! a spus ea pe un ton serios. Dar trebuie să înțelegi că mi-am petrecut fiecare zi din viață până acum făcând doar ce mi-au cerut bărbații. Iar tatăl meu, fie-i numele blestemat în veci, m-a convins că m-am născut pe lume doar ca să le satisfac plăcerile. Datorită ție, acum mă simt eliberată de toate astea. Dar asta nu înseamnă că țin să schimb o formă de sclavie cu alta.

— Katia, nu te-am cumpărat, i-am spus eu imediat, ca să nu-mi înțeleagă greşit intențiile. Şi vreau să fii fericită. Dar când spui „liberă” – liberă să faci ceva, ce anume?

— Ceva, a spus ea, râzând în cele din urmă. Orice. Ceva care să dea un sens zilelor mele. Nu-ți face griji, a adăugat ea, încolăcindu-şi brațele în jurul meu, pentru că îşi dăduse seama că mă îngrijora dorința ei neaşteptată de a fi liberă. Îți voi fi o soție bună. Dar să nu te aştepți să găseşti un ghiveci delicios şi o pogace gustoasă când te întorci seara acasă. Cu toate astea, n-o să ai motive să te plângi. M-ai eliberat, dragul meu soț, şi voi avea grijă să nu regreți asta niciodată!

Am rămas tăcut şi surprins cât de profund gândea despre lume. Iar asta m-a şi bucurat, pentru că mereu mă simțisem atras de femeile cu o voință puternică. Sora mea, Albena, dovedise cândva un asemenea impuls în ființa ei, dar lăsase acele flăcări să se stingă după ce se căsătorise a doua oară, dând naştere la patru copii în tot atâția ani şi legându-se de un bărbat care

era nedemn de ea. Devenise cicălitoare, plângându-se de viața searbădă pe care o ducea. Cu toate astea, nu-mi ceruse să îi ucid soțul, ceea ce, într-un fel, era un progres.

— Vom fi fericiți, îți promit, a spus Katia, de astă dată pe un ton seducător, iar când mi-a şoptit numele la ureche, m-am excitat în aşa măsură, încât am făcut calul să se oprească, ca să ne putem odihni o vreme pe câmp.

★★★

Când am ajuns în sat, membrii familiei mele au întâmpinat-o cu căldură pe noua mea iubită, cu excepția Albenei, care s-a arătat suspicioasă şi ostilă. Nu m-a surprins să o găsesc acolo – prefera casa tatălui meu în dauna casei ei, unde Xanthe, soțul ei trupeş, îşi petrecea mai tot timpul mâncând, gândindu-se la următoarea masă sau amintindu-şi cu plăcere de cea dinainte. Xanthe fusese cândva soldat, ca şi Marin, şi tatăl meu îi impusese fiicei cele mari un alt soț la scurtă vreme după moartea suspectă a primului său ginere. Existaseră multe bănuieli privind rolul jucat de Albena în plecarea de pe această lume a soțului ei, iar tata o convinsese că pentru a-şi restabili onoarea, era înțelept să ia de soț un bărbat mult mai vârstnic decât ea. Xanthe era atât de gras, încât era cunoscut sub numele de Marele Hipopotam din Madara, şi noi am presupus că nu va trăi mai mult de câteva luni, după care sora mea va fi din nou liberă. Şi totuşi, anii s-au scurs, el a continuat să respire şi să mănânce şi era clar capabil să îşi îndeplinească îndatoririle matrimoniale, pentru că, spre disperarea surorii mele, copiii apăreau unul după altul.

Deşi fusesem plecat din Madara doar câteva săptămâni, mama m-a îmbrățişat ca pe un fiu pierdut demult şi până şi tata a sărit în picioare, surprinzându-mă cu expresia de fericire de pe față când m-a văzut din nou acasă. Am rămas totuşi şocat de înfățişarea lui, pentru că îmbătrânise mult în absența mea, fiind uscățiv, cu fața descărnată de boală. Din respect față de bărbatul care fusese cândva, am simțit îndemnul de a-mi întoarce privirea în altă parte. Era tulburător să văd că rămăsese doar o umbră a războinicului înfricoşător, dar ştiam că va dispreți orice vorbă de-a mea pornită din emoție, de aceea am tăcut, aplecându-mi doar capul pentru ca el să îşi aşeze palmele pe el în semn de rugă de recunoştință pentru că mă întorsesem teafăr acasă.

— Ai călătorit la întoarcere fără necazuri? m-a întrebat el.

— Trei bandiți au încercat să ne prade pe drum, i-am spus, sperând că va

fi impresionat de o asemenea cutezanță, dar calul meu a fost mai iute.

— Știam că te vei întoarce într-o bună zi, a spus el, şi l-au podidit lacrimile. Se spunea că ai plecat pentru totdeauna, dar eu mi-am dat seama. Ai venit să-ți iei rămas-bun.

— Crede că eşti Javis, a spus Albena, ridicându-se şi îndreptându-şi ochii spre tavan, în timp ce l-a îndrumat spre locul lui de lângă vatră. Frate, ai face bine să te dai drept el, pentru că nu mai are nicio importanță. Azi-dimineață era convins că sunt bătrâna Paravi, cea care bate untul în sat, deşi ea e de două ori mai bătrână decât mine şi are fața plină de negi. Şi ieri a confundat-o pe Floza cu o capră.

— Nu m-a confundat pe mine cu capra, a spus mama, întorcându-se şi părând iritată de acea acuzație. Chiar şi acum, după nenumărați ani de trădări, ea încă îşi apăra soțul de toate plângerile ce i se aduceau. A confundat capra cu mine. E o deosebire.

— Aceea era o capră, iar tu eşti tu, i-a răspuns Albena, ridicând ochii spre tavan. Şi el nu a putut face deosebirea. Nu e ca şi cum…?

— Tată, nu sunt Javis, am spus, trecând pe lângă sora mea, şi am îngenuncheat în fața lui. El a fost primul fiu al tău. Eu sunt al doilea.

— Ba nu, a spus el, părând supărat de reacția mea. Eşti prea puternic pentru a fi o creatură fără valoare. El a fugit de acasă demult, fie-i numele blestemat în veci! Nu, tu eşti Javis. Te-aş recunoaşte dintr-o mie.

Mama s-a uitat la mine cu o expresie care îmi sugera că ar fi fost mai omeneşte să îl lăsăm să îşi trăiască amăgirea.

— V-am adus o surpriză, am spus eu cu un aer solemn, ridicându-mă în picioare şi privind în urma mea, pregătit să îmi prezint soția, dar – lucru pe care l-am observat abia în acel moment – ea rămăsese afară, şovăind să intre dacă nu era invitată. Katia, am strigat, privind spre stradă şi făcându-i semn să se apropie. Vino! Trebuie să-ți cunoşti familia.

Ea a păşit înăuntru cu timiditate, având capul plecat, iar cei din încăpere au rămas muți de uimire. Până şi copiii Albenei au încetat să se ciorovăiască, pentru că au rămas cu ochii ațintiți la acea apariție magnifică.

— Cât am fost plecat, am spus, întorcându-mă spre ei, am avut marele noroc să mă îndrăgostesc. Eu şi Katia ne-am căsătorit în drumul de întoarcere de la Varna.

Părinții şi sora mea s-au uitat uimiți la mine, fără să spună nimic la început, dar apoi pe fața mamei a apărut o expresie de bucurie. S-a apropiat de noua ei fiică şi a îmbrățişat-o, copleşind-o cu sărutări. Mişcată de o

asemenea demonstrație neașteptată de efuziune, Katia a început să plângă și până și Marin a părut încântat că adusesem acasă o astfel de comoară.

— Dacă aș fi fost mai tânăr, a spus el, făcându-i semn să se apropie de el și bătându-se cu palma peste poala lui, invitație pe care ea a refuzat-o, în noaptea asta nu ai urca în patul fiului meu.

— Tată! am strigat eu, însă Katia s-a întors spre mine și mi-a zâmbit vag, dându-mi astfel de înțeles că nu se simțea insultată.

În cursul călătoriei, îi explicasem că în ultima vreme mintea tatălui meu era grav tulburată și că nu trebuia să fie surprinsă dacă el va face remarci nepotrivite. Adevărul era că ea se obișnuise cu jigniri mult mai rele.

— Ești o frumusețe de fată, a spus Floza, zâmbindu-i și cuprinzându-i fața între palme. Fiul meu a avut mare noroc să te găsească.

— Amândoi suntem norocoși, i-a răspuns ea. A fost foarte bun cu mine. Ai crescut un bărbat foarte onorabil.

— Nu vă cunoașteți de multă vreme, a spus Albena, făcând un pas în față și măsurând-o din cap până în picioare pe noua ei soră ca și cum ar fi examinat o rochie pe care se gândea să o cumpere. Ai rămas grea? De aceea v-ați căsătorit atât de repede?

— Nu, a spus Katia, clătinând din cap. Încă nu.

Apoi mi-a aruncat o privire șireată, pentru că, deși probabil nu rămăsese însărcinată când plecaserăm de la Varna, era întru totul posibil ca acum să fie.

— Cum poți pune o asemenea întrebare?! a spus mama, plesnind-o ușor peste braț pe Albena.

— Mi se pare straniu că s-au căsătorit atât de repede, atâta tot, dacă țin seama cât a jelit după fata cu care a fost căsătorit doar câteva ore. Am crezut că aceea era cea mai mare dragoste a tuturor timpurilor!

— Albena, suntem fericiți, i-am spus eu. O voi păstra mereu în amintire pe prima mea soție, dar acum a venit vremea să las deoparte toată suferința și să mă bucur din nou de iubire. Asta ar fi vrut și ea pentru mine, așa cum eu i-aș fi dorit același lucru dacă…

— Unde v-ați cunoscut? m-a întrebat Albena, întrerupându-mă și adresându-i întrebarea către Katia.

— La o jumătate de zi de mers spre sud, către Varna, i-a răspuns ea.

— Și ce făceai acolo? Ca să-ți câștigi existența, mai precis? Cine sunt părinții tăi?

Katia a șovăit. Convenisem cum să răspundă la asemenea întrebări, dar,

cu toate astea, era prima oară când se vedea silită să mintă şi am simţit că asta, împreună cu gătitul, dereticatul şi alte treburi casnice, era o altă aptitudine care nu o caracteriza.

— Am lucrat în piaţă, a spus ea. Vindeam ace.

— Ai mâinile foarte delicate pentru cineva care a vândut ace, a spus Albena, întinzând o mână şi prinzând-o atât de strâns de un braţ, încât Katia a scos un ţipăt de uimire. N-ai nici măcar un semn. Majoritatea cusătoreselor au mâinile ca lutul crăpat.

— A purtat întotdeauna mănuşi, am spus eu, păşind între ele şi aruncându-i Albenei o privire încărcată de reproş.

Se arătase întotdeauna posesivă faţă de mine, dar acum nu voiam ca ea să creeze discordie.

— Mănuşi, a spus Albena zâmbind. Foarte frumos din partea ei!

★★★

O lună mai târziu, după ce ne obişnuiserăm cu viaţa din Madara, mă aflam în afara zidurilor oraşului, ca să examinez nişte blocuri din piatră. Hanul Terval se arătase atât de încântat de imaginile pe care le dăltuisem în palatul lui, încât îmi încredinţase o comandă ca să fac mai multe sculpturi acolo, în satul meu, şi plănuiam ceva minunat, o imagine care îmi apăruse de multe ori în vise, înfăţişând un călăreţ care străpunge un leu cu sulița, în vreme ce un câine alerga în urma lui, urmărind fiara. Speram să creez cea mai complicată lucrare a mea, iar hanul promisese să îmi umple din nou cuferele cu aur dacă puteam reuşi asta în termen de şase luni, la vreme pentru aniversarea urcării lui pe tron.

Am fost distras din gânduri de un zgomot, de aceea m-am răsucit pe călcâie, şi am rămas surprins să-l văd pe tatăl meu stând în spatele meu, pentru că el nu mai ieşea din casă.

— M-ai speriat, am spus eu, apropiindu-mă de el. De cât timp eşti aici?

— Nu de multă vreme, a spus el. Te-am urmărit, dar tu nu ai făcut nimic, doar ai privit spre pereţi, ca şi cum te-ai fi aşteptat ca ei să-ţi vorbească.

— Exact asta făceam, i-am răspuns. Dacă stau aici îndeajuns de mult, piatra îmi va spune ce vrea de la mine.

— Dar de faci asta? a întrebat el. La ce slujeşte?

— Eternităţii. Aşa cred, i-am răspuns, ridicând din umeri. Dacă reuşesc să creez ceva frumos, atunci oamenii care trec prin oraşul nostru în viitor şi văd ce mărturie am lăsat în urmă s-ar putea să se simtă vegheaţi de o fantomă din trecut. Nu toţi sperăm să obţinem o formă sau alta de nemurire?

Chiar dacă nu vom continua să trăim o veşnicie, mai sunt şi alte căi de a rămâne în viață.

Marin s-a aşezat greoi pe un bloc de piatră şi a suspinat, după care şi-a şters transpirația de pe față cu dosul mâinii.

— Am tânjit mereu după un fiu care să nu fie ca tine, a spus el încet, iar acum nu am mai simțit furie în glasul lui, nici reproş, ci doar tristețe.

M-am aşezat față în față cu el şi l-am privit direct în ochi în timp ce mi se adresa.

— Am vrut ca tu să devii un mare războinic. Ca să duci cu onoare numele familiei mai departe. Cu toate astea, tu iei dălți ca să faci imagini pe pereți, ca un copil. Când erai mic, te purtai altfel. Te dovedeai rău, luându-te la bătaie cu alți copii şi câştigând întotdeauna. Ce s-a întâmplat, fiule? Nu te mai recunosc.

— Nu, tată, am spus eu, întinzând o mână ca să îl ating pe un braț, unde muşchii cândva tari slăbiseră, aproape dispărând sub piele. Te înşeli. Nu eu eram acela. Vorbeşti despre Javis.

— Javis, a spus el, şi ceva s-a schimbat din nou în mintea lui când s-a uitat la mine. Ce crezi, o să se mai întoarcă vreodată acasă?

— Vă veți revedea cândva în viitor, am spus eu, prinzându-l de o mână. Probabil că nu în viața asta, dar sigur în cea viitoare.

— Tu crezi în asemenea fantasme? m-a întrebat el, după care mi-a întors spatele. În acele clipe, apăruse ceva din tânărul Marin. În acel zâmbet, am zărit fantoma tinereții lui. Am luptat cu patru bărbați ca să câştig mâna mamei tale, a spus el după o pauză lungă. Ştiai asta?

— Da, i-am răspuns, pentru că asta era o poveste pe care o spusese în repetate rânduri.

— Am tăiat capetele a două gărzi imediat, după care am înfipt sabia în inima celei de-a treia. Am vrut să o cruț pe cea de-a patra, care era doar un băiat. Era tânăr şi înspăimântat şi nu îşi dorise un asemenea necaz, dar nu mi s-a dat de ales. Şi astfel, şi-a pierdut şi el capul. Dar recompensa a fost bună, pentru că mama ta a fost a mea până la căderea întunericului.

— În Ohrid, am spus, pentru că acela era oraşul în care se cunoscuseră mama şi tata.

— Ba nu, a spus el, privind spre nisipul de sub picioare. Nu în Ohrid. În Cappadocia.

— Tată, Cappadocia e în Imperiul Otoman, i-am spus. N-ai ajuns niciodată atât de departe.

Trecându-şi o palmă peste faţa mea, a zâmbit, apoi a clătinat din cap, ca şi cum eu aş fi fost cel care se înşela.

— Am fost în Cappadocia, a insistat el. Am călătorit mai departe decât crezi tu. Mai departe decât tine, fiule! S-ar putea ca acum să îmi închei călătoriile, dar pe tine te aşteaptă mult mai multe. Nu te surprind niciodată amintirile? Nu ţi se întâmplă să visezi despre trecut şi viitor, şi apoi să le recunoşti pe amândouă la fel de limpede? S-a aplecat în faţă şi m-a prins de încheietura unei mâini, o sugestie a puterii lui care cândva mă intimida, revenită în acel moment în care m-a strâns dureros. Umbra îţi cade atât în spate, cât şi în faţă când stai între doi pretendenţi, având o mască pe faţă.

Am simţit un fior gonindu-mi pe şira spinării, ceva nepământean, care m-a mişcat profund. Deruta lui era prea tulburătoare pentru mine, de aceea m-am ridicat şi m-am întors spre un perete cu sculele în mâini, scobind o bucată de piatră ce stătea gata să se desprindă de pe suprafaţă. Ţinând-o într-o mână, mi-am folosit dalta şi ciocanul ca să realizez un portret brut al feţei lui Marin pe piatră şi, când am terminat, am suflat praful de pe ea şi am ridicat-o spre lumină. Nu era cea mai bună lucrare a mea, dar arăta a portret.

— Uite, tată! am spus, apropiindu-mă de el. Acum, stătea aplecat în faţă, ca şi cum ar fi adormit. Asta nu arată mai bine decât o bătălie? Piatra asta va dura o veşnicie. Va rămâne aici cu mult după ce noi vom deveni ţărână.

Am întins mica sculptură spre el, rostindu-i numele de mai multe ori, cu toate că lacrimile mi se scurgeau pe obraji. În cele din urmă, am lăsat piatra să cadă pe podea şi mi-am strâns uneltele, după care i-am aşezat trupul neînsufleţit pe spinarea calului, pe care l-am condus încet spre sat, unde curând am început ritualurile de îngropăciune.

Mexic
— 752 d.Hr. —

✶✶

Funeraliile s-au desfăşurat înainte de apusul soarelui şi, după aceea, în timp ce spiritul mamei mele călătorea spre locul necunoscut, am trăit un sentiment profund de melancolie ştiind că nu îi voi revedea vreodată pe ea şi pe tatăl meu, care murise cu doar câteva luni înaintea ei. Trupurile lor se aflau acum în acelaşi pământ, certurile dintre ei încetaseră în cele din urmă, iar osemintele lor se amestecau în timp ce, în comuniunea cu solul şi cu viermii, începeau să se transforme în noi forme de viaţă. În timp ce giulgiul mamei mele a dispărut sub un strat de argilă şi noroi, sora mea, Adria, a atras atenţia asupra ei printr-un ţipăt înfricoşător, căzând în genunchi, smulgându-şi straiele şi părul, socotind că astfel toţi cei care o înconjurau vor crede că era neîndoielnic în culmea suferinţei. Soţul ei nu se afla acolo ca să o consoleze. Slăbise atât de mult în ultimele luni, încât oricine era înspăimântat văzând că oasele aproape că îi ieşeau prin piele. Era ca şi cum scheletul lui încerca să treacă prin acel înveliş translucid din piele. De aceea, a căzut în sarcina Kalishei, soţia mea, să o tragă în picioare şi să îi spună vorbe de consolare. Am considerat asta drept o purtare demnă de dispreţ din partea Adriei, deoarece ea fusese mereu o sursă de neînţelegeri între părinţii noştri. De altfel, ea se făcea răspunzătoare şi pentru cearta care o făcuse pe mama să îşi piardă cumpătul într-atât încât leşinase şi se prăbuşise. Se lovise destul de tare la cap încât rămăsese la pat, ameţită şi vorbind incoerent, după care ne părăsise în toiul nopţii. A fost un sfârşit solitar al unei vieţi trăite cu multă bunătate şi iubire. Cearta pornise din cauza unei bârfe din piaţă, care sugera că Adria se purta indecent faţă de un băiat atrăgător care abia se apropia de vârsta bărbăţiei, acesta fiind nepotul unuia dintre prietenii regretatului meu tată. Adria nu a negat acuzaţia. De fapt, a părut să fie mândră de faptul că îl sedusese pe flăcău.

Cu toate că manifestam o fidelitate firească faţă de sora mea, eram dezamăgit de purtarea ei, iar asta în primul rând pentru că se purtase duşmănos cu soţia mea încă din momentul în care o adusesem la Teotihuacan, tratând-o ca pe o persoană în care nimeni nu se putea încrede şi făcând tot ce putea pentru a o jigni. La început, răutatea ei fusese subtilă

– de exemplu, folosea numele primei mele soții când îmi vorbea despre ea, ori lăsa un loc gol la masă când gătea pentru toată familia – însă, cu timpul, a devenit evident că aceste mici acte de tiranie aveau rolul de a jigni. Adria se dovedea posesivă, lucru care mă tulburase mereu, iar noi împărtăşeam secrete atât de întunecate, încât începusem să simt că ar fi fost mai bine ca între noi să existe o distanțare mai pronunțată.

— De ce mă urăşte atât de mult? m-a întrebat Kalisha într-o seară, când mergeam pe Şoseaua Morților, în vreme ce ne îndreptam spre Piramida Soarelui.

Construcția avea o vechime de secole şi îmi plăcea să îmi imaginez strămoşii târând blocuri de piatră spre ea sub supravegherea lui Cerro Gordo, încredințați că strămoşii lor se vor bucura de roadele trudei lor până la sfârşitul timpului. Modelele de pe fațada rocii înfățişau pantere, şerpi, elefanți, dar şi animale care îmi erau necunoscute, iar de fiecare dată când îmi lipeam strâns palma de piatră simțeam că extrăgeam esența generațiilor demult dispărute.

Cândva, când am urcat până în vârful ei, rămăsesem singur să privesc peste panorama oraşului, dar arşița cumplită, combinată cu stomacul golit, trebuie să îmi fi jucat o festă, deoarece am trăit o serie de viziuni ciudate. Imaginile care îmi treceau prin minte păreau atât de reale, încât soarele a răsărit şi a apus de două ori până când vederea a început să mi se limpezească. În acest timp, am simțit spiritul Bufniței Aruncătoare de Sulițe pogorându-se asupra mea, iar după aceea, ori de câte ori simțeam că aveam nevoie de inspirație, mă duceam acolo, sperând că voi avea o nouă revelație, dar, spre dezamăgirea mea, fenomenul nu s-a mai repetat.

— Ce-am făcut ca să fiu insultată?

— Nu e vorba de tine, am spus eu, ridicând mâinile noastre împreunate şi sărutându-i degetele cu tandrețe. Un băiețel care trecea pe lângă noi a chicotit văzând demonstrația noastră de afecțiune, iar când am bătut cu piciorul în lutul crăpat de sub talpa mea, s-a speriat şi a fugind țipând. A avut o trăsătură rea în caracter din copilărie. A făcut nişte lucruri despre care…

— Ce anume?

Am şovăit. Nu doream să păstrez secrete față de soția mea, dar hotărâsem să nu îi dezvălui unele dintre cele mai urâte momente din viața mea.

— Este iritabilă, i-am răspuns. Şi nu îi place să fie provocată. În cazul

tău, cred că este vorba de faptul că întotdeauna a fost invidioasă față de orice femeie pe care am iubit-o mai mult decât pe ea.

— A fost la fel de răutăcioasă şi față de Laria? m-a întrebat ea.

— Nu, am spus eu, clătinând din cap. Cu toate acestea, cum ea a trăit doar câteva ore după nunta noastră, Adria nu a avut prilejul să se vâre între noi. Însă este mai bine să nu ne mai gândim la asemenea lucruri. Iubita mea, nu-ți poate face niciun rău! Nimeni nu va reuşi asta atâta vreme cât mai pot respira!

Kalisha nu a părut convinsă. Fiind o femeie blândă, detesta conflictele şi suferea când era ținta animozităților, mai ales că se străduise atât de mult să câştige afecțiunea familiei mele. Desigur, marele triumf al Adriei față de soția mea era că acum devenise mama a şase copii, în vreme ce eu şi Kalisha încă nu aduseserăm niciun copil pe lume. Existaseră momente de speranță când pântecul începuse să i se umfle, dar de fiecare dată se trezise noaptea sângerând, iar copilul se stingea sub ochii noştri înainte de a avea şansa de a vedea lumina zorilor.

— Frate, cred că eşti fericit cu alegerea pe care ai făcut-o, a remarcat ea în cursul ultimei vizite pe care a făcut-o la casa noastră, iar eu m-am întors cu precauție spre ea, convins fiind că urma să primesc o nouă insultă din partea ei.

— Da, sunt, am confirmat eu, făcând toate eforturile ca să mă fac auzit peste hărmălaia stârnită de nepoții şi nepoatele mele, care, prin lipsa de maniere, se purtau ca nişte mici animale. Există vreun motiv pentru care sugerezi asta acum?

— Pentru că viața trebuie să fie mult mai liniştită când nu eşti înconjurat de copii care țipă, mi-a răspuns ea, făcând un semn spre copiii ei zgomotoşi. La urma urmelor, un câmp sterp îți oferă o oarecare seninătate.

Şocată de brutalitatea acelor remarci, Kalisha s-a uitat la ea, după care a ieşit afară, pierdută în propriile gânduri. Deşi la început nu prea dorise să devină mamă, acum tânjea după asta, iar dezamăgirile ei lunare deveniseră o sursă de mare tristețe.

— Chiar era nevoie să spui asta? am întrebat-o, ridicându-mă să îmi urmez soția. De ce trebuie să fii atât de crudă?

Adria s-a mulțumit să ridice din umeri.

— Să fiu sinceră? a zis ea. Mă ajută să-mi petrec timpul, frate! Trebuie să găsesc plăcere acolo unde pot.

★★★

Pentru că în adâncul sufletului nu simțeam nicio înclinație spre război, probabil părea destul de ciudat că făceam săbii încă de când eram copil. Simțeam o mare satisfacție alegând o bucată potrivită de metal, încălzind-o până la temperatura necesară în inima fierbinte a unei forje, iar apoi folosind ciocane pentru a crea o lamă netedă şi lucioasă. Modelul mânerului era deosebit de important pentru mine, la fel ca şi găsirea unei pietre prețioase atrăgătoare pentru măciulie, şi semnam fiecare creație cu simbolul unei piramide pe gardă, un autograf care să spună că sabia era făcută de mine. Priceperea mea de meşteşugar era bine-cunoscută şi, deşi eram mulțumit să produc săbii pentru cei care îşi puteau permite să plătească atât cât ceream, eram cel mai fericit când mi se cerea să creez o sabie complicată pentru câte un soldat bogat care voia ca arma lui aducătoare de moarte să fie admirată de victime, chiar în momentul în care el le reteza capetele.

În timp ce lucram o asemenea piesă pentru o căpetenie locală, o foiță având un smarald în formă de stea în centru, vărul meu Hagi a intrat în atelierul meu sprijinindu-se în cârje, urmat de un băiat pe nume Perro. Orice sabie care purta semnul piramidei trebuia să fie de cea mai bună calitate şi, din păcate, Perro nu se dovedise demn de sarcinile pe care i le dădeam, de aceea, în urmă cu câteva zile, fusesem silit să îi spun că nu mai voiam să lucreze pentru mine. Se înfuriase la primirea veştii, deşi nu la fel de rău ca Hagi, care mă evitase de atunci încoace. De aceea, când i-am văzut sosind împreună, am simțit un fior de spaimă.

Lăsându-mi deoparte sculele, m-am îndepărtat de forjă şi i-am salutat politicos.

— Eşti ocupat, vere? m-a întrebat Hagi, privind în jur la numeroasele lame, mânere şi teci care erau aşezate pe mese în diferite stadii de pregătire.

— Ca întotdeauna, i-am răspuns.

— E prea mult de lucru pentru un singur om, aşa-i?

Am zâmbit. Nu îi trebuise mult timp ca să treacă direct la subiect.

— Hagi, am zis, ştiu că eşti supărat că nu am putut să îl păstrez pe Perro în slujba mea, dar…

— Sunt îngrijorat pentru tine, atâta tot, a spus el, aşezându-se pe podea şi proptindu-şi cârjele de perete. Ai prea multe comenzi şi eşti silit să-ți petreci mai tot timpul aici. Sunt convins că soția îți simte lipsa.

— Soția mea e mulțumită, am spus cu o notă de prevedere în glas. Îi înțelegeam dorința ca prietenul lui să îşi recapete slujba, dar nu mi-a plăcut

că el invocase numele Kalishei. Cu toate acestea, recunoscând că îi provocasem unele greutăți lui Perro, m-am apropiat de cutia din oțel încastrată în zid, pentru deschiderea căreia doar eu aveam cheia. Deschizând-o, am scos câteva monede şi i le-am întins. Ştiu că nu e mult, am spus, dar banii ăştia îți vor ajunge până îți găseşti altă slujbă. Eşti un lucrător priceput, prietene, şi cu timpul, probabil că…

— Dacă e priceput, de ce-l goneşti? m-a întrebat Hagi, ridicând glasul la mine.

— Pentru că nu e suficient de bun, am spus. Pentru mine. E foarte simplu.

— Ştiu că mă pot perfecționa, a spus Perro, vorbind acum pentru prima oară. Dacă o să ai răbdare cu mine, am convingerea că odată cu trecerea timpului…

— Îmi pare rău, am spus eu, clătinând din cap. Nu am timp să fiu dascălul nimănui. Munca mă ține ocupat îndeajuns de mult ca să mai adaug la îndatoririle mele şi pe cea de instructor.

— Vere, a spus Hagi, apoi s-a ridicat, s-a apropiat şchiopătând şi m-a prins de o mână. Perro mi-a spus că dacă nu mai poate lucra aici, nu va avea de ales şi va trebui să se întoarcă la Tapachula.

— Ei bine, n-are decât! am spus eu, fără să înțeleg de ce îşi închipuia că asta ar avea vreun efect asupra mea.

La urma urmelor, abia îl cunoscusem pe băiat, nu eram răspunzător pentru soarta lui, iar dacă trebuia să se întoarcă la familia lui din sudul țării, însemna că aveam să îl uit înainte ca ai lui să îi salute revenirea.

— Dar satul lui e la trei săptămâni de mers călare! a continuat Hagi, ridicând din nou glasul, de astă dată de frustrare. Dacă pleacă, n-o să se mai întoarcă!

L-am privit fix, simțindu-mă tot mai iritat. M-am întors spre Perro şi l-am rugat să mă lase singur cu Hagi câteva minute, iar el a dat din cap şi a ieşit din atelier. După ce a plecat, am închis uşa şi am revenit lângă vărul meu.

— Ce înseamnă toate astea? l-am întrebat. Ştiu că ții la băiatul ăsta, dar…

— Țin tare mult la el, a spus. Ținem mult unul la celălalt.

— Doar nu vrei să spui că încă ai relații intime cu el.

— Vere, îl iubesc! a spus Hagi. Trebuie să rămână aici! Tapachula nu e locul potrivit pentru un infirm ca mine. Familia lui n-o să mă accepte.

Am rămas pe gânduri câteva momente, dar ştiam că nu mă puteam răzgândi.

— Îmi pare rău! am spus. Nu vreau să te jignesc, şi ţin să ştii asta, dar te porţi ca un neghiob.

— Neghiob? a repetat el părând scandalizat.

— Da, ca un neghiob. Găseşte-ţi o soţie, Hagi! Ştiu că-ţi închipui că nicio femeie nu te doreşte din cauza picioarelor diforme, dar…

— N-are nimic de a face cu asta! a insistat el. Nu vreau o soţie, nu înţelegi? Îl vreau pe Perro! Doar pe el!

— Şi eu vreau să mă întorc la lucru, am spus oftând, şi, simţindu-mă extenuat, mi-am trecut o mână peste faţă. Aşadar, dacă nu mai ai altceva de spus…

— Vere, nu ţi-am cerut niciodată nimic, a spus el, venind atât de aproape de mine, încât expresia de hotărâre de pe faţa lui m-a speriat puţin. Am fost prietenul şi aliatul tău din ziua când mama mea, fie-i numele amintit în veci cu slavă, m-a adus în casa ta. Dar acum îţi cer asta! Lasă-l pe Perro să lucreze pentru tine! Te rog! Învaţă-l! Îngăduie-i să rămână în sat! Te implor, vere! Fă asta pentru mine şi n-o să-ţi mai cer nimic altceva atât cât voi trăi!

I-am întors spatele, întrebându-mă dacă exista vreo cale ca să îi ofer ceea ce îşi dorea. Expresia de disperare de pe faţa lui era de ajuns ca să mă îndemne să mă răzgândesc, dar, în cele din urmă, mi-am dat seama că trebuia să pun temeinicia meseriei mele înaintea oricăror loialităţi personale, de aceea, cu regret, am clătinat din cap.

— Îmi pare rău, i-am spus. Dacă aş putea, aş face multe lucruri pentru tine. Dar îmi ceri prea mult, prietene. În chestiunea asta nu te pot ajuta.

A închis ochii, a respirat apăsat pe nas şi, preţ de aproape un minut, a rămas nemişcat de parcă ar fi fost o stană de piatră. Când a deschis ochii, s-a uitat la mine cu o expresie pe care n-o mai văzusem la el, una de dispreţ amestecat cu dorinţa de a-mi provoca o suferinţă. Acea răceală m-a tulburat, şi am sperat că ar putea spune ceva ca să ierte refuzul meu, însă el şi-a luat cârjele şi a ieşit încet din atelier.

Egipt
— 767 d.Hr. —

✶✶

Privind retrospectiv, mă întreb dacă nu cumva am fost egoist punând poziția mea de artist mai presus de o prietenie care dura încă din copilărie. Însă cum îmi petrecusem toată viața pe malurile Canalului Faraonilor, pictând imagini pe copastiile corăbiilor care transportau bunuri între orașele dintre Nil și Marea Roșie, nu voiam ca statutul să îmi fie uzurpat de vreunul dintre concurenți. Acordam aceeași grijă și alegerii comenzilor, preferând ideile mai complicate și extravagante, și îmi făcea plăcere să știu că rutele comerțului cu mătase erau populate de zeci de corăbii însuflețite de arta mea.

De aceea, când califul Al-Mansur, fie-i numele amintit veșnic în slavă, a anunțat că va închide acea trecere drept pedeapsă față de statele rebele din sud, m-am îngrijorat că afacerea mea nu va mai merge ca înainte. Khepri, soția mea, optimistă din fire, a făcut toate eforturile ca să mă asigure că vom supraviețui cu ceea ce economisiserăm până când califul, recunoscut pentru nestatornicia lui, își va schimba hotărârea, dar mi-am dat seama că și ea era îngrijorată, mai ales că familia noastră, formată din două persoane, se mărise la trei, pentru că fiul nostru, Eshaq, avea deja un an la acea vreme.

Acest lucru apărea ca o încordare suplimentară asupra unei vieți care suferea deja sub povara unor necazuri nechemate. Iubitul meu văr Hager, cu care abia dacă schimbasem un cuvânt urât în două decenii, se înstrăinase de mine. Chiar și după ce am devenit tată, nu a venit să mă felicite sau să aducă un cadou pentru copil, cu toate că știa că eu și Khepri așteptaserăm îndelung să fim binecuvântați în acest fel. Și, ca și cum o discordie în familie nu ar fi fost de ajuns, sora mea Abra, cu toate insultele și nemulțumirile, fără a mai vorbi de credința ei încăpățânată că eu i le puteam rezolva, devenise insistentă până la sufocare, astfel că eram îngrozit când o vedeam venind spre mine, cu fața învinețită de furie și de jigniri de care numai ea avea știință.

— Ne-am putea muta mai la nord, am sugerat eu într-o seară, când discutam cu Khepri despre economiile făcute, care începeau să se diminueze, deoarece contractele mele se răreau. Spre Alexandria, ce părere

ai?

S-a uitat surprinsă la mine.

— Credeam că nu vrei să-ți părăseşti oraşul natal, a spus ea.

— N-aş vrea, i-am răspuns. Dar dacă nu pot lucra, nu avem ce mânca. Şi l-am mai părăsit o dată, ții minte? Când te-am cunoscut. De aceea, nu mă tem de ceea ce îmi poate rezerva lumea.

— Şi familia ta? a întrebat ea. Mi-e greu să-mi închipui că vei putea trăi fără ea.

Am ridicat din umeri. La urma urmelor, părinții mei muriseră, eu şi Hager nu ne mai vorbeam, iar Abra era un izvor nesfârşit de suferință. Probabil că îmi va prii să o iau de la capăt altundeva.

— Singurii oameni de care am nevoie sunteți tu şi Eshaq, i-am spus. Ce părere ai? Dacă vrem, nimic nu ne poate opri să plecăm.

A rămas o clipă pe gânduri, după care a dat aprobator din cap.

— Ar putea fi o mare aventură, a spus ea, iar când a zâmbit, fața i s-a luminat. De ce nu?

★★★

Desigur, când i-am spus despre planul nostru de a părăsi Ismailia, Abra s-a înfuriat.

— Din vina ei, nu? a spus ea, scuipând cuvintele de parcă ar fi fost semințe de rodie. Ea te pune să faci asta! Ăsta i-a fost planul încă de la început.

— Să înțeleg că te referi la Khepri? am întrebat-o, sătul de scenele ei de gelozie.

— Păi, la cine altcineva? Face tot ce vrea din tine, frate! Nu va fi fericită decât după ce te smulge departe de oricine şi de orice ai cunoscut!

— Abra, canalul s-a închis! am strigat eu, aruncându-mi brațele în aer de frustrare. Spune-mi şi mie cum să-mi câştig traiul pictând copastii de corăbii dacă nu mai e niciuna? Explică-mi asta şi o să mă mai gândesc!

A clătinat violent din cap, deoarece la acea şaradă nu exista răspuns, bineînțeles. Aşezându-se la masă, şi-a cuprins capul între palme şi s-a pornit pe plâns. În camera alăturată, soțul ei cânta pentru sine. Cel mai înalt bărbat din Ismailia, care prin statura lui aproape că sfida orice închipuire, era un cântăreț priceput aşa cum eu eram un luptător.

— Nu se poate să mă laşi singură cu el, a spus ea, coborând glasul. Te rog, frățioare, nu mai suport să stau cu el, iar noaptea, când mă atinge…

A început să tremure şi şi-a cuprins trupul cu brațele. Nu mă interesa

nicidecum să aflu amănunte despre viața lor conjugală şi nici să îmi închipui cum un bărbat atât de neobişnuit de înalt reuşea să se împreuneze cu o femeie extrem de scundă.

— Surioară, am spus, întorcându-mă într-o parte şi punându-mi palmele peste urechi, te rog, încetează, te implor!

— Aş putea veni cu tine, a sugerat ea, iar eu m-am răsucit spre ea şi m-am încruntat.

— Să vii cu mine, unde?

— La Alexandria.

— Şi ce-o să se întâmple cu soțul tău?

— Cui îi pasă? Poate rămâne aici. În afară de dispreț, nu am niciun sentiment față de el. Trebuia să moară de mult, mai ții minte? Nu m-aş fi căsătorit cu el dacă aş fi crezut că va trăi atât de mult.

— Şi copiii? Vrei să-i abandonezi şi pe ei?

— Sunt nişte monştri, de la mic la mare, a spus ea, făcând un semn de lehamite. Nu fac decât să tragă de mine. N-am niciodată un moment doar pentru mine. Nu, copiii vor rămâne cu Xart, fiindcă el pare să țină la ei. Cel mai mare poate să-i poarte de grijă următorului, şi tot aşa.

— Cei mai mici abia au învățat să meargă!

A rămas pe gânduri.

— Cred că vor trebui să-şi poarte singuri de grijă, a spus ea, ridicând din umeri. Asta îi va întări. Probabil că într-o bună zi îmi vor fi recunoscători pentru asta.

Am clătinat din cap. Câteodată, profunzimea cruzimii ei mă uimea.

— Nu, am spus eu. Sub nicio formă! Nu se poate aşa ceva!

— De ce nu? m-a întrebat ea, îngenunchind pe podea şi prinzându-mi mâinile între ale ei. Frate, în trecut nu ne-am purtat de grijă unul altuia? Frate, m-ai apărat cândva, mai ții minte? De fapt, de două ori.

Am închis ochii şi mi-am smuls mâinile dintre ale ei.

— Trebuie să mă salvezi din nou, a urmat ea, cu glas şi mai scăzut, încă o dată, şi nu-ți voi mai cere nimic pentru restul zilelor pe care le mai am de trăit. Ia-mă cu tine la Alexandria! După ce ajung acolo, îți voi da pace, promit! Încă sunt o femeie atrăgătoare, aşa spun oamenii. Poate îmi găsesc alt soț…

— Nu! am spus apăsat, ridicând o mână în aer.

— De ce nu?

— Pentru că nu e treaba mea să despart un soț de soție. Fără a mai vorbi

de faptul că laşi nişte copii fără mamă.

— Ei bine, ce-ar fi dacă Xart ar suferi un accident? m-a întrebat ea, devenind ceva mai agitată. Atunci mă iei cu tine? Iar dacă iau un copil sau doi, asta îți va liniști conștiința? Care dintre ei îți plac cel mai mult? Alege doi dintre ei şi îi iau cu mine. Oricare, în afară de sugar. Miorlăie tot timpul.

— Încetează! am strigat, sărind în picioare. Indiferent ce planuri îți trec prin minte, fă-le uitate! pentru că eu nu vreau să mă amestec în viața ta. Eu, Khepri şi Eshaq vom pleca peste vreo săptămână, doar noi trei, iar tu vei rămâne aici, aşa că împacă-te cu gândul ăsta! Nu vreau să mai discut pe acest subiect!

Expresia de pe fața ei s-a schimbat din nou, de această dată de la rugă la dezgust.

— Eshaq! a spus ea, dându-şi ochii peste cap şi apoi uitându-se la mine de parcă aş fi fost un nătâng. Nici măcar nu ştii dacă băiatul este al tău! Am auzit poveşti, frate! Ştiu că te porți ca şi cum Khepri ar fi o sfântă între femei, dar ea are un trecut. Şi încă unul scandalos.

— Despre ce vorbeşti? am întrebat-o, devenind din ce în ce mai furios. Unde-ai auzit asemenea lucruri?

— Vai, bârfele se răspândesc la fel de uşor ca molimele, doar ştii asta! Din câte am auzit, angelica ta soție a fost cândva foarte apreciată de bărbații din Wadi Rum. Acei călători solitari, care căutau un trup dispus să-i ajute să-şi descarce patimile. Şi le-a oferit servicii bune, nu-i aşa? Nu te acuz că ai adus-o cu tine la Ismailia. Pesemne că ştie trucuri pe care femeile cinstite nu le cunosc.

Am strâns din pumni şi a trebuit să fac un efort de voință ca să nu o lovesc.

— Poate şi-a continuat obiceiurile aici, nu? a spus ea. Nu te-ai gândit niciodată la asta? Îi place diversitatea, fratele meu? La urma urmelor, Eshaq nu prea seamănă cu tine şi…

— Tocmai tu, dintre toate femeile din acest oraş, îmi socoteşti soția o târfă, am spus eu, îndreptându-mă repede spre uşă, înainte de a-mi pierde controlul asupra emoțiilor. Când până şi câinii străzii ştiu câți băieți ai sedus…

— Cineva trebuie să îi învețe şi pe ei cu plăcerile cărnii, a spus ea fără nicio undă de căință în glas. Şi, spre deosebire de Khepri, eu nu le iau bani pentru a-şi satisface plăcerile. Ce dau eu e gratis.

Nu am putut găsi cuvintele potrivite pentru a-mi exprima dezgustul, dar,

indiferent cât de furios eram pe Abra, am simțit şi o anumită îngrijorare. Ea nu fusese niciodată persoana care să accepte înfrângerea cu seninătate. Mi-am dat seama că nu mă voi simți în siguranță decât după ce eu, soția şi fiul meu vom vedea palatele din Alexandria.

★★★

O săptămână mai târziu, ultima pe care o petreceam în Ismailia, m-am dus la atelierul meu pentru a strânge ultimele pensule şi vopseluri, dar şi pentru a-mi lua rămas-bun de la prietenii pe care mi-i făcusem în port de-a lungul anilor. Mulți dintre ei lucraseră cot la cot cu tatăl meu şi, cum crescusem în tovărăşia lor, erau cu toții ca nişte unchi pentru mine.

Sef, un prieten care lucra ca tâmplar pe mal, a venit ca să încheiem cumpărarea câtorva scule pe care le lăsam acolo şi ne-am aşezat afară, unde am băut câteva căni de heket{23} făcută în casă. Am depănat amintiri, în timp ce ne uitam de-a lungul malurilor canalului, întrebându-ne dacă el va mai găzdui vreodată corăbii. În timp ce stăteam de vorbă, am observat un bărbat care mergea pe drum şi a rărit puțin paşii când ne-a văzut, dar nu s-a oprit din mers. Era musculos, avea capul ras şi o expresie familiară pe față. Purta o pereche de pumnale înspăimântătoare la centură, iar unul dintre ele avea un smarald încastrat în mânerul unuia dintre ele. Când mi-a surprins ochii, a zâmbit într-un fel ciudat, care nu trăda nici urmă de căldură.

— Cine era omul acela? m-a întrebat Sef după ce bărbatul s-a îndepărtat.

Am clătinat din cap străduindu-mă să îl recunosc pe acel om. Îl ştiam de undeva, dar în acele momente nu am fost în stare să îmi aduc aminte unde ni se încrucişaseră drumurile. În Alexandria? m-am întrebat eu. Era un slujitor al califului?

— Nu ştiu sigur, am spus eu, tulburat de înfățişarea lui stranie. Tu l-ai recunoscut?

— Nu, dar a lăsat impresia că el te cunoştea pe tine, mi-a răspuns Sef, după care am făcut totul uitat şi am urmărit cum soarele începea să coboare de pe cer. Când a sosit timpul să ne luăm rămas-bun, l-am îmbrățişat pe vechiul meu prieten, urându-i să aibă noroc în viață, după care am reintrat în atelier pentru a arunca o ultimă privire. Mi-a reținut atenția o cutie dintr-un colț, de aceea am luat-o între mâini şi am îngenuncheat ca să-i examinez conținutul. Erau desene ornamentate, pe care nimeni nu le dorise până atunci, imagini prea complicate sau colorate pentru gusturile oamenilor vremii, dar care îmi puteau fi de folos în străduniile mele ulterioare. M-a atras cu precădere unul. Un desen care avea ca bază constelațiile. Când

eram mic, mă gândisem deseori la asemenea lucruri, iar acum eram surprins să descopăr că fascinația aceea îşi găsise calea în imagini despre care nu îmi aminteam să le fi desenat.

Am strâns totul într-un sac din piele de culoare cafeniu închis, care purta pe el inițialele mele, sperând că, după ce vom ajunge în Alexandria, l-aş putea convinge pe calif să îmi îngăduie să experimentez şi mai mult. Am hotărât să discut despre asta cu Khepri imediat ce vom pleca. Îi voi arăta desenele mele şi îi voi cere părerea. Cu siguranță că avea să se simtă mândră de cât de departe ajunseserăm după ce ne întâlniserăm în acel han jalnic din Wadi Rum.

Wadi Rum.

În clipa în care numele acelui loc îngrozitor mi-a revenit în minte, o explozie de conştientizare mi-a traversat corpul cu un şoc teribil. Hârtiile pe care le scosesem din lădiță mi-au căzut din mâini, împrăştiindu-se pe jos, şi am făcut un salt, simțindu-mă atât de amețit încât m-am văzut silit să întind o mână în față ca să mă sprijin de perete.

Bărbatul. Cel masiv, robust, înarmat cu pumnale, care îmi zâmbise ciudat. Acum mi-am adus aminte unde îl mai văzusem. Drumurile noastre se încrucişaseră cândva, cu câțiva ani înainte, când călătorisem spre nord, spre palatul califului, şi stătusem în hanul acelui om ca să întrerup monotonia drumului, şi el refuzase să îmi dea de mâncare pentru că mă trezisem prea târziu. Îi furasem fiica din acea casă otrăvită, aducând-o spre ceea ce speram să fie o viață mai bună pentru ea. O căutase de atunci încoace?

Dacă mai pleci o dată, spusese tatăl ei atunci, *te voi urmări şi-ți voi lua pielea de pe carne şi oase.*

Şi, bineînțeles, ea îl părăsise.

Am pornit în goană pe străzi. Când am trecut prin dreptul casei Abrei, am văzut-o stând afară, golind o găleată cu apă murdară în stradă, apoi urmărindu-mă alergând pe lângă ea. A existat doar un moment în care mi-am încetinit paşii, şi am văzut pe fața ei un zâmbet la fel de enigmatic precum cel al tatălui soției mele.

— Încă plănuieşti să pleci, frate? a strigat ea, însă inima mea bătea atât de iute, încât nici nu mi-a trecut prin minte să îi răspund.

Am continuat să alerg, alungând-o pe sora mea din gânduri, şi am simțit că plămânii îmi iau foc de atâta efort şi, în cele din urmă, când mi-am zărit casa, am mijit ochii, rugându-mă să îmi văd soția şi copilul stând afară,

cărând lucrurile noastre spre a fi încărcate în căruciorul cu care aveam să călătorim spre Alexandria.

Însă, nu; spre disperarea mea, strada era pustie.

Ținându-mi mâinile pe coapse, aplecat şi respirând din greu, m-am oprit în fața uşii, pentru că mă temeam să intru şi să găsesc ce se afla înăuntru. Am auzit o voce venind din spatele meu, care mi-a şoptit numele, de aceea m-am întors, şi am văzut-o pe Tesera, femeia oarbă pe care o cunoşteam de când eram copil.

— Fiul lui Mavira, trebuie să intri, a spus ea, stând alături de mine şi aşezându-şi o mână pe umărul meu.

— Nu pot, am spus eu.

— Trebuie să vezi ce a făcut.

— Ce a făcut? Spune-mi! Nu mă obliga să văd cu ochii mei!

— Ți-ai pierdut soția, mi-a şoptit ea. Dar şi fiul. Au plecat în lumea din care nu se întoarce nimeni. A vârât o mână în desaga ei şi a scos două flacoane mici din sticlă, pline cu un lichid transparent, şi mi-a întins unul. Dacă vrei, poți bea din el, a spus ea, şi te vei alătura lor, înainte de răsăritul soarelui. Dar dacă faci asta, eu o să-l beau pe celălalt. Am trăit de ajuns. Probabil ar fi vremea să încep altă viață.

Am privit-o înmărmurit. Uşa stătea deschisă în fața mea şi mi-am dat seama că, în clipa în care voi păşi înăuntru, viața pe care o dusesem până atunci se va sfârşi şi voi fi confruntat cu o nouă realitate, una care va fi din nou încărcată de durere şi suferință. Acesta a fost ultimul moment de speranță pentru mulți dintre anii ce au urmat.

— Nu trebuie să cedezi, mi-a spus ea, trăgându-mi capul spre umărul ei. Fiul lui Mavira, mai ai multe vieți în față, şi eu le văd pe toate. Îți promit că într-o bună zi vei trăi printre stele.

★★★

Am ales să folosesc cele două pumnale pe care hangiul le lăsase acolo. Primul zăcea lângă trupul soției mele, de pe care pielea fusese jupuită, aşa cum sunase amenințarea, după care fusese aşezată într-o grămăjoară a ororii, alături de corpul ei mutilat, în vreme ce al doilea rămăsese înfipt în abdomenul fiului meu, Eshaq.

Am rămas alături de cadavre până la apusul soarelui. Probabil că m-am gândit dacă să le îngrop ori nu. E o perioadă de timp de care nu îmi mai aduc aminte. Îmi pierdusem deja o soție şi un copil şi abia supraviețuisem acelei traume. Cel puțin în cazul lor fusese vorba de o acțiune a naturii, de

care niciun muritor nu se făcea răspunzător. Însă acum, ceea ce se petrecuse în casa mea fusese un masacru premeditat. Tot ce am mai putut zări a fost sora mea Abra, stând în fața casei ei, cu acel zâmbet de neînțeles pe față.

Sigur, am socotit eu, Abra se făcea răspunzătoare pentru acest măcel.

Îl găsise pe tatăl lui Khepri şi îi dezvăluise unde ne aflam. Atât de departe fusese în stare să meargă pentru a păstra controlul asupra mea. M-am întrebat ce se întâmplase cu ea. Ce o făcuse să devină atât de posesivă, încât să provoace moartea soției mele şi a fiului meu doar ca să îşi satisfacă dorințele, când ştia cu siguranță că relația dintre noi se va încheia în acelaşi moment?

Revenindu-mi în simțiri, am pus pumnalele în buzunare, având încă lamele mânjite de sânge, şi m-am îndreptat spre oraş. Unii dintre vecinii mei s-au uitat uimiți la mine, dar eu le-am ignorat întrebările şi mi-am continuat drumul, deloc mai hotărât decât eram în acele momente. Nu mă grăbeam, şi am trăit o ciudată senzație de mulțumire ştiind ce voi face în continuare şi cât de uşor şi de satisfăcător va fi totul.

Când am ajuns la casa Abrei, am intrat calm şi am descoperit-o stând pe un scaun, cârpind una dintre tunicile soțului ei. Fără să spun niciun cuvânt, m-am apropiat de ea şi mi-am petrecut degetele mâinii drepte în jurul gâtului ei şi ridicând-o până am proptit-o de perete. Asta îmi luase doar un moment, şi am fost încântat să văd expresia de uimire şi groază din ochii ei.

— Asta pentru că nu am vrut să te iau cu mine? i-am spus în şoaptă. Doar pentru atât ai vrut să-i vezi morți?

Încercând să spună ceva, s-a înecat, iar ochii i-au ieşit din orbite, însă eu am strâns-o şi mai tare de gât.

— Acum vei simți ceea ce a simțit şi ea, am spus, slăbind strânsoarea. Dacă ai ceva de spus, fă-o acum. Pentru că acesta e momentul potrivit. Pentru că viața ta e pe sfârşite.

Am scos unul dintre pumnale din buzunarul tunicii şi am apăsat vârful lui ascuțit peste ochiul ei drept. Am socotit că era o pedeapsă dreaptă dacă apăsam încet, foarte încet pe prăsea, până când lama avea să îi pătrundă prin țeastă, ca să ajungă în partea cealaltă.

— Nu eu am fost de vină, a spus ea, printre sughițuri. Jur că n-am fost eu aceea. Nu i-am scris.

— Sigur că tu ai fost aceea, am spus eu, scuipând cuvintele spre fața ei. *Bârfele se răspândesc la fel de uşor ca molimele,* aşa ai spus, mai ții minte? Ai avut ştiință despre ea. Tu l-ai găsit pe tatăl ei. Iar el a venit. Şi a ucis-o.

Dar l-a ucis şi pe Eshaq. Ăsta a fost planul tău? Să te mânjeşti cu sângele unui copil nevinovat, dar şi cu cel al soției mele?

— Nu eu am făcut asta! a spus ea în timp ce strânsoarea mea sporea asupra gâtlejului ei.

— Erai singura care ştia toate astea! am răcnit eu, moment în care emoţiile mele au răzbătut la suprafață. Cine altcineva i-ar fi putut spune, dacă nu tu?

— M-am confesat cuiva, a strigat ea, în timp ce lacrimile i se scurgeau pe față. Frate, dacă sunt vinovată de ceva, este că am trădat secretul soției tale. Dar de nimic altceva!

Slăbind strânsoarea, am făcut un pas în spate şi am observat în expresia ei ceva care m-a făcut să mă opresc o clipă.

— Cine? am întrebat-o, nepricepând. Cui i-ai spus? Cine mă urăşte atât de mult încât să-l găsească pe tatăl lui Khepri şi să-l aducă aici pentru a comite un act atât de monstruos?

A tuşit de câteva ori, scoțând nişte horcăieli oribile care mi-au sugerat cât de aproape o adusesem de pragul morții. În acelaşi moment, când ea a încercat să inspire, o altă voce mi-a răsunat în minte.

Vocea mamei mele.

Ai grijă în privința lui, fiule. Îți închipui că te iubeşte la fel de mult cum îl iubeşti tu, dar mă tem că el are şi o latură ascunsă. Dacă va găsi vreodată o cale să-ți facă rău, nu va da înapoi.

— Hager, am spus în şoaptă, uitând-mă la sora mea şi neputând crede aşa ceva.

— El a fost aici, a spus ea. Te învinovățeşte, frate, pentru băiatul pe care l-a pierdut! Te urăşte! Te-a urât dintotdeauna, de când eraţi copii, numai că tu ai fost prea orb ca să vezi asta.

M-am holbat la ea. Era de neconceput ca un om pe care îl socoteam văr să meargă atât de departe pentru a se răzbuna.

— Nu şi-a închipuit că soția ta va fi ucisă, a continuat ea, parcă citindu-mi gândurile. Şi nici că va muri şi Eshaq. A crezut doar că tatăl ei o va lua cu sine, ca s-o ducă înapoi la Wadi Rum. La bordelul lui. A vrut să-ți pierzi iubirea, aşa cum şi-a pierdut-o şi el. Nu a ştiut de ce era capabil acel om. Dacă l-ai fi văzut, dacă ai fi văzut cât de tulburat a fost…

— L-ai văzut? am întrebat-o.

— A trecut pe aici, mi-a răspuns ea. Cu puțin timp înainte de sosirea ta. Era distrus.

— Unde e acum?

— A plecat, a spus ea, clătinând din cap. Ştia ce vei face când vei descoperi cadavrele lor. N-o să-l găseşti, frate! A încălecat pe cal şi a fugit. Nu a spus unde se duce. Lumea toată e a lui.

Am dat din cap, am făcut din nou un pas înapoi, iar trupurile noastre erau despărțite de piepturile care se umflau şi dezumflau în ritmul răsuflărilor. Am privit-o drept în ochi pe sora mea, convins că îmi spusese tot ce ştia şi că rostise adevărul. Probabil că nu ea era principalul vinovat pentru moartea celor pe care îi iubeam, dar îi dăduse vărului meu suficiente informații pentru ca el să ducă totul mai departe.

Tatăl lui Khepri ascuțise bine pumnalele. Primul a pătruns cu uşurință prin hainele Abrei, după care i-a străpuns inima, iar al doilea şi-a făcut treaba la țeastă. Am văzut-o deschizând ochii larg de surprindere, dar numai preț de o clipă, după care am citit în ei groaza, apoi agonia, după care au rămas ca înghețați.

Acum aveam trei oameni pe conştiință. Însă acum, în cele din urmă, viața mea avea un scop. Indiferent cât de mult timp îmi va trebui să îl găsesc, îl voi urmări pe vărul meu şi îl voi face să sufere pentru ceea ce făcuse.

PARTEA A 5-A
Cele trei giuvaiere

Irlanda
— 800 d.Hr. —

✷✷

Când am sosit la mănăstire, speram să îmi găsesc doar liniştea. La început, apropiindu-mă de turn, am ezitat, neştiind sigur dacă eu, un om fără scrupule religioase aparte, voi fi respins dintr-un loc în care trăiau oameni sfinți. Cu toate acestea, după ce am stat câteva ore pe un câmp, rezemat cu spinarea de o salcie, făcând tot ce puteam pentru a etala o expresie nevinovată, astfel încât călugării care mă scrutau prin creneluri să se asigure că nu reprezentam o amenințare la modul lor de viață, la baza redutei s-a deschis o uşă, iar pe ea a ieşit un bătrân purtând o robă cafenie. M-a privit îndelung, după care s-a uitat îngrijorat în stânga şi în dreapta ca să vadă dacă eram cu adevărat singur, apoi, cu o expresie care sugera acceptarea fără reținere, mi-a făcut semn să înaintez spre el.

Nu a scos nicio vorbă cât m-a condus prin fortificațiile din piatră, apoi pe o scară şerpuitoare la capătul căreia a bătut la o uşă din lemn şi a aşteptat ca persoana dinăuntru să strige că puteam intra. Când am auzit aprobarea, m-am trezit într-o încăpere din piatră, friguroasă şi mobilată sărăcăcios, unde m-am aşezat în fața abatelui, fratele Finbar, care avea o tunsoare severă, şi am dus un deget spre buze arătând că eram mut. Aceea era una dintre puținele minciuni pe care le-am spus cât am rămas acolo şi a fost o înşelătorie pe care nu am întreținut-o multă vreme, dar nu doream să stau de vorbă şi nici să le explic acelor oameni circumstanțele care mă aduseseră acolo.

Alesesem Keis deoarece prin Irlanda se zvonise despre o Mare Carte care era ilustrată de câțiva călugări. Ornamentele manuscriselor reprezentaseră o chemare pentru mine încă de când eram copil. Fratele Finbar mi-a pus câteva întrebări despre viața mea şi de ce venisem la el, iar eu, cu ajutorul hârtiei, penei şi cernelii, am reuşit să îl conving că îmi petrecusem câțiva ani într-o abație din țara barbară de dincolo de mare, dar mă dezgustaseră purtările lipsite de dumnezeire şi iubirea de ornamentație ale călugărilor de acolo şi că am simțit că aici aş putea redescoperi viața de slujire simplă care mă atrăsese de la început către Domnul. Pe de altă parte, am adăugat eu, posedam o pricepere care i-ar fi putut fi de folos.

Adusesem cu mine o serie de desene, pe care le țineam într-un săculeț din piele de culoare cafeniu închis, având inițialele mele gravate pe ea, ilustrații pe care le luasem din atelierul meu din Wexford în dimineața în care plecasem, după ce îmi înmormântasem cea de-a doua soție şi fiul în cimitirul local, şi ascunsesem cadavrul surorii mele într-o groapă de pe munte, pe care o săpasem peste noapte. Apăruseră unele întrebări privind dispariția neaşteptată a lui Ailbhe, dar, din fericire, unul dintre cei mai atrăgători tineri din parohie dispăruse în aceeaşi zi, pentru că fugise din cauza tiraniei unui tată violent, şi s-a presupus că ea îl însoțise, pentru că era atrasă cu precădere de băieții de vârsta lui.

Abatele s-a uitat la paginile pe care i le-am dat, examinând minuțiozitatea lucrărilor mele şi, judecând după expresia de pe fața lui, mi-am dat seama că era impresionat.

— Desenele tale sunt foarte frumoase, mi-a spus el. De cât timp te-ai dedicat acestei arte?

Am ridicat ambele mâini în aer, cu degetele răsfirate.

— Zece ani, a zis el. Şi ai lucrat la cărțile sacre ale păgânilor de peste mare?

Am dat afirmativ din cap.

— Îmi închipui că au regretat plecarea ta, a spus el. Avem aici călugări care lucrează de ani de zile la Marea Carte, sunt de două ori mai vârstnici decât tine şi nu posedă nici jumătate din priceperea ta. Spune-mi, totuşi, ceva: aici mi-ai arătat doar nişte papirusuri. Ai lucrat pe piele de vițel până acum? Pentru că asta folosim aici.

Am dat din nou din cap.

— Şi cu cerneală de fier{24}? Ea este absorbită de pagină imediat, neînchipuit de repede. Nu există posibilitatea de a greşi, pentru că zile întregi de muncă se pot risipi într-o clipită.

Am dat a treia oară din cap, apoi am ridicat din umeri pentru a sugera că, practic, eu inventasem pielea de vițel când, în realitate, nici nu auzisem despre aşa ceva. Aruncând o privire spre crucea de pe peretele din spatele lui, am observat o statuetă a lui Iisus care mă privea cu ochi miloşi şi m-am întrebat dacă El putea privi în străfundul sufletului meu şi percepe atât minciuna, cât şi furia care coexistau acolo.

— Eşti cumplit de slab, a continuat fratele Finbar, măsurându-mă din cap până în picioare. Ai mâncat ceva astăzi? Eşti mort de foame, adevărat? Nu ți s-a dat de mâncare pe corabia care te-a adus peste mare?

Am clătinat din cap, dar am făcut un semn cu mâna ca să transmit că totul era bine, în ciuda faptului că eram hămesit, deoarece îmi trebuiseră cinci zile ca să parcurg distanța de la Wexford până la Meath, şi avusesem parte de foarte puțină mâncare pe drum. Dar soarele dădea să apună, de aceea bănuiam că în curând călugării se vor strânge pentru a mânca de seară, când sigur aveam să fiu invitat să mă alătur lor. Puteam aştepta până la ora mesei.

— Te vom primi astfel, a spus abatele, înapoindu-mi desenele şi conducându-mă la parter, pentru a mă prezenta oamenilor a căror companie urma să o împart. Erau patruzeci, bătrâni şi tineri, care stăteau la nişte mese lungi din lemn, aşteptându-şi ghiveciul şi urmărindu-mă cu atenție pentru a descoperi dacă reprezentam o amenințare la adresa poziției lor. Am aflat curând că, deşi acela era un loc sfânt, exista o ierarhie care nu trebuia tulburată.

Călugărilor li s-a spus că eram englez, deşi nu era adevărat, şi am regretat că nu i-am spus fratelui Finbar că eram scoțian, francez sau de altă naționalitate, deoarece în țară nu exista niciun bărbat care să se ridice pentru a-i permite unui englez să se aşeze. Cu toate astea, aceia erau oamenii Domnului, chiar dacă eu nu eram, şi am sperat că mă vor trata drept.

— Sărmanul om nu are voce, a continuat abatele în timp ce soseau oalele cu mâncare. De aceea, să nu încercați să stați de vorbă cu el, pentru că ar fi acelaşi lucru cu a dori să stoarceți sânge dintr-o piatră. Am dreptate, frate? a întrebat el, întorcându-se spre mine, iar eu i-am zâmbit radios. Atunci, bine! a spus el, făcându-mi semn spre un scaun liber, aflat alături de un călugăr bătrân, pe care aveam să îl cunosc sub numele de fratele Ultan. Acum, aşază-te acolo ca un om de treabă şi mănâncă-ți ghiveciul cât e cald!

Am urmat îndemnul şi, chiar dacă mâncarea ar fi fost fierbinte, rece sau undeva între, pentru mine nu avea nicio importanță. Era mâncare şi avea gust bun şi, deşi starea mea de spirit se prăbuşise în săptămâna de dinainte, acea masă mi-a oferit senzația mult dorită de bunăstare.

★★★

Munca în sine s-a dovedit mai satisfăcătoare decât sperasem şi, spre uimirea mea, am descoperit că viața de zi cu zi în mănăstire mi se potrivea, astfel c-am ajuns să o apreciez pentru monotonia ei. Mă trezeam înainte de ora cinci dimineața, când mă alăturam celorlalți călugări în timp ce ne îndreptam spre capelă pentru a înălța laude Domnului, iar apoi, după micul dejun, ne despărțeam în grupuri. Existau doi chelari care se ocupau de

mesele de peste zi, trei paracliseri care se îngrijeau de cărțile din bibliotecă şi se ocupau de veşminte, vreo şase sau mai mulți care trudeau în grădini, cultivând legume şi îngrijind vitele, în vreme ce noi, ceilalți, eram artiştii care ne petreceam orele lucrând la Marea Carte. Ne opream la amiază pentru Mica Liturghie, apoi mâncam ceva de prânz, după care ne întorceam la munca noastră de după-amiază până la vecernie, apoi mâncam de seară. Era o muncă dificilă, mai ales pentru ochi, însă orele se scurgeau ca secundele.

Mi se încredințase lucrul la o pagină a Evangheliei după Sfântul Matei şi, înainte de a mă apuca de treabă, mi-am petrecut câteva zile examinând munca pe care călugării o încheiaseră deja pentru a aduce ilustrațiile mele în acord cu ale lor. Am simțit un fior urmărindu-le priceperea. Nu mai văzusem vreodată ceva atât de complicat şi am recunoscut că găsisem în acei oameni nu doar egalii mei artistici, ci chiar îi consideram superiori. Pierzându-mă în admirație față de priceperea lor, am reuşit să îmi domolesc suferința, de aceea m-am arătat recunoscător pentru acel sentiment de uşurare. Nimeni nu vorbea în timp ce lucram, pentru că fiecare călugăr stătea aplecat asupra paginii lui cu penițe şi cerneluri, străduindu-se să folosească lumina cât de mult se putea înainte de căderea serii. Câteodată era nevoie de o lună întreagă pentru a încheia o pagină, iar ea era pusă deoparte doar după ce o aproba fratele Finbar, care folosea o lupă mare, ornată cu un şarpe încolăcit în jurul ramei ei, pentru a verifica fiecare imagine şi fiecare cuvânt. Firește, foloseam ca sursă Vulgata{25}, pe care sfântul Jerome o alcătuise pentru papa Damasus cu patru sute de ani mai înainte, iar sarcina noastră era de a o transcrie întocmai.

Greşelile erau costisitoare, lucru care s-a adeverit când fratele Daragh a făcut una, risipind astfel săptămâni de muncă. Transcrisese predica de pe Munte şi sărise de la „Fericiți făcătorii de pace”{26} la „Fericiți veți fi când vă vor ocărî”, fără să adauge „Fericiți cei prigoniți pentru dreptate”{27} între cele două. Pagina era aproape terminată, şi dacă doi dintre călugări nu s-ar fi uitat întâmplător la ea şi ar fi observat scăparea, ea ar fi ajuns pe masa fratelui Finbar. Sărmanul frate Daragh şi-a văzut ruinată întreaga muncă şi a rupt pagina în bucățele, pe care le-a împrăştiat pe podea în timp ce lacrimile îi şiroiau pe față. Am vrut să îl consolez, dar cum nici măcar călugării nu au catadicsit să se uite la el, fără a mai vorbi să îi ofere alinare, nu am făcut nimic, ca să nu trădez faptul că nu eram cu adevărat unul de-ai lor. Bietul om şi-a revenit cu greu din şoc şi a murit câteva zile mai târziu. Cu toate

astea, ca să fiu cinstit, moartea i s-a tras din cauză că l-a muşcat un câine turbat când ieşise la plimbare şi rana i s-a infectat, astfel că, de fapt, cele două evenimente nu au fost legate. Însă au existat unii care au sugerat că muşcătura fatală fusese o răzbunare divină din partea unui Dumnezeu nemilos.

Am avut grijă să nu las să se strecoare astfel de greşeli în lucrarea mea, fiind atent la fiecare cuvânt, desen, linie şi culoare, ca să mă asigur că, atât cât îmi stătea în putință, scrisul şi ilustrațiile o să fie cât mai aproape de perfecțiune. Am creat o imagine a şase păuni, strânşi laolaltă, un simbol al vieții eterne, iar cerneala a picat pe pagină de parcă ar fi fost smulsă din locul ei firesc în urmă cu secole şi, în cele din urmă, era încântată să se reunească acolo. Noaptea, când mă prăbuşeam în pat cu palmele arătând ca un adevărat curcubeu de culori, mă simțeam norocos că descoperisem acea mănăstire şi, dacă el nu mi-ar fi răpit deja două soții, un fiu şi un copil nenăscut, deşi eu nu făcusem altceva decât să duc o viață cinstită, probabil că aş fi început să cred în Dumnezeul la care mă prefăceam că mă rog. Nu, pentru mine nu exista niciun zeu, în afară de Nemesis, vechea zeitate greacă din sferele eterne, care îi pedepsea pe răufăcători şi criminali.

★★★

Câteodată, seara, făceam câte o plimbare prin grădini, pentru că ochii mei trebuiau să se odihnească după o zi de lucru migălos la ornamentele complicate şi, într-una dintre acele ocazii, când soarele începea să coboare, l-am cunoscut pe fratele Ultan, alături de care stătusem la cină în prima noapte petrecută la abație. Fratele Ultan era cel mai bătrân din comunitatea noastră şi îşi arăta pe deplin cei optzeci de ani pe care îi avea. Ajuns ca un sac din piele, tendoane şi oase, avea fața năpădită de păr alb şi dinți îngălbeniți. Cu toate acestea, vârsta nu îi slăbise credința, pentru că era unul dintre cei mai devotați călugări din mănăstire. L-am văzut plângând cu regularitate în biserică, iar când îl vedeam ieşind zilnic din confesional, mă întrebam ce păcate puteau păta sufletul unui om care îşi petrecuse mai toată viața retras între zidurile mănăstirii. Dormea în chilia alăturată, iar paturile noastre ar fi stat lipite dacă nu ar fi existat zidul din piatră care ne despărțea.

În acea seară, a fluturat o mână în direcția mea, iar eu l-am salutat printr-o mişcare din cap, dorind să îmi continui drumul, dar el mi-a făcut semn să mă apropii şi, din politețe, i-am dat ascultare. M-am dus şi m-am aşezat pe bancă alături de el şi am rămas amândoi tăcuți o vreme, bucurându-ne de frumusețea peisajului din jurul nostru. Într-un târziu, când mi-a vorbit, nici

o altă întrebare din lume nu m-ar fi surprins mai mult.

— Spune-mi doar atât şi nu te mai întreb altceva, a zis el încet. Cine este Kathleen şi cine e Eanna?

Uimit să aud acele nume rostite cu voce tare, m-am întors spre el, pentru că nu le mai auzisem şi nici nu le mai pronunţasem de când îmi luasem adio de la Wexford, în urmă cu câteva luni. M-am gândit să mă ridic şi să plec, dar fratele Ultan, cu un zâmbet slab pe faţă, mă studia, şi mi-am dat seama că întrebarea nu îmi fusese adresată din răutate.

— Îmi poţi răspunde în cuvinte, nu prin semne, a adăugat el după câteva momente. Ştiu că nu eşti mut, chiar dacă i-ai păcălit pe toţi, făcându-i să creadă asta.

— De unde ştii? l-am întrebat, şi pentru că trecuse multă vreme de când nu mai vorbisem cu voce tare, cuvintele mele au sunat spart, iar glasul meu a avut sonoritatea unui instrument straniu, chiar şi pentru urechile mele.

— Eşti sigur că nu pe tine te aud prin perete? m-a întrebat el. O dată la câteva nopţi, când ai vreun coşmar, te aud strigându-le numele. Kathleen şi Eanna. Asta m-a făcut curios, ca să zic aşa, dar bineînţeles că nu este treaba mea, iar dacă nu vrei să-mi spui, nu voi mai insista.

Am coborât ochii spre iarba de sub tălpi. Era adevărat că deseori aveam un somn tulburat şi că existau nopţi când mă trezeam scăldat în sudori reci, dar nu îmi închipuisem că vorbisem şi că fusesem auzit.

— Kathleen a fost soţia mea, am spus, socotind că mi-ar prinde bine să am un confident. Iar Eanna, fiul meu.

— Presupun că au murit, e adevărat?

— Da.

— Îmi spui şi cum?

— Ucişi, i-am răspuns. Împotriva voinţei tatălui ei, Kathleen a fugit cu mine, de aceea el a vânat-o şi a ucis-o, împreună cu băiatul. I-a trebuit multă vreme până să o găsească, dar ar fi trebuit să ştiu că nu se va da bătut decât după ce va reuşi. Mi-l scosesem din minte de multă vreme. Credeam că suntem în siguranţă. Am fost un nătărău.

— De aceea te afli aici, aşa-i? m-a întrebat el. Pentru că ştiu că nu ai fost hirotonisit, chiar dacă l-ai păcălit pe fratele Finbar. Când ai sosit aici, se vedea clar că nu aveai nicio idee când să te ridici, când să te aşezi sau când să îngenunchezi la Mesă. N-ai prea mers la biserică în vremea copilăriei, e adevărat?

— N-a făcut parte din viaţa mea, am spus.

— Şi nu eşti credincios?

— Chiar dacă am fost vreodată, acum nu mai este cazul.

— Şi atunci de ce ai venit aici? De ce nu te-ai dus altundeva?

Am rămas mult pe gânduri până să răspund.

— Am venit pentru tăcere, am recunoscut. Şi pentru pace. Acum, ştiu că este mai bine să mă aflu departe de lume. Am comis fapte care sigur m-ar trimite direct în iad, dacă aş crede în existența unui asemenea loc. Am nevoie de o perioadă de timp doar pentru mine, după care voi pleca în misiunea crucială a vieții mele.

— Ai cerut îndurare?

Am râs scurt şi am clătinat din cap.

— Cui? l-am întrebat. Cine are puterea de a-mi acorda aşa ceva?

A suspinat, şi-a încrucişat degetele mâinilor şi a rămas tăcut, chinuit probabil de ideea că unii dintre noi nu credeau în existența unei lumi în afara celei pe care o puteam vedea cu propriii ochi.

— Şi eu am avut o soție, să ştii, a spus el într-un târziu, cu glas scăzut, şi m-am întors surprins spre el.

— Poți deveni călugăr şi dacă eşti căsătorit?

— Da, sigur. Problema e că ea a murit. În urmă cu mulți ani. Într-o zi, a început să simtă dureri cumplite de stomac, iar acestea s-au agravat cu timpul. Curând, din cauza lor, abia mai putea respira. Iar într-o noapte, sărmana femeie aproape că agoniza şi țipa atât de tare, încât am simțit că nu mai suport nicio clipă. O iubeam mult, înțelegi? Dar ştiam că nu mai avea să rămână prea mult pe lumea asta. De aceea, trebuia să aleg. O puteam lăsa să trăiască alte câteva zile în chinuri ori o puteam scuti de acea groază. Şi am ales varianta finală.

Am ridicat din sprâncene.

— Şi cum ai făcut asta? l-am întrebat.

— Asta n-are nicio importanță, mi-a răspuns el. Să zicem că am eliberat-o spre mila Domnului şi e de ajuns să ştii doar atât.

— Ştie cineva despre asta?

— Confesorii mei, desigur. Am primit iertarea cu multă vreme în urmă, dar tot nu mă simt acceptat cu adevărat pe calea celor drepți. Există zile când mă bucur că am făcut asta şi zile în care cred că ar fi trebuit să las totul în seama lui Dumnezeu. El i-a dat acea suferință, poate că El a avut vreun motiv şi era în puterea Lui să o retragă. După aceea, timp de doi ani, am dus o viață despre care se poate spune că a fost de desfrâu, iar apoi am venit

aici. Acest lucru este bun pentru mine. Cred că toată viața am fost condus către acest loc şi ştiu că nu voi mai pleca de aici. Osemintele mele se vor transforma în ţărână în cimitirul de acolo. Dar tu nu vrei să rămâi aici, adevărat?

— Nu, am recunoscut.

— Ai mai multe în minte decât ilustrarea paginilor Marii Cărți, eu aşa cred.

Nu i-am răspuns. Îmi alcătuisem un plan şi îl lăsam să se închege în mintea mea. La momentul potrivit, îmi voi lua rămas-bun de la mănăstire şi voi acţiona. Nu sosise încă acel moment.

În cele din urmă, l-am întrebat:

— Sper că nu-i vei spune adevărul fratelui Finbar.

— Nu. Dacă aşa doreşti, nu, dar trebuie să ştii că cineva sau ceva, să zicem că Dumnezeu, ori poți să-l numeşti altfel, m-a adus aici, într-un loc în care mi-am găsit pacea. Dacă îngădui, poate ți se va oferi şi ție aceeaşi şansă. Numai că tu te foloseşti de locul acesta, sunt convins de asta. Ne foloseşti pe toți. Suferi, asta este limpede, dar tot ce faci acum este să te ascunzi de lume, nimic altceva. Nu vrei să îți acorzi o nouă şansă?

— Nu pot, am spus. În niciun caz acum. Poate într-o bună zi.

M-am ridicat, pentru că nu voiam să continui discuția.

— Încă o întrebare, a spus el, înainte ca eu să plec şi de aceea m-am răsucit pe călcâie şi m-am uitat la el.

— Da, frate!

— E şi numele unui bărbat pe care îl strigi. Hugh. Cine e, dacă nu te deranjează întrebarea mea.

Am clătinat din cap.

— Nu ştiu, am minţit eu. N-am cunoscut niciodată un bărbat cu numele acesta.

Nepal
— 862 d.Hr. —

✶✶

Ceea ce făcea mănăstirea atât de plăcută era amplasarea ei în inima Văii Nepa, unde se înălța înconjurată de o pădure uriaşă de arțari. Oameni sfinți, călugării îl primeau bine pe toți străinii care îşi croiau drum prin pădure în căutarea unui sanctuar, indiferent cât de primejdioşi ori amenințători păreau a fi, pentru că actele de violență dintre zidurile mănăstirii erau la fel de rare ca şi lebedele negre. Pe vremea mea, au venit şi au plecat mulți de acolo, unii rămânând câteva luni, însă oamenii se concentrau asupra vindecării şi iluminării. Era considerat nepotrivit să întrebi o persoană ce o adusese în acel refugiu, dar, cu toate că motivele cele mai obişnuite erau suferința, singurătatea, eşecurile sau păcatele, mi s-a părut mai simplu să rămân neştiutor în privința poveştilor altor oameni.

Soția şi fiul meu muriseră în urmă cu opt luni, iar eu eram la Swayambhunath de şapte luni, când a sosit Girvesh. Era doar un copil când i-am deschis poarta după ce a bătut în ea şi, de cum l-am văzut, am făcut toate eforturile să îmi ascund starea de şoc la vederea cicatricelor care îi desfigurau trupul firav, urme adânci de arsuri care îi urâțeau fruntea, obrajii, gâtul şi brațele. Unele arătau ca nişte protuberanțe pe carnea lui, în vreme ce altele păreau contractate, întinzând pielea atât de mult încât ea părea aproape translucidă. Când m-am uitat în ochii lui, şi i-a coborât spre pământ, apoi şi-a înfăşurat brațele în jurul corpului, de parcă ar fi vrut să se strângă până când ar fi dispărut. Iată, mi-am spus eu, un băiat care a făcut tot ce a putut ca să rămână invizibil față de lume, ascunzându-şi aspectul diform de oricine îi apărea în cale. Am bănuit că venise la mănăstire ca să scape de privirile dezgustate ale oamenilor.

Cu toate astea, spre surprinderea mea, chiar înainte de a apuca să îi spun câteva cuvinte de bun venit, el a căzut în genunchi, apoi şi-a azvârlit brațele în față în semn de implorare.

— Venerat şi sfinte om! a strigat el, iar cuvintele s-au rostogolit din gura lui atât de repede încât era limpede că le repetase. Fie-ți milă de un cerşetor ostenit care a fost atât de chinuit de această lume crudă, încât caută să obțină adăpost în mănăstirea ta!

— Nu sunt călugăr, i-am răspuns, întinzând o mână spre el ca să îl ridic în picioare. Şi nu sunt nici venerat, nici sfânt. De fapt, sunt departe de a fi una sau alta. A ridicat ochii spre mine şi, în ciuda nenumăratelor sale mutilări, mi-a fost imposibil să nu fiu uimit de frumusețea şi nevinovăția care se aflau dincolo de ochii lui de un albastru deschis. Pentru cineva atât de fraged, se părea că trecuse prin suferințe de neînchipuit. Spune-mi totuşi cum te cheamă!

— Girvesh, mi-a răspuns el, iar după ce i-am spus cum mă numesc, l-am invitat să mă urmeze, închizând poarta în urma lui.

Senzația de uşurare pe care radiat-o când s-a uitat în jur a fost izbitoare, pentru că fața lui s-a luminat de încântare când a văzut minunata stupa{28} care se înălța în mijlocul aşezământului mănăstiresc şi altarele care o înconjurau. Intenționam să îl duc direct la biroul sfântului Faneel, aşa cum ajunsesem şi eu acolo cândva, pentru că el avea să hotărască dacă lui Girvesh i se va îngădui sau nu să rămână acolo, însă, în timp ce mă îndreptam spre intrarea acelei clădiri, l-am văzut pe abate stând pe iarbă în tovărăşia câtorva călugări mai tineri, cu toții fiind cuprinşi într-o meditație a sunetelor, în timp ce o mică arteziană azvârlea apă într-un iaz.

I-am spus lui Girvesh că va trebui să rămânem pe loc până când ceilalți îşi încheiau rugăciunile şi, în timp ce ne-am aşezat în poziția lotus pe iarbă, am observat cât de umflate îi erau picioarele. M-am întrebat atunci cât de mult mersese pe jos şi de la ce depărtare venise până acolo.

Era o după-amiază toridă şi, în timp ce razele soarelui ne cădeau drept în cap, vreo şase maimuțe{29} se legănau în copacii de deasupra noastră, flecărind şi țipând pline de bună dispoziție. Mă obişnuisem cu prezența lor, pentru că o populație destul de numeroasă de astfel de animale jucăuşe trăiau în mod paşnic printre noi, pe terenul mănăstirii şi al templului. Când una dintre ele a scăpat o mână de nuci pe pământ, a sărit jos, aterizând la picioarele lui Girvesh şi s-a uitat direct spre fața băiatului, timp în care s-a scărpinat sub bărbie, ca şi cum ar fi încercat să decidă dacă merita să îi spună ceva acelui nou-venit. Încântat, Girvesh a râs şi s-a întors spre mine cu o expresie de fericire pe față, iar în acel moment mi s-a părut chiar mai mic decât crezusem.

— Am suferit paisprezece ani, mi-a răspuns el. Fiecare mai rău decât cel de dinainte.

— Şi de unde vii?

A ezitat un moment înainte de a-mi răspunde, ca şi cum nu ar fi vrut să-şi

trădeze prea multe secrete față de un necunoscut.

— Bharatpur, a spus el. Dinspre apus. Am mers pe jos tot drumul până aici. A fost o călătorie plină de dureri, foarte anevoioasă.

Am aruncat din nou o privire spre picioarele lui. Păreau umflate, dar şi înnoroite, pline de tăieturi şi pustule.

— Şi eu am mers mult pe jos când am venit în acest loc, i-am spus eu. Dar în chilia mea am un mic vas cu o unsoare albă, în care am pus levănțică şi aloe vera, iar ea îți va lecui picioarele şi va alunga umflăturile. După ce vorbeşti cu sfântul Faneel, o să mă ocup de suferințele tale.

S-a uitat recunoscător la mine, apoi şi-a masat degetele picioarelor. Câteva minute mai apoi, probabil deranjat de discuția noastră purtată în şoaptă, sfântul Faneel şi-a încheiat rugăciunile şi s-a ridicat, venind spre noi cu brațele larg deschise, în semn de bun venit. M-am ridicat, lucru pe care l-a făcut şi Girvesh, ne-am înclinat unul în fața celuilalt, i-am explicat că descoperisem băiatul la poartă şi că el venise pentru a ne cere ajutor.

— Fugi de cineva? l-a întrebat sfântul Faneel, iar băiatul a clătinat din cap.

— Nu am cămin, a spus el, pe un ton oarecum îngrijorat, deoarece abatele era o persoană care intimida prin roba şi podoabele pe care le purta, iar cei şase păuni împreunați de pe şalul lui se dovedeau descurajanți şi hipnotici.

— Şi mama ta?

— A murit. În momentul în care eu am venit pe lume, ea a părăsit-o.

— Dar tatăl tău?

De astă dată, băiatul a şovăit o clipă.

— A murit în răscoala de la Bharatpur, a spus el. Nu mai aveam ce face, de aceea m-am dus la templu şi m-am rugat lui Siddhãrtrha Gauthama Buddha, cerându-i sfat. Curând, o voce mi s-a adresat din întuneric şi mi-a spus să vin aici. La Swayambhunath.

Sfântul Faneel a zâmbit, dar a ridicat o sprânceană, părând sceptic.

— I-ai auzit vocea? a întrebat el încet. Chiar vocea lui Buddha?

— Aşa cred, da, a răspuns agitat Girvesh.

— Prietenul nostru aici de față nu crede în asemenea lucruri, a zis el, arătând din cap către mine. El e chiar convins că Buddha nu există cu adevărat. Şi totuşi, când a fost încurajat să petreacă o săptămână singur, în rugă, către înțeleptul clanului Shakya, ca să îşi recapete darul vorbirii, a reuşit apoi să vorbească la fel ca oricine.

Faneel mi-a aruncat o umbră de zâmbet, iar eu m-am arătat derutat. După luni întregi în care pretinsesem că sunt mut, am profitat de ocazia oferită de ideea călugărilor de a mă retrage şi de a petrece o perioadă în rugăciune pentru a vorbi din nou, după care am mimat că îmi revenise glasul, dar nu l-am convins pe deplin pe abate că acela fusese un dar din partea profetului, acesta crezând mai curând că fusese o decizie conştientă a mea.

— S-a întâmplat aşa ceva? a întrebat Girvesh, întorcându-se spre mine şi având o expresie de groază pe față, ca şi cum nu ar fi auzit niciodată ceva atât de eretic.

— A fost un miracol, i-am răspuns.

— Şi totuşi pui la îndoială prezența Lui în viețile noastre?

— Pun la îndoială orice, tinere prieten! Caut tot timpul răspunsuri, ca toți cei de aici.

— Nu te îngrijora, băiete! a continuat sfântul Faneel, lăsându-şi o mână pe umărul lui. S-ar putea ca deocamdată să nu fie credincios, dar a fost bine-venit în comunitatea noastră şi, sper, îi prieşte timpul pe care îl petrece aici. Şi tu vei fi bine primit dacă simți că templul nostru îți poate oferi ceva. Asta doreşti?

— Foarte mult! a răspuns el.

Satisfăcut, sfântul Faneel a dat aprobator din cap şi s-a întors spre mine, dându-mi instrucțiuni să îl duc pe băiat la una dintre camerele de oaspeți, lucru pe care l-am făcut, şi unde am descoperit patru maimuțe stând întinse pe saltea, bucurându-se de pacea după-amiezii.

— Sunt considerate sfinte prin aceste părți, i-am spus când el s-a aşezat pe marginea patului, iar eu am adus amestecul de plante despre care vorbisem, şi am adăugat ulei de usturoi, salvie şi semințe de muştar, după care i-am masat picioarele delicate. A oftat de plăcere când leacul din plante i-a pătruns în piele, aducându-i mult aşteptata uşurare. Ai face bine să nu deranjezi maimuțele. Se spune că atunci când prințul Mañjusri a construit acest loc sfânt, şi-a lăsat părul să crească timp de doi ani şi două zile, iar când s-au format păduchi la rădăcina părului, ei s-au făcut atât de mari încât s-au transformat în maimuțe, după care au fugit afară ca să îşi întemeieze o colonie.

— Aşadar, nu le mâncăm? a întrebat el, uitându-se pe rând la fiecare maimuță, iar eu nu mi-am putut reține un hohot de râs. Animalele au țipat şi sporovăit cu glasuri ascuțite, ca şi cum s-ar fi speriat că ar putea ajunge în cuptor.

— Nu, am spus, clătinând din cap. Nu le mâncăm.

★★★

Sfântul Ujesh, cel mai bătrân călugăr de la Swayambhunath, a murit spre sfârşitul acelei săptămâni şi am trăit o mare tristeţe pentru pierderea unui camarad. De când sosisem la mănăstire dormiserăm în chilii alăturate, iar el îmi oferise mângâiere când mă trezeam din coşmarurile pe care le aveam cu regularitate. Era singura persoană căreia îi destăinuisem povestea vieţii mele, iar el făcuse la fel, povestindu-mi despre crima care îi împovăra conştiinţa, dar eu ştiam că el comisese acele lucruri din iubire şi că un Buddha drept şi bun, dacă exista aşa ceva, nu îl va condamna pentru ele.

Fusese bolnav o vreme şi, în ultimele zile de viaţă, am stat la căpătâiul lui incantând parittas{30}, în vreme ce o statuie a Profetului stătea la căpătâiul lui, iar de jur-împrejur ardeau lumânări. M-a ţinut de mână cât sufletul i-a trecut din această lume în cealaltă şi toţi călugării au fost de acord că el sigur se va reîncarna în splendoare, deoarece samsara, ciclul vieţii şi morţii lui, fusese bună.

După ce i s-a răcit trupul, l-am spălat şi îmbrăcat în straiele tradiţionale de călugăr, pregătindu-l pentru ceremonia de ardere. Comunitatea noastră s-a strâns pentru a intona „Cele trei giuvaere” – *Îmi găsesc adăpostul în Buddha, îmi găsesc adăpostul în Dharma, îmi găsesc adăpostul în Sangha* – iar când a fost aprins rugul, m-am întrebat dacă sufletul lui va călători pentru a se uni cu cel al soţiei, ori dacă el va rămâne despărţit de ea vreme de alte câteva reîncarnări. Am observat că Girvesh a fost foarte impresionat de acea ceremonie, arătându-se deopotrivă respectuos şi înspăimântat, însă când duhoarea de carne arsă a cotropit aerul, a pălit la faţă şi a fugit de acolo, căutându-şi scăparea în chilia lui.

Un băiat de paisprezece ani să simtă repulsie faţă de o ceremonie de incinerare? Eram convins că asistase la multe în viaţa lui. Reacţia lui mi s-a părut ciudată, de aceea am hotărât să aflu mai multe lucruri legate de ea.

★★★

Calea spre iluminare putea fi descoperită doar cunoscând învăţăturile lui Buddha, îmi spusese sfântul Ukesh, dar, în ciuda faptului că studiasem manuscrisele sacre din bibliotecă, am rămas sceptic citind că spiritul putea trece în trupul altcuiva după moarte, continuându-şi drumul spre iluminare. Cu toate astea, cărţile m-au intrigat datorită scrierii înşelător de simple şi m-am simţit mişcat de ilustraţiile complicate care acopereau fiecare pagină. M-am simţit tulburat în mod deosebit de simbolul încârligat care reprezenta

unitatea întregii materii din lume şi, deseori, m-am trezit că eram fascinat de el. Nu avusesem niciodată talent la desen, dar apreciam priceperea cu care fusese ilustrată fiecare pagină, profunzimea ochilor, dragonii cu multe aripi şi deseori îmi făceam drum spre bibliotecă atunci când vremea era urâtă ori când eram într-o dispoziție proastă, pur şi simplu, pentru a mă pierde din nou în frumusețea lor.

Într-o asemenea după-amiază, l-am descoperit pe Girvesh stând singur într-un colț al încăperii, cu un manuscris deschis în față în timp ce citea încet cuvintele, plimbându-şi un deget pe sub fiecare dintre ele.

— Te deranjez? l-am întrebat, iar el a închis manuscrisul, după care s-a întors spre mine cu un zâmbet de bun venit. Cicatricele de pe fața lui continuau să-i sublinieze imperfecțiunile neiertătoare de pe piele, dar, după ce ne mai apropiaserăm în ultimele săptămâni, am sperat că nu îl va deranja dacă îl întrebam despre ele.

— Ai fost surprins de un incendiu? l-am întrebat, iar el a scuturat din cap.

— Nu, mi-a răspuns.

— Te-ai opărit?

— Nu.

— Şi-atunci, poți să-mi spui ce ți s-a întâmplat? Ți-a făcut cineva toate semnele astea?

În ochi i-au apărut lacrimi, iar când a ridicat o mână pentru a şi le şterge, am întins o mână şi l-am atins pe braț.

— Nu mă supăr, a spus el. Ai fost foarte bun cu mine. N-am vorbit nimănui despre ele şi probabil că ar trebui să o fac. Cicatricele mele au reprezentat pedepse, înțelegi? O nouă pedeapsă, făcută de tatăl meu în fiecare an, de ziua mea de naştere.

— Pedeapsă, pentru ce? l-am întrebat, încruntându-mă. Ce-ai făcut?

— Mi-am ucis mama.

Am rămas mut, pentru că nu putea fi adevărat. Băiatul nu arăta capabil de violență.

— I-ai spus sfântului Faneel că mama ta a murit la naştere.

— Aşa a fost.

— Dar nu-ți poți găsi vină pentru asta.

— Dar tata aşa a socotit, mi-a zis el. Şi în fiecare an, de ziua mea de naştere, mă aşeza în fața focului, încălzea o vergea din fier şi o lipea de pielea mea ca să mă pedepsească pentru pierderea pe care i-o provocasem.

În acest fel, spunea el, voi simți o parte din durerea pe care o îndura el în fiecare zi.

S-a ridicat şi, desfăcându-şi tunica, a coborât-o până în talie. Avea mai multe arsuri pe piept. Când s-a întors, am văzut şi altele pe spinare. Unele mari, altele mici. Nu păreau să fi fost făcute în ordine, dar ele îi fuseseră aplicate pe corp de-a lungul multor ani, iar pielea, de obicei curată a unui băiat de vârsta lui, abia dacă se vedea sub acele urme dezordonate.

— E ceva monstruos, am spus eu, amintindu-mi cât de tulburat fusese când simțise mirosul de carne arsă.

Era evident că acea aromă respingătoare nu slujise decât să îi aducă aminte de acele momente întunecate din copilărie.

— Numai că anul ăsta am hotărât să nu îi mai permit să mă mai pedepsească din nou. M-am gândit să-l ucid, dar mi-am dat seama că nu puteam comite o faptă atât de cumplită. Şi de aceea am preferat să fug de acasă.

— Înseamnă că nu a fost ucis în răzvrătire, cum ne-ai spus la început?

— Nu, a spus Girvesh, clătinând din cap. Îmi cer iertare pentru că am mințit.

— Eşti iertat. Dar nu crezi că te va căuta? Ştiu părinți care nu suportă să fie părăsiți de copiii lor.

— Nu, mi-a răspuns el. Mi-a spus ani la rând să plec, dar eram prea mic pentru a avea încrederea necesară că-mi voi croi propriul drum în lume. Tatăl meu, fie-i numele blestemat în veci, a fost foarte fericit că am plecat!

— Nu eşti budist, adevărat? l-am întrebat eu. Nu eşti nici măcar din Nepal?

A clătinat din cap.

— Sunt de departe, din răsărit, a spus el. Am mers pe jos câteva luni până să ajung aici, găsind de mâncare cum am putut. Cerşind, când era nevoie. De cele mai multe ori, furând. Nici nu ştiam unde mă aflam când am văzut templul înălțându-se deasupra copacilor din vale şi el a părut să mă cheme spre acest loc.

— Este împotriva naturii ca un om să-şi trateze fiul cu atâta cruzime, am spus eu. Nici eu nu am fost fiul pe care şi-l dorise tatăl meu, dar în ciuda faptului că era înclinat spre violență, m-a bătut rareori. Girvesh, nu trebuie să te rupi de lume! am adăugat. Adevărat, în acest loc este multă linişte, dar tu eşti tânăr şi ai toată viața înainte. Să nu îmbătrâneşti aici doar pentru că te temi de ceea ce ți-ar putea rezerva lumea din afară!

— Dar nu exact asta faci tu acum? m-a întrebat el.

— Deocamdată, i-am răspuns. Dar asta nu va fi pentru totdeauna. Şi viaţa mea se va sfârşi într-o bună zi.

— Şi unde vei pleca?

Am rămas pe gânduri. Cu excepţia sfântului Ujesh, nu mărturisisem faţă de nimeni motivele pentru care căutasem adăpost la mănăstire, dar ceva m-a făcut să cred că băiatului îi puteam spune adevărul.

— Am avut un văr. Cel puţin aşa l-am considerat. Am crescut împreună şi l-am iubit foarte mult. Eram tovarăşi de joacă şi ne protejam unul pe celălalt. Însă el a comis un act de trădare pe care nu i-l pot ierta, pentru că asta a dus la moartea soţiei şi a fiului meu. Într-o bună zi, îl voi găsi şi îl voi ucide. Puteam face asta imediat, dar am hotărât să aştept până când voi reuşi să ajung la o oarecare pace cu mine însumi, iar el va deveni încredinţat că a scăpat de pedeapsă pentru crimele lui. Voi rămâne aici până când soseşte acea zi, dar după aceea, aşa cum un leu urmăreşte şi doboară un animal, el va deveni prada mea. Când îl voi găsi, moartea nu-i va fi tocmai uşoară. Va fi însă o pedeapsă meritată, nu ceva pornit dintr-o răzbunare rece.

— Şi când va veni acea zi? m-a întrebat băiatul şi, din expresia de pe faţa lui, mi-am dat seama că nu voia ca eu să plec de la mănăstire.

Deveniserăm apropiaţi şi aveam faţă de el sentimentele unui unchi pentru un nepot şi probabil că nu îl încânta ideea de a fi lăsat acolo având drept camarazi doar călugări bătrâni.

— Curând, am spus, pentru că, deşi liniştea de la Swayambhunath se pogorâse asupra mea, începusem să îmi dau seama că nu peste multă vreme urma să plec. Mai aştept puţin.

Indonezia
— 907 d.Hr. —

✷✷

Mai aveam de lucru câteva săptămâni până să încheiem lucrările la statuia lui Shiva, care avea să înfrumusețeze calea de intrare spre Templul Prambanan, când în curte a apărut călugărul Falang, în locul în care se afla efigia şi, căutându-mă din ochi printre meşteri, m-a chemat în biroul lui. Până atunci nu îl mai văzusem atât de îngrijorat şi, în timp ce mergeam pe coridoare şi scări cu paşi exagerat de grăbiți, m-am întrebat ce anume îl iritase atât de mult.

— Şezi! mi-a poruncit el, arătându-mi scaunul din fața lui şi, ridicând un teanc de pergamente de pe blocul din piatră la care lucra, mi l-a întins pe cel aflat deasupra. Azi-dimineață a sosit un mesager de la Jombang şi mi-a adus asta, a spus el. Ce ne facem?

Mi-am trecut ochii peste pielea de vițel pe care era scris mesajul cu cerneală de fier; o simplă înştiințare care ne spunea că regele Balitung va vizita templul pentru a participa la dezvelirea statuii la care trudeam de când eu sosisem acolo, în urmă cu aproape un an.

— Dar asta e clar o veste bună! am spus eu, ridicând ochii de pe mesaj. Statuia este aproape terminată, iar Maiestatea Sa va fi încântată să vadă că…

— Continuă să citeşti! mi-a spus el. Uită-te la data când şi-a propus să vină în vizită!

Am întors paginile şi am înțeles imediat ce îi provocase acea suferință cumplită.

— Peste şapte zile, am spus eu. Dar nu va putea fi terminată până atunci.

— Ştiu asta, a spus călugărul Falang. Dar ce e de făcut? Să îi cerem să nu vină? O să-mi ia capul! Spune-mi, când crezi că vor fi încheiate lucrările?

Rămas pe gânduri, mi-am trecut o mână peste bărbie. Sperasem să mai avem trei săptămâni până la dezvelire, dar era absurd să cred că, depunând cu toții eforturi ceva mai mari, puteam încheia lucrarea în două săptămâni. Darămite în şapte zile? Mi se părea ceva aproape imposibil.

— Sigur nu va fi gata până în ziua în care va sosi aici, am spus.

— Nici măcar dacă mai găsim oameni care să pună umărul?

— Mă folosesc deja de toți cei care se pricep, i-am spus.

Din momentul în care mi se încredințase proiectul, îi pusesem la treabă pe toți călugării, dar ei aveau talente diferite. Statuia avea şapte metri şi douăzeci de centimetri înălțime, era din bronz şlefuit şi înfățişa un yoghin aşezat într-o poziție lotus peste o grădină cu flori, pierdut în meditație, şi mai aveam mult de lucru până să o ducem pe roți în locul în care îi va întâmpina pe vizitatori, inclusiv pe regele Balitung şi descendenții lui, pentru eternitate.

— Ce-ar fi să căutăm ajutoare prin satele din apropiere? a întrebat el. Ce s-ar întâmpla? Poate că există meşteri pricepuți care locuiesc aproape, şi…

— Călugăre Falang, am protestat eu, ai spus clar că statuia poate fi făcută doar cu oamenii care trăiesc aici, chiar în templu. Necinstirea acestei idei atât de târziu ar…

— Toate astea au fost înainte de ştirea că regele va veni aici! a spus el, ridicând glasul pentru prima oară de când îl cunoşteam. Cred că ai auzit poveşti despre mânia lui, da?

Am dat aprobator din cap. Se ştia prea bine că regele nu avea deloc răbdare şi era impulsiv, având o predilecție deosebită de a administra pedepse foarte ciudate celor care îl nemulțumeau. Se spunea că pusese să se taie capetele a cel puțin o mie de oameni de când urcase pe tron, în urmă cu opt ani.

— Nu cred că regele se va arăta răzbunător față de un om sfânt, am spus eu rar, neştiind dacă eram încredințat de asta ori, pur şi simplu, încercam să îl liniştesc.

— Cum aşa? Se spune că şi-a pus oamenii să îl lege pe călugărul Raliappa de un stâlp în Surabaya şi să toarne ulei încins peste pielea lui vreme de trei zile, până când bietul de el a murit, şi asta doar pentru că după cină i-a servit nişte struguri care nu i-au plăcut.

— O fi crezut că Raliappa voia să-l otrăvească?

— Nu ştiu şi nu-mi pasă, a spus el, aruncându-şi brațele în sus. Şi nici nu vreau să aflu. Nu avem de ales; statuia trebuie să fie terminată până la sosirea lui. Du-te în sat şi găseşte oameni care te pot ajuta! Voi plăti oricât e nevoie din cuferele noastre. Dacă nu e gata până la venirea regelui, pesemne că niciunul dintre noi nu va supraviețui.

★★★

Shiva, dacă el exista cu adevărat, probabil că ne privise pe noi, oamenii, cu un aer binevoitor la acea dată, pentru că am reuşit să finisăm statuia la

vreme, asta după ce am folosit peste doisprezece oameni din Prambanan, care au simțit, nu fără motiv, că regele ar putea pune ca ei să fie spânzurați şi să li se ardă satul dacă lucrurile nu ar fi arătat exact cum le voia el. În timp ce statuia era amplasată pe locul stabilit, o sarcină care a durat multe ore şi, din câte am aflat, s-a încheiat cu cel puțin trei mâini şi picioare rupte, m-am tras puțin în spate şi am examinat opera la crearea căreia contribuisem din plin. Arăta cu adevărat foarte bine şi până şi eu, care fusesem mereu aproape agnostic atunci când era vorba de chestiuni spirituale, m-am trezit că eram impresionat de seninătatea ei.

Când, într-un sfârşit, a apărut, regele mi s-a părut a fi o creatură ciudată. Cunoscut de unii sub numele de Marea Morsă din Jombang, era un om cu o talie foarte groasă, dar incredibil de scund, cu ochi mici şi trişti, o barbă pleoştită şi cu fața plină de riduri. Trăsătura dominantă erau cei doi dinți canini care îi ieşeau din gură şi coborau aproape până peste buza de jos. În buzunarul robei, avea patru sau cinci copane de pui prăjite, care ieşeau în afară, iar suita lui din acel moment cuprindea patru soții, prima având părul negru, a doua fiind blondă şi a treia, roşcată. În mod ciudat, cea de-a patra soție a lui nu era nicidecum o femeie, ci un băiat de o frumusețe aproape feminină, care purta aceeaşi robă cu dragoni cu multe aripi ca şi soțiile-surori şi căruia i se spunea regina Indah. Cele patru regine mergeau în urma soțului lor în ordinea descrescătoare a vârstei şi, de fiecare dată când el se oprea ca să stea de vorbă cu vreunul dintre călugări, se despărțeau, astfel încât două să stea în stânga lui, iar celelalte două în dreapta lui.

Întreaga comunitate mănăstirească se strânsese acolo ca să întâmpine regele şi reginele lui, iar la capătul şirului stăteam eu şi Gunadi. Băiatul fusese instruit de mine după sosirea lui la templu şi, cu timpul, aproape că uitase de urmele de arsuri de pe față şi corp. Se mai înălțase, iar munca la statuie îl tăcuse să mai pună muşchi pe trupul firav. Cu toate acestea, ştiam că se temea cumplit de astfel de prezentări, deoarece desfigurarea lui îi şoca întotdeauna pe străini şi putea da naştere unor remarci jignitoare.

Regele Balitung a dat roată statuii yoghinului, examinând îndelung şi minuțios fiecare amănunt, după care, în cele din urmă, a dat din cap în semn de aprobare. Scoțând din buzunar două copane de pui, a luat câteva guri din fiecare, după care le-a aruncat peste umăr, iar câinii le-au atacat cu furie. Făcându-şi drum încet printre noi, a acceptat plecăciunile călugărilor, adresându-le câteva cuvinte unora, după care s-a oprit în fața mea.

— Şi tu? a întrebat el, măsurându-mă de parcă abia aş fi meritat atenția

lui. Nu arăți ca toți ceilalți. Nu porți robă galbenă şi nu ți-ai tăiat părul. Tu cine eşti?

— Un pelerin, Maiestatea Voastră! i-am răspuns, plecându-mi capul. Mi s-a oferit adăpost la templu în ultimele douăsprezece luni.

— Şi ai lucrat la statuie? a întrebat, făcând semn spre ea.

— Da, Maiestatea Voastră!

— Şi băiatul ăsta cine e, fiul tău? Ce s-a întâmplat cu faţa lui? Arată precum ceva ce un animal a vărsat pe stradă. A fost prins într-un incendiu, aşa-i?

M-am întors ca să arunc o privire spre Gunadi, care rămăsese cu privirea în pământ, şi am simţit că îi tremura tot corpul de furie şi stânjeneală, în timp ce pielea i se înroşea din cauză că era umilit.

— Nu, nu e fiul meu, am răspuns în locul băiatului. E alt pelerin. Un artizan foarte bun, cu mâini dibace. Harnic. Şi serios.

— Poate că e într-adevăr aşa, dar cum suporți să-l priveşti? a întrebat regele, întorcându-se dezgustat, în vreme ce a treia dintre regine, cea cu părul roşu ca focul, s-a apropiat de noi, apoi şi-a lăsat mâna stângă pe obrazul desfigurat al lui Gunadi.

Încă tremurând, el a ridicat privirea, dar când femeia i-a zâmbit am simţit căldura reală a prezenței ei.

— Uită ce ți-a spus soțul meu! i-a zis ea încet. E un om care caută doar frumusețea exterioară. Cu toate astea, unii dintre noi nu avem de ales decât să o căutăm pe cea lăuntrică.

S-a lăsat o tăcere lungă, în timp ce noi am înțeles cuvintele ei; am observat că Gunadi stătea cu capul înălțat privind-o drept în ochi. Mi s-a părut că nu era cu mult mai în vârstă decât el, dar, în loc să se simtă intimidat de acea fată necunoscută, a părut să fie încântat de ea.

— Vorbele acelea au fost rostite pentru urechile mele? a răcnit regele, împingând-o înapoi, spre şirul celorlalte regine. Fată proastă! Ascultă-mi sfatul, a spus el, aplecându-se atât de aproape de mine, încât am simţit mirosul de carne de pui din răsuflarea lui. Să nu te însori niciodată. M-am căsătorit de zeci de ori şi fiecare dintre reginele mele mi-a provocat mai multă suferință decât cea de dinainte. Câteodată mă gândesc să mă călugăresc, ca aceşti oameni. O să rămân la cină! a strigat el, după care s-a îndepărtat. Dar întâi să mă conduceți la sala de baie!

★★★

Seara s-a scurs aşa cum era de aşteptat, pentru că regele Balitung a

consumat mâncare cât greutatea lui corporală, în vreme ce eu, Gunadi şi călugării am rămas liniştiți la mesele noastre, sperând că, nu ne vom pierde capetele de pe umeri spre sfârşitul nopții. Când între doi oameni din suita lui a izbucnit o ceartă, regele a spus că, spre distracția lui, ei vor lupta pe viață şi pe moarte însă, din fericire, călugărul Falang l-a convins că acela era un loc sfânt şi ar fi fost un sacrilegiu să fie pângărit prin vărsare de sânge.

În cursul serii, am observat că Gunadi se uita cu interes la regina cu părul roşu, al cărei nume era Yaychandra, şi mi-a fost clar că era cu totul tulburat din cauza dorinței carnale. În mănăstire, deveniserăm camarazi fideli, dar, în afară de a-i povesti despre cele două femei pe care le iubisem şi le pierdusem, rareori discutam despre probleme ale inimii şi, având în vedere anii lui fragezi, nu mă gândisem defel la înclinațiile lui romantice. Însă, desigur, mulți băieți de vârsta lui zămisleau copii. Chiar tatăl meu se căsătorise cu a doua soție când avea doar cincisprezece ani, şi probabil că mai avusese relații sexuale cu nenumărate alte fete. De aceea, nu ar fi trebuit să fiu surprins că, după ce petrecuse atâta vreme în compania unor bărbați celibatari şi bătrâni, dorințele lui Gunadi fuseseră stârnite de prezența unei fete frumoase, care îi arătase o tandrețe neaşteptată.

Regina Yaychandra era o ființă foarte fermecătoare, lucru pe care îl descoperisem ceva mai devreme, când am găsit-o plecând de la templu pentru o plimbare, pentru că, după cum mi-a spus chiar ea, voia să vadă soarele apunând deasupra capului yoghinului aflat în meditație.

— Dacă te deranjez, îmi pot continua plimbarea, i-am spus, pentru că nu ştiam dacă, în situația ei, avea voie să fie în compania unui bărbat care nu îi era soț.

— Te rog să nu pleci! a spus ea. Poate când vom ajunge mai aproape de mănăstire, dar nu acum.

— Regele mi se pare a fi… am făcut o pauză, străduindu-mă să găsesc vorbele potrivite. Un om înțelept şi bun.

— Nu există vreo regulă care să interzică minciunile neruşinate într-un loc sfânt? m-a întrebat ea încercând să zâmbească.

— După părerea mea, călugărul Falang s-ar încrunta auzind aşa ceva, am recunoscut. Deşi nici eu, nici el nu am ales să ne căsătorim cu regele.

— Cunoşti multe femei care şi-au ales soții? a întrebat ea. Din câte ştiu, e vorba întotdeauna de ceva hotărât în numele lor de tați, frați, în orice caz, de bărbați. Dacă femeilor le-ar fi îngăduit să aleagă, lumea ar arăta cu totul

altfel. Eu aşa cred.

— Soţiile mele au vrut să se căsătorească cu mine, am spus, iar ea a ridicat o sprânceană în semn de uimire.

— Soţiile? a întrebat ea.

— Două, am explicat eu. Şi amândouă au murit.

— Îmi pare rău, a spus ea.

— Îţi mulţumesc, dar m-am împăcat de mult cu pierderea primei soţii. Iar timpul pe care l-am petrecut aici, la Prambanan, a avut rostul de a mă face să mă împac cu cea de-a doua pierdere.

— Şi ai reuşit?

Am rămas puţin pe gânduri.

— Mă simt mult mai liniştit decât atunci când am sosit aici, am zis eu. Ceea ce înseamnă că momentul plecării mele se apropie cu repeziciune.

— Şi unde vei pleca? Te întorci în satul tău?

— Nu, i-am răspuns, clătinând din cap. Întâi va trebui să fac ceva.

Probabil că tonul vocii mele i-a sugerat că nu voiam să discut acest lucru în amănunt, pentru că ea nu mi-a mai pus nicio întrebare, astfel că am continuat să ne plimbăm, de astă dată mai încet, pentru că nu doream să ajungem prea curând la destinaţie.

— De cât timp eşti regină? am întrebat-o într-un final, iar ea a inspirat adânc, inhalând mirosul de flori de iasomie.

— Nu de multă vreme, a spus ea. De mai puţin de un an. În prezent, sunt a patra regină. Maharani este prima, Permata, a doua, Indah, a treia, şi apoi eu.

— Şi regina Indah? am întrebat-o. Ea este…

— Băiat? Da. Regelui îi place să aibă un băiat în haremul lui. Indah nu este primul şi nici nu va fi ultimul. Curând va avea semnele bărbăţiei şi atunci va fi trimis în Peştera Şerpilor.

Neştiind ce însemna asta, am privit-o, iar ea a tremurat puţin, după care şi-a frecat braţele cu mâinile.

— O peşteră din apropierea palatului, mi-a explicat ea. Din câte am auzit, este enormă, deşi, din fericire, încă nu am ajuns acolo. Se spune că înăuntru se află o sută de mii de şerpi veninoşi. Vipere, cobre şi taipani. Un bolovan uriaş blochează intrarea în peşteră, dar când regele este cuprins de furie, îi izgoneşte pe cei care l-au supărat în coridoarele întunecate dinăuntru şi, bineînţeles, acei oameni nu mai apar. Din ce mi s-a spus, în trecut, acolo au fost trimise şi reginele-băieţi.

— Şi cât de curând se va întâmpla asta? am întrebat eu, îngrozit de soarta copilului, care nu făcuse nimic pentru a merita un astfel de sfârşit.

— Peste câteva săptămâni, aşa cred, a spus ea. De curând, în timp ce cânta, vocea i-a scârțâit puțin şi a început să tuşească, şi am văzut expresia de dezgust de pe fața soțului meu. Cred că după ce ne întoarcem la Jombang, bolovanul de la intrarea în peşteră va fi dat din nou deoparte şi ea va înghiți următoarea victimă.

Mănăstirea a apărut în fața noastră şi, ca şi cum gândurile ne-ar fi fost întrucâtva la unison, ne-am oprit şi ne-am întors unul cu fața spre celălalt.

— Câți ani ai? am întrebat-o. Iartă-mi îndrăzneala!

— Şaptesprezece.

Am simțit dorința de a întinde mâna pentru a-i atinge obrazul. Avea pielea foarte moale şi buzele pline şi roşii. Însă, în acel moment, nu am putut face asta. Dacă aş fi atins-o, aş fi pângărit amintirea ultimei mele soții, după care perioada de doliu de un an încă nu se scursese. Cu toate acestea, când s-a uitat direct la mine, ceva s-a transmis între noi, devenind un moment de înțelegere, astfel că nu am mai rostit niciun cuvânt, mulțumindu-mă să îi zâmbesc, după care m-am îndreptat spre chilia mea, unde am căzut în genunchi într-un amestec de frustrare şi ruşine, implorând-o pe soția mea ucisă să îmi ierte gândurile necredincioase.

Toate acestea mi-au trecut prin minte când am stat oarecum departe de banchet şi am observat expresia de pe fața lui Gunadi. Am citit pe ea dorință, desigur, dar şi credința că o putea iubi pe acea fată dacă ea i-ar fi oferit un asemenea prilej. Am recunoscut acele emoții, deoarece şi eu le trăisem de trei ori până atunci.

Întâi față de Larinda. Apoi pentru Kalshava. Iar a treia oară în chiar acea zi. Față de regina Yaychandra.

— Eşti bine? m-a întrebat Gunadi, întorcându-se pentru a se uita la mine. Nu i-am răspuns şi mi-am pus o mână pe umărul lui în semn de solidaritate, pentru că eram convins că inima lui sau a mea se va frânge – probabil ale amândurora – în viitor.

Armenia
— 944 d.Hr. —

✷✷

În ziua următoare, am trecut prin centrul capelei, înlocuind lumânările topite, când l-am auzit pe părintele Fahram strigându-mă. Trecuse deja un an de când sosisem la mănăstire şi, în acest răstimp, existaseră multe momente în care, stând singur în chilia mea, descoperisem că eram aproape copleşit de suferinţă şi furie. În asemenea clipe, în loc să mă arunc din vreun foişor spre pământ, îmi croisem drum spre încăperea aceasta rece, în care se intonau rugăciuni cu glasuri scăzute şi armonioase întreaga zi. Şezând pe o bancă şi inhalând aerul parfumat de tămâie şi aroma de iasomie care pătrundea printre spaţiile dintre pietre, găseam de obicei o modalitate de a alunga gândurile negative din mintea mea, ca să revin la starea de seninătate pe care o recomandau preoţii.

Cu toate acestea, înainte de a mă duce la culcare după banchetul din noaptea precedentă, lăsasem un bilet pe masa părintelui Fahram prin care îl informam că sosise vremea să plec şi că aceea avea să fie ultima zi pe care o petreceam la Tatev. După ce petrecusem un an ca membru bine-venit al turmei lui, el a părut deopotrivă surprins şi întristat când a venit să stea de vorbă cu mine.

— De ce? m-a întrebat el. Ne-ai fost de mare ajutor în toate strădaniile noastre. Şi ai fost fericit aici, adevărat?

— Foarte fericit, părinte! l-am aprobat, aplecându-mi capul în semn de recunoştinţă. Dacă nu mi-aş fi găsit drumul spre acest loc după… Mi-am mutat privirea în altă parte. Pe la jumătatea timpului pe care îl petrecusem în mănăstire îi povestisem despre evenimentele care se petrecuseră în satul meu înainte de a pleca de acolo, iar el se dovedise o sursă de consolare pentru mine. Nu cred că aş mai fi fost în viaţă acum dacă nu aş fi beneficiat de bunătatea dumneavoastră şi a călugărilor care trăiesc în acest loc.

— În fine, o să-ţi simţim lipsa, a spus el, după care m-a îmbrăţişat. Deşi sunt convins că nu vei duce lipsa unora dintre lucrurile pe care trebuie să le facem pentru a ţine în viaţă acest loc. Mi-am petrecut o bună parte din noaptea trecută în genunchi, rugându-mă Domnului pentru iertare.

Am zâmbit şi am recunoscut:

— A fost o noapte interesantă.

— Şi nu aş dori să o retrăiesc, a spus el. Deşi probabil că, mai devreme sau mai târziu, voi fi silit să fac asta. Să ne rugăm ca Boghos Sanasar să nu se întoarcă aici prea curând.

Preoţii din acea mănăstire erau extrem de credincioşi, iar mulţi dintre ei se retrăseseră la culcare în seara de dinainte, preferând să facă asta în loc să îşi petreacă timpul în compania unui păcătos atât de cunoscut. Alţii îşi sorbiseră supa şi mâncaseră carnea cu expresii atât de nemulţumite pe chipuri, încât era greu să nu te întrebi dacă nu cumva mâncarea lor fusese otrăvită. De fapt, singurii trei oameni care păreau să se bucure de acea seară fuseseră Boghos Sanasar, Garnik, tânărul meu ucenic, şi eu, iar noi ne arătaserăm fericiţi pentru că eram fermecaţi de Yayranush.

— Sper din suflet că, atunci când Domnul mă va chema la sânul Său, mă va ierta că am stat atât de aproape de un asemenea om şi de haremul lui, a spus părintele Fahram cu dezgust în glas. Dar am făcut-o în numele Lui. Fără ofertele lui Boghos, mănăstirea asta nu ar putea supravieţui.

— Îndrăznesc a spune că Domnul vă va ierta, l-am liniştit eu.

— Şi încotro pleci de aici? m-a întrebat el şi i-am dat răspunsul înşelător pe care îl pregătisem de ceva timp. Părintele Fahran era un om binevoitor şi ştiam că dacă i-aş fi spus adevărul, ar fi făcut tot ce i-ar fi stat în putinţă ca să mă convingă să renunţ la acel plan.

— Voi călători, am spus eu. Mi-am găsit pacea la Tatev şi mă simt pregătit să revin în societate.

— Vrei o femeie, cred, aşa e? a spus el zâmbind, iar eu am coborât ochii spre podeaua din piatră şi am roşit puţin. Chiar dacă anul de doliu era pe sfârşite, îmi era ruşine să recunosc că mintea îmi era deja cutreierată de gânduri legate de plăcerile cărnii. Şi ce faci cu Garnik? a continuat el. Îl iei cu tine?

Luat prin surprindere de acea întrebare, m-am încruntat.

— La asta nu m-am gândit, am răspuns eu. La urma urmelor, nu suntem o familie. Nu intră în grija mea.

— Tot ce se poate, dar ştii prea bine că îţi este devotat. Nu e preot şi nici nu arată vreo dorinţă de a deveni aşa ceva, de aceea mi se pare nepotrivit să mai rămână aici multă vreme. Nu te-ai gândit să-l iei cu tine?

Am rămas pe gânduri. Deşi eram conştient că băiatul mă socotea un fel de tată, nu eram convins că voi rămâne legat de el pentru o perioadă lungă de timp.

— Nu ştiu, am ezitat eu. Există o serie de lucruri pe care trebuie să le fac şi le-aş realiza mai uşor dacă voi fi singur.

— Şi despre ce lucruri este vorba, prietene? m-a întrebat el. Sper că nu vrei să-ți duci până la capăt răzbunarea.

— Pur şi simplu, trebuie să-mi urmez calea şi nu m-am gândit să port de grijă unui copil.

— Nu mai e chiar un copil.

— Şi totuşi… am spus eu.

— Prietene, mai gândeşte-te! a spus părintele Fahram, întinzând o mână şi aşezând-o pe umărul meu. Doar atât te rog! Băiatul e prea mic pentru a rămâne aici în compania unor bătrâni. I-ai putea fi de ajutor. Are nevoie de îndrumare. Şi cred că şi ție ți-ar prinde bine o influență care să te tempereze. Văd ceva în ochii tăi care îmi spune că nu simți pacea despre care vorbeai.

Nu i-am răspuns, pentru că nu doream să îl mint şi mai mult.

— Ei bine, dacă te-ai hotărât, nu voi încerca să te fac să renunți la planurile tale, a spus el suspinând. Când doreşti să pleci?

— Azi, ceva mai târziu, i-am răspuns.

— Înseamnă că mai ai câteva ceasuri la dispoziție. Te las să te gândeşti la întrebarea mea, dar nu uita: când ai venit aici, te-am primit pentru că mi-am dat seama că aveai nevoie de sprijinul oamenilor care îți puteau purta de grijă. Cred că băiatul tocmai de asta are încă nevoie şi numai tu i-o poți oferi.

★★★

Deşi ştiam că ar fi fost mai bine să îi dau pace, imediat ce am plecat de la capelă, m-am dus să o caut pe Yayranush. Voiam să mă uit încă o dată la fața ei înainte de a se întoarce în capitală împreună cu monstrul care îi era soț. Pe de o parte, tânjeam să o invit să mă însoțească în călătoria mea, dar mi-am dat seama că nu era cazul să fac un lucru atât de necugetat şi impulsiv, mai ales că dorința mea față de ea nu pornise decât în urma unei singure discuții. Cu toate astea, oricât am căutat-o, nu am găsit-o, şi am hotărât că dacă Dumnezeu exista cu adevărat şi veghea asupra mea, însemna că probabil El ne ținuse departe unul de celălalt spre propria mea protecție. De aceea, mi-am scos-o din minte şi m-am dus spre camera lui Garnik.

Aşa cum anticipase părintele Fahram, băiatul s-a arătat extrem de nefericit să afle că plecam de la mănăstire şi m-a întrebat imediat dacă putea merge cu mine.

— Nu ştiu încotro mă va duce drumul, i-am spus. Şi, cu toate că țin la tine, nu sunt convins că-ți voi putea purta de grijă.

— Dar nu e nevoie să mi se poarte de grijă! a exclamat el.

— Şi totuşi, am spus eu, nu tocmai convins, mi se pare nedrept să te amestec în ceea ce vreau să fac.

— Despre ce e vorba?

Înainte de a-i răspunde, am şovăit.

— Dacă-ți spun, promiți că nu mă vei trăda față de părintele Fahram?

— Ai cuvântul meu!

— Plec să-l caut pe vărul meu. Iar când îl voi găsi, îl voi ucide. Nu din furie, ci în numele dreptății.

A coborât privirea spre pământ şi s-a încruntat, iar cicatricele de pe fața lui au căpătat o nuanță palidă de roz, lucru care se întâmpla când era tulburat.

— Nu e nevoie să faci asta, ştii bine! a spus el. Ai putea să-l faci uitat cu totul şi să începi o viață nouă.

— Aş putea, am recunoscut eu. Dar n-o voi face.

— Din ce am înțeles, s-ar putea să fi murit deja.

— N-a murit. Sunt convins.

— Asta nu te va face mai fericit, a urmat el. Dacă-l ucizi, adică. Îți închipui ce înseamnă să iei viața cuiva?

— Garnik, am spus, ignorând întrebarea şi privindu-l drept în ochi. Adevărul este că duhul soției mele nu se va linişti decât după ce-l voi ucide pe acest om. Ori până voi afla că şi-a găsit calea spre lumea cealaltă în alt mod.

A dat din cap. Probabil că lucrurile nu erau chiar atât de şocante precum crezusem. La urma urmelor, întreaga noastră viață era marcată de crime. Care armean crescuse fără să vadă capete retezate de pe umeri şi săbii înfipte prin platoşele oamenilor?

— Dacă eşti sigur că vrei să pleci, atunci probabil că a sosit vremea să plec şi eu, a spus el în cele din urmă, privind dincolo de zidurile mănăstirii. Adevărat, am fost fericit aici, dar nu pot rămâne o veşnicie. O să-mi continui călătoria, a adăugat el cu un oftat plin de dramatism. Şi voi afla ce greutăți îl aşteaptă pe un tânăr singur în această lume. Probabil că voi fi atacat. Ori ucis. Ori silit să întrețin relații sexuale cu cine ştie ce bătrân gras, împotriva voinței mele.

Mi-am dat ochii peste cap şi m-am străduit să nu izbucnesc în râs.

— Bine, am spus eu, cedând, aşa cum ştia el că se va întâmpla. Poți veni cu mine. Dar vei respecta planurile mele, ne-am înțeles? Iar dacă ele nu-ți plac, eşti liber să mă părăseşti în orice moment. E clar?

Fața i s-a destins într-un zâmbet larg, lucru foarte rar pentru el, şi ochii i-au sclipit de fericire.

— Ne-am înțeles! a spus el.

★★★

Am plecat spre sfârşitul după-amiezii, după ce preoții ne-au dat doi cai şi o trăsurică pentru călătorie, dar mi-au oferit şi o mantie veche pentru a-mi aduce aminte de ei şi care să îmi țină de cald în nopțile friguroase. Când am scos puținele lucruri personale din chilia mea, Garnik mă aştepta deja şi a întins o mână ca să îmi ia sacul, după care l-a aruncat sub o pânză groasă care acoperea partea din spate a trăsuricii, lucru inutil, pentru că vremea era frumoasă, iar noi nu mai avuseserăm parte de ploaie de luni de zile. Slujindu-se de o funie rezistentă din sisal, a prins prelata în cele patru colțuri.

— Nu cred că e nevoie de aşa ceva, i-am spus, făcând semn din cap spre acoperământ.

— Vremea s-ar putea schimba, a spus el. Iar atunci ne vom bucura că am procedat astfel.

— Şi pe drum am putea da peste bandiți, care vor crede că avem lucruri de valoare care trebuie ascunse. Să nu le dăm de bănuit!

A aruncat o privire spre trăsurică, dar s-a întors cu o expresie hotărâtă pe față.

— Te rog! a spus el. De acum înainte, nu-ți voi mai cere nimic. Doar să păstrăm prelata!

Mi s-a părut ciudat că insista asupra acelui aspect, dar am cedat, socotind că nu strica, după care m-am întors, pentru că toți oamenii din mănăstire veniseră să ne ureze drum bun. I-am mulțumit fiecăruia pentru amabilitatea pe care mi-o arătase de la sosirea mea acolo şi am promis că în cazul puțin probabil în care mă voi trezi rostind rugăciuni, atunci voi avea grijă să includ numele lor în ele. Când am urcat în trăsurică, l-am observat pe Boghos Sanasar umblând pe acoperişul mănăstirii, având o expresie de furie pe față. Nu mi-am dat seama de ce arăta atât de tulburat, dar m-am simțit fericit că nu voi mai fi silit să întâlnesc din nou acea creatură destrăbălată.

În cele din urmă, am ajuns pe drum şi ne-am îndreptat spre apus vreme de o oră fără să stăm prea mult de vorbă, intenția mea fiind să mergem spre

Gaul, un loc despre care îl auzisem pe vărul meu vorbind deseori ca despre un soi de tărâm al viselor. Cum nu aveam altă idee privind felul în care l-aş fi putut găsi, mi se părea drept un loc logic din care să încep căutările.

— La un moment dat, va trebui să ne găsim un loc în care să dormim, am spus eu într-un târziu, în timp ce mânam caii. Spre apusul soarelui vom căuta un han.

— Ne aflăm în locuri primejdioase? m-a întrebat Garnik.

— Probabil, i-am răspuns. Fosta mea soție a crescut exact într-unul dintre aceste locuri şi nu a avut o viață prea fericită. Ele pot corupe orice suflet. Cu toate astea, am adăugat eu, întorcându-mă spre el şi zâmbindu-i, probabil că speri să fii corupt, nu-i aşa Garnik?

A râs slab.

— Cred că aş fi dispus, a spus el.

Voiam să adaug că observasem felul în care o privise pe Yayranush în seara de dinainte şi, în alte circumstanțe, probabil că aş fi spus ceva, doar ca să mă amuz, dar ceea ce m-a împiedicat a fost dorința de a nega până şi ideea unei posibile relații între cei doi. Ea era mai apropiată ca vârstă de Garnik decât mine, astfel că era firesc ca ea să manifeste mai mult interes față de el. Acest lucru mi-a stârnit vanitatea din suflet, astfel că am tăcut.

Dintr-odată, a strănutat, iar sunetul, deşi înfundat, a fost atât de ciudat, încât m-am întors surprins spre el.

— Ce-a fost asta? l-am întrebat.

— Nimic, însă, în timp ce mi-a răspuns, s-a mai auzit un strănut, dar nu al lui.

M-am înspăimântat, cât pe ce să mă cuprindă groaza. Eram singuri pe drum, nu văzuserăm pe nimeni cale de kilometri întregi, iar întunericul începea să coboare. Pe acele drumuri existau şi fantome în afară de tâlhari? Trebuia să ne temem şi de ființe supranaturale, nu doar de muritori?

— Ai auzit şi tu acel zgomot? l-am întrebat, iar el a scuturat din cap.

— Strănutul? a întrebat el. Nu.

— Dacă nu l-ai auzit, cum de-ai ştiut despre ce am vorbit?

A deschis gura ca să îmi răspundă, dar a părut incapabil să îmi dea un răspuns logic.

— Garnik! am spus. Ce se întâmplă?

Am privit în jur şi, spre uimirea mea, am văzut ceva mişcându-se în partea din spate a trăsurii, pe sub prelata pe care Garnik insistase să o pună. M-am uitat înspăimântat, apoi am oprit caii, am sărit de pe capră şi,

alergând spre partea din spate, am ridicat puțin prelata. Spre uimirea mea, un moment mai târziu, de dedesubtul ei a apărut capul cuiva. Era Yayranush!

— Tu ai făcut asta? am strigat eu spre Garnik, deşi, după expresia de pe fața lui, era evident că el era autorul.

Acest lucru m-a lămurit că se simțea vinovat, dar şi puțin încântat de sine.

— Nu da vina pe el, te rog! a spus fata, coborând pe drum şi aranjându-şi rochia, iar părul ei roşu ca o flacără a fost chiar mai şocant decât până atunci. N-a fost vina lui. Nu mai puteam sta cu acel porc. Nici nu-ți poți închipui la ce umilințe ne-a supus pe toate.

Ca să mărturisesc adevărul, eram încântat că se afla acolo, dar am simțit un amestec de furie şi regret că ea preferase să se încreadă în tânărul meu ucenic şi nu în mine. La urma urmelor, dacă mi-ar fi spus că voia să se ascundă în trăsură, aş fi plănuit evadarea ei. Dar nu, ea îl alesese pe Garnik.

— Am bani, a spus ea, băgând mâna într-un buzunar şi scoțând o mică pungă din pânză, pe care a scuturat-o, ca să aud zăngănitul monedelor. Îmi pot plăti călătoria, dacă asta te îngrijorează. Numai să nu mă trimiți înapoi.

— Aşadar, acum suntem trei, am spus eu oftând şi dând din cap în timp ce mă gândeam cum îmi vor fi afectate planurile de prezența ei.

— De fapt, suntem patru, a spus altcineva şi, când m-am întors, am văzut pe încă cineva ieşind de sub prelată. Era Idara, băiatul îmbrăcat în straie femeieşti, pe care Boghos Sanasar îl adusese la cină şi care, dacă era să îi dau crezare lui Yaynarush, urma să aibă acel sfârşit oribil la întoarcerea în capitală. M-am holbat la el, şi am rămas cu gura căscată de uimire.

— Ne pare rău, au spus la unison Garnik, Yayranush şi Idara, iar eu nu am mai putut face altceva decât să mă uit la ei pe rând, întrebându-mă încotro mă va duce călătoria.

PARTEA A 6-A
Mileniul

Islanda
— 999 d.Hr. —

✷✷

Imediat ce supărarea mea a început să se risipească, eu şi cei trei tovarăşi ai mei ne-am îndreptat spre satul numit Vík í Myrdal, de pe coasta sudică a insulei, unde am rămas vreme de câteva zile, având intenția de a găsi o ambarcațiune care să ne ducă spre țările mari de peste apă. Cu toate acestea, oarecum pe neaşteptate, două probleme au amenințat să îmi zădărnicească planurile.

În primul rând, a fost vorba de insistența băiatului, Ími, care a susținut că lumea avea să se sfârşească peste câteva zile, când se apropia împlinirea mileniului. Ími, care continua să poarte blana unui urs, cu toate că i se spusese că acum, când nu mai era supus fanteziilor bestiale, putea îmbrăca haine umane, stătea într-un colț al igluului pe care îl închiriasem, plângând incontrolabil şi susținând că în curând va arde în focurile iadului, pentru că dusese o viață plină de păcate.

— Ce păcate puteai comite? l-am întrebat, deloc convins că cineva atât e tânăr putea avea atât de multă răutate care să îi apese conştiința, dar după ce mi-a povestit despre câteva din faptele pe care el şi Bógi le comiseseră împreună, nu mi-a fost greu să îi înțeleg îngrijorarea. Cu toate astea, am spus eu, încercând să îl liniştesc, erai doar un copil când el te-a cumpărat de la părinții tăi. Dacă zeii vor hotărî să îi pedepsească pe toți oamenii, o vor face începând cu fostul tău stăpân şi cu ceilalți, nu cu tine.

Asta a părut să îl consoleze prea puțin şi, în timp ce a continuat să urle, m-am întrebat dacă nu ar exista o modalitate de a-l lăsa în urmă, în Islanda. Însă cum Yanníka părea să îi fie cu totul devotată, iar eu mă simțeam foarte atras de ea, nu voiam să fac ceva care să spulbere speranțele mele legate de o posibilă relație amoroasă cu aceasta.

— Nu poți cere iertare zeilor dacă eşti îngrijorat? m-a întrebat Garðr, tânărul meu ucenic, care, ca şi mine, nu prea ținea să asculte lamentațiile băiatului. La niciun kilometru de aici, locuieşte un preot, Stefnir Einarsson, căruia i te poți confesa. L-am cunoscut în ziua în care am sosit. De ce nu vorbeşti cu el în loc să plângi toată ziua ca un câine care şi-a pierdut stăpânul?

— Îmi pare rău, dar Stefnir Einarsson a fost ucis ieri, i-a şoptit încet lui Garðr, care nu aflase ultimele zvonuri care circulau în oraş.

Războiul ce se desfăşura între păgâni şi creştini sfârteca întreaga țară, iar Einarsson, dăruit lui Iisus Hristos, fusese târât de câțiva săteni până la un lac înghețat, în mijlocul căruia făcuseră o copcă, unde i-au cerut să jure credință față de zeii Odin, Frigg şi Balder din familia Aesir. Preferând să devină martir, preotul a refuzat, iar sătenii l-au băgat cu capul în apa rece ca gheața şi l-au ținut astfel jumătate de minut. Când l-au scos afară, avea barba şi sprâncenele albe şi, deşi abia mai putea vorbi, i s-a cerut încă o dată să ceară îndurare zeilor eterni. A refuzat iar, astfel că l-au băgat din nou cu capul în apă, doar că de astă dată l-au ținut aşa mai mult timp, iar când l-au scos, el îşi dăduse deja ultima suflare. Astfel, nu a mai cerut iertare nimănui, nici zeilor şi nici muritorilor, moment în care ucigaşii lui l-au aruncat în copcă, după care s-au întors în sat, încredințați că făcuseră lucrarea lui Thor.

— Ei, sunt convins că vom găsi pe cineva căruia să i te confesezi, a insistat Garðr, apropiindu-se de Ími şi lovindu-l cu bucăți de gheață, ceea l-a făcut pe băiat să plângă şi mai tare. Nu mai plânge! a răcnit el, dar fără niciun folos. Încetează, rahat mic ce eşti!

Asta era prima problemă.

A doua era că regele Óláfr, care domnea peste țara noastră din îndepărtata Norvegie, interzisese orice negoț între cele două țări până când disputele religioase din patria noastră nu se vor fi încheiat o dată pentru totdeauna şi, aşa cum stăteau lucrurile, toate corăbiile fuseseră trase pe uscat, pentru că marinarii şi căpitanii lor ştiau că vor fi pedepsiți cu moartea dacă le scoteau în largul mării.

— Am auzit un zvon cum că un om sfânt va sosi curând aici, a spus Garðr, trimis chiar de rege, ca să dea o legiuire privind felul în care să se roage oamenii din țara noastră. Se pare că vechii regi trebuie uitați pentru totdeauna, iar nazarinenii le vor lua locul.

— Va fi norocos dacă va pleca viu de aici, am spus eu. Aceşti bătrâni păstrează strict vechile credințe. Ei cred în zeii din tărâmul Asgard, nu într-un singur Dumnezeu din ceruri.

— Şi tu? m-a întrebat Yanníka, apropiindu-se atât de mult de mine, încât a trebuit să fac un mare efort de voință ca să mă înfrânez, pentru că mi-a venit să o îmbrățişez şi să o strâng la piept. Tu în ce crezi?

— Cred în plecarea mea cât mai grabnică de pe insula asta nenorocită şi

să îmi închei misiunea! am spus eu. Nimic mai mult, nimic mai puțin!

— Nu are niciun rost să încerci, a spus îmi, ştergându-şi, în sfârşit, lacrimile. Lumea oricum se va sfârşi. Peste câteva zile vom fi morți.

Acea afirmație l-a făcut pe Garðr să sară peste el, iar Yanníka s-a aruncat în mijlocul acelei încăierări pentru a-i despărți, în timp ce eu m-am îndepărtat, rugându-mă celui care ne guverna, indiferent din care ceruri, să îmi acorde răbdarea necesară față de acea adunătură pestriță pe care, într-un fel sau altul, o moştenisem. Privind spre cer, am avut impresia că pe această planetă plină de mizerii nu se putea găsi pacea şi că probabil doar acolo, sus, aceasta era cu putință.

★★★

În seara următoare, când gerul se instala în oasele mele, am îmbrăcat mantia veche şi m-am dus la igluul lui Líus Líusson, despre care se ştia că manifesta în secret o ură violentă față de stăpânii noştri norvegieni şi, prin urmare, era întotdeauna dispus să sfideze legile şi regulile impuse de ei. Când l-am strigat pe nume şi am intrat, dându-mi gluga pe spate din respect față de vârsta şi prețuirea de care se bucura în cadrul comunității, l-am găsit prăjind peşte pe un băţ, iar el mi-a făcut semn să înaintez, oferindu-mi un loc lângă foc.

Líus era un bărbat cu o înfățişare extraordinară, arătând mai mult a animal decât a om, cu o piele care părea atât de groasă, încât nici cel mai ascuțit cuțit nu ar fi reuşit să i-o străpungă. Avea cei mai negri ochi pe care îi văzusem vreodată, iar pe față i se citea permanent o expresie de furie, cu toate că aceasta dezmințea personalitatea lui, deoarece era întotdeauna uimitor de amabil atunci când discuta cu cineva. Am aruncat o privire spre pereții din gheață şi, spre surprinderea mea, am văzut că ei nu erau netezi ca ai mai tuturor igluurilor, ci deveniseră un soi de pânză pentru imaginile sculptate ale zeilor, în principal ale lui Tyr, care era prezentat purtând o suliță, cu ochii ațintiți în depărtare, ca şi cum ar fi amenințat pe oricine i-ar fi contestat domnia peste tărâmul înghețat. Deasupra lui, o creatură ciudată, arătând ca o pasăre, cu un cioc ascuțit şi ochi ce sugerau înțelepciunea, cobora cu ghearele desfăcute, pregătită de atac.

În timp ce încercam să decid cum puteam pleca de pe insulă, mă trezisem folosind un cuțit pentru a sculpta desene în pereții colibei noastre din gheață, imagini care îmi apăruseră nechemate în minte, cu descrieri pe care mă chinuiam să mi le explic. Maimuțe care se legănau pe crengile unui copac. Un grup de păuni împreunați. O față gravată în piatră. Mâinile mele

păreau să acționeze independent de creierul meu cât timp am cioplit în gheață, iar după aceea, privind ceea ce creasem, am simțit un fior ciudat în tot corpul, ca un val al amintirilor, ca şi cum m-aş fi trezit dintr-un vis, însă ceea ce trăiam era doar reveria îndepărtându-se de mine clipă de clipă.

— Prietene, ce vânt te aduce încoace? m-a întrebat Líus, aruncând oasele peştilor în foc, unde au sfârâit şi au dat aerului un parfum aparte, după care s-au înnegrit şi au dispărut între cărbunii încinşi.

— Am nevoie de o ambarcațiune, i-am spus direct. Mă poți ajuta?

A ridicat din umeri.

— Ai banii trebuincioşi? m-a întrebat el.

— Da.

— Atunci, sigur că pot!

Am zâmbit, iar din umbre a apărut un băiețel. Acela era fiul lui Líus, care şi-a îngropat trupul în blana purtată de tatăl lui şi s-a uitat bănuitor la mine cu ochi umezi.

— Cât de mare trebuie să fie corabia? m-a întrebat el. Câți sunteți?

— Patru, i-am răspuns oftând, dorindu-mi ca numărul lor să fie pe jumătate.

— Asta n-ar trebui să fie o problemă, a zis el. Presupun că vrei să pleci înainte de sosirea Furioşilor, aşa-i?

Am ridicat din umeri. Prin sat circulau zvonuri că, împreună cu omul sfânt, regele trimitea în Islanda o armată de Furioşi ca să pună capăt vechilor credințe pentru totdeauna. Acei luptători aveau un renume legendar, fiecare dintre ei fiind mai ciudat decât altul, un grup de oameni care abia dacă aparțineau acestei lumi şi care luptau ca şi cum ar fi fost căzuți în transă, folosindu-şi armele, brațele, picioarele, dinții, capetele şi tot ce puteau pentru a-şi înfrânge duşmanii. Când luptau, urlau şi răcneau ca nişte demenți, îngrozindu-i atât de mult pe adversari, încât mulți dintre aceştia o rupeau la fugă de groază, însă Furioşii nu renunțau niciodată şi alergau mai repede, îi prindeau, se azvârleau peste corpul laşului, după care îi smulgeau membrele într-o furie de nedescris, pornită din instinctul de războinici. Unii nici nu credeau că Furioşii erau oameni, dar eu nu susțineam asemenea superstiții şi preferam să cred că ei nu erau decât oameni normali, care îşi pierduseră mințile şi redeveniseră nişte fiare.

— Nu de ei mă tem, am spus, deşi mă temeam, chiar foarte mult. Doar că am o misiune de dus la capăt. Şi nu mi-o pot îndeplini aici.

— Şi încotro vrei să pleci? m-a întrebat el.

— Pe lângă coastele Hiberniei[31], i-am spus. Apoi voi merge spre Iberia.

— O călătorie lungă. Şi periculoasă. Probabil că misiunea ta este importantă.

— Exact! l-am aprobat eu.

Băiatul i-a şoptit ceva tatălui său, iar Líus a dat aprobator din cap, a vârât mâna într-o găleată aflată alături de el şi a scos un peşte care, fiind încă viu, s-a zbătut în mâna lui. Băiatul a aşezat peştele pe podea şi a scos de sub haine un cuțit din lemn având imaginea unui rechin sculptată pe plăsea, după care i-a înfipt vârful exact în creierul peştelui. Nefericita creatură a tresărit doar câteva secunde, după care a rămas nemişcată, semn că murise. Apoi l-a crestat pe mijloc, scoțând măruntaiele şi, străpungând carnea care rămăsese cu un beţigaş, s-a aşezat în tăcere lângă foc şi s-a uitat cu atenție la el în timp ce a început să se prăjească. Am urmărit totul în vreme ce Líus l-a privit cu mare dragoste în ochi, şi am simțit pe neaşteptate o durere în suflet pentru fiul pe care îl pierdusem, care nu apucase nici măcar a doua aniversare. Gândindu-mă la el, am trăit o arsură de furie în suflet.

— Trebuie să plec cât mai curând, i-am spus lui Líus pe un ton hotărât.

— Peste două zile, mi-a răspuns el. Până atunci îți voi găsi ceva. Deşi poate că nu vrei să pleci într-o seară atât de prielnică.

— Sfârşitul celor zece secole? l-am întrebat ridicând o sprânceană în semn de scepticism. Dacă ne păstrăm credința în vechii zei, atunci marcarea timpului de la naşterea lui Iisus Hristos nu ar trebui să însemne nimic pentru noi. Ziua de poimâine va fi potrivită. I-am întins punga în care aveam galbenii şi el a primit-o, numărând ce era în ea, după care a vârât-o într-un buzunar.

— Deci ne-am înțeles, a spus el.

★★★

În noaptea aniversării mileniului, Ími încă refuza să se îmbarce, de aceea i-am spus fără menajamente că putea să meargă cu noi sau să rămână acolo, indiferent ce alegea, dar altă soluție nu exista. Yanníka părea iritată de insistența mea, dar nu mi-a pus la îndoială autoritatea, iar Garðr, care îl ura pe băiat, spera că acesta va alege să rămână. În cele din urmă, Ími a cedat, cu toate că a făcut asta cu o expresie de suferință pe față.

Am hotărât să ridicăm pânzele la apus, şi pe măsură ce soarele cobora şi eu am împins ambarcațiunea în apă, am observat o corabie apropiindu-se dinspre răsărit. Am văzut drapelul regelui Óláfr fluturând pe catarg şi când s-a apropiat mai mult de țărm am auzit răcnetele ciudate şi stridente ale

oamenilor de la bordul acelei corăbii venind peste valuri. „Furioşii!”, am strigat, în vreme ce camarazii mei s-au uitat îngroziți în acea direcție.

Am tremurat puțin când am desfăcut pânza şi am sperat că vom fi îndrumați spre destinație fără niciun incident. Oamenii din tabără coborau spre țărm într-un grup numeros, aşteptând sosirea acelor hoarde barbare, şi fiecare dintre ei avea arme în mâini – sulițe, cuțite, cazmale, frânghii şi orice altceva găsiseră. Cum ambarcațiunea noastră era trasă după curbura unui golf, am avut noroc şi nu ne-a văzut nimeni plecând, iar ea şi-a găsit calea pe apă exact când oamenii regelui au coborât pe solul înghețat şi au dezlănțuit ceea ce eu am presupus că erau scene de o violență inimaginabilă.

În timp ce ne îndreptam spre larg, am urmărit cu un amestec de fascinație şi groază cum cele două triburi s-au atacat. Zburau mâini şi picioare, cădeau capete, sângele țâşnea şi se vărsa în valuri, iar în sinea mea m-am simțit vinovat că nu rămăsesem să lupt alături de compatrioții mei, dar plănuisem ca şederea noastră la Vík í Myrdal să fie scurtă, iar eu aveam oricum şi alte probleme personale de care trebuia să mă îngrijesc.

Curând am ajuns suficient de departe în larg, astfel că zgomotele de violență aveau să persiste doar în coşmarurile noastre şi mi-am ocupat locul în partea din față a punții, alături de Garðr, străduindu-mă să ignor văicărelile pe care le scotea băiatul-urs, Ími.

— Ce crezi, câte zile vom călători? m-a întrebat Garðr, iar eu am ridicat din umeri şi am privit spre cer, sperând ca stelele să ne îndrume pe calea cea bună.

— Două săptămâni, am spus eu. Şi chiar şi aşa, trebuie să ne încredem în zei că nu vor aşterne furtuni în calea noastră.

— Parcă nu credeai în zei, a spus el zâmbind, şi, văzând expresia lui amuzată, mi-am dat seama că nu mai vedeam semnele de arsuri care îl desfigurau atât de mult. Dacă nu ar fi avut acele urme, ar fi fost un băiat cu adevărat atrăgător.

— Cred în ceea ce trebuie, i-am spus. Dacă asta înseamnă că-l voi găsi pe vărul meu. Asta e singura stea care îmi călăuzeşte viața acum.

Mozambic
— 1000 d.Hr. —

✷✷

Visele mele erau terifiante.

Vreme de zile, poate săptămâni, nici nu ştiam câte, am rătăcit singur, pierdut printre fantasmele unor locuri în care nu ajunsesem niciodată, discutând cu oameni pe care nu-i mai întâlnisem, iar cuvinte bizare şi frânturi de conversaţii neobişnuite îmi cutreierau prin minte.

Mă trezeam la ore întâmplătoare, iar sudoarea îmi trecea prin pori şi îmbiba cearşafurile de sub mine. O năclăială neplăcută îmi făcea faţa şi pieptul să devină lipicioase. Câteodată, soarele se furişa prin crăpăturile din peretele de piatră aflat alături de capul meu, pârjolindu-mi pleoapele. Când încercam să deschid ochii ca să-mi dau seama unde mă aflam, nu distingeam decât întuneric. Corpul mă durea permanent şi dacă încercam să îmi mişc braţele sau picioarele, suferinţa era atât de intensă, încât mă azvârlea înapoi într-un somn intermitent şi nefericit, ori mă făcea să strig pe cineva care să mă poată cruţa de acele chinuri.

Cineva îmi aşeza cârpe umede şi reci pe frunte şi cânta melodii necunoscute în timp ce eu alunecam în inconştienţă şi reveneam din când în când.

Câteodată, mă ridicam din pat şi încercam să păşesc prin încăpere, ţinând o mână apăsată pe perete ca să nu mă prăbuşesc, dar durerea de gleznă era cumplită şi mă chinuiam să rămân în picioare. Camera părea să aibă o formă ovală şi în ea nu se afla decât un pat şi o masă din lemn cu tăblia sculptată grosolan. O uşă dădea spre a doua cameră şi înăuntru rămânea aprins un foc zi şi noapte, dar dacă încercam să intru acolo, apărea o siluetă care se apropia de mine şi mă împingea înapoi.

— Trebuie să dormi, îmi spunea acea femeie. Îţi vei recăpăta forţele doar dacă dormi.

Tot ea mă şi hrănea. Supe cu un gust aparte, conţinând arome de carne şi de legume necunoscute mie, iar mirosul de iasomie şi lavandă îmi umplea nările şi mă silea să beau un castron după altul. Eram atât de epuizat de foame, încât simţeam cum hrana îşi croia drum prin corpul meu, refăcându-mi energia, dar imediat ce eram sătul, pleoapele îmi cădeau grele peste ochi

şi reveneam la somnul meu tulburat de vise.

Câteodată, auzeam muzică, sunet de coarde ciupite, iar apoi un glas care se strecura din nou prin aer, vocea unei femei bătrâne care intona un cântec de leagăn. Tonul ei era profund şi avea o anumită textură, iar intonația ei îmi sugera că avusese parte de mai multe suferințe decât alți oameni.

Când încercam să vorbesc, descopeream că vorbele mi se blocau în gâtlej, iar ea mă făcea să tac din gură, aşa cum procedează o mamă cu copilul ei, spunându-mi să aştept, că toate simțurile şi capacitățile mele vor reveni cu timpul, numai că trebuia să am răbdare.

Am ajuns să apreciez mult prezența acelei femei, simțindu-mă în siguranță ori de câte ori era în apropierea mea. Am încercat să îi aflu numele, dar se pare că nu m-am putut face înțeles. Şi, în plus, erau acele vise, vise nesfârşite. Piramide şi sculpturi, bijuterii şi stele din lemn. Sandale, amulete şi picturi complicate care decorau copastiile corăbiilor. Ce ştiam despre toate acele lucruri? Şi totuşi, ele mi se păreau mai reale decât lumea materială care mă înconjura.

În cele din urmă, într-o dimineață, am deschis ochii şi am văzut razele soarelui străbătând prin spațiul gol din zidul din piatră care slujea drept fereastră şi peste care bătrâna punea un cearşaf pentru a împiedica pătrunderea luminii. M-am ridicat încet, rămânând în şezut, rezemat de perete, iar când ea a intrat, am privit-o, iar şi iar, şi ochii mei chiar au reuşit să se concentreze. Era foarte bătrână şi era înfăşurată strâns în multe straie care îi ascundeau silueta slăbănoagă. Avea pielea zbârcită şi, judecând după albul ochilor şi după modul în care privea doar direct în față, am înțeles clar că era oarbă.

— Unde mă aflu? am întrebat-o. Ce s-a întâmplat cu mine?

★★★

Din câte se pare, furtuna izbucnise târziu, în cea de-a doua noapte a călătoriei noastre, iar efectele ei au fost resimțite din partea sudică a insulei până pe regiunile de coastă. Deşi intenția mea fusese să navighez spre nord, spre Dar es Salaam, capătul velei mari s-a desprins de pe catarg după ce au început să bată vânturile, făcându-mă să îl blestem pe Lisula, omul care îmi vânduse acea ambarcațiune atât de şubredă, iar după aceea, am fost aruncați de colo colo, ajungând în voia unui Dumnezeu neiertător.

La început, amintirile mele au fost puține – mi-am adus aminte de ploaia torențială, de bezna nopții şi de cele patru trupuri ale noastre rostogolindu-se pe punte de fiecare dată când ambarcațiunea se rotea, scăpată de sub

orice control –, dar aceste amintiri mi s-au redeşteptat treptat, în săptămânile ce-au urmat. Dormeam în cabina de sub puntea principală când ucenicul meu, Guvesh, coborâse să mă aducă pe punte. Cerul se înnorase, mi-a spus el, iar fulgerele spintecau cerul în depărtare. Mi-am dat seama din tonul lui că era foarte îngrijorat, dar m-am gândit prea puțin la asta în acele momente, presupunând că vom avea parte de multe astfel de incidente până să ajungem la țărm şi socotind că acelea erau doar simple încercări, care nu aveau menirea de a ne distruge. Cu toate astea, când am urcat scara, am privit în jur şi am văzut-o pe Yaya la cârmă şi pe băiatul Indrus lamentându-se într-un colț.

Când m-am repezit spre cârma ambarcațiunii, Yaya s-a întors şi a urcat pe catarg, folosindu-se de adânciturile lui, în încercarea de a fixa pânza care se desprinsese. În acele momente, încă nu credeam că vom păți ceva grav, că nu vom supraviețui acelei calamități, însă curând am înțeles clar că ea se chinuia să prindă pânza la loc şi, o clipă mai apoi, ne-am trezit aruncați şi mai adânc în mijlocul furtunii, după care barca început să se cutremure îngrozitor, scufundându-se şi ridicându-se din apă, azvârlindu-ne pe toți de-a lungul şi de-a latul punții.

Am făcut tot posibilul să cârmesc, dar mi-am pierdut echilibrul în apa care se revărsa peste noi şi am alunecat, prăbuşindu-mă spre uşa deschisă ce dădea spre cabină, iar apoi apa m-a făcut să mă rostogolesc în jos, unde m-am izbit de puntea din lemn. Când mi-am dus o mână la frunte, am văzut că era plină de sânge şi, cu toate că mă simțeam tot mai amețit, nu am avut vreme să mă ocup de acea rană la cap. Am urcat pe punte cât de repede am putut.

Guvesh era acum la timonă, iar când am aruncat o privire spre Yaya, am văzut că abia îşi mai ținea echilibrul, având un picior dezgolit pe o treaptă, iar celălalt întins spre pânză şi preț de un moment chiar am avut impresia că va reuşi. Din păcate, o nouă rafală de vânt a venit înspre noi, iar ea alunecat, apoi s-a prăbuşit în mare. Am scos un strigăt, m-am apropiat de copastie şi am văzut-o ieşind din apă pentru câteva clipe, cu gura căscată, încercând cu disperare să mai ia o gură de aer, după care s-a scufundat din nou, ridicând brațele fără nicio şansă de reuşită. Ar fi fost inutil să mă scufund după ea – pentru că dispăruse deja în adânc – dar, spre groaza mea, l-am văzut pe Guvesh descălțându-şi sandalele şi urcând pe parapetul carenei.

— Stai! am răcnit spre el. O să te îneci!

Prostănacul a clătinat din cap, şi a plonjat după ea, în timp ce eu am făcut

singurul lucru de bun-simț la care mă puteam gândi în acele momente, acela de a continua să conduc ambarcațiunea spre un loc sigur şi l-am strigat spre Indrus să-mi vină în ajutor.

Ochii mi s-au împăienjenit în timp ce sângele îmi şiroia pe față şi, spre uimirea mea, am simțit că încep să râd isteric. Yaya şi Guvesh sigur se înecaseră, pentru că era imposibil ca ei să supraviețuiască unor talazuri atât de periculoase, iar tot ce puteam face acum era să supraviețuim eu şi Indrus.

A urmat o explozie uriaşă din cer, un fulger lung spre stânga mea şi un altul spre dreapta, iar după aceea s-a lăsat întunericul.

★★★

Am avut nevoie de aproape o lună ca să merg din nou sigur pe picioare, pentru că îmi fracturasem o gleznă, brațul stâng şi câteva coaste, pe care bătrâna, care mi-a spus că se numea Tozia, le legase cu atele din lemn ca să se vindece. Trăise toată viața pe coasta Quelimane, aducând pe lume nouăsprezece copii, aproape toți pierind pe mare sau în războaiele tribale care sfârtecau țara. Oarbă din naştere, nu ştia ce însemnau un apus de soare, contemplarea stelelor sau expresii de iubire de pe fața cuiva. Alți oameni îi descriseseră cum arătau copacii, ce forme aveau florile, dar era imposibil de ştiut dacă imaginile care se alcătuiau în mintea ei erau precise.

Tozia mă descoperise zăcând pe plajă în dimineața în care am fost adus de maree, agățat de o bucată de lemn din copastia ambarcațiunii, pe jumătate mort. Nu era nici urmă de Yaya şi Guvesh, şi am bănuit că acum zăceau amândoi pe fundul oceanului. Cu toate astea, ca printr-un miracol, Indrus supraviețuise, iar Tozia îl dusese şi pe el la coliba ei, unde făcuse tot ce se pricepea pentru a-l însănătoşi, dar cam după o săptămână murise din cauza rănilor. Când am fost capabil să merg, m-a condus la un luminiş din pădure, unde îl îngropase pe băiat, iar o cruce simplă pe pământ marca locul în care se afla cadavrul. O săpase chiar ea, folosind un cuțit din lemn care avea gravată pe mâner imaginea unui rechin, iar degetele ei făcuseră treaba ochilor pentru a vedea formele care se alcătuiseră în fața ei.

— A vorbit? am întrebat-o, închipuindu-mi cât de speriat fusese când se trezise agățat de o bucată de lemn şi plutind într-o direcție necunoscută. Ştia ce s-a întâmplat?

— Da, mi-a spus ea în timp ce stăteam alături lângă locul în care fusese înmormântat băiatul. Şi dintre voi doi, am crezut că el se va înzdrăveni, pentru că părea să se simtă tot mai bine pe zi ce trecea, dar într-o seară a început să scuipe sânge şi a murit în mai puțin de o oră. Era zdrobit pe

dinăuntru, aşa cred. Rănile tale au fost mai uşor de descoperit şi de îngrijit.

— Şi ce ți-a spus?

— Mi-a povestit despre părinții lui. Cum l-au vândut unui bărbat care s-a purtat rău cu el.

— L-am cunoscut pe acel om, am spus eu. Îl silea pe Indrus să poarte piei de animale când se împerecheau.

Tozia s-a întors spre mine şi a ridicat o sprânceană în semn de mirare.

— Piei de animale? a întrebat ea. Ce fel de insultă este asta?

— Unii bărbați au obiceiuri foarte ciudate, i-am explicat.

— Am cunoscut tot felul de bărbați, a spus ea tremurând vag. Dar n-am mai auzit despre aşa ceva. În orice caz, acum şi-a găsit pacea. Bufnița Aruncătoare de Suliță îl va îndruma spre lumea cealaltă. Dar tu? m-a întrebat ea, în timp ce ne îndreptam de spate şi ne îndepărtam de mormânt, plecând spre coliba ei. Ce vei face acum? Încotro pleci?

— Mai departe, am spus. Spre interiorul continentului. Mă duc să-l caut…

— Pe un băiat cu picioarele răsucite, a spus Tozia, întrerupându-mă, de aceea am privit-o surprins.

— Da, am confirmat. Vărul meu, sau aşa l-am considerat. Izvorul unei mari trădări. De unde ştiai?

Şi-a întins mâinile către cer, cu palmele în sus.

— Văd mai multe decât cei mai mulți oameni, a zis ea. Deşi sunt fără vedere din naştere, mi s-au dat alte simțuri drept compensație. Pe de altă parte, a adăugat ea cu un zâmbet şăgalnic, când delirai, ai vorbit deseori despre el.

★★★

Şi astfel am luat-o de la început. Alți camarazi pierduți şi o călătorie pe care trebuia să o fac singur. În acea seară, m-am aşezat pe malul oceanului şi am proiectat ambarcațiunea pe care intenționam să o construiesc după ce aveam să mă restabilesc complet, ceva mai rezistentă decât cea care mă adusese acolo şi, pentru prima oară, m-am întrebat dacă merita să duc până la capăt misiunea pe care mi-o propusesem. Desigur, vărul meu merita să fie vânat pentru ceea ce făcuse, dar aş fi avut avea vreo satisfacție ucigându-l, mai ales că asta costase până atunci moartea a trei oameni nevinovați? Câte vieți mai trebuie să se piardă până când drumurile noastre se vor încrucişa? Iar apoi se punea întrebarea dacă eram în stare să îl găsesc. Puteam pierde ani şi ani în această căutare, ani pe care i-aş fi putut petrece în mod mai

folositor.

Soarele începea să apună şi am închis ochii, ascultând vuietul răsunător al valurilor care se spărgeau pe bârne. Adevărul era că nu aveam de ales; nu mă simțeam liniştit, şi nu aveam să îmi aflu pacea decât în momentul în care voi fi ajuns din nou față în față cu el şi îl voi fi făcut să plătească pentru faptele lui.

Voi merge mai departe! Singur!

PARTEA A 7-A

Imnurile florilor de prun{32}

Belgia
— 1050 d.Hr. —

✷✷

Berăriile din Bruges păreau a fi locuri suficient de bune pentru a-mi petrece timpul în care plănuiam următoarea mişcare. Rănile mi se vindecaseră, iar când am părăsit coliba bătrânei oarbe de pe insula Haringvliet pentru a naviga pe scurta distanţă ce mă separa de continent, am avut impresia că acesta se deschidea în faţa mea ca o stridie, iar vărul meu trădător era perla neagră, aflată în miezul ei înşelător. Deşi Tesia se dovedise extrem de amabilă, salvându-mi viaţa şi îngrijindu-mă ca să îmi revin, moartea celor tei camarazi ai mei îmi împovăra conştiinţa, şi m-am simţit fericit să mă regăsesc în mijlocul agitaţiei oamenilor, unde puteam să scap de sentimentul de vinovăţie, profitând cât mai des de avantajele oferite de hanurile din oraş.

O vreme, m-am pierdut în băutură şi, de obicei, puteam fi găsit într-un han sau altul, cu capul aplecat pe o masă din lemn, cu tăblia nerindeluită, bolborosind cuvinte de regret undeva după miezul nopţii, până când patronul sau un client mă scotea târâş afară, aruncându-mă pe caldarâm. Seara, înainte ca băutura să îşi facă efectul, se întâmpla să aleg vreo femeie care era dispusă să îşi ofere favorurile pentru câteva monede, înjosindu-mă prin astfel de relaţii.

Însă într-o tavernă pe nume Bickspitel, am avut norocul de a-l întâlni pe Jasper, fratele meu mai mare, pe care nu îl mai văzusem de câţiva ani. Ultima oară când ne văzuserăm, ne aflam amândoi într-un han, el îndreptându-se spre sud, iar eu spre nord, dar el plecase foarte devreme a doua zi dimineaţa, înainte ca eu să mă trezesc. Văzându-l acum apropiindu-se de mine, zâmbind plin de încântare şi ţinându-şi braţele larg deschise, m-am simţit cuprins de un val de fericire.

— Frate! a răcnit el, iar cuvântul a răsunat dinspre o faţă care părea alcătuită mai mult din păr decât din piele.

Barba roşcată îi acoperea faţa atât de bine, încât doar ochii şi nasul îi erau vizibile prin acel vălmăşag. Nu părea să fi îmbătrânit deloc, iar trupul îi era pregătit de orice confruntare. Am fost convins că încă era în stare să doboare un om doar dacă acesta se uita puţin strâmb la el.

— Jasper! am spus eu şi m-am ridicat pentru a-l îmbrăţişa. Tu eşti oare?

— Eu sunt, nimeni altul! a spus el. Am văzut o creatură cu aspect mizerabil stând într-un colţ, bând de unul singur şi mi-am dat seama că recunosc acea faţă. Ce te aduce în Belgia?

S-a aşezat faţă în faţă cu mine, iar când chelneriţa a venit să ne aducă bere, el a tras-o în poală preţ de câteva momente, după care a sărutat-o vârându-i limba în gură, o purtare faţă de care ea nu s-a opus deloc. Ardoarea lor a devenit chiar mai aprinsă când el şi-a strecurat o mână pe sub fusta ei, iar când am văzut-o cum îşi azvârle capul pe spate şi oftează de plăcere la ceea ce îi făcea el, am început să mă întreb dacă nu uitase cu totul de prezenţa mea. Într-un târziu, el i-a dat drumul femeii, a plesnit-o peste fund, iar ea a plecat ca să servească şi alţi muşterii.

— Ce-i cu tine? m-a întrebat când s-a întors spre mine, cu barba purtând urmele de ruj de pe buzele femeii. Nu-ţi plac femeile?

— Ba da, i-am răspuns. Dar de obicei le întreb înainte de a face… ceea ce ai făcut tu acum.

— Frate, necazul cu tine e că ai dat întotdeauna dovadă de bună-creştere, a spus el, lovind cu palma în tăblia mesei. Eu nu i-am cerut niciodată asta vreunei femei şi nici n-am intenţia de a începe acum. Frate, ai soţie? A, ai avut, poate? Nu-mi aduc aminte.

— Am avut două soţii, i-am zis. Le-am pierdut pe amândouă.

— La naştere?

— Pe prima într-un accident, iar a doua a fost ucisă.

— Sper că l-ai blestemat pe cel care s-a făcut răspunzător de moartea primei soţii, a spus el, încruntându-se. Şi că l-ai ucis pe cel vinovat de moartea celei de-a doua.

I-am zâmbit rezervat, iar el a mormăit ceva, terminându-şi berea dintr-o sorbitură, după care a întins o mână spre centrul mesei, unde se afla un bol cu aripi de pui prăjite. A înfulecat trei, după care a aruncat peste umăr oasele, nimerindu-l în cap pe un alt beţiv, care a ridicat surprins ochii doar o secundă, după care a adormit la loc. Un câine a profitat de acea şansă şi a sărit pe masă înhăţându-le, după care s-a dus într-un colţ, unde s-a aşezat să le roadă.

— Accentul tău… am spus eu. Sigur, ai fost plecat de acasă mulţi ani, dar parcă vorbeşti altfel. Unde ai trăit în ultima vreme?

— În Scoţia, mi-a spus el. Probabil că am prins o parte din accentul lor. Am dus o viaţă bună acolo, frate! Am zămislit câţiva copii, dar nu i-am mai

văzut de ani de zile şi nu le mai ştiu nici numele. O vreme am fost fermier, apoi am făcut un han ca ăsta, dar nu mi-a plăcut să îi servesc pe oameni şi să le curăț voma după ce beau prea mult. De aceea, am renunțat şi am plecat din nou la drum, în căutarea aventurii, astfel că foarte curând m-am trezit în slujba regelui.

— Care rege? am întrebat.

— Regele Scoției, fireşte, la ce alt rege te-a dus gândul? a făcut un semn spre capătul celălalt al sălii, unde un grup de bărbați la fel de bărboşi şi solizi ca el stăteau în jurul unui bărbat înalt şi slab, râzând ca proştii la fiecare cuvânt rostit de el, ca şi cum ar fi fost cel mai mare comediant al epocii. El este, m-a lămurit fratele meu. Individul cu fața ca de viezure şi cu ochi blegi.

Cu un aer sceptic, am ridicat din sprâncene.

— Regele Scoției stă într-o tavernă din Bruges? l-am întrebat. Mi se pare cel puțin ciudat.

— Frate, să ştii că au existat oameni care au murit pentru că ar fi dat de înțeles că aş fi mincinos, a spus el împingându-şi capul spre mine. De aceea, te rog să ai grijă cum vorbeşti, ai priceput?

— Îmi cer iertare, am spus eu, înclinându-mi capul. Doar că e ceva neobişnuit, atâta tot. Şi cum îl cheamă?

— Nu se poate să nu ştii numele unui rege adevărat al Scoției! a spus el, rezemându-se de spătarul băncii şi uitându-se strâmb la mine. Chiar atât de ignorant eşti? E regele Macbeth, nimeni altul! Şi când mă gândesc că tu erai deşteptul familiei! Nu ai ştiință deloc despre alte țări în afară de a ta?

— Am fost plecat o vreme, i-am spus, preferând să nu îi dezvălui ce făcusem în ultimul timp. Nu sunt la curent cu politica de acum.

— Ei bine, vorbesc despre amărâtul acela de acolo. E rege de zece ani, da, cam aşa, după ce Duncan a pătruns în Bothnagowan şi a murit din cauza asta. Macbeth ăsta e un om destul de plăcut, dacă îl prinzi într-o zi bună. Sigur, e un monstru desăvârşit. Brutal şi sadic. Cu toate astea, un om destul de bun.

— Şi – iartă-mă –, dar ce caută regele Scoției într-un han din Țările de Jos?

— Dacă vrei părerea mea, totul e o prostie, mi-a răspuns el, aplecându-se spre mine şi coborându-şi glasul. E în pelerinaj. Dumnezeu să-l binecuvânteze pentru o asemenea dobitocie. Vrea să meargă la Roma, la papă, ca să primească binecuvântarea lui, pentru că ştie că se va pune contra

vântului față de netotul acela de englez, Edward. Cei doi se urăsc de moarte. Pesemne că are vreo pată pe suflet pe care vrea să şi-o şteargă. Nu ştiu sigur şi nici nu-mi prea pasă. Omul nu se confesează unuia ca mine.

M-am ridicat şi m-am dus spre oala de noapte din partea din spate a tavernei, profitând de acea ocazie pentru a mă uita spre aşa-zisul rege când am trecut pe lângă masa lui. Avea părul negru şi bogat, arătând ca un tufiş, însă, lucru neobişnuit pentru bărbaţii acelor vremuri, era bărbierit. Alături de el stătea o doamnă elegantă, cu părul blond bine aranjat. Când mi-a surprins privirea, mi-a fost greu să îi rezist prea mult timp, deoarece era foarte frumoasă. Expresia impenetrabilă de pe chipul ei m-a făcut să înţeleg că era hotărâtă să nu mă slăbească din ochi decât dacă îi întorceam spatele, de aceea, exact asta am făcut.

— Şi femeia? l-am întrebat pe Jasper când m-am întors la masă.

— Ce femeie?

— Cea care stă alături de el. A privit în jur câteva clipe, ca şi cum nu ar fi ştiut sigur, deşi, în afara chelneriţelor şi prostituatelor, ea era singura femeie din han.

— A, mizeria aia dezgustătoare? a întrebat el, scoţând un sunet de dispreţ printre buze. Regina. Nepoata regelui Kenneth, care a domnit cândva. Fiica prinţului Boite. Cândva, era doar lady Macbeth, însă asta era mai departe de scaunul puterii decât şi-ar fi dorit, de aceea s-a asigurat că va urca şi mai sus. Puterea dinapoia tronului, cum s-ar zice. A pufnit în timp ce a ridicat spre buze stacana de bere, dar şi fustele unei alte chelneriţe care, spre deosebire de camarada ei, a luat o farfurie goală de pe masa aflată alături de a noastră şi i-a trântit-o în cap. Cu toate astea, fratele meu a luat în glumă acel atac şi a râs în hohote, după care şi-a apăsat podul palmei peste tăietura provocată de cioburi pe frunte, până când sângele s-a închegat.

— Am avut-o, pe regină, de câteva ori, ca să ştii, a adăugat el. Frate, ţi-o recomand! E o iepşoară unsă cu toate alifiile, care ştie o mulţime de trucuri care îl pot face pe un bărbat să saliveze de dorinţă carnală.

Fiind destul de beat, nu mi-am putut abţine râsul, iar el a ridicat din umeri.

— Cei mai mulţi dintre noi am fost chemaţi în patul ei când şi când, a continuat el. Îi place diversitatea. Bărbaţi înalţi, scunzi, graşi, slabi. Chiar şi urâţi, aşa că tu ai o şansă din punctul ăsta de vedere. Regele nu se sinchiseşte. Şi lui îi place diversitatea şi nu trece vreo zi fără să găsească o mică plăcere pentru sine. E ceea ce ai putea numi un mariaj fericit.

— Probabil că va trebui să stea mai mult în confesional cu papa decât s-ar putea aştepta, am spus eu. Şi tu mergi în pelerinaj cu el?

— Sunt unul dintre paznicii lui, mi-a răspuns el. Vrea ca noi să fim masivi şi brutali. Eu zic că mă încadrez prea bine în cerinţele lui, nu crezi? Nu-mi închipui că va voi cineva să-l atace – nimeni din Europa nu ştie cine este el –, numai că bietul de el se crede foarte important, aşa că se înconjoară cu oameni ca mine, iar noi suntem plătiţi regeşte pentru asta. Ar trebui să ni te alături, frate! Drumul până la Roma e lung şi mi-ar prinde bine să am alături pe cineva cu care să pot schimba câteva cuvinte inteligente. Cele mai multe dintre animalele acelea abia dacă reuşesc să înşire trei cuvinte unul după altul.

M-am gândit la acea propunere şi am simţit imediat că ideea era ademenitoare. La urma urmelor, voi avea hrană şi un loc de dormit, şi prin oraşele şi satele prin care treceam mă puteam interesa de vărul meu. Însă, deocamdată, mai aveam de băut, alte amintiri din trecut de povestit şi, fără să îmi dau seama, m-am dus împleticindu-mă într-o cameră de deasupra hanului şi am căzut într-un somn adânc.

★★★

Ca orice bărbat, eram obişnuit să am vise de natură erotică, însă în acea noapte am avut o experienţă care părea mai reală decât oricare alta trăită până atunci de când eram băiat, îndreptându-mă spre maturitate. O femeie era între picioarele mele, ţinându-mi mădularul în gură, iar eu gemeam de plăcere în timp ce ea se familiariza cu el. Curând, visul a devenit atât de viu încât am deschis ochii şi, spre uimirea mea, acea femeie nu era un rod al imaginaţiei mele, ci o persoană vie, care respira. Am tras deoparte cearşaful subţire pe care îl aruncasem peste mine şi am văzut o femeie despuiată, care mă seducea în somn. Nu mă interesa cine era, pentru că eram prea adâncit în plăcere ca să protestez, de aceea m-am mulţumit să rămân întins pe spate cu capul rezemat de pernă şi cu ochii închişi, în timp ce ea şi-a arcuit trupul şi mi-a permis să o penetrez. După ce am terminat, am întins mâinile să o trag mai aproape de mine, convins că voi vedea o prostituată plătită de fratele meu, trimisă în camera mea drept surpriză, însă am descoperit că nu era nici pe departe aşa ceva, ci o persoană cu mult mai multă greutate.

— Nu eşti la fel de dotat ca fratele tău, a spus regina scoţiană cu răceală în glas când ochii ni s-au întâlnit. Dar cred că ai mai multă tandreţe în suflet. Şi ai rezistat ceva mai mult. Pe el îl interesează mai mult propria plăcere decât a altcuiva. Şi nu pierde vremea când vrea să o obţină.

— Cum ai intrat în cameră? am întrebat-o, ameţit şi uimit de prezenţa ei.

— Uşile nu au încuietori.

— Dar dacă află regele?

— Regele are altceva de făcut acum, a spus ea. Face ce ţi-am făcut eu ţie. Nu e niciun motiv de îngrijorare. Soţul meu nu e gelos. Eu şi el avem o înţelegere.

M-am încruntat. Cu toate că experienţa mă delectase, nu eram convins că îmi plăcea să fiu dominat astfel. Putea măcar să mă invite.

— Întotdeauna intri în camerele necunoscuţilor la miezul nopţii, când ei dorm şi îi seduci în felul acesta? am întrebat-o.

— Da, atunci când am chef, mi-a răspuns ea. N-am fost niciodată persoana care să ceară permisiunea altora. În orice caz, ţi-a făcut plăcere, nu-i aşa?

— Dar dacă aveam o soţie?

— Nu e nimeni cu tine.

— Dar ar putea fi cineva care să mă aştepte acasă.

A zâmbit şi a clătinat din cap.

— Nu te cunosc, a spus ea. Dar sunt absolut convinsă că nu există niciun loc pe lume pe care să-l numeşti acasă. Am văzut asta în ochii tăi.

Acea remarcă m-a făcut să simt un gol în stomac, dar, la urma urmelor, avea dreptate şi nu avea niciun rost să neg asta.

— Am auzit că Jasper te-a invitat să ni te alături în pelerinajul nostru, a continuat ea, coborând de pe mine şi strângându-şi straiele.

M-am ridicat în şezut pe pat şi am dat afirmativ din cap.

— Aşa e, am recunoscut.

— Eşti credincios?

— Nu sunt.

— Cu atât mai bine. Nici eu. Şi, în sufletul lui, nici regele, dar e mânat de superstiţii.

— Cu toate astea, cu puţin timp în urmă, am petrecut un an printre călugări, i-am spus eu. Şi tovărăşia lor mi s-a părut interesantă. Exista o stare de seninătate acolo, care…

— Nu mă interesează, m-a întrerupt ea.

Neştiind sigur dacă era cazul să mă simt jignit sau fermecat de exprimarea ei fără menajamente, am râs.

— Ştii că avem în plan să obţinem o audienţă la papă când vom ajunge la Roma?

— Da, mi-a spus Jasper.

— Poate că te va interesa, indiferent dacă eşti sau nu credincios.

— Ce crezi, o să fiu bine primit?

— La Roma? De unde să ştiu?

— Nu, mă refeream la suita voastră. Nu se vor naşte întrebări?

A izbucnit în râs şi a clătinat din cap.

— Eşti cam naiv, nu crezi? a zis ea. Nu, nu trebuie să-ți faci griji din pricina asta. S-ar putea să mai vreau să mă culc cu tine în timpul călătoriei, ori poate nu. Cine ştie? Nu te îngrijora, eu hotărăsc într-un fel sau altul, şi tu nu vei avea niciun cuvânt de spus în privința asta. Oricum, dacă nu te-ai fi întâlnit din întâmplare cu Jasper, încotro ai fi mers? Ce planuri aveai?

— Să călătoresc prin oraşele mai mari din Europa, i-am răspuns. Încerc să găsesc un vechi prieten şi, dacă am suficient timp, sunt convins că voi reuşi să fac asta.

— Şi nu cumva acest om ți-a făcut un rău?

— Ba da.

— Aşadar, vrei să-l ucizi.

— Exact.

A dat din cap.

— Atunci aşa să faci! Unele crime sunt justificate.

— Presupun că o regină ştie asta foarte bine, am spus eu, iar ea mi-a aruncat o privire tăioasă.

— Nu te obrăznici! a spus ea. Soțul meu a ajuns pe tron în mod tradițional. L-a înfrânt în luptă pe regele Duncan. Acesta din urmă a invadat Moray, care era domeniul nostru. Din cauza asta soțul meu a pornit împotriva lui în fruntea unei armate. Şi a făcut dreptate. Duncan a căzut pe câmpul de luptă, iar soțul meu a luat coroana. Da, a fost vorba de ucidere, dar totul a fost justificat. Aşa se întâmplă de când e lumea. Aşa se câştigă tronurile. Pesemne că eşti prea nevinovat ca să înțelegi.

— Nu sunt chiar atât de inocent cum mă crezi, i-am răspuns cu glas scăzut. Din întâmplare, am mâinile mânjite de sângele mai multor persoane.

— Înseamnă că eşti la fel ca oricare altul din lumea asta scăldată în sânge, a spus ea, ridicându-se şi pornind spre uşă. În viață avem de ales. Facem rău sau ni se face rău. Trădăm sau suntem trădați. Ucidem sau suntem uciși. Dacă vrei să supraviețuieşti, trebuie să ştii de partea cui eşti.

— Şi tu de partea cui eşti? am întrebat-o, iar ea a zâmbit, ca şi cum răspunsul ar fi fost evident.

— De partea mea, a răspuns ea. Întotdeauna.

★ ★ ★

Câteva ore mai târziu, am coborât din camera mea şi am intrat în han, unde Macbeth, regina şi gărzile aveau parte de un dejun bogat, şi totul s-a desfăşurat de parcă nu se întâmplase nimic.

— Ia zi, frate! mi-a zis Jasper, trăgându-mă într-o parte şi aruncându-mi un braț gros şi greu peste un umăr. Te-ai hotărât? Ni te alături?

— Deocamdată, am spus. S-ar putea să nu merg până la Roma, dar, dacă propunerea mai este valabilă, atunci merg cu voi o parte din drum şi o să-mi câştig existența.

M-a lovit atât de puternic pe spinare, încât m-am împleticit, m-am împiedicat de un scaun şi am căzut pe podea. Jasper a izbucnit în râs şi, când m-a cules de pe jos, am văzut-o şi pe regină hohotind şi clătinând din cap.

— Doi frați reuşiți! a spus el. Aşa cum era planul naturii! Tatăl nostru ar fi fost mândru de noi în aceste momente!

Olanda
— 1086 d.Hr. —

✶✶

Mândria de a-şi vedea fiii reuniți ar fi însemnat ceva, dar bănuiesc că tatăl nostru ar fi fost mai puțin satisfăcut aflând că omul pentru care noi eram plătiți ca să îl protejăm a fost ucis câteva zile mai târziu chiar de fratele lui, fără ca noi să reuşim să împiedicăm asta.

După ce petrecusem puțin timp în anturajul regelui, nu am trăit o senzație de mare pierdere pentru că fusese asasinat, dar regina Adela a suferit mult şi s-a sfătuit cu fratele meu Jannik în legătură cu ce trebuiau să facă în continuare. El a propus să părăsim hanul în care ne aflam la adăpostul nopții şi totuşi ne-am simțit în siguranță abia după câteva zile, când am ajuns la Enschede, în Țările de Jos.

Fireşte, regina se temea că trădătorii care îşi asasinaseră suveranul vor dori să o ucidă şi pe ea, dar am avut grijă să ne ascundem urmele cât am călătorit. Cum eram doar un grup mic, de şapte persoane – suita regală, o doamnă de onoare, Jannik, trei soldați şi cu mine –, am sperat să ajungem în Flandra fără alte probleme.

— O să spunem că mergem în pelerinaj, a propus regina, cu îngrijorare în glas, în timp ce călăream pe drum, iar Jannik şi soldații au fost de acord, pentru că războinicii preferau să creadă mai curând că se îndreptau spre un loc anume decât să aibă impresia că fug de luptă.

— Când eram mică, mi s-a vorbit despre frumusețea Catedralei St. Bavo din Ghent şi, dacă voi fi întrebată, voi spune că vreau să îngenunchez în fața altarului ca să înalț rugăciuni pentru sufletul iubitului meu soț.

— Milady, ai înclinații spirituale? am întrebat-o în timp ce călăream, vorbind cu glasuri scăzute ca să nu ne audă camarazii noştri.

— Bineînțeles, mi-a răspuns ea. Sunt o regină unsă. Cum altfel aş putea onora acest titlu dacă nu aş crede în Iisus Hristos?

Am refuzat să îi răspund. În ciuda doliului, Adela a continuat să mă viziteze în camera mea în fiecare noapte. De obicei, venea imediat ce se culcau ceilalți, deşi nu rămânea niciodată până dimineața, preferând să se întoarcă în camera ei după ce ne terminam jocurile. Femeia era nimfomană: îmi cerea atât de multe lucruri, încât eram într-o stare de permanentă

epuizare.

— L-ai iubit? am întrebat-o.

— Pe cine? mi-a răspuns ea.

— Pe soțul tău, bineînțeles.

— Nu, sigur că nu, a spus ea râzând. Nu fi naiv! Regii şi reginele nu se căsătoresc din dragoste. Nu aşa merge lumea. Dar, în felul lui, era destul de bun. Mai amabil decât mulți alți bărbați aflați în poziția lui. Evident, era un dobitoc, dar asta e de aşteptat din partea celor născuți pentru a domni.

Cred că am tresărit descoperind o asemenea onestitate brutală, pentru că s-a întors spre mine şi m-a privit surprinsă.

— N-a fost niciodată mulțumit de soarta lui, mi-a explicat ea pe un ton prin care părea că i se adresa unui copil. Asemenea oameni nu sunt niciodată satisfăcuți, n-ai observat asta? În clipa în care un prinț urcă pe tronul tatălui său, se uită la harta lumii şi se întreabă ce țări ar dori să cucerească pentru a dovedi că este mult mai bun decât cel care l-a zămislit. Soțul meu stătea cu ochii pe Anglia, ai ştiut asta? Îl socotea uzurpator pe regele englez, dar dacă cercetezi îndeajuns de bine genealogiile, descoperi că toți sunt uzurpatori. Până şi eu i-aş fi putut spune că invadarea unei națiuni insulare este mult mai anevoioasă decât a unei țări fără ieşire la mare. De fapt, i-am zis asta cândva, însă el n-a făcut decât să râdă de mine şi m-a sfătuit să mă întorc la broderiile mele. Serios vorbesc, dacă soțul meu nu ar fi fost doborât pe altarul de la Odense, nu am nicio îndoială că, mai devreme sau mai târziu, ar fi pierit pe un câmp de bătălie englez. Era doar o chestiune de timp. Speram că nu îşi va da în vileag prostia decât după ce fiul nostru ar fi fost îndeajuns de mare pentru a domni. Şi acum, uită-te la noi, a adăugat ea cu un suspin, făcând semn spre drumul din fața noastră.

— Şi tu? am întrebat-o. Ce vei face când ajungem în Flandra? Rămâi la Ghent? Te retragi la o mănăstire?

A izbucnit în râs şi m-a atins pe braț cu atâta afecțiune, încât am fost sigur că bărbații care călăreau în urma noastră observaseră intimitatea dintre noi.

— Vai, mă bucur că faci călătoria asta cu noi, bărbat prostuț! a spus ea. Mă faci să râd. Arăt ca o femeie care s-a născut ca să poarte văl de călugăriță?

— A, nu! i-am răspuns eu. Probabil că nu.

— Încă nu mi-am făcut un plan, a urmat ea. Păstrarea tronului pentru fiul meu e de departe cea mai mare obligație a mea, dar nu pot reuşi asta de una

singură. O să le scriu tuturor aliaților mei din Europa. Oricum, sunt rudă cu jumătate din ei, aşa că măcar unul dintre ei îmi va trimite ajutoare. Ideea că Olaf, care a comis fratricid, stă pe tronul furat mă înfurie şi va pune la încercare tăria altor suverani. Dacă va fi nevoie, o să mă întorc în Danemarca şi o să-mi trec o sabie prin inimă. În afară de asta, cred că o să caut alt rege cu care să mă căsătoresc. Ori un prinț de coroană, dacă se întâmplă ce e mai rău. De obicei, în Europa continentală sunt puțini care să caute o alianță folositoare. Aşa procedăm noi, reginele. Ne căsătorim, regii noştri sunt asasinați sau mor, iar apoi ne căsătorim până când frumusețea noastră se şterge. Numai că eu am acum aproape douăzeci şi patru de ani, aşa că timpul este de partea mea.

Nu m-am îndoit niciun moment de intențiile ei, dar, deşi eram foarte hotărât să-mi îndeplinesc promisiunile de a o proteja, am descoperit totuşi că această călătorie mă ajuta şi pe mine să îmi ating scopul. Faptul că am călătorit o distanță atât de lungă şi ne-am oprit după fiecare aproape douăzeci de kilometri pentru a le permite cailor să se odihnească, mi-a oferit prilejul de a cunoaşte oameni şi, în vreme ce restul se distrau seara în hanuri, eu m-am dus din casă în casă şi de la o masă la alta întrebând oamenii dacă îl văzuseră pe vărul meu cu inimă ticăloasă.

Când eram mic, dovedisem unele aptitudini artistice, sperând chiar să îmi urmez pasiunea ca adult, însă totul îmi fusese răpit după moartea soției. Am revenit la ea acum, schițând o asemănare a lui Hjalmar pe petice de hârtie, pe care le arătam oamenilor pe care îi întâlneam pe drum. Deocamdată, nu găsisem pe nimeni care să îmi fie de ajutor. Câteodată, se întâmpla ca vreo persoană să se uite la imagine şi să trădeze un licăr de recunoaştere şi, o dată sau de două ori, chiar vorbiseră despre un om care se potrivea descrierii mele, de aceea am sperat că măcar mergeam în direcția potrivită. Iar când o servitoare mi-a vorbit despre un bărbat care îşi petrecuse seara la un han sculptând vulturi pe o pereche de cârje, spiritul meu s-a luminat, dându-mi seama că drumul pe care mergeam era cel bun.

Şi, în cele din urmă, norocul mi-a surâs.

★★★

Ne opriserăm peste noapte în Enschede, unde m-am purtat ca întotdeauna, hrănindu-mi şi țesălându-mi calul, după care am căutat o pompă de apă ca să spăl praful şi mizeria care mi se aşezaseră pe corp în timpul drumului, după care m-am îndreptat spre han având în mână desenul meu. Când am intrat în hanul care se numea Noskleite, am descoperit că era

înțesat de bărbați şi femei, în timp ce un scripcar cânta în apropierea vetrei; am trecut de la o persoană la alta, punând întrebările mele obişnuite. După ce am primit răspunsuri negative de la toți, m-am retras la o masă dintr-un colț şi, dezamăgit, am comandat ceva de mâncare şi bere. O fată care avea un ochi învinețit şi fața umflată, semne de bătaie, mi-a servit un bol cu picioare de pui prăjit, iar când am rugat-o să se aşeze alături de mine o clipă, a scuturat din cap, înălțând din buze, în semn de dispreț.

— Nu sunt târfă, a spus ea, parcă scuipând cuvintele. Chiar dacă sunt tratată mai tot timpul ca şi cum aş fi. Dacă vei să călăreşti ceva, urcă-te pe cal!

— Nu asta caut, i-am spus eu, rezemându-mă de spătarul băncii şi făcând tot ce puteam ca să par cât mai nevinovat şi sincer posibil. Voiam doar să-ți pun câteva întrebări. Nimic mai mult.

Ea s-a încruntat, părând să dea înapoi.

— Dar n-am făcut nimic rău, a spus ea.

— Nici n-am spus asta. Uite – şi am aruncat câteva monede pe masă –, dacă-ți dau banii ăştia, măcar rămâi alături de mine cât mănânc?

S-a uitat lung la monede, după care le-a adunat şi le-a vârât în buzunarul şorțului. Aşezându-se față în față cu mine, şi-a îndepărtat părul de pe frunte, iar în lumina lumânării am văzut că vânătăile începeau să treacă, deoarece căpătaseră o nuanță bolnăvicioasă de violaceu şi gălbui.

— Cine ți-a făcut astea?

— Cine crezi? mi-a răspuns ea, făcând semn spre bar, în spatele căruia se afla un bărbat obez, cântând cu voce tare împreună cu scripcarul.

— Soțul tău?

— Nu, slavă Domnului!

— Tatăl tău?

— Unchiul meu. Lucrez pentru el. E hanul lui.

— Dar ce-ai făcut ca să meriți o asemenea bătaie?

— Ce fac mereu, a spus ea, ridicând din umeri. Am vorbit ce nu trebuia, m-am uitat anapoda la el, am vărsat câte-un pahar cu vin. Nu e nevoie de prea mult ca să-şi iasă din fire. Îi şi place, ăsta e adevărul. Tuturor bărbaților le place să lovească femeile, nu-i aşa? Voi aşa vă simțiți bine.

Am clătinat din cap.

— Nu chiar toți bărbații, am protestat eu. Mie nu-mi place să lovesc femeile.

Şi-a dat ochii peste cap. Mi-a fost limpede că mai auzise asemenea

afirmații şi descoperise curând că erau mincinoase.

— Aici nu există niciun bărbat care să nu-şi bată femeia când are chef, a spus ea, aplecându-se în față. Spune-mi că tu eşti altfel, şi-o să-ți spun că minți!

— Poți crede ce vrei, am spus. Dar ăsta e adevărul.

— Şi atunci ce vrei de la mine? Îți place să te uiți la fața unei fete slutite cât mănânci, aşa e? Îți creşte pofta de mâncare?

— Caut pe cineva, i-am zis. Un bărbat. Mă-ntreb dacă nu cumva l-ai văzut trecând pe aici.

— Suntem la Enschede, a spus ea. Ştii ce vânzoleală este prin părțile astea? Pe aici trec sute de oameni în fiecare zi, poate chiar mii, care călătoresc în toate direcțiile, şi foarte puțini îmi rămân în memorie. Câteodată, puțini dintre ei îmi zic „te rog" sau „mulțumesc", iar asta e suficient să îi facă să fie altfel, dar eu îi fac uitați imediat ce îşi plătesc nota şi pleacă.

— Omul despre care vorbesc are picioarele strâmbe şi merge în cârje, am urmat eu. Din cauza unui accident când era mic.

Preț de un moment, nu a spus nimic. A luat o bucățică de carne din farfuria mea şi a aruncat-o în gură, mestecând-o încet, bătând darabana cu degetele în tăblia mesei. Din expresia de pe fața ei, am simțit că ceva din ce spusesem păruse să-i trezească atenția.

— Oameni cu diformități sunt peste tot, mi-a spus ea în cele din urmă. Uită-te la acel om, a adăugat ea, arătând din cap spre un bărbat aflat la două mese mai departe, care avea doar un picior şi mergea în cârje. Şi-a pierdut piciorul după ce a căzut de pe cal, iar animalul s-a rostogolit peste el, strivindu-i oasele. Şi celălalt, cel cu cicatrice pe față. A fost însemnat cu fierul roşu pentru că s-a culcat cu soția altuia. Şi pe el îl vezi? De această dată a arătat spre un colț al sălii, unde un bărbat tânăr cu un chip atrăgător curăța masa cu mâna stângă, pentru că brațul drept îi fusese retezat de la umăr, lăsând în loc un ciot respingător. Ei bine, nici măcar nu vreau să-ți spun ce i s-a întâmplat.

— Nu mă interesează niciunul dintre ei, am spus, aplecându-mă peste masă ca să o silesc să se uite din nou la mine, însă ea s-a retras de parcă aş fi fost pregătit să o lovesc. Nu vreau decât informații, nimic altceva. Există doar un om care mă preocupă. Uite, priveşte desenul ăsta!

Am scos peticul de hârtie din tunică şi i l-am întins. S-a uitat o clipă la el şi a ridicat o sprânceană. Privind în jur aproape cu spaimă, s-a aplecat spre

mine şi a coborât glasul.

— A, el! Mi-l amintesc, a spus ea încet.

— Sigur?

— Da. Dar la ce-ţi foloseşte?

Am mai scos câteva monede din buzunar şi i le-am întins.

— A locuit aici, a spus ea cu un zâmbet pe faţă în timp ce aduna banii. A fost o… A tăcut o clipă şi, din nou, s-a uitat îngrijorată în jur. Aşteaptă aici, a adăugat ea, ridicându-se şi făcându-şi drum spre cealaltă latură a încăperii, unde s-a apropiat de băiatul cu un singur braţ. Am urmărit-o discutând cu el câteva clipe, după care i-am pierdut pe amândoi din ochi din cauza agitaţiei oamenilor care se ridicaseră ca să cânte odată cu scripcarul. Am vrut să mă duc după ea, dar m-am gândit că nu o voi mai putea vedea în acea zăpăceală, de aceea am rămas aşezat, străduindu-mă să îmi ţin în frâu emoţiile. Când s-a întors, am ridicat ochii plini de speranţă, dar, spre dezamăgirea mea, ea a clătinat din cap.

— M-am înşelat, a spus ea, înapoindu-mi desenul. Nu-l cunosc pe bărbatul ăsta. Nu l-am văzut în viaţa mea.

— Dar tocmai spuneai că…

— Repet, nu-l cunosc! Pe aici nu a trecut un asemenea bărbat.

— Minţi! am spus, ridicându-mă şi devenind tot mai înfuriat.

— Ba nu mint! a susţinut ea. Şi, în plus…

Înainte de a termina ce avea de zis, unchiul ei a ajuns la masa mea. Îşi ştergea balele de pe bărbie şi s-a uitat la mine ca unul care ştia cum să obţină ceea ce dorea.

— Prietene, ai terminat de mâncat, a spus el, ridicându-mi farfuria şi cana pentru bere şi azvârlindu-le peste umăr, fără să se sinchisească unde sau în capul cui vor nimeri ele. Nu-i nevoie să plăteşti. Ai mâncat gratis, aşa că ai avut parte de o seară fericită. Pleacă înainte de a păţi ceva!

— Bună seara, domnule! am spus. Mă numesc…

— Nu mă interesează numele tău nici mărimea sculei tale! Nu mai ai ce căuta aici! E vremea să dispari.

— Nu înţeleg ce te-a înfuriat într-atât, am spus eu, deja frustrat. Vreau doar să aflu dacă…

— Ori pleci fără scandal, ori te voi azvârli afară din han, a zis el, făcând paşi în faţă ameninţându-mă, astfel că am cedat, simţind că timpul pe care îl petrecusem în hanul Noskleite se apropiase de sfârşit. În jurul lui, se strânseseră câţiva bărbaţi şi, la acea oră din noapte, când băutura le curgea

prin vene, mi-am dat seama că nimic nu le-ar fi făcut o plăcere mai mare decât să se ia la bătaie cu un necunoscut. Iritat şi nemulţumit, nu am mai scos nicio vorbă şi am plecat.

Era evident că Hjalmar trecuse pe acolo la un moment dat, dar ceva o determinase pe fată să mă mintă. Am pornit înapoi spre taverna în care stăteau regina Adela şi grupul nostru, însă după doar câțiva metri, am auzit zgomot de paşi în urma mea. Ținând mâna pe mânerul pumnalului, m-am întors, temându-mă că unii dintre bărbații din local hotărâseră să mă urmărească şi să mă ucidă. Mi-am îngustat ochii pentru a descoperi cine era şi m-am simțit foarte uşurat când am constatat că nu aveam să mă confrunt cu o bandă de brute bete, ci cu un băiat cu un singur braţ, a cărui atitudine nu sugera că voia să îmi facă vreun rău.

— Cine eşti? l-am întrebat, iar cuvintele mele au răsunat cu ecou în pădurea prin care tocmai treceam. Ce doreşti?

— Sunt Alfred din Enschede, mi-a răspuns el cu glas slab, apropiindu-se cu precauție. Fata de la tavernă, cea cu care ai vorbit, e verişoara mea. Iar cel care te-a alungat e tatăl meu.

— Şi ce te-a făcut să mă urmăreşti? l-am întrebat.

— Ea mi-a zis pe cine cauți. Mi-a arătat desenul.

— Aşadar, l-ai recunoscut? l-am întrebat pe un ton agitat.

— Îl cheamă Hjalmar, a zis el.

— Aşa e! am exclamat, simțindu-mă tot mai încântat. Cum l-ai cunoscut?

— Dar tu? m-a întrebat el cu un aer bănuitor.

— Mi-e văr, i-am răspuns. Nu l-am văzut de multă vreme şi încerc să dau de el. Avem… unele treburi neîncheiate între noi.

— Noi am fost prieteni, a spus el, lăsându-şi ochii spre pământ, şi am perceput o oarecare şovăială în glasul lui. A locuit aici, în Enschede, o vreme, dar acum trei săptămâni a plecat.

— Şi ce-a făcut cât a stat aici?

— A lucrat la o forjă, unde făcea potcoave pentru cai. Acolo l-am cunoscut. Calul tatălui meu trebuia potcovit şi am dus animalul la atelierul lui. Am început să stăm de vorbă. Şi aşa ne-am împrietenit.

— Şi? l-am întrebat. Ce s-a întâmplat cu el?

— A fugit, a zis tânărul.

— De ce?

— S-a întâmplat ceva.

Am simțit că mă lasă răbdarea.

— Bine, spune-mi! l-am îndemnat. Ce a făcut? Ți-a făcut rău în vreun fel? Ce anume ți-a făcut? l-am întrebat, făcând semn spre ciotul brațului său.

Carnea de la capătul brațului era roşiatică şi părea sensibilă. Era ca şi cum şi-ar fi pierdut brațul recent şi, cu toate că Hjalmar îmi provocase atâtea necazuri, nu m-aş fi mirat dacă ar fi recurs la violență.

— Hjalmar nici nu s-ar fi gândit să facă rău cuiva! a exclamat el, măsurându-mă din cap până în picioare şi, din tonul lui, mi-am dat seama că era perfect încredințat de asta. A fost omul cel mai blând şi mai onorabil pe care l-am cunoscut.

Am rămas cu ochii ațintiți asupra lui. Existase o vreme când şi eu aş fi spus acelaşi lucru, desigur, dar nimic altceva.

— Ce s-a petrecut între voi? l-am întrebat, păşind în față, astfel că, acum, trupurile noastre nu erau separate de aproape nimic, ci doar de noapte. Spune-mi! Nu mă interesează să descopăr scandalurile în care ai fost implicat, dar e important să aflu. Ați fost iubiți? Despre asta este vorba?

Băiatul a dat aprobator din cap.

— Şi ce s-a întâmplat? Ți-a făcut vreun rău?

— Ne-a descoperit tata. A urmat o încăierare şi, din fericire, Hjalmar a reuşit să fugă. Nu l-am mai văzut de atunci. Dacă îl găseşti, să-i spui să nu se întoarcă aici. Tata a spus că-l va ucide dacă îi apare vreodată în fața ochilor.

Am dat aprobator din cap.

— Şi tu? l-am întrebat. Tatăl tău ți-a făcut asta?

— Da, a spus el făcând semn din cap spre umărul drept. Întâi mi-a tăiat mâna. O săptămână mai târziu mi-a retezat brațul de la cot. Iar o după altă săptămână mi-a tăiat brațul de la umăr. Cred că a încheiat acum – pentru că nu mai pot curăța mesele dacă nu am brațe –, dar mi-a spus limpede că dacă Hjalmar se întoarce, va face acelaşi lucru în cazul celuilalt braț, apoi îmi va tăia piciorul drept, şi după aceea, pe cel stâng. Iar lui îi va face şi mai mult rău. Iar eu urmează să mă căsătoresc, din câte se pare. Peste câteva zile. Cu…

— Ştii cumva încotro a plecat el? l-am întrerupt eu. La Hjalmar mă refeream. A sugerat vreodată unde ar putea merge dacă trebuia să plece din Enschede?

A clătinat din cap.

— N-a scos nicio vorbă, a spus el. Iar dacă aş şti răspunsul la întrebarea asta, acum nu m-aş afla aici. Aş fi alături de el. A dispărut pe vecie. Nu, nu-l vei găsi!

— Oricine poate fi găsit, i-am spus băiatului în timp ce-i întindeam câteva monede pentru efortul făcut. E vorba doar de timp, atâta tot. Şi de răbdare. Şi, din fericire, am din belşug şi una, şi alta.

Suedia
— 1133 d.Hr. —

✶✶

Se părea că nu eram singurul membru al grupului nostru prins într-un interludiu romanțios, pentru că Janne, fratele meu mai mare, reuşise să o seducă pe Ulla, doamna de onoare a reginei Ulvhild, şi lăsa impresia că era întru totul cucerit de ea. Îmi era greu să înțeleg acea preferință, pentru că Ulla nu arăta doar ca rodul unei împerecheri silite dintre o cămilă şi o capră, ci se mai lăuda şi cu o barbă care l-ar fi făcut invidios până şi pe un viking. În plus, duhnea până la cer, deoarece manifesta o aversiune profundă față de apă.

Înainte ca regina Ulvhild să fi fost silită să plece din Copenhaga, într-un fel sau altul, Ulla reuşise să devină logodnica unui conte danez şi nu scăpa niciun prilej pentru a se plânge că fusese privată de şansa de a ajunge în rândul aristocraților, pur şi simplu, pentru că se trezise, aşa cum afirma chiar ea, în slujba unei târfe de origine norvegiană, care fusese cândva regină a Suediei, apoi devenise regină a Danemarcei, iar acum se întorcea la Stockholm pentru a redeveni regină a Suediei.

— Femeia asta proastă nu poate hotărî ce tron îi place mai mult, a bombănit Ulla, asigurându-se că stăpâna ei nu putea să o audă. Sare de pe un tron pe altul, sperând că pernele decorative din următorul palat vor fi mai moi decât cele de dinainte. Sigur şi-a ucis primul soț…

— Ulla, nu ştii sigur asta! a spus Janne cu precauție în glas. Aşa că ai grijă ce vorbeşti ca să nu-ți fie tăiată limba!

— Sunt sigură de ceea ce ştiu! a susținut ea. A transformat viața regelui Niels al Danemarcei într-un coşmar. Probabil că sărmanul om a fost fericit să sfârşească ucis, la fel ca şi Canute, fratele lui, deşi cel puțin târfa lui de soție, Adela de Flandra, a avut consolarea de a afla că soțul ei a fost asasinat în casa Domnului, şi nu pe străzile din Schleswig.

Nu auzisem de Adela de Flandra şi nici nu călcasem în Schleswig, dar am simțit un fior rece pe spinare când a fost rostit numele lor, ca şi cum un necunoscut mi-ar fi călcat pe mormânt.

— Ce te-a apucat? a întrebat Ulla, încruntându-se spre mine. Adela a murit înainte ca tu să te fi născut, aşa că nu este nevoie să pari ofensat în

numele ei. În orice caz, încotro se va duce Ulvhild dacă acest următor mariaj nu reuşeşte? Adeliza a Angliei ar trebui să se teamă că ea va traversa marea pentru a i-l fura pe regele Henry? Iar Isabela a Franţei ar trebui să stea cu ochii pe regele Filip? Femeia asta nu se va potoli decât după ce se va culca cu regii tuturor ţărilor europene, dar, chiar şi aşa, se va uita spre răsărit, ca să caute bărbaţi în lumea păgână.

★★★

— Frate, n-am avut multe femei în viaţa mea, a spus Janne ceva mai târziu, când călăream împreună înspre Abaţia Vreta, unde regina Ulvhild dorea să îi aducă un omagiu primului ei soţ, Inge, care fusese asasinat, după care să se îndrepte spre capitală pentru a-l întâlni pe cel de-al treilea soţ. Considera asta drept un soi de pelerinaj, folosind acel cuvânt cât de des posibil pentru a sugera aprobarea divină privind călătoria ei, deşi în grupul nostru existau unii oameni care s-au întrebat dacă asta nu era mai curând o ispăşire. La urma urmelor, existau zvonuri că Ulvhild îi dăduse regelui băutura care îi pusese capăt vieţii. Nu mai multe de o mie, dacă stau să mă gândesc, a adăugat Janne.

— O mie? am exclamat uimit.

Cu greu îmi puteam imagina cum de putea fi atât de promiscuu un bărbat şi totuşi să aibă suficientă energie ca să supravieţuiască.

— Ştiu, nu par a fi prea multe, mi-a răspuns el, ridicând din umeri şi părând oarecum umilit, dar mi-au fost de ajuns. Sunt un bărbat cu dorinţe simple şi cu mijloace financiare reduse. Dar tu? m-a întrebat el.

— Mult mai puţine, i-am zis, ceea ce era o bagatelizare. Mult, mult mai puţine de atât.

— Şi totuşi, nu cred că am mai întâlnit o femeie ca Ulla. Când e cu un bărbat, e-n stare de nişte lucruri care-l fac să-i sară ochii din cap.

— Chiar aşa? am spus eu, pentru că nu doream să mi le imaginez.

— Şi ai văzut vreodată o asemenea frumuseţe?

— Mda… E unică, este limpede.

— Frate, îmi place cuvântul pe care l-ai rostit. Unică! Aşa este!

— Şi… şi mirosul ei neobişnuit? l-am întrebat eu pe un ton şovăielnic.

— Ştiu despre ce vorbeşti, mi-a răspuns el luminându-se la faţă. Este entuziasmant, ştii? Îmi plac femeile care miros a carne şi a bere!

— Atunci, înţeleg de ce eşti atât de atras de ea, am spus eu. Sigur miroase astfel. Între altele.

— Iar tu n-ai ajuns să îi adulmeci cele mai plăcute părţi ale ei, a adăugat

el, râzând întărâtat de dorință. Femeia asta nu s-a spălat de un an, aşa că acolo, jos, miroase a…

— Frate, te rog! am strigat eu, ridicând o mână ca să îl împiedic să mai spună ceva, deoarece până şi ideea mă făcea să mă simt rău.

Faptul că o certăreață plină de arțag putea dovedi calități de vrăjitoare în iatac continua să mă uimească. În ciuda confidențelor lui, pe care nu doream să le ascult, m-am bucurat pentru el şi m-am socotit încântat că se simțea în largul lui dacă îmi vorbea în termeni atât de intimi.

— Dar tu? m-a întrebat el. Se pare că te încântă călătoria asta.

— În ce sens? m-am mirat eu.

— Lasă prefăcătoria, frate! a zis el şi m-a plesnit peste spate. Tu şi Ulvhild… Deşi în situația asta îți cam rişti viața. E pe cale de a deveni regină pentru a treia oară, nu uita! Şi-a asasinat primul soț, a provocat moartea celui de-al doilea, iar acum se întoarce în Suedia ca să se căsătorească cu noul rege. Câte alte coroane va mai fura până când frumusețea ei va păli?

— Nu e o criminală! am spus eu.

Sigur, eram măgulit de atenția pe care mi-o acorda, iar modul în care făcea dragoste era spectaculos, dar, ca să fiu cinstit, o socoteam o prezență care mă intimida, deoarece avea un fel de a mă privi care sugera că dacă performanțele mele în pat nu se ridicau la nivelul pretențiilor ei, nu se va simți cu nimic vinovată dacă îmi va tăia beregata şi va găsi pe altul care să îi satisfacă dorințele fizice.

— Ori poate speri să capeți şi tu o coroană? m-a întrebat el.

Am pufnit în râs.

— Janne, există puține şanse privind aşa ceva! am spus eu.

— Nu crezi? Dacă-l ucide şi pe al treilea după ce urcă pe tronul Suediei, va căuta un consort. Pe cineva pe care să-l păstreze în locul lui. Femeia asta a fost dominată prea multă vreme de bărbați şi se spune că poate mânui globul cu cruce mai bine decât orice bărbat. Şi pretențiile ei vor fi mari. Dacă-şi pune în minte, ar putea uni regatele scandinave sub stăpânirea ei!

Am clătinat din cap.

— Eu nu vreau nicidecum să ajung rege, am spus eu. Sunt un om simplu.

— Asta susține orice om ambițios, mi-a răspuns el.

★★★

Regina Ulvhild mi-a spus că voia să intre singură în mănăstirea Vreta. Se înălța acolo de mai puțin de treizeci de ani şi, cu toate că ea şi primul ei soț

o sprijiniseră financiar în tot cursul domniei lor, ea o vizitase doar în câteva rânduri, cea mai memorabilă vizită fiind în noaptea în care el băuse din potirul otrăvit şi căzuse mort.

Profitând de absența reginei, Janne şi Ulla au dispărut în pădure, ea lăsându-se purtată pe un umăr de-al lui ca un sac de cartofi. M-am abținut cât am putut să nu îmi imaginez jocurile pe care le vor face în pădure – fără îndoială că ea se va plânge de asprimea scoarței vreunui copac, de insectele de pe pământ sau de soarele prea puternic, sau insuficient de cald, ori prea orbitor, ori prea slab.

Cât timp regina a stat în mănăstire, am făcut o plimbare pe teritoriul ei, am ridicat ochii spre turnul cu ceas şi m-am minunat de eforturile ce se făcuseră pentru conceperea şi ridicarea aşezării. Am simțit un val de regret amintindu-mi de idealurile artistice care fuseseră cândva o parte esențială a vieții mele şi m-am întrebat de ce le abandonasem. Preț de un moment, citind inscripțiile săpate în piatră, m-am întrebat dacă nu era mai bine să renunț să îl mai caut pe Hasse; m-aş fi putut întoarce acasă, aş fi deschis un atelier şi aş fi revenit la lucrurile pe care le iubisem cândva. Am întins o mână şi am mângâiat sculpturile, iar degetele mele s-au lipit de piatră. În aceeaşi clipă, mi s-a părut că în cer s-a declanşat o explozie de lumină, dar când am ridicat privirea am constatat că cerul era senin şi albastru. În ciuda zgomotului asurzitor, însoțitorii mei păreau că nu auziseră acea bubuitură, pentru că discutau netulburați. Am auzit din nou bubuitura altui fulger, iar acum mâna mea a părut să rămână lipită de perete pentru că, indiferent cât de mult am încercat să mi-o desprind, nu am reuşit să o clintesc. Ce vrăjitorie era aceea? m-am întrebat şi doar plânsul cuiva din apropiere m-a scos din acea stare ciudată de reverie. Am smuls mâna şi, în cele din urmă, am dezlipit-o de perete.

Profund tulburat, m-am întors şi am văzut o femeie tânără, purtând straie albe şi văl de călugăriță, venind de după colțul unei clădiri, după care s-a aşezat pe o bancă. Avea un rozariu în mâini. Plângea încet şi, intrigat, am păşit spre ea. Când am ajuns aproape, am tuşit slab, ca să nu o iau prin surprindere, dar când a ridicat ochii spre mine, nu a arătat ca o persoană care se înspăimântă cu una, cu două.

— Cine eşti? m-a întrebat ea şi eu am făcut o plecăciune ca să o asigur că nu voiam să îi fac niciun rău. I-am spus cum mă numesc şi că venisem acolo în slujba reginei Ulvhild.

— Am văzut-o înăuntru, a spus femeia. Am încercat să o salut, dar ea m-

a alungat de parcă aş fi fost o muscă. Se spune că ultima oară când a venit aici şi-a otrăvit soţul. Acum stă în genunchi în faţa altarului şi se roagă pentru a primi iertare, aşa cred.

— Ori se roagă pentru odihna sufletului lui, am sugerat eu. Cine poate şti adevărul celor petrecute în acea noapte? Iartă-mi îndrăzneala, dar tu cine eşti? Vrei să-mi spui cum te cheamă?

M-a măsurat din cap până în picioare câteva momente, ca şi cum s-ar fi gândit dacă era cazul să continue acea discuţie.

— Signy, a spus ea în cele din urmă.

— Eşti călugăriţă?

— Încă nu, mi-a răspuns ea clătinând din cap. Dar voi deveni într-o bună zi, aşa mi s-a zis.

— Ţi s-a zis? Aşadar, nu ai ales singură această cale?

A ridicat din umeri şi s-a uitat într-o parte.

— Îmi dai voie să mă aşez? am întrebat-o.

Încă o dată, i-a trebuit ceva timp până când să hotărască dacă să îmi ofere acea onoare, dar, într-un târziu, a dat aprobator din cap, şi m-am aşezat alături de ea pe bancă, păstrând o distanţă cât mai politicoasă între noi.

— De cât timp eşti la mănăstire? am întrebat-o.

— De şase luni.

— Ceva îmi spune că nu ai venit aici din proprie voinţă.

A zâmbit cu mâhnire şi s-a întors către mine. Lacrimile de pe obraji i se uscaseră, iar în glasul ei a răsunat ceva muzical când mi-a vorbit din nou.

— Am nouăsprezece ani, a spus ea. Şi sunt femeie. Crezi cu adevărat că există ceva ce aş face din proprie voinţă?

— Nu, am spus, clătinând din cap. Cred că nu.

— Ăsta este mersul lumii, a spus ea.

— Înseamnă că familia te-a trimis aici, adevărat?

A zâmbit vag.

— Nu tocmai, a spus ea. E o poveste lungă şi nu una care să fie dezvăluită într-o zi frumoasă ca asta. Mai ales unui străin.

— Atunci îmi spui de ce plângeai? am întrebat-o.

— Pentru că ziua de azi e importantă pentru mine, a spus ea. E marcată adânc în inima mea.

Înţelegând, am dat din cap în semn de aprobare. Mi-am dat seama că nu trebuia să insist.

— Şi tu? a întrebat ea. Rămâi pentru mai multă vreme la mănăstire?

— Plecăm după ce regina îşi termină rugăciunea, am zis eu. Regele Suediei se pregăteşte să o facă mireasa lui.

— Sper că are pe cineva care să guste din mâncarea lui, a spus ea şi eu, fără să vreau, am râs.

În acelaşi timp, am ridicat ochii şi am văzut-o pe Ulvhild în faţa intrării în mănăstire, urmărindu-mă cu o expresie ciudată pe faţă. Am sărit în picioare, pregătit să plec imediat ce voi fi chemat şi m-am întors spre Signy ca să îi spun că îmi făcuse plăcere să o cunosc, însă ea plecase deja, iar picioarele au dus-o cu repeziciune în direcţia din care apăruse.

Am urmărit-o cu privirea, chiar şi când regina m-a chemat la ea, după care m-a chemat din nou, astfel că, în cele din urmă, m-am supus şi am pornit spre ea. Când am ajuns în faţa ei, m-a plesnit cu putere peste faţă, iar inelul ei mi-a zgâriat buza şi din colţul gurii a început să îmi curgă sânge.

★★★

Am aflat apoi că nu vom pleca imediat după rugăciunile reginei, deoarece stareţa, maica Pernilla, a rugat-o pe Ulvhild să rămână la cină şi să îşi petreacă noaptea la Vreta înainte de a-şi continua călătoria spre capitală. Aşezaţi alături în faţa câte unei farfurii cu cartofi fierţi şi carne uscată şi bând câte un pahar cu vin, regina era încă furioasă pe mine, dar eu am refuzat să o iau în seamă şi am vorbit ca şi cum nu se petrecuse nimic neobişnuit. În cele din urmă, ea şi-a lăsat tacâmurile pe masă şi s-a întors spre mine cu o expresie de mânie de nestăpânit pe faţă.

— Nu accept să fiu prostită! a spus ea, iar eu am continuat să mănânc, neştiind de ce îmi spunea acele vorbe. Mă asculţi? a întrebat ea.

— Sigur, te aud! am spus eu. Dar nu ştiu la ce te referi.

— Despre tine şi fata aceea. În grădină.

— Călugăriţa, despre ea e vorba?

— Postulantă.

— O călugăriţă sub alt nume.

— Încercai să o seduci.

Am scuturat din cap.

— S-ar putea să fiu în stare de multe lucruri, am spus eu. Dar nu aş seduce călugăriţe. Dacă am supărat-o în vreun fel pe Maiestatea Voastră…

— Aminteşte-ţi ce i s-a întâmplat primului meu soţ, a spus ea cu glas şuierat. Aici, chiar în acest loc!

A întins mâna după clondirul cu vin aflat în faţa noastră şi a turnat într-

un pahar, după care mi l-a întins. Simțind că paralizez o clipă, m-am uitat atent la el, apoi l-am luat şi l-am băut până la fund, după care l-am aşezat pe masă şi am reînceput să mănânc. Nu voiam să mă las intimidat de ea. Dacă urma să mor, atunci asta era. Înfruntasem chinuri şi mai înspăimântătoare până atunci.

— Nu ştiam că simți ceva față de mine, am spus eu. Am presupus că relația dintre noi a fost pur fizică.

— Nu te amăgi singur! a spus ea. Nu țin la tine mai mult decât la un câine vagabond. Dar dacă e câinele meu, atunci doar eu mă joc cu el. Aşa că nu mă lua de proastă, înțelegi? Mai rămânem împreună doar câteva zile şi, după aceea, probabil că voi dori să mai rămâi o vreme la palat. Din ce mi s-a spus, viitorul meu soț nu este un bărbat atrăgător şi s-ar putea să am nevoie de companie.

China
— 1191 d.Hr. —

✶✶

Chiar dacă mă simțeam tratat în mod nedrept, pentru că viața mea devenise supusă capriciilor şi toanelor împărătesei Li Fengniang, asta nu însemna nimic pe lângă experiențele de subordonare suportate de soțul ei, domnitorul nostru imperial, împăratul Guangzong, care, deşi era Cel Exaltat şi Fiu al Cerului, suferea cumplit din cauză că îşi alesese rău soția.

La câteva săptămâni după ce o însoțisem pe acea creatură veninoasă, acel şarpe al lacului, acea scorpie cu limba otrăvitoare, înapoi spre Lin'An, după pelerinajul ei la mănăstirea Shaolin, acum regretam amarnic faptul că mă alăturasem suitei regale, pentru că, aşa cum am descoperit, deşi cândva eram binevenit în anturajul Casei Imperiale, acum îmi era aproape imposibil să fiu eliberat de acolo.

În cursul călătoriei de întoarcere din provincia Henan, nesățioasa împărăteasă a ținut cu tot dinadinsul să îi satisfac plăcerile carnale şi, deşi îl amuza starea mea de epuizare, Jiao-long, fratele meu, m-a sfătuit să fac tot posibilul să închei cât mai curând relațiile cu Li Fengniang de îndată ce vom fi ajuns la Curtea Imperială. Mi-a spus că şi alții căzuseră pradă farmecelor ei şi ajunseseră să regrete o asemenea alianță nefericită. Era un sfat pe care voiam să îl urmez, dar, curând după ce am ajuns în capitală, în ciuda rugăminților mele, împărăteasa a refuzat să îmi îngăduie să mă întorc la viața mea privată. Am mers până acolo încât i-am mărturisit adevărul privind trecutul meu şi faptul că voiam să îl caut în continuare pe Hai, păcătosul meu văr, sperând că sinceritatea mea va fi receptată de acea parte ascunsă a sufletului ei în care se află bunătatea, dar, spre dezamăgirea, dacă nu spre surprinderea mea, cuvintele mele au ajuns la nişte urechi surde.

Împăratul era un bărbat slab, ținut sub papuc de mama lui, Marea Împărătească Moştenitoare Wu, dar şi de Li Fengniang, ambele femei fiind încrâncenate într-o luptă pe viață şi pe moarte pentru a-i stăpâni sufletul. Wu m-a înspăimântat şi mai mult decât nora sa, pentru că se ştia că ea, dintr-un capriciu, poruncea executarea oricui nu îi era pe plac. Cel mai obişnuit delict era considerat ca o jignire adusă personalității ei – faptul că persoana considerată vinovată nu se înclinase îndeajuns de mult când ființa

ei imperială trecea pe acolo, posedarea unei voci care îi tulbura sentimentul imperial de armonie, purtarea unor straie în culori care nu plăceau ochiului ei imperial –, de aceea am avut mereu grijă să evit să apar în acele părți ale palatului despre care se ştia că îşi petrecea cea mai mare parte a timpului, deoarece prețuiam prea mult legătura dintre capul meu şi umeri şi nu doream nicidecum să renunț la ea.

Poziția ce mi s-a acordat la Curte era una din care, în alte condiții, m-aş fi putut bucura de plăceri deosebite, pentru că fusesem croitor de chimonouri înainte ca soția şi fiul meu să fie ucişi; îmi petrecusem o mare parte a tinereții creând robe elegante pentru doamnele din satul meu, deoarece eşarfele colorate pe care le cream reprezentau un însemn distinctiv al stilului meu. Faptul că mă ocupam de garderoba imperială, având patruzeci de cusătorese sub porunca mea, ar fi fost o provocare binevenită dacă nu aş fi tânjit să mă aflu altundeva.

În cele mai multe nopți, Li Fengniang venea în încăperea mea fără să mă anunțe, dându-mi porunci foarte amănunțite privind felul în care voia ca eu să îi satisfac plăcerile, perversiuni cumplite despre care citise în cărțile interzise. Dacă nu respectam până la ultimul amănunt instrucțiunile ei, se arăta nemulțumită şi mă lovea peste cap cu un băț, folosind expresii precum „spirit al vulpii", „pui de iepure" şi „rață orfană" pentru a mă umili, însă în momente mai tandre se agăța de trupul meu, susținând că niciun bărbat nu îi oferise plăceri atât de depline ca mine, un compliment care ar fi gâdilat vanitatea unor bărbați mândri, dar care nu făceau decât să prelungească şederea mea la Lin'An.

Într-o asemenea ocazie, după ce am făcut lucruri de nedescris, față de care până şi un animal de la vreo fermă şi-ar fi întors spatele, cuprins cu totul de disperare şi ruşine, m-am aşezat pe un colț al patului şi am urmărit-o pe Li Fengniang, care suspina de mulțumire. Atunci am hotărât să îmi prezint încă o dată rugămințile.

— Dacă Maiestatea Sa imperială, cel mai sclipitor diamant din tiara strălucitoare a lumii, mi-ar îngădui să plec vreme de un an din capitală ca să îmi urmez călătoria pentru a…

— Nu, mi-a răspuns ea, întrerupându-mă şi fluturând o mână prin aer, ca şi cum ar fi vrut să alunge o muscă sâcâitoare.

— Fiică a Cerului, Li Fengniang, cea mai binevoitoare împărătească, îşi aminteşte probabil că atunci când m-am alăturat suitei sale la invitația onoratului Jiao-long, fratele meu mai mare, am făcut-o cu intenția de a

merge cu alaiul Maiestății Sale imperiale doar până la Lin'an, ca să pot întreba oamenii întâlniți pe drum dacă l-au întâlnit pe vărul meu.

— Am mai discutat despre asta! a spus ea, dându-şi ochii peste cap. De multe ori. De fiecare dată, răspunsul a fost nu, şi aşa rămâne!

— Umilul tău servitor este măgulit că unuia dintre cele mai prețioase giuvaiere din diadema cerurilor îi place compania unui om atât de nevrednic ca mine, am continuat. Dar ştiu din surse sigure că mulți dintre tinerii din acest palat aproape că orbesc de adorație când Maiestatea Sa imperială, acea sclipitoare perlă din inima unei stridii, trece prin dreptul lor. Mulți ar muri fericiți dacă ar putea petrece o singură noapte în compania ei, satisfăcându-i orice dorință.

Ea a căscat îndelung şi s-a uitat la mine ca şi cum încă nu era sigură dacă voia să se împreuneze cu mine pentru a cincea oară în acea zi, ori să pună să fiu decapitat.

— E frumos din partea ta să te preocupe atât de mult satisfacțiile mele, a spus ea. Adevărul este că am încercat să îi atrag şi pe alți bărbați în nopțile în care nu sunt cu tine, dar niciunul nu mă mulțumeşte la fel de bine ca tine. Nu eşti cel mai atrăgător din lume, asta e adevărat, dar ai ceva care este delicios pentru mine. Nu, vei rămâne sclav al plăcerilor mele şi trebuie să te simți onorat că aşa stau lucrurile. S-ar putea ca, la un moment dat, să mă satur de tine – vei îmbătrâni şi te vei sfriji, nu vei mai putea acționa ca un adevărat bărbat –, iar când va sosi acea clipă, voi pune să fii azvârlit în fluviu ori îți voi permite să pleci din palat. Sau poate vei alege să te sinucizi de ruşine că nu mă mai satisfaci.

Curând, am ajuns să îmi dau seama că, cu cât o imploram mai mult să îmi îngăduie să plec, cu atât devenea mai hotărâtă să mă rețină acolo. Pe măsură ce săptămânile se scurgeau, am devenit atât de frustrat, încât m-am trezit blestemând ghinionul care mă adusese în acel loc. La urma urmelor, timpul trecea, iar Hai se îndepărta mereu de mine. M-am gândit să plec fără să-i mai aştept îngăduința, dar ştiam că dacă voi face asta, ea va trimite hăitaşi care să mă găsească şi să mă aducă înapoi în ghearele ei înainte de a fi ajuns prea departe. Aveam să fiu jupuit de viu într-o piață publică, bucată cu bucată, în timp ce ea ar fi urmărit acea tortură şi ar fi râs.

De aceea, nu am avut de ales, am rămas sub papucul ei sperând că, într-o bună zi, s-ar putea întâmpla ceva care să îmi schimbe soarta.

★★★

În ciuda infidelităților ei, Li Fengniang detesta faptul că soțul ei ținea în

palat un harem de concubine, care îi satisfăceau plăcerile cu aceeaşi dăruire cu care eu i le satisfăceam pe ale ei. Cele mai multe dintre acele femei erau tăcute, dar prietenoase, iar eu mă apropiasem de una dintre ele, o fată pe care o chema Shun, pe care o cunoscusem la scurt timp după ce sosisem în oraş, când am găsit-o singură, plângând, în grădinile palatului. După aceea, avuseserăm câteva întâlniri plăcute şi o socoteam o persoană care mă intriga, cu toate că ea părea precaută în ceea ce privea dezvăluirea unor lucruri personale. În acel moment, tot ce ştiam despre povestea ei era că fusese adusă la Lin'An drept concubină când împăratul trecuse prin satul ei şi o văzuse din întâmplare stând la marginea drumului. Îndrăgostit de ea, el dăduse poruncă unuia dintre soldaţi să o ducă în capitală şi, desigur, la fel ca toţi supuşii lui, ea a trebuit să îi dea ascultare.

Mai era o fată, pe nume Huang, care avea o anumită autoritate, pentru că era bine ştiut că Guangzong o prefera în defavoarea celorlalte concubine. Desigur, era o adevărată frumusețe, cu un glas bun şi tandru, astfel că nu era deloc surprinzător că împăratului îi plăcea să fie în compania ei. În fiecare seară, când soarele începea să apună, Huang stătea pe balconul care dădea spre curtea centrală a palatului şi cânta melodii legate de florile de prun, din câte se părea, spre provincie, dar, în realitate, pentru împărat, care era copleşit de plăcere, deoarece îngăduia ca vocea iubitei lui să îi pătrundă în adâncurile sufletului.

— Împărăteasa o urăşte, mi-a spus Shun într-o după-amiază, în timp ce făceam o plimbare prin grădina oficială. Le tolerează pe celelalte concubine deoarece ştie că soțul ei abia dacă va băga de seamă dacă vreuna dintre ele ar muri, dar nu îi place defel faptul că Guangzong este legat sufleteşte de Huang, lucru care nu se întâmplă în cazul celorlalte femei din haremul lui.

Partea palatului în care trăiau concubinele era stăpânită de Ui, o nobilă care, de ceva vreme, era prinsă într-o relație amoroasă, greu de explicat, cu fratele meu. Pentru mine, Ui era o prezență greu de suportat, deoarece avea un caracter descurajant şi se spăla foarte rar, dar mirosul pe care îl răspândea reprezenta un afrodiziac inexplicabil pentru Jiao-long. Într-o după-amiază, eu şi ea, împreună cu Jiao-long şi Shun, stăteam în apropierea unei fântâni arteziene dintr-o grădină, vântul bătea spre apus, astfel că duhoarea lui Ui era purtată spre fratele meu, care o adulmeca de parcă ar fi fost un câine care cercetează următoarea masă, când ea a povestit cât de mult se urau împăratul şi împărăteasa.

Deşi susținea că detestă bârfele, Ui era una dintre cele mai asidue

bârfitoare şi ne-a povestit un incident care se petrecuse în acea dimineaţă, când Li Fengniang intrase în dormitorul împăratului cât concubina Huang se afla acolo şi se înfuriase brusc. Goală puşcă şi plângând ca un copil, fata fugise din cameră, în vreme ce Ui, ascultând la uşă, o auzise pe împărăteasă cum îi cerea soţului ei să renunţe pentru totdeauna la concubine şi să ducă o viaţă credincioasă.

— E ridicol, a spus el râzând. Fiecare împărat din istoria ţării noastre a avut concubine în patul lui. De ce aş fi eu primul care să nu respecte această tradiţie?

— Pentru că nu suport să fiu inferioară altei femei! a răcnit ea.

— Tu ai bărbaţii tăi, i-a spus el. De ce să nu am şi eu femeile mele? Nu se poate să mă culc doar cu tine, e clar? Mă urăşti, iar eu nu suport să te văd.

— Ai spus un adevăr, soţul meu! i-a răspuns ea, după ce a stat puţin pe gânduri. Dar una e să te culci cu concubinele şi alta e să te îndrăgosteşti de vreuna dintre ele.

— Să mă îndrăgostesc? a întrebat el râzând. Şi de cine se spune că m-am îndrăgostit?

— Huang! a strigat ea. Nu mă trata ca pe o proastă! Îmi displace şi nu am încredere în ea. Nu mă tratează cu respectul la care am dreptul prin poziţia mea. Toţi curtenii ştiu cum stai în grădină în fiecare seară şi o asculţi cum cârâie cântece funebre. Asta mă umileşte.

Împăratul a clătinat din cap. Cu toate că ceda atât în faţa soţiei, cât şi a mamei lui, aproape în orice problemă legată de Curte, acela era un domeniu în care hotărâse să rămână stăpân. La urma urmelor, întâlnirile lui cu Huang reprezentau cele mai fericite momente ale zilelor lui şi nu era dispus să le piardă în favoarea altcuiva, cu atât mai puţin în favoarea unei soţii care îl trata cu atât de mult dispreţ.

— Şi ce-ai vrea să fac? a întrebat-o Guangzong, înfuriat de gelozia ei.

— Taie-i capul!

— Niciodată!

— Scoate-i ochii şi taie-i urechile!

— Nu!

— Refuză să o mai vezi!

— Imposibil!

— Trimite-o înapoi la familia ei!

— Nu vreau!

— Îți sfidezi soția?

— Da!

În acel moment, Li Fengniang s-a aruncat pe pat, şi-a înfăşurat mâinile în jurul gâtului lui şi a încercat să îl sugrume, ceea ce a făcut-o pe Ui să intre în fugă în iatac, urmată de patru gărzi de corp ale împăratului, care au scos-o târâş pe soția furioasă, lăsându-l pe împărat să îşi pipăie gâtul învinețit şi să plângă precum o fetiță în scutece. Această umilință a făcut-o pe Li Fengniang să izbucnească în râs.

— Prea bine, soțul meu! a spus ea răspicat, îndepărtându-i pe oamenii care se străduiau să o potolească. Dacă nu te ocupi de problema asta, atunci o s-o fac eu!

— Şi ce a vrut să spună cu asta? a întrebat Jiao-long, lipindu-şi fața de umărul urât mirositor al lui Ui.

— Cine ştie? a zis Ui. Femeia asta nu are mai multă minte decât un greier. E-n stare să facă orice ca să o îndepărteze.

— Mi-e milă de împărat, a spus el, clătinând din cap. Să ți se vorbească în acest fel, şi încă de către o femeie! Îți deplâng soarta, frate, pentru că eşti silit să satisfaci dorințele unei asemenea lupoaice de fiecare dată când vrea ea!

Am aruncat o privire spre Shun, care a roşit auzind remarcile lui. Cred că toată lumea ştia că eram chemat cu regularitate în patul împărătesei, dar nu era ceva despre care să vorbesc cu plăcere.

★★★

Spre uimirea mea, câteva nopți după aceea, Li Fengniang mi-a sugerat că, până la urmă, mi s-ar putea permite să plec de la Linan.

— Am cugetat o vreme, a spus ea, odihnindu-se pe o canapea de la fereastră, decorată cu simboluri ale focului, pământului, vântului şi apei, şi s-a bătut uşor cu un deget peste bărbie. Era limpede că o satisfăcea puterea pe care o avea asupra mea. Mi-am dat seama că sunt puțin cam egoistă față de tine. Este adevărat că atunci când te-ai alăturat suitei mele mi-ai spus precis care îți erau planurile, de aceea va trebui să mă ierți dacă m-am apropiat atât de mult de tine, încât nu am vrut să te pierd. Dar acum am înțeles că eram egoistă.

Am privit-o lung, aşteptând să văd dacă făcea un joc crud cu mine, ori dacă vorbea serios.

— Fiică a Cerului! am exclamat eu, căzând în genunchi şi sărutându-i picioarele. Raza cea mai sclipitoare a soarelui de dimineață! Îți sunt profund

recunoscător, iar după ce îl voi găsi pe Hai, vărul meu cel criminal, şi voi reteza acea legătură dintre capul şi trupul lui, îți voi cânta numele mereu spre glorie eternă.

— Desigur, a continuat ea, ridicând o mână în aer ca să pună stavilă cuvintelor mele de recunoştință. Fac un mare sacrificiu lăsându-te să pleci. Şi sper că îți vei arăta recunoştința față de mine.

— Neîntârziat, am spus eu şi m-am ridicat ca să desfac nasturii pantalonilor.

Îi coborâsem deja până la genunchi, dar ea a clătinat din cap şi, râzând, mi-a poruncit să mă opresc.

— Nu asta, a zis ea. Cel puțin pentru moment. Nu, o să-ți cer ceva mult mai important!

— Orice, Exaltarea Voastră! Doar să spui şi voi zbura ca să-mi îndeplinesc misiunea cu iuțeala a o mie de cai.

— Încăperile de la etajul palatului, unde trăiesc concubinele, a spus ea. Îți sunt cunoscute?

— Sigur, ştiu unde sunt! Dar n-am pătruns niciodată acolo. Îmi este interzis să intru.

— Dar ai stat vreodată dedesubt şi ai privit spre acoperiş?

— Da, Luminăția Voastră!

— Înseamnă că ştii balconul din care acea fiică a unei capre de munte, Huang, stă în fiecare seară cântând cântece de leagăn murdare, care pângăresc aerul şi fac să sângereze urechile sufletelor nevinovate. Ele răsună peste toate terenurile palatului, iar soțul meu, Guangzong, de nătâng ce este, stă lângă fântâna arteziană şi ascultă cât ea îi înalță serenade, având pe față o expresie care îi face să se simtă stânjeniți pe toți cei care se uită în direcția lui.

Am dat aprobator din cap. Mă ascunsesem deseori în umbre în astfel de momente şi era o plăcere să o ascult pe Huang, care era o cântăreață neîntrecută, dând glas unor cântece antice de ale noastre.

— Balustrada balconului, a urmat ea…aş dori să fie slăbită. Trebuie scoase câteva cuie din perete.

M-am încruntat.

— Dar dacă s-ar întâmpla asta…

— Dacă ar fi să se întâmple, ar însemna că balustrada s-a desprins, nimic mai mult. Cel care le-a slăbit nu va fi răspunzător pentru nenorocirea care ar suferi-o persoana care se va rezema de ea. Ții foarte mult să pleci din

Lin'An şi să pleci pentru a te răzbuna, e adevărat? Ei bine, doar aşa îţi poţi atinge scopul. Mă pot bizui pe tine că vei face asta?

Am simţit un gol în suflet, iar îngerii mei buni au purtat o bătălie cu cei răi, iar într-un târziu am clătinat din cap.

— Nu, am spus. Dacă aş face aşa ceva şi cineva ar cădea de acolo, sigur voi fi răspunzător pentru moartea acelei persoane, ca şi cum eu aş fi împins-o în gol.

— Nu va însemna nimic de felul ăsta.

— Cu tot respectul, Luminăţia Voastră, ar însemna!

— Sunt foarte dezamăgită, a spus ea oftând, după o pauză lungă. Dar, pe de altă parte, asta înseamnă că mă voi bucura de plăcerile cărnii alături de tine încă mulţi ani de acum înainte. Poate pentru tot restul vieţii noastre. Vom îmbătrâni împreună. Nu ar fi minunat?

— Vă rog, Steaua cea mai măreaţă de pe firmament, am protestat eu şi am căzut în genunchi.

— Tăcere! a strigat ea. Eu îţi cer un lucru cât se poate de simplu, iar tu refuzi. Şi atunci, de ce să îţi acord libertatea? Nu, vom uita că am purtat această discuţie, iar noi doi vom reveni la înţelegerea noastră de până acum. Dezbracă-te imediat, câine! Am o fantezie aparte pe care vreau să o împărtăşesc cu tine. La început, s-ar putea să ţi se pară dezgustătoare, chiar împotriva legilor firii, dar ea mă excită.

★★★

Şi astfel, spre ruşinea mea eternă, am hotărât să fac ce îmi ceruse. Două zile mai târziu, când concubinele făceau baia de dimineaţă, am urcat la etajul de sus al palatului, furişându-mă de-a lungul coridorului, ajungând în camera mare în care ele stăteau seara pentru a coase, după care împăratul le chema pe câteva în iatacul lui. Inima îmi bătea în piept de spaimă şi ruşine, dar mi-am spus de câteva ori că nu făceam decât să slăbesc câteva şuruburi şi că ceea ce se va întâmpla după aceea nu mai era sub controlul meu.

Era foarte uşor de ajuns pe balcon, iar panorama terenurilor palatului era extrem de spectaculoasă. Am văzut unde stătea Guangzong în fiecare seară ca să asculte vocea concubinei preferate şi, având grijă să îmi termin treaba cât mai repede, am făcut aşa cum mi se poruncise, scoţând cu totul unele şuruburi şi slăbindu-le pe altele. Punând piuliţele în buzunar, m-am întors pe coridor unde, spre disperarea mea, am auzit o voce venind din spatele meu, chemându-mă. Înspre mine a răzbătut o duhoare cunoscută şi neplăcută.

— Ce cauți aici? a strigat Ui, stăpâna concubinelor, care acum ajunsese în fața mea şi se uita încruntată la mine.

— M-am rătăcit, am spus eu.

— Te-ai rătăcit? Aici? E o poveste absurdă. Sper că nu încerci să te dai bine pe lângă vreuna dintre concubine. Ştii care e pedeapsa pentru asta, nu?

Am dat aprobator din cap, am bolborosit câteva cuvinte de scuze şi probabil că, din fidelitate față de fratele meu, nu aveam să mai vorbim despre asta, după care s-a îndepărtat, revenind pe coridor şi dispărând. Scoțând piulițele din buzunar, m-am uitat la ele şi am apreciat, în cele din urmă, gravitatea faptei mele. Eram disperat să plec din capitală, desigur, dar nu cumva moartea unei fete nevinovate era un preț prea mare pentru libertatea mea? Strigând de frustrare, m-am eliberat de blestemul pe care Li Fengniang îl aruncase asupra mea şi, hotărât să fixez la loc balustrada, am pornit înapoi spre camera concubinelor, dorind să ajung pe balcon. Cu toate acestea, nici nu începusem bine reparația când am auzit zgomote venind din afara încăperii şi, privind în jur, am văzut concubinele, proaspete după ce făcuseră baie şi purtând chimonouri curate, intrând pe uşă. Surprinse, s-au oprit ca la un semn, pentru că în acea parte a palatului bărbații nu aveau acces aproape niciodată, şi-au dus mâinile la gură, întrebându-se dacă era cazul să râdă sau să țipe.

Am făcut o plecăciune, cerându-le iertare pentru că năvălisem în spațiul lor sacru şi, din nefericire pentru mine, Ui a ales acel moment pentru a-şi face apariția din nou şi m-a alungat răcnind că era ultimul avertisment pe care îl primeam şi că data viitoare când mă va descoperi acolo îl va anunța pe şeful Gărzii Imperiale, care nu va ezita să îmi scoată ochii drept pedeapsă.

— Aşteaptă! am spus, deoarece ştiam că balconul era nesigur. Trebuie să-i spui lui Huang să nu…

— N-o să spun nimic, nimănui! a strigat ea, împingându-mă spre scară, ca să cobor. Pleacă de aici, creatură desfrânată, altfel n-o să apuci dimineața!

★★★

O oră mai apoi stăteam în umbra oferită de copaci, urmărind cum împăratul şi-a ocupat locul obişnuit şi a ridicat privirea, aşteptând apariția iubitei lui Huang. Când s-a întâmplat asta, mi-am reținut răsuflarea, sperând ca balustrada să reziste până mă puteam întoarce acolo în dimineața următoare, ca să repar ce stricasem. După ce fata a încheiat primul cântec şi

s-a aplecat în față, ca să contemple oraşul, totul părea bine, de aceea am răsuflat uşurat.

Cel de-al doilea cântec al ei a fost mai frumos decât primul, iar când a terminat, a coborât privirea, a zâmbit şi i-a trimis o bezea iubitului ei împărat. De obicei, interpreta doar două cântece, însă în acea seară el a strigat, cerând încă unul, iar când glasul ei s-a înălțat din nou într-un cântec melodios, am observat încă o siluetă apărând în curtea palatului, în cealaltă parte față de mine, privind cu aceeaşi speranță ca şi mine sau Guangzong. Era împărăteasa, desigur, iubita mea demnă de dispreț, iar ea nici nu s-a clintit când pasărea căutătoare şi-a început cântecul.

În acelaşi moment, din cer s-a auzit plesnetul unui fulger, concubina a tresărit, balconul s-a cutremurat, balustrada s-a desprins, iar Huang s-a prăbuşit odată cu ea cale de treizeci de metri, ajungând imediat pe pământ, brațele şi picioarele ei s-au răsfirat la unghiuri nefireşti față de corp, şi sângele ei s-a vărsat la picioarele Stăpânului celor Zece Mii de Ani.

Grecia
— 1223 d.Hr. —

✷✷

Am petrecut următoarea săptămână singur, într-o celulă mică şi întunecoasă, fără hrană şi apă, având drept tovarăşi doar o familie de şobolani, blestemându-mi egoismul de neiertat şi prostia inexplicabilă. Ca patron al fratelui meu, Gergo Aquilo mă primise bine în vila lui, iar eu abuzasem de ospitalitatea acestuia îngăduindu-i soției lui să mă seducă şi să devin participant la complotul menit să îi ucidă amanta.

Pesemne că după ce călătorisem cu ambiții ucigătoare şi distructive în minte, ajunsesem să fac uitat adevăratul meu caracter, dar dacă trăiam o senzație profundă de ruşine pentru acțiunile mele, asta nu însemna nimic în comparație cu mânia pe care o simțeam față de Lieke. Orele în care eram treaz erau dăruite plimbării prin celulă, blestemării numelui şi influenței ei, şi doar în momentele în care gândeam mai profund eram dispus să accept răspunderea pentru faptele mele şi că pentru situația în care ajunsesem nu puteam da vina pe altcineva decât pe mine. Acum aveam pe conştiință moartea a patru oameni. Cum de îngăduisem să se întâmple aşa ceva?

Gergo, cel mai înstărit negustor de mirodenii din Grecia, se arătase bun față de mine încă dintru început, chiar recompensându-mă pentru că asigurasem securitatea soției lui în cursul unui pelerinaj, şi dându-mi o comandă pentru a crea un mozaic pe un perete al casei lui. Şi, cu toate că doream cu disperare să plec mai departe, munca aceea îmi oferise plăceri, pentru că trecuse multă vreme de când nu mai avusesem prilejul să dau frâu liber pasiunii mele. Am creat o imagine a celor doisprezece zei clasici din istoria Greciei, folosind bucățele de sticlă şi piatră pentru a-i aduce la viață.

— Spune-mi, artizanule, mi-a spus Gergo cu doar câteva zile înainte de întemnițarea mea, în timp ce lucram la silueta în picioare a lui Dionysos, zeul vinului şi al euforiei, pe care îl reprezentam în timp ce îi oferea din produsele sale Demetrei{33}, care stătea întinsă. Cum se face că un om cu o asemenea pricepere a ajuns să rătăcească pe drumuri când, de fapt, ar trebui să se dedice artei lui?

— E o poveste cam lungă şi complicată, i-am răspuns, minimalizând pe cât posibil lucrurile. E de ajuns să spun că viața mea a fost un amestec de

lucruri simple şi complicate. Am iubit de trei ori şi tot de trei ori am pierdut. Suferința m-a însoțit permanent şi există pete pe sufletul meu care sunt greu de curățat.

— Ai fost căsătorit cu toate acele femei?

— Doar cu două.

— Ai avut şi copii?

— Da, dar niciunul nu a supraviețuit.

— Eu şi Lieke nu am fost binecuvântați cu fii sau fiice, mi-a spus el, privind spre pământ cu o expresie întristată pe față. Aş vrea ca lucrurile să fi stat altfel. Mama mea a învinuit-o mereu pe soția mea pentru asta. Probabil că ai observat că nu mai suntem foarte apropiați.

Presupunând că era o întrebare retorică, am refuzat să îi răspund, dar, desigur, îmi fusese clar încă de când sosisem la Atena că mama lui Gergo şi soția lui erau încleştate într-o bătălie eternă pentru a vedea care dintre ele îl putea domina mai mult. Am adăugat un fragment de sticlă de culoare turcoaz la ciorchinele de struguri şi am simțit un val de vinovăție pentru faptul că îl încornorasem pe acest om nefericit, pentru că îmi plăcea, iar el se purtase frumos cu mine. Dinspre vila apropiată au răsunat zvonurile unui cântec interpretat de o tânără, care se acompania cu o lăută, iar Gergo s-a luminat la față, pentru că aceea era iubita lui, Hermione, de care era îndrăgostit, şi a cărei moarte aveam să o provoc peste câteva zile.

În suflet, m-am întrebat dacă în acele momente Lieke trăia aceleaşi sentimente. Era ținută în camera aflată alături de a mea şi îşi petrecea zilele plângând, urlând, ori stând atât de tăcută, încât mă întrebam dacă nu cumva îşi curmase zilele. Dacă aş fi putut, probabil că aş fi făcut acelaşi lucru.

★★★

Nu am văzut lumina zilei din nou decât în momentul în care am fost dus târâş în lanțuri de-a lungul străzilor Atenei. Localnicii se strânseseră în grupuri, blestemând numele meu, scuipându-mă şi aruncând cu fructe stricate în mine. După ce stătusem o săptămână într-o celulă foarte mică, la început mi-a fost greu să păşesc, dar ştiam că dacă mă împleticeam sau mă prăbuşeam, caii mă vor târî înainte, astfel că nu aveam de ales, deci trebuia să mă mişc.

Chiar dacă erau furioşi pe mine, atenienii o condamnau cel mai mult pe Lieke. Acceptau ideea că bărbații sunt creaturi slabe, foarte uşor ademenite de femei, dar se aşteptau ca o soție să fie fidelă. Fosta mea iubită mergea la vreo patru sute de metri în urma mea, astfel că am putut auzi huiduielile

care îi erau adresate şi mi-am dat seama că ea, care îşi preţuise mereu poziţia socială, detesta profund acea înjosire publică.

Când ne-am apropiat de centrul oraşului, l-am văzut pe Jorgen, fratele meu, stând alături de iubita lui Ulyssa, iar lângă ei era Shura, tânăra cu care aveam o relaţie plină de afecţiune. Plângea, aşa cum o făcuse când ne cunoscuserăm, şi am sperat că ea nu mă disprețuia chiar atât de mult pentru ceea ce făcusem.

Othon de la Roche era stăpânitorul Atenei de mulţi ani şi se ştia prea bine că era una dintre cele mai rare creaturi, aflându-se sub papucul soţiei. El şi soţia lui, Isabella, erau căsătoriţi de la începutul secolului, şi aveau împreună zece copii, toţi supravieţuind în mod miraculos. Acea pereche era inseparabilă şi se zvonea că fuseseră observaţi ţinându-se de mână chiar şi la evenimentele publice, dovedind o intimitate fără precedent. Deşi asta ar fi sugerat că amândoi aveau suflete bune şi deschise, am bănuit că, datorită fidelităţii lui, Othon se va pronunţa împotriva mea şi a lui Lieke, pentru că dacă exista vreun lucru pe care un bărbat care îşi iubea soţia l-ar fi preferat, acela era cu siguranţă pedepsirea celor care făceau de ruşine instituţia căsătoriei.

Stăpânul Atenei stătea impasibil pe un tron pictat, rezemându-şi mâinile cu un aer regal de braţele lui, iar după ce eu am fost eliberat din lanţul legat de cal, am căzut în genunchi, atât de uşurare, cât şi din cauza durerilor, moment în care o găleată despre care sperasem să fie cu apă murdară, dar care mirosea a urină, a fost golită asupra mea ca să curețe o parte din praful ce-mi acoperea faţa. Un moment mai apoi, am aruncat o privire spre dreapta mea, unde se afla Lieke, şi ea învineţită la faţă şi însângerată, prăbuşită pe pământ alături de mine, arătând atât de neîngrijită, încât mi s-a făcut milă de ea. Părul îi fusese retezat scurt, avea tăieturi pe buze şi pe faţă şi m-a îngrozit gândul la ce alte josnicii o supuseseră paznicii ei, cât fusese întemniţată, pentru că acei oameni erau nişte brute.

Mulţimea a tăcut şi noi am ridicat privirea pentru a o vedea pe Isabella, prima-doamnă a oraşului, alăturându-se soţului ei pe podium, în vreme ce, aşezat pe un scaun cu câteva trepte mai jos, era soţul înşelat, Gergo Aquilo, care arăta ca un om jignit şi în mare suferinţă. Am sperat să nu îşi întoarcă ochii spre mine, pentru că nu aş fi putut suporta expresia lui de dezamăgire. Spre uşurarea mea, el şi-a petrecut tot timpul uitându-se în pământ, aruncând din când în când câte o privire spre soţia lui necredincioasă.

— Aţi fost aduşi astăzi aici pentru a răspunde la acuzaţiile de omor, a

strigat Othon, ridicând un braț ca un împărat roman din vechime. Când a coborât ochii spre noi, au încetat şi ultimele şoapte din mulțime. Tu, Lieke, soția lui Gergo Aquilo, susții că acea creatură nevrednică, îngenuncheată alături de tine, se face răspunzătoare de moartea Hermionei, pasărea-cântăreață! Pe de altă parte, el susține că tu ai desprins pietrele de deasupra locului în care ea stătea şi cânta la lăută, sperând că ele vor cădea şi o vor ucide. Lucru care s-a şi întâmplat.

— Minte! a răcnit Lieke. Eu nu aş fi comis niciodată o asemenea cruzime! Sunt o soție cinstită şi credincioasă, Dumnezeu mi-e martor! Acest om a încercat în multe ocazii să mă seducă, dar eu m-am opus din fidelitate față de iubitul meu Gergo. Acum doreşte să mă denunțe din amărăciune, doar atât.

— Şi tu? m-a întrebat Othon, deloc convins de vorbele ei şi întorcându-şi privirea spre mine. Cum răspunzi la o asemenea acuzație?

— Recunosc faptul că eu şi Lieke ne-am desfătat cu plăcerile care sunt sacre pentru un soț şi soția lui, i-am răspuns, şi glasul mi s-a înecat în gât, pentru că nu mai vorbisem de multă vreme. Dar nu eu am dărâmat pietrele. Ea m-a rugat să fac asta, da, dar am refuzat. De aceea, ori a făcut singură totul, ori a găsit pe altcineva.

Desigur, asta era o minciună. Lieke îmi ceruse să comit acea faptă nesăbuită în schimbul libertății şi eu începusem să fac asta, după care m-am răzgândit şi am încercat să aşez pietrele aşa cum erau ele dintru început. Însă nu avusesem timp să le aşez corect, iar un fulger făcuse ca ele să se prăbuşească, ucigând-o pe Hermione chiar în timp ce Gergo o urmărea din curtea vilei lui.

Ni s-au pus şi alte întrebări, iar eu şi Lieke ne-am contrazis la fiecare pas, astfel că, în cele din urmă, a fost limpede că niciunul dintre noi nu era dispus să îşi recunoască vina.

— Înseamnă că nu există cale de a hotărî cine spune adevărul şi cine minte, a anunțat Othon într-un sfârşit. De aceea, îl voi lăsa pe Dumnezeu să hotărască.

Mulțimea a ovaționat de încântare; oamenii speraseră încă de la început că acela va fi verdictul. Cel mai măreț şi feroce spectacol imaginabil.

Eu şi Lieke am privit îngroziți în jur, pentru că de acea pedeapsă ne temuserăm cel mai mult. Spânzurarea ar fi fost cumplită, iar decapitarea ar fi fost la fel de respingătoare, dar asta? Era cea mai îngrozitoare dintre toate pedepsele existente.

— Vom avea o ordalie, a spus apăsat stăpânul Atenei. Şi Dumnezeu ne va arăta cine a greşit şi cine este fără de prihană!

★★★

În istoria marelui nostru oraş, nimeni nu a supraviețuit unei ordalii. În ciuda afirmației că totul era urmare a providenței divine, de fapt, exista un singur verdict posibil şi, acceptând ideea că voi da greş şi îmi voi pierde viața, m-am străduit din răsputeri să mă împac cu situația, sperând că astfel voi ajunge în cealaltă viață, alături de cei iubiți de mine. I-am spus asta lui Jorgen cât am aşteptat pregătirea instrumentelor pentru ordalie şi am făcut toate eforturile să nu mă uit în direcția lor, pentru că erau înspăimântătoare, capabile să bage groaza chiar şi în sufletele cele mai călite. Lieke răcnise de panică în momentul în care cazanul mare a fost adus pe roți în curte, iar mirosul înțepător al plumbului clocotind începuse deja să se ridice în aer.

— Asta e o întrebare la care nu-ți pot răspunde, frate! mi-a răspuns el cu tristețe şi, spre uimirea mea, am observat că avea lacrimi în ochi. În viața următoare mă aşteaptă o mie de femei şi nu ştiu pe care să o aleg.

Apoi a primit o palmă peste față.

— Scuze! a spus el, întorcându-se către Ulyssa.

— Jorgen, o să mă aştepți pe mine, s-a răstit ea la el. O să trăiesc mai mult decât tine şi vei rămâne cast până o să mă alătur ție!

— Sigur, a spus el. Voiam să spun că în trecut n-am avut niciodată vreo femeie preferată. Evident, acum… acum, lucrurile stau altfel.

Ulyssa s-a întins şi m-a sărutat şi m-am întrebat dacă aş putea să o rog să mă îmbrățişeze când va sosi momentul îngrozitor, pentru că duhoarea emanată de ea m-ar fi ajutat să leşin şi să mor, însă acum am rămas mişcat văzând că părea tulburată de chinurile pe care aveam să le îndur curând. Ea nu recunoscuse că îi spusese lui Gergo Aquilo că mă văzuse în acea zi umblând printre pietrele ucigătoare, dar am bănuit că ea mă trădase. Cu toate astea, nu îi găseam vină, pentru că ținuse la Hermione, iar faptele mele rămâneau ale mele.

Dinspre platformă s-a auzit sunetul unui corn şi, amestecat cu urletele de extaz ale oamenilor entuziasmați, Lieke a scos un țipăt ascuțit, în vreme ce mie mi s-a contractat stomacul de spaimă. Nu mă socotisem niciodată deosebit de curajos sau laş, însă ideea privind ceea ce avea să urmeze m-a copleşit. Dacă ar fi existat vreun cuvânt care ar fi putut să îmi pună imediat capăt vieții, l-aş fi rostit bucuros chiar în acel moment.

— Noroc, frate, a spus Jorgen, cuprinzându-mă cu brațele lui uriaşe. Să-i

spui tatei cât de mult am regretat că am lipsit din viața lui.

Înainte de a apuca să îl cuprind în brațe, unul dintre soldați m-a smuls şi m-a dus târâş spre podium, unde am rămas alături de Lieke, care tremura vizibil. Am aruncat o privire spre ea şi am dat să îi spun ceva, dar ea m-a descurajat, ridicând o mână. Eu am presupus că încerca să se împace cu gândul la ceea ce avea să se întâmple şi că avea nevoie de linişte. Respectându-i dorința, mi-am mutat privirea de la ea şi mi-am ținut gura.

Un moment mai apoi, Othon de la Roche a înaintat, ridicând din nou un braț, iar mulțimea a tăcut. În colțul podiumului, stătea un călău cu o secure în mână şi având alături un butuc, pregătit să pună capăt vieții celui pe care Dumnezeu îl considera vinovat.

— Aceste două creaturi jalnice sunt acuzate că au luat viața unei fete nevinovate! a strigat el. Amândoi se socotesc nevinovați, astfel că Dumnezeu le va hotărî soarta. Priviți!

A arătat spre cazanul enorm din fier care stătea în mijlocul platformei, decorat cu simboluri ale focului, pământului, vântului şi apei. Era plin cu plumb care, fierbând deasupra flăcărilor care se ridicau de sub el, redevenise lichid şi bolborosea amenințător, scoțând gâlgâituri, dornice să ne înghită cu totul. Făcând încă un pas înainte, Othon şi-a desfăcut degetele şi a lăsat la vedere o piatră pe care a ținut-o deasupra cazanului. Mi-am îngustat ochii şi mi s-a părut că pe piatră era gravat un chip, dar mi-a fost imposibil să îmi dau seama al cui era. Stăpânul Atenei a arătat-o mulțimii o clipă, după care i-a dat drumul în cazan.

— Tot ce vi se cere este să băgați mâna în cazan, a spus Othon, şi să scoateți piatra. Dacă faceți asta fără să suferiți vreo rană, veți fi declarați nevinovați şi veți putea pleca liberi chiar astăzi. Însă dacă vă pierdeți brațul în plumbul topit, sunteți considerați vinovați şi vi se vor tăia capetele! Întâi, soția necredincioasă!

Doi soldați au înaintat spre Lieke şi au târât-o spre cazan. Ea s-a zbătut, străduindu-se din răsputeri să se îndepărteze de aburii şi de dogoarea degajată de plumbul clocotind, însă aceştia erau mult mai puternici decât ea.

— Scoate piatra! a repetat Othon. Dacă refuzi să încerci, vei fi scufundată cu capul în cazan până la umeri.

Lieke a închis ochii un moment, şi-a mişcat buzele fără să scoată niciun sunet, probabil rugându-se, apoi a etalat un zâmbet vag, de parcă ar fi renunțat cu totul la lumea asta, şi a vârât brațul în lichidul oribil de fierbinte, adâncindu-l până la umăr.

Nu am mai auzit niciodată un asemenea urlet. A fost un țipăt pe care doar norii l-ar fi putut scoate când dădeau naştere furtunilor care au creat lumea. Oamenii din mulțime au strigat odată cu ea, un amestec de groază şi încântare şi, cu toate că am vrut să îmi mut privirea, mi-a fost imposibil să nu văd cum ea s-a prăbuşit pe podium, fără acel braț, care rămăsese un ciot oribil.

— Vinovată! a strigat Isabella, sărind în picioare de pe tron. Aşa a socotit Dumnezeu!

— Adevărat, a aprobat-o, Othon, făcând un semn din cap spre soldați, care au ridicat femeia lipsită de cunoştință de pe podium şi au dus-o târâş spre butuc. Ea şi-a revenit un moment, dar a părut amețită de ceea ce se petrecea. A fost aruncată la pământ, i s-a apăsat capul pe butucul din lemn; călăul a ridicat securea şi, fără să şovăie nicio clipă, a coborât-o, retezându-i capul, iar un şuvoi de sânge a început să țâşnească din trupul ei. Îngrozit, mi-am mutat privirea surprinzând ochii lui Gergo şi mi-am dat seama că era profund tulburat. Am presupus că o iubise cândva pe acea femeie.

— Iar acum, tu! a spus Othon, iar eu am păşit în față, hotărât să nu mă las târât de soldați, ci să dovedesc un oarecare curaj când voi muri. M-am uitat la plumbul bolborositor, sperând într-un miracol, apoi mi-am împins brațul în față, simțind arşița pe piele, după care l-am vârât cât de adânc am putut.

Pe loc, nu am simțit nicio durere. Însă am avut viziuni. Curioase. În fața ochilor mei, lumea a căpătat o multitudine de culori şi oamenii din mulțime au părut să amuțească, la fel ca şi Othon de la Roche, care se afla alături de mine.

Am văzut un băiat îngrijindu-l pe altul, apăsând o cârpă umedă pe fruntea lui. Un bărbat îndepărtându-se de țărm pe un sloi de gheață. Un grup de călugări aplecați deasupra manuscriselor pe care le desenau. Iar apoi, ca printr-un acord comun, mulțimea s-a despărțit, creând o cărare prin centrul ei, iar o bătrână îmbrăcată în negru din cap până în picioare a trecut încet printre oameni, urcând treptele spre locul în care mă aflam, având ochii albi. Am înțeles pe dată că era oarbă, însă când s-a oprit în fața mea am avut senzația că îmi putea vedea chiar şi sufletul.

— Nu arde, am spus.

— Ba da, mi-a răspuns ea, dar nu poți simți asta. Nu te da bătut „fiul lui Makira!

— Sunt mort? am întrebat-o. Plumbul acela m-a ucis?

A clătinat din cap.

— Vrei să trăieşti? m-a întrebat ea.

— Sigur că da, i-am răspuns.

— Unde?

Am rămas pe gânduri. Cuvintele au răsunat din gura mea fără ca eu să înțeleg ce însemnau.

— Printre stele.

— Aşa va fi, a spus ea, apoi mi-a întors spatele şi s-a îndepărtat, iar în timp ce dispărea, am auzit un vuiet mare şi, clipind, am rămas uimit văzând oamenii Atenei rămaşi pe locurile lor, uitându-se la mine şi strigând de încântare. Unii chiar plângeau.

— Brațul tău, a spus Othon, iar eu am coborât privirea.

Nu mai era în cazan, dar între degete aveam piatra pe care el o aruncase acolo mai devreme. M-am uitat cu mirare. Momentul venise şi dispăruse atât de repede încât abia mi-a venit să cred ce se întâmplase.

— Eşti nevinovat, a spus el cu glas puternic. Dumnezeu a poruncit asta! Şi poți pleca liber.

Oamenii din mulțime au ovaționat din nou, iar eu am desfăcut degetele ca să mă uit la acea piatră. Cineva folosise o daltă şi un ciocan ca să o cioplească, pentru că pe ea era gravat grosolan chipul unui bărbat. Dacă ideea nu mi s-ar fi părut absurdă, aş fi putut jura că acel chip era al tatălui meu.

PARTEA A 8-A

Refugiul lumii

Portugalia
— 1267 d.Hr. —

✷✷

Când am redevenit un om liber, am hotărât să călătoresc spre răsărit de Lisabona, către Evora, dorind să merg prin Spania şi Italia cât îmi continuam căutările. Cu toate acestea, acum nu călătoream singur. Eu şi Serafina ne împrieteniserăm încă din ziua în care am găsit-o plângând în tăcere în curtea ducelui, iar când mă pregăteam să părăsesc oraşul, după ce reuşisem într-un fel sau altul să îmi păstrez capul pe umeri, ea m-a tras deoparte şi m-a întrebat dacă mă putea însoți.

João, fratele meu, ne-a găsit doi cai şi, după un rămas-bun emoționant, ne-am început călătoria prin țară, discutând din când în când, dar arătându-ne deopotrivă mulțumiți să fim lăsați singuri, cu gândurile noastre. Cu toate astea, în a doua seară, când ne-am oprit la un han ca să găsim ceva de mâncare, am descoperit o trăsătură mai hotărâtă a caracterului ei decât până atunci. În acea zi, ceva mai devreme, vizitasem o catedrală nou construită, care se înălța în centrul oraşului şi, deşi eu mă mulțumisem să înconjur şi să traversez naosul, fiind uimit de lucrarea pietrarilor, Serafina îngenunchease într-o bancă, ținându-şi capul plecat în rugă. Mi s-a părut totuşi că nu se ruga către Dumnezeu, ci îi cerea ajutorul, pentru că, la fiecare mişcare a buzelor, trupul ei se arcuia ceva mai mult, ca într-o implorare disperată.

Hanul în care ne-am petrecut noaptea era unul dintre cele mai moderne pe care le văzusem, cu mese separate pentru grupuri mici şi cu un lavoar în afară, care avea apă curgătoare, ce venea de la un puț. Era suficient să apeşi pe brațul pompei, iar apa curgea ca printr-o magie! Aş fi crezut că acolo era vorba de magie dacă un alt călător nu mi-ar fi explicat cât de simplă era acea operațiune. Apoi, înainte de a ni se servi mâncarea, care fierbea într-un cazan enorm, ni s-a dat fiecăruia câte un cuțitaş, nu mai lung decât degetul meu mijlociu, dar şi câte un tacâm cu doi dinți la capăt care, ni s-a spus, trebuia folosit pentru a înfige mâncarea înainte de a fi dusă la gură. Era un mister pentru noi de ce nu puteam folosi mâinile, aşa cum stabilise natura, dar, încântați să adoptăm obiceiurile acestei noi lumi ciudate, am procedat amândoi aşa cum ni s-a sugerat, chiar dacă m-am temut că mi-aş putea perfora limba când aş fi extras carnea din dinții de fier.

— Îți mai amintești după-amiaza în care ne-am cunoscut? am întrebat-o în timp ce mâncam. Îți ştergeai lacrimile de pe obraji.

— N-am uitat, mi-a răspuns Serafina.

— Mi-ai spus că era o zi deosebită pentru tine, dar nu şi motivul.

Ea a dat din cap, dar nu mi-a oferit nicio lămurire, de aceea m-am întrebat dacă nu cumva mergeam prea departe într-o chestiune intimă. Înainte de a apuca să o mai descos, un bărbat foarte beat s-a apropiat de masa noastră şi s-a aşezat greoi alături de noi uitându-se plin de dorință la însoțitoarea mea, care l-a privit cu răceală şi a continuat să mănânce.

— Cât? a întrebat el şi, întorcându-se spre mine, mi-a clipit şmechereşte.

— Cât pentru ce? l-am întrebat.

— Pentru ea. Zece minute. O să mă grăbesc, promit! Şi n-am nicio boală, aşa cum au cei mai mulți din crâşma asta, a adăugat el, arătând spre bărbații de la celelalte mese. Ți-o aduc repede înapoi!

Ca şi cum acea grosolănie nu ar fi fost de ajuns, m-am îndoit de sinceritatea lui, pentru că duhnea, iar părul lui, foarte des, era atât de încâlcit şi murdar încât am fost aproape sigur că în el se adăposteau o sumedenie de păduchi. Avea negru sub unghii, iar puținii dinți care îi mai rămăseseră în gură aveau o nuanță gălbuie respingătoare.

— Amice, i-am spus, străduindu-mă să îmi păstrez calmul. Pleacă de la masa noastră înainte de a-ți face vreun rău.

A ridicat o sprânceană, semn că era mai curând surprins decât jignit de răspunsul meu, şi a clătinat din cap.

— Am bani, dacă asta te îngrijorează, a spus el, scoțând o pungă cu monede din buzunarul hainei şi lăsând câteva să îi cadă în palma murdară.

— Nu-mi pasă cât de mult…

— Nu sunt de vânzare! a spus Serafina, întrerupându-mă când s-a aplecat peste masă şi a prins mâna individului în pumn. Ca un câine bătut, omul a schelălăit de durere şi de surprindere când pielea palmei i-a fost tăiată de monede, de aceea, aruncând un blestem, s-a îndepărtat de Serafina.

— Întotdeauna îți laşi târfa să se poarte astfel cu oamenii cinstiți? m-a întrebat el, masându-şi mâna rănită cu cealaltă. Dacă ar fi fost femeia mea, o biciuiam până când învăța ordinea firească a lucrurilor!

Pregătit să o apăr pe Serafina, m-am ridicat şi am întins mâinile să îl prind de guler, însă el deja se lămurise, de aceea s-a retras, blestemându-ne în timp ce se îndepărta.

— Îmi pare rău de întâmplarea asta, am spus eu, iar ea a ridicat din

umeri.

— De ce? Doar n-ai făcut nimic.

Am ridicat furculița din nou, întrebându-mă dacă aş putea reveni la întrebarea de ce fusese atât de deosebită ziua în care o cunoscusem, când, spre surprinderea mea, ea s-a îndepărtat brusc de masă, a traversat încăperea şi, ținând în mână cuțitul pe care hangiul ni-l dăduse pentru a tăia carnea, a apăsat lama lui pe gâtul bărbatului care încercase să plătească pentru ea. Toți cei din încăpere au încremenit muți, privind spre ea cu uimire. O femeie să atace un bărbat! Nimeni nu mai văzuse aşa ceva până atunci. Însă ea îl domina, asta era clar, iar el nu putea face nimic pentru a scăpa din strânsoarea ei. Coborându-şi capul, aceasta i-a şoptit la ureche, după care s-a înălțat de spate, lăsând cuțitul să cadă pe podea şi revenind la masa noastră. Cei din sală au rămas neclintiți. Am privit când spre ea, când spre bărbat, iar nefericita creatură care îndrăznise să o insulte s-a ridicat umilită în picioare, având o expresie de groază pe față când a ieşit din sală în hohotele de râs ale clienților.

Serafina a coborât privirea spre cuțit şi l-a examinat, după care s-a întors spre hangiul stupefiat.

— Cred că voi avea nevoie de un cuțit curat, a spus ea.

★★★

În dimineața următoare, când am plecat călare, am avut senzația că amândoi depuneam toate eforturile să facem uitate evenimentele din seara precedentă. Nu eram chiar neobişnuit cu femeile care se comportau violent – sora mea nu era nicidecum o ființă paşnică –, însă, până în acel moment, Serafina mi s-a părut a fi o persoană în care blândețea domina cu mult ferocitatea.

— Ai fost căsătorită? am întrebat-o, după ce tăcerea dintre noi a început să pară stânjenitoare.

— Chiar atât de mult sare asta în ochi?

— Doar o femeie maltratată crâncen de un bărbat poate ascunde în suflet o asemenea neîndurare. A fost vorba de un soț sau de un iubit? Măcar atât aş vrea să ştiu.

— Un soț, a spus ea.

— Mai trăieşte?

— Da. Dar va muri curând.

— Toți vom muri în curând.

— Da, dar când îi va sosi sorocul, va muri de mâna mea! Ultimul chip pe

care îl va vedea va fi al meu! Ultimele cuvinte pe care le va auzi vor fi rostite de mine!

— Vrei să-mi povesteşti despre el? am rugat-o eu, întrebându-mă ce monstru putea stârni o asemenea hotărâre îngrozitoare. Cine e? Unde trăieşte?

Şi-a îndemnat calul înainte o vreme şi am presupus că nu voia să mai discute despre acea problemă, dar, cu timpul, şi-a făcut calul să încetinească, astfel că am ajuns să călărim din nou alături. Când a vorbit, a făcut-o pe un ton stăpânit cu grijă, ca şi cum ar fi hotărât să nu cedeze furiei.

— Îl cheamă Victorino, a spus ea, fie-i numele blestemat în veci! Şi acea creatură a diavolului trăieşte în satul meu natal.

— Cu altă femeie? Te-a trădat şi te-a alungat?

— A trădat însăşi natura. Spre groaza mea, fiica noastră, Beatriz, a rămas sub acoperişul lui.

— Ai o fiică? am exclamat, surprins de acea recunoaştere. E neobişnuit ca o mamă să fie despărțită de soț şi de copil, nu crezi? Ce s-a întâmplat de s-a ajuns la o asemenea situație ieşită din comun?

Ea s-a întors şi m-a privit, iar eu am dat din cap în semne de scuză.

— Iartă-mă! am spus. Nu se cade să pun asemenea întrebări. Dacă preferi să-mi țin gura, nu este nevoie decât să-mi spui.

Nu mi-a răspuns, ci a făcut calul să se oprească. Ajunseserăm la Templul Evora, monument închinat împăratului roman Augustus, din care rămăseseră doar ruine. Serafina a pătruns înăuntru şi am urmat-o, dar când am întins o mână pentru a mângâia sculpturile în piatră, ceva m-a făcut să mă retrag, de parcă atingerea lor ar fi însemnat pângărirea într-un fel sau altul a monumentului. M-am aşezat alături de ea şi am rămas tulburat văzând lacrimi rostogolindu-se pe obrajii ei, aşa cum se întâmplase când ne întâlniserăm prima oară, dar şi le-a şters grăbită şi a inspirat profund, ca şi cum nu ar fi vrut să cedeze niciunei slăbiciuni.

— Nu e nevoie să vorbeşti despre asta, desigur! i-am spus.

— Până acum nu am făcut-o, mi-a răspuns ea. Pot avea încredere în tine?

Am dat afirmativ din cap.

— Aşa sper.

A rămas tăcută, gândindu-se, după care s-a întors şi s-a uitat direct în ochii mei.

— Spune-mi! a început ea. Tu îți cauți vărul. Eşti hotărât să-l ucizi,

adevărat?

— Da.

— Şi crezi că după aceea te vei simți mai bine? Când el va zace în mormânt, soția şi fiul tău vor rămâne tot pierduți pentru tine. Crezi sincer că moartea lui va domoli demonii care te torturează?

Am ridicat ochii ca să examinez arhitravele templului, care nu suferiseră efectele distrugătoare ale timpului, dar şi sculpturile reprezentând zei, care erau operele unor meşteşugari iscusiți.

— Deja am mâinile atât de mânjite de sânge încât mi-e ruşine, i-am spus cu glas scăzut. Faptele mele din trecut îmi împovărează conştiința şi mă tem că într-o bună zi voi fi condamnat pentru ele. Serafina, m-am socotit mereu un om cumsecade. Mă consider cu adevărat un om al păcii şi al artei. Şi totuşi, iată ce distrugeri am provocat în cursul vieții mele pe acest loc plat pe care îl numim Pământ! Pierderi de vieți de neiertat. Şi totuşi, sunt hotărât să-l ucid pe vărul meu, după care sper să revin la o viață paşnică, dacă este posibil aşa ceva. Şi mă voi simți mai bine după ce voi împlini acea faptă de răzbunare, sunt convins de asta!

— Amândoi suntem mânați de furie, a spus ea.

— Aşa cum a fost mereu omenirea. Lumea se schimbă permanent, trebuie să recunoşti asta. Apar mereu invenții, descoperiri şi idei noi. Gândeşte-te la uşurarea pe care a trăit-o omul când a inventat roata. Când busola ne-a îngăduit să găsim drumul de acasă până spre alte tărâmuri şi înapoi. Când calendarul ne-a ajutat să numim zilele. Cândva, romanii au amestecat tuf vulcanic cu apă şi au creat Colosseumul. Un om din China a inventat ceasul mecanic. Nu mai departe de seara trecută ni s-au dat noi instrumente cu care să mâncăm, ni s-au arătat metode noi de a ne spăla mâinile şi fețele. Cine putea prezice asemenea lucruri, chiar cu o generație în urmă? Într-o bună zi, s-ar putea să înălțăm turnuri mai înalte decât ne închipuim, să zburăm pe cer cu aripi, chiar să trăim printre stele. Însă mai ştiu ceva; chiar dacă lucrurile care ne înconjoară se schimbă, emoțiile noastre vor rămâne mereu aceleaşi. Un bărbat care şi-a pierdut soția, pe care o iubea în urmă cu o mie de ani, a suferit aceeaşi durere ca şi mine când mi-am pierdut-o pe a mea, nici mai mult, nici mai puțin. Şi peste o mie de ani, o femeie care descoperă că fiica ei este maltratată va trăi acelaşi sentiment de mânie care te animă pe tine acum. Iubirea nu se schimbă, furia nu scade sau creşte. Speranța, disperarea, teama, dorul, dorința, poftele trupeşti, neliniştea, deruta şi bucuria… eu şi tu suntem chinuiți de aceste emoții la fel

ca toți oamenii, atât în trecut, cât şi în viitor. Suntem oameni mărunți într-un univers în permanentă transformare. Lumea din jurul nostru este într-o stare de curgere permanentă, dar universul interior? Am clătinat din cap, recunoscând şi acceptând slăbiciunea omului. Nu, Serafina! Nimic din toate astea nu se va schimba! Indiferent cât va dăinui această lume.

Am rămas tăcuți amândoi multă vreme, gândindu-ne la tot ce spusesem, şi am sperat că nu îi oferisem motive să mă disprețuiască, ori, şi mai rău, să se sperie de mine sau să mă socotească un nechibzuit.

— Nu sunt un monstru, am spus în cele din urmă pe un ton plângăreț. Îmi dau seama că aşa mă consideri, dar…

— Uneori, crimele sunt necesare, a spus ea, întrerupându-mă. Trăim vremuri violente, suntem o specie pasională şi puțini dintre bărbații pe care i-am cunoscut erau nepătați de sânge. Cum te-aş putea învinui când eu plănuiesc să ucid doi oameni?

Surprins, am ridicat o sprânceană.

— Doi? am făcut eu. Deci soțul tău nu va fi singura ta victimă?

— Nu.

— Şi cine este cea de-a doua?

— Mama lui.

— Din ce motiv?

A coborât o mână şi a luat în palmă nişte nisip.

— S-a întâmplat ceva îngrozitor, a zis ea. Ceva la care acea creatură malefică a fost complice. Cu mai puțin de un an în urmă, am observat că fiica mea Beatriz începuse să se schimbe. Înainte, fusese o fată cu o fire deschisă, plină de viață şi dornică de cântat, veselă oricând, însă bucuria care îi definise caracterul începea să dispară. Am crezut că era vorba doar de înaintarea în vârstă – atunci avea doisprezece ani – şi am bănuit că trecerea de la copilărie la vârsta adultă i se părea mai grea decât se aşteptase.

— Era bolnavă? am întrebat-o.

— Nu, mi-a răspuns. Era sănătoasă. Însă într-o zi a devenit violentă. Dacă înainte se juca cu prietenele ei, acum le ataca, stârnind tot mai multe încăierări. Mamele fetelor au venit la mine şi mi-au zis: „Serafina, nu putem îngădui ca Beatriz să se mai joace cu fiicele noastre! Uite cum le-a maltratat!” Am rămas şocată de purtarea ei, şi am pus-o să se aşeze şi să-mi spună ce se întâmplase încât să devină atât de nefericită, dar nu a vrut să mi se destăinuie. M-am temut că în ea creştea un spirit rău, cine ştie ce

drăcuşor maliţios, care devenea pe zi ce trecea tot mai agresiv. Am adus un preot, însă el s-a mulţumit să râdă de mine şi mi-a zis că nu avea nicio importanţă. A susţinut că Beatriz era doar o fată, nimic mai mult, şi că sigur se va căsători într-o bună zi şi îşi va îndeplini îndatoririle de soţie. Fericirea ei nu va prezenta importanţă pentru mine sau altcineva. Dar asta nu m-a mulţumit.

Apoi a devenit tăcută, iar eu nu am îndemnat-o să îmi povestească mai multe. S-a ridicat şi, cât am urmărit-o, s-a îndreptat spre o latură a templului şi s-a rezemat de o coloană, iar eu mi-am dorit să pot face ceva ca să o scutesc de suferinţă.

— Am stat de vorbă cu Débora, a urmat ea, privind în depărtare, în direcţia Évorei, unde intenţionam să ne petrecem noaptea următoare. Şi ea, ca şi preotul, mi-a spus că-mi făceam probleme degeaba. Sigur, nu aşteptam altceva de la ea, pentru că niciodată nu fuseserăm foarte apropiate. Îşi adora fiul, îl trata ca şi cum ar fi fost un copil care nu putea face niciun rău cuiva. La un moment dat, când m-a auzit schimbând cuvinte aspre cu Victorino, mi s-a adresat cu duritate, numindu-mă „fiică de şarpe de mare” şi susţinând că o soţie trebuie să îşi trateze întotdeauna soţul cu respect, indiferent ce ar face el. Când am întrebat-o dacă nu ar trebui şi el să se poarte la fel faţă de mine, m-a plesnit peste faţă şi m-a lovit cu picioarele după ce m-am prăbuşit la pământ şi, dacă nu aş fi fost luată prin surprindere de explozia ei de violenţă, m-aş fi bătut cu ea pe stradă şi am fi adus ruşine asupra amândurora.

— Ce fel de om era soţul tău? am întrebat-o. Îl iubeai când te-ai măritat cu el?

Ea a rămas câteva momente pe gânduri.

— Sigur, îmi plăcea! a recunoscut ea. Când şi-a manifestat prima oară interesul faţă de mine, când mi-a fost prezentat, m-am simţit măgulită, dar atunci eram naivă şi uşor de impresionat. E un mare luptător. O căpetenie a satului nostru. Un bărbat care inspiră respectul localnicilor. În vanitatea mea, am fost atrasă de ideea de a mă căsători cu el.

— Câţi ani aveai când te-ai măritat?

— Doar paisprezece ani, a spus ea. Iar el avea douăzeci şi cinci. Nu eram prima lui soţie, bineînţeles. Mai avusese trei, care muriseră toate în condiţii misterioase, după ce nu au reuşit să îi dăruiască un copil.

— Erai prea tânără ca să te căsătoreşti.

— Prea tânără. Numai că tatăl meu a dorit acea căsătorie, iar eu nu am

avut niciun cuvânt de spus în acea problemă. Asta e soarta femeilor. Însă Victorino s-a purtat frumos cu mine o vreme, şi m-am socotit norocoasă pentru că mă aflam sub ocrotirea lui. Cu toate astea, după câțiva ani, s-a plictisit de mine şi a început să îşi îndrepte atenția spre alte femei. Ce puteam face? Aşa sunt bărbații, ştiu asta, şi am acceptat ideea dintotdeauna, chiar dacă nu sunt sigură de ce am făcut-o, iar Débora a insistat în continuare să nu mă plâng defel. Şi probabil că nu aş fi făcut-o, poate că m-aş fi împăcat cu acea situație, dacă Victorino, pe măsură ce îmbătrânea, n-ar fi fost atras de fete tot mai tinere. Unele doar o idee mai mari decât nişte copile. Câteodată, chiar mai tinere decât fusesem eu când mă dusese în fața altarului.

Am închis ochii, îngrozindu-mă de ceea ce urma să aflu.

— Fiica ta? am întrebat, iar ea a dat încet din cap, dar, în loc să izbucnească în plâns, pe fața ei a revenit o expresie sumbră de hotărâre.

— I-am găsit împreună, a spus ea. Într-o după-amiază, când m-am întors acasă devreme, Débora era în bucătărie, iar când m-a văzut intrând, a pălit la față şi mi-a spus că ar trebui să ieşim afară ca să stăm de vorbă. Nu am vrut asta. Mă întorsesem de la piață şi adusesem fructe şi legume proaspete. Îmi era foame şi eram obosită. Voiam să pregătesc ceva de mâncare. Însă Débora a insistat atât de mult, încât am devenit bănuitoare. Şi atunci am auzit țipete de durere răsunând dintr-o cameră alăturată, de aceea am trecut pe lângă ea. Când am intrat… când am intrat…

M-am ridicat şi m-am îndreptat spre ea şi i-am luat o mână între ale mele, dar ea şi-a smuls-o. Nu era o femeie care să aibă nevoie de un bărbat ca să o consoleze. Singura ei alinare venea din propria ei rezistență la orice.

— Înseamnă că mama soțului tău ştia, am spus. Şi, cu toate astea, nu a intervenit?

— Ea credea că bunului ei Victorino trebuia să i se permită să facă tot ce-şi dorea, oricând şi cu oricine. Pe de altă parte, eu mi-am pierdut mințile şi am țipat cât am putut de tare, am spart farfurii, apoi am luat vătraiul din vatră şi l-am lovit pe soțul meu peste cap. Credeam că l-am omorât şi chiar nu-mi păsa dacă se întâmplase asta, dar nu, rănile nu au fost atât de grave. Şi-a revenit repede, după care mi-a poruncit să părăsesc casa chiar în aceeaşi zi, altfel aş fi avut de înfruntat autoritățile, care sigur m-ar fi condamnat la moarte pentru că încercasem să îl ucid. În acel moment, deşi îmi doream foarte mult să îmi văd fiica, nu am avut de ales şi a trebuit să plec. În ziua în care te-am cunoscut, Beatriz împlinea treisprezece ani. Nu

am văzut-o de mai bine de un an şi îmi este groază să mă gândesc la ce chinuri este supusă de când eu am fost alungată. Probabil că mă urăşte, crezând că am abandonat-o unei sorţi atât de îngrozitoare. Şi de aceea acum vreau să mă întorc acolo, a urmat ea, cu intenția de a-i ucide atât pe soțul meu, cât şi pe mama lui, pentru ceea ce au făcut. Vreau să-l omor întâi pe el şi să o silesc pe mama lui să privească. Apoi îmi voi îmbrățișa fiica şi voi părăsi acel loc pentru totdeauna.

A urmat o tăcere lungă. În apropierea noastră, caii au nechezat, dorind să se mişte mai departe, iar dinspre apus a bătut un vânt rece.

— S-ar părea, am spus eu în cele din urmă, că amândoi suntem mânați de dorința de răzbunare.

— E aşa cum ai spus, mi-a răspuns ea. Suntem la fel, fie bărbați, fie femei. Aşa cum am fost la naşterea timpului şi tot astfel vom fi şi la încheierea lui.

Coreea de Nord
— 1301 d.Hr. —

✶✶

Cu toate că oraşul din care Sun-Hi fusese exilată se afla pe malurile fluviului Taedong, Vi-Shik, soţul ei, îl domina dintr-o vilă construită în stil roman, situată pe culmea unui deal din apropiere, de unde se bucura de priveliştile minunate oferite de oraşele şi satele învecinate. Când am descălecat la graniţa oraşului, Sun-Hi mi-a spus că Vi-Shik era al treilea membru al familiei lui, după ce tatăl şi bunicul lui, fiind printre conducătorii armatelor mongole invadatoare care au cucerit ţara în cursul secolului trecut, au ajuns să conducă o provincie. După ce poporul coreean a fost cucerit, iar Vi-Shik a devenit noul stăpânitor, un grup de douăzeci de tinere, care abia depăşiseră vârsta copilăriei, au fost aduse în faţa lui, dezbrăcate la piele şi examinate ca nişte iepe de prăsilă, în timp ce el trebuia să îşi aleagă o soţie. Desigur, ea fusese nefericita învingătoare a acelei competiţii, dar, într-un fel, soarta fusese de partea ei, pentru că, cel puţin, se bucurase de beneficiile unei căsătorii publice, în vreme ce multe dintre prietenele ei au fost luate fără consimţământul lor pentru a fi păstrate ca parte a haremului său, supuse dorinţelor lui când avea chef. Vi-Shik era un bărbat înalt, neobişnuit de slab, mi-a spus ea, cu dinţi ieşiţi în afară şi cu o cocoaşă atât de proeminentă, încât, în secret, lumea îl numea Marea Cămilă din Kisong.

Soţul lui Sun-Hi era darughachi, cuvânt care îi descria pe cei numiţi să administreze o provincie, iar puterea pe care o avea îl făcea să fie deopotrivă temut şi respectat. Făcea gesturi măreţe de generozitate şi i se părea firesc aşa ceva, azvârlind bani către cerşetorii de pe străzi când soarele îl făcea să fie binedispus, dar când devenea iritabil, punea să fie prinşi câţiva dintre ei şi spânzuraţi pentru lenea lor. Atâta cât dura, dreptatea se înfăptuia în centrul pieţei şi, dacă dovezile dintr-un anumit caz nu erau convingătoare, se recurgea la anticul sistem grecesc de judecată prin ordalii, hotărând ca persoana învinovăţită – fie ea femeie sau bărbat – să lupte împotriva unui campion până la moarte.

Existau totuşi unele infracţiuni pentru care aplica pedepse aparte. Hoţul îşi pierdea mâinile. Mincinoşii rămâneau fără limbă. Femeile necredincioase erau întemniţate într-o colibă vreme de o lună şi orice băiat

sau bărbat putea să îşi satisfacă plăcerile cu ele fără să pățească nimic. Pe de altă parte, soții necredincioşi nu sufereau nicio consecință pentru duplicitatea lor, deoarece regulile care guvernau purtarea bărbaților şi femeilor se deosebeau foarte mult.

În dimineața în care am sosit, eu şi Sun-Hi am făcut toate eforturile pentru a nu atrage atenția asupra noastră. Dacă eu eram un străin în acele locuri, ea, în schimb, crescuse acolo şi s-a ferit să fie recunoscută, de aceea şi-a acoperit capul cu un şal, ținându-l plecat şi privind hotărâtă în pământ pentru a nu fi observată de cineva care trecea prin dreptul nostru. Mă îngrijora ideea că ne grăbiserăm să ajungem acolo fără să întocmim un plan privind salvarea fiicei ei, Bong-Cha, iar eu insistasem să facem acest lucru, dar Sun-Hi ținea să îşi vadă fata cu ochii ei pentru a se convinge în primul rând că era sănătoasă şi în viață. Mulțumindu-mă să cedez unei dorințe atât de fireşti, am urmat-o pe străzi lăturalnice spre clădirea şcolii, unde învățau zilnic copiii proveniți din clasa dominantă şi înstărită.

Ne-am aşezat la o masă aflată de cealaltă parte a străzii şi am mâncat kimchi şi bibimbap{34} cumpărate de la o tarabă, urmărind mame, bunici şi servitoare care îşi aduceau copiii la şcoală, după care îşi continuau drumul spre piață ca să cumpere carne, peşte şi legume proaspete. Am încercat să o atrag într-o discuție pe însoțitoarea mea, dar ea era cufundată în gânduri. Când a scos un mic țipăt şi a dus o mână la gură, m-am răsucit, presupunând că fata care mergea pe stradă era fiica ei, însă ea a clătinat din cap, iar ochii ei au exprimat mila.

— Aceea e Hwa-Young, mi-a zis ea. O prietenă de-a lui Bong-Cha. O ştiu de când lumea. Mama ei, o prietenă de-a mea din copilărie, a născut şapte fete. După naşterea fiecăreia, soțul ei o bătea cu ferocitate, deoarece voia un fiu. Când s-a născut Hwa-Young, cea de-a şaptea lui dezamăgire, el a dus-o târâş până la râu şi a înecat-o, după care, mai târziu în aceeaşi zi, şi-a luat altă soție. Aceasta i-a oferit trei fii în tot atâția ani, şi a murit la naşterea celui de-al patrulea.

— Şi i s-a îngăduit să făptuiască aşa ceva? am întrebat eu, îngrozit de o asemenea cruzime. Nu a fost spânzurat pentru că a luat viața unui om?

— Şi tatăl lui Hwa-Young este darughachi, a spus ea, şi aceştia pot face orice îşi doresc, pentru că sunt mai presus de lege. Țin minte că o dată…

A tăcut brusc şi i-am urmat privirea către cealaltă parte a străzii. Tocmai dădea colțul o femeie în vârstă, care purta un durumagi{35} de culoare roşu închis peste haine, un articol vestimentar ostentativ pentru orele dimineții,

care sigur avea menirea de a scoate în evidență importanța persoanei. Alături de ea mergea o fată atrăgătoare, cu părul negru şi cu tenul imaculat, de vreo treisprezece ani, îmbrăcată cu un hanbok{36} de culoare verde deschis.

— Ea e, mi-a şoptit Sun-Hi, iar vorbele au părut că i se opresc în gâtlej. Ea e Bong-Cha.

— Şi femeia care e cu ea?

— Nenorocita de Dae, mama soțului meu!

M-am uitat la ele, iar copila a aruncat o privire în direcția noastră, dar nu a recunoscut pe nimeni. Având fața acoperită, Sun-Hi s-a ridicat în picioare, dar eu am prins-o imediat de un braț şi am clătinat din cap.

— Nu! am spus.

— Trebuie să plec, a insistat ea. Trebuie să-i vorbesc! Să îi dau de ştire că m-am întors.

— Ba nu! am spus eu. Nu într-un loc public. E prea devreme. Trebuie să facem un plan. Nu asta e calea de urmat dacă vrei să îți recapeți fiica. Ai încredere în mine, Sun-Hi, trebuie să alegem momentul potrivit! Veți fi curând împreună, dar trebuie să mai aştepți!

★★★

Sun-Hi ştia că Dae avea obiceiul de a-şi vizita sora în fiecare după-amiază pentru a lua prânzul împreună, de aceea am aşteptat până la amiază, când casa era sigur goală, după care ne-am îndreptat spre ea. Păşind înăuntru, am observat că Sun-Hi a părut atât de înspăimântată să se afle din nou în acel loc, cât şi atrasă de el în mod ciudat. Am cercetat fiecare încăpere şi, după cum arătau lucrurile în dormitor, am bănuit că Vi-Shik îşi luase o altă femeie după ce se descotorosise de soție, dar nu ne-am putut da seama ce vârstă avea acea nefericită ființă.

Desigur, camera fetei ei a tulburat-o profund, pentru că acolo nu se vedea absolut nicio influență a mamei ei. Pereții erau decorați cu portrete pictate ale tatălui copilei şi ale strămoşilor lui. Sun-Hi s-a întins pe perna pe care fata îşi aşeza capul în fiecare noapte, inhalând mirosul ei, iar eu am urmărit-o în tăcere, împărtăşind cu ea durerea care emana din fiecare por al pielii ei.

Profunzimea iubirii ei materne era aproape palpabilă, iar asta m-a făcut să mă gândesc la copiii pe care i-aş fi putut creşte până la vârstă adultă dacă norocul ar fi fost de partea mea. În cele mai multe zile, mă străduiam să nu petrec prea mult timp gândindu-mă la En-Su, fiul meu ucis, nu pentru că dragostea mea față de el slăbise în vreun fel, ci pentru că a-mi aminti de el

însemna să suport cele mai cumplite suferințe. Când îşi croia drum în visele mele cu ochii deschişi, îl vedeam mergând dezordonat şi nesigur pe podeaua atelierului meu, cu brațele întinse în lături, în timp ce Kyung-Soon, iubita mea soție, îl încuraja să păşească şi bătea încântată din palme când băiatul reuşea să traverseze încăperea fără să cadă. Probabil că într-o bună zi mi-ar fi călcat pe urme în meseria mea şi am fi putut ține atelierul împreună.

Spre surprinderea mea, am simțit mâna cuiva pe obraz şi, revenind la realitate din reveria mea, mi-am dat seama că Sun-Hi era aceea care îşi apăsase palma peste fața mea.

— Plângi, a spus ea. Ce anume te-a tulburat?

La început incapabil să îmi găsesc cuvintele, am clătinat din cap, dar apoi i-am povestit despre numeroasele pierderi pe care le suferisem. Fără să vreau, am ridicat o mână şi mi-am petrecut degetele în jurul mâinii ei, simțindu-i pielea moale a palmei. Un moment mai apoi, buzele mele erau apăsate peste ale ei. M-am simțit tot mai excitat şi, în loc să fiu stânjenit de o asemenea slăbiciune previzibilă, m-am aplecat spre ea şi, preț de un moment, aceasta a răspuns impulsului meu, lipindu-şi brusc trupul de al meu, însă apoi, fără niciun semn prevestitor, s-a retras şi a clătinat din cap.

— Iartă-mă, a spus ea, împreunându-şi mâinile într-o atitudine de rugă, dar nu pot.

— Ți-e teamă că se va întoarce cineva şi ne va descoperi aici? am întrebat-o, sfâşiat între derută şi dorință. Dacă aşa stau lucrurile, am putea găsi oricând…

— Jurămintele pe care le-am făcut față de soțul meu încă sunt valabile, mi-a răspuns ea, şi cât trăieşte, nu le voi încălca. Îmi pare rău dacă asta îți provoacă suferință.

Am scuturat din cap şi m-am întors cu spatele spre ea. Ca să recunosc adevărul, îi respectam refuzul de a se tăvăli, pur şi simplu, pe podea odată cu mine, şi m-am simțit ruşinat de încercarea mea stângace de a o seduce.

★★★

Spre partea din spate a proprietății se afla un puț vechi, despre care Sun-Hi mi-a spus că secase cu mulți ani în urmă. Peste el fusese pus un bolovan mare pentru a împiedica prăbuşirea accidentală a cuiva înăuntru, astfel că a fost nevoie de forțele noastre pentru a-l îndepărta. După ce am reuşit, am privit în adâncimea lui misterioasă şi, culegând câteva pietre de pe pământ, le-am lăsat să cadă înăuntru. A durat câteva secunde până când am auzit

plescăitul scos de ele când au atins stratul superficial de apă de la fund, şi am bănuit că puțul avea o adâncime mai mare de zece metri.

Cât am aşteptat ca mama lui Vi-Shik să se întoarcă acasă, am ticluit planul, iar Sun-Hi s-a ascuns, adăpostindu-se după câțiva copaci, iar eu am rămas în grădină, asigurându-mă că eram cât mai vizibil, pentru ca Dae să mă observe imediat ce apărea. Eram oarecum agitat de ceea ce avea să se întâmple şi m-am întrebat dacă îngrijorarea mă făcea să transpir atât de mult. Brațele şi picioarele îmi erau nesigure, dar oricum mă simțisem rău încă de la începutul zilei. Îngrețoşat, m-am aşezat pe iarbă alături de puț, am adoptat poziția de lotus şi am respirat rar, străduindu-mă să îmi abat gândul de la stomacul răscolit, examinând sculpturile întruchipând zei de pe piatra puțului. Cum amețeala nu mi-a trecut, mi-am pus mâinile pe pământ de o parte şi alta a corpului şi tocmai mă pregăteam să mă ridic pentru a mă sili să vărs, când am auzit vocea cuiva izbucnind într-un amestec de uimire şi furie.

Am deschis ochii şi i-am ridicat, în timp ce bătrâna Dae a păşit hotărâtă spre mine. Avea pe față o expresie feroce, fiind înfuriată că proprietatea îi fusese încălcată de un necunoscut şi, ridicând un băț aflat pe pământ, l-a fluturat înspre mine, ca şi cum aş fi fost un câine.

— Vagabondule! a strigat ea. Golanule! Cerşetorule! Dispari de aici, până nu te iau cu ciomagul! Ai pătruns pe proprietatea darughachiului din Kisong!

M-am ridicat în picioare, dar am tăcut, iar când ea a răcnit din nou la mine, am scuturat din cap şi am scos câteva cuvinte prosteşti cum că aveam îngăduința de a mă afla acolo, pentru că aceea era casa unui scump prieten de-al meu.

— Ce vrei? m-a întrebat ea, apropiindu-şi fața de a mea. Ce cauți aici? Nu ştii că poți fi condamnat la moarte chiar şi pentru că ai îndrăznit să pătrunzi fără îngăduință pe această proprietate?

Dându-mi seama că stătea exact în locul în care dorisem, i-am zâmbit şi am continuat să bâigui mai mult pentru mine, astfel încât ea să se calmeze şi să creadă că nu reprezentam o primejdie pentru ea. Încruntându-se, abia dacă a apucat să audă sunetul paşilor cuiva care venea în fugă în spatele ei, iar când eu m-am retras, ea s-a întors, dar nu îndeajuns de repede, astfel că a fost împinsă în puț de Sun-Hi. Bătrâna a scos un răcnet de groază când a căzut la fundul puțului, iar apoi am auzit gemete care răzbăteau din adânc.

Cu fața luminată de bucurie în timp ce privea spre deschizătura

cavernoasă, Sun-Hi respira cu greutate. În acel moment, soarele a apărut dinapoia unui nor, îngăduindu-ne să vedem mai bine ce se întâmpla în adâncul puțului. Alături de şobolanii care se foiau de colo colo, în apa fetidă zăcea, pe spate, Dae.

— Scumpă mamă! a strigat Sun-Hi. S-ar părea că ai căzut acolo.

— Tu erai! a răzbătut vocea din adânc, dar fără nicio forță. Pentru că probabil Dae se rănise grav în cădere, şi părea atât înspăimântată, cât şi dezorientată. Fiică de capră! Ți s-a spus să nu te mai întorci!

— Şi totuşi am venit! a strigat Sun-Hi cu glas sfidător. Credeai că o să-mi abandonez fiica pe mâinile tale şi ale monstrului pe care l-ai crescut? Ai ştiut tot timpul ce înseamnă să îți iubeşti copilul şi să pui interesele lui mai presus de orice! Trebuia să ştii că era doar o chestiune de timp până când urma să mă întorc.

A urmat o lungă tăcere, după care din puț s-a auzit din nou vocea bătrânei, dar de astă dată pe un ton implorator.

— Te rog! a spus femeia. Piciorul meu. Cred că mi l-am rupt. Şi sângerez la frunte. Trebuie să mă ajuți.

— Să te ajut? a strigat Sun-Hi. Ca să mă furi din nou? Socoteşte-te norocoasă că nu torn plumb topit peste corpul tău mizerabil, ca să arzi până mori!

— Iubită soție, s-a auzit vocea cuiva aflat în spatele nostru şi, răsucindu-mă, am văzut Marea Cămilă din Kisong stând la câțiva metri de noi şi uitându-se când la unul, când la celălalt şi având un zâmbet vag pe față. Mama mea a crezut că rămâi în exil, dar eu am ştiut adevărul. Dovedeşti curajul unui leu şi prostia unei maimuțe.

— Am venit pentru un singur lucru, a spus Sun-Hi, făcând toate eforturile pentru a vorbi la fel de amenințător ca şi el, dar tonul ei a fost neconvingător şi i-a trădat starea de panică. Îmi vreau fiica înapoi, nimic mai mult! După aceea voi pleca şi n-o să mă mai vezi.

— Bong-Cha îmi aparține, a spus Vi-Shik, clătinând din cap. E mult mai… plăcută decât ai fost tu vreodată ca soție. A zâmbit din nou, arătându-şi dinții îngălbeniți. Ar fi prea dureros pentru mine dacă aş elibera-o acum. Poate peste vreo doi ani. Ori poate când va fi mai mare? Dacă vrei, poți veni atunci ca să o iei. Când tinerețea ei va rămâne doar o amintire, ea nu mă va mai atrage.

Am rămas tăcuți câteva momente, gândindu-ne la caracterul monstruos al cuvintelor lui, după care Sun-Hi s-a azvârlit peste el, iar pumnii i s-au

transformat în gheare cu care a încercat să îi scoată ochii. El a fost luat pe nepregătite şi s-a împleticit, dar şi-a revenit repede şi, cu toate că Sun-Hi a făcut tot ce a putut ca să îl domine, Vi-Shik era mult mai puternic decât ea şi, cu o lovitură năprasnică în față, a doborât-o la pământ. Sun-Hi îşi pierduse cunoştința.

Am urmărit scena cu groază. Starea de greață îmi sporea, iar stomacul era gata să mi se întoarcă pe dos de repulsie. Nu voiam decât să mă aşez într-un loc răcoros şi întunecat pentru a vărsa ceea ce mâncasem la dejun. Vi-Shik şi-a aplecat capul într-o parte şi m-a măsurat, întrebându-se probabil de ce nu intervenisem fizic în apărarea lui Sun-Hi, după care s-a îndreptat spre puț şi s-a uitat în el.

— Fiule! a strigat Dae din adânc, şi tonul vocii ei a trădat uşurarea. Ai venit după mine! Ştiam eu că aşa se va întâmpla.

— Cred că au vrut să ne arunce pe amândoi în puț, i-a răspuns el. Ei bine, o să te scot de acolo, iar după aceea îi trimitem pe soția mea şi pe… S-a uitat nesigur la mine! Amantul ei? Asta eşti? Îi trimitem pe amândoi acolo ca să-şi petreacă eternitatea împreună.

A aruncat o privire spre bolovanul pe care îl îndepărtasem şi mi-am dat seama că voia să ne închidă în puț, aşa cum doriserăm şi noi să îi îngropăm pe el şi pe mama lui între pereții ca de peşteră.

Întorcându-se, a pornit spre mine şi m-am mişcat puțin, încercând să scap. Era mai masiv şi mai puternic decât mine, iar în starea în care eram, pur şi simplu, nu aş fi reuşit să îl dovedesc. Cu coada ochiului, am zărit-o pe Sun-Hi gemând pe iarbă şi încercând să se ridice, însă era prea slăbită de pumnul pe care îl primise ca să poată sări în ajutorul meu.

— Străine, cine eşti, la urma urmelor? m-a întrebat el, ca şi cum aceea nu ar fi fost decât o conversație plăcută cu o nouă cunoştință. Te culci cu soția mea? Şi acum ai venit să-mi furi fiica? Poate vrei şi tu să o ai la pat, nu? Ai aceleaşi gusturi ca şi mine? Numai că ea îmi aparține, trebuie să înțelegi asta. Amândouă îmi aparțin. Şi eu nu îngădui nimănui să mă fure.

M-am retras spre puț, iar când mi-am mişcat picioarele, am fost cât pe ce să mă prăbuşesc în el. Deschizând gura ca să protestez, am realizat că-mi pierdusem glasul. În acelaşi moment, atenția mi-a fost atrasă de un sunet neaşteptat. Uitându-mă dincolo de Vi-Shik, am văzut cu uimire o siluetă alergând pe iarbă, deplasându-se mai repede decât orice persoană pe care o văzusem până atunci.

Era o fată, aceeaşi pe care o văzusem în acea dimineață mergând la

şcoală cu bunica ei. Surprins, Vi-Shik s-a întors şi, în acelaşi moment, m-am tras în lături, astfel încât, când ea a întins brusc brațele în față, împingându-l cu forță în piept, el a căzut în puț.

— Unul din doi, a zis Bong-Cha, întorcându-se spre mine, însă înainte de a apuca să o întreb ce voise să spună prin acea exprimare ciudată, am simțit că picioarele mi se înmoaie, pentru că organismul meu slăbit cedase bolii care mă cuprinsese şi m-am prăbuşit la pământ. După aceea, lumea s-a întunecat în jurul meu.

Norvegia
— 1349 d.Hr. —

✷✷

M-am zbătut pentru a separa lumea reală de coşmaruri. În vreme ce monştrii din adâncuri se repezeau să mă muşte de călcâie, vulturii coborau furioşi din ceruri, azvârlind flăcări pe nări şi încercând să mă prindă între gheare. Eram înconjurat de căpcăuni, care ameninţau să îmi transforme trupul în ţărână. Am văzut un om care trecea de la o casă la alta, smulgând copii mici din braţele părinţilor. Băieţilor li se tăia beregata, iar fetele le erau înapoiate mamelor care plângeau în hohote. Oriunde mergea acel bărbat, în urma lui se auzeau ţipete de groază. Flăcări izbucnite din pământ îi lingeau picioarele, o armată a morţilor care se înălţa pentru a-l târî spre noua lui casă din lumea subterană.

Flavia, mama, stătea în stânga mea şi cosea o rochie, folosind un fir de culoare sângerie care să treacă de-a lungul poalelor, un model ce reflecta curgerea unui mare fluviu. Noria, mătuşa, stătea în dreapta mea, făcând încălţări şi petrecând şireturi prin piele. La capătul patului, aproape de un portret pictat al strămoşilor lui, se afla tatăl meu, Magne, privindu-mă cu asprime, în timp ce mă certa pentru că eram nevolnic.

În fundal, a apărut o siluetă neclară, dar am recunoscut-o imediat ca fiind Ablu, sora mea, având o pată mare ce se răspândea pe partea din faţă a rochiei ei. Scoţând un ţipăt, şi-a apăsat mâinile peste piept ca să oprească sângerarea, însă ele i se înroşiseră, iar sângele i se scurgea în josul picioarelor şi de pe creştet spre ochi.

— Eşti fratele meu, a spus ea în şoaptă, şi tu m-ai ucis.

Am încercat să spun ceva, însă vorbele mi s-au blocat în gâtlej. Trupul meu era un templu închinat durerii, unor suferinţe ce plângeau, iar puroiul se scurgea din rănile rămase deschise. Iar apoi, în cele din urmă, am auzit zgomotul produs de cârje, îndreptându-se spre mine, după care a apărut o siluetă neclară în partea cealaltă a încăperii, care lovea cu cârjele în podea, în timp ce se îndrepta spre lumină. Vărul meu, Hakje. Când m-a văzut, şi-a îngustat ochii, apoi a zâmbit, arătându-şi dinţii îngălbeniţi şi stricaţi.

— Vere, ţi-ai închipuit că mă poţi ucide? m-a întrebat el. Se pare că vei fi silit să faci pace cu Dumnezeu înaintea mea.

În spatele lui au apărut soția mea, Kateryna, şi fiul meu, nişte schelete care încă aveau pe ele pielea ce le fusese jupuită, iar din oasele lor răzbăteau țipete. Pe peretele din spatele lor se aflau portrete pictate ale tatălui copilului şi ale strămoşilor lui. Îngrozit, am scos un țipăt şi am încercat să mă ridic în şezut, dar mâna cuiva m-a împins în jos.

— Odihneşte-te! mi-a spus cineva. Trebuie să te odihneşti.

— Îşi va reveni? a întrebat altă persoană, mult mai tânără şi, chiar dacă a existat un răspuns, eu eram incapabil ca să îl aud.

★★★

Începusem să mă simt rău la scurtă vreme după ce ajunsesem în Vossevangen, oraş spre care călătoriserăm ca să îl ucidem pe soțul lui Signe şi să o salvăm pe fiica ei, şi puneam greața care mă chinuia pe seama mâncării pe care o consumasem în apropiere de şcoala lui Beate. Abia acum, când zăceam pe patul de suferință, începând să îmi revin din acele halucinații groaznice, mi-am dat seama ce provocase, de fapt, suferințele mele.

Cu câteva zile mai înainte, când eram la Bergen, mi se oferise o slujbă pe docuri pentru a descărca mărfurile care soseau pe rutele comerciale şi, având nevoie de bani pentru a ne continua călătoria, am hotărât de comun acord să rămânem acolo o săptămână până ne umpleam punga cu bani. Munca era plicticoasă, dar suportabilă, deoarece corăbiile soseau în fiecare zi din Anglia şi dinspre Europa, încărcate cu țesături, alimente, mirodenii şi ceai. Nu eram obişnuit cu munca fizică, dar mi s-a părut că era plăcut să mă aflu în aer liber alături de oameni cinstiți.

Cu toate acestea, în a treia zi de muncă s-a petrecut ceva ciudat. Indiferent unde mergea, Rudiger, căpitanul de port, avea la el o listă a corăbiilor care urmau să ajungă în port şi, în mod obişnuit, între zori şi amurg soseau între patru şi opt corăbii. Însă în acea după-amiază, toate navele aşteptate sosiseră şi fuseseră descărcate. Marinarii şi căpitanii mâncau de zor, beau şi căutau femei în tot oraşul când, la orizont, am zărit o altă corabie care naviga înspre noi.

— Ar putea fi una dintre corăbiile aşteptate mâine, care soseşte mai devreme, a sugerat Oddleiv, care muncea cot la cot cu mine şi cu care mă împrietenisem.

Ca şi mine, era un artist nemulțumit de sine, însă interesul lui principal era proiectarea de clădiri.

— Ar fi ceva neobişnuit, nu crezi? am spus eu. Din câte am înțeles,

corăbiile sosesc mai târziu, nu mai devreme.

El a dat aprobator din cap, şi amândoi am urmărit fascinaţi apropierea corabiei, pentru că urma un curs nesigur, un zigzag ciudat prin apă, lucru pe care niciun navigator nu l-ar fi ales. Zece minute bandând spre babord, alte zece minte spre tribord, atât de bizar, încât cei mai mulţi oameni, inclusiv căpitanul portului, au rămas încremeniţi în loc să se întoarcă acasă, urmărind şi întrebându-se ce echipaj străin şi prost instruit ar aduce o corabie în port în acel mod ciudat.

— Căpitanul ori este beat, ori este franţuz, a spus Rudiger, clătinând din cap în timp ce corabia se apropia. Din două, una!

La un moment dat, am avut impresia că nava avea să se sfărâme de stâncile din jurul insulelor aflate la răsărit de Bergen, însă a reuşit cu greu să se redreseze când noi am strigat spre ea, încercând să o îndrumăm pe direcţia potrivită, după care a reuşit să capete un curs drept, odată cu mareea, spre port.

Cu toate acestea, în timp ce se apropia, corabia nu a încetinit şi nici nu a aruncat ancora, astfel încât ne-a fost tuturor limpede că avea să se strivească de zidul din piatră care despărţea oceanul de uscat. În momentul în care s-a ciocnit de mal, scoţând un zgomot cumplit produs de frângerea lemnului şi fierului din care era făcută, am fugit înapoi, cuprinşi de spaimă. În cele din urmă, când s-a oprit, niciunul dintre noi nu s-a clintit. Am rămas cu privirea aţintită spre ea, aşteptând să apară cineva din echipaj, însă nu am văzut pe nimeni în tot acest timp.

— E ceva foarte ciudat, a spus Oddleiv, scărpinându-şi barba şi uitându-se spre epavă destul de tulburat, la fel ca toţi ceilalţi. Ce credeţi, ar trebui să urcăm la bord?

Rudiger a strigat către corabie, sperând că vreun om din echipaj i-ar răspunde, dar, neprimind niciun răspuns, doi oameni au adus o scară, iar şase dintre noi am hotărât să urcăm pe corabie. Când am ajuns la bord, am găsit puntea pustie, fără niciun om care să se afle la timonă, de aceea ne-am uitat uimiţi în jur.

— O corabie-fantomă? a întrebat Rudiger, tremurând de spaimă, pentru că astfel de superstiţii erau răspândite în porturi, şi nimeni nu era mai superstiţios decât marinarii cu experienţă. Ei vorbeau de corabia *Daraman,* care navigase noaptea în jurul părţii de nord a Danemarcei şi a ţinutului Laramie, iar apoi eşuase pe ţărmul Irlandei, fără ca nimeni să fie găsit la bord. Oamenii aveau cântece despre spirite, stafii şi duhuri.

— Nu există aşa ceva, am spus eu. Acestea sunt doar mituri menite să îi bage în sperieți pe cei agitați şi creduli.

— Atunci unde sunt membrii echipajului? m-a întrebat el. Imposibil să fi navigat singură.

Era o întrebare firească, dar la care nu aveam răspuns. O clipă mai apoi, am auzit strigătul unui lucrător care coborâse sub punte, iar noi am dat să îl urmăm. Cu toate acestea, înainte de a coborî, el a ieşit de acolo şi a rupt-o la fugă cât l-au ținut picioarele, spre port, țipând:

— Împrăştiați-vă! Împrăştiați-vă, dacă țineți la viețile voastre!

Ne-am uitat lung după el, iar unu sau doi dintre oameni, speriați, l-au urmat. În schimb, noi ceilalți am rămas locului, pentru că eram, pur şi simplu, fascinați. Acum era o linişte deplină, iar în port se strânseseră oameni, pentru că deja se răspândise zvonul că o corabie-fantomă ajunsese în Bergen.

Am rămas în uşa de unde pornea scara ce cobora spre întunericul din cala corabiei şi am analizat ce soluții aveam. De dedesubt venea o duhoare cumplită, dar dacă cineva mi-ar fi spus numele unei corăbii care nu răspândea un miros cumplit, însemna că nu a petrecut nicio zi pe ocean.

— Nu! a strigat Oddleiv, prinzându-mă de un braț ca să mă oprească, însă eu am început să cobor, prostit de curiozitate, şi am ajuns jos, apăsându-mi o mână pe perete, căutând lumânări. Când am găsit una, m-am scotocit într-un buzunar, am aprins un chibrit frecându-l de lemnul uscat şi l-am aprins, după care l-am ținut în fața mea.

Am avut în fața ochilor o privelişte pe care nu mi-aş fi imaginat-o niciodată. Hamacurile erau la locul lor, dar în fiecare zăcea câte un om mort, cu brațele sau picioarele atârnându-i de o parte şi de alta. Sperând ca vreunul dintre ei să se trezească şi să îmi răspundă, am rostit câteva cuvinte cu voce tare, dar am fost întâmpinat doar de tăcere. Coborând cu grijă în mijlocul corabiei, am ridicat lumânarea şi am aruncat o privire la unul dintre cadavre.

A fost o imagine oribilă. Fața bărbatului fusese mutilată de răni şi umflături, buzele i se înnegriseră, mâinile şi degetele îi erau carbonizate, ca şi cum ar fi fost afectate de gerurile din regiunile arctice. Când respirația mi s-a oprit în gâtlej, am înțeles ce aveam în fața ochilor, deoarece auzisem despre o molimă care se răspândise în toată Europa, dar despre care nu crezusem că va ajunge atât de departe, spre nord.

La fel ca omul care văzuse totul înaintea mea, m-am răsucit pe călcâie şi

am urcat în fugă, spre punte.

— Ciuma neagră! am strigat. De aceea au murit toți oamenii de pe corabie!

Docherii s-au holbat îngroziți la mine, apoi, dându-şi seama de primejdia care îi pândea, s-au retras spre scară, ajungând pe uscat, în timp ce oamenii agitați au început să strige: „Ciuma! Ciuma!” Dorind cu disperare să mă îndepărtez de corabia blestemată, am fugit şi eu şi m-am întors la hanul nostru, unde m-am aruncat într-un hârdău cu apă clocotită şi m-am spălat cât am putut de bine. Prin fereastră, am auzit zgomote şi, uitându-mă pe ea, am văzut corabia arzând. Atunci am bănuit că orăşenii turnaseră ulei de balenă pe punte şi îi dăduseră foc.

În timp ce mă spălam, m-am gândit la poveştile pe care le auzisem despre acea boală îngrozitoare. Se spunea că fusese adusă din țările asiatice, de puricii care mişunau în blana şobolanilor bolnavi. Cum se ştia prea bine, corăbiile erau mai populate de şobolani decât de oameni, iar negustorii preferau să piardă bani ținându-şi mărfurile pe corăbii până când acestea era curățate cât mai bine, deoarece ele reprezentau mijlocul perfect de transmitere a bolii, care devenea o molimă neiertătoare pentru oamenii din Europa. Puțini supraviețuiau, iar cei mai mulți oameni care se infectau mureau după câteva zile.

Rămas gol în camera mea, mi-am cercetat corpul din cap până în picioare, dar nu am văzut semne neobişnuite şi am rostit o rugăciune ca să fiu cruțat de soarta pe care o avuseseră atât de mulți oameni. Şi în următoarele zile se părea că scăpasem. Însă când am ajuns în satul lui Signe am început să mă simt rău şi deja uitasem de aşa-zisa corabie-fantomă, presupunând că mâncasem ceva care fusese alterat.

Însă mi-a fost limpede că mă înşelasem. Molima îmi infectase sângele, iar când am deschis ochii, am văzut-o pe Signe aplecată deasupra mea, având o eşarfă înfăşurată în jurul feței pentru a nu inhala răsuflarea mea bolnavă. Am crezut că sosise clipa finală pentru mine şi că nu peste multă vreme aveam să mă aflu în fața lui Dumnezeu. Am recunoscut că ultima faptă de pe acest pământ fusese participarea la uciderea unui bărbat şi a mamei lui, încă două suflete adăugate la lista celor a căror moarte deja îmi împovăra conştiința. Când am întins o mână, aşteptându-mă ca ea să se retragă înspăimântată, Signe mi-a prins-o şi am simțit față de ea un val de tandrețe pe care nu îl mai trăisem de la moartea soției mele.

★★★

Însă, ca prin minune, am supraviețuit. Iar când mi-am revenit, Signe era tot lângă mine.

— Cât timp am zăcut bolnav? am întrebat-o, iar ea mi-a zâmbit şi mi-a pus o cârpă rece şi umedă pe frunte.

— Aproape trei săptămâni, mi-a răspuns ea. Dar te refaci pe zi ce trece. Cei mai mulți nu au o asemenea şansă. Ți-a scăzut febra, iar plăgile au început să se vindece. S-ar putea să rămână cicatrice, dar asta nu te va împiedica să trăieşti.

— Şi Beate? am întrebat.

— Nu am lăsat-o să intre aici, a spus ea, clătinând din cap. E sănătoasă. Nu a fost atinsă de molimă.

— Şi în afară de asta?

— Nu ştiu ce să zic. Nu mai e cum mi-o aminteam, dar probabil că asta nu trebuie să fie o surpriză. Va avea nevoie de timp ca să îşi revină. Dar e tânără, iar tinerii sunt rezistenți. Aşa cum se pare că eşti şi tu. Indiferent cât de aproape ai fost de pragul morții, ai continuat să lupți. Deşi ai spus lucruri ciudate în somn.

— Ca de pildă? am întrebat, sperând că nu rostisem cuvinte vulgare sau groaznice.

— Unde sunt Templele Soarelui şi Lunii? a întrebat ea, iar eu m-am încruntat, pentru nu auzisem de asemenea locuri.

— Nu ştiu, i-am răspuns. Am vorbit despre ele?

— Da. Şi despre Drumul Morților.

— Au fost halucinațiile unui om care are fierbinți, i-am spus eu. Şi soțul tău şi mama lui?

— Eu şi Beate am rostogolit bolovanul peste puț. Cred că deja plătesc pe lumea cealaltă pentru crimele lor.

Am dat aprobator din cap, pentru că nu aveam nicio milă față de ei.

— Îți mulțumesc pentru că ai rămas alături de mine, am spus întinzând mâna spre a ei. Îndrăznesc să spun că dacă nu erai tu, acum aş fi fost mort.

— Iar eu nu mi-aş fi recăpătat fiica dacă nu erai tu.

Uşa din spatele lui Signe s-a deschis şi am aruncat o privire peste umărul ei. Beate era în prag, uitându-se la noi, dar soarele strălucea asupra ei într-un fel care m-a împiedicat să văd expresia de pe fața ei. Şi totuşi, din anumite motive, am intuit că nu zâmbea.

India
— 1385 d.Hr. —

✷✷

Cu timpul, m-am însănătoşit, iar evenimentele cu caracter personal au învins dorința de răzbunare. Când eu şi Shanti ne-am căsătorit, am înălțat o rugăciune către Brahma, implorându-l ca atât cât voi trăi să nu permită nimănui să le facă vreun rău soției mele şi copiilor pe care i-am putea avea împreună. Niciun fir de păr din capul lor nu trebuia să se clintească. Nicio zgârietură nu trebuia să le vatăme pielea perfectă.

Mi-am dat toată silința să fiu un tată bun pentru Bhavna, fiica lui Shanti, dar asta s-a dovedit o sarcină mai grea decât anticipasem. Bhanva avea paisprezece ani şi era o fată tăcută, introvertită, lucru deloc surprinzător având în vedere numeroasele torturi pe care le îndurase din partea crudului ei tată. Câteodată, o descopeream ghemuită în vreun colț al casei, cu lacrimi curgându-i pe obraji, pe care încerca să le ascundă față de mine, pentru că nu voia să fie percepută ca o ființă slabă. Deseori avea izbucniri cumplite de furie fără să fi fost provocată cu ceva, comportându-se atât de violent, încât a început să mă îngrijoreze ideea că nu mai era cu mintea întreagă. Şi, cu toate că părea să mă placă destul de mult, mi-am dat seama că o tulburau încercările de a i se oferi alinare fizică, de aceea mi-am arătat afecțiunea față de ea doar prin cuvinte. Pe de altă parte, relația cu mama ei era mult mai încordată şi mă tulbura faptul că avea prea puțină încredere în Shanti. De fiecare dată, ieşea din camera în care se afla dacă acolo intra mama ei, sau rămânea privind-o cu o expresie de furie reținută pe față. Deşi nu mi-am exprimat niciodată îngrijorarea cu voce tare, mă neliniştea ceea ce ar putea aduce viitorul pentru ele.

Căsătoria noastră a fost o zi de mare sărbătoare, iar când eu şi Shanti am jurat să ne dăruim viața unul celuilalt, am trăit o fericire mult mai profundă decât în toți anii ce trecuseră. Ceremonia a fost scurtă, iar sărbătorirea şi mai scurtă, pentru că aveam puțini prieteni în acea parte a Indiei. La un moment dat, chiar ne-am gândit să ne aventurăm spre anticele pământuri ale Imperiului Persan, dar niciunul dintre noi nu părăsise țara şi nu ne simțeam îndemnați să facem asta acum.

Ravi a fost conceput în noaptea nunții, iar sarcina lui Shanti a fost fără

probleme. Băiatul a venit pe lume provocându-i mamei dureri minime şi aducându-ne bucurie din clipa în care a apărut. Mânca aşa cum trebuia, dormea cum se cuvenea şi se vedea că era mulţumit să stea în şezut şi să ne urmărească atunci când era treaz, adaptându-se la acest univers remarcabil din care acum făcea parte.

Mi-a fost însă greu să amân căutarea vărului meu, dar am făcut asta la rugămintea soţiei, care mi-a spus fără ocolişuri că nu voia să o abandonez plecând într-o căutare fără sorţi de izbândă câtă vreme aveam de îngrijit un copil mic. Dorind ca mariajul nostru să fie reuşit, am acceptat condiţiile ei, dar ştiam că îl voi căuta din nou în viitor, când timpul se va dovedi mai propice. Cu toate astea, acea abandonare a misiunii pe care o aveam îmi împovăra mult conştiinţa, pentru că le eram dator celor a căror moarte fusese provocată de el, şi nu eram pregătit să le insult memoria uitând acest lucru.

De aceea, am înfiinţat un atelier în Jahanpanah, revenind la fabricarea vaselor din teracotă, o îndeletnicire pe care o îndrăgisem încă din copilărie. Ajungeam acolo devreme în mai toate dimineţile şi lucram toată ziua, cântând pentru mine în timp ce cream modele noi. După ce terminam o cantitate considerabilă, Shanti le ducea la piaţă, unde atrăgea imediat cumpărători. După câteva luni, am descoperit că trebuia să îmi petrec multe ore în atelier pentru a face faţă cererilor. Tinereţea mea fusese dedicată marii mele dorinţe de a fi artist, astfel că era o bucurie să revin la acea activitate. Privind în jur, la viaţa pe care o aveam acum, mă simţeam desfătat de cea mai scumpă dintre senzaţii: aceea de mulţumire.

★★★

Acolo, în acel refugiu oferit de lume, eram înconjuraţi de treisprezece porţi fortificate, fiecare având rolul de a ne feri de invadatori. Pe una dintre ele am ieşit din oraş într-o după-amiază toridă, pentru că mă săturasem să stau singur în atelier. Ajungând în piaţă, îl duceam în braţe pe Ravi, iar când el şi-a văzut mama aşezată pe un covoraş, având în faţă oalele făcute de mine, s-a zbătut să îl las pe pământ. L-am aşezat alături de mama lui, iar el a întins mâinile spre oale, deşi acestea erau mult prea grele pentru ca el să poată ridica vreuna. L-am urmărit zâmbind când am văzut eforturile lui herculeene, iar ea mi-a spus că vânduse deja şase oale în acea zi, un număr uimitor pentru mine, pentru că rareori vindeam mai mult de patru.

— Poate ar trebui să te gândeşti să-ţi iei un ucenic, a spus ea, idee care nu m-a încântat din cale afară, deoarece, de fiecare dată când le îngăduisem

novicilor să pătrundă în viața mea, rezultatele fuseseră nefericite.

— Ori aş putea continua să fac oale în ritmul de acum, am sugerat eu. Iar dacă cererea va continua să crească, putem mări prețul. La urma urmelor, munca mea va fi mai prețuită dacă roadele ei sunt mai greu de obținut.

Dinspre tarabele din apropiere s-a iscat o mare agitație, iar un băiat a trecut în goană pe lângă mine cu brațele încărcate de fructe furate, care s-au rostogolit pe stradă în timp ce el încerca să scape de urmăritori. După el alergau doi bărbați robuşti.

— Ni s-a întâmplat şi nouă să fim păgubiți astfel? am întrebat-o pe Shanti, iar ea a clătinat din cap.

— Fructele sunt mai uşor de furat decât oalele din teracotă, a spus ea. Pe de altă parte, pot fi mâncate.

După ce au trecut momentele de agitație, m-am uitat în jur la negustorii din piață, care se întorseseră la treburile lor. Am observat însă, ceva mai departe, o mulțime de oameni ce se strângeau în apropierea moscheii. Un băiat, care nu putea avea mai mult de zece sau unsprezece ani, stătea pe pământ alături de un bătrân, care chema oamenii să asiste la ceea ce el numea o performanță extraordinară. Intrigat, m-am alăturat grupului de privitori şi l-am văzut pe bătrân ridicând mâinile pline de băşici şi răni şi cerând să se facă linişte. Noi, spectatorii, ne-am domolit discuțiile, în timp ce el a băgat mâna într-un coş şi a prins capătul unei frânghii groase şi, ținându-şi ochii închişi, a incantat ceva deasupra ei. Când şi-a încheiat rugăciunea, a aruncat frânghia în aer şi, lucru care nu a surprins pe nimeni, ea a căzut pe pământ, la picioarele lui. Unii oameni l-au huiduit, dar, aşa cum ştie orice persoană care a asistat la un spectacol stradal, acela era doar un prolog pentru partea importantă. Omul ne-a cerut din nou să păstrăm tăcerea, şi-a repetat mantra, dar frânghia a căzut din nou, de această dată aterizându-i în jurul gâtului. Au urmat alte hohote de râs din mulțime şi m-am întrebat dacă nu cumva îmi pierdeam timpul urmărind o asemenea neghiobie, dar am hotărât să îi mai acord o şansă pentru a-şi dovedi iscusința. De această dată, spre uimirea mea, când a aruncat frânghia, ea a rămas în aer, dreaptă, înălțându-se către cer.

Oamenii din mulțime au scos strigăte de uimire şi unii au aplaudat, după care bătrânul a băgat mâna în coşul lui, de unde a scos o altă frânghie din sisal, trimițând-o spre înalt, până când ne-a fost greu să vedem unde sfârşea frânghia şi unde începea cerul. A făcut apoi o plecăciune, a bătut din palme, iar băiatul, care rămăsese în tot acest timp într-o poziție lotus, cu ochii

închişi, rugându-se în tăcere, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre frânghie. Era scund pentru vârsta lui, dar atrăgător, cu pielea curată şi ochi albaştri, limpezi, purtând un dhoti{37} de o culoare galben intens şi o centură verde în talie. Purta pe degete inele, fiecare de altă culoare, şi de fiecare dintre degetele de la picioare avea legate şnururi de diferite culori. Apropiindu-se de frânghie, s-a uitat un moment în jos spre ustadul{38} lui, care a bătut din palme, iar acele pocnete au arătat că reprezentația putea începe.

Prinzând frânghia între mâini, băiatul a tras de ea puțin, iar aceasta a părut să fie prinsă bine de cer. Sărind de pe pământ, a urcat aproape un metru şi jumătate în aer, ținându-se strâns cu mâinile de frânghie şi cu picioarele înfăşurate în jurul capătului ei de jos. La fel ca mine, care auzisem despre astfel de scamatorii, dar nu văzusem niciodată vreuna, oamenii din mulțime au ovaționat încântați. Maestrul a făcut un semn spre cer, iar băiatul, numit jamoora{39}, a clătinat din cap, cu o expresie temătoare pe față, dar care a fost atât de neconvingătoare, încât mi-a venit să râd. Băgând mâna într-un sac, maestrul a scos o sabie mare Talwar{40}, o armă frumoasă, care avea un smarald în formă de stea pe mâner, şi a fluturat-o amenințător în direcția asistentului. În râsetele şi mai intense ale oamenilor, băiatul a început să urce pe frânghie şi mai repede, ca o veveriță care încearcă să scape de un câine flămând. L-am urmărit cu toții urcând tot mai sus până când, într-un final, a ajuns atât de departe încât părea că a dispărut în cer.

Toți cei din mulțime au aplaudat, iar maestrul a făcut o plecăciune, acceptând respectul lor, după care a bătut din nou din palme şi, privind în sus, ne-am aşteptat ca băiatul să reapară. Însă el nu a coborât. A bătut din nou din palme şi, de această dată, jucându-şi rolul la fel de prost ca băiatul, a scuturat din cap, a pus sabia în teacă şi a început să urce şi el pe frânghie. Curând am auzit din aer voci ridicate, iar apoi, spre uimirea noastră, ceva a căzut de sus. Era un braț cu tot cu mână, iar pe fiecare deget era câte un inel, apoi au urmat încă un braț, două picioare, un tors şi un cap. Fiecare bucată a căzut rapid şi precis în coş, şi nimeni nu a îndrăznit să se apropie de el decât după ce omul a coborât pe frânghie, care s-a strâns în urma lui astfel că, în cele din urmă, când a ajuns pe pământ, ea s-a aşezat alături de el. S-a uitat la coş şi s-a tras înapoi, mimând dezgustul, după care a ridicat capacul şi l-a aşezat peste coş. Apoi, întorcând coşul în jur până a descris un cerc complet, a scos capacul şi băiatul a sărit din el, teafăr şi nevătămat, zâmbind cu gura până la urechi.

Mulțimea a ovaționat când băiatul a luat un taler şi a mers printre noi, acceptând monedele pe care le-am dat ca răsplată pentru acel spectacol. Când a ajuns în dreptul meu, l-am bătut uşor pe creştet şi i-am dat bani.

— Cum te cheamă? l-am întrebat, iar el a făcut o plecăciune adâncă.

— Deepak, a spus el. Uimitorul, incredibilul, uluitorul, fantasticul Deepak!

Am zâmbit auzind acele cuvinte la superlativ şi, în timp ce mulțimea se risipea, m-am simțit încântat că asistasem la acea scamatorie. Când m-am întors la Shanti, i-am povestit ce văzusem.

— Magie? a spus ea, clătinând din cap, pentru că era o femeie superstițioasă şi nu îi plăcea să se amestece în lucruri care păreau să contrazică natura. Ai face bine să te fereşti, bărbate! Asta este lucrarea diavolului.

★★★

În dimineața următoare, când am sosit la atelier, am fost surprins să găsesc uşa întredeschisă. Eram predispus să uit să încui uşa peste noapte, dar până atunci nimeni nu se deranjase să fure ceva dinăuntru. Deschizând uşa cu precauție, am aruncat o privire înăuntru, dar era încă întuneric, de aceea am luat o lumânare şi am aprins-o, ciocnind două pietre între ele. Am auzit foşnete din cealaltă parte a încăperii şi am blestemat în surdină, pentru că am crezut că în cursul nopții atelierul îmi fusese invadat de şobolani. Am bătut cu piciorul în podea, sperând că astfel îi voi speria şi vor fugi, dar, contrar aşteptărilor mele, nu am auzit niciun sunet scos de picioarele lor.

Simțind că inima îmi bate tot mai tare în piept, m-am îndreptat spre capătul atelierului, unde am descoperit pe cineva ghemuit într-un colț. După ce am îndreptat lumânarea într-acolo, am rămas surprins să-l văd pe băiatul din piață, cel care ne făcuse să credem că urcase pe frânghie spre cer.

— Ce cauți aici? l-am întrebat, iar el a clătinat din cap şi a întins brațele în față în semn de implorare.

— Te rog! a spus el. N-am furat nimic. Aveam nevoie de un loc în care să dorm, atâta tot.

Nu reprezenta o amenințare pentru mine, de aceea l-am făcut să se ridice şi l-am condus în centrul atelierului, unde a rămas în fața mea cu capul plecat de ruşine.

— Eşti Deepak, aşa-i? l-am întrebat, iar el a dat afirmativ din cap.

— Da, a spus el. Uimitorul, incredibilul, uluitorul, fantasticul Deepak!

— Şi unde dormi de obicei?

— În colibă, cu stăpânul meu.

— Magicianul?

— Da.

— Şi te-a alungat?

— Spune că am crescut prea mare ca să urc pe frânghie. Are un alt băiat, cu doi ani mai mic decât mine, pe care l-a instruit ca să îmi ia locul. Ieri a fost ultima mea reprezentație pentru oamenii din Jahanpanah. Nu mai sunt jamoora. Acum am rămas pe drumuri.

— Nu ai părinți? l-am întrebat eu.

— Nu, mi-a răspuns. Stăpânul m-a luat în grija lui când eram mic.

— Şi-acum ce o să faci? Din ce vei trăi?

A clătinat din cap şi am observat că în ochi i se adunau lacrimi.

— Găsesc eu ceva, a spus el. M-aş putea face cerşetor. Cred că aş deveni unul foarte bun. Stăpânul meu spunea mereu că…

— Încetează să mai spui „stăpânul meu”! Nimeni nu este sclav.

— Maestrul meu, atunci. A spus mereu că aş fi bun de cerşetor, pentru că am o față plăcută.

Am pufnit în râs. Chiar avea un chip plăcut, adevărat, dar nu eram convins că asta ar fi de ajuns ca să-şi câştige traiul pe stradă şi nici el nu credea că acela era singurul țel pe care şi-l propusese.

— Asta vrei să faci cu viața ta? l-am întrebat. Să fii cerşetor? Nu ai speranțe mai mari?

— A, nu! a spus el, scuturând din cap. Stăpânul meu spunea mereu că nu sunt bun la nimic şi că ar fi mai bine pentru toată lumea dacă aş fi tocat şi dat ca mâncare pentru cai.

— Ai reuşit să urci foarte bine pe frânghie, am zis eu. Spune-mi, care este secretul?

A ridicat ochii şi, când mi-a zâmbit, i-am văzut dinții uimitor de albi.

— Nu ştii că un magician bun nu-şi dezvăluie secretele trucurilor? a spus el.

Argentina
— 1430 d.Hr. —

✷✷

Deşi nu eram rude de sânge, curând am început să îl socotesc pe Diego drept fiu. Când a venit să trăiască alături de noi ca membru al tribului Selk'nam, l-am prezentat Sofiei, Bonitei şi lui Rafael, iar ei s-au arătat surprinşi la început, dar curând l-au primit în căminul nostru ca parte a familiei. Cu timpul, fiind omul care îl adusese în comunitatea noastră, mie mi-a revenit sarcina de a-l conduce spre ceremonia de inițiere.

În lunile de început, m-am temut că Diego ar putea fi blestemat de un spirit rău, pentru că îşi petrecea mult timp realizând pentru Bonita şi Rafael spectacole ciudate şi profane, care mi se păreau a fi lucrarea diavolului. Ducând mâna în spatele urechilor lor, descoperea o ghindă, deşi acolo nu se aflase aşa ceva. Făcea obiecte să dispară de pe suprafețe, folosindu-se doar de oglinzi şi de iuțeala de mână. Şi, lucrul cel mai tulburător, câteodată făcea un truc prin care se ridica de la pământ şi plutea prin aer, rămânând astfel fără să apeleze la niciun fel de sprijin. Chiar dacă toate acele trucuri îi delectau pe cei tineri, eu nu eram de acord cu ele, fiind îngrijorat că zeii ne vor pedepsi pentru astfel de blestemății, de aceea i-am poruncit să înceteze. Mă temeam că dacă ar fi aflat de magiile lui, bătrânii tribului ar fi socotit că el aducea un element profan în lumea noastră şi l-ar fi izgonit. O vreme mi-a dat ascultare, dar am bănuit că atunci când nu eram în preajmă, copiii îl vor ruga să le arate trucurile şi, ca orice om căruia îi place să i se acorde atenție, lui îi va fi imposibil să îi refuze.

Totuşi, în ciuda caracterului său straniu, îmi plăcea să fiu în compania lui şi țineam la el pentru că avea o purtare plăcută şi, cu bufoneriile lui, deseori mă făcea să râd.

După naşterea lui Rafael, aşteptasem cu nerăbdare ziua în care acesta va fi destul de mare ca să deprindă meseria pentru perfecționarea căreia îmi petrecusem mulți ani – eram socotit cel mai talentat creator de tolbe din arhipelag, chiar dacă unii bărbați îmi respingeau realizările pe motiv că erau prea ornamentate, fiind mai potrivite pentru femei decât pentru bărbați –, dar cum acea zi avea să vină peste ani şi ani, am hotărât să îl instruiesc pe noul meu ucenic în tainele meseriei. Făcusem prima tolbă când eram mic,

un cadou pentru tatăl meu, dar comisesem greşeala de a o decora cu țesături colorate furate din cutia de lucru a mamei. El a considerat acele adăugiri multicolore drept un afront la adresa bărbăției lui şi le-a smuls, umilindu-mă şi aruncând acele țesături în foc. A continuat să folosească tolba vreme de mulți ani după aceea, chiar şi când mergea în munți ca să îi înfrunte pe invadatori, pentru că avea o rezistență deosebită pe care nici măcar el, care detesta frumusețea obiectelor lipsite de viață, nu o putea nega.

Desigur, chiar şi acum m-am silit să nu fac modelele atât de extravagante pe cât mi-aş fi dorit, deoarece trebuia să îmi vând produsele către vânători care preferau săgeți simple, fără decorațiuni. Am făcut exact ce doreau ei, tolbe ce se puteau purta la brâu sau în spinare, câteodată o tolbă mai mare, iar ocazional, se găsea câte un membru de trib care putea sugera discret că ar dori să poarte în spinare ceva mai complicat, şi atunci m-am bucurat de libertatea de expresie pe care mi-o oferea o asemenea comandă şi am cusut bucăți de sticlă sau pietre ornamentale pe piele, realizând o ajustare cu blană pentru a scoate în evidență modelul, la care se adăuga o centură verde cusută în jurul bazei.

Indiferent cât de mult am încercat să îl instruiesc, lui Diego îi lipseau aptitudinile artistice. Da, putea face ca uneltele mele să dispară cu o iuțeală care mă enerva, iar apoi arăta spre partea cealaltă a atelierului, către o piele de bizon dintr-un colț, sub care le găseam, dar când m-am străduit să îl învăț să coasă şi să taie, degetele lui s-au dovedit butucănoase şi neîndemânatice. În cele din urmă, am renunțat, sperând că fiul meu va demonstra o agilitate mai mare cu mâinile decât acel copil adunat de pe drumuri.

Cu toate acestea, am rămas apropiați şi mă încânta prezența lui în atelier în timpul zilei şi ascultam poveştile lui despre viața printre cei din poporul Yaghan din Conul de Sud{41}.

Apoi, într-o zi, văzând cum se transforma trupul lui, mi-am dat seama că sosise momentul să fie inițiat în bărbăție, astfel că am stat de vorbă cu bătrânul tribului nostru, Qui'ho, care a fost de acord ca Diego să fie inițiat în cadrul poporului Selk'nam, în ciuda faptului că se născuse altundeva, iar aceasta era o onoare care se acorda rareori celor din afară. Dar băiatul intrase în grațiile noastre şi ne bucuram să îl socotim unul dintre ai noştri.

★★★

Inițierea, pe care noi o numim *hain,* s-a desfăşurat în cea mai mare colibă de la capătul satului şi, pregătindu-se, doisprezece bărbați au mers acolo îmbrăcați ca spirite ale lumii subterane, s-au aşezat în încăperea cufundată

în întuneric, timp în care eu l-am îmbrăcat pe Diego într-o piele tăbăcită şi l-am condus spre locul ceremoniei. Mi-am dat seama că era agitat în legătură cu ceea ce avea să urmeze, dar i-am vorbit despre cât de important era să treacă prin acele ritualuri dacă voia să devină un membru deplin al tribului nostru şi să i se permită să îşi ia o soţie.

— La ce vârstă trebuie să se întâmple asta? m-a întrebat el, şi am rămas surprins când am perceput îngrijorarea din glasul lui, nu emoţia. Cei mai mulţi băieţi de vârsta lui abia aşteptau momentul în care puteau sta în pat cu o femeie pentru prima oară.

— Peste un an sau doi, i-am spus eu. Eu m-am căsătorit prima oară când eram cam de vârsta ta.

— Trebuie să mă căsătoresc? m-a întrebat el cu glas scăzut şi tremurat.

— Bineînţeles, am spus. Asta face parte din ordinea firească a lucrurilor.

— Dar n-aş putea trăi singur? Sau cu vreun prieten?

M-am întors spre el cu o expresie nedumerită pe chip. Niciun bărbat care ajungea la o anumită vârstă nu trăia singur sau în compania altor bărbaţi. Preferând să ignor întrebarea lui, am socotit că puteam pune acea idee ciudată pe seama faptului că el crescuse în rândurile poporului Yaghan.

Curând, coliba a apărut în faţa noastră, iar el a şovăit.

— Ce mi se va întâmpla acolo? m-a întrebat el cu glas tremurat.

— Nu-ţi pot spune. Trebuie să intri ca să descoperi singur.

A păşit înainte, a deschis uşa şi, inspirând adânc pentru a-şi face curaj, a intrat.

M-am îndepărtat şi m-am aşezat la umbra unui copac bătrân şi mi-am adus aminte de propriul meu *hain,* petrecut cu ani în urmă. Bărbaţii fuseseră înspăimântători prin felul cum urlaseră în jurul meu, aplecându-se şi rostind în şoaptă blesteme în urechile mele. Mă loviseră cu crengi grele, mă biciuiseră cu ele peste partea din spate a picioarelor, iar de fiecare dată când apărea vreo rază de lumină printre pietrele care alcătuiau coliba, mă înspăimântaseră măştile diavoleşti pe care le purtau pe faţă. Cu toate acestea, curând, ajunsesem să înţeleg că fiecare spirit putea fi îmblânzit dacă mă aruncam asupra lui şi îi smulgeam masca de pe faţă. Bineînţeles, nu erau nicidecum demoni, astfel că oamenii se retrăgeau într-un colţ al colibei când le era expusă adevărata natură. După ce le-am scos măştile tuturor, oamenii s-au strâns în cerc în jurul meu, au aprins beţişoare parfumate şi mi-au vorbit despre felul cum fusese creată lumea şi despre rolul neînsemnat pe care îl jucam în ea în actuala mea reîncarnare. Iar apoi,

la sfârşit, căpetenia acelor oameni, Marele Bătrân al tribului nostru, s-a aşezat în spatele meu şi mi-a spus în şoaptă legenda Bufniței Aruncătoare de Suliță, care fusese venerată de poporul maya cu un secol în urmă şi a cărei imagine drept căpetenie a oamenilor fusese înscrisă cu hieroglife ce se puteau găsi pe pietrele din acea parte a lumii. Bufnița Aruncătoare de Suliță se afla tot timpul între noi, mi-a spus bătrânul înțelept, ceea ce m-a făcut să simt un fior de-a lungul şirei spinării. Ea trăia în sufletele noastre, hotăra destinul nostru, urmărind fiecare mişcare pe care o făceam. Era marele nostru Stăpân, cel care avea să hotărască, în cele din urmă, dacă ne trăiserăm viețile în onestitate sau în ruşine.

Câteva ore mai târziu, când Diego a reapărut, am văzut cât de schimbat era de lucrurile prin care trecuse. Acum, călca la fel ca un bărbat, nu ca un băiat, iar în ochii lui se vedea o parte a înțelepciunii pe care noi, cei din tribul Selk'nam, o căpătaserăm de-a lungul secolelor. Am simțit un val de mândrie pentru faptul că îl dusesem în acel loc.

În momentul în care s-a apropiat de mine, a făcut o plecăciune adâncă, iar eu mi-am lăsat mâinile pe umerii lui, în vreme ce oamenii din sat au ieşit din colibă, pregătiți să îl îmbrățişeze pe noul membru al tribului.

— S-a terminat? m-a întrebat Diego încet, iar eu am clătinat din cap.

— Nu tocmai, am spus, pentru că mai exista o parte a hainului, care presupunea o explozie rapidă şi nedorită de durere. Nu îi vorbisem despre asta, dar am fost convins că, privind în jur spre bărbații din satul nostru şi comparând trupurile lor cu al lui, probabil că îşi dăduse seama că mai exista un ritual de inițiere. Am smuls pielea de bizon din jurul taliei lui şi, coborând mâna stângă, i-am prins bărbăția. El a tresărit în momentul în care am scos un cuțit ascuțit de la centură. Întrucât pentru el eram tată, era răspunderea mea să fac acea tăietură.

— Uită-te spre cer! l-am sfătuit. Bărbații aceia te vor ține strâns. Să respiri rar şi constant. Totul va decurge repede, îți promit. Iar după aceea vei fi pregătit să te căsătoreşti.

Am observat expresia de panică din ochii lui, aceeaşi panică pe care o simțise fiecare băiat care trecuse prin acea ceremonie vreme de secole.

— Dar ți-am spus… a insistat el, clătinând din cap. Nu vreau să mă însor!

★★★

Cu toate că eram fericit de inițierea lui Diego în cadrul tribului Selk'nam, am fost în continuare îngrijorat de relația dintre Sofia, soția mea,

şi Bonita, fiica ei. Fata devenise extrem de introvertită după ce revenise în grija mamei ei, ceea ce reprezenta o stare de spirit pe care am pus-o pe seama traumelor provocate de modul bestial în care tatăl ei o tratase, dar şi de faptul că, în parte, se făcuse răspunzătoare pentru moartea lui şi a bunicii ei.

Fiicele din tribul nostru le vorbeau foarte respectuos bătrânilor, însă Bonita era una dintre puținele ființe care spuneau ce gândeau când doreau. Era limpede că îi purta pică Sofiei pentru că o abandonase, chiar dacă i se explicase mereu că nu era vorba de vina mamei ei. Față de mine era mai politicoasă, iar față de fratele ei mai mic se arăta prietenoasă; doar în relația cu mama ei apăreau probleme.

— M-am gândit să o duc în Marea Călătorie, mi-a şoptit Sofia într-o noapte, când stăteam întinşi în pat. Doar noi două. I-ar putea prinde bine.

Surprins, m-am întors spre ea. Ştiam doar doi oameni care încheiasem Marea Călătorie, şi aceia fuseseră bărbați. Putea dura multe săptămâni, chiar luni pentru a o încheia.

— Ai fi prima femeie care întreprinde o asemenea călătorie, i-am spus.

— Crezi că bătrânii tribului se vor opune şi că vor încerca să ne oprească?

M-am gândit puțin şi am clătinat din cap.

— Nu, dacă-mi dau eu consimțământul, i-am răspuns. Şi, draga mea soție, dacă doreşti, trebuie să o faci! Încotro pleci?

— Spre partea sudică a arhipelagului, mi-a spus ea. Iar apoi vom naviga spre insulele de dincolo şi vom încheia expediția pe stânca aflată chiar la capătul lumii. Dacă eu şi ea vom privi spre apa de acolo. Şi ne încredințăm sufletele zeilor, poate reuşesc să alung demonii care-i pândesc în suflet.

Am trăit o îngrijorare crescândă. O asemenea călătorie sigur avea să fie presărată de primejdii şi mă temeam ca Sofia să nu pățească ceva.

— Şi cu Rafael ce fac? am întrebat-o. Cine îi va purta de grijă băiatului cât vei fi plecată?

— Tu, mi-a răspuns ea, zâmbindu-mi, iar eu i-am atins nasul în semn de iubire.

— Cine a mai auzit ca un bărbat să îngrijească un copil? Voi fi batjocorit atât de mult de membrii tribului, încât nu voi mai avea curaj să apar în fața lor. Cu toate acestea, era prea mic pentru a fi lăsat singur.

— S-ar putea să fim plecate vreme de trei luni, mi-a zis ea. Iar dacă aşa vor sta lucrurile, va trebui să-ți iei altă femeie în locul meu.

Am clătinat din cap.

— Nu voi face aşa ceva, am spus. Nu calc pe urmele tatălui meu. Nu trăiesc potrivit valorilor lui.

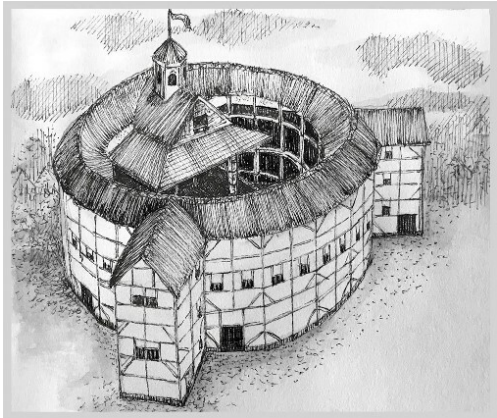
— Dragul meu soţ, dar tu ai anumite nevoi! a protestat ea. Şi dacă nu voi fi aici…

— Voi aştepta întoarcerea ta! i-am răspuns.

Probabil că bărbaţii din tribul meu mă vor privi ciudat pentru că refuzam dezmierdările altor femei. Dar voiam să rămân cast până la întoarcerea Sofiei, aşa cum făcusem şi după moartea primei mele soţii şi, o vreme, după ce a doua fusese ucisă.

Şi astfel, câteva zile mai târziu, soţia şi fiica mea adoptivă au părăsit coliba împreună, având la ele provizii care aveau să se termine la căderea întunericului. După aceea, aveau să îşi ia destinele în propriile mâini. Rafael a plâns şi până şi Diego a părut mişcat, dar eu am rămas cu capul sus şi le-am dorit noroc în acea căutare. Bonita era o fată în suferinţă, dar nu ea ceruse să i se facă atât de mult rău. Mama ei avea dreptate să o ajute în acest fel.

PARTEA A 9-A
Umbra umbrei mele

Namibia
— 1471 d.Hr. —

✶✶

În ziua în care s-a împlinit un an de când Shakini şi Beka au părăsit satul ca să călătorească prin munții din vestul țării, mi-am dat seama că probabil eram singurul care se mai gândea la ele şi care credeam că, într-o bună zi, se vor întoarce în siguranță. Rafiki, fiul nostru, nu mai vorbea despre mama lui şi, dacă avea nevoie de o figură maternă, găsea nenumărate femei în tribul nostru, în vreme ce Dembe, copilul găsit, adoptat de mine şi primit în casa noastră, înțelesese că nu trebuia să îi mai rostească numele. Făcuse cândva greşeala de a spune că se ruga pentru ca ea să îşi fi găsit moartea în liniște, iar eu l-am plesnit atât de tare, încât a căzut lat la pământ, acela fiind singurul act de violență pe care îl suferise din partea mea, iar expresia îndurerată de pe fața lui când a ridicat ochii spre mine nu a făcut decât să amplifice sentimentul de ruşine pe care l-am trăit pentru fapta mea.

— Tată de suflet, a spus el în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji, iartă-mă pentru grosolănia pe care am dovedit-o! Am vrut să spun doar că dacă i-a venit moartea…

— Moartea nu a venit după ea, am spus cu glas apăsat, păşind atât de furios spre el, încât s-a retras spre un perete. Aş şti dacă ar fi murit. Aş simți în sânge pierderea ei.

— Desigur! a spus el, grăbindu-se să dea afirmativ din cap. Şi sigur va apărea de peste dealuri când îşi va încheia călătoria.

Mi-am dat seama din tonul lui că nu credea asta nici măcar o clipă, iar mai târziu, când m-am calmat, am regretat brutalitatea cu care reacționasem, dar am repetat că eram convins că Shakini şi Beka trăiau şi că, în cele din urmă, vor găsi drumul înapoi spre casă. Iar Dembe nu a mai făcut greşeala de a aduce vorba despre soția mea la timpul trecut.

Suferința mea, o trăire mult prea familiară pentru mine, era aproape copleşitoare. Suferisem de două ori astfel de pierderi şi tot de atâtea ori supraviețuisem, dar nu eram sigur că voi mai putea suporta al treilea calvar. Cu toate astea, spre deosebire de situațiile în care îmi fuseseră răpite soțiile, acum nu îmi puteam petrece timpul plângându-mi de milă, pentru că trebuia să mă gândesc la Rafiki. Băiatul avea patru ani, şi era o prezență care îmi

făcea fericită viața. Nu îl puteam abandona. Nu aveam de ales, astfel că trebuia să rămân puternic.

Plecam în fiecare dimineață la atelierul meu pentru a face catarge pentru corăbiile comerciale care ancorau sau plecau din porturile noastre, însă, înainte de a pleca din cort, stăteam afară şi întorceam capul încet în toate direcțiile, sperând să aud vocea lui Shakini, dorindu-mi ca aceea să fie ziua în care o voi vedea mergând pe câmpie spre mine, însă de fiecare dată eram dezamăgit. Repetam asta şi seara, rămânând singur până când soarele cobora, iar vântul mă silea să intru în casă. În somn, visele îmi erau cotropite de imagini tulburătoare ale femeii pe care o iubeam fiind devorată de lei sau luată ca sclavă.

Asta nu m-a ajutat când unul dintre bătrânii satului, Vital Quizoho, a venit la mine şi mi-a făcut o propunere pe care nu o putea refuza nicidecum. Vital Quihozo era cel mai bătrân om din tribul nostru, iar fața lui era atât de zbârcită de trecerea timpului încât semăna cu o mască macabră. Cu toate acestea, era sănătos şi, recent, una dintre soțiile lui dăduse naştere ultimului său fiu. Nimeni nu ştia exact câți copii zămislise – eu cunoşteam cel puțin douăzeci dintre odraslele lui, iar aceştia erau doar cei care continuaseră să trăiască în satul nostru –, dar câteodată aveam impresia că descendenții lui direcți depăşeau ca număr orice alt grup familial, însă eu îl admiram şi îl respectam, iar prezența lui în atelierul meu era o onoare deosebită.

— Prietene, suferința ți se citeşte pe chip, mi-a spus el, aşezându-se cu picioarele încrucişate în fața mea, purtând doar legătura de coapse care reprezenta statutul lui superior. Te văd îndreptându-te în fiecare dimineață spre atelierul tău, arătând ca şi cum te-ar fi blestemat Dumnezeu.

— M-a blestemat, i-am spus, străduindu-mă să îmi stăpânesc amărăciunea din glas, pentru că el ştia la fel de bine ca mine suferințele pe care le îndurasem de-a lungul anilor.

— Adevărat, ai avut parte de multe suferințe, a spus el aprobator şi dând din cap. Dar care dintre noi nu a suferit? Eu mi-am pierdut soții şi copii. Nici măcar nu-mi pot aminti numele şi chipurile unora. Aşa e lumea în care trăim. Femei de treizeci de ani îşi pierd soții şi descoperă că nu au cu cine să se căsătorească sau să le asigure traiul, fiindcă frumusețea lor s-a stins şi arată ca nişte fiare din păduri. Ar trebui să ne smulgem părul din cap şi să ne jupuim singuri de vii sau să ne continuăm viața de zi cu zi? Spune-mi, prietene!

Mi-am aplecat capul, dar am rămas tăcut.

— Trebuie să-ți iei o altă soție, a spus Quihozo în cele din urmă, întinzând o mână şi lăsând-o pe antebraţul meu, iar eu m-am uitat cu disperare la el.

— Shakini m-a sfătuit la fel când a plecat, i-am răspuns. Şi eu am refuzat. Nu-mi voi trăda promisiunea pe care i-am făcut-o.

S-a încruntat, pentru că o promisiune făcută unei femei era ceva comic.

— Dar ceea ce faci nu e în folosul sănătății tale, a spus el cu glas apăsat. Bărbatul trebuie să-şi cheltuiască vlaga. A făcut un semn spre legătura mea de şale şi, cu toate că doar atât purtau bărbații ca îmbrăcăminte, m-am simțit brusc despuiat. Trebuie să îți plantezi sămânța în tărâm fertil. Am o fiică…

— Te rog, Vital Quihozo…

— Ascultă-mă, prietene! Am o fiică, Okapi. Are doar şaisprezece ani şi trebuie să-şi găsească un soț. Dacă o iei de soție, îți va oferi mulți copii.

O cunoşteam pe Okapi, o fată arogantă, care se plângea tot timpul de câte ceva. Umbla prin sat braț la braț cu prietena ei Quesa şi, la un moment dat, am dat peste ele într-un bazin, unde erau prinse în acte nefireşti una cu cealaltă. La acea dată, mă gândisem să îi spun tatălui ei ce observasem, dar am hotărât să îmi țin gura, pentru că el sigur ar fi pus ca ea să fie bătută cu pietre până la moarte pentru o asemenea faptă, iar eu aveam deja destule morți pe conştiință.

— Nu pot, i-am spus, şi am scuturat din cap. Oferta este generoasă şi orice bărbat ar fi încântat să i se dea şansa de a se căsători cu Okapi, dar inima mea aparține altcuiva şi acest lucru ar fi nedrept pentru fiica ta.

— Dar îmbătrâneşte! mi-a răspuns el oftând. Şi îmi fac griji pentru ea.

— Desigur. Dar nu i-aş fi un soț bun. Merită pe cineva mai bun decât mine.

A părut dezamăgit, iar Dembe, spre nefericirea lui, a ales acel moment pentru a se întoarce în cort. Când a văzut că nu sunt singur, a părut să regrete că intrase, pentru că bătrânii satului îl speriau, mai ales Vital Quihozo, care se arătase bănuitor față de băiat de când îl văzuse realizând un truc pentru copii, care presupunea scoaterea câte unui şarpe viu colorat din urechile lor.

— Îmi cer iertare, a spus el, făcând o plecăciune şi retrăgându-se.

— Nu pleca! a spus Vital Quigozo, făcându-i semn să înainteze. Şezi! Spune-i protectorului tău că am dreptate!

— Sunt convins că ai dreptate în tot ce spui, i-a răspuns el. De aceea, sunt întru totul de acord.

Vital Quihoozo şi-a îngustat ochii, încercând să-şi dea seama dacă băiatul glumea.

— Şi tu, Dembe? a întrebat bătrânul satului, în timp ce se ridica în picioare. Ce vârstă ai acum?

— Paisprezece veri, Vital Quihonzo.

— Şi te-ai vindecat?

Dembe a ridicat din umeri. Din nefericire, cu trei luni în urmă, când l-am iniţiat pe băiat în riturile tribului Ovambo, incizia nu se petrecuse fără probleme, aşa cum crezusem. Pesemne că instrumentul folosit de mine nu fusese tocmai curat, pentru că în bărbăţia băiatului se răspândise o boală, ceea ce făcuse ca ea să capete o nuanţă verzuie şi nesănătoasă, şi m-am temut că scula îi va cădea cu totul dar, cu vremea, ea revenise la normal.

— Da, a spus Dembe. E perfect normală.

— Arată-mi!

— Chiar trebuie? a întrebat el.

— Arată-mi! a insistat Quihozo şi, împotriva voinţei lui, băiatul şi-a scos legătura de şold, expunând un membru perfect sănătos.

— Mărimea e bună, a remarcat Quihozo, dând aprobator din cap. Atunci rămâne hotărât. Eşti tânăr şi în toată puterea. Peste trei zile te vei căsători cu Okapi, cea de-a paisprezecea fiică a mea.

Dembe a căscat larg ochii, ca şi cum ar fi regretat faptul că intrase în cort cu câteva minute mai devreme, dar nici nu se compara cu ceea ce apăruse acum pe faţa lui. Mi-am mutat privirea, pentru că mă temeam să-l privesc în ochi, şi nu anticipasem acea întorsătură a lucrurilor.

— Dar nici nu o cunosc! a spus el. Nu ne-am întâlnit niciodată.

— Asta nu are importanţă, a spus Quihozo, râzând de neghiobia băiatului. Okapi îmbătrâneşte. Are şaisprezece ani şi a rămas nemăritată. Iar tu trebuie să cunoşti plăcerile oferite de o femeie. Este vremea ca ea să aibă un soţ şi să aducă pe lume copii. Peste trei zile.

S-a întors pentru a se uita la mine şi a ridicat o sprânceană ca şi cum ar fi solicitat aprobarea mea, lucru de care nu avea nevoie.

— Trei zile, am spus eu, pentru că, deşi mă purtam necuvenit lăsându-l pe fiul meu adoptiv să fie nefericitul mire, am preferat ideea ca el să căsătorească cu Okapi decât să fac chiar eu asta. Când bătrânul a plecat din cortul meu, m-am întors spre băiat şi, judecând după expresia de pe faţa lui, am avut impresia că exista un truc de magie pe care şi-ar fi dorit să îl realizeze: acela de a dispărea pentru totdeauna.

★★★

Se părea că Okapi era şi mai puțin dornică să se căsătorească decât soțul propus. În dimineața nunții, în timp ce eu şi Rafiki trasam dungi cu alb şi auriu pe corpul lui, Dembe mi s-a confesat că se întâlnise în secret cu ea în seara de dinainte, asta după ce îşi transmiseseră reciproc mesaje şi se văzuseră la marginea pădurii la apusul soarelui.

— Şi, l-am întrebat eu, străduindu-mă să nu par chiar atât de duplicitar precum mă simțeam. E chiar atât de frumoasă, spirituală şi inteligentă cum se spune?

— Îmi displace totul în ce o priveşte, mi-a răspuns el. Iar ea m-a detestat din prima clipă.

— Cum se poate aşa ceva?

— În primul rând, e foarte bătrână.

— E cu doar doi ani mai în vârstă decât tine, am spus eu oftând. E doar o fată.

— Şi e urâtă. Are mai mult păr pe față şi pe bărbie decât mine.

— E adevărat că, în anumite privințe, seamănă mai mult cu tatăl ei decât cu mama.

— Nasul ei îmi aminteşte de botul unei maimuțe.

— Din câte îmi aduc aminte, acum câțiva ani a căzut dintr-un pom, am spus eu, deoarece era adevărat că nasul nu reprezenta cea mai atrăgătoare trăsătură a ei. A căzut în cap. Accidentul i-a provocat anumite… desfigurări.

— Probabil că şi de asta e proastă. Nu ştie să poarte o discuție, iar ideile ei nu sunt defel inspirate. Pe de altă parte, are acei enormi… şi-a căutat cuvântul, dar nu a avut curajul să îl rostească, făcând în schimb semne cu palmele în fața pieptului.

— Cei mai mulți băieți ar socoti asta drept un lucru bun, am spus eu, însă el s-a cutremurat de dezgust.

— Sunt oribili, a spus el. Mi-a poruncit să mă arăt gol în fața ei, şi a râs de mine după ce am făcut-o. Mi-a spus că niciodată nu a văzut ceva atât de urât precum ceea ce îmi atârnă între picioare.

Nu am ştiut cum să reacționez. Într-un fel, îl invidiam pe Dembe pentru aventura ce îl aştepta, sperând că, odată cu trecerea timpului, va ajunge să îi poarte de grijă soției. La urma urmei, simțeam profund lipsa camaraderiei pe care o presupunea căsnicia.

— A spus că dacă voi încerca să o ating, mă va înjunghia în somn, a

continuat el. Şi eu i-am zis că aş prefera să mă frec de un copac până îmi va cădea scula decât să mă apropii de ea. Nu vreau să mă căsătoresc cu ea şi nu înțeleg de ce trebuie să o fac.

— Pentru că aşa a poruncit Vital Quihozo, am spus eu. Şi dacă vrei să rămâi un membru al tribului Ovambo, trebuie să îi respecți dorințele.

Ştiind la fel de bine ca mine că singura soluție pentru a scăpa de căsătorie era să plece din trib, arăta ca şi cum ar fi fost pe cale să izbucnească în plâns. Dar unde se putea duce? Chiar dacă prefera să rătăcească în căutarea unei vieți noi, dispariția lui Shakini şi a Bekei pusese capăt unei asemenea idei. Lumea din afara tribului era plină de animale de pradă.

Rafiki a urmărit pregătirile cu un zâmbet larg pe față, pentru că îi plăcea să îl vadă pe băiatul pe care îl socotea frate fiind pictat în culori atât de extravagante. A întrebat dacă ar putea fi pictat şi el, dar eu am clătinat din cap.

— În ziua în care te vei căsători, i-am spus. Atunci te va picta mama ta pentru a-ți lua soția.

S-a încruntat, şi m-a durut văzând că nu a manifestat niciun interes față de întoarcerea ei – la urma urmei, ea era, practic, o străină pentru el –, dar acum m-am mulțumit să tac.

În drum spre locul ceremoniei, care urma să se desfăşoare aproape de cortul lui Vital Quihozo, am trecut prin dreptul atelierului şi, încercând să îl mai liniştesc, l-am chemat înăuntru ca să vadă un catarg ornamentat în mod deosebit, la care lucrasem timp de câteva săptămâni. L-a examinat câteva momente şi, cum ochii i s-au luminat, a părut că revine la viață.

— Uite, a spus el, aşezându-şi ambele mâini pe capătul catargului, după care şi le-a tras în jos de-a lungul lemnului. Când a făcut asta, toate sculpturile mele au dispărut, iar acum aveam în față doar stâlpul din lemn pe care îl avusesem înainte de a începe lucru. Am scos o exclamație de groază.

— Ce-ai făcut? am strigat eu. Trebuie să fie gata peste câteva zile!

A râs şi a clătinat din cap, după care a repetat gestul cu mâinile şi lucrarea mea a reapărut. Am închis ochii de uimire. Nu înțelegeam secretul trucurilor lui şi, sincer să fiu, ele mă speriau puțin, pentru că existau unii oameni ai tribului care socoteau că el trebuia înecat în râu pentru că făptuia lucruri zeieşti.

— Vino, i-am spus, conducându-l spre centrul satului, unde se instalase

un podium pentru nuntă. Toți oamenii tribului se strânseseră să urmărească ceremonia, fiecare purtând îmbrăcămintea potrivită pentru o asemenea ocazie. Când Dembe şi-a ocupat locul în față, Okapi a apărut cu o expresie de furie pe chip şi s-a prefăcut că zâmbeşte doar când Vital Quihozo a răcnit la ea. Stând alături de fată, Dembe a încercat să o ia de mână, dar ea l-a respins, în timp ce alt bătrân al tribului a înaintat spre ei şi a ridicat toiagul ploii deasupra capetelor lor şi a intonat incantații. Când a încheiat, şi-a lăsat câte o mână pe capul fiecăruia, cei doi tineri au făcut plecăciuni unul față de celălalt şi au fost considerați căsătoriți. Nu am văzut niciodată atâta suferință pe fețele unor tineri şi, dacă nu ar fi fost ceva îngrozitor, totul ar fi putut deveni amuzant.

Coborând de pe podium, Dembe s-a dus direct spre un prieten, un băiat cu care îşi petrecea mai mult timp decât ar fi fost firesc, iar Okapi a fugit spre Quesa, care a îmbrățişat-o, şi fiecare şi-a lăsat capul pe umărul celeilalte şi au plâns. Era lucrul cel mai nefiresc la care asistasem vreodată şi, străduindu-mă să nu râd, m-am întors spre locul în care ar fi trebuit să se afle soția mea ca să o întreb dacă mai asistase la o scenă atât de bizară. Dar, bineînțeles, Shakini nu era acolo, şi buna dispoziție pe care o adăpostisem în suflet a dispărut, trebuind să-mi înfrunt în continuare singurătatea.

Spania
— 1492 d.Hr. —

✶✶

Într-o dimineață senină şi însorită de la începutul lunii august, cu câteva luni după ziua groaznică a nunții băiatului înfiat de mine, am rămas în portul Huelva, supraveghind instalarea pânzelor pe trei corăbii care urmau să plece curând spre Indii, în speranța că se vor descoperi căi mai rapide spre Orient. Cum corăbiile erau vechi şi reechipate pentru o călătorie pe care mulți o considerau zadarnică, proiectele se dovediseră mai complicate decât îmi închipuisem la început, dar mă bucuram de munca mea şi fusesem recompensat din belşug pentru eforturile depuse. Regele Ferdinand şi regina Isabela fuseseră de acord să finanțeze călătoriile exploratorului şi, ținându-se de cuvânt, se arătaseră extrem de generoşi, deşi aceea nu era o faptă de altruism sau o dovadă de filantropie din partea lor. La urma urmelor, ştiau că dacă el avea să reuşească, iar noile rute comerciale ajungeau sub controlul Spaniei, beneficiile obținute de regatele Castilia şi Aragon urmau să fie incomensurabile.

Eram împreună cu Deago, pentru că în acele zile profita de orice ocazie pentru a scăpa de atențiile soției lui, Olallo, şi mă temeam că mai curând îi irita decât îi distra pe lucrători cu trucurile lui care țineau de iuțeala de mână. Timo, prietenul lui apropiat, se afla în preajmă. Asta nu m-a surprins, pentru că unde se găsea unul din ei, celălalt nu era departe, la fel cum se întâmpla când o zăream pe Olallo prin oraş, ştiind că prietena ei Querida mergea alături de ea. Câteodată mă gândeam că cele două perechi ar fi preferat să se căsătorească, asta dacă o asemenea idee nu ar fi fost dezgustătoare.

— Ei, cum e viața de bărbat însurat? l-am întrebat pe Deago, în timp ce marinarii întindeau pânzele primei dintre cele trei corăbii, asigurându-se că greementul pătrat se potrivea perfect pe catarg. Briza era slabă, ceea ce le pria marinarilor.

— Oribil, a spus el. Seara trecută am avut nefericirea de a asista la ceva care m-a făcut să vreau să-mi smulg ochii din cap.

— Despre ce a fost vorba? l-am întrebat.

— Nevasta mea, dezbrăcată. Odată ce am văzut aşa ceva, asta mi s-a

întipărit în minte ca o imagine pe care o regreți. Şi-a scos tot ce purta pe ea, după care a urcat în pat, iar trupul ei mi-a stârnit coşmaruri. În plus, am vărsat. De două ori. O dată am vărsat pe cearşafuri tot ce aveam în stomac.

Uluit, m-am uitat la el. Era adevărat că Olallo avea personalitatea unui catâr iritabil, dar părea bine proporţională şi avea o înfăţişare plăcută. Mi s-a părut de neînţeles faptul că sentimentele băiatului faţă de ea erau cu totul lipsite de senzualitate.

— Bine, dar… m-am străduit să găsesc vorbele potrivite, pentru că nu voiam să creez o stare de stânjeneală între noi. Actul căsătoriei în sine, am spus. Totul… merge aşa cum s-ar cuveni?

Şi-a dat ochii peste cap, o nouă expresie de afectare care sugera că eram un nătărău a cărui atitudine nu putea fi exprimată în cuvinte.

— În caz că mă întrebi dacă ne-am împreunat ca animalele după ce am fost siliți să acceptăm această căsătorie nefericită, atunci nu, nu am făcut-o. Sincer să fiu, nu-mi pot închipui ceva mai dezgustător. Recunosc, am încercat. O singură dată. Mai mult din politeţe decât din alt motiv. Dar încercarea de a pătrunde în bordelul ei sacru a fost ca aceea de a sili un vierme adormit să treacă prin gaura cheii.

— Dumnezeule mare! am exclamat.

— Ştiu sigur că nu sufăr de nimic, pentru că mai tot timpul sunt excitat. Numai că după ce apare ea, mă înmoi cu totul. Adevărul este că ea arată acolo jos ca o varză. Cum poate considera cineva atrăgător aşa ceva?

— Majoritatea bărbaților apreciază asta.

— Înseamnă că suferă de o tulburare a minții.

— Şi ea s-a plâns de lipsa ta de dorință?

— Dimpotrivă, mi-a spus că îmi va tăia scula cu o foarfecă dacă mai încerc să mă apropii de ea.

Indiferența lui m-a derutat, pentru că întotdeauna fusesem delectat în timpul actului marital cu fiecare dintre soțiile mele şi, după misterioasa dispariție a Santinei, am descoperit că îi simțeam cumplit lipsa. Câteodată, mă foloseam de serviciile fetelor din taverne, dar niciodată nu am avut vreo experiență care să mă satisfacă. Fără iubire, actul părea mult mai puțin îmbietor.

— Dar tu nu vrei copii? l-am întrebat.

— Ce e cu ei?

— Cum speri să zămisleşti un copil dacă nu ai relații cu soția ta?

S-a uitat la mine şi s-a încruntat, de parcă aş fi vorbit în altă limbă.

— Ştii că asta este condiția pentru crearea de copii, nu? l-am întrebat.

— În ce fel? a reacționat el.

Am oftat şi i-am explicat modul de concepție în termenii cei mai simpli pe care i-am găsit şi, cu cât îi spuneam mai multe, cu atât mai dezgustat părea el.

— Aşa suntem creați? a întrebat el într-un târziu, clătinând din cap. M-am întrebat deseori şi am auzit zvonuri care presupuneau ceva la fel de respingător precum ceea ce mi-ai descris, dar am presupus mereu că ar fi vorba de ceva mai mult. Ce dezgustător! S-a cutremurat, şi un fior i-a trecut prin trup. Sincer să fiu, dacă despre asta este vorba, atunci prefer să nu devin tată, a adăugat el. Ideea asta mă dezgustă total.

Din fericire, nu am putut continua discuția, deoarece căpitanul celor trei corăbii mergea pe doc, îndreptându-se spre noi şi părea deopotrivă entuziasmat şi îngrijorat văzându-şi mica flotă.

— Ei bine, maestre artizan de vele! a spus el cu glas bubuitor, aşezându-şi încântat mâinile pe umerii mei şi zâmbind cu gura până la urechi. Se pare că te-ai depăşit pe tine însuți. Velele acelea sunt cu adevărat minunate şi ne vor duce cu iuțeală spre destinație!

— Îți mulțumesc, prietene! am spus eu, dând din cap cu multă bunăvoință, încântat că era mulțumit de munca mea. Deago! am spus, întorcându-mă spre băiat. Cred că nu l-ai cunoscut pe señor Cristóbal Colón, adevărat? Căpitanul celor trei corăbii.

A făcut o plecăciune adâncă, la fel ca un om de lume, ținându-şi o mână apăsată pe spinare, iar cu cealaltă făcând un gest de supunere, iar apoi, spre iritarea mea, s-a aplecat în față şi a scos un ou din spatele urechii căpitanului. Curățându-l de coajă, a arătat că era fiert tare şi l-a mâncat din trei înghițituri rapide, după care a zâmbit mulțumit către noi. Întrebându-mă cum va interpreta acea copilărie, m-am întors spre Colón, dar, spre uşurarea mea, el a dus mâna spre ceafă, verificând dacă nu mai erau şi alte ouă acolo.

— Frumos truc, flăcăule! a spus el. Deşi ar fi unul pentru care ai putea fi ars de viu dacă ar fi socotit vrăjitorie. Inchiziția nu vede cu ochi buni astfel de jocuri.

Zâmbetul a dispărut de pe fața lui Deago.

— Cu toate astea, am avea nevoie de un clovn ca tine la bord ca să îi distrăm pe marinari în serile întunecoase, a urmat el. Ce părere ai? Vrei să explorezi Indiile cu noi? Te țin picioarele şi stomacul pentru a merge pe mare?

Preț de un moment, Deago a lăsat impresia că analizează propunerea, probabil ca o cale de a scăpa de chinurile la care îl supunea soția, însă apoi a clătinat din cap şi a spus că nu credea că viața de marinar era potrivită pentru el. Colón s-a mulțumit să ridice din umeri, ca şi cum nu putea crede că un tânăr ar putea refuza o asemenea ocazie deosebită, după care şi-a întors privirea spre corăbii.

— Urcăm la bord? a întrebat căpitanul, iar eu l-am urmat pe schela de acces pe corabia *Santa María,* singura cu trei catarge din flotă, pentru că *Niña* şi *Pinta* erau caravele, având doar câte două catarge. S-a uitat în jur, păşind pe punte cu mâinile înfipte în şolduri şi respirând adânc, de parcă ar fi încercat să devină una cu lemnăria corabiei. Ce părere ai despre ea? m-a întrebat, iar eu am dat din cap în semn de aprobare.

— Arată foarte bine! am spus. O corabie sigură pentru aventura în care porneşti. O vei comanda pe asta sau…

— Da, pe asta! mi-a răspuns el. Frații Pinzón le vor conduce pe celelalte două, dar sub comanda mea, desigur. După calculele mele, ar trebui să ajungem în Japonia în mai puțin de o lună, iar apoi vom dovedi că există o rută mai rapidă pentru comerțul de mirodenii.

— Un scop nobil, señor! am spus eu.

A întins o mână şi a prins între degete pânza, după care şi-a lipit fața de țesătură şi a frecat materialul de un obraz de parcă ar fi fost cămaşa de noapte a iubitei lui.

— Ai făcut o treabă bună, mi-a zis el. Ai colaborat bine cu cel care a făcut catargele?

— Da, i-am răspuns, deoarece ținusem permanent legătura cu omul care concepuse catargele din lemn, care erau mai toate netede şi lipsite de ornamente, cu excepția unuia, care prezenta şerpi multicolori gravați în lemn. Şi pânzele făcute de mine aveau o trăsătură artistică, având diferite cusături complicate la tivuri. Folosisem acele ca să înscriu pe pânză imagini ale altor țări, locuri care trăiau, nu doar în imaginația mea, ci, am presupus eu, în imaginația exploratorilor precum señor Colón.

— Da, e o lucrătură bună, foarte bună! a spus el. Vei veni cu mine la palat mâine-seară, pentru petrecerea de rămas-bun?

— Am avut onoarea de a fi invitat, am spus, deoarece primisem o invitație din partea reginei Isabela, şi aşteptam cu mare nerăbdare să fiu prezent acolo.

— Foarte bine, a zis el, făcând un semn prin care arăta că eu şi Deago

puteam pleca. În fine, vă las să vă întoarceți pe țărm, domnule maestru al pânzelor, a spus el. Mai trebuie să inspectez corabia, ca să mă simt în siguranță când vom fi gata de a ridica pânzele.

Eu şi Deago am făcut câte o plecăciune, după care ne-am îndreptat spre schela de bord în timp ce, parcă la unison, cele trei corăbii şi-au întins velele, iar în fața noastră a apărut o mare de alb, decorată cu emblemele stacojii ale Castiliei şi Aragonului. A fost o privelişte impresionantă, care m-a făcut să îmi imaginez cu încântare că un alt producător de pânze din Japonia, un coleg de breaslă, va aprecia munca mea când corabia va ajunge la destinație.

Când m-am întors la atelier, l-am descoperit pe Rafe, fiul meu, aşezat într-un colț, cufundat în gânduri.

— Ai pățit ceva? l-am întrebat, surprins că venise acolo, pentru că prefera să îşi petreacă după-amiezile desenând şi jucându-se cu abacul.

— Voiam să te întreb ceva, a spus el. Despre cineva.

— Cine?

— Mama.

Deopotrivă mirat şi încântat că ea îi rămăsese în gând, am dat din cap.

— N-ai vorbit de multă vreme despre ea, am spus eu.

— M-am temut, mi-a răspuns el. Când mă gândesc la ea, mă simt foarte trist. De aceea, de cele mai multe ori, încerc să nu mă gândesc la ea.

— E firesc. Ai crescut. Şi îi duci lipsa. Un băiat are nevoie de mama lui.

— Îmi spui ce s-a întâmplat cu ea?

M-am aşezat alături de el. Mă aşteptam ca această discuție să aibă loc într-o bună zi, şi cu toate astea nu eram pregătit pentru ea.

— Ce-ai dori să ştii?

— Ați avut o căsnicie fericită?

— Foarte fericită, am spus, dând din cap. Când ne-am cunoscut, nu a fost nicio fărâmă de iubire între noi, dar ne-am împrietenit foarte repede. Şi, cu timpul, a mai înflorit ceva.

— Deci nu a plecat pentru că nu o iubeai deloc?

— Nu, i-am răspuns. O iubeam foarte mult, iar ea ştia asta.

— Atunci de ce a plecat?

Înainte de a-i răspunde, am ezitat câteva momente.

— O mai ții minte pe fiica ei, Beatrisa? l-am întrebat.

— Puțin, a spus el. Țin minte că se purta frumos cu mine. Dar avea şi momente de furie.

— Adevărat, era o fată tulburată, dar în viața ei suferise multe maltratări. Santina a luat-o ca să vadă dacă nu cumva ar putea afla o oarecare pace pentru mintea ei torturată. Mă aşteptasem să fie plecate doar câteva luni, şi cum nu s-au mai întors…

— N-ai plecat să le cauți?

— Nu.

— De ce?

Am oftat, pentru că şi eu îmi pusesem de multe ori acea întrebare.

— N-aş fi ştiut încotro să pornesc, i-am spus. Iar tu erai prea mic, aşa că a trebuit să îți port de grijă. Deago e un băiat de treabă, dar, uneori, îl trădează prostia. Nu-i puteam încredința un giuvaier atât de prețios ca tine.

— Nu puteai să mă iei cu tine?

— Şi să te expun la primejdii? Nu, fiule, pierdusem deja mulți ani din viață căutând pe cineva care mi-a provocat suferințe şi am pus capăt acelor peregrinări ca să duc o viață de familie! Nu aş putea pleca într-o nouă cruciadă! Deocamdată.

Evident intrigat de acea poveste, a ridicat ochii spre mine.

— Şi pe cine căutai, tată?

— Pe cineva care mi-a fost cunoscut în tinerețe. Cineva care mi-a făcut foarte mult rău.

— Şi l-ai găsit?

Am clătinat din cap. Deşi nu mă mai gândeam prea des la el în ultima vreme, aveam convingerea că drumurile noastre se vor încrucişa într-o bună zi.

— Doar nu… nu ai ucis-o, aşa e? m-a întrebat fiul meu.

— Pe cine?

— Pe mama.

Am rămas cu gura căscată de uimire.

— Sigur că nu! am exclamat eu. Cum de te-ai putut gândi la aşa ceva?

— Se zvoneşte că ai mâinile pătate de sângele multor oameni.

— Sângele câtorva, da, am recunoscut. Trăim într-o lume violentă şi există oameni care ar mai trăi şi azi dacă drumurile noastre nu s-ar fi încrucişat. Pe unii îi regret, pe alții nu. Dar asta s-a întâmplat demult şi, îți jur, mi-aş fi tăiat o mână înainte de a o folosi ca să îi fac vreun rău mamei tale. Trebuie să mă crezi când îți spun că am iubit-o foarte mult.

S-a ridicat şi, nemulțumit de răspunsurile primite, s-a îndreptat spre uşă, şi am bănuit că vom reveni la discuția asta după ce el va mai creşte.

— Poate că după ce devin bărbat voi pleca în căutarea ei, a spus el, întărindu-şi cuvintele cu o mişcare din cap.

— Tot ce se poate, am spus. Dar încă nu a sosit vremea.

Gândindu-se la spusele mele, a zâmbit şi a ieşit din atelier, privind în stânga şi în dreapta pentru a vedea încotro l-ar putea duce aventurile.

★★★

În seara următoare, la palat, am stat de vorbă din nou cu căpitanul Colón, când un preot bătrân pe nume Rodríguez s-a apropiat de noi târându-şi picioarele şi având pe față o expresie de hotărâre amestecată cu furie. Avea cel puțin şaizeci de ani, un nas coroiat şi o mână de fire albe de păr care erau trase de-a curmezişul capului, ca să creeze iluzia de tinerețe.

— Tu eşti căpitanul care ridică pânzele mâine? a întrebat, împungând cu un deget noduros spre Colón, care a zâmbit şi a făcut o plecăciune adâncă.

— Da, a răspuns el. Cristóbal Colón.

— Şi tu cine eşti? a întrebat el, întorcându-se spre mine.

— Nimeni, i-am răspuns.

— Nimeni înseamnă nimeni. Trebuie să fii cineva.

— Sunt cel care a făcut pânzele, atât.

— Înseamnă că te faci răspunzător pentru trimiterea acestui om şi a marinarilor lui la moarte? m-a întrebat el.

— Nu înțeleg cum se explică asta, i-am răspuns. Fac vele de mulți ani şi toate au fost de cea mai bună calitate. Ele îi vor îndruma în siguranță pe orice vreme. Pun rămăşag pe viața mea pentru asta.

— Te îndrepți spre Indii, adevărat? a întrebat preotul, ignorând spusele mele şi întorcându-se spre Colón, care a confirmat cu o mişcare din cap. Dar te vei îndrepta spre apus?

— Da. Ca să descopăr o rută mai rapidă.

— Dar, prietene naiv, pământul este plat! a spus apăsat preotul. E un disc, nimic mai mult. Când ajungi la capăt, pur şi simplu, te vei prăbuşi în marele abis. S-a aplecat în față, a privit în jur şi, coborându-şi vocea, ca şi cum ceea ce avea să spună reprezenta un secret prea mare ca să fie împărtăşit şi de alții. Acolo sunt balauri, a continuat el. Şi ei vă vor înghiți.

— Aceste mituri au fost infirmate, a spus Colón, şi, scuturând din cap, a pufnit în râs. Lumea nu e niciun disc, nicio suprafață plată. Şi nici nu este ținută pe umeri de Atlas sau pe spinarea unei țestoase. Părinte, gândeşte-te numai, când urmăreşti o corabie îndepărtându-se de țărm, ea dispare încetul cu încetul când ajunge la orizont, adevărat? Asta pentru că Pământul este

rotund.

— Dacă asta crezi, înseamnă că eşti un nătărău şi un eretic, a spus părintele Rodríguez.

— S-ar putea să fiu nătărău, i-a răspuns Colón, întunecându-se la faţă.

Dar socoteam că un preot ar prefera să nu îl numească pe un om eretic în aceste vremuri sumbre. Asemenea cuvinte îl pot duce pe acel om la rug.

Preotul şi-a fluturat mâinile în aer, după care s-a întors spre mine, sperând că îi voi ţine partea, deşi adevărul era că nu aveam convingeri ferme în privinţa acelui subiect. Desigur, crescusem presupunând că pământul este plat, însă în vremurile din urmă începusem să mă îndoiesc de faptul că lucrurile stăteau chiar aşa, şi ceea ce spusese Colón era cât se putea de logic.

— Şi tu? m-a întrebat preotul. Vei pleca şi tu în această călătorie?

— Nu, i-am răspuns. Rămân aici ca să îmi continui munca. Există multe corăbii care pleacă din Huelva, nu numai cele ale lui señor Colón, şi toate au nevoie de vele noi.

— Bine! Atunci tu n-o să cazi de pe marginea lumii.

— Mă simt de parcă am căzut deja. De câteva ori, ca să fiu sincer. Dar nu şi de data asta. Şi nu cu *Niña, Pinta* sau *Santa María.*

Un mesager ne-a întrerupt discuţia, şoptindu-i ceva la ureche lui Colón, care a dat imediat din cap şi a lăsat paharul pe o masă.

— Maiestăţile Lor sunt în camera de consiliu şi mă cheamă acolo, a spus el. S-a întors cu gând să plece, apoi a lăsat impresia că s-a răzgândit şi s-a uitat la mine. Meştere făuritor de pânze, a zis el, vrei să îi întâlneşti?

— Pe rege şi regină? am întrebat, făcând ochii mari. M-aş simţi onorat. Mi se permite o audienţă?

— Desigur. Regele Ferdinand manifestă un interes deosebit faţă de proiectarea corăbiilor. Vino cu mine! a spus el. Va fi încântat să te cunoască.

Ne-am luat rămas-bun de la preot, care a părut iritat că nu fusese invitat să ni se alăture. În timp ce ne îndepărtam, îndreptându-ne spre două uşi enorme, poleite cu aur, l-am auzit strigând către noi.

— E plat, să nu uitaţi asta! Şi vă veţi prăbuşi, după care veţi fi înghiţiţi de balauri! Vă jur!

Cetatea Vaticanului
— 1512 d.Hr. —

✷✷

Cu puțin înainte ca uşile masive să se deschidă, protectorul meu s-a întors spre mine, şi-a lăsat o mână pe umărul meu şi m-a privit direct în ochi. I-am văzut fața palidă şi trasă, având ridurile incrustate de fragmente de vopsea şi tencuială, şi m-am întrebat cum de reuşea un om atât de dăruit muncii lui să stea în picioare atât de multe ore în fiecare zi.

— Nu uita, mi-a şoptit el. Să nu vorbeşti decât dacă ți se adresează. Să nu-l contrazici. De fapt, să nu faci nimic, decât dacă el îți cere asta. Prefă-te că nu exişti, că nu eşti altceva decât umbra umbrei mele.

— Magistre, pentru că există atât de multe condiții, poate că ar fi mai bine să mergi acolo singur, i-am sugerat. La urma urmelor, nu am fost invitat, iar el nu m-a văzut niciodată. S-ar putea să nu vadă cu ochi buni prezența unui necunoscut care îndrăzneşte să apară acolo fără îngăduința lui.

— Probabil că nu, a spus el, zâmbind vag. Dar prefer să aduc pe cineva cu mine la astfel de întâlniri. E de folos să existe un martor la conversații care mai apoi pot fi… cum să mă exprim? Uitate. Ori amintite în mod greşit.

Am dat din cap şi m-am străduit să îmi țin sub control îngrijorarea, în timp ce patru membri ai noii gărzi elvețiene, creată de papă cu câțiva ani înainte, s-au îndepărtat de uşi, iar noi am pătruns în sala de oaspeți. Mă aşteptasem să văd o mulțime de preoți şi episcopi strânşi în jurul papei, dar, nu, spre surprinderea mea, acolo erau doar Sfântul Părinte, Papa Iulius al II-lea, şi un preot tânăr şi atrăgător, care îl seconda.

Eu şi Michelangelo am făcut plecăciuni adânci, apoi artistul a înaintat, a îngenuncheat dinaintea papei şi i-a sărutat inelul pescarului de pe un deget al mâinii drepte. I-am urmat imediat exemplul, iar bătrânul papă şi-a lăsat palmele pe creştetul meu, bolborosind ceva neinteligibil, un soi de binecuvântare, am presupus eu, după care m-am retras într-un colț al sălii, hotărât să urmez sfaturile maestrului meu şi să păstrez tăcerea până când mi se va cere să vorbesc.

— Prietene, a spus papa, adresându-se lui Michelangelo, dar glasul nu a

sunat nicidecum prietenos. Suntem fericiți, dar şi nefericiți în ce te priveşte. Emoții gemene care provoacă o discordie în mintea noastră.

— Vă rog, Sfinte Părinte, i-a răspuns Michelangelo, desfăcându-şi larg brațele într-un gest de supunere. În ce fel v-am provocat suferință? Îngăduiți-mi să îndrept lucrurile înainte de a muri de nefericire.

— Noi am vizitat capela ieri, i-a răspuns papa, şi am ridicat ochii spre picturile pe care le-ai creat pe pereți şi pe tavan. Sunt foarte frumoase şi ne-au plăcut foarte mult.

— Vă mulțumesc, Sfinte Părinte!

— Desigur, a trecut aproape un an de când nu am mai vizitat capela, şi nu există nicio îndoială că ai realizat multe în acest răstimp.

— Da, prin mila lui Dumnezeu!

— Şi trebuie să stai pe spate în fiecare zi. Acest lucru sigur nu e uşor. E lucrarea târfelor, nu?

Apoi înaltul prelat a izbucnit într-un scurt hohot de râs, iar eu am ridicat din sprâncene de uimire, pentru că nu mă aşteptasem ca un om înzestrat cu grația divină să vorbească în termeni atât de lumeşti.

— Sfinte Părinte, adevărul e că pictez din picioare. Cu toate că, desigur, câteodată gâtul mă doare atât de tare, încât sufăr nespus de mult.

Şi-a rotit puțin capul ca să demonstreze mai elocvent suferința, dar Sfinția Sa a făcut un semn cu mâna prin care respingea acea plângere ca şi cum durerile muritorilor nu aveau nicio importanță pentru el.

— Toți suferim, a spus el cu glas cântat. Dar vom fi cu toții apreciați la vremea potrivită, când ni se va acorda răsplata în regatul Tatălui nostru. Şi, cu cât mai multe suferințe îndurăm pe lumea aceasta, cu atât va fi mai mare răsplata în lumea ce va să vie.

— Fiindcă vorbim de răsplată, a început Michelangelo şi, simțind că i se vor cere bani, papa s-a întors şi s-a uitat în direcția mea, după care l-a chemat pe tânărul preot şi i-a şoptit ceva la ureche. Acesta s-a uitat la mine cu o expresie de dispreț, după care a vorbit cu glas surprinzător de puternic, de parcă eu aş fi fost tare de urechi.

— Sfântul Părinte ar dori să afle identitatea bărbatului pe care l-ai adus în prezența lui sacră, neinvitat.

— E unul dintre ajutoarele mele, Sfinția Voastră! a răspuns Michelangelo, prezentându-mă apoi pe nume, iar eu am făcut o nouă plecăciune, întrebându-mă dacă era cazul să spun ceva sau să rămân mut.

— Şi care a fost rolul tău în lucrarea aceasta? a întrebat papa Iulius.

— Sfinte Părinte, în fiecare dimineață pregătesc tencuiala pentru fresce, am răspuns eu. Un amestec special, care împiedică formarea de mucegai pe tavanul Capelei Sixtine.

— Şi tu eşti artist?

— Am încercat să fiu, am răspuns eu. Am avut propriul atelier la Florența. Acolo l-am cunoscut pe maestru şi am fost norocos să fiu invitat pentru a-l însoți la Roma.

— Maestrul! a spus el, clătinând din cap şi părând nemulțumit de titlul onorific pe care i-l acordasem lui Michelangelo. Există doar un maestru, tinere, iar El nu sălăşluieşte în lumea noastră trecătoare!

— Desigur, Sfinte Părinte! am spus eu, coborându-mi ochii.

Când am îndrăznit să ridic privirea, l-am examinat cu mai multă atenție, aşteptând să aflu dacă dialogul dintre noi se încheiase sau dacă voia să mă dojenească şi mai mult. Era foarte bătrân, fiind unul dintre cei mai bătrâni oameni pe care îi văzusem vreodată. La şaptezeci de ani, ochii lui erau adânciți în orbite, iar roba papală atârna larg pe corpul lui firav, sugerând că era un bărbat scheletic, spre deosebire de predecesorul lui, Pius, care fusese gras, sau papa Borgia, care era atât de obez, încât era cunoscut sub numele de Marea Balenă din Roma de cei care nu țineau la viața lor. Avea o barbă lungă, albă, iar pielea de pe mâini, când i le sărutasem, era pergamentoasă, şi venele albăstrui aproape că străpungeau suprafața subțire a pielii. Am bănuit că nu mai era mult până când Dumnezeu îl va chema la sine pentru a-l răsplăti, şi probabil că şi el simțea asta, deoarece următoarea nemulțumire a lui a fost legată de propria-i moarte.

— Aşa-zise maestre, a continuat el, uitându-se din nou spre Michelangelo, suntem nemulțumiți de starea mormântului nostru.

— Mormântul dumneavoastră, Sfinte Părinte?

— L-am vizitat azi-dimineață şi e departe de a fi gata. Câți ani au trecut de când ți l-am comandat?

— Opt ani! a spus preotul cel tânăr, ridicând glasul. Sfântul Părinte a transmis instrucțiuni ca mormântul să fie gata până în 1504. Asta a fost acum opt ani. Artistule, încă nu este terminat!

— Desigur, este un proiect în desfăşurare, şi…

— Trebuia să fie gata în 1510! a răcnit preotul.

— Şi, din fericire, Sfântul Părinte nu a avut nevoie de el, am spus, uitând de sfaturile pe care le primisem mai devreme, iar Michelangelo s-a întors spre mine aruncându-mi o privire pe care mi-a fost greu să o interpretez.

Sfinția Sa pare în cea mai bună stare de sănătate, am continuat, devenind puțin agitat. Şi, prin milostenia lui Dumnezeu, el va rămâne pe tron încă mulți ani de acum înainte.

Papa s-a uitat la mine şi fața lui s-a contorsionat de durere, ca şi cum acele minciuni însemnau prea mult pentru urechile lui sensibile.

— Cine e neghiobul acesta? a întrebat el, întorcându-se din nou spre preot.

— Un ajutor al artistului, a spus preotul. V-a spus asta acum câteva momente.

— Nu-mi aduc aminte, a spus papa, făcând un semn cu mâna prin care îl respingea. Tot ce ştiu este că mormântul nostru nu e nici pe departe terminat. Am cerut să fie făcute patruzeci de statui în jurul lui, şi, din câte am numărat, nu există decât jumătate din ele.

— După cum ştie Sfinția Voastră, a spus Michelangelo, am fost oprit din muncă de alte comenzi cu care m-ați onorat de atunci încoace. Capela Sixtină, de pildă, nu a fost o sarcină uşoară, şi…

Papa a ignorat spusele lui Michelangelo, de astă dată fluturându-şi mâinile prin aer, de parcă ar fi vrut să şi le usuce.

— O treabă foarte simplă, a bombănit el. Orice prostănac putea face aşa ceva. Iar asta mă face să ajung la cea de-a doua îngrijorare a mea. Cele nouă panouri din centrul frescei tale.

— Da, Sfinte Părinte!

— Ai început din partea dreaptă, în care Dumnezeu creează apa, soarele şi planetele. El desparte lumina de întuneric în partea dreaptă şi tu închei seria pe stânga cu povestea lui Noe.

— Sfinția Voastră are un spirit deosebit al observației! a spus Michelangelo şi a făcut o plecăciune cuviincioasă.

— Dar în mijloc există trei panouri, adevărat?

— Da, Sfinte Părinte! În primul, asistăm la crearea lui Adam, apoi la prezentarea Evei, iar în al treilea panou, ispitirea lor de către şarpe, urmată de căderea lor şi izgonirea din grădina Raiului.

— Dar ai preferat să aşezi crearea Evei chiar în centru, nu pe a lui Adam?

— Da, Sfinte Părinte!

— O femeie! a răcnit el, lovind cu ambii pumni în brațele tronului şi făcându-mă să tresar de surprindere.

Cu un aer teatral, s-a aplecat de pe tron şi preotul şi-a făcut cruce, ca şi

cum din încăpere trebuiau alungate spiritele rele.

— Da, Sfinte Părinte, a repetat Michelangelo.

— Ni se pare foarte ciudat că ai socotit o femeie demnă de o asemenea cinstire.

— Dar Adam a fost creat întâi, am intervenit eu. Eva a fost creată dintr-o coastă a lui Adam. Aşa scrie în Vechiul Testament.

Papa s-a întors şi m-a fulgerat cu privirea. Acum mi-a lăsat impresia că ştia cine sunt, însă nu îl interesau nicidecum părerile mele.

— Aici vorbim cu maestrul! a strigat el către mine. Nu cu sluga lui!

— Îmi cer iertare, Sfinte Părinte! am răspuns eu.

Am încercat să fac uitată mânia lui îndreptându-mi atenţia spre frescele care împodobeau pereţii; o insulă cu palmieri, o imagine a Fecioarei Maria şi o corabie cu trei catarge care naviga pe mare.

— Asistentul meu a uitat de sine când s-a adresat Sfinţiei Voastre într-un mod atât de lipsit de respect, a spus Michelangelo după o pauză bine cântărită. Cu toate acestea, în ciuda insolenţei lui, ceea ce a spus este corect. Nu o puteam picta pe Eva înainte de Adam. Ar fi fost absurd.

Pe papă nu l-a impresionat răspunsul şi a rămas cu privirea coborâtă spre mâini atât de multă vreme, încât m-am întrebat dacă nu cumva adormise sau murise.

— Vrem ca mormântul nostru să fie terminat cât mai curând, a spus el într-un târziu, revenind la viaţă.

— Am înţeles, Sfinte Părinte!

— S-ar putea să avem nevoie de el peste câteva zile.

— Fie ca Dumnezeu să ne ferească de o asemenea catastrofă!

Papa s-a uitat la el şi şi-a dat ochii peste cap, după care ne-a făcut semn să plecăm. Ajuns afară, am descoperit că hainele mi se lipiseră de corp din cauza transpiraţiei. Michelangelo s-a uitat la mine cu o expresie în care se amestecau amuzamentul şi iritarea.

— Te-am avertizat să nu vorbeşti neîntrebat! a spus el.

★★★

Îl cunoscusem pe Michelangelo cu câteva luni în urmă, la Florenţa, când drumurile noastre s-au încrucişat pe malul râului Arno. Tocmai predasem un set de galioane reprezentându-i pe zeii Neptun, Poseidon şi Apollo căpitanilor a trei corăbii, care urmau să plece în călătoriile inaugurale pe Marea Ligurică, iar el se oprise pentru a le inspecta. Fusese atât de impresionat de realizările mele, încât îi ceruse unuia dintre marinari numele

artistului şi fusese îndrumat spre micul meu atelier. Când a intrat, eu tocmai examinam o bucată de marmură care îmi fusese adusă de la Roma cu câteva zile înainte, pentru o nouă comandă şi, ridicând ochii, m-am simţit oarecum copleşit să mă aflu în prezența unui om atât de vestit.

— Tu ai conceput provele corăbiilor care au ridicat pânzele astăzi? m-a întrebat el, privind în jur la sculpturile mele şi, la început, mi-a fost greu să îmi găsesc cuvintele, pentru că pe Divinul, cum era el cunoscut, îl văzusem de multe ori prin oraş, dar nu avusesem niciodată îndrăzneala să mă apropii şi să-i vorbesc. Crucifixul pe care îl făcuse pentru Biserica Santo Spirito mă emoționase profund prin execuția sa.

— Da, maestre! i-am răspuns, prezentându-mă, iar el s-a plimbat prin atelier, examinând lucrările împrăştiate pe rafturi. Deangelo, copilul înfiat de mine, mătura praful adunat într-un colț al atelierului cu expresia lui obişnuită de tristețe, dar când l-a văzut pe vizitatorul nostru, fața i s-a luminat brusc, şi s-a apropiat aducând o bilă din marmură într-o mână şi trei cupe în cealaltă.

— Fiți atenți! a spus el, aşezând cupele răsturnate pe o masă şi bila sub una dintre ele, după care s-a retras un moment. Mingea este ascunsă. Acum, priviți!

A schimbat cupa din centru cu cea din stânga. Apoi pe cea din stânga a schimbat-o cu cea de pe dreapta. A mai făcut cinci sau şase mutări, după care l-a invitat pe Michelangelo să aleagă cupa sub care era bila.

— Sub aceea, a spus artistul, arătând spre cupa din mijloc, iar pe fața lui Deangelo a apărut o expresie de amărăciune când a ridicat cupa şi bila era acolo. Şi-acum, presupun că o să-mi dai o monedă, da? l-a întrebat Michelangelo şi, cu părere de rău, băiatul a băgat o mână în buzunar ca să scoată o monedă, dar bătrânul a clătinat din cap şi i-a făcut semn să plece. Păstrează-ți banii! a spus el. Nu sunt uşor de păcălit.

— Iertați-l, am spus eu şi m-am apropiat de artist. Băiatul face trucurile pentru a se distra.

— E fiul tău?

— Adoptat, am spus. Acum e căsătorit, aşa că îndatoririle mele s-au încheiat.

— Şi cum e viața de om căsătorit? a întrebat Michelangelo, întorcându-se către Deangelo. Pari cam tânăr pentru a-ți lua o soție.

— În fiecare zi simt cum cobor spre al optulea cerc al iadului, i-a răspuns el. În fiecare dimineață mă trezesc şi mă uit la fața hidoasă a unei

zgripțuroaice cu care sunt condamnat să împart patul. Îi spun cât de mult o urăsc, iar ea mă scuipă în ochi. Şi în fiecare noapte, când mă întorc în acel pat blestemat, îmi aduc aminte cât de mult mă scârbeşte trupul ei. Nu pot înțelege cum poate suporta un bărbat viața în sclavie alături de o femeie.

Michelangelo s-a uitat uimit la el timp de câteva momente, după care s-a întors spre mine, iar apoi s-a uitat din nou la băiat. Era limpede că nu se aşteptase la un asemenea răspuns.

— Măcar ştie să gătească? a întrebat el în cele din urmă.

— Da, a răspuns Deangelo ridicând din umeri. Măcar atâta lucru pot recunoaşte.

Mirat, Michelangelo a clătinat din cap, după care m-a întrebat dacă poate vedea şi alte lucrări de-ale mele.

— Eşti foarte priceput! a spus el în cele din urmă. Am nevoie de cineva talentat ca tine.

— Doar nu vreți să-mi comandați o lucrare?! am exclamat eu cu uimire în glas. Aş fi onorat să…

— Nu, nu e vorba de asta. Dar cred că ştii că folosesc câțiva asistenți care să mă ajute în muncă, da?

— Da, ştiu.

— Mai am nevoie de un om. Te-ar interesa?

N-am şovăit defel şi i-am răspuns afirmativ, ştiind că puteam învăța de la el pentru a-mi perfecționa aptitudinile. Şi, astfel, am plecat la Roma chiar în aceeaşi zi cu fiul adoptiv şi cu cel natural, şi am trăit între zidurile Vaticanului, unde am amestecat tencuiala pe care maestrul o folosea pentru a crea schițe brute pentru panourile ce urmau să fie pictate. De asemenea, am făcut busturile sclavilor care trebuiau aşezate pe mormântul papei Iulius. Firește, m-am simțit norocos că primisem o asemenea sarcină, dar existau momente în care îmi doream din suflet să fiu recunoscut pentru propria artă. În acest scop, am început să concep un bust pe care l-am numit provizoriu *Ciuma din Roma.*

Mă intrigase ani în şir istoria patriei mele, dar mai ales primele trei secole sub conducerea Cezarilor, Antoninilor, Severilor şi Gordianilor, şi am creat câteva sculpturi în marmură care reflectau acele evenimente. Şi, cu toate că îmi petreceam mai tot timpul muncind sub îndrumarea lui Michelangelo, îmi găseam câteva ore seara ca să îmi închei propriile lucrări, iar aceasta era preferata mea.

Am pornit de la ideea că, în urmă cu o mie trei sute de ani, asupra Romei

se abătuse ciuma, adusă pe străzile capitalei de soldații care se întorseseră din războaiele aproape permanente purtate în Orientul Îndepărtat. În fiecare zi, mureau mii de oameni şi se spunea că oraşul fusese abandonat cu totul. Lucrarea mea îl prezenta pe împăratul Commodus când era copil, zăcând în brațele unui prieten, care îl îngrijea cât era bolnav de ciumă şi era în primejdie de moarte. Socoteam că era una dintre cele mai bune lucrări ale mele.

Când am finisat-o, am hotărât să i-o prezint lui Michelangelo, sperând să mă bucur de aprecierea lui. La urma urmei, dacă îi plăcea, exista şansa de a o încorpora în una dintre zonele Vaticanului care aveau nevoie de statui. Probabil că această dorință de nemurire nu evidenția modestia mea, dar, la o adică, eram şi eu un om ca toți oamenii.

Anglia
— 1599 d.Hr. —

✷✷

Ducând în mâini noua mea operă, am trecut de uşile teatrului simțind o trepidație lăuntrică şi m-am uitat în jur, căutându-l din priviri pe protectorul meu. În teatru era agitație, pentru că în acea seară urma să fie prima reprezentație a noii lui drame, *Iulius Cezar,* o tragedie la care William lucrase câteva luni, astfel că în aer plutea o atmosferă entuziasmantă. Cele mai multe piese scrise de el până atunci prezentaseră regi englezi, ori fuseseră fantezii banale şi distractive, care aveau să fie uitate curând, şi mi se părea că era o alegere curajoasă să meargă înapoi în timp, până în epoca romană, deşi eram destul de convins că se va dovedi demn de strădanii, iar publicul se va arăta satisfăcut. La urma urmelor, nu era lipsit de talent, iar eu, unul, îl socoteam a fi printre cei mai buni douăzeci de dramaturgi din Anglia.

The Globe, renovat în cele din urmă după o muncă dificilă, era o construcție impresionantă, cu trei etaje pentru mulțime şi o arenă, unde stăteau spectatorii fideli. În total, trei mii de londonezi urât mirositori, un număr mare de oameni, se puteau bucura de distracția serii, care reprezenta o uşurare față de corvezile de care aveau parte în viețile lor chinuite. Cele mai multe materiale pentru construcție fuseseră recuperate de la teatrul lui Burbage din Shoreditch şi mutate aici, pe Banside, după un scandal enorm care dusese la închiderea acelui teatru. În realitate, de-a lungul anilor, Burbage prezentase trei dintre piesele mele, însă ne certaserăm din pricina banilor, pentru că el era o jivină hoață, şi speram ca William să dorească să îmi lanseze cea mai recentă operă în acel spațiu minunat.

L-am zărit pe David, tânărul meu fiu adoptiv, stând pe scenă. Îşi găsise o slujbă ajutând la efectele pirotehnice care aveau să permită fantomei lui Cezar să îi apară în față lui Brutus, în actul al patrulea, în ajunul Bătăliei de la Filippi, avertizându-l pe asasin că se vor revedea cât de curând. David montase o serie de frânghii în tavan, ceea ce însemna că fantoma putea coborî şi urca uşor, în vreme ce prietenul Timothy era aproape, deoarece i se dăduse rolul Calpurniei, soția lui Cezar. M-am temut că Olivia, soția lui David, se va simți şi mai mult înstrăinată de el, pentru că cei doi tineri erau,

practic, inseparabili, iar activitatea lor din teatru nu făcea decât să sporească apropierea dintre ei, dar cum ea prefera să îşi petreacă zilele în compania prietenei ei apropiate, Queenie, acel aranjament părea să funcţioneze foarte bine.

— Prietene! a exclamat William, apropiindu-se de mine în timp ce trecea printr-un grup de costumieri. Ai sosit!

— Bineînţeles! am spus. N-aş vrea să pierd clipa asta pentru nimic în lume!

— Ce părere ai? m-a întrebat el, privind în jur. E un teatru frumos, nu?

— Foarte frumos! Ne va inspira pe toţi să creăm piese memorabile.

— Mi-ai adus alt exemplar al scrierii? a adăugat el, observând teancul de pagini din mâna mea. Prea bine! Ne-ar prinde bine să avem un exemplar suplimentar în spatele scenei. Cred vom avea nevoie de un sufleor în seara asta, pentru că unul sau doi dintre actori, nişte câini nenorociţi, nu şi-au învăţat perfect rolurile. Asta mă doare şi, mai degrabă, i-aş da afară din companie decât să le suport prezenţa, dar, în această ultimă etapă, cine le-ar putea lua locul? Nu, e nevoie de un sufleor! A rămas un moment pe gânduri. Tu! a spus el, zâmbind cu gura până la urechi. Sper că nu ai nicio treabă urgentă în seara asta, aşa e?

Am scuturat din cap.

— Doar pentru a fi aici, i-am spus. Şi pentru a vedea piesa.

— Atunci o poţi vedea din culise, prietene! Vrei să faci asta? Şi să fii pregătit să şopteşti cuvintele pe care le-au uitat proştii ăştia?

Am dat aprobator din cap. Eram încântat să fac asta, pentru că era un rol pe care îl jucasem de multe ori în trecut şi chiar preferam să urmăresc acţiunea dintr-o latură a scenei decât din sală, pentru că bunii oameni ai Londrei duhneau atât de rău, încât puteau să facă pe cineva să se teamă de vărsat de vânt. Cât despre cei care stăteau în arena rezervată spectatorilor obişnuiţi, abia dacă puteai auzi vreun cuvânt din piesă din cauza chicotelor şi purtării lor grosolane. Se spunea că în arena unui teatru londonez era conceput în fiecare seară cel puţin un copil, şi nu mă îndoiam de asta, pentru că acolo se aflau oameni lipsiţi de ruşine, care nu ştiau ce zgomot e buna-cuviinţă.

— Cu toate astea, am spus eu, voi avea nevoie de un exemplar, fiindcă manuscrisul din mâna mea nu este, de fapt, o transcriere a piesei *Iuliu Cezar.*

— Nu? a întrebat el încruntându-se. Atunci ce este?

— Un exemplar al piesei mele. *Noua* mea piesă, şi mă întrebam dacă ai putea să arunci o privire peste ea când îţi vei găsi puţin timp. Poate ar fi ceva care să poată fi pus în scenă după ce piesa ta va fi fost reprezentată de prea multe ori.

A luat teancul de file din mâna mea şi a aruncat o privire la pagina de titlu. *Cea mai cumplită calamitate a Bufniţei Aruncătoare de Suliţă, despre descendenţa şi neamurile sale, prezentat de dramaturg în acest al patruzeci şi unulea an de domnie a Maiestăţii Sale, Elisabeta, regină a Angliei, Franţei şi Irlandei, apărătoare a credinţei etc.* Un titlu ispititor, prietene!

— Deci, pe scurt, *Bufniţa Aruncătoare de Suliţă,* am spus eu.

— Un titlul plin de spirit! Şi ce este, o comedie? O tragedie? O farsă?

— O piesă, i-am răspuns. Nici mai mult, nici mai puţin de atât. Dar sper că prezintă multă emoţie şi aventură în cadrul scenariului.

— Moare cineva?

— Câţiva oameni, cu caractere bune şi oarecare.

— Iar personajul principal suferă o trădare crudă, care merită pedepsită?

— Da.

— E vorba de vreun câine?

— De unu sau doi.

— Un evreu?

— Câţiva.

— O lady cu purtări scandaloase?

— Câteva.

— O lady castă?

— Ici şi colo.

— Şi există glume?

— Din păcate, nu am găsit loc pentru umor. În viaţa lui, eroul meu îndură mai multe suferinţe şi nu prea are ocazii să se amuze.

Dezamăgit, William a clătinat din cap.

— Ultimele două piese ale tale au fost pline de glume. De aceea le-au plăcut atât de mult spectatorilor. Ele dovedeau o schimbare faţă de operele tale de început, care, dacă-mi amintesc bine, erau extrem de triste.

L-am aprobat cu o mişcare din cap, pentru că aprecierea lui era corectă. Scrisesem piese de teatru încă din copilărie şi dorisem să îmi dedic mai mult timp acelei meserii, dar când şi când fusesem împiedicat de evenimente neaşteptate. Simţisem că mă puteam întoarce la scris abia acum, când suferinţa provocată de dispariţia soţiei şi fiicei mele începuse, în cele

din urmă, să scadă, sperând că aş putea ajunge la un public mai larg, o garanție pe care mi-o putea da un spectacol la The Globe.

— Prietene, abia aştept să o citesc, a spus el, bătându-mă pe umăr şi punând teancul de file sub braț. Dar mă văd silit să insist, mai sunt multe de făcut până când va începe spectacolul din această seară. Du-te în culise înainte de începerea piesei şi voi veni imediat alături de tine!

— Ce rol joci? l-am întrebat în timp ce mă îndepărtam, iar când s-a întors, mi-a aruncat un zâmbet care i-a arătat surprinderea, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că eram atât de naiv.

— Rolul principal, bineînțeles! a spus el. Ce altceva ar merita mai mult talentul meu?

★★★

Ceva mai târziu, în acea după-amiază, în timp ce luam cina în locuința noastră modestă, Richard m-a întrebat dacă putea să mă însoțească la teatrul Globe în cursul serii. Băiatul avea nouă ani şi nu manifestase un interes deosebit față de opera mea, de aceea m-am bucurat foarte mult când mi-a spus că voia să vadă teatrul.

— Bineînțeles! i-am spus. O să-l rog pe William să-ți asigure un loc la nivelul de mijloc. De acolo se vede cel mai bine.

— Acolo o să stai şi tu? m-a întrebat el, iar eu am clătinat din cap, explicându-i ce rol primisem ceva mai devreme în acea zi. Şi-atunci, nu pot sta alături de tine? a zis el. N-o să-ți fac necazuri, o să rămân tăcut!

M-am gândit la asta şi nu am văzut niciun motiv pentru care să îi refuz acea dorință. Richard era un băiat bine-crescut şi ar fi păstrat tăcerea cât actorii îşi jucau rolurile. În timpul servirii cinei, compusă din lebădă umplută cu carne de porumbel, am aruncat când şi când câte o privire spre el, observând cât de mult începea să semene cu mama lui, Sarah. Aveau acelaşi zâmbet şi ochii le erau la fel de albaştri şi, aşa cum se întâmplase şi cu mama lui, când eram împreună, mă simțeam în largul meu. Am îngăduit minții mele să scotocească prin memorie preț de câteva momente. La fel ca toți oamenii care o cunoscuseră, ajunsesem să accept ideea că Sarah şi fiica ei muriseră, presupunând că, după ce ele părăsiseră Londra pentru a călători spre Land's End{42}, pe drum dăduseră peste hoți, ucigaşi sau velşi.

— Tată, văd că plângi! a spus Richard, iar eu am dus o mână la față, şi am rămas surprins şi stânjenit descoperind că obrajii îmi erau umezi de lacrimi.

— Din cauza vremii, am spus. Nimic altceva. Aerul verii a aruncat un

blestem asupra ochilor mei.

Deloc convins, s-a uitat la mine şi a reînceput să mănânce.

— Ai terminat de scris piesa aia? m-a întrebat el după un moment.

— Da, am răspuns, întărindu-mi vorba cu un gest din cap. I-am dat-o maestrului Shakespeare ceva mai devreme. Dacă totul e bine şi o aprobă, poate voi reuşi să o pun în scenă în anul ce vine. Băiete, se apropie un nou secol! Un mod fericit de a începe, nu eşti de acord? Cu un triumf pe o scenă londoneză?

— Aş putea juca şi eu în ea? a întrebat el, iar eu m-am tras puțin înapoi de surprindere, pentru că până atunci nu arătase vreo înclinație spre viața de actor şi, de fapt, îmi păruse mereu un copil sfios, chiar agitat când i se acorda atenție.

— Tu? am făcut eu. Aspiri spre viața teatrală?

A ridicat din umeri, un gest nou, care mi se părea extrem de supărător.

— Nu sunt sigur, a spus el. Îmi place ideea de transformare. Mă intrigă ideea de a deveni cu totul altcineva.

— Dar nu-i nimic rău în a fi tu însuți.

— Nu ştiu ce să spun. Mintea mi-e plină de cifre, iar unii spun că sunt un băiat ciudat.

Am rămas puțin pe gânduri. Într-adevăr, Richard era obsedat de matematică şi îl găseam deseori desenând obiecte stranii pe pergament. La un moment dat, a desenat lumea şi luna, plus o serie de forme neobişnuite care înconjurau planeta, despre care spunea că într-o bună zi vor fi locuite de oameni. Ideea era amuzantă, dar l-am sfătuit să păstreze asemenea absurdități pentru sine, fiindcă nu aş fi vrut ca oamenii să creadă că şi-a pierdut mințile şi să ceară trimiterea lui la ospiciu.

— Aş putea avea mai mulți prieteni dacă aş renunța la astfel de distracții? a continuat el. Ce crezi, există vreun rol pentru mine? În piesa ta, adică.

În realitate, era. Un băiat care călătorea cu tatăl lui spre culmea unui munte pentru a învăța arta războiului. Mi l-am imaginat pe Richard interpretând acel rol, presupunând că avea talentul necesar pentru a se transforma dintr-un londonez de nouă ani într-un elvețian din secolul al III-lea.

— Întâi trebuie să obținem aprobare pentru punerea în scenă, i-am spus. Apoi, dacă totul merge bine, vom vedea dacă o să apari în ea.

A zâmbit şi a părut mulțumit de acea asigurare. A fost o conversație

extrem de surprinzătoare, dar dacă învățasem vreun lucru în viață, acela era că, deşi credeam că înțelegeam ce se petrecea în sufletele şi mințile celor din jurul meu, de cele mai multe ori ele păstrau secrete.

★★★

Mulțimea începuse să se strângă în teatru când eu şi Richard am sosit în culise câteva ore mai târziu, pregătiți pentru premieră. Trebuise să revăd piesa de la un capăt până la celălalt, dar fusesem prezent la câteva repetiții, şi părea a fi o lucrare bună, care trebuia să îşi găsească totuşi un public peste un an sau doi dacă norocul îi surâdea lui William.

Curând a apărut şi dramaturgul, care s-a oprit alături de o imagine a Fecioarei Maria, pe care o aşezase cineva pe un perete, şi se certa cu Timothy, prietenul lui David, care purta roba largă a Calpurniei. Cearta părea să fi fost stârnită de părul de pe fața lui Timothy, care îşi lăsase de curând mustață, iar în cursul dimineții William îi ceruse autoritar să şi-o radă înainte de ridicarea cortinei.

— Nu vreau! a insistat Timothy, bătând din picior cu irascibilitatea unui copil. Am aşteptat patru săptămâni să-mi crească, şi nu renunț la ea pentru nimeni, nici măcar pentru dumneavoastră. Cine vă credeți, Christopher Marlowe?

— Marlowe e mort, a exclamat William. Dacă ar fi în viață, te-ar țintui pe loc şi ți-ar da-o jos cu mâna lui.

— Cred că arată minunat, a spus David, care se apropiase şi se uita la buza de sus a prietenului său cu o adorație care mi s-a părut excesivă. Îl face să fie foarte atrăgător.

— Nu ies pe scenă cu o soție care are mustața mai mare decât a mea! a spus William, care îşi dăduse jos barba ca să poată interpreta rolul lui Cezar. O razi, tinere, altfel poți să te întorci acasă! Tu alegi!

Timothy a continuat să protesteze, dar ultimatumul dat de William a rămas valabil, astfel că, în cele din urmă, el nu a avut de ales şi s-a întors la cabină ca să caute pe cineva cu un cuțit care să îl scape de podoaba care era mândria şi bucuria lui.

— Iar tu, a adăugat William, întorcându-se spre David, întoarce-te la frânghiile tale şi să nu mai aud niciun cuvânt insolent, altfel te trimit cu mâna mea în lumea fantomelor!

Curând s-au stins luminile şi a început piesa. Doar actorul care juca rolul lui Cinna m-a făcut să îi şoptesc versurile pe care le uitase când, la începutul actului II, se afla în livada lui Brutus, împreună cu Cassius şi

Trebonius, camarazii lui de conspirație. Însă Timothy a provocat o oarecare derută în rândul publicului, deoarece, când i-a povestit lui Cezar semnele rău prevestitoare pe care le văzuse – o leoaică plodind pe stradă, morminte care se deschideau pentru ca morții din ele să iasă afară, războinici cuprinși de flăcări printre nori –, pe bărbie a început să i se prelingă sânge dintr-o tăietură provocată de neîndemânarea celui care îl bărbierise mai devreme. De fiecare dată când își ştergea sângele, rana se deschidea din nou, iar sângele refuza să se închege, iar roba Calpurniei s-a pătat curând. Am simțit nedumerirea celor din arenă. Sângele pierdut de soția lui Cezar era o metaforă pentru ceva ce ei nu înțelegeau?

În cele din urmă, în actul al IV-lea, a sosit şi momentul de glorie al lui David, care a pus în funcțiune pârghii şi scripeți pentru a-l trimite pe William pe scenă, acum jucând rolul fantomei dictatorului asasinat. Spectatorii amuțiseră şi, nemaifiind nevoie de sufleor, am simțit că mă pierd în acțiunea piesei, la fel de înspăimântat de apariția fantomei ca şi audiența şi Brutus însuşi, pentru că David era un magician priceput şi se dovedise foarte demn de funcția pe care o avea.

Am simțit întunericul sporind în jurul meu când Brutus a vorbit de un „cântec somnoros” şi de un „somn ucigaş”{43}. Nu am văzut decât fantoma de pe scenă şi, în vreme ce spectatorii tremurau de teamă, am perceput o tulburare ciudată în mintea şi oasele mele.

Partea cealaltă a scenei mi-a distras atenția şi o siluetă, îmbrăcată în alb din cap până în picioare, a privit în direcția mea, apoi a ridicat o mână. Nu am putut distinge trăsăturile acelei femei şi m-am întrebat ce viziune stranie era aceea. Însă în timp ce Brutus şi fantoma stăteau de vorbă, silueta, desculță, a început să se deplaseze încet de-a latul scenei, trecând pe lângă actori fără ca aceştia să o ia în seamă. Purta doar o simplă cămaşă de noapte şi, cu toate că trecuseră mulți ani de când nu mai văzusem acel chip, l-am recunoscut ca fiind a Laurei, prima mea soție.

— Oare tu eşti? am întrebat, ridicându-mă în picioare când s-a apropiat de mine cu chipul calm şi cu o expresie neutră, şi aş fi întins mâna să o ating dacă nu ar fi apărut şi o a doua siluetă care traversa scena. O altă femeie, îmbrăcată doar în alb, pe care, spre groaza mea, am recunoscut-o ca fiind Katherine, a doua soție a mea.

— Amândouă? am zis, întrebându-mă dacă nu cumva slăbiciunea ochilor mei dăduse naştere unor apariții atât de înfricoşătoare. Sunteți femei? am întrebat, ridicând glasul. Îngeri sau demoni? vorbiți, la naiba! Spuneți-mi ce

sunteți!

— Soțul meu, a şoptit Laura, întinzând o mână ca să îmi atingă fața, iar Katherine a repetat aceleaşi cuvinte în timp ce şi-a lăsat o mână pe brațul meu.

— Voi sunteți? le-am întrebat. Amândouă? Şi împreună? Nu am trăit nicio temere, ci doar uimire, iar inima mea a părut să bată mai rar când m-am uitat spre cealaltă parte a scenei, aşteptând apariția celei de-a treia soții. Dar nu am zărit nimic. Sunteți singure? Dar unde este cea de-a treia soră a voastră? Dacă v-ați aventurat dincolo de morminte, de ce nu sunteți toate trei?

Fără să scoată vreo vorbă, fantomele mi-au zâmbit, apoi au închis ochii în acelaşi timp şi s-au îndepărtat una față de cealaltă, lăsând un spațiu liber între ele. În teatru era linişte şi nimeni nu se clintea; nu am auzit nici cuvintele actorilor, nici icnetele spectatorilor, ci doar zgomotele clare ale unor cârje care se loveau de podeaua din lemn în timp ce îl ajutau pe un bărbat cu picioarele contorsionate să se îndrepte spre mine. Ecoul a devenit mai puternic, de aceea am privit în jur plin de teamă, rugându-mă ca acea iluzie să se încheie.

— Harry? am exclamat eu, pentru că acel om era, cu siguranță, vărul meu, care se întorsese pentru a mă tortura. Totuşi, deşi sunetele scoase de cârjele lui erau tot mai clare clipă de clipă, iar reverberațiile erau insulte monstruoase pentru urechile mele, între soțiile mele nu a căpătat formă nicio viziune. Cele două femei au deschis larg ochii, iar sunetele au devenit atât de puternice, încât nu am putut decât să îmi apăs palmele peste urechi până când, la unison, ele au strigat un singur cuvânt:

— Răzbunare!

Am scos un țipăt şi m-am prăbuşit pe spate, căzând peste nişte scaune care fuseseră aşezate în culise pentru actori, iar când am deschis ochii, la început am crezut că deasupra mea era o fantomă, dar nu era aşa, ci era doar dramaturgul în persoană, maestrul Shakespeare, care, după ce îşi încheiase rolul de fantomă, ieşise de pe scenă.

— Tăcere! mi-a spus el cu glas şuierat, punându-şi o mână peste gura mea. Ştiu că scena poate fi înspăimântătoare, dar tu, prietene, nu ar trebui să fii atât de copleşit de ea. Aici, la Globe, mă aştept la profesionalism.

M-am ridicat în şezut şi m-am uitat spre scenă. Fantomele dispăruseră şi, în locul lor, actorii care interpretau rolurile lui Brutus şi Lucius discutau. Richard se uita înspăimântat la mine.

— Nimeni nu le-a văzut? am întrebat, privind disperat în jur. Nimeni nu le-a auzit?

— Ce să vadă, tată? m-a întrebat Richard. Şi ce să audă?

Nu am îndrăznit să vorbesc, de teamă că voi fi acuzat că mi-am pierdut minţile. Fusese un vis, ori soţiile mele mă vizitaseră aievea, venind de pe lumea cealaltă? Aceste femei îmi erau atât de bine cunoscute şi mi se păruseră atât de reale, la fel de reale precum sunetele scoase de cârjele care îl ajutaseră pe Harry să traverseze scena.

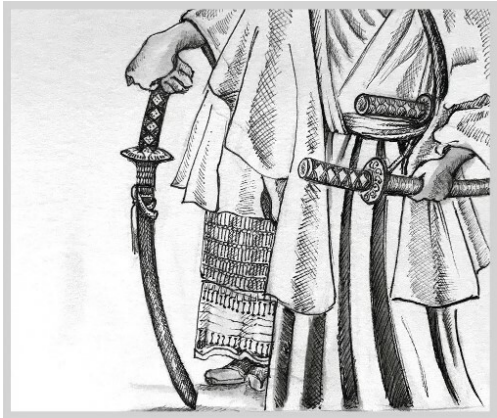
Mi-a venit un gând, unul care nu îmi trecuse prin minte până în acel moment. Era posibil ca vărul meu, pe care îl iubisem cândva, să aibă vreo legătură cu răutăţile care o făcuseră să moară pe cea de-a treia soţie, precum şi pe fiica ei? Acela fusese scopul apariţiilor, ca să mă anunţe că, din motive obscure, Harry izgonise acea pereche, ori nu fusese vorba decât de o închipuire a creierului meu?

Indiferent despre ce ar fi fost vorba, mi-am dat seama în acel moment că îmi amânasem promisiunea mult prea multă vreme. Cu ani în urmă, îmi promisesem că îl voi vâna şi îl voi face să plătească pentru ceea ce le făcuse soţiei şi fiului meu. Şi, lăsând deoparte această sarcină, îi trădasem pe amândoi. Era timpul să închei viaţa de fantezie din teatru şi să îi pun cuţitul la gât.

Sosise vremea să se facă dreptate.

PARTEA A 10-A

Promisiunea diavolului

Brazilia
—1608 d.Hr. —

✶✶

Şi astfel, am reînceput căutarea cu mare hotărâre. L-am lăsat pe Ricardo, care era în lacrimi, în grija lui Dami şi a soției lui, care s-a arătat rezervată, şi m-am îndreptat spre Macapá, un oraş de pe coastă, unde am întâlnit un grup de bărbați, vreo douăzeci şi patru, care luau cina la un han, în timp ce căutau un băştinaş care să le îndrume ambarcațiunea de-a lungul Amazonului. Apropiindu-mă de ei, mi-am oferit serviciile, iar când ei m-au întrebat ce experiență aveam în navigarea ambarcațiunilor pe fluviu, le-am spus că parcursesem cea mai mare parte a fluviului dinspre Peru, aflat în vest, până la taverna în care mă aflam în acele momente. Am susținut că nu îmi aminteam de vreo zi pe care să nu o fi petrecut pe apă, şi că mă îndoiam că exista vreun om în viață care să cunoască mai bine decât mine primejdiile, surprizele şi încercările care puteau exista pe acel fluviu. Era o minciună, desigur, sau cel mult o exagerare, dar m-am simțit încredințat că nişte oameni atât de ignoranți vor lua familiaritatea mea drept pricepere.

— Robert Thornton, a spus căpitanul, întinzându-mi mâna şi măsurându-mă din cap până în picioare, de parcă aş fi fost un cal pe care se gândea să îl cumpere. Bărbat înalt, avea o mustață îngrijită, dar obrajii îi erau uimitor de traşi, astfel că am putut distinge forma craniului său pe sub piele, iar degetele lui lungi mi s-au părut mai curând scheletice decât umane. M-a anunțat că venea dintr-un loc numit „Anglia”, o țară de care nu auzisem niciodată, şi a părut şocat când i-am spus asta.

— Hai, fii serios, a spus el, uitându-se complet neîncrezător la mine. N-ai auzit niciodată de Anglia? Mi se pare de neconceput. Este buricul pământului!

Am ridicat din umeri.

— Bine, dar de Londra n-ai auzit? m-a întrebat el. Sau Norwich? Poate de Plymouth?

— Nu, îmi pare rău, i-am răspuns, scuturând din cap.

— Dar de regele James? Imposibil să-mi spui că nu ai auzit de el.

— Le ştiu numele căpeteniilor din țara mea, i-am spus. Sunt multe şi îmi ocupă mult din memorie. Nu mai am loc pentru căpeteniile voastre.

— Bine, dar regele James e mai mult decât o căpetenie, a spus el, scuipând cuvintele ca şi cum ar fi fost nişte fructe acre. E un mare suveran. Cel mai puternic şi mai iubit de pe pământ.

— Şi el v-a trimis aici?

— A, nu, a recunoscut Thornton, adoptând o atitudine modestă. În ciuda gloriei, stăpânul ţării mele nu apreciază prea mult explorările. De fapt, am fost angajat de vărul lui, regele Italiei, Ferdinando al Toscanei. El doreşte să înfiinţeze aici o colonie în anii ce urmează.

Am rămas puţin pe gânduri. Cuvântul îmi era necunoscut, dar, într-un fel sau altul, la fel ca un câine care poate adulmeca ceva rău la un necunoscut, nu mi-a plăcut cum sunaseră spusele lui.

— O colonie? am întrebat eu. Nu ştiu ce înseamnă asta.

— Italia are mare nevoie de lemn, mi-a explicat el. Pentru corăbii, case şi piețe. Iar ţara ta, acest tărâm necivilizat şi brutal, populat de sălbatici, e bogat în păduri. Regele Ferdinando vrea să trimită mulţi dintre supuşii lui aici ca să înfiinţeze o colonie pe care, cu voia Domnului, o va conduce. După înfiinţare, coloniştii se pot apuca să doboare copaci, al căror lemn să îl trimită peste ocean.

A rostit vorbele foarte rar. La început, m-am întrebat dacă îşi închipuia că sunt tare de auz, însă curând mi-a fost foarte limpede că nu era cazul, ci, pur şi simplu, presupunea că sunt prost. Oricare altul în situaţia mea s-ar fi simţit insultat, însă eu m-am arătat bucuros ca el să continue închipuindu-şi asta, câtă vreme îmi oferea o trecere liberă de-a lungul fluviului.

— Ai discutat treaba asta cu membrii de trib pe care i-ai întâlnit pe fluviu? l-am întrebat, iar el a ridicat surprins din sprâncene, privind în acelaşi timp spre oamenii lui, însă ei acordau prea puţină atenţie discuţiei noastre, pentru că rodeau de zor oase de miel. Le-ai cerut permisiunea pentru a construi acea aşezare?

— Nu, mi-a răspuns el, râzând slab, ca şi cum ar fi sugerat că aştepta aprobarea unei vite sau a unui măgar. De ce Dumnezeu să fac aşa ceva?

— Pentru că sunt pământurile lor.

— Până le descoperim noi, da. Apoi devin ale noastre.

— Dar ele au fost deja descoperite. Noi trăim aici. Am locuit aici de nenumărate generaţii. De fapt, de la începutul timpului şi de la facerea lumii.

— Nu cred că înţelegi clar, a spus el, aşezându-şi o mână pe umărul meu şi uitându-se la mine cu bunăvoinţa cuiva care îi oferă dulciuri unui copil, în

timp ce plănuieşte să îl prindă singur. Sunteți sălbatici, înțelegi? Oameni fără Dumnezeu. Am venit să vă ajutăm. Să vă educăm, să vă îndoctrinăm şi să vă dominăm. Nimic mai mult.

— Şi faceți asta invadându-ne pământurile şi tăindu-ne copacii? l-am întrebat, retrăgându-mi umărul de sub mâna lui. Dacă poporul meu ar trimite o corabie peste apă, spre țara ta cu gând să construiască acolo un fort, pentru ca apoi să vă fure pădurile, nu v-ați aştepta ca mai întâi să cerem voie?

— Dar noi nu mai avem păduri, a spus el zâmbind. De aceea am venit aici.

Dorind să îi fac pe plac, mi-am ținut gura. Încă de pe vremea tatălui meu se vorbea mult despre oamenii falnici, care soseau în corăbii cu pânze şi catarge decorate, debarcau pe țărmuri care nu erau ale lor, dar le revendicau ca fiind ale lor, ca şi cum în acele locuri nu ar fi trăit triburi al căror sânge îmbiba pământul. Ei susțineau că ne aduc „civilizația", dar, de fapt, aduceau doar vărsare de sânge şi subjugare. Îşi ziceau „exploratori", dar numele era fals ca o promisiune a diavolului. Poporul meu explorase pământurile noastre de-a lungul generațiilor şi cunoştea fiecare peşteră şi fiecare copac. El şi neamul său vor avea nevoie de o mie de ani ca să cunoască pământurile la fel de bine ca noi. Nu, aceştia erau doar nişte tâlhari şi era datoria nestrămutată a fiecărui indigen să ucidă astfel de oameni când aveau nefericirea să descopere vreunul. Însă eu încă nu aveam intenția de a scoate cuțitul.

— Şi cât de adânc vreți să vă aventurați în țara mea? l-am întrebat.

— Cât va fi nevoie, mi-a răspuns Thornton. Imediat ce găsim o întindere de pământ suficient de mare cât să construim o aşezare, îl vom revendica în numele regelui Italiei şi…

— Îl veți revendica, am repetat în surdină, stupefiat de aroganța acelui om.

— Întocmai. Iar apoi voi lăsa jumătate din oamenii mei aici pentru a face pregătiri, iar eu mă întorc să o anunț pe Maiestatea Sa că putem începe să îi aducem pe fericiții voluntari în noua lor casă.

— Şi cei care rămân aici după ce plecați… am spus eu. Crezi că vor mai fi aici când vă veți întoarce? Încă teferi? Încă vii? Cu capetele încă pe umeri?

— Sigur. De ce aş crede altceva?

— Pentru că unii oameni nu vor vedea cu ochi buni o forță de ocupație

care le fură pământurile.

A respins spusele mele făcând un semn cu o mână.

— Nu contează. Revendicarea se face în numele Italiei, al Toscanei, iar voi nu veți avea de ales. Aşa se procedează acum, prietene negru! Legea omului alb! Aceasta este o lume nouă şi e datoria, ba nu, dreptul din naştere al europenilor să revendice tot ce descoperă. Adevărul este că poporul tău nu este suficient de luminat ca să se guverneze singur. Aveți nevoie de cineva care să vă îndrume. Şi asta vă oferim. Ați face bine să nu ne socotiți dușmani. Gândiți-vă la noi ca la niște stăpâni care vor să vă umanizeze! Noi înfăptuim lucrarea Domnului! Aşadar, ne îndrumi pe fluviu, sau nu? La sfârşit, te vom plăti, desigur! Când încheiem călătoria. N-o să rămâi neplătit pentru serviciile tale!

Am dat din cap.

— Da, am spus. Da, vă voi ajuta!

★★★

Vărul meu Hernán spusese deseori că şi-ar fi dorit să călătorească mai adânc în țara noastră urmând cursul Amazonului şi am bănuit că acolo l-aş fi putut găsi. Intenționam să îi descos pe oamenii întâlniți pe drum şi să aflu dacă nu cumva îl văzuseră. Eram convins că, dacă ar fi trecut prin acele regiuni, nimeni nu l-ar fi uitat.

Deşi am rămas tăcut mai tot timpul cât am navigat, nefăcând altceva decât să identific diferite specii de peşti, spunându-le numele animalelor care ne priveau de pe maluri şi arătându-le care erau cele mai periculoase, m-am împrietenit cu unul dintre colonişti, pe nume O'Hara. Părea să respecte mai mult ținuturile şi oamenii decât majoritatea camarazilor lui şi, din această cauză, ne-am apropiat unul de celălalt. O'Hara venea dintr-un loc numit Irlanda, mi-a zis el, o altă țară al cărei nume nu ajunsese la urechile mele până atunci.

— Asta e în Italia? l-am întrebat, iar el a clătinat din cap.

Avea o barbă roşcată, sprâncenele de culoarea ghimbirului şi pielea cea mai albă pe care o văzusem vreodată. Îmi era greu să cred că putea exista o creatură cu o asemenea culoare a pielii, şi m-am trezit uitându-mă lung la el, încercând să-mi dau seama dacă era uman. Să fi fost vreun blestem? Îl mâniase pe Dumnezeu şi fusese otrăvit în pântecul mamei lui pentru a deveni atât de palid?

— Nu, e departe de Italia, mi-a spus el. Mai aproape de Anglia. Englezii sunt cei mai apropiați vecini, dar noi ne războim cu ei de multă vreme. De

acolo e căpitanul, desigur. Din Anglia. Englezii îi disprețuiesc pe irlandezi, şi noi îi disprețuim pe ei pentru că ne-au răpit pământurile. Thornton m-a angajat pentru călătoria asta pentru că mă pricep să citesc stelele mai bine decât orice om din lume, însă e conştient că dacă aş avea mai mulți bani, aş prefera să-mi vâr cuțitul în fund decât să fac ceva pentru a-l ajuta. Dar trebuie să-mi câştig existența şi de aceea sunt aici.

O'Hara adusese cu el un instrument muzical, pe care îl numea scripcă, iar seara cânta la el nişte melodii oribil de discordante care mă făceau să vreau să-mi bag frunze în urechi, dar oamenii dansau ca să le dea ceva de lucru picioarelor.

— Rămâi aici să construieşti aşezarea? l-am întrebat pe O'Hara într-o seară, când stăteam întinşi în partea din spate a corăbiei.

— Noi, irlandezii, nu colonizăm, a mormăit el. Noi suntem colonizați. Suntem o țară mică, asta e problema.

— Dar noi suntem o țară mare, am spus eu.

— Atunci, goniți-i! Nu-i lăsați să se instaleze aici!

— Cum să facem asta?

— Luptați împotriva lor! Luptați până când şi fiecare bărbat, femeie şi copil moare de o parte sau de alta. Apoi luptați ceva mai mult între voi, ca să fiți siguri! Întotdeauna vor exista câțiva trădători care trebuie stârpiți. Duşmanul dinăuntru.

Am dat aprobator din cap. Desigur, țineam la țara mea, dar triburile nu se mai războiau între ele de mai bine de un secol şi ne bucuraserăm când războaiele se sfârşiseră. Acum eram un popor paşnic şi nu vedeam niciun motiv ca să trăim în violență. Dar, deşi gândurile mele se concentrau asupra ideii de răzbunare, eram îngrijorat în legătură cu ce ne putea aduce viitorul dacă le îngăduiam acestor europeni să pătrundă mai adânc în țara noastră. Nu înțelegeam cum de îndrăzneau să vină la noi şi să-şi închipuie că ceea ce ne aparținea putea deveni al lor.

— Şi tu? m-a întrebat el. Ți-ai părăsit familia când ai pornit în acest voiaj?

— Un fiu, i-am răspuns. Dar l-am lăsat în grija cuiva în care am încredere.

— Înțeleg că ai nevoie de bani, aşa-i? Sigur, toți avem nevoie, a spus el, răspunzându-şi singur la întrebare.

— Nu e vorba de bani, i-am spus, alegându-mi cu grijă cuvintele, pentru că nu dezvăluisem nimănui de pe corabie ce intenții aveam. Merg în

căutarea cuiva.

— O femeie, presupun.

— Nu, un bărbat. Cineva pe care cu mulți ani în urmă l-am considerat prieten.

— Te-ai îndepărtat de el, nu-i așa?

Neștiind exact ce însemna asta, m-am încruntat.

— Ați avut o ceartă? Ți-a făcut ceva rău?

— A comis o faptă de neiertat, am spus. Și vreau să-l fac să dea socoteală pentru asta.

— Ai dreptate, a spus O'Hara, întinzându-se la loc și privind discret spre capetele aligatorilor care își făceau simțită prezența în apa din jurul nostru. Și eu am avut cândva un prieten, care a îndrăznit să-mi sărute soția, și i-am luat capul.

— L-ai decapitat? am întrebat, și a căscat ochii mari.

— Nu, a spus el râzând. Asta-i doar o expresie. Înseamnă că l-am bătut măr, atâta tot.

— Aha! am făcut eu.

— Asta plănuiești să faci și tu?

— Nu, i-am răspuns scuturând din cap. Nu, vreau să îi iau capul cu totul de pe umeri!

★★★

După ce am navigat mai bine de o săptămână, oprindu-ne în zeci de sate și cunoscând sute de bărbați și femei din țara mea, am ajuns să îl disprețuiesc pe căpitanul Thornton, căruia îi plăcea să îi trateze pe toți cei întâlniți ca și cum nu ar fi fost ființe umane. La fiecare oprire, îl lăsam să își urmeze intențiile inumane, iar eu căutam săteni, bătrâni și tineri, îi trăgeam deoparte și le puneam întrebările obișnuite.

— Călătoresc în căutarea unui bărbat.

— Cum îl cheamă?

— Hernán.

O mișcare din cap.

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta.

— Nu e de aici, a crescut în cealaltă parte a țării. Cam de vârsta mea, dar are picioarele sucite. Merge în cârje.

— Omul ăsta ți-a făcut vreun rău?

— Da.

— Și vrei să-l ucizi?

— Răspunsul meu îți va împrospăta memoria?

Nu am avut niciun succes. Unii susțineau că s-ar putea să îl fi văzut, dar voiau bani ca să îmi dezvăluie ce ştiau şi mi-am dat seama că, pur şi simplu, inventau o poveste ca să primească o recompensă. Unii lăsau impresia că ştiu mai multe, dar se fereau să îmi spună ceva, de parcă s-ar fi temut de consecințele pământeşti pe care le-ar fi suferit vărul meu. Disperat, am început să cred că, încă o dată, căutarea mea se va dovedi fără sorți de izbândă.

Apoi, într-o seară rece, când corabia a oprit la un sat mai mare de pe malul fluviului, norocul mi-a surâs în cele din urmă. Bătrânii satului veniseră să ne întâmpine, iar femeile ne-au pus în jurul gâtului ghirlande de flori. Lemnul de acolo era bun, şi m-am iritat văzându-l pe Thornton examinându-l, despicând o bucată cu cuțitul şi mestecând câteva fragmente între dinții lui îngălbeniți, apoi notându-şi în jurnal ca şi cum acela ar putea deveni locul pe care îl putea şterge de pe fața pământului ca să sporească bogăția acelui ticălos rege italian.

Îmi continuam cercetările obişnuite când am auzit venind din depărtare glasuri de copii care se jucau şi m-am îndreptat în acea direcție, bucurându-mă că m-am îndepărtat o vreme de lumea bărbaților, ca să caut alinare în prezența celor mici. Erau probabil şapte sau opt copii, fete şi băieți, care alergau jucându-se, toți debordând de energie, însă am observat în mod deosebit o fată care stătea singură lângă o colibă, fără să participe la joaca celorlalți, ci doar urmărind totul, astfel că m-am dus şi m-am aşezat alături de ea pe pământ.

— Văd că nu te joci cu prietenii tăi, i-am spus, iar ea s-a întors ca să se uite la mine, fără să se teamă defel să descopere că i se adresa un necunoscut.

— Nu, a spus ea.

— Nu simți dorința de a alerga de colo colo, aşa cum fac ei?

A clătinat din cap, după care a făcut un semn spre perete, unde am văzut două cârje cu mânere la capăt bine echilibrate, similare cu acelea folosite de Hernán.

— Nu pot alerga, a spus ea. Picioarele nu mă ajută ca pe toți oamenii. Nu pot merge decât cu acele bețe.

Am întins o mână şi am luat o cârjă. Fusese făcută din lemnul provenit din copacii locali, şi arăta foarte bine. Hernán îşi concepea propriile cârje, făcând altele noi la câteva luni, când mai creştea în înălțime, cele vechi

dovedindu-se nepotrivite pentru a-l ajuta să meargă. Cum şi eu eram meşteşugar, admirasem mereu detaliile pe care le includea în fiecare pereche. Semnătura lui era un „H” complicat, plasat la capătul fiecărei cârje, unde liniile verticale ale literei erau gravate în lemn sub forma unor şerpi. Din câte ştiam, nu făcuse niciodată vreuna fără să adauge acea semnătură la bază şi, întorcând cârja între mâini din obişnuinţă, am rămas surprins să văd acelaşi simbol. M-am simţit agitat, înspăimântat şi îngrozit, toate în acelaşi timp.

— De unde le ai? am întrebat fata, întorcându-mă spre ea.

De astă dată, a părut puţin intimidată, probabil din cauza forţei ce răzbătuse din vocea mea.

— Beţele mele? a întrebat ea.

— Da, pentru că nu le-ai făcut tu. Cine ţi le-a dat?

— Un bărbat, a zis ea.

— Ce bărbat?

— Nu-i ştiu numele. A trecut pe aici acum câteva săptămâni. A sosit cu o ambarcaţiune. Avea nevoie de beţe noi, şi a folosit lemn de la noi ca să şi le facă. Am stat şi l-am urmărit, şi mi s-au părut foarte frumoase. L-am întrebat dacă poate să-mi facă şi mie unele şi a zis că da. Până acum, ale mele au fost doar crengi grele, care îmi tăiau palmele, dar el şi-a folosit cuţitele ca să facă ceva mai bun, mai neted, după care m-a învăţat cum să le cioplesc singură când voi mai creşte.

— El a creat astea pentru tine?

— Da. A fost foarte bun cu mine.

Nu mi-a venit să cred. După atâta vreme, eram, în cele din urmă, mai aproape ca niciodată de Hernán.

— Şi mai pe aici? am întrebat-o pe fată, privind în jur şi sperând cu disperare să îl văd mergând şontâcăit undeva în depărtare. A rămas în sat?

— Nu, mi-a răspuns ea. A plecat acum câteva săptămâni.

— Şi încotro s-a dus?

— Spre apus, a spus ea, arătând spre orizont, unde soarele începea să apună.

M-am ridicat şi i-am înapoiat cârja. Şi căpitanul Thornton se îndrepta spre apus.

— Şi era singur? am întrebat-o. Omul cu picioarele răsucite călătorea singur?

A rămas câteva momente pe gânduri, după care a clătinat din cap.

— Nu. Avea o femeie cu el. Şi o fată.

Noua Zeelandă
— 1642 d.Hr. —

✷✷

În dimineața următoare, marinarul irlandez O'Brien a fost acela care a zărit pământul, iar corabia a pornit imediat spre uscat. Ajungând pe o plajă, am privit cu uimire la frumusețea acelui teritoriu nou, şi nu a existat niciunul dintre noi care să nu creadă că descoperiserăm raiul pe pământ.

— Neprihănit, a remarcat unul dintre marinari.

— Deocamdată, i-am replicat eu.

— Ce înseamnă asta, domnule? a răcnit căpitanul Tasman, care părea în stare să audă fiecare cuvânt pe care îl rostea vreunul dintre noi, fie cu voce tare, fie în surdină, chiar şi când exista doar ca un gând întâmplător care trecea prin mințile noastre.

— Domnule căpitan, am spus că deocamdată este neprihănit, i-am răspuns, nu tocmai sigur pe mine.

— Şi probabil îți închipui că am ajuns aici ca să îl pângăresc, a spus el, zâmbindu-mi cu răutate. Pentru că sunt un ticălos, care ia pământuri care nu-i aparțin. Ai câte ceva de spus despre orice, nu-i aşa, domnule? Oricine ar crede că nu ai fost plătit pentru a ne îndruma până aici.

— Voiam doar să…

— Ştiu ce-ai vrut să spui, domnule, şi resping acea acuzație! O resping cu toată tăria. De aceea, te rog să mă scuteşti de predici, pentru că nu suport mai deloc ipocrizia!

Era greu să contrazic o asemenea afirmație. La urma urmelor, nici nu prea puteam să îi condamn acțiunile, de vreme ce eram suficient de mulțumit să profit de ele.

— Căpitane, unde crezi că ne aflăm? a întrebat O'Brien, iar Tasman şi-a reținut răsuflarea şi a privit în jur, spre munți, păduri şi nisipul auriu.

— Cred că ştii povestea lui Columb, adevărat? a spus el.

— Oarecum.

— Un marinar spaniol. A plecat de la Madrid în 1490 pentru a descoperi un nou drum spre Indii, sperând să afle unul mai rapid spre Orient. Numai că a ajuns în Americi, pe care le-a revendicat pentru regele lui. Cea mai norocoasă greşeală pe care a făcut-o vreodată un om.

— A fost italian, am spus eu, iar cuvintele mi-au scăpat din gură înainte de a-mi da seama dacă era înțelept să îl irit şi mai mult. Şi n-a plecat de la Madrid, ci de la Huelva. În 1492.

Tasman m-a fulgerat cu privirea – omului nu-i plăcea să fie contrazis –, iar eu ar fi trebuit să fiu mai îngrijorat de pedeapsă dacă nu m-aş fi întrebat cum de ajunsesem să ştiu acele lucruri, pentru că nu citisem şi nici nu auzisem prea multe despre Cristofor Columb. Cu toate acestea, păream a şti amănunte despre călătoria lui ca şi cum aş fi stat pe chei ca să îi fac semne cu mâna la plecare.

— Te puneam la încercare, domnule, te încercam! a spus căpitanul, rânjind şi arătându-şi dinții îngălbeniți, timp în care şi-a dus mâinile cărnoase spre partea din față a pantalonilor şi şi-a scărpinat îndelung, cu plăcere, acele părți intime. Voiam să spun că señor Columb a descoperit ceva neaşteptat în călătoriile lui şi că noi s-ar putea să fi făcut acelaşi lucru. Oricum, vom reclama insula ca fiind a noastră. Ce părere aveți, băieți? Şi îi vom da un nume după aceea.

— Ar putea fi Provincia Beach, ce părere aveți, domnule căpitan? a întrebat unul dintre marinari.

— Vezi ceva aur prin preajmă, domnule Harkin? a răcnit Tasman. Dacă da, înseamnă că ai ochi mai buni decât ai mei, pentru că eu nu văd decât nisip şi munți.

— Dar ar putea exista mai spre interior, a spus Meijer, alt marinar. Ascuns în mijlocul insulei. Şi nu avem cum să-l vedem de aici.

Căpitanul a rămas pe gânduri.

— Da, s-ar putea, l-a aprobat el. Tot ce se poate.

Apoi s-a lăsat tăcerea, întrebându-ne cu toții dacă puteam deveni curând bogați. Când Compania Olandeză a Indiilor de Răsărit îl însărcinase pe Abel Tasman să exploreze acea parte a lumii, unul dintre scopuri fusese descoperirea faimoasei provincii descrise în lucrarea lui Marco Polo, care spusese că era atât de mult aur acolo, încât doar cei care îl vedeau puteau crede că el exista.

— S-a întrebat cineva cum ne-am putea întoarce acasă cu această corabie? a întrebat O'Brien. Greutatea aurului ne-ar face să ne scufundăm, nu?

Toți au întors capetele spre el, deoarece nu era o întrebare absurdă, dar căpitanul a spus că vom lăsa la apă toate bărcile şi le vom umple cu prada, ducându-le la remorcă înapoi în Europa, iar soarele va sclipi de pe ele, iar

acest lucru a părut că i-a mai liniştit pe marinari.

Dispoziția noastră s-a schimbat câteva minute mai târziu, când mulți bărbați şi femei au apărut de peste dunele de nisip. Erau probabil o sută, aproape dezbrăcați, dar având pielea acoperită de tatuaje foarte complicate, iar fiecare dintre acei oameni avea în mână o suliță cu vârful foarte ascuțit.

— Stați liniştiți, oameni buni! a spus încet căpitanul Tasman.

Am aruncat o privire în direcția lui, observând că rămăsese neclintit, având un braț ridicat cu hotărâre şi fluturându-l înainte şi înapoi, în timp ce îi îndemna pe băştinaşi să se apropie, un gest care voia să sugereze intenții paşnice. Oamenii grupului s-au deplasat spre noi într-o formație care amintea de cea a unui stol de păsări pe cer, pentru că unul dintre ai lor mergea în frunte, iar ceilalți se răspândeau în urma lui, astfel că alcătuiau ceva ce semăna cu un vârf de săgeată, gata să ne străpungă.

Când băştinaşii s-au apropiat, Tasman a făcut o plecăciune din cap şi, întinzând o mână în față, s-a prezentat, dar căpetenia acelor oameni, despre care am aflat mai târziu că se numeau maori, s-a uitat lung la ea, neştiind ce trebuia să facă. Căpitanul a continuat să vorbească, explicând motivele pentru care ne aflam acolo, dar a fost un efort inutil, pentru că nimeni dintre acei oameni nu înțelegea limba noastră, de aceea toți păreau la fel de nedumeriți de cuvintele lui cum eram şi noi de răspunsurile lor. Căpitanul a întins mâna spre o barcă de unde a luat nişte brelocuri şi bijuterii false şi mi-a dat ordin să le ofer băştinaşilor. Am făcut-o cu mare grijă, pentru că nu voiam să fiu perceput drept o amenințare şi să mă trezesc străpuns de o suliță, dar ei au părut încântați de acele nimicuri, pentru că şi le-au prins în jurul gâturilor şi au zâmbit cu gura până la urechi. În cele din urmă, mi-a rămas doar o podoabă, un colier colorat, pe care l-am da căpeteniei care, după cum vorbea şi arăta cu mâna spre sine, părea că purta numele de Kalawai'a. A înşfăcat colierul din mâinile mele, l-a cercetat şi l-a aşezat în jurul gâtului şi, cu toate că zâmbea, încă nu ştia dacă să ne permită să rămânem acolo.

Tasman a făcut câteva semne prin care arăta că ar fi dorit să se odihnească pe plajă în acea seară, iar căpetenia a înțeles, pentru că a dat afirmativ din cap, şi a sugerat că putem merge oriunde doream, după care s-a întors spre oamenii lui şi i-a condus înapoi, în direcția din care veniseră.

— Nişte sălbatici! a spus căpitanul, uitându-se la aborigenii care se retrăgeau. Nişte sălbatici!

Căpetenia s-a răsucit pe călcâie şi s-a uitat fix spre el, după care şi-a

continuat drumul. Bineînțeles, i-ar fi fost imposibil să înțeleagă acele cuvinte, dar se vedea că omul nu era chiar prost, pentru că recunoscuse insulta pe care o trădase intonația din glasul căpitanului.

★★★

Trecuse multă vreme de când nu mă mai culcasem cu o femeie, dar am făcut-o în acea noapte, trădându-mi soția pentru prima oară de când dispăruse. Numele fetei era Laka'sha, şi mă abordase când stăteam singur printre dune şi priveam întinderea necuprinsă a oceanului. Avea doar o cârpă subțire în jurul şalelor şi sâni plini şi rotunzi, atât de atrăgători, încât m-am simțit excitat imediat ce am văzut-o.

În timp ce şedeam, am arătat spre pieptul meu şi mi-am spus numele, iar ea a încercat să îl pronunțe, dar silabele s-au dovedit prea complicate pentru limba ei, astfel că nu a putut să-l rostească prea bine. Iar apoi, spre surprinderea mea, m-a luat de mână şi mi-a aşezat-o pe pieptul ei, în dreptul inimii. Auzisem poveşti spuse de marinari despre atitudinea prietenoasă a femeilor din acea parte a lumii, dar nu îmi închipuisem vreodată că mă voi găsi într-o asemenea situație. Când am întins şi cealaltă mână să o ating, m-a privit în ochi, s-a aplecat în față şi m-a sărutat apăsat.

Curând ne-am ridicat şi ne-am dus într-un luminiş şi, când s-a întins acolo, am fost intrigat de numeroasele tatuaje şi piercinguri care îi împodobeau trupul. Deşi nu era nici pe departe ornamentată la fel de complicat ca unii dintre bărbații pe care îi văzusem mai devreme, avea pielea impregnată de o mare cantitate de cerneală. Fiecare imagine m-a fascinat, şi nu m-am putut abține să nu îmi plimb degetele de-a lungul desenelor. Prezentau imagini şi idei pe care doar membrii tribului ei le puteau înțelege pe deplin, dar m-am simțit oarecum impresionat de ele. Şi ea şi-a plimbat degetele pe corpul meu, ca şi cum i-ar fi fost greu să priceapă de ce pielea unui bărbat putea rămâne ca o pânză nepictată; am bănuit că nu văzuse aşa ceva decât la nou-născuți şi copii mici. M-am întrebat prin ce ceremonii şi inițieri complicate trebuiau să treacă acei oameni pentru a face tranziția de la copilărie la starea de adult.

Şi piercingurile ei erau o sursă de fascinație. Purta inele în urechi, altul prin nas şi, spre uimirea mea totală, unul în partea cea mai intimă a corpului. Nu văzusem şi nici nu îmi imaginasem aşa ceva, dar asta m-a excitat.

Mai târziu, am mers de-a lungul plajei alături de ea şi am desenat o imagine pe nisip.

— L-ai văzut pe acest bărbat? am întrebat-o, arătând spre desen, iar ea a părut derutată de ceea ce voiam să aflu. Omul ăsta, am repetat fără niciun rost. Îl cunosc. Cândva am fost prieteni. Cred că a trecut pe aici. L-ai văzut?

A coborât privirea şi şi-a înclinat capul într-o parte. Se concentra intens asupra desenului în sine şi, după câteva momente, s-a uitat la mine şi a dat aprobator din cap.

— Unde e? am întrebat-o.

Nu mi-a răspuns, dar, alături de imaginea pe care o desenasem, a făcut alta, reprezentând o femeie. Era un desen rudimentar, dar am priceput care era semnificația.

— Soția mea, am spus. Cred că a luat-o cu el. Încotro s-au dus?

Fata s-a răsucit şi a arătat cu mâna spre depărtări, dincolo de curbura munților.

— Într-acolo? am întrebat. Când asta? Când au fost aici?

M-a tras spre ea, şi mi-am dat seama că întrebările mele erau prea derutante şi că nu voi primi alte răspunsuri. De aceea, nu am putut face altceva decât să ne întoarcem la dune, unde m-am pierdut din nou în trupul ei iluminat.

★★★

Câteva seri mai apoi, cei din tribul maori ne-au invitat la un ospăț, astfel că toți membrii echipajului, împreună cu căpitanul Tasman, am urmărit fascinați şi puțin agitați un grup de aproape douăzeci de bărbați şi femei care au interpretat un dans ritualic în onoarea noastră. Au incantat cuvinte pe care nu le-am înțeles şi şi-au mişcat corpurile în mod ciudat, contorsionându-se, scoțând limbile şi căscând ochii atât de mult, încât păreau că le sar din orbite, timp în care băteau cu picioarele în pământ şi se loveau cu pumnii în piept. Când un membru al echipajului, amețit de băuturile oferite, s-a ridicat şi a vrut să se alăture dansatorilor, conducătorul lor l-a împins fără menajamente înapoi la locul lui, pentru că acel lucru fusese interpretat drept o mare insultă la adresa ceremoniei lor.

După aceea, am mâncat carne dintr-un mistreț uriaş şi ne-am străduit să comunicăm cu gazdele prin gesturi simple. În tot acest timp, am stat cu ochii pe căpetenia Kalawai'a. În expresia de pe fața lui era ceva care îmi spunea că omul care l-ar irita ar face o mare greşeală.

O avea în stânga pe fiica lui, o fată tânără şi atrăgătoare, şi am observat că Van der Berg, unul dintre cei mai tineri membri ai echipajului, a privit-o insistent aproape toată seara. Van der Berg nu era prea agreat de ceilalți

marinari, pentru că se comporta ca şi cum ar fi fost cu un cap deasupra noastră. Tatăl lui era unul dintre cei mai înstăriți negustori de mirodenii din Amsterdam, astfel că tânărul se obişnuise cu o viață de lux până când, după unele fapte reprobabile, familia socotise că el trebuia să deprindă unele cunoştințe despre lumea adevărată şi, de aceea, îl trimisese în acea expediție. Însă el detesta să se afle între marinarii de rând şi se plângea de căldura din locul de dormit, de mirosul neplăcut al celorlalți şi de lipsa noastră de educație profitând de orice prilej ca să îşi demonstreze superioritatea.

Când festivitățile s-au încheiat, l-am văzut ducându-se spre fată, hotărât să-i vorbească. Era frumoasă, nu încăpea nicio îndoială. Cu ochi căprui, mari şi o expresie de nevinovăție pe față, nu părea să aibă mai mult de paisprezece ani. În timpul discuției, Van der Berg a devenit neliniştit şi a început să se uite după tatăl acesteia, care a apărut brusc şi a prins-o de mână trăgând-o după el, în timp ce se uita plin de furie la tânăr.

Revenind lângă mine, Van der Berg a clătinat din cap şi a râs.

— Aş zice că ar trebui să fie recunoscătoare pentru ce i-am oferit.

— Ce anume? l-am întrebat.

— O noapte cu mine, a spus el. Sunt un om civilizat. Sunt convins că sărmana fată e obişnuită doar cu aceşti barbari tatuați.

M-am uitat disprețuitor la el.

— E doar o copilă, Van de Berg! am spus.

— E destul de coaptă, mi-a răspuns el. În orice caz, o voi avea. Să vezi dacă nu va fi aşa!

S-a îndepărtat şi în acele momente nu m-am mai gândit la acea situație, dar, în dimineața următoare, foarte devreme, înainte ca soarele să răsară complet, m-au trezit zgomote şi sunete de voci furioase. Dormisem pe plajă şi, când m-am ridicat nesigur pe picioare, am văzut că restul membrilor echipajului alergau spre mine, urmăriți de războinicii maori înarmați cu sulițe şi având-o în frunte pe căpetenia lor, care îşi târa fiica după el, ținând-o de păr. Membrii tribului maori păreau a fi mai numeroşi decât în seara precedentă.

— Ce se întâmplă? l-am întrebat pe O'Brien.

— Norocitul acela de Van der Berg, a spus el. A avut fata fără permisiunea ei. De aceea, tăticul ei vrea să-l tragă în țeapă.

Am privit spre bărcuța care ne adusese la țărm, iar el era acolo, având pe față o expresie de umilință şi groază, în timp ce Kalawai'a stătea în fața

căpitanului Tasman, certându-se cu el şi arătând spre tânărul marinar.

— Foarte încet, a spus Tasman, privind în jur spre membrii echipajului şi rămânând zâmbitor şi destins, urcați toți în barcă! Vom pleca de aici!

Am făcut cum ni s-a ordonat, cât el a continuat să o liniştească pe căpetenie, dar nu era posibil acest lucru, pentru că omul era foarte furios, aşa că Tasman a luat din barcă nişte giuvaiere false şi i le-a întins în semn de regret, însă căpetenia le-a aruncat din mâinile lui direct în valuri. Ridicând din umeri, Tasman a urcat în ambarcațiune şi a dat ordin să ridicăm ancora.

În momentul în care am început să ne îndepărtăm de țărm, Kalawai'a s-a întors spre oamenii lui şi a strigat o invocație. Curând, sulițele au început să zboare prin aer, iar noi am fost siliți să vâslim din ce în ce mai repede, ca să ajungem la corabie teferi şi nevătămați.

În dimineața următoare, după ce am mâncat, marinarii erau strânşi pe punte. Am rămas cu capul plecat, pentru că şi eu păcătuisem. Uitându-mă în jur ca să văd dacă îşi recunoştea rolul în acea catastrofă, l-am căutat din priviri pe Van der Berg, dar nu l-am văzut.

— Căpitane, am spus eu ridicând glasul. Unde e Van der Berg? E în cală?

Am pornit toți în căutarea lui, dar nu l-am găsit. Mi s-a părut o situație misterioasă, asta până când, spre seară, am dat de patru dintre marinarii care erau adversari ai tânărului şi care fuseseră deseori ținta vorbelor lui pline de cruzime. Curând, am ajuns să discutăm despre camaradul dispărut.

— Se-ntâmplă mereu astfel de mistere pe ocean? i-am întrebat, iar ei s-au mulțumit să clatine din cap, sugerându-mi cât de naiv eram.

— Nu e niciun mister, mi-a spus Meijer. Dacă cineva îi jigneşte în fiecare zi, pe camarazii lui, iar apoi se comportă într-un asemenea hal încât aceştia sunt cât pe ce să moară pe o insulă cu locuitori neprietenoşi, atunci există toate şansele ca noaptea târziu, când el stă singur la prova, să vină un om în spatele lui şi să-l arunce peste bord.

— L-ați înecat? am întrebat, plin de uimire.

— Noi? a exclamat Harkin, privind în jur cu o expresie nevinovată pe față. A, nu! Aş spune că l-a luat un vânt puternic, nimic altceva. Dar stai liniştit, am scăpat de acel ticălos. Acum se află la fundul oceanului sau în burta vreunui rechin.

Canada
— 1694 d.Hr. —

✶✶

La scurt timp după ce corabia noastră a ajuns la lacul Ontario, după ce făcuse o călătorie lungă de la fluviul Saint-Pierre, pe lângă numeroasele insule mici care alcătuiau o parte a peisajului, mi-am luat rămas-bun de la camarazii mei. Mi-am luat rămas-bun de la căpitanul Talaman, i-am mulțumit pentru că îmi îngăduise să particip la acel voiaj şi i-am explicat că mă gândeam să mă duc la satul irochez numit Bead Hill, unde îl puteam găsi pe vărul meu. Nu s-a arătat deloc bucuros că plecam şi, cu părere de rău, mi-a plătit banii pe care mi-i datora.

Am rămas peste noapte la un han numit Piramida Soarelui şi stăteam la o masă, bucurându-mă de un clondir cu bere şi un ghiveci de vită, când am simțit un miros neplăcut plutind prin aer, ca şi cum unei turme de animale i s-ar fi permis să pătrundă în salon, însă mai întâi li se îngăduise să se tăvălească în propriile excremente. Dacă nu aş fi fost atât de hămesit, poate că m-aş fi oprit din mâncat, dar, după ce răbdasem de foame vreme de săptămâni întregi pe fluviu, am făcut toate eforturile să ignor orice. În cele din urmă, când am simțit pe cineva trecând pe lângă mine, duhoarea a devenit atât de puternică, încât m-am văzut silit să mă întorc şi să depistez sursa acesteia.

Spre uimirea mea, parfumul urât mirositor provenea de la o femeie, iar când i-am văzut fața, inima mea a tresăltat de bucurie, chiar dacă stomacul meu bolborosea de greață.

— Ursula! am strigat eu.

Ea s-a oprit şi s-a întors ca să se uite la mine, aruncându-mi ceva care semăna a zâmbet.

— Hei, ia te uită ce surpriză! a spus ea, aşezându-şi mâinile pe coapse. Mereu ne-am întrebat ce s-a întâmplat cu tine!

— De ce? am întrebat-o, întorcându-mă şi cercetând din ochi încăperea aglomerată. E aici şi fratele meu?

— E acolo, a spus Ursula, scărpinându-se în părțile intime, după care şi-a examinat mâna şi a şters-o de rochia pătată de tot felul de lucruri. În colț. Du-te la el! Se va bucura să te vadă.

Am ridicat farfuria şi cana şi am traversat plin de încântare încăperea, apoi i-am surprins ochii şi m-am apropiat de el, iar el a scos un răcnet puternic de plăcere. Arăta mai bătrân decât mi-l aminteam eu, părea că nu îşi tunsese barba sau părul de când drumurile ni se întretăiaseră ultima oară. Arăta mai curând ca un animal de munte decât a om.

— Frate! a exclamat el, cuprinzându-mă în braţe şi ridicându-mă de pe podea. Aşa cum trăiesc şi respir, tu eşti!

— Jonah, am spus eliberându-mă din strânsoarea lui şi aşezându-mă vizavi de el la masă, după care am chemat chelneriţa ca să comand încă două căni cu bere. Ei bine, mare noroc pe mine! Ce vânt te-a adus în Canada?

— Vânătoarea de balene, mi-a spus el. Mi-am petrecut ultimii doi ani trudind din răsputeri pe o balenieră şi norocul mi-a surâs, pentru că am plecat de pe ea cu o mică avere! Sunt bogat, frate, mai bogat decât mi-am imaginat vreodată!

— Bogat? m-am mirat eu, pentru că nimeni din familia noastră, fără a mai vorbi de mine, nu fusese binecuvântat cu o mică avere. Din vânătoarea de balene?

— Ai rămâne surprins să afli cât de mulţi bani se fac din asta, a spus el. Am învăţat meseria, mi-am cumpărat propria corabie, mi-am angajat un echipaj şi probabil că Dumnezeu şi-a plecat ochii spre fiul Lui credincios cu bunăvoinţă, pentru că de ultima oară când ne-am întâlnit, am devenit unul dintre cei mai buni vânători de balene din America de Nord. Dacă unii oameni au în buzunare doar monede mărunte, eu am giuvaiere şi diamante.

— Ei bine, mă bucur să aud asta, am spus, deopotrivă impresionat şi surprins de norocul lui. Şi Ursula?

— Merge cu mine ca să gătească pentru echipaj. Acum suntem căsătoriţi, dacă-ţi poţi închipui asta.

— Serios? am spus eu, deşi nu mi-am dat seama de ce eram atât de uimit.

La urma urmelor, acea pereche fusese împreună mulţi ani, iar el părea complet nepăsător faţă de mirosul respingător al Ursulei. În orice caz, el părea să găsească ceva erotic în acea miasmă emanată de ea.

— Da, sigur! Marinarilor le place atât de mult cum găteşte, încât o roagă să rămână sub punte toată ziua, ca să facă ghiveciuri şi plăcinte. Dacă încearcă vreodată să urce pe punte ca să stea alături de ei, o refuză, trimiţând-o înapoi! E foarte flatată, desigur. Asta o face să se simtă

apreciată.

Ursula ni s-a alăturat în acelaşi moment, afirmând că tocmai fusese la toaletă, informaţie la care nu am ştiut cum să reacţionez.

— Iubita mea, a spus Johan, trăgând-o în poală şi sărutând-o pe buze îndelung şi pasional, încât m-am văzut silit să îmi întorc privirea în altă parte.

— Ce planuri ai în prezent? l-am întrebat după ce acea demonstraţie de dragoste s-a încheiat în cele din urmă. Trebuie să pleci în alt voiaj?

— Nu, a spus el. Facem o pauză. Ar fi preferabil să ne bucurăm de norocul pe care l-am avut până acum. Fără îndoială că vom ridica din nou pânzele la primăvară. Dar tu, frate? m-a întrebat el. Ce vânt te aduce pe tărâmurile astea?

— Mai ţii minte că ţi-am povestit despre vărul meu, Henry?

— Da, n-am uitat, a spus el. Dacă-mi amintesc bine, te-a trădat. Te-a costat viaţa soţiei şi a copilului.

— Şi cred că şi viaţa celei de-a treia soţii.

— Te-ai recăsătorit?

— Da.

— Bună veste! a spus Jonah. E cu tine?

— Nu, a dispărut acum câţiva ani.

— Dispărut? a întrebat el. Cum reuşeşte cineva să facă un asemenea lucru?

— Cred că cele două poveşti ar putea fi legate şi că Henry are un amestec. Cu toate astea, dacă Dumnezeu e de partea mea, voi afla adevărul destul de curând şi îl voi face să plătească pentru ticăloşia lui.

— Nu prea ai noroc la soţii, adevărat? m-a întrebat Ursula, uitându-se la mine de parcă eu aş fi fost vinovat pentru toate nenorocirile prin care trecusem.

— Nu prea, am recunoscut eu.

— Şi unde e nenorocitul ăla? m-a întrebat Jonah. Trăieşte în apropiere? Dacă da, mergem şi-l ucidem chiar în noaptea asta!

— Am informaţii precise că Henry s-ar afla în Bead Hill.

— A, păi, nu-i departe! a spus Jonah. Cel mult câteva ore de mers călare. Plecăm chiar acum? Dacă ai chef, eu abia aştept să încalec un cal.

— Nu. Voi aştepta până mâine-dimineaţă şi plecăm atunci să-l căutăm.

— Şi-o să-l ucizi, cu siguranţă, da? a zis el.

— Da, dacă-l găsesc, o să-l ucid.

— Prea bine, a spus Jonah, plesnind cu palmele pe tăblia mesei. N-am mai participat la o crimă ca lumea de multă vreme. Vin cu tine! Să-l eliminăm pe omul ăsta o dată pentru totdeauna, ca să îți poți continua viața! Dar, deocamdată, să mai bem ceva! Când frații se regăsesc, ar fi păcat de Dumnezeu şi împotriva naturii ca vreunul dintre ei să se ducă treaz la culcare!

★★★

Spre marea mea uşurare, în dimineața următoare, Ursula a hotărât să nu ni se alăture în călătoria spre Bead Hill. În timp ce am mers, Johan m-a distrat cu poveşti legate de vânătoarea de balene, dar, când am devenit tăcut, şi-a dat seama că mintea mea era tulburată.

— Frate, mintea ta e în altă parte! a spus Jonah.

— Mă gândesc la ceea ce mă aşteaptă, i-am răspuns.

— Dar ai mai ucis şi înainte, adevărat? Asta nu te sperie?

— Am ucis, am recunoscut. Dar niciodată după o pregătire atât de lungă. Crimele care îmi apasă conştiința s-au petrecut întotdeauna în momente de furie sau când am fost influențat de alte evenimente, dar pe Henry îl urmăresc de mulți ani. Ar fi prima oară când fac ceva cu atât de multă premeditare.

A scos un sunet de aprobare, şi am rămas tăcuți în restul călătoriei. Irochezii îşi stabiliseră aşezarea în Bead Hill în urmă cu câțiva ani şi, în timp ce am călărit spre oraş, am rămas uimit de numărul dughenelor şi hanurilor presărate pe străzi. Din câte se părea, Canada era în schimbare şi nu mai semăna cu țara în care crescusem. Oamenii de acolo numeau asta Lumea Nouă, dar m-am întrebat dacă era vorba de atitudini şi oameni, sau de locuri de pe hartă.

Afacerile cele mai bănoase din oraş erau în domeniul blănurilor, astfel că existau magazine mari care îşi etalau mărfurile, în vreme ce negustorii umblau de colo colo cu cărucioare încărcate cu piei de animale. Johan a cumpărat o haină pentru Ursula, care mirosea atât de respingător, încât m-am îngrozit imaginându-mi cum m-aş simți în prezența ei când o va purta.

Ne-am îndreptat spre un han şi am vorbit cu proprietarul, căruia i-am arătat un desen al lui Henry, dar, spre dezamăgirea mea, el a scuturat din cap şi a afirmat că nu îl văzuse niciodată. Am intrat în fiecare clădire, crâşmă sau dugheană pe care le-am găsit în drum, punând aceleaşi întrebări. N-am ocolit nici lupanarele şi am vorbit cu fetele de acolo, dar acestea au susținut că el nu se bucurase de plăcerile oferite de ele. Mai târziu, în timp

ce eu şi Jonah am luat o cină târzie, m-am gândit la fiul pe care îl lăsasem în urmă şi m-am întrebat dacă nu ar fi fost mai bine să îmi dedic viaţa creşterii lui, în loc să îmi construiesc universul în jurul unui singur moment, cel al răzbunării.

Am scos desenul pentru ultima oară şi l-am aşezat pe masă, între mine şi Jonah şi m-am uitat la el preţ de câteva momente.

— Să renunţ? l-am întrebat.

— Să renunţi la căutare?

— Da.

— După atâţia ani? După ce te-ai chinuit atât să dai de el??

— Asta nu va schimba trecutul, am spus eu cu glas scăzut. Şi asta ar însemna încă o moarte care o să-mi împovăreze conştiinţa.

— Dar soţia ta? Nu crezi…?

— Dacă am putea să o recuperăm, atunci aş duce-o acasă, şi l-aş lăsa în pace pe Henry.

Jonah s-a uitat la mine şi a clătinat din cap.

— E nevoie să curgă sânge, ştii prea bine asta.

M-am gândit la asta, şi am dat aprobator din cap.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar nu am crezut niciodată că voi deveni un astfel de om. În inima mea există o dorinţă profundă pentru dreptate. Să fie pedepsit. Dar timpul trece.

Deasupra mesei noastre s-a lăsat o umbră şi, ridicând ochii, am văzut un bărbat care stătea în spatele meu, uitându-se la desen.

— Prietene, pot să-ţi fiu de folos cu ceva? l-am întrebat.

Avea aspectul cuiva care trecuse prin multe necazuri, pentru că avea pielea presărată de semne şi o cicatrice adâncă, ce mergea de sub sprânceana dreaptă spre partea jos de jos a obrazului, ajungând până la bărbie.

— Pe el îl cauţi? m-a întrebat el, fără niciun altfel de introducere, şi a lovit desenul cu un deget.

— Da, am spus eu.

— De ce?

— E o chestiune personală.

— Atunci nu te pot ajuta.

— Îl cunoşti? l-am întrebat, ridicându-mă. L-ai văzut?

Omul s-a uitat în ochii mei şi a rămas tăcut îndelung, analizând întrebarea mea.

— Dă-mi un răspuns, a zis el, împungându-mă în piept, şi să fii sincer, pentru că dacă minți, îmi voi da seama şi atunci plec!

— De acord! am spus eu.

— Când îl vei găsi pe acest om, te gândeşti să-l ajuți sau să-i faci rău?

Am şovăit. Am înțeles avertismentul lui, convins că nu-mi permiteam să pierd acea ocazie.

— Vreau să-i fac rău, am spus, iar el a zâmbit.

— Bine, a spus el. Atunci, da, te ajut!

— Mi s-a spus că a fost pe aici, am zis, uşurat că onestitatea poate da roade. În Bead Hills. Dar am căutat peste tot şi am întrebat pe oricine, şi…

— Nu e aici, a spus el, clătinând din cap. Probabil ți s-a spus că ar trăi într-unul dintre satele irocheze, ceea ce e destul de adevărat, dar nu aici.

— Dar unde e? am întrebat.

— În Teiaiagon, a spus el. Nu e departe de aici, doar câțiva kilometri. Următorul sat spre vest, mai precis. E negustor de blănuri. Stă acolo de câțiva ani. A câştigat mulți bani cinstiți, dar şi mulți bani necinstiți, înşelându-i pe alții. E brutal şi recunoscut pentru lipsa lui de milă. Se vorbeşte că îşi ține soția încuiată şi nu o lasă niciodată la lumina zilei, pentru că nu vrea ca vreun bărbat să se uite la ceea ce îi aparține.

— Ai convingerea că este el? l-am întrebat. Eşti sigur că locuieşte acolo?

— Nu am nicio îndoială, prietene! a spus el. Am cumpărat de la el şi i-am vândut. Am fost întotdeauna cinstit în afacerile cu el, dar el nu a fost. Uite ce mi-a făcut când a avut impresia că îi cer prea mulți bani pe piei. Şi-a atins cicatricea de pe față. De fapt, l-a pus pe unul din oamenii lui să-mi facă asta.

M-am întors încântat spre Jonah. În cele din urmă, aceea era ştirea pe care o aşteptam. Am băgat mâna în buzunar şi am scos câteva bancnote, dar omul mi-a prins mâna şi mi-a strâns-o pumn în jurul banilor.

— N-am nevoie de nimic, a spus el. Du-te mâine la Teiaiagon şi rezolvă treaba asta cu el o dată pentru totdeauna! Dacă voi trece pe acolo călare peste câteva zile şi aflu că a murit, asta-mi va fi recompensa.

★★★

Ne-am odihnit bine, am luat un mic dejun generos, apoi am aşteptat până spre sfârşitul dimineții, când am părăsit Bead Hill şi ne-am îndreptat spre Teiaiagon fără să discutăm prea mult. Mă frământa ceea ce m-ar fi putut aştepta, iar Jonah mi-a respectat tăcerea. Cum de putea Henry să mă urască atât de mult? Atâtea pierderi, atât de mult sânge vărsat! Brusc, viețile

noastre de copii şi tineri păreau irosite şi pline de minciuni.

Când am ajuns în sat, ne-am lăsat caii să se odihnească peste noapte la un grajd şi, trăgându-ne pălăriile peste ochi, am pornit spre hanul local. Nedorind să îi ofer un avantaj asupra mea, trebuia să îl văd fără să fiu văzut de el. Ne-am aşezat la o masă de lângă uşă, de unde puteam vedea spre stradă, dar rămânând ascunşi de ochii trecătorilor. Am stat de vorbă, am băut şi am mâncat puţin şi, când soarele a început să apună, de afară am auzit zgomotul inconfundabil făcut de cârje apropiindu-se de tavernă. Am simţit un amestec de emoţie şi amărăciune, iar inima mi-a bătut mai puternic în piept, dar am rămas pe loc, aşteptând până când sunetele au devenit mai clare, iar apoi, ducându-mă la uşă, l-am văzut.

Am aruncat o privire spre Jonah, care s-a uitat la mine, iar eu am dat afirmativ din cap. Şi-a întins gâtul ca să vadă mai bine, iar eu m-am rugat ca vărul meu să nu intre în han, ci să-şi continue drumul. În ciuda îndelungatei mele odisei, încă nu eram pregătit pentru ceea ce aveam să spun sau să fac. Am trăit o senzaţie de uşurare când, în loc să intre în tavernă, a continuat să meargă şi am văzut că, ajuns la capătul străzii, a cotit la dreapta şi a urcat scara unei căsuţe, după care a deschis uşa şi a intrat.

Imediat ce ne-am convins că nu avea să reapară, eu şi Jonah am ieşit în stradă şi am urmat acelaşi drum. Oprindu-ne, am ridicat ochii spre etajul casei şi, prin fereastră, am observat că se aprindeau câteva lumânări la lumina cărora am văzut umbra familiară a unei femei aproape de geam. În surdină, am scăpat un strigăt de încântare, dar înainte de a mă năpusti pe scară ca să intru în casă şi să îmi salvez soţia, fratele meu m-a atins pe un braţ şi a făcut un semn către colţul grădinii, dedesubtul unei sălcii, unde se afla un mormânt. M-am lăsat pe vine ca să citesc cuvintele săpate pe monument şi, fără nicio prevestire, am simţit că pământul e nesigur sub tălpile mele, pentru că acolo era înscris numele soţiei mele.

Am scos un strigăt şi m-am întors din nou spre fereastră. Dacă Sarah nu era cu Henry, atunci cine era acea femeie? Am înţeles de ce făcusem o asemenea greşeală doar când ea s-a întors puţin şi i-am văzut profilul.

Desigur, nu era nicidecum Sarah. Era Beatrice, fiica ei.

Japonia
— 1743 d.Hr. —

✷✷

După ce, în cele din urmă, îl descoperisem pe Hachirou, nu voiam nimic mai mult pe lume decât să intru în casa lui şi să pun capăt legăturii de durată dintre cap şi umeri. Cu toate acestea, onoratul meu frate, Junpei, mai calm şi mai înțelept decât mine în acele momente de suferință, m-a convins că ar trebui mai întâi să îngădui minții şi corpului să îşi găsească odihna, iar după aceea să iau o hotărâre în privința acelei îngrozitoare fapte într-o dispoziție mai rațională, în ziua următoare. Am revenit la locuința noastră, o casă de odihnă mică, pentru călători, unde o bătrână pe nume Mitsuki întinsese pentru noi câteva tatami pe podeaua uneia dintre camerele pentru oaspeți.

Nepoata lui Mitsuki, o fată foarte sfioasă, pe nume Nanako, a bătut la uşa noastră la scurt timp după aceea, ținându-şi capul plecat ca să nu mă privească în ochi, ne-a adus două boluri cu apă caldă ca să ne spălăm mâinile şi fețele, dar şi nişte supă miso ca să ne umplem burțile şi, deşi Junpei a adormit aproape imediat după ce a mâncat, eu am rămas treaz ore în şir, bând o carafă cu bere şi fiind îngrijorat că prada mea îmi va simți prezența în oraş şi va fugi la miez de noapte.

Prezența fiicei mele vitrege în casă mă tulbura, făcându-mă să mă întreb de ce se lăsase prizoniera lui, mai ales că, după cum presupuneam eu, el îi ucisese mama, pentru care inima mea sângera. A treia soție pe care o pierdusem.

În cele din urmă, am ațipit, dar m-am trezit câteva ore mai târziu, când soarele începea să urce pe cer, şi m-am dus la bucătărie, unde Mitsuki, gazda noastră, stătea deja în fața cuptorului, pregătind mâncarea pentru acea zi. A făcut o plecăciune când m-a văzut şi a aşezat pe masă un dejun uşor, alcătuit din peşte fript, două ouă dashimaki{44} şi un chawan{45} cu orez.

— Ai călătorit departe? m-a întrebat ea, aşezându-se vizavi de mine la masă, în timp ce eu mâncam.

Avea o față care îi trăda bunătatea, dar o porțiune de piele de pe tâmpla dreaptă, pe care nu îi creştea părul şi care era afectată profund, sugera cel puțin o înfruntare violentă din trecut.

— Prin mai toată Japonia, i-am răspuns. De la Sendai la Niigata, de la

Osaka la Hiroshima şi de la Fukuoka până la Kumamoto. Am văzut țara noastră aşa cum nu m-am gândit vreodată.

— Cred că te interesează foarte mult lumea.

— Dacă mi s-ar fi oferit prilejul, aş fi rămas în satul meu, i-am răspuns, şi aş fi fost părintele unei familii numeroase, făcând chashaku şi chasen[{46}], profesiunea mea preferată. Însă circumstanțele mi-au fost potrivnice.

— Se mai întâmplă, a spus ea, dând din cap. Şi eu am avut tot felul de dorințI privind modul în care voi dori să-mi duc viața, dar pesemne că nu m-am născut într-un moment potrivit, ori în țara potrivită. Dar dacă tu ai călătorit atât de mult fără vrerea ta, înseamnă că ar trebui să presupun că ai pornit într-o căutare?

— Da, pentru o persoană. Dar am găsit-o aici, în Kyoto.

Mi-a turnat puțin ceai şi m-a urmărit cât l-am băut.

— Azi va fi o zi a violenței, a spus ea încet. Îmi dau seama de asta după expresia de pe fața ta.

— Despre ce expresie vorbeşti?

— Pari hotărât. Şi parcă regreți puțin. Dar, mai presus de toate, înspăimântat.

— Înspăimântat? am repetat eu şi m-am încruntat. Nu cred.

— Eşti înspăimântat pentru că ai devenit omul despre care nu credeai vreodată că vei deveni. Onorat oaspete, spune-mi cum te cheamă!

I-am spus, iar ea a zâmbit.

— Acesta nu este numele unui bărbat căruia îi face plăcere să verse sânge. Şi astăzi va fi vărsare de sânge, adevărat?

— Da.

— Pot afla al cui?

Mi-am mutat privirea, neştiind sigur dacă era bine să îmi dezvălui planurile față de ea. Însă era foarte bătrână şi nu părea capabilă să mi le zădărnicească.

— Un bărbat pe nume Hachirou, am spus eu.

— Negustorul de pânzeturi? a întrebat ea. Cel care merge în cârje?

— Tocmai el. Asta înseamnă că îl cunoşti, aşa-i?

— E bine cunoscut de toți cei de aici. Un om lipsit de onoare.

Am ridicat o sprânceană.

— De cât timp locuieşte aici? am întrebat-o.

— Nu de multă vreme, mi-a răspuns ea. De cel mult câțiva ani. A venit cu bani şi a cumpărat cea mai mare machiya[{47}] pe care a găsit-o. Trei etaje,

ca şi cum cineva are nevoie de atât de mult spațiu. Curând a cumpărat şi alte clădiri din oraş şi a început să le închirieze unor oameni care abia dacă îşi puteau permite să achite chiria enormă. Când aceştia nu pot achita, îi pune să plătească penalizări. E temut, desigur, dar şi disprețuit. Ți-a făcut cumva vreun rău?

— Da, am recunoscut.

— Atunci, poate că a sosit momentul. La un moment dat, toți trebuie să ne luăm rămas-bun de la această viață.

O venă din tâmpla ei, aproape de porțiunea de piele lipsită de păr, a pulsat ceva mai tare când mi-a spus toate acestea şi, văzând direcția în care mă uitam, şi-a pus palma peste cicatrice, acoperind-o preț de câteva momente.

— Soțul mi-a făcut asta, a spus ea. Un bărbat crud. Genul de bărbat care găseşte o plăcere în a fi violent față de femei.

— Mai trăieşte?

— Se spune că, la adăpostul întunericului, a plecat din Kyoto cu mulți ani în urmă, împreună cu o fată, iubita lui, mi-a răspuns ea. În realitate, e îngropat chiar sub casa asta. I-am pus cuțitul la beregată într-o noapte, când dormea. E posibil ca, după ce voi muri, să fie descoperit acolo. Însă va fi prea târziu ca să îmi primesc pedeapsa.

Surprins, am căscat ochii, până când ea, zâmbind, şi-a lăsat o mână pe umărul meu un moment, după care s-a ridicat ca să îşi vadă de gătit. Înainte ca ea să se îndepărteze, am prins-o de o mână.

— Spune-mi, respectată bătrână, am spus eu. Ai cunoscut vreodată o femeie pe nume Sanyu?

Ea a dat afirmativ din cap şi s-a aşezat la loc. Am văzut lacrimi formându-i-se în ochi, dar le-a şters.

— O ființă frumoasă, a spus ea.

— Îmi poți spune ceva despre ea? Despre ce i s-a întâmplat, adică?

Mitsuki a oftat.

— A sosit împreună cu el, a zis ea. Cu Hachirou. Şi cu fata. Fiica ei, cred.

— Bashira.

— O fată ciudată. Tulburată.

— A avut o viață grea, am spus eu. În sufletul ei se află cicatrice adânci.

— Sanyu i-a făcut ceva rău când era copilă?

— Nu, cel care a torturat-o a fost tatăl ei.

— Şi totuşi, din câte am văzut eu, furia ei era îndreptată împotriva mamei. Ţipa la ea pe stradă, fără să îi arate niciun pic de respect. Prin furia ei, aducea ruşine asupra amândurora.

— Sanyu avea voie să iasă din casă? am întrebat surprins, pentru că auzisem că uneori fusese încuiată în casă, departe de privirile bărbaţilor.

— Uneori. Deşi, în unele cazuri, Hachirou o însoţea oriunde mergea. O lega de braţul lui cu o frânghie din sisal ca să o împiedice să fugă. Când era întrebat de ce o trata în acel mod degradant, spunea că ea încercase cândva să îl ucidă, să îl înjunghie în spate cu un kaiken{48}, de aceea o ţinea ca în lesă drept pedeapsă, aşa cum ar fi ţinut un câine agitat. Desigur, bărbaţilor li se părea o situaţie amuzantă, astfel că niciunul nu a intervenit. În ceea ce privea femeile, în fine, ele nu puteau face nimic dacă voiau să îşi păstreze capetele pe umeri. Din păcate, lumea nu este condusă de mame.

— Şi când a murit? am întrebat-o, iar cuvintele mi-au rămas în gâtlej în timp ce le rosteam.

— Probabil că acum aproape un an, mi-a răspuns ea. În cele mai misterioase condiţii. Am văzut-o în aceeaşi dimineaţă cu ochii mei în piaţă, unde se dusese să cumpere peşte. Părea sănătoasă. Numai că a doua zi a fost dusă din casa lui Hachirou şi îngropată pe un teren din apropiere. Se crede că el a ucis-o, probabil că ea a încercat din nou să îl omoare, dar bineînţeles că el nu a fost făcut răspunzător pentru moartea ei.

— Deocamdată, am spus eu. Crede-mă, asta se va schimba astăzi!

Femeia s-a ridicat din nou când Junipei a intrat în încăpere, a făcut o plecăciune spre el, după care s-a întors în bucătărie ca să pregătească încă o porţie.

— Când îl ucizi, a spus ea în timp ce pleca, să-l faci să sufere. Iar dacă ai nevoie de un loc în care să-l îngropi, dă-mi de ştire. Am o oarecare experienţă în privinţa asta.

★★★

Mi-a fost mai uşor decât mă aşteptam să pătrund în casa lui Hachirou. Uşa era descuiată şi, spre deosebire de mai toţi negustorii bogaţi din oraş, nu avea paznici. După ce am intrat, am rămas impresionat de eleganţa casei. Încăperile lungi erau despărţite de shiji din hârtie translucidă, în vreme ce motivele apei ce legau zona de locuit de grădinile opulente erau foarte frumoase. Era evident că vărul meu prosperase după ce fugise din satul nostru. După ce am ieşit afară şi am mers pe sub cireşi, am examinat statuile care fuseseră ridicate acolo, minunându-mă de priceperea celor care

reuşiseră să creeze asemenea opere de artă. Lipindu-mi degetele de fiecare dintre ele, m-am simțit ca şi cum aş fi cunoscut acele pietre şi ele îmi erau familiare. Pierdut în acea reverie, abia dacă am băgat de seamă când Junpei a apărut alături de mine.

— E ceea ce ți-ai imaginat? m-a întrebat el.

— Nu m-am gândit niciodată la bunăstarea lui, i-am răspuns. Mintea mi-a fost atât de concentrată asupra căutării, încât nu mi-a păsat ce ar fi putut realiza în acei ani, dar s-a descurcat bine, atâta lucru este limpede.

— Ei bine, sper să se fi bucurat de ce a acumulat, pentru că în locul în care va ajunge nu va duce nimic cu sine.

Am dat din cap şi m-am întors pentru a-l privi, apoi mi-am aşezat mâinile pe umerii lui.

— Onorat frate mai mare, am spus, trebuie să-ți mulțumesc pentru că mi te-ai alăturat în această căutare. Şi pentru bunătatea pe care mi-ai arătat-o de fiecare dată când drumurile ni s-au încrucişat.

— Sigur, a spus el. Sper că am îndreptat faptele pline de cruzime pe care le-am săvârşit împotriva ta când eram copii. Şi răul pe care i l-am făcut respectatei tale mame.

— Aşa e, am spus. Te iert pentru toate şi, dacă ar fi aici, şi mama te-ar ierta. Trecutul a rămas în urma noastră şi îți sunt recunoscător pentru tot ce ai făcut de atunci încoace. Însă acum trebuie să-ți cer o ultimă favoare.

— S-auzim!

— Trebuie să-ți cer să pleci.

— Să plec?

— Da, i-am răspuns, privindu-l drept în ochi. Ceea ce se va întâmpla în continuare trebuie să rămână doar în seama mea. Nimeni altul nu se poate amesteca. Îl voi aştepta pe Hachirou şi sper să o salvez pe Bashira, aşa cum ar fi vrut Sanyu, dar trebuie să fac toate astea fără ajutorul nimănui. Acum, când a sosit momentul, trebuie să îl înfrunt singur.

A rămas câteva momente pe gânduri, după care a dat aprobator din cap. Ştia că tot ce spusesem era adevărat şi onorabil. Îmi adusesem katana, sabia lungă cu lama curbată, iar el îşi scosese sabia tanto de la centură, astfel că acum aveam armele tradiționale daisho ale unui samurai, adică o sabie lungă şi una scurtă. M-a îmbrățişat şi a plecat fără să mai scoată vreun cuvânt, iar eu am rămas în grădină, încercând ambele săbii mânuindu-le prin aer, ca să mă obişnuiesc cu greutatea lor. Eram atât de concentrat la exercițiile pe care le făceam, încât nu am auzit sunetele scoase de cârje

apropiindu-se dinspre casă care anunțau apropierea omului pe care voiam să îl ucid. M-am întors surprins doar când el mi-a rostit numele şi am rămas cu săbiile înălțate în semn de amenințare.

— Hachirou! am spus eu.

★★★

Se schimbase, desigur, dar nici eu nu mai eram acelaşi. Dacă fusese cândva uimitor de atrăgător, acum fața îi era brăzdată de riduri, iar pungi întunecate îi atârnau sub ochi. Părul cândva negru i se rărise şi cel pe care îl mai avea era presărat cu fire cărunte. Mâinile cu care îşi ținea cârjele păreau să tremure vag. Iar venele albăstrui erau vizibile, pe când ale mele nu arătau astfel.

— Ştiam că vei veni în cele din urmă, a spus el, coborând în grădină, după care s-a aşezat pe o bancă şi şi-a lăsat cârjele pe iarbă, alături de el. Icnetul pe care l-a scos când s-a aşezat a fost ca acela al unui om mult mai bătrân şi, preț de un moment, m-am întrebat prin ce încercări trecuse de-a lungul anilor. Era inevitabil. În fiecare dimineață, când mă trezeam, mă întrebam dacă aceea era ziua în care îți vei face apariția.

— Şi te-ai temut? l-am întrebat, lăsând săbiile jos, după care m-am aşezat pe o bancă poziționată în unghi drept față de a lui. În ciuda numeroşilor ani care îmi trebuiseră ca să îl găsesc, nu voiam să îi curm viața chiar atât de repede. Voiam ca mai întâi să discut cu el, să îi înțeleg acțiunile, dacă acel lucru era posibil. A rămas îndelung pe gânduri până să îmi răspundă.

— Îmi era groază că totul se va petrece foarte repede, mi-a răspuns el în cele din urmă. Nu voiam să mă trezesc într-o noapte ca să descopăr că eşti aplecat peste mine cu katana în mână, iar tăişul ei să îmi taie beregata înainte de a apuca să rostesc vreo vorbă. Am sperat ca sosirea ta să se întâmple ca acum. Şi că vom putea mai întâi să stăm de vorbă ca veri, aşa cum făceam cândva.

— Vrei să cerşeşti îndurare?

— Nu, a spus el, clătinând din cap şi având un zâmbet schițat pe față. Nu, n-o să irosesc nici timpul meu şi nici pe al tău făcând ceva atât de ridicol. Dar poate-mi îngădui să îți explic. Iar apoi poți făptui ceea ce te-a adus încoace. A scos încă un oftat şi a făcut un gest din umeri. Ori vei pleca, şi nu ne vom mai revedea vreodată. Nu ştiu ce se va întâmpla.

— M-ai trădat! am spus, simțind vechea şi bine cunoscuta mânie gonind prin sângele meu. Ne-am cunoscut de mici, iar tu m-ai trădat! Te-am tratat

ca pe un membru al familiei noastre. Ce am făcut să merit ceea ce mi-ai făcut? Ce ți-a făcut Katsumi? Sau Eito? Era doar un copil! Cum explici tot ce le-ai făcut?

— Vere, s-ar putea să nu crezi ce-ți voi povesti, a spus el, coborând ochii spre iarbă şi vorbind încet. Dar n-am vrut moartea lor. Eram atât de plin de amărăciune împotriva ta încât aproape că mi-am pierdut mințile. Te învinuiam pe tine pentru ceea ce am pierdut. El a fost ucis, ştiai asta? Când s-a întors în satul lui, ştirea privind afecțiunea dintre noi a călătorit odată cu el, iar neamurile lui i-au tăiat beregata în momentul în care a călcat pe pământul din apropierea casei lui. Dacă i-ai fi îngăduit să-ți rămână ucenic, lucrurile ar fi stat altfel.

— Dar nu l-am ucis eu! am protestat.

— Nu, dar l-ai izgonit. Dacă îi permiteai să lucreze în atelierul tău, nu ar fi murit.

M-am întors cu fața în altă parte, iar privirea mi-a fost atrasă de un firicel de apă care cobora pe nişte pietre din colțul grădinii. O hotărâre luată cu mulți ani în urmă, pornită din ideea că integritatea artei mele era mai importantă decât bunăstarea unui străin, dusese spre nenorociri, suferințe şi moarte. Era adevărat. I-aş fi putut îngădui să rămână sub îndrumarea mea. L-aş fi putut instrui.

— Când i-am scris tatălui soției tale, a continuat Hachirou, nu aveam cum să ştiu ce va face când o va găsi. Am crezut că va veni şi îi va lua pe amândoi cu sine. Atunci ai fi suferit la fel de mult ca şi mine.

— Ca şi cum nu suferisem îndeajuns, am spus. Doar ai văzut cât de abătut am fost după moartea primei soții, ai fost de față.

— Adevărat, mi-a răspuns el, închizând ochii. Pierduseşi deja pe cineva iubit. Dar eu eram prea ros de milă față de mine ca să mă gândesc la trecut. Cu toate astea, trebuie să mă crezi când îți spun că ideea de a-i scrie tatălui lui Katsumi nu mi-a aparținut în totalitate. Mi-a fost sugerată de altcineva.

— De cine? am întrebat, deşi am bănuit imediat care va fi răspunsul.

— De sora ta, Aiko. Ea mi-a spus unde locuia el. Fără să ştiu asta, nu aş fi reuşit să iau legătura cu el.

— A urât-o pe soția mea încă din prima zi, am spus eu. Era geloasă pentru că o iubeam.

— Şi Aiko? a întrebat el. Ea este…

— Moartă, i-am răspuns. Am ucis-o în aceeaşi noapte. În timp ce tu călăreai prin întuneric ca un laş, trupul ei se răcea pe podeaua verandei casei

ei.

Şi-a înghiţit nodul din gât şi a închis ochii.

— Iar acum ai venit să mă ucizi şi pe mine, a spus el.

— Iar după ce tu mi-ai făcut atât de mult rău, am spus, ignorând întrebarea lui, de ce ai luat-o şi pe Sanyu? Şi pe Bashira? Ele ce rău ţi-au făcut?

— Ştiam că mă cauţi, a explicat el. Ştiam că porniseşi vânătoarea.

— De unde?

— Vere, ai traversat de multe ori Japonia în căutarea mea. Am bani. Şi posibilităţi. Există mulţi oameni care vor să rămână în graţiile mele şi îmi dau informaţii. Nu te-ai gândit că voi afla?

— Am sperat că asta te va da de gol.

— Cu toate astea, m-a ajutat să mă feresc de tine. Am pus oameni să te urmărească, iar tu erai întotdeauna mai uşor de găsit. Temple, mănăstiri, teatre kabuki. Am avut tot timpul informaţii despre mişcările tale. Când am aflat că aveai o nouă femeie, am crezut că dacă ţi-o luam, într-o bună zi, voi putea să mă târguiesc pentru viaţa mea.

— Însă ai ucis-o.

— Nu, vere, a spus el, ridicând privirea şi clătinând din cap. Nu am ucis-o pe Sanyu, îţi jur. N-aş fi făcut nicicând aşa ceva. În realitate, nu am luat nimănui viaţa cu mâna mea.

— Sigur că nu, i-am răspuns. Îi pui pe alţii să facă asta în locul tău. Aşa procedează cei lipsiţi de curaj. Îţi închipui că te voi crede, pur şi simplu, pentru că îmi spui asta? Speri doar să-ţi fac moartea să fie iute şi fără dureri.

— Poţi crede ce vrei. Nu pot influenţa asta. Dar aşa stau lucrurile cu adevărat.

— Şi dacă nu ai ucis-o tu, am zis eu, cine a făcut-o?

— Eu, am auzit o voce în spatele meu, şi, luat prin surprindere, m-am răsucit.

Încă o dată, fusesem atât de absorbit de discuţie, încât nu reuşisem să aud zgomotul de paşi venind dinspre casă, iar acum o siluetă cunoscută stătea lângă fusuma{49} care dădea spre grădină.

Bashira.

— Tu? am întrebat, ridicându-mă încet şi privind spre ea. Se maturizase faţă de când o văzusem ultima oară. Era foarte frumoasă, aproape o copie a mamei ei, însă în ochi avea o răceală pe care nu o văzusem niciodată la Sanyu. Dar de ce ai făcut asta?

A rămas nemişcată, uitându-se când la mine, când la Hachirou, având pe față o expresie atât de nemiloasă, încât m-am întrebat dacă îmi va răspunde. Nu o cunoscusem bine pe Bashira în scurta perioadă cât trăise sub acoperişul casei mele, dar făcusem toate eforturile pentru a-i fi tată. Se arătase receptivă la bunătatea dovedită de mine, dar o tratase pe mama ei cu un amestec de dispreț şi de respingere. Desigur, înțelesesem asta, punând sentimentele ei pe seama traumelor la care fusese supusă de tatăl ei, şi fusesem convins că într-o bună zi, când timpul va alina suferințele provocate de rănile suferite, relațiile dintre ele s-ar fi putut îmbunătăți. Se vedea însă că acea zi nu sosise.

A păşit în grădină şi a rămas față în față cu noi, şi am văzut că avea pe spinare un arc mare şi un pumnal kaiken la brâu. M-am aplecat şi mi-am ridicat săbiile, după care m-am ridicat în picioare ca să o înfrunt.

— M-a lăsat singură cu el, a spus Bashira, având fața ca o mască lipsită de orice emoție. M-a abandonat.

— Ba nu, am spus eu. Tatăl tău a exilat-o când ea a descoperit ce îți făcea el ție. Iar bunica ta chiar l-a ajutat să făptuiască acele atrocități. A fost vina lor, Bashira. Nu a lui Sanyu. Dacă ar fi putut, te-ar fi luat cu ea.

— Se putea întoarce, s-a răstit ea, ridicând vocea şi am văzut în ochii ei că furia sporea. A dus mâna la centură şi a scos pumnalul, ținându-l în mâna dreaptă, în timp ce cu mâna stângă a mângâiat lama ca şi cum ar fi fost pielea unui iubit. Sângele a început să picure pe iarba de la picioarele ei, dar ea a rămas nepăsătoare. A preferat să stea deoparte, a spus ea. M-a lăsat în seama lui.

— Ştii ce făcea mama ta în ziua în care am cunoscut-o? Ea a clipit, dar nu mi-a răspuns, iar expresia de pe fața ei nu s-a schimbat deloc. Plângea, am urmat eu. Am descoperit-o plângând în timp ce stătea într-o grădină care semăna foarte mult cu asta de aici. Am întrebat-o ce păție, dar nu a vrut să-mi spună. Era ziua ta de naştere, am aflat mai târziu. Era neconsolată pentru că îi lipseai foarte mult.

— Trebuia să se întoarcă după mine! a răcnit ea, răsucind pumnalul şi împungând cu lama în direcția mea. Numai că ea m-a lăsat singură cu acel monstru. Ştii ce mi-a făcut el?

— Da, am spus. Şi îmi pare rău.

— Eram o copilă.

— Nu a fost vina ei. Dacă ar fi fost posibil, ar fi schimbat locul cu tine într-o clipă.

A râs cu amărăciune în glas şi a scuturat din cap.

— Ai fost acolo în ziua în care mi-am împins tatăl în acel puț, a spus ea. Nu-ți aduci aminte ce am spus după aceea?

Mi-am silit mintea să revină la acea după-amiază fatidică din Yokohama, la scurtă vreme după ce mi se făcuse rău. Asta se petrecuse cu mult timp în urmă, dar acum, când îmi pusese acea întrebare, mi-am adus aminte. La acea vreme, nu înțelesesem, însă în acele clipe totul se lega.

— Unu din doi, a repetat ea. Tatăl meu a fost primul şi eu am ştiut că într-o zi mama îl va urma. Acum sunt amândoi morți. Amândoi pedepsiți pentru crimele făptuite.

— Dar tu ai rămas aici, am spus. Chiar şi după ce ai ucis-o pe Sanyu. Ai rămas cu el, am adăugat, făcând semn spre Hachirou. De ce? De ce n-ai plecat? Cu ce te-a obligat să stai în continuare?

A ridicat din umeri.

— Unde să plec? El îmi poartă de grijă. Îmi dă bani. Şi-a folosit influența ca să nu fiu judecată pentru moartea mamei. Vrei să ştii ce i-am făcut? I-am tăiat capul! Apoi a început să râdă. I-am tăiat capul! a repetat ea, de astă dată strigând şi dansând în cerc, astfel că mi-a lăsat impresia că îşi pierduse mințile. Şi mi-a plăcut asta. Iar el a ştiut că voi merge până la capăt. Am legat-o fedeleş, apoi i-am spus ce plănuiam şi am lăsat-o să aştepte. M-a implorat să o cruț, dar nu am cedat. În schimb, am…

Nu am auzit restul spuselor ei, pentru că deja ridicasem sabia şi, fără niciun avertisment, am înfipt katana în inima ei, în timp ce am folosit tanto ca să despart capul de trup. S-a rostogolit pe pământ până la picioarele lui Hachirou, care a scos un țipăt, s-a ridicat nesigur pe picioare şi şi-a dus mâinile spre cârje, dar nu a ajuns la ele. Corpul fetei s-a prăbuşit pe iarbă, iar sângele i s-a scurs cu repeziciune din gât. Şi am simțit că şi corpul meu începe să tremure pentru ceea ce tocmai făptuisem.

Când m-am întors, am văzut că Hachirou ridicase pumnalul fetei şi îl ținea între mâini. Întrebându-mă dacă avea intenția de a lupta cu mine, m-am încruntat. Când l-am privit în ochi, am întrevăzut ceva din copilăria pe care o împărțiserăm şi, spre surprinderea mea, furia mea a început să se risipească. Am gândit că, în cele din urmă, aceea era calea spre iertare. Fata moartă zăcea la picioarele mele. O ființă care nu meritase o asemenea soartă. Probabil că se vărsase destul sânge. Probabil că sosise momentul iertării.

— Hachirou, am spus eu, însă, înainte de a reuşi să mai rostesc un cuvânt

în plus, el a întors pumnalul spre sine şi l-a înfipt adânc în abdomen, după care a tras lama peste stomac de la stânga spre dreapta. S-a căscat o rană, sângele a început să curgă şuvoi, însă el, având un zâmbet vag pe față, a rămas în picioare câteva momente, după care s-a prăbuşit la pământ.

PARTEA A 11-A
Îngeri buni şi îngeri răi

Germania
— 1790 d.Hr. —

✷✷

Celula mea era mică, având cel mult trei metri lungime şi aproape doi metri lățime. Patul îngust, cu o saltea dură, stătea lipit de un perete, în vreme ce o găleată ce slujea drept toaletă se afla într-un colț. În afară de acestea, nu exista alt mobilier. Unii deținuți erau destul de norocoşi să poată vedea afară printre gratii, însă celula mea dădea spre o curte interioară şi, când izbucneau furtuni, vântul era câteodată atât de puternic, încât trebuia să stau ghemuit în pat, cu brațele înfăşurate în jurul corpului ca să mă încălzesc, pentru că pătura subțire reprezenta o firavă protecție împotriva frigului. Ştiam că, de cealaltă parte a clădirii, deținuții puteau vedea nişte stânci în colțul grădinii, astfel că tânjeam să mă bucur şi eu de o asemenea privelişte. Cu toate astea, trebuia să mă consider norocos pentru că aveam o celulă doar pentru mine, în vreme ce mulți dintre deținuții de la închisoarea Hohenasperg erau siliți să o împartă cu oameni fioroşi, unul ocupând patul, iar celălalt devenind un ghem pe podea. În orice caz, preferam izolarea unor asemenea tovărăşii, mai ales că posibilitatea unor explozii de violență era foarte mare într-un mediu atât de claustrofobic.

Programul zilnic nu se modifica defel. În fiecare dimineață, eram treziți la ora şase de sunetele unor gonguri, după care ne îndreptam în şir indian spre sala de mese spațioasă de la parter, unde ni se dădea câte o chiflă uscată, o bucată de caşcaval întărit şi un cârnat rece, împreună cu o cană cu apă fierbinte care probabil că avea o legătură îndepărtată cu frunzele de ceai. Aceea nu era o hrană aşa cum înțelegeam eu termenul, astfel că mi-a luat mult timp până să mă obişnuiesc cu chinurile pricinuite de foamea care îmi dădea dureri de stomac. Câteodată, când vreun şobolan trecea prin celula mea, îmi imaginam cum ar fi fost să îl prind, să îl jupoi şi să îl frig la o flacără.

Indiferent de vreme, eram scoşi în curtea interioară după micul dejun, unde păşeam de jur-împrejur timp de o oră, după care ne întorceam în celule pentru a ne petrece restul dimineții. Cei mai mulți dintre deținuți duseseră la desăvârşire arta de a dormi din proprie voință, asta pentru a face timpul să se scurgă mai repede, dar nu prea mă pricepeam să fac asta, astfel că de

obicei rămâneam treaz şi lucram la poemele mele. Pe la jumătatea după-amiezii, ieşeam din nou ca să mărşăluim şi, câteodată, gardienii cântau ca să putem dansa, ceea ce ne oferea o ocazie mai bună pentru a ne mişca picioarele şi a îmbunătăți circulația sanguină, chiar dacă, priviți de departe, sigur arătam ridicoli. Citisem undeva că, din acelaşi motiv, căpitanii corăbiilor britanice îşi încurajau marinarii să procedeze la fel pe punte în fiecare seară şi că, deşi la început mi s-a părut ciudat să dansez un zwiefacher sau ländler{50} cu o ceată de ucigaşi, hoți şi violatori, curând am trecut peste orice disconfort şi l-am acceptat. De fapt, m-am alăturat unui grup de alți oameni – un incendiator, un pedofil şi doi bărbați care uciseseră o bătrână pentru a-i lua ceasul de buzunar – în acelaşi timp, perfecționând schuhplattler{51}, pe care îl realizam spre deliciul celorlalți deținuți, dar şi al gardienilor, stând în cerc şi plesnindu-ne mereu tălpile încălțărilor, coapsele şi genunchii în stil tradițional bavarez.

Spre sfârşitul zilei ni se dădea o altă farfurie cu mâncare, despre care gardienii spuneau în derâdere că era cina noastră, de obicei un soi de ghiveci tare ca piatra, cu găluşte care erau capabile să ne spargă dinții, plus pâine mucegăită. Nu am reuşit niciodată să aflu de ce pâinea era întotdeauna aşa. Am avut impresia că se folosea mereu pâinea coaptă în ziua precedentă, când ar fi fost mai logic să se arunce ceea ce se produsese într-o zi şi să se înceapă de la capăt în fiecare zi. Într-o zi, i-am sugerat acest lucru guvernatorului, care s-a holbat, pur şi simplu, la mine, după care a izbucnit în râs şi m-a bătut uşor pe braț, ca şi cum aş fi fost trimis acolo ca să îi înveselesc viața. Lucru ridicol, pentru că eram german, nu îmi părăsisem niciodată patria, iar glumele nu erau specialitatea mea.

O dată pe săptămână, eram duşi în subsolul închisorii, unde eram siliți să ne dezbrăcăm la piele şi să stăm în rânduri de câte zece, în vreme ce gardienii ne stropeau cu apă rece, pornită din furtunuri. Deşi eram cu toții murdari şi puteam până la cer, era o experiență dureroasă pentru cei care stăteau în primele rânduri, deoarece jeturile de apă aveau o presiune extraordinar de mare. Cu toate acestea, mie îmi plăcea, şi ieşeam mereu în față, întinzându-mi brațele larg în lături şi permițând apei să duduie pe pielea mea murdară. Seara care urma era singura din săptămână în care mă simțeam aproape curat.

După aceea, continuam să citesc sau să scriu, după care, la ora nouă, se stingeau toate lumânările. Rutina era aceeaşi, şapte zile pe săptămână, şi pierdusem de mult şirul zilelor. Oricum, nu avea importanță. Nimic nu se

schimba.

★★★

Probabil că aş fi reuşit să fug din casa vărului meu dacă, la doar o secundă ori două după ce Heinrich s-a împuşcat în inimă, Magnilda, menajera lui, nu ar fi sosit ca să îşi înceapă treburile zilnice. Intrând în grădină, ea a descoperit nu doar cadavrul patronului ei prăbuşit pe iarbă şi pe cel al Bathildei, având jumătate din faţă spulberată, dar şi un necunoscut – pe mine – stând între cei doi şi ţinând un pistol în mână. Am auzit ţipătul ei răsunând din spatele meu şi, întorcându-mă, am văzut-o pe nefericita fată pălind la faţă, pentru că, neîndoielnic, a crezut că va deveni următoarea victimă. Apropiindu-mă rapid de ea, am sperat să mă lase să plec de acolo fără a fi pedepsit, dar ea s-a răsucit pe călcâie şi a fugit, scoţând un răcnet atât de sfredelitor, încât până şi surzii s-ar fi întrebat ce orori se petrecuseră în spatele acelor uşi.

Alergând şi urlând, a ajuns în stradă şi le-a spus despre crime tuturor celor dispuşi să o asculte, iar până când eu să găsesc un loc în care să mă ascund, au sosit poliţiştii care m-au arestat. Am fost dus la cazarma locală şi ţinut acolo peste noapte, după care, în dimineaţa următoare, am ajuns în faţa unui magistrat, care mi-a spus că sunt reţinut în vederea procesului.

M-am gândit îndelung şi intens dacă era cazul să îmi mărturisesc crimele şi, în cele din urmă, am hotărât să fac exact asta, sperând că dacă rămâneam la mila tribunalului, viaţa îmi va fi cruţată. I-am spus judecătorului povestea nefericitei mele călătorii prin viaţa de adult, amintind numeroasele pierderi pe care le suferisem şi explicând motivele căutărilor vărului meu. Am jurat că nu dorisem să îi fac niciun rău Bathildei, însă ea făcuse uriaşa greşeală de a mă acuza de uciderea mamei ei. Am susţinut cu tărie că Heinrich îşi luase singur viaţa în semn de remuşcare pentru relele făptuite, deşi mi s-a părut clar că, în timp ce îmi spuneam povestea, nimeni nu mă credea. În cele din urmă, am fost găsit vinovat de toate acuzaţiile şi condamnat la zece ani de închisoare.

Închisoarea Hohenasperg era un loc deprimant, în care te simţeai exilat. Aşezată în apropiere de Stuttgart, domina oraşul şi, în diferite perioade de-a lungul istoriei sale, fusese sediul parlamentului, reşedinţă a unui stăpân feudal şi garnizoană, după care ajunsese în stăpânirea guvernului, care o adaptase pentru a fi folosită ca temniţă. Acolo se aflau aproape două sute de deţinuţi, toţi bărbaţi, iar gardienii şi personalul său numărau treizeci de oameni.

Celula de alături era ocupată de un deținut pe nume Niko Kalawai'a, născut în Tasmania, şi, cum zidul dintre noi permitea oricărui sunet să treacă, discutam deseori cu el pentru a mai alunga plictiseala, fiecare dintre noi povestind aventurile nefericite care ne aduseseră în acel loc dezolant. Nu cunoşteam deloc acea parte a lumii din care venise el, dar a reuşit să îmi însufleţească serile cu poveşti despre copilăria lui petrecută pe plaje şi în pădurile ţării lui de origine. Am aflat că, în calitate de şef de bandă, fusese condamnat pentru moartea unui poliţist din Köln, iar acum lâncezea în închisoarea Hohenasperg aşteptând execuţia, în vreme ce avocatul lui făcea nesfârşite demersuri pentru comutarea sentinţei. Câteodată, îi citeam din versurile pe care le compusesem, iar el le asculta în tăcere, cerându-mi uneori să repet o expresie sau strofă care îi plăcuse.

— N-am înţeles niciodată rostul poeziei, mi-a spus el într-o seară prin perete. Într-o zi, poate-mi vei spune o poveste frumoasă, nu doar rime. Un erou care să-mi placă. O femeie pe care să o visez.

— Şi tatăl meu zicea la fel, i-am răspuns. Zicea că poezia e teritoriul femeilor şi al bărbaţilor slabi de minte.

— Am impresia că un poem nu spune niciodată totul. Întotdeauna există ceva ascuns dincolo de cuvinte. De ce să nu spui ce vrei din capul locului? Numeşte cărămida cărămidă! Ideile nu trebuie să fie mereu îmbrăcate în cuvinte frumoase, ca şi cum ar merge la şcoala de duminică, nu-i aşa?

— Nu întotdeauna, am spus. Dar dacă poeziile îl fac pe cititor să se gândească la lume în alt mod…

— Nu vreau să te jignesc, prietene! a mormăit el. Dar în privinţa asta, sunt pe aceeaşi poziţie cu tatăl tău. Dă-mi o poveste frumoasă şi cinstită! a repetat el. Asta m-ar mulţumi.

— Cred că tu şi tatăl meu v-aţi fi înţeles foarte bine, am spus.

— Era un om dur?

— Da, sigur! Soldat. Nu îi suporta pe proşti.

— Tatăl meu era cam la fel, a spus Niko. Şi el şi-a petrecut multă vreme în închisoare pentru ticăloşii, sărmanul de el, astfel că, în cazul meu, aşchia nu a sărit departe de trunchi. Cum a murit tatăl tău?

— De bătrâneţe.

— Se zice că e cel mai bun mod de a trece dincolo. Tatăl meu şi-a întâlnit Creatorul la doar câteva zile după ce ieşise din închisoare. Hai, mai citeşte-mi un poem! Voi vedea dacă îl pot înţelege. Iar dacă nu, poate mă va ajuta să adorm.

Cu timpul, numărul paginilor scrise de mine a sporit. Am compus poeme despre mama, despre fiecare dintre soțiile mele, despre copiii mei, despre oraşele şi satele prin care trecusem în timpul călătoriilor mele. Iar apoi, din când în când, am scris poeme despre locuri care îmi apăreau în vise, oameni şi situații despre care nu aveam cunoştință şi pe care nici nu le vizitasem. Şi, cu toate că acestea s-au dovedit deseori a fi cele mai originale lucrări ale mele, câteodată mă întrebam de unde îmi veneau acele închipuiri. Când i le-am citit, Niko a spus că sigur trăisem alte vieți pe alte tărâmuri, dar am respins ideea ca fiind fantasmagorică.

★★★

O dată pe lună, primeam vizita fratelui meu Johan, şi atunci stăteam o oră în camera de vizitare şi discutam chestiuni de familie. Îmi aducea cărți, hârtie şi pene pentru o lună, iar, în schimb, eu îi încredințam toate poemele pe care le scrisesem între timp, pentru a fi păstrate în siguranță.

În noaptea de dinaintea unei vizite a lui, abia dacă am dormit, pentru că țineam foarte mult să descopăr dacă el îmi îndeplinise o dorință pe care o exprimasem față de el la ultima vizită pe care mi-o făcuse la Hohenasperg.

— Ei bine? l-am întrebat după ce s-a aşezat, abia oferindu-i prilejul de a mă întreba de sănătate. L-ai găsit?

— Despre asta ai auzit? a zis el, neluându-mi în seamă întrebarea, în timp ce a aşezat un exemplar al ziarului *Wiener Zeitung* în fața mea şi arătându-mi cu degetul un articol. Anul trecut, un căpitan englez a avut parte de o revoltă la bord, iar acum, după un an, el şi câțiva oameni din echipaj au apărut în Anglia, unde se presupunea că muriseră, după ce parcurseseră aproape 6500 de kilometri cu un barcaz. Nu ți se pare extraordinar?

— De ce m-ar interesa aşa ceva? am întrebat, încruntându-mă când am aruncat o privire la articol. Un tânăr camerist pe nume Turnstile îşi spunea povestea către reporter cu multe înfloriturі. Am presupus că băiatul era plătit în funcție de numărul cuvintelor rostite, ca să poată câştiga ceva bani pentru relatarea unei asemenea aventuri.

— Păi, şi tu ai avut parte de un naufragiu cândva, nu? Când ai pierdut…

— N-am uitat, am spus eu, dând din cap. Nu e nevoie să-mi aduci aminte de noaptea aceea îngrozitoare. Până la urmă, au murit trei oameni.

— Sigur, mi-a răspuns el. Mă gândeam doar că…

— Rikard, am spus, cu glas ceva mai insistent. L-ai găsit?

— Da, şi îmi face plăcere să-ți spun că acum trăieşte în siguranță cu Ulli

şi cu mine.

Am scos un oftat de uşurare. Cea mai mare îngrijorare a mea în timpul procesului şi încarcerării era legată de fiul meu şi, după ce am fost condamnat, l-am rugat pe fratele meu să îl preia şi să acționeze ca tutore.

— Şi cum se simte?

— E tăcut, mi-a răspuns el. Nu vorbeşte mult. Îți simte lipsa, asta e clar. Se pare că, din anumite motive, nu se înțelege prea bine cu Ulli. Dacă ea încearcă să se apropie de el şi să îl sărute, începe să țipe. Despre ce crezi că ar putea fi vorba?

— N-am idee, am spus, cu toate că i-aş fi putut oferi o părere de om educat.

— Însă, în afară de asta, e un băiat cuminte, a adăugat Johan. L-am trimis la şcoala locală, dar îi este cam greu să-şi facă prieteni. E mereu cu capul în nori.

— Şi, citeşte? Scrie bine?

— E bun şi la una, şi la alta. În privința asta, îți seamănă. Însă excelează la matematică şi ştiințe.

A vârât o mână în desagă şi a scos teancul meu de foi de hârtie şi cerneală, iar eu i-am întins ultimul meu grup de poeme, care aveau ca subiect aisbergurile, deşi nu văzusem aşa ceva cu ochii mei. S-a uitat la teanc un moment şi a clătinat din cap, ca şi cum nu ar fi înțeles de ce îmi risipeam vremea cu asemenea însăilături.

— Ce să fac cu ele? m-a întrebat el. Vrei să încerc să găsesc un editor care să le publice cât mai rămâi închis?

— Nu, am spus eu. Păstrează-le, atâta tot! Când voi fi eliberat, voi hotărî ce să fac cu ele. Poate reuşesc să fac o carieră din asta. Sper că nu sunt prea bătrân ca să o iau de la început. Mai ales acum, când nu mai trebuie să îl vânez pe Heinrich.

— O carieră de poet? m-a întrebat el cu scepticism în glas.

— Da.

— În fine, presupun că există şi feluri mai nefericite de a-ți câştiga traiul. Nu-mi vine în minte vreunul acum, dar asta e!

— Ce se întâmplă cu Dieter? am întrebat.

— Dieter?

— Când l-ai găsit pe Rikard, nu era îngrijit de un tânăr?

— A, despre el era vorba! Da, a spus Johan, după care a scuturat din cap şi a râs. E un tip ciudat. A făcut-o pe Ulli să dispară de sub ochii mei, de

aceea i-am tras un pumn în față. Nu va mai face din nou aceeaşi greşeală.

— Dar era bine?

— Foarte bine. Însă are un cămin tare ciudat.

— La ce te referi? l-am întrebat.

— Păi, acest Dieter trăieşte într-o casă cu un prieten de-al lui, Tilmund, în vreme ce soția lui, Olaia, locuieşti alături cu prietena ei, Quira. Cum ar putea o căsnicie să prospere în asemenea condiții?

Am dat din cap.

— Sunt o pereche ciudată, am recunoscut eu.

— Par să se deteste. Când plecam, au ieşit să îşi ia la revedere de la băiat şi abia dacă s-au uitat unii la alții. În orice caz, Dieter m-a rugat să-ți urez numai bine şi îți mulțumeşte că l-ai protejat. Acum îşi câştigă traiul ca magician şi a spus că, fără ajutorul tău, nu ar fi reuşit să facă asta.

Înainte de plecare, l-am întrebat pe Johan dacă l-ar putea aduce pe Rikard să mă vadă cândva, iar el a lăsat ochii în podea, ca şi cum nu ar fi dorit să mă îndurereze spunându-mi adevărul.

— Şi eu l-am întrebat pe băiat, a spus el. Numai că pare înspăimântat de ideea de a intra într-o închisoare. Probabil că nu e momentul potrivit, dar poate va veni şi acesta, nu? Când va mai creşte.

Am dat aprobator din cap, dar am trăit un moment de adâncă tristețe. Tânjeam să îmi văd fiul, dar, desigur, nu voiam să îl tulbur aducându-l într-un loc atât de îngrozitor. Ştiam totuşi că, deşi acum nu îmi puteam îndeplini obligațiile de părinte, el nu va fi lipsit de dragoste.

Scoția
— 1832 d.Hr. —

După ce executasem doi ani din sentință la închisoarea Bridewell, din Glasgow, nu mă mai intimidau ceilalți deținuți, dar plictiseala persista. Nici măcar vizitele lunare pe care mi le făcea Johnny nu compensau plictisul pe care îl trăiam între cei patru pereți ai celulei şi tânjeam atât după libertate, cât şi după Richie. Deşi refuza în continuare să mă viziteze, fiul meu îmi scria cu regularitate şi prețuiam fiecare scrisoare pe care mi-o trimitea. Evidențiind aptitudini peste medie la învățătură, fusese transferat la o şcoală din Edinburgh şi eram încântat să aflu că primea o educație aleasă. Asta se vedea din maniera în care scria, cu un stil elegant şi îngrijit. Îmi scria multe despre ştiințe, subiect în care eram neinițiat, față de care el manifesta un interes deosebit şi umplea pagini întregi cu amănunte şi presupuneri despre planetele şi constelațiile de pe cerul nopții.

Cum crescusem cufundat în literatura scoțiană, sperasem mereu că într-o bună zi aş putea să scriu un roman. Îmi făcea o deosebită plăcere să citesc poveştile cu aventuri ale lui Walter Scott. Cunoscându-mi pasiunea pentru operele acelui scriitor, directorul închisorii mi-a permis să păstrez pe rafturile din celulă exemplare din *Ivanhoe, Rob Roy* şi *Quentin Durward.* Până şi lui Kelmen, australianul închis în celula alăturată, îi plăcea să îi citesc cu voce tare noaptea, deşi el susținea că un adevărat scriitor trebuia să compună versuri, talent cu care nu putusem să mă laud vreodată.

După ce am fost închis, am început să lucrez la un roman, prima mea încercare. Depăna povestea unui muzicant ambulant care, în cele din urmă, se stabileşte în casa unui negustor bogat, căruia îi cântă seara, dar se îndrăgosteşte de soția lui. Urmează un mare scandal, şi am inclus trei dueluri în paginile romanului, precum şi multe demonstrații de mânuirea sabiei şi leşinuri ale unor doamne. Orele petrecute în celulă erau atât de lungi, încât cuvintele curgeau pe hârtie. Luându-mi inima în dinți, am hotărât să îi scriu eroului meu literar şi să îl întreb dacă ar fi dispus să îl citească.

Stimate Sir Walter Scott,

Vă rog să iertați intruziunea provocată de o scrisoare neașteptată, venită de la un necunoscut, dar sper ca ea să vă găsească într-o stare de sănătate de invidiat. Domnule, nu vă mint! În prezent, sunt închis la Bridewell, în Glasgow, condamnat la zece ani pentru faptul că am ucis o tânără. Însă ea şi-a căutat-o cu lumânarea, nu pot susține altceva, pentru că mi-a făcut multe rele despre care vă voi vorbi cu altă ocazie, dacă îmi oferiți această şansă, dar vă rog să mă credeți că, dacă fantoma ei ar fi să treacă pe lângă dumneavoastră în timp ce citiți aceste rânduri, sper că va avea onestitatea de a spune: „Da, nu greşeşte. Mi-am căutat-o singur". În orice caz, iată-mă aici, plătind prețul pentru crima comisă, deoarece aşa a hotărât judecătorul şi nu prea are rost să plâng pentru ceva ce nu poate fi schimbat. (Aş dori să adaug că sunt acuzat şi de uciderea unui bărbat, un văr de-al meu, dar vă asigur că în privința acestei acuzații sunt nevinovat.)

Vă scriu ca unul care a citit toate cărțile dumneavoastră şi le socotesc printre cele mai frumoase poveşti pe care le-am lecturat vreodată. Doresc de o viață să devin şi eu scriitor şi, deşi număr zilele până voi fi eliberat, am scris un roman care sper că vă va trezi interesul. Prezintă povestea unui muzicant şi cuprinde personaje diverse şi multe aventuri, lupte, neînțelegeri şi vărsări de sânge.

Am inclus şi o secvență umoristică privind un băiat care face trucuri magice. Am cunoscut un astfel de om cândva, şi am furat câte ceva din priceperea lui pentru capitolele în care apare el. Nu ştiu dacă se cade aşa ceva. Probabil că mi-ați putea da un sfat în această privință.

Sir Walter, vă trimit manuscrisul, dar este singurul exemplar pe care îl am, de aceea vă rog să aveți grijă de el. V-ar interesa să îl citiți?

Până voi primi o veste de la dumneavoastră…

Aici am încheiat cu „sluga dumneavoastră cea mai plecată" şi „vă rămân îndatorat în veci", iar la următoarea vizită, i-am predat manuscrisul şi scrisoarea lui Johnny, care mi-a promis că va trimite totul editorului lui Sir Walter din Edinburgh. Am fost foarte fericit, în acel moment, şi nu mă ruşinez să o recunosc.

★★★

Vecinului meu de celulă, Neil Kelman, i se apropia ziua în care avea să fie spânzurat şi mi-am dat seama că îi voi simți mult lipsa după ce va dispărea. Imediat după ce am trimis scrisoarea şi manuscrisul către Sir Walter, el a început să îmi spună prin fisurile din perete povestea vieții lui, şi m-am întrebat dacă ea ar putut fi destul de interesantă pentru a deveni un roman.

Mi-a vorbit despre ciudata lui copilărie din sudul Australiei, unde tatăl lui fusese infractor de profesie. La câteva zile după ce a fost eliberat din închisoare, acesta a murit, iar Kelman, deşi era doar un copil, a trebuit să le poarte de grijă mamei şi surorilor lui, astfel că familia a emigrat în Scoția, în speranța că îşi vor îmbunătăți situația materială. După ce a ajuns adolescent, a fost arestat de multe ori, pentru că era întotdeauna cu ochii la ceea ce nu îi aparținea de drept şi, în acei ani, a fost întemnițat de câteva ori în închisorile din Scoția. Apoi, după ce a împlinit douăzeci de ani, s-a înhăitat cu o bandă de infractori periculoşi. Când poliția a venit la el acasă pentru a-l aresta, lucrurile au degenerat, iar el a încercat să ucidă un polițist, după care a fugit fără a fi prins. Însă, ulterior, a aflat că mama sa fusese arestată în locul lui şi gândul la acea nedreptate l-a făcut să se îngrozească. Curând, împreună cu ciracii lui, a început să ucidă în dreapta şi în stânga, iar victimele lor au fost exclusiv polițişti.

— Nu mă mândresc defel cu sângele pe care l-am vărsat, a recunoscut el. Însă eram tânăr, asta e tot. Şi prost. Şi animat de patimă. Dar nu ridici mama unui om şi o întemnițezi când sărmana ființă nu a făcut nimic pentru a merita o asemenea soartă, nu-i aşa?

— Nu, am recunoscut. Nu, nu faci asta. Dacă ai cât de cât bun-simț.

Într-un fel sau altul, Kelman şi camarazii lui au reuşit să scape neprinşi vreme de câțiva ani, deoarece, dintr-un motiv aparte, oamenii din Scoția le urmăreau aventurile de parcă ar fi citit un roman picaresc în episoade săptămânale. Îi aplaudau, de fapt, pentru că în povestea lor apărea un element care le amintea de Robin Hood, doar că era vorba de prea mult sânge vărsat. Când el şi banda lui au încercat să atace un tren păzit de polițişti în apropiere de Aberdeen, lucrurile au luat o întorsătură tragică pentru Neil, pentru că toți membrii bandei au fost ucişi, mai puțin el, care a fost prins în cele din urmă, judecat şi adus la Bridewell pentru a i se pune ştreangul de gât cât de curând era posibil din punct de vedere legal.

Însă îşi câştigase atât de mulți admiratori în rândul oamenilor de treabă

din Scoția, încât membrii unei grupări au semnat petiții pentru a i se comuta pedeapsa cu moartea la închisoarea pe viață. Nicio şansă, au spus la unison prim-ministrul şi ministrul de interne, şi s-a vorbit că problema i-a fost prezentată chiar şi reginei Victoria, care, când a fost rugată să se arate milostivă, s-a comportat ca şi cum ar fi înghițit o albină.

— Deci aşa ai ajuns aici, i-am spus în seara în care şi-a încheiat povestea. E o istorie foarte tristă.

— Da, adevărat, a recunoscut Kelman, care rămăsese stoic în privința acelei probleme.

— Îmi permiți să-ți scriu povestea? l-am întrebat.

— Vorbeşti de o carte de istorie?

— Nu, un roman.

— Dar totul s-a întâmplat aşa cum ți-am povestit. În ce fel ar putea deveni roman?

— Aş putea prelua evenimentele din viața ta şi le-aş descrie ca şi cum ar face parte dintr-o poveste grozavă, i-am explicat. Prezentând faptele pe care le ştiu şi inventând altele. Atribuindu-ți cuvinte rostite de tine, dar inventând unele ale membrilor bandei. Ar fi o modalitate de a-i face pe oameni să-şi aducă aminte de numele tău.

— Oamenii vor uita despre mine încă înainte de a fi azvârlit într-un coşciug, a spus el oftând. Voi fi aruncat la gunoi ca o bucată de caşcaval uscat. Dar dacă-ți închipui că poți scrie o carte din povestea mea, atunci ai toată libertatea. Numai că nu cred că se va vinde prea bine.

— Probabil, am spus eu, dar am un teanc de foi şi suficientă cerneală ca să mă apuc de scris. Şi, oricum, trebuie să fac ceva pentru a-mi petrece timpul aici, altfel voi înnebuni.

— Atunci, viața mea îți aparține! mi-a spus el, iar eu am simțit că zâmbea cu generozitate.

★★★

Spre surprinderea mea, într-o după-amiază, am primit vizita unui om care nu era nici fratele meu, nici, aşa cum îndrăzneam să mai sper, fiul meu. În timpul încarcerării, nu mi se ceruse niciodată să mă întâlnesc cu un necunoscut şi, când am intrat în camera rece în care aveau loc asemenea discuții, l-am privit pe individ întrebându-mă dacă nu cumva făcuse o greşeală venind acolo.

Arăta ca un bărbat cu o stare socială bună, având vârsta între patruzeci şi cincizeci de ani, cu părul încărunțit, un ten plăcut şi o fire prietenoasă. Când

am intrat în încăpere, l-am deranjat din lectura unui ziar, pe care l-a împăturit imediat ce m-a văzut şi l-a pus în sacul pe care îl avea la el.

— Cred că ați greşit persoana, am spus, aşezându-mă față în față cu el. Prietene, nu v-am văzut niciodată, dar cum rareori mă bucur de o conversație cu altcineva decât vreun alt deținut, mi-ar face plăcere să rămâneți o vreme, dacă nu vă supărați.

A clătinat din cap şi a consultat ceea ce îşi notase într-un carnețel, mi-a cerut numele şi, după ce i l-am spus, a zâmbit.

— Înseamnă că sunteți omul potrivit, a spus el. Sunteți cel care i-a scris unui prieten apropiat, Sir Walter Scott, da?

L-am privit cu uimire şi am rămas mut preț de câteva momente. Era o festă pe care mi-o jucau gardienii, ori era vorba de ceva adevărat?

— Iertați-mă, a spus el, întinzându-mi mâna. Dar să mă prezint: Mathieu Zéla.

— Încântat să vă cunosc, domnule Zéla! am spus strângându-i mâna. Ce fel de nume este acesta?

— Franțuzesc, mi-a răspuns el. M-am născut în Franța. Asta, demult.

— Nu i-am prea agreat pe francezi, am spus. Să nu vă simțiți jignit, domnule Zéla!

— Mathieu, te rog! Şi nu mă simt jignit. Înseamnă că mi-ați vizitat țara de origine?

— Nu, niciodată.

— Atunci aş putea întreba care e cauza nemulțumirii dumneavoastră?

— Da, i-am răspuns eu. În fine, ca să spun adevărul, nu-mi place cum e croită vela lor triunghiulară.

— Am înțeles. Un argument bine întemeiat.

— Şi ce vă aduce aici? l-am întrebat. Nu păreți un om care îşi petrece prea mult timp prin închisorile Maiestății Sale.

— Din întâmplare, am văzut de prea multe ori astfel de locuri, a spus el. Am un nepot care câteodată are nevoie să fie scos din ele pe cauțiune. Dar nu am venit aici ca să vorbesc despre mine, ci, mai curând, despre dumneavoastră.

— Despre mine?

— Da, şi despre romanul pe care l-ați scris. Sir Walter l-a citit.

— Nu se poate! am exclamat eu, pentru că, pentru mine, Sir Walter Scott păruse o persoană aproape mitologică. Gândindu-mă că stătuse pe un fotoliu şi întorsese paginile manuscrisului meu era aproape copleşitor. E

foarte amabil! Şi spuneți că îl cunoaşteți?

— Da, sigur! mi-a răspuns Zéla. Suntem prieteni de ceva timp. Am asistat la o prelegere pe care a ținut-o cândva la Edinburgh şi, după aceea, am petrecut câteva ore discutând, la un pahar, despre caracterul ficțiunii. Este un om deosebit. Ar fi venit chiar el acum, dar e într-o călătorie. Editorii lui l-au chemat la Londra, unde urmează să aibă o serie de discuții şi să citească în fața publicului plătitor.

— Am înțeles, am spus eu.

— De aceea m-a trimis pe mine în locul lui. A admirat mult cartea dumneavoastră. A spus că nu este lipsită de minusuri, dar că acestea ar putea fi îndreptate cu uşurință prin puțin efort din partea dumneavoastră şi cu câteva sfaturi de-ale sale. De fapt, mi-a dat câteva observații ca să vi le transmit. Sper că asta nu vă deranjează, nu?

A băgat mâna din nou în sacul lui, iar de astă dată a scos vreo şase pagini pe care se vedea un scris mic de mână, foarte întortocheat.

— Are legătură cu acțiunea, scurgerea timpului, cam aşa ceva, a continuat domnul Zéla. Sir Walter se pricepe foarte bine la asemenea lucruri, de aceea cred că merită să îi urmați sfaturile.

— Vă sunt profund recunoscător pentru asta! am spus, acceptând paginile şi parcurgându-le rapid, cu toate că eram conştient că va trebui să le consult mai atent când mă voi întoarce în celulă.

— Cu toate acestea, a continuat el, Sir Walter a vrut să ştie dacă sunteți muzicant.

— Eu? Nu. De ce mă întrebați?

— Personajul principal al romanului e muzicant, adevărat?

— Da. Cântăreț la vioară.

— Şi dumneavoastră nu cântați la vioară?

— Nu.

S-a scărpinat în bărbie şi a rămas pe gânduri.

— Asta e o problemă? l-am întrebat. Ar fi fost mai bine dacă ştiam să cânt la vioară?

— Oarecum, mi-a răspuns el. În ultima vreme, au apărut unii oameni care au scris către revistele literare, plângându-se că autorii nu au trăit aceleaşi experiențe ca şi personajele pe care le descriu în romane.

Am analizat ideea.

— Dacă aşa stau lucrurile, am spus eu, asta nu ar însemna că este vorba de o autobiografie?

— Da, sigur, iar părerile lor sunt întru totul eronate. Însă curentul acesta a căpătat o oarecare forță. Recent, un alt scriitor pe care îl cunosc a fost scuipat pe stradă pentru că a scris despre un rus, deşi el este englez.

— Nu am auzit niciodată de o asemenea absurditate, i-am spus.

— Iar unei romanciere i s-au adus acuzații pentru că a folosit ca narator un bărbat în ultima ei carte. Librăriile au refuzat să o primească, atât de mare a fost scandalul.

— Dar presupun că ea a cunoscut bărbați, am spus eu. Ştie cum este un bărbat?

— Desigur!

— Aşadar, îşi foloseşte imaginația, am putea zice, pentru a crea vocea lui.

— Da.

Am râs, şi am clătinat din cap.

— Păi, atunci, târâți-o în stradă şi loviți-o cu pietre! am spus eu. Acea femeie sigur e nebună!

Omul mi-a zâmbit şi a spus:

— Îmi dau seama că e ridicol. Numai că autorii scrisorilor se încing peste măsură în legătură cu cele mai mici detalii. Nu putem decât să ne imaginăm furia care străbate în fiecare scârțâit de pană pe hârtie în timp ce compun aceste mesaje. Totuşi, dacă asta dă un anumit scop vieții lor şi îi ajută să nu fie trimişi la un azil de nebuni, atunci vorbim de un beneficiu pentru societate. Între timp, dacă m-ar întreba cineva dacă sunt muzicant, aş putea răspunde că îmbrățişez toate formele de exprimare artistică.

— Prin urmare, Sir Walter consideră că această carte ar putea fi publicată?

— Vai, stimate domn, ar dori să o publice chiar el! mi-a explicat domnul Zéla. Într-o mică revistă pe care o editează personal. În episoade, adică. Probabil că vor fi douăsprezece episoade, ce ziceți? Vă poate oferi doar o sumă mică, dar, având în vedere – a căutat cuvântul potrivit – starea dumneavoastră de acum, Sir Walter consideră că ar fi mai bine ca el să păstreze banii în numele dumneavoastră şi să vi-i dea când veți fi eliberat. S-ar putea ca publicul să nu vadă cu ochi buni că banii pe care îi dă pe reviste de divertisment ajung la un deținut. Şi, din acelaşi motiv, el crede că ar fi firesc să apelați la un pseudonim. Astfel încât nimeni să nu poată descoperi că acest roman a fost scris la Bridewell.

— N-am nimic împotrivă, am spus eu. Îi rămân recunoscător lui Sir

Walter pentru că îmi oferă această şansă. La fel şi dumneavoastră.

— Nu este nevoie să-mi mulțumiți, a spus el, făcând un semn cu mâna. Eu sunt doar mesagerul, atâta tot. Dar aş putea veni peste o săptămână pentru a ridica primul episod revizuit, dacă vă ajunge acest timp ca să încheiați. Sunteți de acord? Doar primul capitol despre tinerețea naratorului de la Roma. Spuneți-mi, ați fost vreodată la Roma?

— Nu, am recunoscut eu.

— Repet: să nu destăinuim nimănui acest lucru! Oamenii v-ar putea acuza că aveți prea multă imaginație. Deci, ne vedem săptămâna viitoare?

— Da, săptămâna viitoare! am spus eu, şi m-am ridicat pentru a-i strânge mâna.

Australia
— 1880 d.Hr. —

✷✷

În noaptea dinaintea execuției lui, eu şi vecinul de celulă am discutat cu glas scăzut prin perete. Conversația a avut un aer melancolic, deoarece amândoi ştiam că era ultima ocazie în care ne bucuram de tovărăşia celuilalt. Am depănat amintiri, despre copilărie, familii şi femeile pe care le iubiserăm de-a lungul vieții.

— Regreți vreo faptă? l-am întrebat, iar el a rămas îndelung pe gânduri până să îmi răspundă.

Am descoperit că perspectiva de a atârna în ştreang face pe oricine contemplativ.

— Recunosc, sunt unele omoruri care cântăresc mai greu pe conştiința mea, a spus el. Polițiştii îşi fac datoria şi îndrăznesc să spun că şi ei aveau mame, surori şi soții care aveau să le simtă lipsa. Dacă m-ar fi lăsat în pace să-mi fac treburile, nu ar fi fost nevoie să ucid, nu-i aşa? Dar trebuia să-şi bage ei nasul! Tot ce vreau să zic e să laşi oamenii în pace, să-şi vadă de treburile lor!

— Dar unii sugerează că jaful e ceva imoral, am spus eu, adăugând o notă de umor în tonul meu, pentru ca el să nu creadă că sunt nemilos.

— Şi poate că au dreptate, a recunoscut el, râzând la rândul lui. Cu toate acestea, îi oferă omului un scop, acela de a lua ceva ce nu-i al lui. Ăsta a fost şi cazul meu. Sunt mulți oameni care au prea multe şi prea mulți oameni care n-au de ajuns. Părerea mea e să împarți din ce ai. Judecătorii spun mereu că nu le place să ucidă, dar nu par să fie tulburați când e vorba de a condamna pe cineva la moarte. Ăsta-i un lucru pe care nu l-am înțeles niciodată prea bine. Drumul pe care l-am ales e măcar sincer. Dă-i cuiva un pistol, dă-i şi adversarului său unul, câteva gloanțe în fiecare ca să fie o luptă cinstită, şi să vedem cine rămâne în picioare la sfârşitul înfruntării!

— Ochi pentru ochi, am spus eu. Ceva din Biblie.

— Ori poate ceea ce contează e numărul, a spus el. Am vărsat atât de mult sânge, încât până şi pantalonii mei, din albi, au devenit roşii. Tu ai pe conştiință doar fata aceea din Sydney, am dreptate? Şi judecătorii nu te-au condamnat la moarte pentru asta, aşa e? Ți-au dat zece ani de închisoare.

Cum spuneai că o chema?

— Betty. Fiica soției mele.

— Am cunoscut cândva o fată cu numele ăsta, la Brisbane. Dar în tinerețe trăise la Paris, şi fetele astea îţi fac lucruri care te dau peste cap.

— Uite, nu mi-a făcut plăcere să o ucid, am spus eu cu glas apăsat. Trecuse prin atât de multe în viață şi nu merita să sfârşească în urma unui act de violență. Numai că eu am acționat pripit. M-am lăsat purtat de furie. Dacă mi-aş fi controlat-o, acum, închisoarea din Melbourne ar fi avut un deținut mai puțin.

— Socoteşte-te fericit că nu mă urmezi în rai sau în iad mâine-dimineață! a zis el. Nu mă tem de moarte, dar nici nu mi-o doresc prea mult.

— Adevărul este că dacă judecătorul ar fi ştiut totul despre trecutul meu, probabil c-aş fi ajuns şi eu în ştreang, am mărturisit eu.

— Adevărul? s-a mirat el. Şi care ar fi adevărul acela?

M-am întrebat dacă era cazul să dezvălui unele dintre momentele întunecate ale vieții mele, dar un om ca el ar fi preferat să îşi taie singur beregata decât să toarne pe cineva pentru a fi spânzurat şi, chiar dacă ar fi fost genul de om care să îmi divulge secretele, oricum nu mai avea timp de aşa ceva pe lumea asta.

— Betty nu e singura persoană pe care am ucis-o, am spus eu. Au mai fost patru.

— Patru? a repetat el surprins. Nu te-aş fi crezut un om însetat de sânge.

— Nici nu sunt, am protestat eu. Cel puțin aşa îmi place să cred. Adevărul e că nu ştiu cum de-am ajuns să am atâtea morți pe conştiință. Primul ucis a fost un băiat care mi-a violat sora când era mică. L-am lovit în cap cu o statuie a Minervei.

— Asta e cea mai rea faptă, a spus el, şi l-am auzit scuipând pe podea, plin de dezgust. A lui, nu a ta. Doar un animal ar face aşa ceva. Ai procedat bine trimițându-l în iad. Niciodată n-am avut o femeie care nu m-a dorit şi acelaşi lucru îl pot spune despre membrii bandei mele. Dacă aş fi aflat de o asemenea faptă diavolească, le-aş fi spulberat capul.

— Apoi a fost un bărbat care a ținut să se căsătorească cu sora mea împotriva voinței ei. Şi Abby a avut un amestec în acea treabă. Ea m-a silit să o fac.

— Nimeni nu sileşte un bărbat să ucidă, a spus el cu calm în glas. Nu te înşela în privința asta, prietene! Dar dacă ai făcut-o, rămâne bun făcut.

— Apoi a fost chiar sora mea, am adăugat. Mi-a provocat nenumărate

necazuri, iar eu m-am înfuriat şi i-am înfipt un cuţit în pântec fără să mă gândesc. Dacă aş putea întoarce lucrurile, aş face-o pe loc. Iar apoi o fată, una nevinovată, a cărei moarte am pricinuit-o indirect. Nu mă deranjează să-ţi spun că acea crimă atârnă greu pe conştiinţa mea. Mai sunt alte două persoane care ar fi încă în viaţă dacă nu ar fi existat acţiunile mele, dar pe care nu le-am ucis eu. Şi, în cele din urmă, Betty. Ironia este că singura persoană pe care am dorit să o ucid – vărul meu, Heath – este singura care a scăpat de mânia mea. În cele din urmă, şi-a luat singur viaţa.

— Dar dacă ţi se oferea prilejul, l-ai fi ucis?

— Probabil, i-am răspuns. Dar acum nu mai sunt atât de sigur. Probabil că l-aş fi cruţat. Cine poate şti ce se întâmplă în momentul în care loveşti din furie? Ceva m-ar fi împiedicat să-l împuşc. Necazul e că îngerii mei buni au intrat în conflict cu cei răi. Şi n-am reuşit niciodată să îi împac.

— Nu cred că există mulţi îngeri buni în Melbourne, mi-a răspuns el, după care şi-a dres glasul. Din câte am văzut, nu sunt prea mulţi.

— Ştiu doar că nu va mai trebui să ucid din nou, am spus eu. Toate acele necazuri au rămas în trecut. Nu mai există mânie, nici acte de răzbunare în viaţa mea. În acest moment, mă simt oarecum în pace cu mine însumi. Ori în pacea pe care o poate avea cineva prins între aceste ziduri din piatră.

Am tăcut în clipa în care am auzit zornăitul cheii care descuia uşa celulei de alături. Din cealaltă parte a zidului a răzbătut vocea guvernatorului Castieau, de aceea m-am ridicat ca să privesc printre gratii şi am văzut doi gardieni care stăteau de o parte şi de alta a lui, împreună cu un preot care avea o geantă din piele.

— Ned Kelly, i-a spus guvernatorul vecinului meu de celulă, umflându-şi pieptul pentru a accentua solemnitatea acelui moment. A sosit clipa!

★★★

Deţinuţii din închisoarea din Melbourne s-au aşezat cu mândrie lângă gratiile celulelor în semn de respect când Ned a trecut prin dreptul lor, mergând pe coridor pentru ultima oară. I se permisese să îşi aducă un prieten drept companion pe acel ultim drum, iar el mă alesese pe mine, spunând că prefera să aibă un chip prietenos când sosea îngrozitorul moment. În timp ce am mers pe coridor, m-am uitat la deţinuţi; unii plângeau fără nicio ruşine, suflete curajoase şi tari, cât şi-au privit eroul pornit în călătoria lui mitică. Alţii s-au mulţumit să se uite la el, ca şi cum ar fi vrut să întipărească acel moment în memoria lor, o poveste pe care să o spună nepoţilor, asta dacă aveau să fie eliberaţi din acel loc uitat de

Dumnezeu. Erau şi dintre cei care, având expresii de curiozitate pe feţe, s-au uitat ca şi cum aproape că ar fi invidiat faptul că suferinţa lui se va încheia curând. Singurul lucru pe care îl împărtăşeam cu toţii era credinţa că el dobândea nemurirea, în vreme ce noi, ceilalţi, vom fi cel mai probabil uitaţi înainte de a ne da ultima suflare.

La capătul coridorului, am fost duşi într-o încăpere mică, unde capelanul Donaghy l-a întrebat pe Ned dacă voia să se confeseze în faţa Domnului înainte de a-şi începe călătoria pentru a-L întâlni.

— Eu o să aştept afară, am spus, răsucindu-mă pe călcâie, însă Ned a strigat spre mine, rugându-mă să rămân.

— Într-un moment ca acesta, a spus capelanul, ar fi bine să i te adresezi Domnului fără prezenţa altcuiva.

— Şi-atunci, tu ce eşti, a întrebat Ned. Eşti invizibil cumva?

— Nu sunt decât un intermediar, a explicat preotul, zâmbind şi desfăcându-şi palmele.

— Un intermediar care va vinde ultimele cuvinte ale mele către ziarul *Argus* încă înainte să mi se răcească trupul, pariez pe asta! Nu, dacă am ceva de spus către Dumnezeu, oricine poate să mă audă! Nu am secrete. Ştii ce am făptuit şi nu am negat niciodată asta. Rămâi, prietene! a adăugat el, uitându-se spre mine şi, pentru prima oară, am perceput o oarecare vulnerabilitate în expresia de pe faţa lui.

Nu voia să rămână singur cu capelanul sau cu Dumnezeu. Primul nu îl interesa prea mult, iar cel de-al doilea, ei bine, cu el avea probabil să se întâlnească câteva minute mai târziu.

— Spune-mi ceva, îţi pare rău pentru crimele pe care le-ai comis? l-a întrebat capelanul, iar Kelly a ridicat din umeri.

— Îmi pare rău pentru cei cărora le-am făcut rău fără să merite. Nu-mi pare rău că am furat. Nu simt milă pentru cei care mi-au întemniţat mama. Totul a început când au tratat-o aşa, iar cel care spune altfel este un mincinos înnăscut. Toate acţiunile au urmări, aşa să le spui reporterilor când o să le vorbeşti. Capelane, spune-le că Ned Kelly a zis că orice acţiune are consecinţe şi că, dacă întemniţezi o femeie nevinovată, care nu a făcut niciodată în viaţa ei rău vreunui bărbat, vreunei femei sau vreunui câine, doar ca să îl prinzi pe fiul ei, atunci eşti mai josnic decât un şarpe şi să nu te miri dacă acel fiu îţi bate la uşă într-o noapte cu intenţia de a-ţi trage un glonţ în cap!

— S-ar putea să regreţi cuvintele acestea când vor veni după tine! i-a

răspuns capelanul, care deja se înroşise la faţă de furie.

Omul încercase în câteva rânduri să mă consilieze şi pe mine, dar nu îl luasem prea mult în seamă.

— Nu există vreun om care să ajungă în mormânt fără să aibă câteva regrete, a bombănit Kelly.

Capelanul a oftat şi a deschis cartea de rugăciuni; era clar că nu avea de gând să îl convertească pe Ned în ultimul ceas al vieţii.

— Ce-ar fi să rostim câteva rugăciuni împreună? a sugerat capelanul. Ceva care să îţi ofere alinare?

— Trimite-mi una dintre târfele de pe Russell Street şi lasă-mă singur cu ea zece minute! Asta mi-ar oferi suficientă alinare.

— Să-ţi citesc nişte versete din Biblie? a continuat el, ignorând acea ultimă remarcă. Ceva care să-ţi dea de gândit în timp ce te pregăteşti să-ţi întâlneşti Creatorul?

— El apreciază lecturile, a spus Ned, făcând semn din cap spre mine. Scrie poveşti, ştiai asta, domnule preot? A trimis câteva unor scriitori faimoşi. Cine era acela? m-a întrebat el.

— Marcus Clarke{52}, i-am răspuns.

— Marcus Clarke? a întrebat preotul, întorcându-se spre mine şi privindu-mă cu o expresie de dezgust total pe faţă. Păi, e un ticălos de cea mai josnică speţă! De ce ai lua legătura cu un asemenea degenerat?

— Mi-a citit cu voce tare câteva dintre poveştile lui, a continuat Ned. Pentru că eu nu prea ştiu să citesc. Despre oameni care au fost trimişi aici din Anglia pe corăbii-închisoare pentru crime pe care nu le-au săvârşit şi sfârşesc prin a vedea ce e mai rău din umanitate în modul cum sunt trataţi când ajung în Australia. Oamenii aceia nu erau chiar atât de răi. Iar el se pricepe să depene când are chef de scris.

— Nu-mi vine să cred că gardienii îţi îngăduie să scrii lucruri atât de înfiorătoare, a spus preotul, uitându-se la mine cu o expresie de indignare pe faţă.

— Ei bine, să crezi! i-am spus.

— Sper că nu scrii poveşti despre viaţa din închisoare, a continuat el, împungând cu degetul spre mine, să spui că eşti tratat mai rău decât în realitate, doar ca să faci pe victima? Te asigur că din asemenea poveşti nu iese nimic bun.

— Atunci, ce e cu cartea pe care o ţii în mână? l-am întrebat, arătând spre volumul legat în piele care, după cum arăta, trebuie să fi fost foarte

scump.

— Asta e Biblia, cretin blasfemiator! a spus el, înroşindu-se şi mai mult la faţă. Aici e cuvântul Domnului!

Ned a izbucnit în râs, dar capelanul s-a mulţumit să închidă ochii şi să respire apăsat pe nas.

— Continuă să vorbeşti astfel, a spus el, şi o să am grijă ca în celula ta să nu mai ajungă niciun creion sau vreun petic de hârtie. O să-l împiedic pe fratele tău să te viziteze. Ar trebui să-ţi foloseşti timpul într-un mod mai productiv, apropiindu-te de Iisus Hristos, Mântuitorul nostru! Şi am o bănuială că Marcus Clarke nu-ţi va răspunde.

— De fapt, a trimis un prieten de-al lui ca să discute cu mine, am spus eu. Vrea să-mi publice o povestire într-o revistă de-a lui.

— Dizgraţios! a spus capelanul. Te afli aici ca să-ţi plăteşti datoria faţă de societate, nu ca să deprinzi obiceiuri şi mai rele decât ai avut până acum!

A ridicat privirea spre ceas, iar eu şi Ned i-am urmărit ochii. Era zece fără cinci. Şi, ca şi cum acţiunile noastre o doriseră, uşa s-a deschis exact în acel moment şi, în pragul ei, a apărut guvernatorul, cu un aer mândru şi încântat, ca un bărbat gras în faţa unui bufet bogat.

— A făcut pace cu Atotputernicul? a întrebat el, făcând semn din cap către Ned.

— Atât cât a făcut-o şi până acum, i-a răspuns capelanul oftând. Nu cred că există multe şanse ca ei să se întâlnească prea curând.

— Bine! a spus guvernatorul, iar doi gardieni au înaintat şi, luându-l fiecare de câte un braţ pe prietenul meu, l-au ridicat de pe scaun. E timpul să plăteşti pentru păcatele tale!

★★★

Ned a rămas gânditor cât am mers pe coridorul ce ducea spre locul în care fusese instalată spânzurătoarea. Acel instrument al morţii, pe care îl vedeam pentru prima oară, m-a umplut de groază. O frânghie din sisal fusese petrecută peste o grindă care se întindea de la un perete la altul, iar la capătul ei se afla un laţ bine strâns. Ne aflam la etajul întâi al închisorii, departe de ceilalţi deţinuţi, iar în faţa noastră s-a deschis o trapă, spre care condamnatul putea sări sau era împins într-acolo.

Acolo se adunaseră vreo şase gardieni dornici să urmărească totul, dar şi câţiva reporteri de la diferite ziare, cărora li se dăduse permisiunea de a vedea cum îşi dă ultima suflare cel mai temut criminal din Australia. Au scos strigăte de încurajare când l-au văzut pe omul care ajutase la vânzarea

ziarelor în număr sporit, şi probabil s-au întrebat a cui poveste o mai puteau folosi pentru a scrie articole după ce gâtul lui Ned avea să plesnească. Încruntat, el s-a întors înspre ei.

— De ce dracu' aplaudaţi? a strigat el, clătinând din cap şi, chiar şi în acel moment, când el nu avea cum să le facă vreun rău, ziariştii au părut puţin ruşinaţi.

Guvernatorul a citit cu voce tare un document legal care stabilea că Ned beneficiase de un proces drept şi fusese condamnat pentru numeroase crime şi că sentinţa fusese pronunţată de Sir Redmond Barry pe data de 19 octombrie a acelui an al Domnului nostru 1880, în oraşul Melbourne, statul Victoria, din cadrul Commonwealth-ului Australiei, urmând a fi pusă în executare conform prevederilor legii.

Am făcut câţiva paşi înainte pentru a-i strânge mâna prietenului meu şi, cu toate că mi-a strâns-o la rândul lui, am avut impresia că în acel moment nu mă mai recunoştea. Avea ochii aţintiţi asupra frânghiei care se legăna deasupra lui. Era un om curajos, nu mă îndoiam de asta, dar, confruntat cu moartea iminentă, probabil că nu există niciun om care să nu aibă o cutremurare de o clipă, întrebându-se cum şi-a trăit viaţa şi dacă ar putea avea parte de mântuire, tortură sau de tăcere veşnică după ce şi-a dat ultima suflare.

— Vrei glugă? l-a întrebat guvernatorul, întinzându-i o glugă neagră pe care Kelly o putea pune pe cap dacă dorea, însă el a clătinat din cap.

— N-are rost ca lumea să se întunece înainte de vreme, a mormăit el.

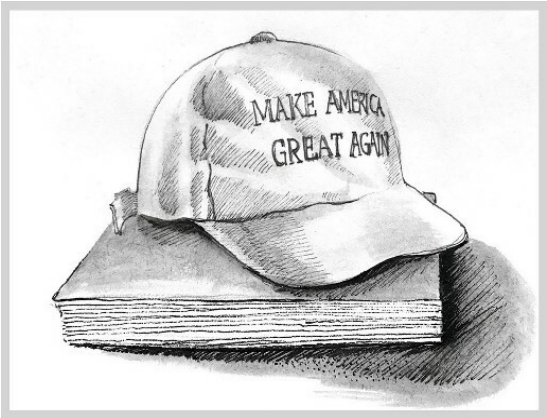
— Cum doreşti! a spus guvernatorul, aruncând gluga. A făcut semn călăului, care a înaintat şi a aşezat ştreangul în jurul gâtului lui Ned. Ai ceva de spus în ultimele clipe? a întrebat el, iar Kelly i-a aruncat o privire scurtă în timp ce mâinile îi erau încătuşate la spate, pentru a-l împiedica să se zbată prea mult în ştreang atunci când va cădea în gol.

— S-a ajuns şi la asta, a spus el ridicând din umeri şi, un moment mai apoi, înainte de a-şi da seama ce se întâmpla, a trecut de margine. Din fericire pentru el, modul în care s-a prăbuşit i-a fracturat probabil şira spinării, i-a rupt gâtul, ucigându-l instantaneu, pentru că nu s-a zbătut nici măcar un moment, ci a rămas atârnat în aer, în timp ce toţi am urmărit scena în tăcere, neştiind ce să facem în continuare sau dacă era cazul să vorbim.

— Coborâţi-l de acolo! a spus, în cele din urmă, guvernatorul Castieau. Avem un sicriu care îl aşteaptă în curtea închisorii.

PARTEA A 12-A

Soarele, Luna şi Stelele

Franța
— 1916 d.Hr. —

✷✷

Mai aveam doi ani până să închei executarea sentinței mele la închisoarea Shepton Mallet{53} a Maiestății Sale când directorul ei, Caster, m-a chemat în biroul lui ca să mă informeze că mi se oferea o soluție: puteam rămâne acolo şi să aştept încă doi ani de detenție, ori puteam să particip la ofensiva militară, caz în care aş fi fost eliberat imediat şi trimis în Franța.

— Adevărul este că ai avea mai multe şanse de a rămâne viață dacă ai rămâne aici, a spus el, privindu-mă direct în ochi, de aceea ar trebui să analizezi totul foarte atent înainte de a lua o hotărâre. Mulți dintre cei de pe front nu reuşesc să supraviețuiască mai mult de două zile. Aici ai măcar o şansă bună de a scăpa cu viață.

Nu era nevoie să stau prea mult pe gânduri, cu toate că el mă încuraja să rămân, deoarece Caster avusese trei fii care muriseră în tranşee, astfel că nu părea prea dispus să sprijine efortul de război. Era un director de treabă, care nu îi trata cu cruzime pe oamenii de care trebuia să aibă grijă. Spunea mereu că a fi întemnițat era destul de rău, astfel că nu era nevoie ca deținuții să fie tratați ca nişte animale.

La Shepton Mallet aveam mulți oameni blânzi, care refuzaseră să lupte din motive religioase, sociale, sau poate pentru că nu agreau ideea de a îndrepta arma spre cineva pe care nu îl mai văzuseră în viața lor şi care, în primul rând, nu le făcuse niciun rău. Le respectam curajul de a-şi susține principiile, dar nu făcusem foarte multe pentru ei atunci când fuseseră atacați de alți deținuți. Adevărul era că mulți dintre ei erau mult mai vârstnici decât mine şi aveau fii care încă luptau în Franța, ori pieriseră în lupte. Când vedeau vreun tânăr zdravăn de douăzeci de ani venind pe poartă, vorbindu-le celor care îl ascultau despre pace, bunătate, dezumanizarea oamenilor față de semeni şi despre filosofia lui Bertrand Russell, mulți dintre ei îşi încleştau dinții. Cei mai mulți dintre aceşti tineri se treziseră ucişi destul de repede. Unul dintre ei, un anume Joe Patience, un tip destul de decent, a fost aproape ucis, iar gardienii nu au făcut niciun efort pentru a afla cine îi provocase acele răni îngrozitoare. Închisoarea nu

era nicidecum un loc sigur dacă erai un opozant cu conştiinţă. Mie, unul, nu-mi plăcea prea mult ideea de a participa la război, dar dacă asta însemna să simt din nou razele soarelui pe faţă, chiar dacă trebuia să înfrunt gloanţele duşmanilor în timp ce mă uitam la cerul albastru, atunci m-am simţit suficient de fericit ca să semnez pentru a fi înrolat.

În seara în care, purtând noua uniformă, m-am îmbarcat pe vaporul care ne ducea în Franţa, am trăit în parte emoţiile pe care le aveau şi ceilalţi soldaţi, deşi eu mă gândeam în acele momente la tatăl meu, care ar fi fost mândru, chiar dacă puţin surprins, văzându-mă în acele momente. Mai târziu în acea seară, în timp ce ne îndreptam spre Calais, am trecut prin dreptul unui soldat pe care îl cunoscusem mai devreme şi care se prezentase ca fiind Will Bancroft. Avea o expresie iritată pe chip şi, cu toate că am încercat să discut cu el, mi-a făcut semn să mă îndepărtez, fără să scoată nicio vorbă. Am văzut alt soldat din grupul nostru, care stătea în apropiere de prora, de aceea m-am îndreptat spre el şi m-am prezentat în timp ce stăteam amândoi în lumina lunii.

— Tristan, a spus el, în timp ce mi-a strâns mâna. Ori Sadler, presupun. De-acum înainte va trebui să ne folosim doar numele de familie, adevărat? Will spune că asta ne dezumanizează. Ne face mai puţin îngrijoraţi când ucidem.

— Cred că te referi la Bancroft, am spus eu zâmbind, iar el a dat aprobator din cap. Am trecut pe lângă el adineauri. Arăta ca şi cum ar fi vrut să ia pe cineva la pumni.

Sadler a ridicat din umeri şi s-a uitat spre orizontul întunecat. Mi-a întins o ţigaretă, pe care am refuzat-o, după care şi-a aprins una.

— Nu te cunosc, e adevărat? mi-a spus el, aruncându-mi o privire cât a exhalat fumul. Nu ai fost la Aidershot.

— Nu, i-am răspuns eu.

— Şi atunci unde ai fost instruit?

Am rămas pe gânduri. Avea vreo importanţă dacă oamenii ar descoperi adevărul despre trecutul meu?

— Nicăieri, i-am răspuns. Adevărul e că am stat în închisoare vreme de câţiva ani. La Shepton Mallet. Mi s-a spus că pot fi eliberat mai devreme dacă sunt dispus să îmi fac datoria faţă de patrie.

A inspirat puternic pe nas şi a clătinat din cap.

— E greu să faci o asemenea alegere, a spus el. Dar cred că ai procedat corect. Pentru ce-ai ajuns la puşcărie, dacă nu te supără întrebarea mea?

— Am încălcat legea, i-am răspuns, iar el a izbucnit în râs şi a dat aprobator din cap.

— Normal! a spus.

— Îmi pare rău. Dar probabil că ar fi mai bine să…

— Nu trebuie să dai explicații. Îmi închipui că toți aveam secrete. Ştiu că şi eu am.

Cufundați în gânduri, am rămas tăcuți, ținându-ne coatele rezemate de balustradă.

— Ți-a spus ceva? m-a întrebat Sadler după o vreme. La Will mă refer, a adăugat el. Te-am văzut vorbind cu el înainte de a veni alături de mine.

— Nu discutam cu el, am spus. El doar a trecut pe lângă mine şi m-a privit încruntat. De ce mă întrebi?

— Degeaba.

— E de treabă?

— În ce sens?

— Poți să ai încredere în el? Îmi dau seama că, având în vedere unde mergem, toți trebuie să ne ferim unul pe altul.

A analizat îndelung spusele mele.

— Aşa cred, a zis el. Aşa sper. Sincer să fiu, nu ne cunoaştem prea bine. Eu şi Will am avut paturile alături la Aidershot, însă în rest…

— Nu-i nevoie să mă minți, i-am spus. Nu mă interesează restul.

— Ce te face să crezi că te mint?

— Între voi s-a întâmplat ceva, adevărat? l-am întrebat, iar el s-a răsucit brusc şi s-a uitat spre mine cu o expresie de şoc pe față. Dacă nu ar fi fost atât de întuneric, cred că i-aş fi văzut fața pălind. Nu e ceva neobişnuit, am adăugat. Fiecare dintre noi trebuie să ne găsim alinarea unde putem. Cu o femeie sau cu un bărbat, nu contează prea mult, dacă mă gândesc bine.

— De ce sugerezi aşa ceva? m-a întrebat cu uimire în glas.

— E vorba doar de o impresie, atâta tot, am spus, ridicând din umeri. Nu mă înțelege greşit, pentru mine nu contează nici cât negrul de sub unghie. Nu-mi pasă ce fac alți oameni când sunt singuri.

Nu a spus nimic, dar am simțit încordarea care emana din corpul lui.

— Nu se cuvine să afirmi aşa ceva, a spus el într-un târziu, deşi glasul lui nu trăda prea multă convingere.

— Dacă te-am jignit cumva, îmi cer iertare!

— A fost un lucru condamnabil.

Am rămas o vreme pe loc. Am avut senzația că voia să mai vorbească

despre acea problemă.

În cele din urmă, mi-a spus:

— Trebuie să mă întorc.

— Ascultă, îmi pare rău dacă te-am supărat! i-am spus, lăsându-mi o mână pe brațul lui, iar el s-a uitat o clipă la mâna mea, după care a îndepărtat-o.

— Nu m-ai supărat, a spus. Nu. Doar că… să nu mai vorbeşti cu nimeni despre lucrurile astea, m-ai înțeles? Mai ales față de Will. S-ar putea ca el să interpreteze totul greşit, atâta tot. E cam ciudat, bine? Ține la intimitatea lui.

— N-o să scot nicio vorbă, i-am promis, iar el a dat din cap şi s-a îndepărtat, pornind spre scara care ducea sub punte.

M-am întors şi am privit spre mare. Mi-am închipuit că fiecare om de pe vapor avea un secret de destăinuit şi o poveste de împărtăşit cu altcineva. Iar cei mai mulți dintre ei, dintre noi, nu vor ajunge să le povestească.

★★★

După trei zile pe front, mă aflam într-o tranşee plină de noroi, undeva în apropiere de Lille. Situația nu semăna defel cu ceea ce citisem în ziare. Era mai rea. Mult mai rea. Solul de sub tălpile noastre era doar un noroi moale şi, indiferent cât de des încercam să înfigem bețe în pământ, care să acționeze ca un stăvilar față de el, ca să împiedicăm tranşeele să se prăbuşească peste noi, nu reuşeam, pentru că o porțiune a tranşeei se năruia şi trebuia reparată. Asta era armata? m-am întrebat eu. Dacă da, războiul era o treabă mizeră. Lucrurile fuseseră mult mai curate la Shepton Mallet, asta era sigur, iar acel loc nu reprezentase un mare bastion al igienei. Aici puteai lua o boală doar deschizând ochii dimineața.

Cu toate acestea, după ce trăisem atât de multă vreme singur într-o celulă mică, era o plăcere să mă aflu din nou printre oameni, de aceea m-am străduit să îmi fac prieteni. Eu şi Sadler am rămas în termeni amiabili, cu toate că el rămăsese destul de rezervat după discuția pe care o avuseserăm pe punte, în vreme ce Taylor, Attling şi Bancroft se dovedeau oameni destul de amabili. Ne-am împrietenit, jucând cărți în noroiul acela când ne plictiseam, iar în unele nopți, când ne găseam în misiune împreună, şi ne țineam țigările aprinse între genunchi, pentru ca duşmanii să nu vadă acele licăriri şi să tragă în direcția noastră, am ajuns să purtăm discuții pe care le ai cu alți oameni când există posibilitatea să mori.

Deşi nu avea decât douăzeci şi unu de ani, Attling lăsase acasă o soție.

— Am lăsat-o însărcinată, înțelegi? mi-a explicat el. Ce altceva puteam

face, dacă nu lucrul cel mai decent? Nu mă tem de nemți cât m-am temut de tatăl ei. De aceea, anunțul de căsătorie s-a citit câteva zile mai târziu la biserica parohială, iar apoi, în mai puțin de o lună, eram soț şi soție. Tristețea cea mare e că pruncul a murit. Băiatul a pierit în pântecul ei. Ori poate era fată. N-am aflat şi nici nu am vrut să ştiu. Cu toate astea, am fost tulburat. Mă obişnuisem cu gândul că voi fi tată, pricepi?

— Pricep foarte bine, am spus.

— Înseamnă că ai copii?

— Un fiu, am spus.

— Şi unde e? Pe front?

— Nu l-am mai văzut de ceva vreme, am răspuns. Dar am înțeles că lucrează la Ministerul de Război. E foarte inteligent. Mult mai inteligent decât mine. Băiatul meu e priceput la matematică şi ştiințe. L-au angajat pentru deşteptăciunea lui.

Attling a dat din cap.

— Deci ai doar un flăcău, da?

— Am mai avut unul cândva, am spus cu fereală. Dar a murit. Asta a fost demult. Era doar un copil. Şi, ca şi tine, alți doi copii care nu au apucat să respire pe lumea asta. Cu toate astea, am adăugat, nu-i uiți. Nu-i poți uita.

Bancroft nu era căsătorit, dar avea o iubită, a susținut el, o fată pe nume Eleanor, cu care plănuia să se însoare. Mi-a spus că ea nu ținea la convenții, şi m-a mirat faptul că alesese acel cuvânt, ce însemna pentru el şi, în cele din urmă, am înțeles că îl lăsa să îşi permită anumite libertăți față de ea. Bancroft a părut surprins de prezența mea pe front, pentru că eram mult mai vârstnic decât toți ceilalți, suficient ca să le fiu tată unora dintre ei, la fel de bătrân ca şi sergentul Clayton, care ne conducea cu mână de fier din cauza asta, dar i-am spus adevărul despre viața mea şi despre felul în care fusesem eliberat din închisoare pentru a participa la acea aventură.

— Pun rămăşag că acum ți-ai dori să fii acolo, a spus el, dar eu am scuturat din cap. Nu doream nicicum aşa ceva. Camaraderia e la fel ca aici?

— Nu, e altfel, am zis eu. În închisoare, fiecare e pe cont propriu. N-ai cum să ştii când cineva de acolo te împunge cu un cuțit fără un motiv serios, ci doar pentru că te-ai uitat puțin ciudat la el în timpul micului dejun, ori pentru că s-a trezit cu o durere de cap şi-şi închipuie că ea îi va trece doar dacă varsă sângele cuiva. Închisoarea e un loc rece. Un loc urât.

— Dar nu poți considera nici condițiile de aici drept confortabile, nu?

— Nu, am recunoscut. Dar măcar simt că suntem cu toții în aceeaşi

barcă. Nimeni nu-şi duce războiul lui personal.

— Nu prea înțeleg ce vrei să spui cu asta, a zis el încet.

— Păi, mărşăluim în grup, asta am vrut să zic. Ne adăpostim în tranşee laolaltă. Stăm de gardă în perechi inseparabile. Dacă vrem să învingem, doar aşa vom reuşi.

— Nu crezi că duşmanii gândesc la fel? Că acționează la fel? a întrebat el. Şi nici măcar nu cred că ştiu ce înseamnă a învinge.

Am rămas pe gânduri. Bancroft era tânăr, dar avea ceva aparte, asta era limpede. Gândea tot timpul. Şi filosofa mereu despre bine şi rău.

— Nu, i-am răspuns. Nu, probabil că nu.

Îmi plăceau mai toți acei tineri, însă era unul, Milton, care m-a cam iritat. Era înclinat spre brutalitate, chiar spre sadism. Aproape toți aveam o oarecare înțelegere față de tinerii din cealaltă parte a țării nimănui, deoarece eram suficient de inteligenți ca să ne dăm seama că, la fel ca noi, fuseseră târâți din căminele lor, doar că, în cazul lor, ordinul fusese dat de un kaizer, nu de un rege, şi probabil că aceşti doi stăpânitori cinau în sufrageriile lor şi ascultau concerte în fiecare seară, în vreme ce singura muzică pe care o auzeam noi era şuieratul gloanțelor care ne zburau pe deasupra capetelor.

Lui Milton îi plăcea să descrie lucrurile groaznice pe care dorea să le facă germanilor, torturile la care i-ar fi supus, şi m-am gândit că probabil fusese unul dintre acei băieți care smulgeau aripile fluturilor, după care îi fixau cu un bold de o bucată de carton.

Attling, Milton, Sadler şi Bancroft au fost implicați, în cele din urmă, într-un incident care a dus la nenumărate necazuri pentru noi toți. Reuşiserăm să înaintăm câțiva kilometri şi obținuserăm un triumf asupra duşmanilor, când ei au fost trimişi pentru a se asigura că tranşeele din zona inamicului erau sigure. În cea mai mare parte erau, dar au găsit acolo un soldat, un tânăr care avusese ghinionul să rămână în viață, deşi toți camarazii lui muriseră. Îl scoseseră de acolo, iar Milton îl împuşcase în cap, când, de fapt, el trebuia adus în tabăra noastră ca prizonier de război. Fusese un act de laşitate din partea lui Milton, ceea ce contravenea legilor războiului, atâtea câte erau.

Bancroft, pe care îl socotisem până atunci un om care gândea bine, s-a revoltat în legătură cu acea întâmplare şi i-a raportat sergentului Clayton, care a ridicat din umeri, considerând că aceea era o victimă a războiului, numai că tânărul nu a vrut să accepte o asemenea absurditate, iar eu am fost de față când el aproape că l-a atacat pe Sadler, acuzându-l de laşitate,

spunând că fusese prezent la incident şi văzuse ce făcuse Milton şi că trebuia să îl sprijine. Dacă sergentul auzea două poveşti similare însemna că trebuia să ia măsuri. Nu ar fi avut de ales.

— A fost o crimă făptuită cu sânge-rece, a susținut Bancroft, iar Sadler a spus că era adevărat, dar văzuse şi lucruri mai grave, aşa că, oricum, nu avea nicio importanță.

Apoi Bancroft l-a acuzat că se schimbase complet, spunând că mințea, nu pentru a-l proteja pe Milton, ci pentru că voia să îl pedepsească pentru ceva, iar eu am înțeles că indiferent ce înțelegere existase între ei se încheiase.

— N-am putea să rămânem prieteni când suntem singuri şi soldați în restul timpului? a întrebat Bancroft, dar Sadler nu a acceptat acuzația şi a declanşat o adevărată furtună. În orice caz, Bancroft a depus armele şi a declarat că nu va mai participa la lupte decât după ce se făcea ceva în legătură cu ceea ce i se întâmplase tânărului german, iar din această cauză a fost trimis în fața Curții Marțiale, care l-a condamnat la moarte sub acuzația de laşitate şi trădare.

A fost o dimineață cumplită şi m-am bucurat că nu am fost numit în plutonul de execuție care l-a ucis. Dar Sadler a fost în acel pluton. Lui Bancroft i s-a oferit o glugă neagră, dar el a preferat să îi privească direct în ochi pe ucigaşi. După aceea, Sadler s-a transformat cu totul. Parcă nu mai avea viață în el. Nu mai avea energie. Şi nici încredere în sine. Începuse să tremure şi să se agite. Când am încercat să stau de vorbă cu el, abia dacă a scos câteva cuvinte. La un moment dat, l-am găsit stând rezemat cu spatele de un copac şi cu țeava pistolului în gură, şi mi-a trebuit aproape o oră ca să îl conving că nu ar trebui să apese pe trăgaci, pentru că viața merita trăită. În cele din urmă, când a îndepărtat arma, iar eu i-am smuls-o din mână, s-a uitat la mine, având pe față o expresie de ură față de sine.

— Oricum, nu cred că aş fi făcut-o, a spus el cu glas pierit. Sunt un laş incurabil, înțelegi?

În orice caz, războiul a continuat. În unele zile, câştigam puțin teren. În unele săptămâni, stăteam la adăpost vreme ce mi se părea a fi o sută de ani. Întăririle veneau şi dispăreau. Mureau oameni, apoi soseau alții, care arătau precum cei pe care îi pierduserăm şi, într-un fel sau altul, am rămas în viață până în ultima zi. Războiul menit să pună capăt tuturor războaielor, aşa se afirma şi, destul de adevărat, se părea că lucrurile puteau fi mult mai grave. Cu toate acestea, nu am regretat nicio clipă hotărârea de a merge în Franța,

în loc de a rămâne întemnițat la Shepton Mallet. Nu e deloc distractiv să fii o țintă în orice clipă. Nu-ți mai simți corpul ca fiind al tău. Eşti năpădit de viermi şi păduchi şi simți că nu vei mai fi niciodată curat. Însă, repet, când şi când, se întâmpla şi câte ceva frumos. Se întâmpla să apară ca din senin câte o pasăre, care se aşeza pe scara care ne scotea spre țara nimănui. Se întâmpla să se pornească o ninsoare, iar noi ne dădeam capetele pe spate ca să lăsăm fulgii să ni se aşeze pe limbă. În asemenea momente, puteam cel puțin să stăm şi să gândim că eram liberi. Măcar eu. Şi curând, dintr-o zi în alta, s-ar putea ca totul să se încheie şi după aceea voi călători peste Canalul Mânecii, mă voi îndrepta spre o stație de cale ferată şi îmi voi găsi, în cele din urmă, drumul spre casă.

Cehia
— 1939 d.Hr. —

Totuşi, într-un târziu, când m-am întors, casa mi s-a părut un loc nefamiliar şi mult mai puțin primitor decât înainte. Sosind la Praga, când am coborât din vagon, am trăit un sentiment de teamă în gară, iar năvala oamenilor care încercau să urce în trenul care se îndrepta spre vestul Europei m-a surprins. Am simțit teama din jurul meu, am văzut-o pe chipurile concetățenilor, am mirosit-o în aer. În timpul călătoriei, toți cei din tren citiseră cu febrilitate ziare, toate aveau pe prima pagină articole despre preşedintele Hácha şi Führer. Privind îngrijorat în jur, mi-a fost greu să răzbat cu privirea prin acea mulțime, dar, din fericire, fratele meu Jezek ieşea în evidență, îi întrecea în înălțime pe toți ceilalți, iar barba lui roşcată părea mai mare şi mai luminoasă ca niciodată. După ce şi-a croit drum prin acea îmbulzeală, m-a cuprins cu brațele-i enorme, practic, ridicându-mă în aer.

— Ce de oameni! am spus eu, în timp ce ne îndreptam spre stația de taxiuri. Şi parcă toți urcă în trenuri ca să plece, ca şi cum oraşul ar trebui golit în întregime.

— Pentru că se tem, frate! mi-a spus el. Vor să fie cât mai departe de aici. Se spune că aviația germană pregăteşte un bombardament masiv asupra Pragăi, iar planul va fi pus în aplicare dacă Hácha nu capitulează. Ce-ai vrea să facă, să rămână şi să urmărească un concert în fiecare seară?

— Se va ajunge la aşa ceva?

— Nu ştiu, a spus el, ridicând din umeri. Cei mai mulți dintre noi credem că el va ceda într-una din zile. Iar apoi, în dimineața următoare, ne vom trezi cu soldați germani mărşăluind prin Piața Venceslas.

În urmă cu doar câțiva ani, ideea că patria mea avea să fie invadată de vecinii cândva paşnici mi s-ar fi părut ridicolă. Acum, orice alt scenariu părea la fel de improbabil.

— Şi Radek? am întrebat. Ce părere are de toată situația? Şi el vrea să plece?

— Nu, mi-a răspuns el, râzând slab. Dacă e să mă gândesc bine, pare să nu ia în seamă aproape nimic din agitația asta. Mintea fiului tău e încărcată de cifre, nimic altceva. Toată ziua-l găseşti în biroul lui de la universitate,

lucrând la ecuații matematice, privind spre cer, luând notițe despre Soare, Lună şi stele şi abia dacă observă ce se întâmplă în lumea din jurul lui. Mă îndoiesc serios că ştie măcar cine este Hitler.

— Cu toate astea, prefer să se cufunde în studiu decât să se alăture rezistenței, am spus eu. Ce părere are despre întoarcerea mea? A vorbit despre asta?

— Abia aşteaptă să te vadă, a spus Jezek, pe un ton care îi trăda precauția. Dar nu uita, au trecut mulți ani de atunci, iar el s-a schimbat mult! Nu a devenit omul care să dea dovadă de mari emoții, de aceea să nu te aştepți să îți ofere cine ştie ce afecțiune. Nu e genul acela de om.

Am dat aprobator din cap, trăind un sentiment de vinovăție amestecat cu îngrijorare. Jezek şi soția lui se arătaseră destul de binevoitori ca să îi poarte de grijă fiului meu cât eram în închisoare, dar el refuzase cu îndârjire să mă viziteze în tot acel timp. Adevărul era că putea să treacă pe stradă pe lângă mine şi nu sunt convins că l-aş fi recunoscut.

— Şi tu, eşti bine? l-am întrebat. Dar Ulva?

— Suntem bine, mi-a răspuns el. Armele mele sunt încărcate şi sunt pregătit să împuşc pe oricine ar încerca să pătrundă neinvitat în casa mea.

— Soția nu a încercat să te descurajeze să reacționezi astfel?

— Dimpotrivă, ea mi-a cumpărat gloanțele. Şi ea trage mai bine decât mine.

Am urcat în taxi, iar Jezek a dat numele unei cafenele de pe malul Vltavei, în apropiere de podul Jiráskuv. În timp ce ne îndreptam spre acel loc, m-am simțit înviorat văzând din nou străzile oraşului. Trecuse atât de multă vreme de când nu mai ajunsesem în acea zonă, încât m-am simțit ca şi cum aş fi luat o gură de aer proaspăt. În cele din urmă, aventurile mele nefericite puteau rămâne în urmă. Acum nu voiam decât să-mi refac relația cu fiul meu şi să duc o viață liniştită. Speram doar ca Herr Hitler să nu facă ceva care să-mi zădărnicească acel plan.

Când taxiul a oprit în fața cafenelei, Jezek l-a plătit pe şofer, după care m-a îmbrățişat şi mi-a întins o cheie a apartamentului său, spunându-mi că ne vom revedea mai târziu.

— Nu vii şi tu? l-am întrebat cu surprindere.

— Consider că e mai bine să nu vin, a spus el. Cred că e preferabil ca voi să stați de vorbă fără ca eu să fiu de față.

Am aruncat o privire pe fereastră. La ora prânzului, înăuntru era aglomerație, astfel că nu am văzut imediat pe cineva care să semene cu fiul

meu.

— Bine, dar… am început eu, dar el m-a întrerupt pe dată.

— Nu, frate! a spus el. E ceva ce trebuie să faci singur. Nu-ți face griji. E băiat de treabă. Are mai multe în comun cu tine decât cu mine sau cu tatăl nostru. O să te descurci.

L-am urmărit îndepărtându-se cu mersul lui legănat. Înainte de a intra în cafenea, aproape că am fost dărâmat de o familie care căra şase valize şi se străduia din răsputeri să oprească un taxi, dar fiecare maşină trecea pe stradă fără să oprească. Femeia avea şiroaie de lacrimi pe față.

Inspirând adânc, mi-am lăsat mâna pe uşă şi am deschis-o. Am privit în jur şi am cercetat din ochi fețele tuturor tinerilor de acolo până când, într-un târziu, într-un colț, la fereastră, l-am observat pe unul care stătea singur, având capul aplecat asupra unor manuale, astfel că mi-am dat seama că era el. Am rămas neclintit şi l-am urmărit câteva momente, dorind să îl privesc pe fiul meu fără să fiu observat. M-am îndreptat spre masa lui şi am rămas în picioare doar după ce o chelneriță mi-a oferit o masă liberă.

— Radek, am spus, iar el şi-a ridicat ochelarii pe rădăcina nasului şi m-a privit cu expresie de nedumerire pe față, ca şi cum ar fi uitat că urma să îl întâlnesc.

— Tată! a spus el într-un târziu. Scuze, domnule! Eram absorbit de… A făcut semn spre cărțile de pe masă şi semnele dintre pagini. Cu atâtea lucruri… Te rog, a adăugat, şi a făcut semn din cap spre scaunul din fața lui. Şezi! Eşti binevenit!

Am ezitat, deoarece răceala din tonul lui m-a luat prin surprindere. Mă aşteptasem să se ridice şi să mă îmbrățişeze, ori să se lase îmbrățişat, dar nu s-a întâmplat nimic din toate astea. Rămăsese pe loc, împingând câteva dintre lucruri spre marginea mesei, dar, înainte de toate, am observat că a aruncat o privire la o pagină, după care şi-a notat ceva pe o hârtie şi apoi a întors-o cu cotorul în sus. Abia după ce chelnerița ne-a turnat cafea în ceşti, mi-a zâmbit şi mi-a acordat atenție deplină.

— Ce mult ai crescut! am spus, măsurându-l din ochi.

Părea să fie de statură medie şi destul de zvelt. Era foarte atrăgător, cu păr blond şi pometi proeminenți, iar chipul lui îmi amintea puțin de mama lui şi mai mult de tata.

— Păi, bineînțeles! mi-a răspuns el. Au trecut zece ani. Ar fi fost nefiresc să rămân la fel ca atunci.

— Adevărat, am spus, zâmbindu-i, numai că am avut impresia că nu

încerca să glumească, pentru că expresia de pe fața lui a rămas solemnă.

— În fine, mă bucur să te revăd! am spus eu.

— Şi eu, a rostit el. M-am gândit deseori la tine.

— Scrisorile tale au însemnat mult pentru mine. Cât am stat în închisoare, ele m-au ajutat să rămân în viață.

— Da, sigur! Am socotit că era important să rămân în legătură cu tine, pentru că am presupus că ne vom revedea într-o bună zi şi ar fi fost ridicol să încercăm să recuperăm zece ani de poveşti. Acum nu mai este nevoie.

L-am privit intens, neştiind cum să reacționez la acea replică.

— Lucrai? l-am întrebat, făcând semn către cărțile de pe masă.

— Da, mi-a răspuns el. Matematică. După cum cred că ştii deja, e domeniul meu.

— Ce anume îți place la matematică?

— Ordinea ce poate fi descoperită în cifre, a spus el fără să ezite. Fiecare problemă îşi are soluția ei şi e treaba matematicianului să o găsească pe cea mai elegantă. Numerele nu te iau niciodată prin surprindere. Îşi ascund secretele, dar un investigator bun le poate descoperi. Ele nu se schimbă şi nu te trădează. Nu te abandonează.

— N-am fost niciodată bun la matematică, am spus eu, trecând peste ultima lui remarcă. Am fost mereu o persoană creativă.

— N-am uitat asta, a spus el.

— Probabil că voi reuşi să revin la vechea mea meserie.

— Acum, când eşti liber, adică?

— Acum, când sunt liber, l-am aprobat.

A zâmbit şi a luat o gură din cafea.

— Şi crezi că vei fi liber aici? m-a întrebat el. Eşti cam naiv, nu crezi?

— De ce nu? l-am întrebat. Praga e căminul meu. Dacă nu pot fi liber aici, atunci unde să mă duc?

— Vor veni, a spus el. Germanii, la ei mă refer. Vor ajunge aici peste foarte scurtă vreme. Şi e foarte posibil să ne pierdem libertatea.

— Nu cred că se va ajunge atât de departe, am zis eu. Preşedintele a afirmat că…

— Preşedintele a suferit un atac de inimă, a spus el. Şi ne-a trădat pe toți. În orice caz, vom vedea, a urmat el, făcând un semn cu mâna prin care sugera că nu dorea să mai discute despre acel aspect. Acestea fiind spuse, nu trebuie să ne îngrijorăm la fel de mult ca alții. Evreii sunt în cel mai mare pericol. Ei ar fi sfătuiți să plece de aici cât de curând posibil.

— Iar tu locuieşti cu Jezek şi Ulva? l-am întrebat, schimbând brusc subiectul.

Nu voiam să mă amestec în politică, preferând să discutăm despre probleme de familie.

— Da.

— S-au purtat frumos cu tine?

— Foarte frumos. M-au tratat ca şi cum aş fi fost copilul lor.

Am dat din cap. Mă bucuram să aud asta, dar acea remarcă m-a atins dureros.

— Vrei să ştii de ce am făcut acel lucru? l-am întrebat.

— Ce anume?

— De ce am ucis-o pe fata aceea.

— Ştiu povestea, a spus el. Şi, după părerea mea, ai avut dreptate să o ucizi. A omorât-o pe mama, aşa că, drept răsplată, trebuia să îşi piardă viaţa. Te admir pentru ceea ce ai făcut.

— N-ar fi cazul, am spus eu. Nu merita un asemenea sfârşit.

— Ei bine, acum nu mai poţi schimba asta.

— Eşti atât de… serios, am spus, aplecându-mă spre el şi coborându-mi vocea. Eşti supărat pe mine?

— Nici vorbă, a spus el, clătinând din cap şi făcând o încercare de a zâmbi. Mi s-a mai reproşat asta. Faptul că sunt serios, mai precis. Oamenilor li se pare descurajantă purtarea mea. Îşi închipuie că sunt neprietenos faţă de ei, dar nu e adevărat. Aşa îmi este firea. E ceva înşelător.

— Însă purtarea ta se deosebeşte foarte mult de aceea din copilărie. Pe atunci erai plin de voie bună.

— Adevărat, a recunoscut el. Dar nu mai sunt copil. Şi trăim vremuri din care voia bună a cam dispărut. Tu nu ai trăit anii dintre fapta ta şi acum. Şi eu nu mai sunt aceeaşi persoană de pe vremuri.

Am dat aprobator din cap şi mi-am mutat privirea în altă parte, apoi am bătut darabana cu degetele pe masă. Sperasem ca între noi să se nască un moment eliberator, un schimb de cuvinte de dragoste, dar am avut senzaţia că el mă primea, pur şi simplu, înapoi în viaţa lui, deşi abia dacă recunoştea că ieşisem vreodată din ea.

Am aruncat o privire spre cărţile din faţa lui şi am încercat să găsesc un subiect care ne-ar putea apropia.

— Matematica, am spus. Ce domeniu te interesează?

— Propulsia rachetelor, mi-a răspuns el.

— Poftim?

— Propulsia rachetelor, a repetat el.

— Şi ce înseamnă asta mai exact?

A oftat, ca şi cum nu îi venea să creadă cât de neştiutor eram.

— E procesul care foloseşte forța pentru deplasarea unui obiect greu, cum ar fi o rachetă, de pe sol spre atmosferă, mi-a explicat el. Lucrez la un concept care combină combustibilul cu un oxidant în mai multe moduri. Încerc să descopăr cum s-ar putea mişca ceva mai rapid şi mai greu decât un avion, dar să îşi mențină capacitatea de a rezista la forțele gravitaționale ale Universului.

— În ce scop?

— Pentru ca într-o bună zi să putem trimite un om în spațiu.

L-am privit lung, întrebându-mă dacă nu cumva glumea.

— Dar e imposibil, am spus eu.

— Nimic nu e imposibil, mi-a răspuns. În urmă cu o sută de ani, nimeni nu ar fi crezut în aviație, iar acum ea a devenit un lucru firesc. E perfect credibil că peste o sută de ani vom călători între planete aşa cum ne deplasăm acum între oraşe.

— Uimitor! am spus. Deşi când eram copil îmi exprimam adesea dorința de a trăi printre stele, nu mi-am imaginat vreodată că aşa ceva ar fi posibil cu adevărat. Şi de câtă vreme te interesează subiectul?

— De când mă ştiu, a spus el.

— Mi-aduc aminte că îmi puneai întrebări despre stele când erai mic, am spus, străduindu-mă să reînvii amintiri aproape şterse. Şi în afară de munca ta? l-am întrebat. Există vreo femeie în viața ta?

— Există o fată cu care fac sex, mi-a răspuns exprimând asta într-un mod atât de nepăsător încât am tuşit şi a fost cât pe ce să scuip cafeaua pe care o sorbisem.

— În fine, am spus eu. Nu este exact ce voiam să aflu, dar…

— E, pur şi simplu, o necesitate umană, nimic mai mult, a explicat el. O vizitez o dată pe săptămână şi asta mi-e de ajuns. Nu o întâlnesc pentru altceva.

— Nici măcar nu o scoți în oraş la cină? Nu ieşiți ca să beți ceva împreună?

A clătinat din cap.

— Asta nu mă interesează, a spus el. Şi nici pe ea. Suntem fericiți aşa. Ne întâlnim, facem sex şi apoi ne luăm la revedere. În afară de asta, sunt

mult prea ocupat cu munca. Nu intenționez să mă căsătoresc.

— Radek, dar… Nu te-ai gândit să ai copii?

— Ba da, am analizat problema, mi-a răspuns el. Nu cred că aş fi un tată bun. Cu toate astea, dacă s-ar întâmpla să am un copil, voi face toate eforturile, bineînțeles. Până atunci, însă…

— Vorbeşti cu atâta simplitate despre viața ta! am spus. De aceea, aş vrea să te întreb: eşti fericit?

S-a rezemat de spătarul scaunului şi s-a încruntat. Am bănuit că nimeni nu îi pusese o întrebare atât de directă şi că nici el nu şi-o pusese.

— Sunt fericit când lucrez, a spus el. Doar asta îmi aduce bucurii. Dar tu, tu eşti fericit?

— Nu tocmai, am spus. Sper să găsesc fericirea aici, în Praga, deşi, ori de câte ori am găsit mulțumirea, ea mi-a fost răpită.

— S-ar putea spune că nu prea ai avut noroc în dragoste. Trei soții şi toate au murit.

— Da, am spus şi am privit în gol.

Era vina mea că se purta atât de rece. Şi totuşi, nu părea supărat pe mine, doar că îmi vorbea ca şi cum am fi fost străini unul față de celălalt. Ceea ce, de fapt, şi eram, m-am gândit.

— În orice caz, cred că o parte a vieții mele s-a terminat. Nu le-am adus noroc femeilor care mi-au fost apropiate. Mă voi întoarce la îndeletnicirile artistice şi sper să găsesc satisfacții în asta.

— Atunci îți urez tot binele, tată! a spus el. Şi unde vei locui?

— De fapt, chiar voiam să discut cu tine despre asta, am spus. Jezek mi-a zis că pot sta cu el şi Ulva până îmi găsesc o locuință, dar m-am gândit să caut un apartament. Cu două dormitoare. Ai putea locui din nou cu mine. Dacă vrei, bineînțeles. Dacă eşti mulțumit cu situația actuală, nu mă supăr.

A coborât privirea spre tăblia mesei şi a rămas pe gânduri, după care a dat din cap.

— De acord! a spus el. Şi-aşa le-am stat prea multă vreme pe cap unchiului şi mătuşii mele. Da, tată, voi locui cu tine!

— Bine! am spus făcând un efort să nu râd.

Devenise un băiat foarte ciudat. Cu toate acestea, eram încântat că fusese de acord să stea cu mine şi am devenit convins că, în timp, legătura dintre noi se va întări. Tocmai mă pregăteam să-i sugerez că puteam începe căutarea unui apartament chiar în acea după-amiază, însă atenția mi-a fost atrasă de strigăte răzbătând dinspre stradă.

— Ce se întâmplă? am întrebat şi, privind pe geam, am văzut oameni alergând pe stradă cât de repede îi țineau picioarele.

— Tancuri, a spus Radek şi a oftat, după care şi-a strâns cărțile, pe care le-a pus cu grijă într-o geantă. Au sosit. A început războiul.

Rusia
— 1961 d.Hr. —

✶✶

După ce am împărțit un apartament din cartierul Sokolniki din Moscova, eu şi Radomir stabiliserăm o rutină care funcționa bine pentru amândoi. Eu mă sculam la ora şase şi jumătate în fiecare dimineață ca să pregătesc un dejun simplu, alcătuit din caş şi ouă fierte, după care băteam la uşa fiului meu ca să îl trezesc. Jumătate de oră mai apoi, când apărea în bucătărie, după ce făcuse duş şi se îmbrăcase, purta întotdeauna unul dintre cele cinci costume pe care le îmbrăca pe rând, de luni până vineri. Acestea aveau aceeaşi croială, fuseseră făcute de acelaşi croitor şi, în ceea ce privea culoarea, ea rămânea aproape imperceptibilă pentru ochii oricui. Mă uitasem la acele costume de atâta vreme, încât, dacă se întâmpla să uit în ce zi a săptămânii ne aflam, răspunsul se afla exact în fața mea.

Înainte de a-mi spune bună dimineața, ieşea în mod invariabil pe micul nostru balcon pentru a se uita spre cer, urmărind norii care se fugăreau, după care zâmbea pentru sine, ca şi cum ei ar fi împărtăşit cine ştie ce mare secret cu el. Apoi se aşeza la masă, unde mânca ceea ce îi dădeam, în timp ce citea o revistă ştiințifică.

Câteodată, încercam să îl antrenez într-o discuție banală, dar rareori reuşeam, pentru că nu era dispus să converseze decât dacă vorbeam despre iubitul lui program spațial, deşi, din cauza secretelor presupuse de activitatea lui, nu îmi putea spune prea multe despre ea. Lucrurile pe care le cunoştea, activitatea la care participa reprezentau o chestiune de confidențialitate, încât divulgarea vreunui secret ne-ar fi adus amândurora mari necazuri.

— Te aşteaptă o zi grea? îl întrebam uneori, în timp ce turnam cafea în ceşti, iar el mă măsura de parcă m-aş fi pregătit să îl denunț la KGB.

— Nu mai grea decât de obicei.

— Lucrezi la ceva interesant?

— Interesant pentru unii, probabil. Iar pentru alții, plictisitor.

— La ce lucrezi acum?

— A, la una, la alta…

Nu avea absolut niciun rost să îl trag de limbă pentru a obține alte

informații de la el. Ştiam doar că pleca din apartament la ora opt fix şi se întorcea la şase seara, când discuțiile dintre noi se desfăşurau pe aceleaşi teme ca şi acelea de la micul dejun. Locul lui de muncă se afla la vreo trei kilometri de apartamentul nostru, iar oamenii de acolo se străduiau să trimită un om în spațiu şi, lucru şi mai important, voiau să facă asta înaintea americanilor. Mie mi se părea un efort ridicol, pentru că se cheltuiau o groază de bani pentru ceva ce nu va fi niciodată posibil, dar asta îl făcea pe fiul meu să fie fericit şi eram şi eu fericit cu acea situație.

★★★

La întoarcerea mea la Moscova după atât de mulți ani, îmi reluasem afacerea de legător de cărți, înființând un mic atelier pe o stradă boemă din apropiere de Ostankino. Îmi făcusem o reputație excelentă când eram tânăr, desigur, dar mi-am dat seama că va trebui să lucrez din greu ca să mi-o restabilesc după ce petrecusem zece ani într-un gulag din Siberia. De aceea, am început prin a investi într-o serie de manuale medicale mari, fiecare dintre ele având între şapte şi opt sute de pagini, cărora le-am scos copertele, după care am creat forme diferite de legătorie, pe care să le pot expune în vitrina atelierului. La unele dintre ele am folosit piele, lemn de bambus la altele şi chiar piei de animale. Am participat la diverse saloane literare, prezentându-mă editorilor şi scriitorilor şi, curând, cititorii au venit la mine, de obicei bibliofili în vârstă, care nu se sinchiseau când cheltuiau o mică avere pentru a da colecțiilor proprii înfățişarea unei uniformități elegante.

Vreme de câteva zile, observasem un tânăr mergând în susul şi în josul străzii, purtând un trenci şi o pălărie trasă peste urechi. Într-o dimineață, a intrat în atelierul meu, iar clopoțelul aşezat deasupra uşii m-a anunțat că aveam un client. Ne-am măsurat din ochi cu precauție, după care el a examinat câteva dintre cărțile pe care le aveam expuse, ridicându-le şi plimbându-şi degetele pe cotoarele lor. Tocmai lucram la un exemplar din *Iulius Cezar,* de William Shakespeare, pentru un domn care îmi aducea câte o piesă de-a lui în fiecare lună şi, cu toate că, în general, Shakespeare mă lăsa rece, câteodată mă uitam prin textele pieselor, însă acesta mi se păruse deosebit de antrenant, pentru că îmi petrecusem după-amiaza precedentă citind piesa şi simțind cele mai ciudate fioruri când am ajuns la actul al IV-lea, în momentul în care fantoma lui Cezar îi apare lui Brutus înaintea Bătăliei de la Filippi.

— Iartă-mă, maestre legător, a spus tânărul, apărând în dreptul tejghelei,

timp în care, agitat, şi-a îndreptat ochii în stânga şi în dreapta. Voiam să te întreb dacă lucrezi singur aici.

— Sigur, i-am răspuns.

— Presupun că un om care lucrează cu cărţile are o anumită… latură artistică, a spus el.

— Aşa vreau să cred, i-am răspuns. Chiar dacă, desigur, nu scriu eu cărţile, înţelegi? Eu doar le leg. Cu toate astea, după cum poţi vedea din eforturile mele, mă străduiesc să păstrez o anumită latură creativă…

— Da, da, a spus el, preferând să treacă la subiect. Am o carte la care aş vrea să te uiţi. Însă mai întâi cred că trebuie să te întreb ceva: pot avea încredere în tine? Ceea ce se petrece între aceşti pereţi beneficiază de aceeaşi confidenţialitate pe care o aştepţi de la un doctor?

Mai trăisem asemenea momente, când cineva venise cu o carte pe care Partidul o socotea discutabilă. Nu am pus întrebări, dorind să ştiu doar ce fel de legătură dorea clientul, după care îmi vedeam de treabă. Până în acel moment, nu găsisem vreun motiv să denunţ pe cineva şi ştiam că era puţin probabil că voi face asta vreodată, indiferent ce carte mi s-ar fi dat să leg.

— Am o afacere personală, i-am spus, dând din cap răbdător. Dacă n-ar fi aşa, mi-aş pierde toţi clienţii în mai puţin de o săptămână. Îţi dau cuvântul meu de onoare că poţi avea încredere în mine, indiferent despre ce carte ar fi vorba!

A inspirat adânc pe nas şi a lăsat impresia că ia o hotărâre, deoarece peste câteva momente şi-a desfăcut geanta şi a scos un portofel, un carneţel şi cheia apartamentului, după care a scos un teanc de vreo cinci sau şase sute de pagini, nelegate.

— Această carte este foarte delicată, a spus el, după cum poţi vedea din pagina de titlu.

Am luat manuscrisul de la el şi nu mică mi-a fost mirarea să văd că era vorba de o carte interzisă în Uniunea Sovietică. Fusese scoasă pe ascuns din ţară în urmă cu câţiva ani, ajungând în Italia, unde fusese publicată în traducere, iar apoi o preluaseră americanii, care avuseseră un succes enorm cu ea, spre marea furie a Biroului Politic al URSS.

— *Doctor Jivago!* am spus eu. De unde o ai? N-am ţinut niciodată în mâini un exemplar al ei.

— A fost un cadou, mi-a spus el. Din partea autorului. O vreau doar legată, nimic mai mult.

— Ai fost prieten cu Boris Leonidovici? l-am întrebat foarte impresionat,

deoarece, deşi participasem la multe evenimente literare din oraş după ce mă întorsesem, îl văzusem doar o dată pe romancier, ba chiar şi atunci el fusese înconjurat de atât de mulți oameni, încât mi-a fost imposibil să schimb câteva cuvinte cu el.

— Nu-mi era chiar prieten, dar l-am cunoscut într-o oarecare măsură. Eu şi prietenii mei facem toate eforturile de a scoate şi aduce în țară cărți de o deosebită valoare artistică. Spune-mi că pot avea încredere în tine! a adăugat el, exprimându-şi rugămintea din ochi şi din tonul vocii, iar eu m-am grăbit să dau aprobator din cap.

— Nu te teme! am spus. Voi păzi cartea asta cu prețul vieții mele!

— Mulțumesc. Peste şase săptămâni se împlineşte un an de la moartea lui Boris Leonidovici şi plănuim să plasăm cincizeci de exemplare ale cărții în locuri importante din oraş pentru a marca această comemorare.

— Cincizeci? am întrebat, ridicând teancul de file în aer. Dar mi-ai dat doar…

— Vor veni şi restul. La fiecare câteva zile, voi aduce altele. Le poți face până la sfârşitul lunii mai?

Am stat pe gânduri. Aveam şi alte cărți în lucru, desigur, dar, dacă făceam o legătură care să nu fie prea sofisticată, era posibil. Pe de altă parte, trebuia să folosesc alte materiale decât cele obişnuite în atelierul meu, asta pentru a nu se descoperi cine le realizase.

— Pentru o asemenea cantitate şi într-un termen atât de scurt, legăturile vor trebui să fie foarte simple, am precizat. O legătură curată. Nimic ieşit din comun.

— Asta e tot ce ne trebuie. Dar cu titlul şi numele autorului în relief, pe copertă şi pe cotor. Nu vrem să ascundem numele cărții şi al autorului.

— Şi cum veți face asta fără să fiți prinşi? l-am întrebat.

— Le vom distribui noaptea. Suntem destui ca să luăm câte trei sau patru şi să le plasăm în locuri potrivite. În dimineața următoare, oraşul va afla vestea că literatura bună poate fi găsită din nou în Uniunea Sovietică. Şi poate că şi alții vor repeta strădaniile noastre. Cu cât vor fi mai multe ediții, cu atât mai bine.

— Bine, am spus, aşezând paginile sub tejghea. Voi face cum doreşti. Cincizeci de exemplare. Şi-ți doresc noroc! Dar dacă vei fi prins, ştii care e pedeapsa, nu?

— Ştiu, a spus, şi mi-a zâmbit. Dar mi se pare un preț prea mic pentru ceva atât de prețios, nu crezi?

★★★

Cum era marți, știam că Radomir se va întoarce acasă cu Jenia, prietena lui, care era la fel tăcută ca şi el, dar ei aveau stabilită întâlnirea în acea zi a săptămânii, când se retrăgeau în dormitorul lui timp de fix o oră, timp în care eu ieşeam la plimbare, indiferent de vreme. La întoarcerea mea, cu fețele puțin îmbujorate, ei vor fi încheiat deja întâlnirea amoroasă, după care se despărțeau. Aceea, cu siguranță, nu era relația amoroasă a secolului.

Cu toate acestea, când au sosit în acea seară, în purtarea lor era ceva schimbat. În loc să fie morocănoşi şi necomunicativi, amândoi păreau emoționați, iar când i-am întrebat ce se întâmplase, Radomir s-a uitat la mine ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că nu aflasem.

— N-ai aflat vestea? m-a întrebat el.

— Ce veste?

— Nu te-ai uitat la televizor?

Am aruncat o privire spre televizorul aflat într-un colț al camerei şi am clătinat din cap. Îmi petrecusem toată după-amiaza citind *Doctor Jivago* şi îmi promisesem ca a doua zi să mă opresc din răsfoirea paginilor şi să mă apuc să le leg dacă voiam să termin la vreme toate cele cincizeci de exemplare.

— Fiul dumneavoastră e un geniu, a spus Jenia şi, preț de o clipă, pe fața ei a apărut ceva ce aducea a zâmbet. Va fi erou național cât de curând.

— Nu! a protestat el. Nu doar eu. Întreaga echipă. Vom rămâne anonimi, aşa cum e firesc.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat, dar mă simțeam încântat văzând un asemenea entuziasm din partea lor.

— Astăzi, a spus Radomir, aşezându-şi mâinile pe antebrațele mele şi privindu-mă direct în ochi, Rusia a câştigat cursa pentru cucerirea spațiului!

— Cum asta?

— Am trimis un om în spațiu. Pe Iuri Alexeievici Gagarin. Nava lui a executat o rotație completă în jurul Pământului şi s-a întors în siguranță.

Uimit, i-am privit pe rând. Cu greu îmi puteam imagina că era posibil aşa ceva.

— Şi tu ai contribuit la asta? l-am întrebat pe fiul meu.

— În parte, a spus el.

— În mare parte, a spus Jenia. Fiul dumneavoastră este unul dintre cel mai buni matematicieni din cadrul programului spațial. S-ar putea să primească o medalie de la preşedintele Hruşciov! Vă vine a crede?

M-am apropiat de televizor şi l-am pornit pe canalul de ştiri şi, bineînțeles, tot ce spuneau ei era adevărat. Prezentatorul vorbea despre faptul că în acea zi URSS-ul schimbase lumea şi că, în ciuda felicitărilor neconvingătoare, americanii erau umiliți de ceea ce realizaserăm noi. Apoi pe ecran a apărut chipul zâmbitor al unui tânăr în uniformă.

— El este! a spus Radomir. Iuri Alexeievici!

— Extraordinar! am spus eu. Sunt foarte mândru de tine!

— Îți mulțumesc, tată! a spus Radomir, făcând o jumătate de plecăciune şi, pentru prima oară, am văzut ceva în ochii lui care aducea a emoție. Rareori ceda unor asemenea sentimente şi m-am bucurat să descopăr că nu era alcătuit cu totul din piatră.

Mai târziu, când m-am întins pe pat, am ridicat privirea spre tavan şi m-am întrebat cum m-aş fi simțit pe *Vostok,* nava care îl dusese pe curajosul nostru cosmonaut în jurul planetei. Teamă, emoție şi poate şansa de a vedea lumea ca nimeni altul până atunci. Era o idee senzațională. Cu toate acestea, când am adormit, nu am visat despre alte planete sau creaturi extraterestre, ci despre doctorul Jivago şi Lara. Probabil că fiul meu adusese o contribuție incredibilă la progresul umanității, şi totuşi, în modul mărunt în care gândeam eu, a doua zi, când m-am trezit, am simțit că puteam ajuta la progresul ideilor şi culturii, lucru care mă pasionase dintotdeauna.

La urma urmelor, mai aveam de legat patruzeci şi nouă de cărți.

Statele Unite ale Americii
— 2016 d.Hr. —

✷✷

Raymond întârzia să se întoarcă acasă de la lucru, ceea ce a însemnat că am rămas cu Zoe, prietena lui, care şedea pe canapea, îndopându-se cu Doritos şi uitându-se foarte interesată la televizor. Sperasem că va rămâne în apartamentul ei, pentru ca eu să urmăresc în tihnă veştile electorale, chiar dacă nu credeam că acea seară va dura prea mult. Se părea că rezultatele aveau să fie confirmate cel târziu la ora nouă seara şi, după aceea, totul se va sfârşi. Acel lung coşmar național, acel carnaval al intoleranței şi bigoteriei, acea sărbătoare a prostiei de rang înalt care se desfăşurase în întreaga țară în ultimele optsprezece luni se va încheia în cele din urmă, iar Donald J. Trump va fi trimis înapoi în acel monument respingător închinat prostului gust pe care îl construise pe Fifth Avenue, unde putea fi orbit de pilonii aurii şi groteşti, şi să ne lase pe noi, ceilalți, în pace.

Nu mi-am dat seama dacă încerca în mod deliberat să mă irite, dar Zoe purta un tricou cu imaginea trogloditului ei preferat rânjind, în timp ce făcea semnul victoriei din degete, împreună cu şapca ei, pe care scria „Faceți America mare din nou!” Îmi venea să i-o iau de pe cap şi să îi dau foc.

Am urmărit împreună reluarea unor ştiri de mai devreme, când Trump mersese să voteze şi le spusese reporterilor că lucrurile arătau bine, chiar foarte bine, iar mie mi-a fost greu să nu râd auzind asemenea elucubrații. Am presupus că nu credea cu adevărat că va câştiga – mai multe şanse de a fi ales preşedinte al Statelor Unite aveam eu şi nici măcar nu figuram pe buletinele de vot. Totul era doar despre fanfaronada lui împinsă la extrem. Apoi ni s-au prezentat imagini filmate în care Hillary vota în partea de nord a statului New York.

— La puşcărie! a mormăit Zoe în timp ce mesteca chipsuri.

M-am uitat spre ea şi m-am întrebat dacă îşi dăduse seama că spusese aşa ceva sau dacă aceea devenise un soi de reacție pavloviană când o vedea la televiziune pe fosta primă-doamnă.

— Ce-a fost asta? am întrebat-o eu, dorind să îmi pun la încercare teoria.

— Ce anume? mi-a răspuns ea, fără ca măcar să se întoarcă spre mine.

— Mi s-a părut că ai spus ceva.

A scuturat din cap şi a lăsat impresia că este derutată.

— Nu, a spus ea.

Am luat telecomanda şi am reluat imaginile transmise în direct cu un minut în urmă.

— Ce faci? m-a întrebat ea.

— Scuze, i-am zis. Mi-a scăpat ceva. Voiam să revăd unele lucruri. Trump lăudându-se şi Clinton votând.

— La puşcărie! a spus, din nou, Zoe.

Am apăsat butonul de oprire şi am lăsat programul să ruleze în timp real.

— Ai în faţă patru ani de furie, i-am spus. Patru ani în care o vei urmări pe Hillary făcând legi, numind judecători şi curăţând mediul. Cum vei face faţă, te-ai gândit la asta? Te-ai gândit că-ţi va plesni capul de mânie?

— O să mă descurc perfect, mi-a răspuns ea. Pentru că nu se va întâmpla aşa ceva. Domnul Trump va câştiga alegerile.

— Ştiu că vrei ca el să câştige, am spus eu oftând. Dar fii serioasă şi realistă! Nu are nicio şansă.

— Domnul Trump va câştiga, a repetat ea. Iar după aceea va alunga toţi musulmanii, va ridica un zid pentru ca violatorii mexicani să nu mai atace femeile şi va face America mare din nou.

— Doar de atâta e nevoie? am întrebat-o.

— Da, pentru început.

Nu am ripostat. Încetasem de mult să înţeleg cum se făcea că fiul meu, altfel un tânăr de bun-simţ, era atras de creatura asta mizerabilă care pătrunsese cumva în vieţile noastre şi părea hotărâtă să rămână acolo. Depăşea puterea mea de înţelegere.

S-a auzit soneria de la uşă şi i-am invitat pe fratele meu şi pe soţia lui să intre. Joe avea la fiecare subraţ câte un bax de bere şi, zâmbind, a aşezat unul pe cartea *Doctor Jivago,* pe care o citeam, ceea ce m-a făcut să mă crispez. Îşi ţinea şapca cu inscripţia „Faceţi America mare din nou” în mâini, pentru că avea capul prea mare pentru ea, iar Unwin, soţia lui, flutura un drapel şi zâmbea cu gura până la urechi.

— Salut, oameni buni! am murmurat, clătinând din cap.

— Ce face omul nostru? a întrebat Joe, uitându-se la Zoe şi, ca întotdeauna, ea a refuzat să îşi dezlipească ochii de la ecran când i-a răspuns.

— Grozav! a spus ea. O să câştige!

— Bineînţeles, a spus Unwin. Dumnezeu e de partea lui. Iisus Hristos

însuşi l-a adus pe Donald Trump pe pământ ca să ne rezolve problemele. E voința Lui ca el să fie ales preşedinte.

Mi-am dat ochii peste cap.

— Voi chiar credeți asta cu adevărat? am întrebat eu.

— Eu cred, a răspuns ea. Aşa cum cred că modificările climatice sunt o invenție a liberalilor de stânga şi că Saddam Hussein a organizat atacurile împotriva World Trade Center. Ştiu că refuzi să accepți adevărul, dar asta e din cauză că ai fost spălat pe creier de presă şi de elită. Crede-mă, peste câteva ore, domnul Trump va fi preşedintele ales!

— Ați văzut sondajele? am întrebat.

— Sondajele nu înseamnă nimic. Oamenilor le este ruşine să admită că îl votează pe el.

— Şi nu vă puneți întrebarea de ce se întâmplă asta?

Joe a zâmbit şi m-a îmbrățişat strâns.

— Frate, doar n-o să ne certăm din atâta lucru! Am traversat aproape doi ani fără să ne luăm la harță din cauza celui mai măreț om care a ajuns candidat în alegerile din țara noastră, şi mai avem de aşteptat doar câteva ore. După aceea, totul o să devină istorie.

— Slavă cerului! am spus eu, întorcându-mă, pentru că auzisem zgomotul produs de cheia din broasca uşii, după care Raymond a intrat în apartament. A trecut pe lângă noi fără să scoată nicio vorbă şi s-a oprit în fața televizorului, apoi s-a întors şi ne-a privit pe rând.

— Tată! a zis el. Unchiule Joe! Mătuşă Unwin! Zoe!

— Bună! i-am răspuns noi în cor.

Raymond ținea întotdeauna să salute oamenii individual. Era una dintre ciudățeniile lui.

— Am uitat că alegerile sunt în plină desfăşurare, a spus el.

— Ai uitat? l-am întrebat. Cum Dumnezeu ai uitat? De şase luni încoace doar despre asta se vorbeşte. Şezi, te rog! Şi, Joe, dă-mi o doză de bere! Vreau să am ceva de băut în mână când țara noastră procedează corect şi îl alege în funcția cea mai importantă pe cel mai bun candidat din istoria Statelor Unite. În locul unui rasist analfabet, înțelegeți?

— Vorbeşti de parcă ar fi ceva rău, a bombănit Unwin.

— Îmi pare rău, dar am avut mult de lucru azi, a spus Raymond.

— Dar ai votat, da? l-am întrebat. Sper că n-ai uitat şi asta.

— Am votat mai demult, a spus el. Săptămâna trecută.

— Bravo, am spus eu.

— De ce nu ne uităm la Fox News? a întrebat Raymond.

— Pentru că el refuză să schimbăm canalul, a spus Zoe, făcând semn din cap spre mine.

— Pentru că e un oximoron, am spus eu. Precum urşii Koala. Sau Pont Neuf din Paris.

— Ce e în neregulă cu Pont Neuf?

— De fapt, e cel mai vechi pod din oraş.

— Nu-i adevărat.

— Ba da.

— Asta e o prejudecată de liberal.

M-am uitat țintă la ea.

— Cum Dumnezeu…? am întrebat, dar înainte de a încheia ce aveam de spus, Zoe m-a întrerupt.

— Ai votat pentru domnul Trump, da? a întrebat ea, întorcându-se spre Raymond.

— Sigur că da.

— Ce-ai făcut? am exclamat eu.

— L-am votat pe Donald Trump.

L-am fulgerat cu privirea. Nu purtasem multe discuții cu el despre alegerile prezidențiale, pentru că nu îi era mintea la acel joc aparte. Cu toate astea, socotisem că are cât de cât creier. Doar era om de ştiință, specialist în rachete, ce Dumnezeu? Cât de bătut în cap putea fi?

— Dar de ce? l-am întrebat. De ce ai făcut asta?

— Şi *eu* l-am votat pe Trump, a spus Zoe pe un ton beligerant.

— Şi eu, a spus Joe.

— Şi eu, a spus Unwin.

— Ştiu că *toți* ați făcut asta, am spus, aruncându-mi brațele în aer. Pentru că sunteți nişte tonți. Dar el? El e fiul meu! Nu mă aşteptam la asta din partea lui.

— Bugetul NASA a fost redus sub administrația Obama, mi-a spus el, ridicând din umeri. Domnul Trump vrea să trimită oameni pe alte planete.

— Ar putea începe cu el însuşi, am spus eu. Aş da ceva bani ca să se mute pe Marte.

— Obama nu a agreat programul spațial pentru că e musulman din Etiopia, a spus Unwin.

— În fine, în primul rând, *nu* e musulman din Etiopia, am spus eu, aşa că pierzi din start susținând asta. Şi, în orice caz, ai vrut să zici că e musulman

din Kenya, dar nici măcar de acolo nu e, ci din Hawaii, care, ultima oară când m-am interesat, făcea parte din Statele Unite. Şi nu e musulman. Şi chiar dacă *ar fi,* musulman din Kenya sau Etiopia, ceea ce *nu* e, ce Dumnezeu l-ar face să se opună programului spațial?

— Încă nu ştim răspunsul, a răspuns ea. Sigur are ceva de a face cu illuminati, aşa cred. Domnul Trump va descoperi asta imediat ce va ajunge în Biroul Oval. Vrea să demonteze tot ce a făcut Obama şi să-i alunge pe imigranți.

— Păi, şi *mama lui* a fost imigrantă! am strigat eu. Şi dacă urăşte atât de mult imigranții, de ce naiba s-a căsătorit cu una de-a lor?

— A promis că ne va spori finanțarea, a spus Raymond. E un om ambițios. Sub conducerea lui, am putea ajunge oriunde.

— Grozav! am spus. Deci o să facă planeta Jupiter din nou mare.

— E cât se poate de posibil, a spus Raymond.

— Ne luăm țara înapoi! a intervenit Unwin.

— De la cine? am întrebat-o. De la negrii cei răi?

— Da. Şi de la toți prietenii lor musulmani.

Mi-am plimbat privirea roată prin cameră. Eram cinci acolo şi doar unul, adică eu, votasem pentru Hillary. Preț de o clipă, m-a străbătut un val de îngrijorare. Imposibil ca toți oamenii din țară să fie la fel de demenți ca oamenii din camera mea de zi, nu? Însă am clătinat din cap, râzând de propria mea prostie. Nu, sigur nu. Ideea era nebunească.

Pe ecran a apărut din nou Hillary.

— La puşcărie! au strigat ei la unison.

★★★

Încheierea alegerilor avea loc la capătul unui lung şir de luni chinuitoare pentru mine. Editura la care lucram ca editor lansase la începutul anului o carte scrisă de o femeie musulmană gay şi, cu toate că la început nu se bucurase de multă atenție, ajunsese să câştige un prestigios premiu literar, ceea ce a dus la înființarea unei organizații autointitulate Coaliția pentru Valorile Americane Tradiționale. Aceasta a anunțat boicotarea oricărui magazin de carte care deținea romanul, declarând drept insultător faptul că acel premiu îi fusese refuzat unui scriitor american şi acordat unei imigrante cu „legături dubioase” cu o „organizație periculoasă din Siria”, afirmație pentru care, evident, nu exista nicio dovadă.

În campania prezidențială, Trump fusese întrebat despre acea controversă şi el a remarcat că era genul de roman pe care Hillary cea Coruptă l-ar lua

probabil cu ea în vacanță. Întrebat dacă o citise, a ridicat din umeri şi a declarat: „Ascultați, am citit toate cărțile, pricepeți? Probabil că nu există cineva care să fi citit mai multe cărți decât mine, aşa că ştiu totul despre această problemă", ceea ce, practic, nu dădea răspuns întrebării, dar asta nu a părut să deranjeze pe cineva.

O săptămână mai târziu, în timpul unei lansări de carte dintr-o librărie din Philadelphia, a apărut un bărbat obez purtând pălărie, care a scos un pistol şi a tras în autoare – fără să o nimerească, desigur, dar distrugând un teanc din ediția a doua a unei cărți în care un personaj principal era Maude Avery{54} şi un maldăr de romane despre Danny Angel – după care a fost trântit la podea şi arestat. Lui Trump i se ceruse din nou să facă o declarație, iar el dăduse din cap şi îşi țuguiase buza de jos ca un copil cu toane, după care răspunsese: „Din câte am înțeles, este vorba de un om de treabă. Şi cred că scriitoarea a făcut câteva afirmații provocatoare în trecut. De aceea, nu cred că trebuie să ne grăbim să-l judecăm".

Fireşte, editura a dat o declarație prin care condamna afirmațiile candidatului, însă acest lucru, la rândul său, a dat naştere unei reacții a clasei de mijloc din America, oameni care au amenințat că vor da foc tuturor cărților editurii noastre pe străzi, în vreme ce autoarea, o doamnă bine-crescută, al cărei roman avea ca subiect o poveste inofensivă despre îngrijirea unei persoane bolnave de Alzheimer, s-a văzut nevoită să se ascundă, iar FBI-ul a declarat că aceasta primise o serie de amenințări grave cu moartea.

Acesta era, de altfel, doar un incident minor în comparație cu tot ce se întâmplase în țară. Aveam convingerea că, în acele momente, toată lumea se simțea epuizată. Atât Dreapta, cât şi Stânga. Toți voiam ca acel coşmar să se încheie. Nimeni nu mai suporta alte mesaje, vulgarități şi insulte cu adresă. Până şi comentatorii cu vederi de extremă dreaptă păreau dornici să audă anunțarea rezultatelor. În cele din urmă, se va reinstaura pacea socială. Dar şi sănătatea mintală. Şi nu vom mai avea vreodată de-a face cu o ființă umană atât de dezgustătoare. Trump şi cei ca el vor fi exilați, iar lumea putea reveni la o oarecare normalitate. Mai aveam de aşteptat câteva ore.

★★★

— Aproape că-mi pare rău că nu m-am dus la New York, am spus, în timp ce o urmăream pe Kellyanne Conway{55} țuguindu-şi buzele şi spunând apăsat că Trump nu a beneficiat deloc de sprijinul infrastructurii republicanilor. Da, sigur, nu l-a avut. Poate că republicanii erau proşti, dar

nu nebuni.

— De ce? a întrebat Joe.

— Ar fi fost interesant să ne aflăm la Javits Center în seara asta, i-am spus. Ca să urmărim în direct discursul lui Hillary. Să vedem cum se scrie istoria.

— Am pierde timpul degeaba, a spus Zoe. Nu va ține niciun discurs. Poate doar unul în care să-şi recunoască înfrângerea.

Am oftat.

— Îți spui mereu acelaşi lucru, ca şi cum asta te-ar face fericită, am zis eu.

Câteva minute mai târziu, primele sondaje s-au încheiat, iar prezentatorii de ştiri au căpătat viață. După ore întregi de speculații, puteau înceta să repete la nesfârşit aceleaşi ştiri şi să transmită unele reale. Trump câştigase în statele Kentucky şi Indiana, iar Hillary câştigase în Vermont.

— Doi la unu, a spus Unwin.

— Păi, asta nu e o surpriză, am spus eu. Toată lumea se aştepta ca el să câştige în acele state. Kentucky nu a mai votat democrații de la alegerea lui Clinton, în ’96, iar Indiana l-a votat pe Romney la ultimele alegeri.

— Cu toate astea, a spus Joe, e un început bun pentru omul nostru.

— Omul vostru… am spus eu.

La scurtă vreme după aceea, Virginia de Vest a anunțat că a votat pentru Trump.

— Nici asta nu e o surpriză, am spus eu.

— MAGA[{56}], a spus Zoe.

— MAGA, a imitat-o Joe.

— MAGA! a strigat Unwin.

— MAGA! a exclamat Raymond, iar eu m-am uitat urât la el.

— Îmi pare rău! a spus el, ridicând din umeri. Dar lucrez la programul spațial şi vreau finanțare!

— Dar nu asta este problema în cazul de față? i-am întrebat. Tocmai asta vrea dobitocul ăsta. Vrea ca oamenii să voteze exclusiv în funcție de interesele lor. Fără să se gândească la restul țării. Asta înseamnă să pui indivizii înaintea comunității.

— MAGA, au spus toți în cor.

— Dumnezeule mare! am mormăit eu şi am clătinat din cap.

A mai trecut o oră, alte state au închis secțiile de vot, iar eu am respirat uşurat când Hillary a câştigat în Massachusetts, Maryland, Delaware, New

Jersey şi District of Columbia.

— Ha-ha! am făcut eu, iar ceilalți m-au privit cu indiferență.

— Ştii că ea conduce o rețea de pedofili, nu? m-a întrebat Zoe. Şi că a ucis copii cu mâna ei? Şi că l-a împuşcat pe Vince Roster? Şi că a ars un drapel? Şi că vorbeşte cursiv Klingoniană? Şi că are şase degete la mâna stângă? Şi că nu a declarat nimic în ziua în care a fost asasinat Kennedy?

— Păi, cum pe vremea aceea avea vreo şaisprezece ani, îmi închipui că era la şcoală, am spus eu. Şi nimic din toate astea nu e adevărat. Uite, există milioane de fotografii ale mâinilor ei în care veți vedea că are numărul normal de degete.

— Aşa vor să crezi Donna Brazile, Barack Obama şi Valerie Jarrett. Adevărul e că are şase degete.

— Ba cinci!

— De fapt, are patru. Patru degete şi unul opozabil.

— O să fie grozav când o să-i alungăm pe toți mexicanii! a spus Unwin, mestecând un burrito din cele pe care le adusese, ceea ce o ajuta să îşi mascheze mirosul ei specific. Sunt oameni groaznici.

— De ce? am întrebat-o. De ce sunt groaznici? Ce ți-au făcut?

— Ne ucid economic, mi-a răspuns ea. Statele Unite au devenit groapa de gunoi a problemelor tuturor. Când Mexicul îşi trimite oamenii aici, nu-i alege pe cei mai buni. Nu te trimite pe tine. Trimite oameni care au o sumedenie de probleme şi ei vin cu tot cu probleme aici. Aduc droguri. Crimă. Sunt violatori. A făcut o pauză de o clipă ca să îşi scoată un fragment de porumb dulce dintre dinți. Şi presupun că sunt şi unii de treabă.

— Îl citezi! am strigat. Îl citezi încă din prima zi, când a coborât pe scările rulante ca să anunțe că va candida la preşedinție.

— Am învățat pe de rost optsprezece dintre discursurile lui, a spus Unwin cu mândrie în glas. Când o să țină discursul de inaugurare, o să-mi tatuez textul pe spinare.

— Ei bine, o să rămâi cu spinarea goală! am spus eu. Pentru că n-o să țină niciun discurs inaugural.

Moderatorii tv au început să vorbească despre Florida. Cum de rezultatul era atât de strâns acolo? se întrebau ei. Candidații păreau a fi la egalitate şi se părea că Hillary chiar avea nevoie de victorie acolo, mai ales că Trump tocmai câştigase în Tennessee. Şi cum naiba se făcea că Arkansasul îl preferase pe acel babuin ignorant? Tocmai Arkansasul! După câte făcuse ea pentru acel stat!

Hillary a câştigat în Illinois şi New York. Trump a câştigat în Texas, Wyoming şi Dakota de Sud şi de Nord. Nu mi-a plăcut cum se prezenta situaţia. N-ar fi trebuit să fie mai clar că ea câştigase?

Apoi lucrurile au început să se schimbe. Trump a cucerit Missouri. Şi Ohio. Ea a câştigat în Colorado, în schimb, el a câştigat în Florida.

— MAGA! a spus Zoe.

— MAGA! au spus ceilalţi trei.

— Uf, mai tăceţi! m-am răstit la ei.

Carolina de Nord. Georgia. Utah. Iowa. Pennsylvania. Wisconsin. Michigan. Toate de partea lui Trump.

Se terminase totul.

Era sfârşitul civilizaţiei aşa cum o ştiam noi.

— Ţi-am zis eu! a triumfat Zoe.

★★★

Câteva ore mai târziu, stăteam singur pe balcon, cu luminile reduse ca intensitate în spatele meu şi beam bere. Am simţit uimirea ce emana dinspre străzi, am perceput urletele şi lacrimile celor nemulţumiţi şi înspăimântaţi, care se îndreptau spre casele lor.

Raymond a venit alături de mine.

— Eşti fericit? l-am întrebat.

— Pentru NASA! a spus el. Pentru programul spaţial!

— Şi asta e tot ce contează, da?

Nu a spus nimic, mulţumindu-se să ridice discret din umeri.

— Şi ce veţi face cu banii? am întrebat. Acum, după ce a ajuns la putere? Chiar dacă vă dă ce v-a promis, lucru care probabil nu se va întâmpla, pentru că presupun că nu va respecta niciuna dintre promisiunile făcute în campanie, îţi pot spune un lucru sigur: Mexicul nu va plăti pentru ridicarea zidului. Omul ăsta nici nu-şi dă seama când minte. Aşadar, ce veţi face cu banii, dacă ajung la voi?

A făcut un semn cu un deget spre cer.

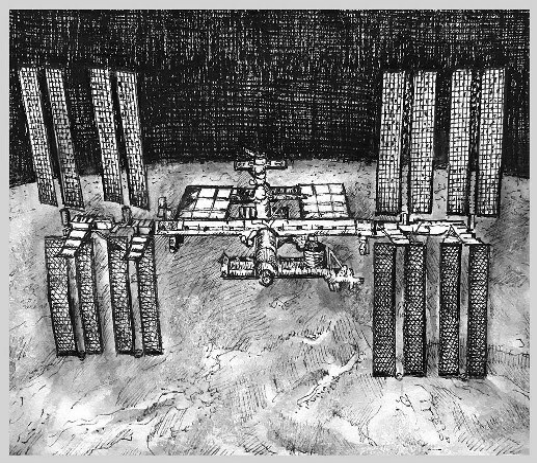
— Plasăm oameni acolo, a spus el.

— Dar aţi făcut deja asta. Omul a păşit pe Lună, iar astronauţii ajung în spaţiu tot timpul. Ce altceva mai vreţi?

A zâmbit larg, lucru pe care nu îl făcea aproape niciodată.

— Colonii, mi-a răspuns el.

Epilog

Bufnița aruncătoare de suliță
— 2080 d.Hr. —

✷✷

Când au sosit aici, primii colonişti au fost în număr de şapte sute cincizeci, dar de atunci încoace, două sute şaizeci şi opt dintre ei au murit, în vreme ce s-au născut patru sute patruzeci şi şapte de copii, astfel că populația noastră a sporit, ajungând la nouă sute douăzeci şi nouă de oameni. Am zămislit şi eu un copil, pe Xavier, a cărui mamă este un biolog chinez, pe nume Qinyang. Relația dintre noi se bazează exclusiv pe prietenie şi respect reciproc – nicio persoană de pe stațiile spațiale nu mai respectă preceptele morale ale planetei-mamă –, dar suntem ființe compatibile, iar când ea a decis că vrea un copil, m-a întrebat dacă vreau să o ajut în conceperea lui şi eu am fost fericit să spun da.

Unul dintre marile avantaje ale noii noastre lumi este reprezentat de schimbările pe care le-am introdus în paradigma socială. Nu mai există bărbați sau femei, nici băieți sau fete, nici transsexuali sau intersexuali, şi nimeni nu vorbeşte despre sine ca fiind binar sau schimbându-şi sexul după voia sa. Suntem toți, pur şi simplu, Ființe, dintre care unele sunt capabile să creeze viață în propriile trupuri, iar altele, nu. Am citit multe cărți de istorie şi sunt conştient că, în trecut, existau unele persoane care puteau face sex doar cu jumătate din populație. Asta ni se pare ciudat celor mai mulți dintre noi, pentru că noi nu ne mai limităm în acest fel. Dacă o Ființă are nevoie de tandrețe, alinare sau sex, este foarte simplu să întrebe altă Ființă dacă doreşte să îi fie partener în acea activitate. Este ca şi cum ai întreba o persoană dacă doreşte o cană de ceai sau să facă o plimbare prin zona de grădini. Lipsa noastră de pudicitate face ca viața să fie foarte simplă şi am devenit un trib de oameni fericiți pe „Bufnița aruncătoare de suliță”, aşa cum a fost numită stația de către proiectanți, mulțumiți să ne petrecem zilele în mod paşnic şi armonios, transmițând tot timpul informații spre planeta-mamă, care continuă să evacueze tinerii pe măsură ce pot fi construite stații spațiale.

Vreme de zeci de ani au existat nenumărate semne că Pământul îşi trăia ultimele zile şi, cu toate că unii au încercat să schimbe modul în care trăia umanitatea, adevărul era că totul venea prea târziu. Era doar o chestiune de

timp până când planeta nu mai putea susține viața, astfel încât trebuiau înființate coloniile din Cosmos. În prezent, mai rămân doar patru ani până când cei de pe Pământ nu vor mai avea oxigen şi, din câte am înțeles, competiția între cei care vor să fugă de pe planeta ajunsă pe moarte este foarte intensă.

În general, toată lumea a fost de acord că Marele Cutremur American din 2023 a marcat începutul sfârşitului. În decurs de şase zile au murit paisprezece milioane de oameni, când pământul s-a despicat de la Pădurea Națională Şase Fluvii din nordul Californiei până la Tijuana, la granița cu Mexicul. O săptămână mai apoi, după ce întreaga masă terestră fusese dislocată, au mai murit opt milioane de oameni de pe Coasta de Est, când s-a căscat o fisură enormă dinspre Charlotte, Carolina de Nord, spre Miami, Florida, devastând acea parte a țării.

Câteva zile mai apoi, vorbind de pe treptele Operei din Sydney, preşedintele Trump s-a adresat reporterilor, negând ideea că fugise din țara sa din cauza cutremurelor care se propagau spre nord.

— Credeți-mă, nici măcar nu ştiu ce se întâmplă acolo, spre sud, le-a spus el reporterilor, însoțit de familie, vicepreşedintele, secretarul de stat, ambasadorul american şi întregul Cabinet, oameni care îşi găsiseră motive să se afle în Australia în acea săptămână. Se spune că s-au produs nişte cutremure, dar cine ştie sigur? S-ar putea ca organizațiile care lansează ştiri false să fi plasat acele imagini doar ca să ne sperie. După cum ştiți, am o proprietate în Florida, la Mar-a-Lago, e un loc nemaipomenit de frumos, probabil cea mai grozavă stațiune din America, şi mi s-a spus că este încă în picioare, aşa că cine ştie care este adevărul?

În acelaşi moment, s-a întâmplat ceva straniu, un fenomen care a fost ulterior privit de patru miliarde de oameni în următoarele luni şi a fost analizat din toate unghiurile. În timp ce vorbea şi îşi flutura mâinile prin aer, în degetul mare al mâinii drepte a preşedintelui a apărut o flamă. S-a uitat la ea, s-a încruntat şi a scuturat mâna ca să o stingă, privind fix la micul punct negru care a rămas în acel loc.

— Ce naiba a fost asta? a întrebat, privind în jur, însă flăcăruia fusese atât de mică încât aproape nimeni nu o văzuse. Se spune că e vorba de cei care susțin că ştiu totul despre schimbările climatice, care au provocat o parte dintre aceste dezastre, a continuat el, pe un ton ceva mai neliniştit, dar revenind la subiectul discursului. Acesta e un complot al democraților şi al elitei liberale, care, dați-mi voie să vă spun, sunt oameni bolnavi, unii dintre

ei. Țin să spun că ei sunt pregătiți să mintă şi să înşele şi să afirme orice pentru a…

Înainte de a reuşi să mai rostească încă un cuvânt, a apărut o altă flacără, de astă dată gonind de-a lungul brațului său drept, motiv pentru care a început să strige de frică. Unul dintre agenții serviciului secret a țâşnit în față şi a stins flacăra cu haina lui, însă preşedintele era clar deconcertat.

— Nu ştiu ce se întâmplă aici, a spus el şi, pentru prima oară, în glasul lui s-a simțit spaima. Dar am nişte oameni extraordinari în echipa mea, chiar oameni grozavi, care fac lucruri deosebite, iar curând oamenii din domeniul ştirilor false…

Iar acele cuvinte, „ştirilor false", au fost ultimele pe care le-a rostit preşedintele Trump. Corpul lui a izbucnit în flăcări într-un moment de combustie internă, iar el a alergat urlând pe treptele Operei, iar membrii familiei şi colegii lui s-au retras speriați, urmărindu-l în timp ce el murea arzând în fața întregii lumi. Ivanka, fiica lui, a părut să zâmbească. Curând, el s-a prăbuşit la pământ, rămânând nemişcat la intrarea în Grădina Botanică, unde a continuat să se coacă până când din el nu au rămas decât un schelet carbonizat şi mult păr gălbui, care a părut să rămână neatins de flăcări.

Desigur, la acea dată, o mare parte a populației din Statele Unite ale Americii încercase să emigreze în Mexic, însă guvernul de acolo a plătit imediat pentru construirea zidului ca să îi oprească, iar preşedintele lor a susținut că țara sa nu putea primi refugiați. „Mexicul nu va deveni groapa de gunoi a problemelor tuturor!" a declarat acesta la postul național de televiziune. „Când America îşi trimite oamenii aici, nu-i alege pe cei mai buni. Trimite oameni care au o sumedenie de probleme, şi ei aduc probleme aici. Aduc droguri. Crimă. Sunt violatori." A făcut o pauză de o clipă ca să analizeze ceea ce avea să spună după aceea. „Deşi presupun că unii sunt oameni de treabă."

Cu toate acestea, nici Mexicul nu era sigur, deoarece, după câteva săptămâni, cutremurele s-au răspândit şi acolo, astfel că întreaga planetă devenise bântuită de catastrofe. O mare parte din Australia, Noua Zeelandă şi din regiunea Pacificului au fost distruse de o serie de tsunami, Europa a fost prăjită de vulcanii până atunci inactivi, în vreme ce exploziile a vreo şase reactoare nucleare din Rusia au pustiit cea mai mare parte din Asia. Doar Africa a părut să reziste celor mai grave fenomene, însă continentul a fost curând invadat de oameni din întreaga lume, fiecare dintre ei încercând

cu disperare să se agațe de viață. Însă acea regiune nu îi putea întreține pe toți şi, imediat ce s-au declanşat lupte, a fost declarată zonă interzisă.

După câțiva ani, a devenit evident că viața pe Pământ avea să se sfârşească şi, în timp ce guvernele au încercat să construiască mai multe stații spațiale, loteriile au început să decidă cine vor fi printre primii care vor înființa o lume nouă în Cosmos. Din fericire pentru mine, părinții mei s-au numărat printre cei care au câştigat locuri şi au devenit parte a grupului exilat pe *Bufnița aruncătoare de suliță,* stație plasată pe orbita lunilor planetei Jupiter de aproximativ cincizeci de ani. La început, s-au chinuit să se adapteze la noua viață, dar când a apărut generația mea, noi nu ştiam nimic despre felul în care arăta viața înainte, descoperind-o exclusiv din prezentările pe care le citeam pe tablete. Făcând parte din prima generație născută în spațiu, am avut un sentiment de oarecare mândrie pentru că trăiam altfel decât strămoşii noştri.

Fiul meu, Rick, este unul dintre oamenii de ştiință de frunte de la bord, şi sunt foarte mândru când văd echipa care răspunde la chemările lui. Tinerii îşi aleg de timpuriu domeniul de activitate – ştiințific, explorator sau cultural – şi eu am aparținut acestui ultim grup încă de când eram copil. La bord există multe alte ființe creatoare, a căror muncă o admir în mod deosebit: croitorese, cioplitori de stele, giuvaiergii, producători de sandale, zidari, sculptori în lemn, realizatori de amulete, făurari de săbii, ilustratori, mozaicari, suflători de sticlă, producători de săgeți, dramaturgi, scriitori, romancieri, legători de cărți şi poeți.

Iar eu, desigur, sunt compozitor.

Am un studio foarte bun pe Puntea Herod. Deşi e artificială, lumina de acolo îmi stimulează creativitatea şi simt că munca mea s-a schimbat şi îmbunătățit de-a lungul anilor. În tinerețe, cântecele mele erau poveşti simple despre viața de la bordul stației spațiale, dar în anii din urmă m-a atras ideea de a compune muzică inspirată de visele pe care le am despre planeta-mamă.

Câteodată, cred că oamenii mă consideră un tip puțin ciudat, dar eu nu cred că sunt cu mult diferit de ceilalți. Aceştia se pot specializa în domeniul rocilor, muştelor sau sângelui, sau al substanțelor nutritive care se dilată sau se contractă în funcție de presiunea atmosferică. Eu compun cântecele din mintea mea. Ce e atât de ciudat în asta?

Pe Bufnița aruncătoare de suliță nu există criminalitate. Avem tot ce ne trebuie şi, dacă vrem ceva ce nu se găseşte imediat, căutăm o Ființă care

poate oferi ce dorim. Nimeni nu se comportă violent şi nu vandalizează. Ne mândrim cu staţia spaţială şi o păstrăm curată şi igienizată. Nu avem ceva echivalent cu ceea ce cred că era cunoscut sub numele de „forţă poliţienească" pe planeta-mamă şi nu avem nici armată. Nu există judecători sau cazuri legale, pentru că aproape niciodată nu intrăm în conflict unii cu alţii. În rarele ocazii în care două Fiinţe descoperă o dizarmonie între ele, este invitată o a treia ca să le asculte nemulţumirile şi toată lumea este de acord că decizia luată de persoana care nu are niciun interes în dispută este corectă. Nu purtăm ranchiună nimănui şi nu ne plângem unul de altul. Nu intrăm în competiţie. Evităm bârfele şi cultivăm politeţea. Platformele de socializare, aşa cum se chemau ele pe planeta-mamă, sunt interzise.

Desigur, există boli, dar ca grup, trăim mai mult şi este neobişnuit ca vreo Fiinţă să moară înainte de a împlini o sută treizeci de ani. Bolile mintale au fost eradicate, la fel şi bolile organismului. Oamenii se sting de obicei în somn din simplul motiv că organele lor sunt epuizate. E un mod liniştit de a muri, şi nu jelim pe nimeni, ci sărbătorim încheierea unui ciclu al existenţei.

Firește, avem conducători, dar aceştia se schimbă cu regularitate. Un înţelept conduce staţia orbitală doar douăsprezece săptămâni şi, la un moment dat, toată lumea are prilejul de a juca acest rol. Şi eu am ocupat această funcţie anul trecut şi, cu acea ocazie, am avut posibilitatea de a sugera idei noi privind viaţa pe staţie. Qinyang urmează să devină conducător peste trei ani şi aştept cu emoţie să văd cum va folosi acea oportunitate. Are o minte deosebită şi cred că ne va surprinde pe toţi.

★★★

Cea mai bătrână persoană a comunităţii noastre este femeia oarbă, Tisa, şi în dimineaţa asta, când am ajuns acolo după dejun, am găsit-o în studioul meu. Are ureche muzicală şi nimic nu îi place mai mult decât să asculte în tăcere, cât lucrez la compoziţiile mele, mulţumindu-se să se piardă în armoniile simfoniilor pe care le creez. Cu toate acestea, mi s-a părut că în dimineaţa asta avea ceva în gând, de aceea m-am aşezat alături de ea, întrebând-o dacă are probleme de sănătate.

— Mă simt bine, mi-a spus ea. Deşi situaţia s-ar putea schimba dacă doctorii obţin ce vor. Insistă să fac operaţia peste câteva zile.

— Aha, am făcut eu, pentru că auzisem zvonuri că acum, când fusese găsită soluţia în cazul orbirii, Tisa urma să îşi recapete vederea. Pe Bufniţa

aruncătoare de suliță nu le oferim Ființelor dreptul de a alege dacă vor sau nu să fie vindecate de boli sau infirmități; toți sunt obligați să urmeze tratamentul socotit necesar pentru a deveni membri mai utili ai comunității. Şi nu vrei să faci operația?

— Am o sută patruzeci şi nouă de ani, a spus ea, clătinând din cap. Mai am foarte puțin de trăit. Şi sunt oarbă din copilărie.

Îmi spusese din ce motiv orbise. Când era încă sugar, în timpul unui război de pe planeta-mamă, casa ei fusese distrusă de bombe. Părinții şi frații ei muriseră în acea explozie, dar, ca printr-o minune, ea supraviețuise, dar i se desprinseseră retinele şi după aceea nu mai văzuse decât întunericul.

— Ce nevoie am să văd lumea arătând altfel decât am conceput-o până acum? Asta mi-ar putea crea un şoc ucigător.

Am zâmbit.

— Mă ajuți? a întrebat ea. Le zici doctorilor să îmi dea pace?

Am asigurat-o că voi încerca. Tisa îmi sărise în ajutor în multe momente din viață. Se părea că ea apăruse alături de mine, pregătită să mă îndemne să îmi urmez viața pe lumea asta de fiecare dată când trecusem prin momente grele.

— Îți promit că voi vorbi cu ei, am spus, hotărât să îi răsplătesc numeroasele fapte bune pe care le făcuse pentru mine.

— Îți mulțumesc, a zis ea, lăsându-şi o mână peste a mea. Şi-acum, te rog să cânți ceva pentru mine!

★★★

E noapte.

După ce şi-au petrecut seara cu mine, fratele şi fiul meu s-au dus fiecare în camera lui. Înainte să fac puțină ordine şi să mă pregătesc de culcare, m-am îndreptat spre fereastră şi am privit cerul.

Planeta-mamă, pe care nu voi mai călca niciodată, se află la sute de milioane de kilometri de aici şi, când privesc în acel întuneric, simt bunătatea Universului care mă înconjoară. Mă gândesc la acei oameni care au rămas acolo când a început exilul, la cei care nu vor supraviețui, dar şi la cei care se îmbarcă acum pe nave şi îşi iau adio de la prieteni şi rude.

În călătoria vieții, am pierdut mulți oameni dragi şi rareori mi s-a oferit prilejul de a-mi lua rămas-bun de la ei. Deseori, mă trezesc într-o stare de confuzie, nefiind sigur de identitatea mea, neştiind clar dacă aparțin acestui timp sau loc. Mă trezesc privindu-l pe tatăl meu cum îşi curăță lama sabiei după ce a ucis zeci de prunci. Împart patul cu vărul meu, ale cărui picioare

strâmbe îmi produc repulsie. Cumpăr sclavi dintr-o piață şi sunt cumpărat ca sclav un moment mai târziu. Sunt ucigaş. Cioplesc statui pe o față de munte şi urmăresc un bătrân care se îndepărtează de țărm pe un sloi de gheață. Ilustrez litere pe o pagină enormă din piele de viței. Merg în pelerinaj şi sunt sedus de o femeie după care îmi vâr un braț într-un cazan cu plumb topit. Urc la bordul unei corăbii-fantomă, urmăresc apariția unei fantome pe o scenă de teatru şi aud strigăte de groază răbufnind de pe fundul unui puț. Ascult un deținut rostind ultimele lui cuvinte, asist la executarea unui om pentru că a spus adevărul şi privesc pe fereastră cum o divizie de tancuri goneşte pe strada din fața ochilor mei.

Sunt câte ceva din acestea şi mai mult decât atât.

Aparțin trecutului, prezentului şi viitorului.

Sunt Bufnița aruncătoare de suliță, cel mai mare ajaw{57}, sub a cărui bunăvoință eternă lumea continuă să prospere.

Mi-am găsit liniştea.

E foarte bine să trăieşti printre stele.

Mulțumiri

Pentru toate sfaturile şi sugestiile primite la diferitele versiuni ale acestui roman, precum şi pentru prietenia dovedită, le rămân îndatorat următorilor: Bill-Scott Kerr, Patsy Irwin, Larry Finlay, Eloisa Clegg, Simon Trewin şi Helen Adie.

De asemenea, le mulțumesc editorilor mei internaționali pentru sprijinul continuu pe care mi l-au acordat.

John Boyne s-a născut în Irlanda în 1971. A publicat unsprezece romane pentru adulți, şase pentru tineri cititori şi o culegere de povestiri. Probabil este cel mai bine cunoscut pentru *The Boy in Striped Pyjamas* din 2006 *(Băiatul cu pijamale în dungi* – publicat de editura RAO), care a primit numeroase premii. Alte romane ale lui John Boyne, în special *The Absolutist* şi *A History of Loneliness,* au fost larg apreciate ca bestselleruri internaționale. Mai recent, *The Heart's Invisible Furies (Furiile inimii,* publicat, de asemenea, de editura RAO) a devenit un bestseller pentru Richard & Judy Book Club, iar *A Ladder to the Sky* a fost trecut pe lista scurtă pentru Premiul Romanului Irlandez al Anului al Grupului Kerry şi pentru Premiul Romanul Irlandez al Anului. Cărțile sale au fost traduse în peste cincizeci de limbi.

O POVESTE CARE SE DESFĂŞOARĂ DE-A LUNGUL ISTORIEI OMENIRII: O POVESTE CARE NU ARE SFÂRŞIT.

„Uneori amuzantă, dar deseori tristă, povestea spusă de Boyne, care se întinde de-a lungul secolelor, ia un ton uşor dickensian, dar se termină izbăvitor atât pentru călătorie, cât şi pentru călător."

People

„Dulce-amăruie şi cu un miez irlandez autentic... cartea explorează relaţia dintre religie şi patriarhie de-a lungul secolelor, în Irlanda şi mai departe."

O: The Oprah Magazine

„O odisee atât în ceea ce priveşte personajele, cât şi graniţele pe care le străbate, cartea lui Boyne comemorează vieţile distruse de dispreţul social şi de furia interioară... O realizare."

The Guardian

ISBN 978-606-006-463-3
www.rao.ro
www.raobooks.com

{1} În original, *gladius (pl. Gladii),* săbii scurte folosite de soldații romani pentru lupta corp la corp.

{2} Sabie scurtă, cu lama curbată.

{3} Pumnal lung, triunghiular, lat la mâner și ascuțit la vârf, care semnifica rangul în epoca romană.

{4} În original, *dhakai,* pânză din bumbac, produsă în Bangladesh, din care se confecționează sariuri.

{5} Zeiță venerată în Mesopotamia de babilonieni și asirieni, protectoare a iubirii, războinicilor, dreptății și puterii politice.

{6} Canapea folosită în Antichitate în timpul festinurilor romane, pe care participanții stăteau pe jumătate culcați cât mâncau.

{7} Arșice, joc de copii în care se folosesc oase de la picioarele unor animale, precum miei și iezi.

{8} Precursor al jocului de dame

{9} Teff – plantă cerealieră cultivată aproape exclusiv în Etiopia din care se face fainã.

{10} Un fel de corn umplut cu carne.

{11} Mâncare specific somaleză, din cereale.

{12} Ardei iute coreean.

{13} Supă de alge.

{14} Supă de kimichi, fel de mâncare tradițional coreean, din legume murate sau fermentate și carne.

{15} Brânză albă.

{16} Una dintre cele mai spectaculoase păsări din lume, care trăiește între sudul Mexicului și Panama, iar penajul are culori foarte vii. Arată ca un papagal cu un cap de pui de găină.

{17} Mâncare specifică pentru Yemen, pe bază de pâine fărâmițată.

{18} Clătită cu diverse feluri de umplutură.

{19} Ghiveci din linte, mazăre şi alte legume.

{20} Botoși.

{21} Lapland Calcarius, pasăre specifică zonelor arctice și prearctice.

{22} Polysticta stelleri, rață de talie mică, specifică zonelor de tundră și arctice.

{23} Bere egipteană.

{24} Cerneală de culoare albastru închis, realizată din săruri de fier și acizi tanici din surse naturale, folosită începând cu secolul al V-lea și până în prezent, pentru stilouri.

{25} Traducere a Bibliei în latină, realizată în secolul al IV-lea de Ieronim, în anul 382, la porunca papei Damasus I, folosită de Biserica Catolică până în 1979, când s-a promulgat versiunea Nova Vulgata.

{26} Matei, 5:9.

{27} Matei, 5:10-11.

{28} Construcție cu acoperișul hemisferic în care se află oseminte ale unor călugări și slujește drept loc de meditație.

{29} În original, rhesus monkey, o specie de macac.

{30} Versuri din sutre.

{31} Numele antic al Irlandei.

{32} Cântec instrumental tradițional chinez ce sugerează rezistența poporului în fața vicisitudinilor de tot felul, așa cum florile de prun rezistă la înghețț și alte intemperii.

{33} La greci, zeița recoltelor și agriculturii.

{34} Bibimbap, mâncare tradițională coreeană pe bază de orez, carne, ou etc.; kimchi, garnitură condimentată.

{35} Un fel de pardesiu, articol de îmbrăcăminte tradițional coreean.

{36} Rochie pentru ocazii speciale, articol vestimentar tradițional coreean.

{37} Un tip de pantaloni bărbătești, specifici pentru vestimentația din India.

{38} Aprox. stăpân, maestru.

{39} Aprox. asistent.

{40} Sabie tipic indiană, care seamănă cu un iatagan.

{41} Zona de sud a Americii de Sud, care cuprinde Argentina, Chile, Paraguay și Uruguay.

{42} Promontoriu din zona sudică a Angliei, în Cornwall.

{43} *Iulius Cezar,* Shakespeare, act IV scena 3, traducere de Tudor Vianu.

{44} Omletă rulată, tradițională în Japonia.

{45} Bol mic.

{46} Chasaku, lingură din bambus care servește ca măsură de aproximativ 1 gram de ceai. Chasen – pământuf pentru amestecarea ceaiului verde.

{47} Machiya – casă din lemn.

{48} Pumnal japonez cu două tăișuri.

{49} Ușă glisantă cu cadru din lemn, având panoul din hârtie.

{50} Dansuri populare germane sau austriece.

{51} Dans tipic pentru Bavaria și Tirol, în care dansatorii se lovesc cu palmele peste tălpi, coapse și picioare.

{52} Marcus Clarke (1846-1881), jurnalist, poet, dramaturg și scriitor australian, cunoscut în principal pentru *For the Term of His Natural Life,* despre viața din închisorile australiene.

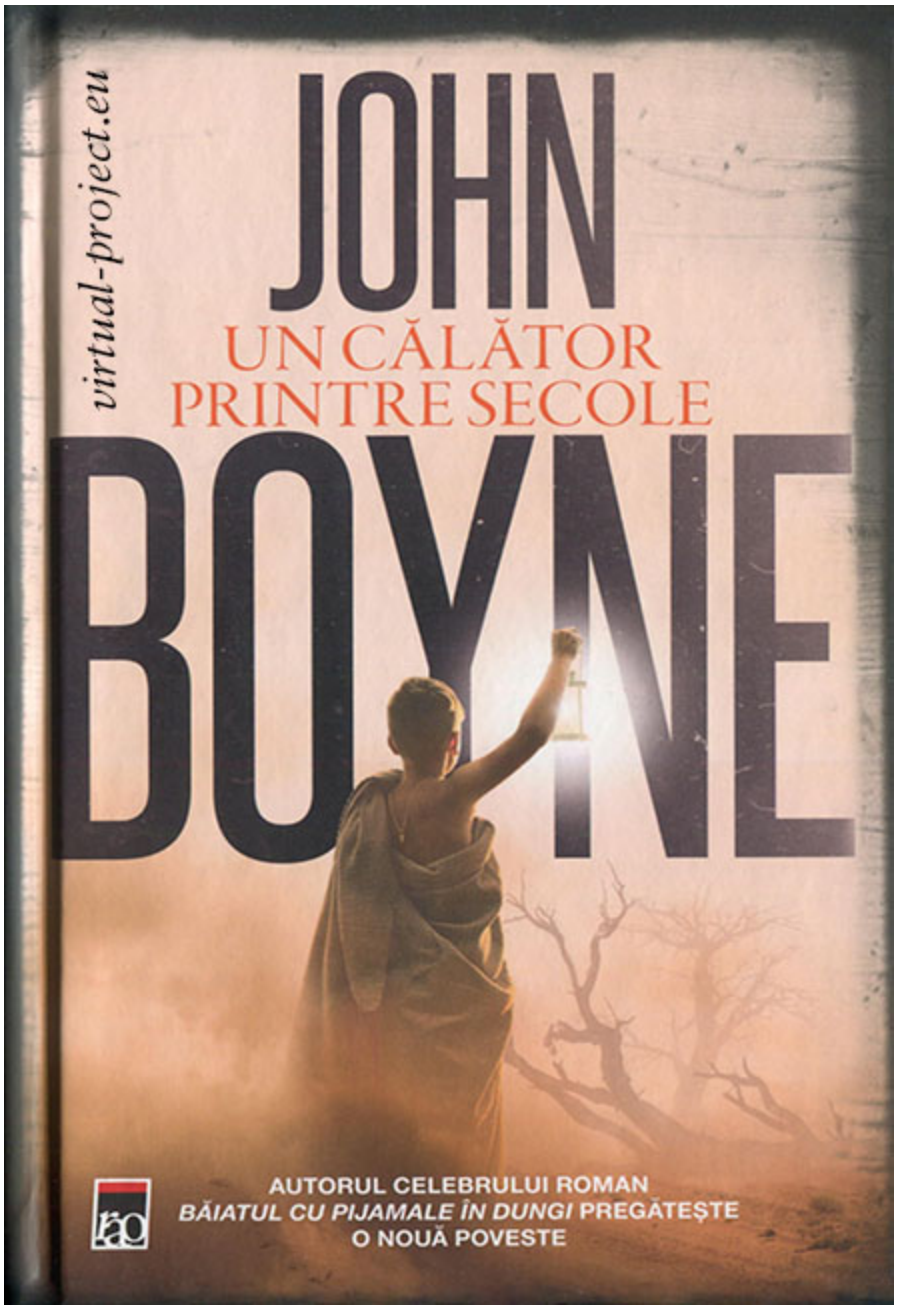
{53} Închisoare din Somerset, Anglia, înființată în 1625, care a fost desființată în 2013.

{54} Personaj din romanul *Furiile inimii,* scris de autorul prezentei cărți.

{55} Kellyanne Conway a condus campania electorală a lui Donald Trump, după care a devenit consilier al președintelui.

{56} Prescurtare pentru Make America Great Again (Faceți America mare din nou).

{57} Căpetenie maya.

virtual-project.eu
JOHN
UN CĂLĂTOR PRINTRE SECOLE
BOYNE
AUTORUL CELEBRULUI ROMAN
BĂIATUL CU PIJAMALE ÎN DUNGI PREGĂTEȘTE
O NOUĂ POVESTE